

SPOLEČNÝ EVROPSKÝ
REFERENČNÍ RÁMEC
PRO JAZYKY:
JAK SE JAZYKY UČÍME,
JAK JE VYUČUJEME
A JAK V JAZYCÍCH HODNOTÍME

DODATEK

SPOLEČNÝ EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC PRO JAZYKY

JAK SE JAZYKY UČÍME,
JAK JE VYUČUJEME
A JAK V JAZYCÍCH HODNOTÍME

Dodatek

Tato publikace je aktualizací Společného rámce
z roku 2001, jehož konceptuální ukotvení zůstává v platnosti

www.coe.int/lang-cefr

**Program jazykové politiky
Divize vzdělávací politiky
Odbor vzdělávání
Rada Evropy**

Předběžná verze této aktualizace Společného evropského referenčního rámce pro jazyky: Jak se jazyky učíme, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme byla v roce 2018 zveřejněna online v angličtině jako „Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment: Companion Volume with New Descriptors“ a ve francouzštině jako „Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer: Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs“.

Stávající vydání předkládá hlavní myšlenky Referenčního rámce v uživatelsky přívětivé podobě a obsahuje všechny modelové deskriptory Referenčního rámce. Pedagogické využití Referenčního rámce při učení se jazykům, výuce jazyků a hodnocení je pro vyučující, pedagogy a pedagožky jednodušší díky aktualizovanému konceptuálnímu ukotvení v tomto Dodatku. Dodatek poskytuje webové odkazy a zdroje, aby v případě potřeby bylo možné nahlédnout také do kapitol vydání z roku 2001. Výzkumníci a výzkumnice, kteří chtějí prozkoumat základní koncepty a pokyny v kapitolách Referenčního rámce týkajících se konkrétních oblastí, by měli konzultovat vydání z roku 2001, které zůstává v platnosti.

Originální vydání:
*Common European Framework of Reference
for Languages: Learning, teaching, assessment:
Companion Volume with New Descriptors*
ISBN 978-92-871-8621-8
© Council of Europe, April 2020

Tento text je vytvořen Radou Evropy
a souhlas s jeho používáním je vydán Radou
Evropy. Reprodukce textu (do 500 slov) je
povolena pro nekomerční využití, pokud je
zachována jeho celistvost, úryvek není
používán mimo kontext, ani neposkytuje
neúplné informace či jinak neuvádí čtenáře
v omyl ohledně povahy textu, jeho záměru
a obsahu.

Zdrojový text musí být citován následovně:
© Council of Europe, April 2020 – English
edition; © Centrum jazykového vzdělávání,
2025 – český překlad.

Všechny další žádosti o reprodukci/překlad
celého zdrojového dokumentu nebo jeho
části zasílejte na Directorate of
Communication, Council of Europe (F-67075
Strasbourg Cedex nebo publishing@coe.int).
Veškerou korespondenci týkající se
zdrojového dokumentu zasílejte na
Directorate General II, Education
Department nebo education@coe.int.
Všechnu korespondenci týkající se českého
překladu zasílejte na Centrum jazykového
vzdělávání Masarykovy univerzity,
cjb@cjb.muni.cz.

Návrh a úprava obálky:
Documents and Publications Production
Department (SPDP)

Council of Europe
Council of Europe Publishing
F-67075
Strasbourg Cedex
<http://book.coe.int>
<https://edoc.coe.int>

České vydání:
*Společný evropský referenční rámec pro jazyky:
Jak se jazyky učíme, jak je vyučujeme a jak
v jazycích hodnotíme – Dodatek*

Český překlad je zveřejněn se souhlasem
Rady Evropy, výhradní odpovědnost za něj
nese překladatelský tým.

Překlad:
PhDr. Athena Alchazidu, Ph.D.,
Mgr. Kateřina Sedláčková, Ph.D.,
Mgr. Ing. Blanka Pojslová, Ph.D.,
Mgr. Kateřina Garajová, Ph.D.

Konzultace překladu a panel expertů:
Mgr. Marie Boccou Kestřánková, Ph.D.,
Mgr. Petra Foretová, Ph.D.,
doc. Mgr. Světlana Hanušová, Ph.D.,
Mgr. Martina Hulešová, Ph.D.,
Mgr. Jana Chocholatá, Ph.D.,
PhDr. Petr Peňáz,
PhDr. Eva Složilová, MA, Ph.D.,
PhDr. Mgr. Libor Štěpánek, Ph.D.,
Mgr. Kateřina Vodičková, Ph.D., MA

Jazyková úprava: PhDr. Hana Reichová, Ph.D.

*Společný evropský referenční rámec pro jazyky:
Jak se jazyky učíme, jak je vyučujeme a jak
v jazycích hodnotíme – Dodatek*

© Centrum jazykového vzdělávání, červen
2025 – český překlad.

cjb@cjb.muni.cz
www.cjb.muni.cz

Grafické zpracování české verze:
doc. Ing. Jiří Rybička, Dr.

MUNI **Centrum**
CJV **jazykového**
vzdělávání

OBSAH

POZNÁMKY PŘEKLADATELEK	11
SLOVO ÚVODEM	13
PŘEDMLUVA A PODĚKOVÁNÍ	15
KAPITOLA 1: ÚVOD	25
1.1 SOUHRN ZMĚN V MODELOVÝCH DESKRIPTORECH	28
KAPITOLA 2: KLÍČOVÉ ASPEKTY REFERENČNÍHO RÁMCE Z HLEDISKA VYUČOVÁNÍ A UČENÍ SE	31
2.1 CÍLE REFERENČNÍHO RÁMCE	32
2.2 IMPLEMENTACE AKČNĚ ZAMĚŘENÉHO PŘÍSTUPU	33
2.3 PLURILINGVNÍ A PLURIKULTURNÍ KOMPETENCE	34
2.4 DESKRIPTIVNÍ SCHÉMA REFERENČNÍHO RÁMCE	35
2.5 MEDIACE	39
2.6 SPOLEČNÉ REFERENČNÍ ÚROVNĚ REFERENČNÍHO RÁMCE	40
2.7 PROFILY REFERENČNÍHO RÁMCE	43
2.8 MODELOVÉ DESKRIPTORY REFERENČNÍHO RÁMCE	46
2.9 POUŽÍVÁNÍ MODELOVÝCH DESKRIPTORŮ REFERENČNÍHO RÁMCE	48
2.10 NĚKTERÉ UŽITEČNÉ ZDROJE PRO IMPLEMENTACI REFERENČNÍHO RÁMCE	50
2.10.1 WEBOGRAFIE	50
2.10.2 BIBLIOGRAFIE	51
KAPITOLA 3: STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTORŮ REFERENČNÍHO RÁMCE: KOMUNIKAČNÍ JAZYKOVÉ ČINNOSTI A STRATEGIE	53
3.1 RECEPCE	53
3.1.1 ČINNOSTI SPOJENÉ S RECEPCÍ	54
3.1.1.1 POROZUMĚNÍ ÚSTNÍMU PROJEVU	54
VŠEOBECNÁ STUPNICE PRO POROZUMĚNÍ ÚSTNÍMU PROJEVU	54
POROZUMĚNÍ KONVERZACI JINÝCH OSOB	55
POROZUMĚNÍ V ROLI PŘÍMÉHO ÚČASTNÍKA ČI ÚČASTNICE V PUBLIKU PŘI PROBÍHAJÍCÍ UDÁLOSTI	56
POROZUMĚNÍ OZNÁMENÍM, HLÁŠENÍM A INSTRUKCÍM	57
POROZUMĚNÍ ZVUKOVÝM (NEBO ZNAKOVANÝM) MÉDIÍM A NAHRÁVKÁM	58
3.1.1.2 POROZUMĚNÍ AUDIOVIZUÁLNÍMU OBSAHU	59
SLEDOVÁNÍ TELEVIZE, FILMU A VIDEOA	59
3.1.1.3 POROZUMĚNÍ ČTENÉMU	60
VŠEOBECNÁ STUPNICE PRO POROZUMĚNÍ ČTENÉMU	61
ČTENÍ KORESPONDENCE	61
ORIENTAČNÍ ČTENÍ	62
ČTENÍ S CÍLEM ZÍSKAT INFORMACE A ARGUMENTY	64
ČTENÍ INSTRUKCÍ	65
ČTENÍ JAKO ČINNOST VE VOLNÉM ČASE	66

3.1.2 STRATEGIE SPOJENÉ S RECEPCÍ	67
ROZPOZNÁNÍ VODÍTEK A VYVOZOVÁNÍ VÝZNAMU (V MLUVENÉM, ZNAKOVÉM A PSANÉM JAZYCE)	68
3.2 PRODUKCE	69
3.2.1 ČINNOSTI SPOJENÉ S PRODUKČÍ	70
3.2.1.1 ÚSTNÍ PRODUKCE	70
VŠEOBECNÁ STUPNICE PRO ÚSTNÍ PRODUKCI	70
SOUVISLÝ MONOLOG: POPISOVÁNÍ PŘÍHOD A ZÁŽITKŮ	70
SOUVISLÝ MONOLOG: PODÁVÁNÍ INFORMACÍ	71
SOUVISLÝ MONOLOG: PŘEDKLÁDÁNÍ ARGUMENTŮ (NAPŘ. V DEBATĚ)	72
VEŘEJNÁ HLÁŠENÍ A OZNÁMENÍ	73
PROMLUVA PŘED RŮZNÝM TYPEM PUBLIKA	74
3.2.1.2 PÍSEMNÁ PRODUKCE	75
VŠEOBECNÁ STUPNICE PRO PÍSEMNOU PRODUKCI	75
TVŮRČÍ PSANÍ	76
ZPRÁVY A ESEJE	77
3.2.2 STRATEGIE SPOJENÉ S PRODUKČÍ	78
PLÁNOVÁNÍ	78
KOMPENZACE	79
KONTROLA A OPRAVA	80
3.3 INTERAKCE	80
3.3.1 ČINNOSTI SPOJENÉ S INTERAKČÍ	81
3.3.1.1 ÚSTNÍ INTERAKCE	81
VŠEOBECNÁ STUPNICE PRO ÚSTNÍ INTERAKCI	82
POROZUMĚNÍ PARTNEROVI ČI PARTNERCE V KOMUNIKACI	83
ROZHOVOR	83
NEFORMÁLNÍ DISKUZE (SE ZNÁMÝMI)	85
FORMÁLNÍ DISKUZE (SCHŮZE)	86
SPOLUPRÁCE ZAMĚŘENÁ NA DOSAŽENÍ CÍLE	87
ZÍSKÁVÁNÍ ZBOŽÍ A SLUŽEB	88
VÝMĚNA INFORMACÍ	90
V ROLI TAZATELE ČI TAZATELKY A DOTAZOVANÉHO ČI DOTAZOVANÉ PŘI INTERVIEW ČI POHOVORU	91
POUŽÍVÁNÍ TELEKOMUNIKAČNÍCH PROSTŘEDKŮ	92
3.3.1.2 PÍSEMNÁ INTERAKCE	93
VŠEOBECNÁ STUPNICE PRO PÍSEMNOU INTERAKCI	93
KORESPONDENCE	94
POZNÁMKY, ZPRÁVY A FORMULÁŘE	95
3.3.1.3 ONLINE INTERAKCE	96
ONLINE KONVERZACE A DISKUZE	96
ONLINE TRANSAKCE A SPOLUPRÁCE ZAMĚŘENÉ NA DOSAŽENÍ CÍLE	98

3.3.2 STRATEGIE SPOJENÉ S INTERAKCÍ	100
STŘÍDÁNÍ REPLIK	100
SPOLUPRÁCE	101
ŽÁDOST O VYSVĚTLENÍ	102
3.4 MEDIACE	103
3.4.1 ČINNOSTI SPOJENÉ S MEDIACÍ	104
VŠEOBECNÁ STUPNICE PRO MEDIACI	104
3.4.1.1 MEDIACE TEXTU	105
PŘEDÁVÁNÍ KONKRÉTNÍCH INFORMACÍ	106
VYSVĚTLOVÁNÍ DAT	109
ZPRACOVÁNÍ TEXTU	111
TLUMOČENÍ A PŘEKLAD PSANÉHO TEXTU	115
ZÁPIS POZNÁMEK (PŘEDNÁŠKY, SEMINÁŘE, SCHŮZE ATD.)	118
TVŮRČÍ TEXTY	119
VYJÁDŘENÍ OSOBNÍ REAKCE NA TVŮRČÍ TEXTY (VČETNĚ LITERATURY)	119
ANALÝZA A KRITIKA TVŮRČÍCH TEXTŮ (VČETNĚ LITERATURY)	120
3.4.1.2 MEDIACE KONCEPTŮ	121
USNADŇOVÁNÍ KOLABORATIVNÍ INTERAKCE MEZI ŘADOVÝMI ČLENY A ČLENKAMI SKUPINY	122
SPOLUPRÁCE NA VYTVÁŘENÍ VÝZNAMU	122
ŘÍZENÍ INTERAKCE	125
PODPORA KONCEPČNÍ ROZMLUVY	125
3.4.1.3 MEDIACE KOMUNIKACE	128
ZAJIŠŤOVÁNÍ PLURIKULTURNÍHO PROSTORU	128
VYSTUPOVÁNÍ V ROLI PROSTŘEDNÍKA V NEFORMÁLNÍCH SITUACÍCH (SE ZNÁMÝMI, KOLEGY A KOLEGYNĚMI)	129
USNADŇOVÁNÍ KOMUNIKACE V CITLIVÝCH SITUACÍCH A PŘI NESHODÁCH	130
3.4.2 STRATEGIE SPOJENÉ S MEDIACÍ	132
3.4.2.1 STRATEGIE SPOJENÉ S VYSVĚTLOVÁNÍM NOVÉHO KONCEPTU	132
NAVAZOVÁNÍ NA PŘEDCHOZÍ ZNALOSTI	132
PŘÍZPŮSOBNÍ JAZYKA	132
ROZLOŽENÍ SLOŽITÝCH INFORMACÍ	132
3.4.2.2 STRATEGIE SPOJENÉ SE ZJEDNODUŠENÍM TEXTU	136
ROZVOLNĚNÍ HUTNÉHO TEXTU	136
ZESTRUČNĚNÍ TEXTU	136
KAPITOLA 4: STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTORŮ REFERENČNÍHO RÁMCE: PLURILINGVNÍ A PLURIKULTURNÍ KOMPETENCE	139
VYUŽITÍ PLURIKULTURNÍHO REPERTOÁRU	140
PLURILINGVNÍ POROZUMĚNÍ	142
VYUŽITÍ PLURILINGVNÍHO REPERTOÁRU	143
KAPITOLA 5: STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTORŮ REFERENČNÍHO RÁMCE: KOMUNIKAČNÍ JAZYKOVÉ KOMPETENCE	147

5.1 LINGVISTICKÁ KOMPETENCE	148
5.2 ROZSAH VŠEOBECNÝCH JAZYKOVÝCH ZNALOSTÍ	148
ROZSAH SLOVNÍ ZÁSoby	149
GRAMATICKÁ PŘESNOST	150
OVLÁDÁNÍ SLOVNÍ ZÁSoby	151
OVLÁDÁNÍ ZVUKOVÉ STRÁNKY JAZYKA	151
OVLÁDÁNÍ PRAVOPISU	155
5.3 SOCIOLINGVISTICKÁ KOMPETENCE	155
SOCIOLINGVISTICKÁ VHODNOST	155
5.4 PRAGMATICKÁ KOMPETENCE	158
FLEXIBILITA	158
STŘÍDÁNÍ REPLIK	159
ROZVÍJENÍ TÉMAT	160
KOHERENCE A KOHEZE	161
OBSAHOVÁ PŘESNOST	162
PLYNULOST	162
KAPITOLA 6: STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTORŮ REFERENČNÍHO RÁMCE: KOMPETENCE VE ZNAKOVÁNÍ	165
6.1 JAZYKOVÁ KOMPETENCE	166
REPERTOÁR VE ZNAKOVÉM JAZYCE	166
DIAGRAMATICKÁ PŘESNOST	171
6.2 SOCIOLINGVISTICKÁ KOMPETENCE	175
SOCIOLINGVISTICKÁ VHODNOST A KULTURNÍ REPERTOÁR	175
6.3 PRAGMATICKÁ KOMPETENCE	179
STRUKTURA TEXTU VE ZNAKOVÉM JAZYCE	179
LOKALIZACE A PERSPEKTIVY	184
JAZYKOVÉ POVĚDOMÍ A INTERPRETACE	187
VYSTUPOVÁNÍ A EFEKT	189
RYCHLOST ZPRACOVÁNÍ	190
PLYNULOST ZNAKOVÁNÍ	192
PŘÍLOHY	193
PŘÍLOHA 1: HLAVNÍ CHARAKTERISTIKY ÚROVNÍ REFERENČNÍHO RÁMCE	195
PŘÍLOHA 2: TABULKA PRO SEBEHODNOCENÍ (ROZŠÍŘENÁ O ONLINE INTERAKCI A MEDIACI)	199
PŘÍLOHA 3: KVALITATIVNÍ ASPEKTY MLUVENÉHO JAZYKA (ROZŠÍŘENÉ O ZVUKOVOU STRÁNKU JAZYKA)	205
PŘÍLOHA 4: TABULKA HODNOCENÍ PSANÍ	209
PŘÍLOHA 5: PŘÍKLADY POUŽITÍ DESKRIPTORŮ PRO ČINNOSTI SPOJENÉ S ONLINE INTERAKCÍ A MEDIACÍ V RŮZNÝCH OBLASTECH UŽÍVÁNÍ JAZYKA	213
PŘÍLOHA 6: VÝVOJ A VALIDACE ROZŠÍŘENÝCH MODELOVÝCH DESKRIPTORŮ	265
PŘÍLOHA 7: DŮLEŽITÉ ZMĚNY V KONKRÉTNÍCH DESKRIPTORECH PUBLIKOVANÝCH V ROCE 2001	279

PŘÍLOHA 8: DOPLŇKOVÉ DESKRIPTORY	281
PŘÍLOHA 9: ZDROJE PRO NOVÉ DESKRIPTORY	293
PŘÍLOHA 10: ONLINE ZDROJE	299

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1 – STRUKTURA DESKRIPTIVNÍHO SCHÉMATU REFERENČNÍHO RÁMCE	36
OBRÁZEK 2 – VZTAH MEZI RECEPCÍ, PRODUKČÍ, INTERAKCÍ A MEDIACÍ	38
OBRÁZEK 3 – SPOLEČNÉ REFERENČNÍ ÚROVNĚ REFERENČNÍHO RÁMCE	40
OBRÁZEK 4 – DUHA	41
OBRÁZEK 5 – KONVENČNÍ SPEKTRUM ŠESTI BAREV	41
OBRÁZEK 6 – FIKTIVNÍ PROFIL POTŘEB V DALŠÍM JAZYCE PRO CLIL NA NIŽŠÍM STUPNI STŘEDNÍ ŠKOLY	43
OBRÁZEK 7 – (FIKTIVNÍ) PROFIL POTŘEB V DALŠÍM JAZYCE PRO STUDENTY A STUDENTKY PŘÍRODNÍCH VĚD MAGISTERSKÉHO PROGRAMU	44
OBRÁZEK 8 – PLURILINGVNÍ PROFIL JAZYKOVÉ ZPŮSOBILOSTI S MENŠÍM POČTEM KATEGORIÍ	45
OBRÁZEK 9 – PROFIL JAZYKOVÉ ZPŮSOBILOSTI – CELKOVÁ JAZYKOVÁ ZPŮSOBILOST V JEDNOM JAZYCE	45
OBRÁZEK 10 – PLURILINGVNÍ PROFIL JAZYKOVÉ ZPŮSOBILOSTI – POROZUMĚNÍ ÚSTNÍMU PROJEVU NA-PŘÍČ JAZYKY	46
OBRÁZEK 11 – ČINNOSTI A STRATEGIE SPOJENÉ S RECEPCÍ	53
OBRÁZEK 12 – ČINNOSTI A STRATEGIE SPOJENÉ S PRODUKČÍ	69
OBRÁZEK 13 – ČINNOSTI A STRATEGIE SPOJENÉ S INTERAKCÍ	81
OBRÁZEK 14 – MEDIAČNÍ ČINNOSTI A STRATEGIE	103
OBRÁZEK 15 – PLURILINGVNÍ A PLURIKULTURNÍ KOMPETENCE	139
OBRÁZEK 16 – KOMUNIKAČNÍ JAZYKOVÉ KOMPETENCE	147
OBRÁZEK 17 – KOMPETENCE VE ZNAKOVÁNÍ	166
OBRÁZEK 18 – NÁVRH VÝVOJE PROJEKTU PRO DĚTI A MLÁDEŽ	267
OBRÁZEK 19 – VÝVOJOVÝ DESIGN VÝZKUMNÉHO PROJEKTU ZALOŽENÉHO NA VYUŽITÍ VÍCE METOD	272
OBRÁZEK 20 – FÁZE PROJEKTU ZAMĚŘENÉHO NA ZNAKOVÝ JAZYK	277

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1 – DESKRIPTIVNÍ SCHÉMA A MODELOVÉ DESKRIPTORY REFERENČNÍHO RÁMCE: AKTUALIZACE A DOPLŇKY	27
TABULKA 2 – SOUHRN ZMĚN V MODELOVÝCH DESKRIPTORECH	28
TABULKA 3 – KATEGORIE PRO KOMUNIKAČNÍ JAZYKOVÉ ČINNOSTI Z HLEDISKA MAKROFUNKCÍ	37
TABULKA 4 – KOMUNIKAČNÍ JAZYKOVÉ STRATEGIE V REFERENČNÍM RÁMCI	39
TABULKA 5 – RŮZNÉ ÚČELY DESKRIPTORŮ	49

POZNÁMKY PŘEKLADATELEK

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

Dodatek k Referenčnímu rámci z roku 2020 přináší do českého prostředí nové koncepty a terminologii, jejichž českou podobu zavádí tento překlad. Než se pustíte do čtení, rády bychom Vás upozornily na základní principy, jimiž jsme se při překladu řídily.

VZTAH K PŘEDEŠLÉMU PŘEKLADU A PŘEKLÁDÁNÍ ÚRYVKŮ Z ROKU 2001

Nynější překlad je zcela nový a nově překládáme i úryvky z roku 2001. K tomuto rozhodnutí nás vede jednak dvacetiletý odstup, během něhož se jazyk i společnost vyvíjely, hlavně však chceme upozornit na zásadní změny, k nimž v Referenčním rámci došlo a jež se týkají jeho celkového pojetí a filosofie.

PŘEKLADATELSKÁ STRATEGIE

Společenské změny a s nimi související globalizace české společnosti ovlivnila i naši překladatelskou strategii - odborné termíny nepočesťujeme za každou cenu, nýbrž volíme slova přejatá, zvláště ta, které jsou sémanticky transparentní a vychází ze společného mezinárodního základu. Hlavní motivací je pro nás přesnost a zároveň bereme v potaz současné tendence vývoje češtiny a oborový úzus. Kritérium přesnosti je stěžejní zejména v případě termínů *plurilinguismus* a *multilinguismus* (včetně všech odvozených slov jako *plurikulturní* apod.), kdy možné české prefixy *více-* a *mnoho-* nejsou schopny postihnout významové aspekty spojené s originálními termíny a jejich rozdíly, jak je vysvětlují hlavní autoři, zejména Enrica Piccardo.

GENDEROVĚ SENZITIVNÍ JAZYK

V překladu se snažíme důsledně používat genderově senzitivní jazyk – vyhýbat tzv. generickému maskulinu, jehož bezpříznakovost je považována přinejmenším za spornou, a proto všechny možné role uvádíme i v ženském rodě. S tím souvisí i následné úpravy dalších slovních druhů. Jsme si vědomy, že tento úzus je občas pro čtenářky a čtenáře náročný, nemůžeme však ignorovat společenskou realitu druhé čtvrtiny 21. století. Zavazuje nás k tomu i naše domovská instituce, Masarykova univerzita, která si je vědoma své společenské role a odpovědnosti, a kromě jiného k používání genderově senzitivního jazyka již vydala několik manuálů.

ABSENCE ZÁJMENA SVŮJ V DESKRIPTORECH

S ohledem na komplikovanou a velmi kondenzovanou podobu deskriptorů, v nichž by mohlo docházet k nejasnostem ohledně subjektu děje, jsme po diskusích a odborných konzultacích přistoupily na jeho úplné nahrazení zájmeny *jeho/její*, případně adjektivem *vlastní*, a to i v jednoznačných případech, abychom vyloučily nejednoznačnost.

ZNAKOVÝ JAZYK

V souvislosti s kapitolou 6, která se věnuje znakovému jazyku, chceme upozornit na dokument o českém znakovém jazyce vypracovaný týmem Národního pedagogického institutu ČR dostupný na stránce:

Finální překlad je výsledek velmi komplexní týmové spolupráce. Přenést význam konceptů Referenčního rámce do češtiny tak, aby zůstaly srozumitelné, přesné a zároveň přirozené, vyžadovalo nejen precizní práci s jazykem v rámci překladatelského týmu, ale i spolupráci a konzultace s expertkami a experty, jakož i s odbornou komunitou.

Na tomto místě bychom proto rády vyjádřily upřímné poděkování a vděčnost všem, kteří náš překlad průběžně pročítali, opatřovali poznámkami, doporučeními a cennými radami. Zvláštní poděkování patří expertnímu panelu za kritické čtení a podnětnou diskusi ve finální fázi překladatelského procesu. Panelu se v únoru 2025 zúčastnili:

Mgr. Marie Boccou Kestránková, Ph.D. (Ústav bohemistiky pro cizince a komunikace neslyšících, FF UK)
Mgr. Petra Foretová, Ph.D. (Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky, FF UP)
doc. Mgr. Světlana Hanušová, Ph.D. (Katedra anglického jazyka a literatury, PedF MU)
Mgr. Martina Hulešová, Ph.D. (Národní pedagogický institut ČR)
Mgr. Jana Chocholatá, Ph.D. (Katedra anglického jazyka a literatury, PedF MU; Labyrinth – laboratorní škola Brno)
PhDr. Eva Složilová, MA, Ph.D. (Centrum jazykového vzdělávání MU)
PhDr. Mgr. Libor Štěpánek, Ph.D. (Centrum jazykového vzdělávání MU)
Mgr. Kateřina Vodičková, Ph.D., MA (Ústav jazykové a odborné přípravy UK)

Věříme, že se překlad Dodatku k Referenčnímu rámci stane účinným a užitečným nástrojem v každodenní praxi všech, kteří se jazyky učí nebo je vyučují, a doufáme, že otevře cestu ke zlepšení jazykového vzdělávání v naší zemi.

Překladatelský tým Centra jazykového vzdělání Masarykovy univerzity:
Athena Alchazidu, Kateřina Sedláčková, Blanka Pojslová a Kateřina Garajová

SLOVO ÚVODEM

Společný evropský referenční rámec pro jazyky: Jak se jazyky učíme, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme (angl. zkratka CEFR, česky SERRJ, dále jen Referenční rámec)¹ je jedním z nejznámějších a nejpoužívanějších nástrojů politiky Rady Evropy. Prostřednictvím Evropské kulturní úmluvy se 50 evropských států zavazuje podporovat své občany „ve studiu jazyků, dějin a vzdělanosti“ ostatních evropských zemí. Při realizaci této vize Evropy Referenční rámec hrál a nadále hraje důležitou roli.

Referenční rámec je od svého zveřejnění v roce 2001 ústředním prvkem mezivládních programů Rady Evropy v oblasti vzdělávání, včetně iniciativ podporujících právo na kvalitní vzdělávání pro všechny. Totéž platí i o *Evropském jazykovém portfoliu* (EJP)², jež jako nástroj pro studenty či studentky na Referenční rámec navazuje. Jazykové vzdělávání přispívá k hlavnímu poslání Rady Evropy, kterým je „dosáhnout větší jednoty mezi jejími členy“ a má zásadní význam pro účinné uplatňování práva na vzdělání a dalších lidských práv jednotlivce a práv menšin. A je v širším smyslu zásadní pro rozvoj a zachování kultury demokracie.

Záměrem Referenčního rámce je podporovat kvalitní plurilingvní vzdělávání, usnadnit větší sociální mobilitu a stimulovat reflexi a výměnu názorů mezi jazykovými odborníky a odbornicemi a osobami z praxe při tvorbě kurikul a vzdělávání vyučujících. Referenční rámec dále celé populaci multilingvní a interkulturní Evropy nabízí metajazyk, díky němuž lze diskutovat o komplexnosti jazykové způsobilosti. Metajazyk slouží také těm, kdo rozhodují o vzdělávací politice, k zamyšlení se nad cíli a výsledky vzdělávání, které by měly být koherentní a transparentní. Referenční rámec nikdy nebyl zamýšlen pro funkci „strážce“ nástrojů hodnocení.

Rada Evropy doufá, že rozvoj v oblastech jako mediace, plurilingvní/plurikulturní kompetence a kompetence ve znakování, které tato publikace přinesla, přispěje ke kvalitnímu inkluzivnímu vzdělávání pro všechny a podpoře plurilingvismu a plurikulturalismu.

Snežana Samardžić-Marković

Rada Evropy

Generální ředitelka pro podporu demokracie

1. www.coe.int/lang-cefr.

2. www.coe.int/en/web/portfolio.

PŘEDMLUVA A PODĚKOVÁNÍ

Společný evropský referenční rámec pro jazyky: Jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme (angl. CEFR) vydaný v roce 2001 (v Evropském roce jazyků) je výsledkem složitého procesu tvorby průběžných verzí, pilotování a konzultací. Přispěl k implementaci zásad jazykového vzdělávání Rady Evropy, včetně podpory reflektivního učení a autonomie studenta či studentky.

V souvislosti s Referenčním rámcem byl vyvíjen rozsáhlý soubor zdrojů na podporu jeho implementace. Tyto zdroje jsou dostupné na webových stránkách Rady Evropy věnované [Referenčnímu rámci](#).³ K dispozici je také množství strategických dokumentů a zdrojů, jež staví na úspěchu Referenčního rámce a dalších projektů a dále rozvíjejí zásadní vzdělávací principy a cíle Referenčního rámce. Tyto zdroje a dokumenty se týkají nejen cizích/druhých jazyků, ale také jazyků výuky a jazyků vývoje kurikul, a slouží k podpoře plurilingvního a interkulturního vzdělávání. Mnohé z nich jsou k dispozici na [Platformě zdrojů a referenčních materiálů pro plurilingvní a plurikulturní vzdělávání](#),⁴ např.:

- ▶ *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*;⁵
- ▶ *A handbook for curriculum development and teacher education: the language dimension in all subjects*;⁶
- ▶ „From linguistic diversity to plurilingual education: guide for the development of language education policies in Europe“;⁷

Další zdroje jsou k dispozici samostatně:

- ▶ *policy guidelines and resources for the linguistic integration of adult migrants*;⁸
- ▶ *guidelines for intercultural education and an autobiography of intercultural encounters*;⁹
- ▶ *Reference framework of competences for democratic culture*.¹⁰

Bez ohledu na všechny tyto dodatečné materiály však Rada Evropy obdržela mnoho žádostí, aby dále rozvíjela různé aspekty Referenčního rámce, zejména modelové deskriptory jazykové způsobilosti pro druhý/cizí jazyk. Žádosti adresované Radě Evropy se týkaly doplnění stupnic modelových deskriptorů z roku 2001 o deskriptory pro mediaci, reakce na literaturu a online interakci. Dále se měly vytvořit verze deskriptorů pro děti a mládež, deskriptory popisující kompetence ve znakování a vypracovat detailnější popisy v deskriptorech pro úroveň A1 a C.

Velké množství práce, které od vydání Referenčního rámce odvedly různé instituce a profesní organizace, potvrdilo validitu výchozího výzkumu, který v rámci výzkumného projektu Švýcarské národní vědecké nadace (angl. Swiss National Science Foundation – SNSF) provedli Brian North a Günther Schneider. V reakci na výše zmíněné žádosti a v souladu s otevřeným a dynamickým charakterem Referenčního rámce a na základě všeobecného přijetí a používání Referenčního rámce se Divize jazykové politiky (Program jazykové politiky) rozhodla vytvořit rozšířenou verzi modelových deskriptorů, jež nahrazují deskriptory obsažené v hlavním textu Referenčního rámce z roku 2001. Řada institucí působících v oblasti jazykového vzdělávání za tímto účelem velkoryse poskytla Radě Evropy validované a kalibrované deskriptory.

Pro mediaci však žádné validované a kalibrované deskriptory neexistovaly. Přitom význam mediace, jež je důležitým konceptem zavedeným v současném Referenčním rámci, s přibývajícím jazykovou a kulturní diverzitou našich společností ještě vzrostl. Vývoj deskriptorů pro mediaci byl proto nejdelší a nejsložitější částí projektu. Byly

3. www.coe.int/lang-cefr.

4. www.coe.int/lang-platform.

5. Beacco J.-C. et al. (2016a), *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/16806ae621>.

6. Beacco J.-C. et al. (2016b), *A handbook for curriculum development and teacher education: the language dimension in all subjects*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/16806af387>.

7. Beacco J.-C. and Byram M. (2007), „From linguistic diversity to plurilingual education: guide for the development of language education policies in Europe“, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/16802fc1c4>.

8. www.coe.int/en/web/lang-migrants/officials-texts-and-guidelines.

9. www.coe.int/t/dg4/autobiography/default_en.asp.

10. Council of Europe (2018), *Reference framework of competences for democratic culture*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na <https://go.coe.int/mWYUH>, [cit. 2020-03-06].

vytvořeny stupnice deskriptorů pro mediaci textu, mediaci konceptů a mediaci komunikace, jakož i deskriptory pro strategie spojené s mediací a plurilingvní/plurikulturní kompetence.

Součástí procesu dalšího vývoje deskriptorů byla snaha o zahrnutí různých forem komunikace (angl. modality-inclusive). Při této úpravě deskriptorů se vycházelo z průkopnického projektu PRO-Sign Evropského centra pro moderní jazyky (ECML). Kromě toho vznikly stupnice s modelovými deskriptory speciálně pro kompetence ve znakování, opět na základě projektu s číslem 100015_156592 Švýcarské nadace SNSF.

Současné aktualizované vydání Referenčního rámce, poprvé zveřejněné online v roce 2018 jako „CEFR Companion Volume with New Descriptors“ (Dodatek k Referenčnímu rámci s novými deskriptory), tak představuje další krok v procesu, kterému se Rada Evropy věnuje již od roku 1964. Zejména deskriptory pro nové oblasti představují obohacení původního popisného aparátu. Osoby odpovědné za plánování kurikul pro cizí jazyky a jazyky ve výuce najdou ve výše zmíněných manuálech další pokyny, jak podporovat plurilingvní a plurikulturní vzdělávání. Tato publikace obsahuje vedle rozšířených modelových deskriptorů uživatelsky přívětivé vysvětlení cílů a hlavních zásad Referenčního rámce. Rada Evropy doufá, že to napomůže zvýšit povědomí o hlavních myšlenkách Referenčního rámce, zejména ve vzdělávání vyučujících. Pro snadnější práci tato publikace obsahuje webové odkazy a zdroje k vydání z roku 2001 (*pozn. překl.* v českém překladu vyšlo v roce 2002), které díky svým propracovaným kapitolám zůstává stále platným.

Během procesu intenzivních konzultací z let 2016–17 bylo velmi kladně přijato, že toto vydání deskriptorů Referenčního rámce přesahuje oblast výuky moderních jazyků a zahrnuje také aspekty relevantní pro jazykové vzdělávání v celém kurikulu. To odráží rostoucí povědomí o potřebě integrovaného přístupu k jazykovému vzdělávání v rámci celého kurikula. Praktici v jazykovém vzdělávání uvítali především deskriptory, které se zabývají online interakcí, kolaborativním učením a mediací textu. Konzultace rovněž prokázaly význam, jaký tvůrci a tvůrkyně politik přikládají poskytnutí deskriptorů pro plurilingvismus/plurikulturalismus. To se odráží v nedávné iniciativě Rady Evropy zaměřené na rozvoj [kompetencí pro demokratickou kulturu](#),¹¹ jako je oceňování kulturní rozmanitosti a otevřenosti vůči kulturní jinakosti a jiným přesvědčením, pohledům na svět a zvyklostem.

Tato publikace vznikla z velké části i díky přispění profesionálů z řad vyučujících jazyků z celé Evropy a z jiných částí světa. Jejím autory jsou Brian North, Tim Goodler (nadace Eurocentres Foundation) a Enrica Piccardo (University of Toronto/Université Grenoble-Alpes). Kapitulu věnovanou kompetencím ve znakování zpracoval Jörg Keller (Zurich University of Applied Sciences).

Na publikaci se podílela poradní skupina pro průběžné sledování projektu, jejímiž členy byli: Marisa Cavalli, Mirjam Egli Cuenat, Neus Figueras Casanovas, Francis Goullier, David Little, Günther Schneider a Joseph Sheils.

Pro zajištění naprosté provázanosti a kontinuity se stupnicemi Referenčního rámce vydanými v roce 2001 Rada Evropy požádala nadaci Eurocentres Foundation, aby opět převzala odpovědnost za koordinaci dalšího vývoje deskriptorů Referenčního rámce a aby tuto práci koordinoval Brian North. Rada Evropy by ráda vyjádřila poděkování nadaci Eurocentres za profesionalitu a spolehlivost, s níž byla práce odvedena.

Celý proces aktualizace a rozšiřování modelových deskriptorů se odehrál v pěti fázích či dílčích projektech:

Fáze 1: Doplnění mezer ve stupnicích modelových deskriptorů vydaných v roce 2001 prostřednictvím tehdy dostupných materiálů (2014–15)

Autorská skupina: Brian North, Tunde Szabo, Tim Goodier (Eurocentres Foundation)

Poradní panel: Gilles Breton, Hanan Khalifa, Christine Tagliante, Sauli Takala

Konzultanti: Coreen Docherty, Daniela Fasoglio, Neil Jones, Peter Lenz, David Little, Enrica Piccardo, Günther Schneider, Barbara Spinelli, Maria Stathopoulou, Bertrand Vittecoq

Fáze 2: Vývoj stupnic deskriptorů pro oblasti chybějící ve verzi z roku 2001, zejména pro mediaci (2014–16)

Autorská skupina: Brian North, Tim Goodier, Enrica Piccardo, Maria Stathopoulou

Poradní panel: Gilles Breton, Coreen Docherty, Hanan Khalifa, Ángeles Ortega, Christine Tagliante, Sauli Takala

Konzultanti (*na setkáních v červnu 2014, červnu 2015 a/nebo červnu 2016*): Marisa Cavalli, Daniel Coste,

11. <https://go.coe.int/mWYUH>

Mirjam Egli Ceunat, Gudrun Erickson, Daniela Fasoglio, Vincent Folny, Manuela Ferreira Pinto, Glyn Jones, Neil Jones, Peter Lenz, David Little, Gerda Piribauer, Günther Schneider, Joseph Sheils, Belinda Steinhuber, Barbara Spinelli, Bertrand Vittecoq

Konzultanti (*pouze na setkání v červnu 2016*): Sarah Breslin, Mike Byram, Michel Candelier, Neus Figueras Casanovas, Francis Goullier, Hanna Komorowska, Terry Lamb, Nick Saville, Maria Stoicheva, Luca Tomasi

Fáze 3: Vývoj nové stupnice pro ovládání zvukové stránky jazyka (2015–16)

Autorská skupina: Enrica Piccardo, Tim Goodier

Poradní panel: Brian North, Coreen Docherty

Konzultanti: Sophie Deabreu, Dan Frost, David Horner, Thalia Isaacs, Murray Munro

Fáze 4: Vývoj deskriptorů pro kompetence ve znakování (2015–19)

Autorská skupina: Jörg Keller, Petrea Bürgin, Aline Meili, Dawei Ni

Poradní panel: Brian North, Curtis Gautschi, Jean-Louis Brugeille, Kristin Snoddon

Konzultanti: Patty Shores, Tobias Haug, Lorraine Leeson, Christian Rathmann, Beppie van den Bogaerde

Fáze 5: Shromáždění a utřídění deskriptorů pro děti a mládež (2014–16)

Autorská skupina: Tunde Szabo (Eurocentres Foundation)

Poradní panel: Coreen Docherty, Tim Goodier, Brian North

Konzultanti: Angela Hasselgreen, Eli Moe

Rada Evropy by chtěla vyjádřit poděkování následujícím institucím a projektům za laskavé poskytnutí jejich validovaných deskriptorů:

▶ ALTE (Association of Language Testers in Europe)	Tvrzení „Co (student či studentka) dokáže“
▶ projekt AMKKIA (Finland)	Deskriptory pro gramatiku a slovní zásobu
▶ Cambridge Assessment English	Souhrn typických schopností kandidáta BULATS
	Všeobecné stupnice pro mluvení a psaní
	Hodnotící stupnice pro mluvení a psaní
▶ CEFR-J project	Deskriptory pro studenty a studentky středních škol
▶ Equals	Banka deskriptorů asociace Eequals navázaných na Referenční rámec
▶ English Profile	Deskriptory pro úroveň C
▶ Lingualevel/IEF (Swiss) project	Deskriptory pro studenty a studentky středních škol
▶ Pearson Education	Globální stupnice pro angličtinu (GSE)

Rada Evropy by chtěla dále poděkovat:

Společnosti Pearson Education za to, že laskavě validovala přibližně 50 deskriptorů, které byly zařazeny z nekalibrovaných zdrojů, zejména z banky deskriptorů asociace Eequals a z překladu deskriptorů pro C úroveň v Profile Deutch zesnulého Johna Trima.

Výzkumnému centru pro vyučování jazykům, testování a hodnocení Národní a kapodistrijské univerzity v Athénách (RCeL) za poskytnutí deskriptorů z řeckého Integrovaného kurikula pro cizí jazyky.

Organizaci Cambridge Assessment English, zejména Coreen Docherty, za logistickou podporu, již projektu poskytovala po dobu šesti měsíců a bez níž by nebylo možné realizovat tak rozsáhlý sběr dat a jejich analýzu. Rada Evropy chce také vyjádřit díky za podporu institucím uvedeným na konci této části, které se podílely na třech fázích validace nových deskriptorů, a z nich zejména těm, které pomáhaly při jejich pilotáži.

Organizaci Cambridge Assessment English a autorům Evropského jazykového portfolio (angl. European Language Portfolio) za to, že poskytli své deskriptory k sestavení souboru deskriptorů pro děti a mládež.

Švýcarské národní vědecké nadaci (Swiss National Science Foundation) a nadací Max Bircher Stiftung za financování výzkumu a vývoje deskriptorů pro kompetence ve znakování.¹²

Projektovému týmu PRO-Sign (Evropské centrum pro moderní jazyky, ECML) za pomoc při finalizaci deskriptorů pro kompetence ve znakování a při úpravě ostatních deskriptorů tak, aby zahrnovaly různé formy komunikace.¹³

Ústavu studií pro neslyšící a tlumočení do znakového jazyka (angl. Department of Deaf Studies and Sign Language Interpreting) na Humboldtově univerzitě v Berlíně za překlad celého dokumentu, včetně všech modelových deskriptorů, do mezinárodního znakového systému.

Následujícím recenzentům a recenzentkám, jejichž připomínky k rané verzi textu o klíčových aspektech Referenčního rámce pro učení, učení se a hodnocení výrazně pomohly text vhodně strukturovat pro čtenáře a čtenářky s různou mírou obeznámenosti s Referenčním rámcem. Těmito recenzenty a recenzentkami byli: Sezen Arslan, Danielle Freitas, Angelica Galante, İsmail Hakk Mirici, Nurdan Kavalki, Jean-Claude Lasnier, Laura Muresan, Funda Ölmez.

Organizacím uvedeným v abecedním pořadí, které napomohly při získávání institucí pro spolupráci při validaci deskriptorů pro mediaci, online interakci, reakce na literaturu a plurilingvní/plurikulturní kompetence:

- ▶ Cambridge Assessment English
- ▶ CERCLES: European Confederation of Language Centres in Higher Education
- ▶ CIEP: Centre international d'études pédagogiques
- ▶ EALTA: European Association for Language Testing and Assessment
- ▶ Eaquals: Evaluation and Accreditation of Quality in Language Services
- ▶ FIPLV: International Federation of Language Teaching Associations
- ▶ Instituto Cervantes
- ▶ NILE (Norwich Institute for Language Education)
- ▶ UNlcert

Institucím (seřazeným abecedně podle zemí), které se v období od února do listopadu 2015 podílely na validaci deskriptorů pro mediaci, online interakci, reakce na literaturu, plurilingvní/plurikulturní kompetence a/nebo se účastnily úvodní pilotáže. Rada Evropy by rovněž ráda vyjádřila poděkování všem individuálním účastníkům, jejichž instituce zde nemohly být uvedeny.

Alžírsko

Institut Français d'Alger

Argentina

Academia Argüello, Córdoba

St Patrick's School, Córdoba

La Asociación de Ex Alumnos del Profesorado en Lenguas

Universidad Nacional de La Plata, La Plata

Vivas Juan R. Fernández

National University of Córdoba

Bolívie

Alliance Française de La Paz

Bosna a Hercegovina

Anglia V Language School, Bijeljina

Institut Français de Bosnie-Herzégovine

Brazílie

Alliance Française

Instituto Cervantes do Recife

Alliance Française de Curitiba

Bulharsko

AVO Language and Examination Centre, Sofia

Sofia University St. Kliment Ohridski

12. Výzkumný projekt Švýcarské nadace SNSF číslo 100015_156592: Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Gebärdensprachen: Empirie-basierte Grundlagen für grammatische, pragmatische und soziolinguistische Deskriptoren in Deutschschweizer Gebärdensprache, vedený na Zurišské univerzitě aplikovaných věd (ZHAW, Winterthur). Švýcarská nadace SNSF poskytla přibližně 385 000 euro pro tento projekt ke kompetencím ve znakování.

13. Viz www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2012-2015/ProSign/tabid/1752/Default.aspx. Projektový tým: Tobias Haug, Lorraine Leeson, Christian Rathmann, Beppie van den Bogaerde.

Česká republika

Karlova univerzita, Praha
(Ústav jazykové a odborné přípravy)
Centrum jazykového vzdělávání Masarykovy
univerzity, Brno

Národní pedagogický institut

Jihočeská univerzita

Čína

Alliance Française de Chine
China Language Assessment, Beijing Foreign Studies
University
Guangdong University of Foreign Studies, School of
Interpreting and Translation Studies

Heilongjiang University

The Language Training and Testing Center, Taipei
Tianjin Nankai University

Egypt

Institut Français d'Égypte

Instituto Cervantes de El Cairo

Estonsko

Foundation Innove, Tallinn

Finsko

Aalto University
Häme University of Applied Sciences
Language Centre, University of Tampere
Matriculation Examination Board
National Board of Education

Tampere University of Applied Sciences
Turku University
University of Eastern Finland
University of Helsinki Language Centre
University of Jyväskylä

Francie

Alliance Française
Alliance Française de Nice
Alliance française Paris Ile-de-France
British Council, Lyon
CAVILAM (Centre d'Approches Vivantes des Langues et des Médias) –
Alliance Française
CIDEF (Centre international d'études françaises),
Université catholique de l'Ouest

CIEP (Centre international d'études pédagogiques)
CLV (Centre de langues vivantes), Université Grenoble-Alpes
Collège International de Cannes

Crea-langues, France
Eurocentres Paris
France Langue
French in Normandy
ILCF (Institut de Langue et de Culture Françaises), Lyon

INFREP (Institute National Formation Recherche
Education Permanente)
International House Nice
ISEFE (Institut Savoisien d'Études Françaises pour Étrangers)
Université de Franche-Comté

Chile

Alliance Française de La Serena

Chorvatsko

University of Split X. Gimnazija "Ivan Supek"
Croatian Defence Academy, Zagreb Ministry of Science, Education and Sports

Indie

ELT Consultants

Fluency Center, Coimbatore

Irsko

Alpha College, Dublin
Galway Cultural Institute

NUI Galway
Trinity College Dublin

Itálie

Accento, Martina Franca, Apulia
AISLi (Associazione Italiana Scuola di Lingue)
Alliance Française
Bennett Languages, Civitavecchia
British School of Trieste
British School of Udine Pisa
Centro Lingue Estere Arma dei Carabinieri

Centro Linguistico di Ateneo – Università di Bologna
Centro Linguistico di Ateneo di Trieste

CVCL (Centro per la Valutazione e le Certificazioni
linguistiche) – Università per Stranieri di Perugia

International House, Palermo
Istituto Comprensivo di Campi
Istituto Monti, Asti
Liceo Scientifico "Giorgio Spezia", Domodossola
Padova University Language Centre
University Language Centre
Servizio Linguistico di Ateneo, Università
Cattolica del Sacro Cuore, Milano
Università degli Studi Roma Tre
Università degli Studi di Napoli "Parthenope"/I.C.
"Nino Cortese", Casoria, Naples

Università degli Studi di Parma

Free University of Bolzano, Language Study Unit
 Globally Speaking, Rome
 Institut Français de Milan
 Institute for Educational Research/LUMSA University,
 Rome

Japonsko

Alliance Française du Japon
 Institut Français du Japon

Kamerun

Alliance Française de Bamenda

Kanada

OISE (Ontario Institute for Studies in Education), University
 of Toronto

Kolumbie

Alliance Française de Bogota Universidad Surcolombiana

Kypr

Cyprus University of Technology University of Cyprus

Libanon

Institut Français du Liban

Litva

Lithuanian University of Educational Sciences
 Ministry of Education and Science

Lotyšsko

Baltic International Academy, Department of Translation
 and Interpreting

Lucembursko

Ministry of Education, Children and Youth

Maďarsko

ELTE ONYC
 Eötvös Lorand University
 Euroexam
 Budapest Business School
 Budapest University of Technology and Economics

Maroko

Institut Français de Maroc

Mexiko

University of Guadalajara

Německo

Bundesarbeitsgemeinschaft Englisch an Gesamtschulen
 elc-European Language Competence, Frankfurt

Frankfurt School of Finance & Management
 Fremdsprachenzentrum der Hochschulen im Land
 Bremen, Bremen University
 Georg-August-Universität Göttingen (Zentrale Einrichtung
 für Sprachen und Schlüsselqualifikationen)
 Goethe-Institut München
 Institut français d'Allemagne
 Language Centre, Neu-Ulm University of Applied Sciences
 (HNU)
 Instituto Cervantes de Munich
 Institut für Qualitätsentwicklung
 Mecklenburg-Vorpommern
 Justus-Liebig Universität Giessen (Zentrum für
 fremdsprachliche und berufsfeldorientierte
 Kompetenzen)

University of Bologna
 Centro Linguistico di Ateneo, Università della Calabria
 University of Brescia

Università per Stranieri di Siena

Japan School of Foreign Studies, Osaka University
 Tokyo University of Foreign Studies, Japan

Institut Français du Cameroun, Yaoundé

Vilnius University

University of Latvia

University of Luxembourg

ECL Examinations, University of Pécs
 Tanárök Európai Egysége, AEDE
 University of Debrecen
 University of Pannonia

Technische Hochschule Wildau
 Technische Universität Carolo-Wilhelmina
 zu Braunschweig (Sprachenzentrum)
 Technische Universität Darmstadt

Technische Universität München (Sprachenzentrum)

telc gGmbH Frankfurt
 Universität Freiburg (Sprachlehrinstitut)
 Universität Hohenheim (Sprachenzentrum)

Universität Leipzig (Sprachenzentrum)
 Universität Passau (Sprachenzentrum)

Universität Regensburg (Zentrum für Sprache
 und Kommunikation)

Universität Rostock (Sprachenzentrum)

Pädagogische Hochschule Heidelberg Pädagogische Hochschule Karlsruhe Ruhr-Universität Bochum, ZFA (Zentrum für Fremdsprachenausbildung) Sprachenzentrum, Europa-Universität Viadrina Frankfurt (Oder)	Universität des Saarlandes (Sprachenzentrum) University Language Centers in Berlin and Brandenburg VHS Siegburg
Nizozemsko Institut Français des Pays-Bas Cito	SLO (Netherlands Institute for curriculum development) University of Groningen, Language Centre
Norsko Department of Teacher Education and School Research, University of Oslo University of Bergen	Vox – Norwegian Agency for Lifelong Learning
Nový Zéland LSI (Language Studies International)	Worldwide School of English
Peru Alliance Française au Peru	USIL (Universidad San Ignacio de Loyola)
Polsko British Council, Warsaw Kraków Educational Research Institute, Warsaw Gama College, Kraków Instituto Cervantes, Kraków Poland	Jagiellonian Language Center, Jagiellonian University, LANG LTC Teacher Training Centre, Warsaw Poznan University of Technology, Poland SWPS University of Social Sciences and Humanities,
Portugalsko British Council, Lisbon Camões, Instituto da Cooperação e da Língua Administração do Porto, Instituto Politécnico do Porto FCSH, NOVA	IPG (Instituto Politécnico da Guarda) ISCAP – Instituto Superior de Contabilidade e University of Lisbon University of Aveiro
Rakousko BBS (Berufsbildende Schule), Rohrbach BG/BRG (Bundesgymnasium/Bundesrealgymnasium), Hallein CEBS (Center für berufsbezogene Sprachen des bmbf), Vienna Federal Institute for Education Research (BIFIE), Vienna HBLW Linz-Landwiedstraße HLW (Höhere Lehranstalt für wirtschaftliche Berufe) Ferrarischule, Innsbruck	Institut Français d'Autriche-Vienne International Language Centre of the University of Innsbruck LTRGI (Language Testing Research Group Innsbruck), School of Education, University of Innsbruck Language Centre of the University of Salzburg Pädagogische Hochschule Niederösterreich
Rumunsko ASE (Academia de Studii Economice din Bucuresti) Institut Français de Roumanie LINGUA Language Centre of Babeş-Bolyai, University Cluj-Napoca	Petroleum-Gas University of Ploiesti Universitatea Aurel Vlaicu din Arad
Rusko Globus International Language Centres Lomonosov Moscow State University MGIMO (Moscow State Institute of International Relations) National Research University Higher Schools of Economics, Moscow	Nizhny Novgorod Linguistics University Samara State University St Petersburg State University
Řecko Bourtsoukli Language Centre Hellenic American University in Athens	RCeL: National and Kapodistrian University of Athens Vagionia Junior High School, Crete
Saudská Arábie ELC (English Language Center), Taibah University, Madinah	National Center for Assessment in Higher Education, Riyadh
Senegal Institut Français de Dakar	

Severní Makedonie

AAB University
Elokventa Language Centre
Services), Queen Language School

Language Center, South East European University
MAQS (Macedonian Association for Quality Language

Slovensko

Trnava University

Slovinsko

Državni izpitni center

Spojené arabské emiráty

Higher Colleges of Technology

Spojené království

Anglia Examinations, Chichester College
Cambridge Assessment English
Eurocentres, Bournemouth
Eurocentres, Brighton
Eurocentres, London
Experience English
Instituto Cervantes de Mánchester
International Study and Language Institute, University of
Reading
Kaplan International College, London
NILE (Norwich Institute for Language Education)

Pearson Education
School of Modern Languages and Culture, University of Warwick
Southampton Solent University, School of Business and Law
St Giles International London Central
Trinity College London
University of Exeter
University of Hull

University of Liverpool
University of Westminster
Westminster Professional Language Centre))

Spojené státy americké

Alliance Française de Porto Rico
Cambridge Michigan Language Assessments
Columbia University, New York
Eastern Michigan University

ETS (Educational Testing Service)
Purdue University
University of Michigan

Srbsko

Centre Jules Verne
Institut Français de Belgrade

University of Belgrade

Španělsko

Alliance Française en Espagne
British Council, Madrid
British Institute of Seville
Centro de Lenguas, Universitat Politècnica de València
Consejería de Educación de la Junta de Andalucía
Departament d'Ensenyament – Generalitat de Catalunya

EOI de Villanueva-Don Benito, Extremadura
ILM (Instituto de Lenguas Modernas), Cáceres
Institut Français d'Espagne
Instituto Británico de Sevilla S.A.
Instituto de Lenguas Modernas de la Universidad de Extremadura
Lacunza International House, San Sebastián

Švédsko

Instituto Cervantes Stockholm

University of Gothenburg

Švýcarsko

Bell Switzerland
fédérale de Lausanne)
Eurocentres Lausanne
Sprachenzentrum der Universität Basel
Wissenschaften), Winterthur
TLC (The Language Company) International House
Zurich-Baden

UNIL (Université de Lausanne), EPFL (École polytechnique

Universität Fribourg
ZHAW (Zürcher Hochschule für Angewandte

Thajsko

Alliance Française Bangkok

Turecko

Çağ University, Mersin
Ege University
Hacettepe University, Ankara

ID Bilkent University, Ankara
Middle East Technical University, Ankara
Sabancı University, Istanbul

Uganda

Alliance Française de Kampala

Ukrajina

Institute of Philology, Taras Shevchenko National

University of Kyiv

Sumy State University, Institute for Business Technologies

Odessa National Mechnikov University

Taras Shevchenko National University of Kyiv

Uruguay

Centro Educativo Rowan, Montevideo

Kapitola 1

ÚVOD

Společný evropský referenční rámec pro jazyky: Jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme (česky SERRJ, dále jen Referenční rámec, angl. CEFR)¹⁴ je součástí setrvalého úsilí Rady Evropy zajistit, aby kvalitní inkluzivní vzdělávání bylo právem všech občanů. Tato aktualizace Referenčního rámce, poprvé zveřejněná on-line v roce 2018 v angličtině a francouzštině jako „CEFR Companion Volume with New Descriptors“, aktualizuje a rozšiřuje Referenční rámec vydaný knižně v roce 2001, jenž byl v době psaní tohoto textu dostupný ve 40 jazycích. Touto novou, uživatelsky přívětivou verzí Rada Evropy reaguje na četné připomínky, že vydání z roku 2001 bylo velmi složitým dokumentem, který byl pro mnoho jazykových odborníků a odbornic a osob z praxe obtížně přístupný. Klíčové aspekty vize tohoto Referenčního rámce jsou proto vysvětleny v kapitole 2, která rozvádí klíčové pojmy Referenčního rámce jako prostředku podpory kvality ve výuce a učení se druhému/cizímu jazyku, a rovněž v plurilingvním a interkulturním vzdělávání. Rozšířená a aktualizovaná verze modelových deskriptorů Referenčního rámce obsažená v této publikaci nahrazuje jejich verzi z roku 2001.

Pedagogové a pedagožky vzdělávající budoucí vyučující i výzkumní pracovníci a pracovnice se mohou inspirovat webovými odkazy a/nebo zdroji uvedenými v kapitole 2 „Klíčové aspekty Referenčního rámce z hlediska vyučování a učení se“ a mohou se obeznámit také s kapitolami vydání z roku 2001, které se týkají například všech podrobností deskriptivního schématu Referenčního rámce (Referenční rámec 2001, kapitoly 4 a 5). Tyto aktualizované a rozšířené modelové deskriptory zahrnují všechny deskriptory z vydání z roku 2001. Stupnice deskriptorů jsou uspořádány podle kategorií deskriptivního schématu Referenčního rámce. Je důležité poznamenat, že změny a dodatky v této publikaci nemají vliv na konstrukt popsany v Referenčním rámci ani na jeho společné referenční úrovně.

Referenční rámec není pouhým souborem společných referenčních úrovní. Jak je vysvětleno v kapitole 2, v mnoha ohledech rozšiřuje perspektivu jazykového vzdělávání, zejména díky pohledu na uživatele či uživatelku / studenta či studentku jako společenského aktéra či aktérku, který/ktará se v interakci podílí na spoluvytváření významu, a také díky pojetí mediace a plurilingvní/plurikulturní kompetence. Úspěch Referenčního rámce spočívá právě v tom, že zahrnuje vzdělávací hodnoty, srozumitelný model kompetencí spojených s jazykem a jeho užíváním a praktické nástroje v podobě modelových deskriptorů, které usnadňují tvorbu kurikul a zaměření výuky a učení.

Tato publikace je výstupem projektu Divize jazykové politiky Rady Evropy. Projekt si kladl za cíl aktualizaci modelových deskriptorů Referenčního rámce tím, že:

- zdůrazní určité inovativní oblasti Referenčního rámce, pro něž v souboru deskriptorů z roku 2001 neexistovaly žádné stupnice, ale které v posledních 20 letech nabyly na významu, zejména mediace a plurilingvní/plurikulturní kompetence;
- naváže na úspěšnou implementaci a další vývoj Referenčního rámce, např. tím, že podrobněji definuje „plusové úrovně“ a novou úroveň „Pre-A1“;

14. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (2001), Cambridge University Press, Cambridge, dostupné na <https://rm.coe.int/1680459f97>.

- bude reagovat na požadavky propracovanějších popisů poslechu a čtení ve stávajících stupnicích a deskriptorů pro ostatní komunikační činnosti, jako je online interakce, používání telekomunikačních prostředků a vyjadřování reakcí na tvůrčí texty (včetně literárních děl);
- rozšíří popis u úrovně A1 a u úrovně C, zejména u úrovně C2;
- upraví deskriptory tak, aby byly genderově neutrální a zahrnovaly různé formy komunikace (a byly tak použitelné pro znakové jazyky), což se někdy projevuje změnou sloves a jindy poskytnutím alternativ „mluvčí/znakující“.

V souvislosti s posledním výše uvedeným bodem je termín „ústní“ v komunitě neslyšících obecně chápán tak, že zahrnuje znakování. Je však důležité brát na vědomí, že znakování může přenášet text, který má v mnoha situacích blíže k psanému textu než ústnímu. Proto Referenční rámec vybízí uživatele a uživatelky k příhodnému použití deskriptorů pro písemnou recepci, produkci a interakci také pro potřeby znakových jazyků. Celý soubor modelových deskriptorů byl proto upraven tak, aby zahrnoval různé formy komunikace.

V plánu je zpřístupnění celého souboru modelových deskriptorů v mezinárodním znakovém systému. Videá k mnoha deskriptorům z roku 2001 realizovaná v mezinárodním znakovém systému jsou mezitím zpřístupňována v rámci projektu PRO-Sign¹⁵ Evropského centra pro moderní jazyky.

Referenčního rámce představuje rozšířenou verzi modelových deskriptorů:

- nově vyvinuté stupnice modelových deskriptorů jsou představeny společně s již existujícími;
- k dispozici jsou schematické tabulky, které sdružují stupnice patřící do stejné kategorie (komunikační jazykové činnosti nebo aspekty kompetence);
- pro každou stupnici je uvedeno krátké zdůvodnění, které kategorizaci vysvětluje;
- deskriptory vyvinuté a validované v rámci projektu, které mezi modelové deskriptory nebyly následně zahrnuty, jsou uvedeny v příloze 8.

Ve formulacích deskriptorů byly provedeny drobné změny, aby se zajistila jejich genderová vyváženost a zahrnuly různé formy komunikace. Všechny podstatné změny deskriptorů z roku 2001 jsou uvedeny v příloze 7. Stupnice z roku 2001 byly rozšířeny o výběr validovaných a kalibrovaných deskriptorů poskytnutých institucemi uvedenými v předmluvě a o deskriptory vyvinuté, validované, kalibrované a pilotované během projektu z let 2014–17 zaměřeného na vývoj deskriptorů pro mediaci. Zvolený přístup, jak k aktualizaci deskriptorů publikovaných v roce 2001, tak k projektu věnovanému mediaci, je popsán v příloze 6. Příklady kontextů použití nových modelových deskriptorů pro online interakci a činnosti spojené s mediací, pro veřejnou, osobní, pracovní a vzdělávací oblast jsou uvedeny v příloze 5.

Kromě deskriptorů uvedených v této publikaci byl nadací Eurocentres Foundation navíc sestaven **nový soubor deskriptorů relevantních pro děti a mládež**,¹⁶ který má pomoci s plánováním kurzů a sebehodnocením. Při jejich tvorbě se postupovalo odlišně, protože z rozšířených modelových deskriptorů byly vybrány deskriptory, jež jsou relevantní pro dvě věkové skupiny (7–10¹⁷ a 11–15¹⁸). Poté byla provedena kompilace úprav těchto deskriptorů a deskriptorů zařazených do EJP, jež byly doplněny o deskriptory pro hodnocení dětí a mládeže, které velkoryse poskytl organizace Cambridge Assessment English.

Vztah mezi deskriptivním schématem Referenčního rámce, modelovými deskriptory z roku 2001 a aktualizacemi a doplňky v této publikaci je znázorněn v tabulce 1. Zde je patrné, že stupnice deskriptorů pro recepci jsou uvedeny před stupnicemi pro produkci, jež byly v roce 2001 uvedeny na první pozici.

15. <http://www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2012-2015/ProSign/tabid/1752/Default.aspx>. Adaptace PRO-Sign deskriptorů Referenčního rámce jsou dostupné v češtině, angličtině, estonštině, němčině, islandštině a slovinštině.

16. Banka doplňkových deskriptorů, dostupná na www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors.

17. Goodier T. (ed.) (2018), „Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners – Resource for educators, Volume 1: Ages 7–10“, Education Policy Division, Council of Europe, dostupné na <https://rm.coe.int/16808b1688>.

18. Goodier T. (ed.) (2018), „Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners – Resource for educators, Volume 2: Ages 11–15“, Education Policy Division, Council of Europe, dostupné na <https://rm.coe.int/16808b1689>.

Tabulka 1 – Deskriptivní schéma a modelové deskriptory Referenčního rámce: aktualizace a doplňky

	V deskriptivním schématu z roku 2001	Ve stupnicích deskriptorů z roku 2001	Stupnice deskriptorů aktualizované v této publikaci	Stupnice deskriptorů doplněné v této publikaci
Komunikační jazykové činnosti				
Recepcce				
Porozumění ústnímu projevu	✓	✓	✓	
Porozumění čtenému	✓	✓	✓	
Produkce				
Ústní produkce	✓	✓	✓	
Písemná produkce	✓	✓	✓	
Interakce				
Ústní interakce	✓	✓	✓	
Písemná interakce	✓	✓	✓	
Online interakce				✓
Mediace				
Mediace textu	✓			✓
Mediace konceptů	✓			✓
Mediace komunikace	✓			✓
Komunikační jazykové strategie				
Recepcce	✓	✓	✓	
Produkce	✓	✓	✓	
Interakce	✓	✓	✓	
Mediace				✓
Plurilingvní a plurikulturní kompetence				
Využití plurikulturního repertoáru	✓			✓
Plurilingvní porozumění	✓			✓
Využití plurilingvního repertoáru	✓			✓
Komunikační jazykové kompetence				
Lingvistická kompetence	✓	✓	✓	✓ (Zvuková stránka jazyka)
Sociolingvistická kompetence	✓	✓	✓	
Pragmatická kompetence	✓	✓	✓	
Kompetence ve znakování				
Lingvistická kompetence				✓
Sociolingvistická kompetence				✓
Pragmatická kompetence				✓

1.1 SOUHRN ZMĚN V MODELOVÝCH DESKRIPTORECH

Tabulka 2 shrnuje změny v modelových deskriptorech Referenčního rámce a také zdůvodnění těchto změn. V příloze 6 je uveden stručný popis projektu zaměřeného na jejich vývoj, jehož rozšířená verze je k dispozici ve článku Briana Northa a Enricy Piccardo: „Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR“.¹⁹

Tabulka 2 – Souhrn změn v modelových deskriptorech

Čím se tato publikace zabývá	Komentáře
Pre-A1	Deskriptory pro toto pásmo jazykové způsobilosti, které je na půl cesty k úrovni A1 zmíněné na začátku Referenčního rámce z roku 2001 v podkapitole 3.5, jsou uvedeny u mnoha stupnic, včetně stupnice pro online interakci.
Změny v deskriptorech z roku 2001	V příloze 7 je uveden seznam podstatných změn v již existujících deskriptorech, které se objevují v Referenčním rámci z roku 2001 v kapitole 4 týkající se komunikačních jazykových činností a strategií a v kapitole 5 týkající se aspektů komunikačního jazyka. Ve formulacích došlo k různým drobným změnům, aby bylo zajištěno, že deskriptory jsou genderově neutrální a zahrnují různé formy komunikace.
Změny v deskriptorech pro úroveň C2	Mnohé ze změn navržených v seznamu v příloze 7 se týkají deskriptorů pro úroveň C2 z roku 2001. Některé případy silně kategorických tvrzení byly upraveny tak, aby lépe odrážely kompetence uživatele či uživatelské / studenta či studentky na úrovni C2.
Změny v deskriptorech pro úrovně A1–C1	U ostatních deskriptorů bylo navrženo několik změn. Bylo rozhodnuto „neaktualizovat“ deskriptory pouze kvůli změnám v technologiích (např. odkazy na pohlednice nebo veřejné telefony). Stupnice pro „Ovládání zvukové stránky jazyka“ byla nahrazena (viz níže). Hlavní změny pramení z toho, že se do deskriptorů zahrnují i různé formy komunikace, aby byly stejně použitelné i pro znakové jazyky. Byly také navrženy změny u některých deskriptorů, které se týkají jazykového přizpůsobení (či nepřizpůsobení) ze strany „rodilých mluvčích“, protože tento termín se od prvního zveřejnění Referenčního rámce stal kontroverzním.
Plusové úrovně	Byl posílen popis u plusových úrovní (např. = B1+, B1.2). Diskuzi o plusových úrovních lze nalézt v příloze 1 a podkapitolách 3.5 a 3.6 Referenčního rámce z roku 2001.
Zvuková stránka jazyka	Stupnice pro „Ovládání zvukové stránky jazyka“ byla vyvinuta znovu a zaměřuje se na „Artikulaci hlásek“ a „Prozodické rysy“.
Mediace	Přístup k mediaci je širší než v Referenčním rámci z roku 2001. Kromě toho, že se deskriptory zaměřují na činnosti související s mediací textu, jsou zde uvedeny stupnice pro mediaci konceptů a mediaci komunikace, tedy celkem 19 stupnic pro činnosti spojené s mediací. Strategie spojené s mediací (5 stupnic) se zabývají strategiemi používanými spíše v průběhu procesu mediace než při přípravě na něj.
Plurikulturní oblast	Stupnice „Využití plurikulturního repertoáru“ popisuje využití plurikulturních kompetencí v komunikační situaci. Pozornost se proto zaměřuje spíše na dovednosti než znalosti nebo postoje. Stupnice vykazuje vysokou míru koherence s existujícími stupnicí „Sociolingvistická vhodnost“ z Referenčního rámce z roku 2001, ačkoli byla vyvinuta nezávisle.
Plurilingvní oblast	Úroveň každého deskriptoru ve stupnici „Využití plurilingvního repertoáru“ odpovídá funkční úrovni slabšího z jazyků v dané kombinaci. Uživatelé mohou cítit potřebu výslovně uvést, které jazyky jsou zahrnuty.

19. North B. and Piccardo E (2016), „Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR“, Education Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/168073ff31>.

Čím se tato publikace zabývá	Komentáře
Specifikace dotčených jazyků	Doporučuje se, aby v rámci úpravy deskriptorů pro praktické použití v konkrétním kontextu byly příslušné jazyky specifikovány ve vztahu k: – mezijazykové mediaci (zejména stupnice pro mediaci textu); – plurilingvnímu porozumění; – využití plurilingvního repertoáru.
Literatura	Vznikly tři nové stupnice týkající se tvůrčích a literárních textů: – čtení jako činnost ve volném čase (čistě receptivní proces; deskriptory jsou převzaté z jiných souborů deskriptorů Referenčního rámce); – vyjadřování osobní reakce na tvůrčí texty (méně intelektuální, nižší úroveň); – analýza a kritika tvůrčích textů (více intelektuální, vyšší úroveň).
Online	Vznikly dvě nové stupnice pro následující kategorie: – online konverzace a diskuze; – online transakce a spolupráce zaměřená na dosažení cíle. Obě tyto stupnice se zabývají multimodálními činnostmi typickými pro používání internetu, včetně pouhé kontroly nebo vzájemné výměny reakcí, mluvené interakce a delší produkce ve spojení naživo, používání chatu (psaná mluvenost), delšího psaní blogů nebo psaných příspěvků do diskuse, a vkládání dalších typů médií.
Další nové stupnice deskriptorů	Vznikly nové stupnice pro následující kategorie, které chyběly v souboru z roku 2001. Deskriptory těchto stupnic byly převzaty z jiných souborů deskriptorů Referenčního rámce: – používání telekomunikačních prostředků; – podávání informací.
Nové deskriptory jsou kalibrovány podle úrovně Referenčního rámce	Nové stupnice deskriptorů byly formálně validovány a kalibrovány podle matematické stupnice z původního výzkumu, z nějž úroveň a stupnice deskriptorů Referenčního rámce vycházely.
Znakové jazyky	Deskriptory byly upraveny tak, aby zahrnovaly různé formy komunikace. Navíc bylo přidáno 14 stupnic výhradně pro kompetence ve znakování, které byly vyvinuty v rámci výzkumného projektu realizovaného ve Švýcarsku.
Paralelní projekt	
Děti a mládež	Jsou k dispozici dva zkomponované soubory deskriptorů pro děti a mládež z Evropského jazykového portfolia (EJP): pro věkové skupiny 7–10 let a 11–15 let. Žádné deskriptory pro děti a mládež momentálně nesouvisí s deskriptory v nových stupnicích, ale relevance pro ně je v nich naznačena.

Vedle kapitoly 2 „Klíčové aspekty Referenčního rámce z hlediska vyučování a učení se“ a rozšířených modelových deskriptorů zahrnutých do této publikace, se uživatelé a uživatelky mohou seznámit s následujícími dvěma zásadními dokumenty jazykové politiky, které se týkají plurilingvismu, interkulturalismu a inkluzivního vzdělávání:

- *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education* (Beacco et al. 2016a), který představuje operacionalizaci a rozšíření kapitoly 8 Referenčního rámce z roku 2001 o jazykovou diverzifikaci a kurikulum;

- *Reference framework of competences for democratic culture* (Rada Evropy, 2018), jehož zdroje inspirovaly některé nové deskriptory pro mediaci zahrnuté v této publikaci.

Uživatelé a uživatelky, kteří se zabývají školním vzděláváním, se mohou rovněž seznámit s dokumentem „*Education, mobility, otherness – The mediation functions of schools*“, ²⁰ který pomohl konceptualizaci mediace v rámci projektu zabývajícím se vývojem deskriptorů.

20. Coste D. and Cavalli M. (2015) „Education, mobility, otherness – The mediation functions of schools“, Language Policy Unit, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/16807367ee>.

Kapitola 2

KLÍČOVÉ ASPEKTY REFERENČNÍHO RÁMCE Z HLEDISKA VYUČOVÁNÍ A UČENÍ SE

Společný evropský referenční rámec pro jazyky: Jak se jazyky učíme, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme (angl. zkratka CEFR, česky SERRJ, dále jen Referenční rámec) představuje ucelené deskriptivní schéma jazykové způsobilosti a soubor společných referenčních úrovní (A1 až C2) definovaných pomocí stupnic modelových deskriptorů. V Referenčním rámci jsou navíc vysvětleny i možnosti přístupu k tvorbě kurikula tak, aby se podporovalo plurilingvní a interkulturní vzdělávání, jež je dále rozpracováno v dokumentu *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education* (Beacco et al. 2016a).

Jedním z hlavních principů Referenčního rámce je podpora pozitivní formulace vzdělávacích cílů a výstupů vzdělávání na všech úrovních. Referenční rámec vymezuje aspekty jazykové způsobilosti pomocí tvrzení typu „[student či studentka] dokáže“ (angl. „can do“) a v tomto kontextu jde o mnohem více než jen o to zaměřit se na výsledky testů a zkoušek. Tento dokument nabízí jasný, společně sdílený návod, jak se jazyky učit, jakož i propracovaný nástroj, jak pokrok v učení posuzovat. V Referenčním rámci se tento princip opírá o pojetí jazyka jako nástroje, který zprostředkovává příležitosti a úspěch ve společenské, vzdělávací a profesní oblasti. Tento zásadní princip podporuje cíl Rady Evropy, jímž je kvalitní inkluzivní vzdělávání jako právo všech občanů a občanek. Výbor ministrů Rady Evropy doporučuje Referenční rámec „používat jako nástroj pro koherentní, transparentní a efektivní plurilingvní vzdělávání tak, aby podporoval demokratické občanství, sociální soudržnost a interkulturní dialog“.²¹

Referenční rámec je nejenom referenčním nástrojem používaným téměř všemi členskými státy Rady Evropy a Evropské unie, ale měl značný vliv i mimo Evropu a má jej až dosud. Přesněji řečeno, Referenční rámec se používá nejen za účelem transparentního hodnocení s jasnými referenčními body, ale stále častěji proniká také do pedagogiky a ovlivňuje kurikulární reformy. Tento vývoj odrážející progresivní konceptuální ukotvení Referenčního rámce připravil půdu pro novou fázi prací na tomto dokumentu, a to vedlo k rozšíření modelových deskriptorů publikovaných v současném vydání. Než však modelové deskriptory představíme, krátce si připomeneme smysl a povahu Referenčního rámce. Nejprve pojednáme o jeho cílech, deskriptivním schématu a akčně zaměřeném přístupu. Dále představíme společné referenční úrovně, tvorbu profilů ve vztahu k těmto úrovním a modelové deskriptory samotné. Na závěr představíme koncepty plurilingvismu, plurikulturalismu a mediace, které Referenční rámec do jazykového vzdělávání přinesl.

Historické souvislosti Referenčního rámce

Referenční rámec navazuje na práci Rady Evropy v oblasti jazykového vzdělávání v 70. a 80. letech 20. století. Jeho „akčně zaměřený přístup“ staví na komunikačním přístupu a zároveň jde ještě dále. Komunikační přístup byl v polovině 70. let 20. století představen v publikaci „The Threshold Level“, v níž byly jazykové potřeby poprvé funkčně a koncepčně specifikovány.

Referenční rámec a navazující Evropské jazykové portfolio (EJP) byly doporučeny mezivládním sympoziem konaným roku 1991 ve Švýcarsku. Jak již jeho podtitul napovídá, Referenční rámec se v první řadě zabývá tím, jak se jazyky učíme a jak je vyučujeme. Jeho cílem je usnadnit transparentnost a koherenci mezi kurikulem, výukou a hodnocením, a to jak v rámci jedné vzdělávací instituce, tak mezi institucemi, stupni vzdělávání, regiony a státy.

Před jeho vydáním v angličtině (nakladatelstvím Cambridge University Press) byly v letech 1996 a 1998 průběžné verze Referenčního rámce pilotovány.

21. Doporučení Výboru ministrů CM/Rec(2008)7 o používání Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERRJ) Rady Evropy a podpoře plurilingvismu, dostupné na https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d2fb1.

2.1 CÍLE REFERENČNÍHO RÁMCE

Referenční rámec se snaží navázat na podněty, jež vzešly z projektů Rady Evropy a obohatily reformu vzdělávání. Klade si za cíl pomoci jazykovým odborníkům a odbornicím a lidem z praxe dále zlepšovat kvalitu a efektivitu toho, jak se jazyky učít a jak je vyučovat. Jak je zřejmé již z podtitulu publikace – *Jak se jazyky učíme, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme*, Referenční rámec se nezaměřuje pouze na hodnocení.

Kromě podpory výuky jazyků a učení se jazykům přináší Referenční rámec novou, emancipovanou vizi studenta či studentky. Představuje uživatele či uživatelku / studenta či studentku jazyka jako „společenského aktéra či aktérku“, který/á jedná ve společensky uspořádaném světě a v procesu učení vyvíjí aktivní přístup. To pak s sebou nese skutečný posun v paradigmatu, jenž spočívá v podpoře autonomie a aktivního zapojování studenta či studentky, a to jak při plánování výuky, tak při vlastním vyučování.

Akčně zaměřený přístup Referenčního rámce představuje odklon od učebních plánů, které jsou založeny na lineárním probírání jazykových struktur nebo předem stanoveného souboru pojmů a funkcí. Jedná se o příklon k učebním plánům, jež jsou založeny na analýzách potřeb orientovaných na úkoly z reálného života a vystavěných na účelně zvolených pojmech a funkcích. Tím je podpořen pohled na znalost jazyka spíše z perspektivy toho, co už student či studentka umí, než z perspektivy toho, co ještě neumí. Záměrem je sestavovat učební plány a kurzy tak, aby vycházely z komunikačních potřeb reálného světa, byly založeny na úkolech z reálného života a doprovázely je deskriptory „[student či studentka] dokáže“, jež studentům a studentkám představují cíle těchto plánů a kurzů. Referenční rámec je v podstatě nástrojem, který má pomáhat při sestavování kurikul, kurzů a zkoušek tak, že plánování začíná od definice komunikačních situací, v nichž studenti a studentky / uživatelé a uživatelky potřebují jazyk používat. Záměrem Referenčního rámce je k tomuto plánování poskytnout ucelené deskriptivní schéma, které obsahuje stupnice s modelovými deskriptory „[student či studentka] dokáže“. Tyto stupnice mají postihnout maximální množství aspektů daného schématu (Referenční rámec, 2001, kapitola 4, kapitola 5). Obsahové specifikace, jež s tím souvisejí, byly pro jednotlivé jazyky vydány samostatně (*Reference Level Descriptions – RLDs*).²²

Výše zmiňované cíle byly v Referenčním rámci z roku 2001 vyjádřeny následovně:

Cíle Referenčního rámce jsou formulovány takto:

- ▶ podporovat a usnadňovat spolupráci mezi vzdělávacími institucemi v různých zemích;
- ▶ poskytovat spolehlivý základ ke vzájemnému uznávání jazykových zkoušek či průpravy k nim;
- ▶ pomáhat studentům a studentkám, vyučujícím, tvůrcům a tvůrkyním kurikul, zkušebním institucím a vedoucím pracovníkům a pracovnícím ve školství s harmonizací a koordinací jejich činnosti.

(Referenční rámec, 2001, podkapitola 1.4)

Pro další posilování a rozvíjení spolupráce nabízí Referenční rámec také Společné referenční úrovně A1 až C2 definované modelovými deskriptory. Společné referenční úrovně zavedené Referenčním rámcem z roku 2001

Priority Referenčního rámce

Vytvoření společných referenčních bodů posiluje hlavní cíl Referenčního rámce, jímž je zlepšování kvality jazykového vzdělávání a podpora Evropy tvořené plurilingvními jedinci s otevřenou myslí. To se jasně potvrdilo i na Mezivládním fóru jazykové politiky, které v roce 2007 vyhodnotilo změny vzešlé z používání Referenčního rámce. Totéž vyplývá i z několika doporučení Výboru ministrů. Dokument *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education* (Beacco et al. 2016a) tento cíl znovu zdůrazňuje. Fórum jazykové politiky klade velký důraz na zodpovědné používání úrovní Referenčního rámce a využívání metodologií a zdrojů, které se k vytváření zkoušek a jejich vztažení k Referenčnímu rámci nabízí.

Už z podtitulu „Jak se jazyky učíme, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme“ je zřejmé, že Referenční rámec se nezaměřuje pouze na hodnocení. Kapitola 9 Referenčního rámce z roku 2001 uvádí množství různorodých přístupů k hodnocení, z nichž většina představuje alternativu standardizovaných testů. Dále vysvětluje, jak vyučující mohou v procesu hodnocení Referenční rámec obecně používat, zejména jeho modelové deskriptory. Na jazykové testování se však tato kapitola nezaměřuje a testové položky nezmiňuje vůbec.

Fórum jazykové politiky obecně zdůrazňuje potřebu networkingu a výměny zkušeností s používáním Referenčního rámce prostřednictvím organizací, jakými jsou Association of Language Testers in Europe (ALTE) (www.alte.org), European Association for Language Testing and Assessment (EALTA) (www.ealta.eu.org) a Evaluation and Accreditation of Quality in Language Services (Eaquals) (www.eaquals.org).

22. <http://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/reference-level-descriptions>.

v kapitole 3 pak byly použity při tvorbě stupnic deskriptorů obsažených v kapitolách 4 a 5 téhož dokumentu. Společné deskriptivní schéma, společné referenční úrovně a modelové deskriptory vymezující aspekty schématu na různých úrovních si kladou za cíl zajistit společný metajazyk pro pracovníky a pracovníce v jazykovém vzdělávání tak, aby se jim usnadnila komunikace, networking, mobilita a uznávání absolvovaných kurzů a složených zkoušek. Pro potřeby zkoušek vydala Divize jazykové politiky Rady Evropy dokument *Manuál pro vztahování jazykových zkoušek k Referenčnímu rámci*.²³ Ten nyní doprovází soubor nástrojů s doprovodnými materiály a případovými studiemi, které byly vydány spolu s *manuálem pro vývoj jazykového testu a zkoušení*²⁴ u nakladatelství Cambridge University Press. Evropské centrum pro moderní jazyky (ECML) Rady Evropy dále vytvořilo manuál *Relating language examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) – Highlights from the Manual*²⁵ a poskytuje členským zemím možnosti budování kapacit prostřednictvím iniciativy RELANG.²⁶

Je však třeba ještě jednou zdůraznit, že Referenční rámec není nástrojem standardizace, ale nástrojem, který má projekty vzdělávacích reforem usnadňovat. Stejně tak platí, že jeho používání není monitorováno, nebo dokonce koordinováno. Referenční rámec to hned úvodem deklaruje takto:

Jedna věc by měla být zřejmá od samého začátku. Nechceme stanovovat, co nebo jak mají vyučující dělat. Klademe otázky, ale neodpovídáme na ně. Smyslem Referenčního rámce není vytyčit cíle, které mají uživatelé a uživatelsky sledovat, ani stanovit metody, jež mají používat. (Referenční rámec, 2001, Poznámky pro uživatele a uživatelsky)

2.2 IMPLEMENTACE AKČNĚ ZAMĚŘENÉHO PŘÍSTUPU

Referenční rámec je zamýšlen jako ucelený v tom smyslu, že je v něm možné nalézt hlavní přístupy k jazykovému vzdělávání, a jako neutrální v tom, že otázky spíše vznáší, než by na ně odpovídal. Rovněž nepředepisuje žádný konkrétní pedagogický přístup: například nikde nezmiňuje, že by se měla přestat učit gramatika nebo literatura, ani zde nenajdeme „tu správnou odpověď“ na otázku, jak pokrok studentů a studentek v jazyce nejlépe hodnotit. Inovativnost Referenčního rámce však spočívá v pohledu na studenty a studentky jazyka jako na společenské aktéry a aktérky, kteří jazyk používají, a tudíž ho vnímají spíše jako komunikační prostředek než jako předmět studia. Navrhuje proto analýzu potřeb studentů a studentek, používání deskriptorů „[student či studentka] dokáže“ a komunikačních úkolů, kterým se v Referenčním rámci z roku 2001 věnuje celá kapitola 7.

Metodologické poselství Referenčního rámce spočívá v tom, že učení se jazyku by mělo vést směrem, který umožní studentům a studentkám jednat v situacích reálného života, vyjadřovat se a plnit úkoly nejrůznější povahy. Kritériem navrhovaným pro hodnocení je tedy schopnost komunikovat v reálném životě ve vztahu ke kontinuu schopnosti od úrovně A1 po úroveň C2. Takový je původní a základní význam slova „kritérium“ ve výrazu „kritériální hodnocení“. Deskriptory v kapitolách 4 a 5 Referenčního rámce z roku 2001 poskytují základ pro transparentní definování kurikulárních cílů a standardů spolu s kritérii hodnocení, kapitola 4 se při tom zaměřuje na činnosti („co“) a kapitola 5 na kompetence („jak“). Z pohledu vzdělávání to již není neutrální, neboť z toho vyplývá, že proces výuky jazyků a učení se jazykům je určován akcí, a je tedy akčně zaměřený. Rovněž se zde jasně naznačuje, že je třeba plánovat v opačném pořadí, než bylo zvykem, a sice vyjít z komunikačních potřeb studentů a studentek v reálném životě a následně je provázat s kurikulem, výukou a hodnocením.

Připomeňme si kapitoly Referenčního rámce z roku 2001 (český překlad vyšel roku 2002):

Kapitola 1: Společný evropský referenční rámec v politickém a vzdělávacím kontextu

Kapitola 2: Zvolený přístup

Kapitola 3: Společné referenční úrovně

Kapitola 4: Užívání jazyka a uživatel či uživatelská / student či studentka jazyka

Kapitola 5: Kompetence uživatele či uživatelská a studenta či studentky jazyka

Kapitola 6: Jazykové učení a vyučování

Kapitola 7: Učební úkoly a jejich role ve vyučování jazyka

Kapitola 8: Jazyková diverzifikace a kurikulum

Kapitola 9: Hodnocení

23. Rada Evropy (2009), „Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) – A Manual“, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/1680667a2d>.

24. ALTE (2011), „Manual for language test development and examining – For use with the CEFR“, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/1680667a2b>.

25. Noijons J., Bérešová J., Breton G. et al. (2011), *Relating language examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) – Highlights from the Manual*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na www.ecml.at/tabid/277/PublicationID/67/Default.aspx.

26. Relating language curricula, tests and examinations to the Common European Framework of Reference (RELANG): <https://relang.ecml.at/>.

Pro výuku má zavedení akčně zaměřeného přístupu několik důsledků. Vnímání studentů a studentek jako společenských aktérů a akterek předpokládá jejich zapojení do učebního procesu. A pomocí deskriptorů lze s nimi případně o tomto procesu komunikovat. Také to znamená, že je třeba uznat společenskou povahu učení se jazyku a užívání jazyka, především ve smyslu interakce mezi společenským a individuálním v procesu učení. Pohled na studenty a studentky jako uživatele a uživatelky jazyka pak vede k co nejintenzivnějšímu užívání cílového jazyka ve výuce, kde se ho studenti a studentky učí spíše aktivně používat, než aby se o něm učili jen jako o předmětu. Pohled na studenty a studentky jako na plurilingvní a plurikulturní jedince znamená, že se jim umožní, aby využívali veškeré jazykové zdroje, kdykoli je třeba. Znamená to také je podporovat, aby si všímali podobností a pravidelností stejně tak jako rozdílů, které mezi jazyky a kulturami existují. Akčně zaměřený přístup uplatňovaný ve výuce znamená především zadávat smysluplné kolaborativní úkoly, jejichž primárním cílem není jazyk. Pokud ale jazyk není hlavním cílem úkolu, musí existovat nějaký jiný cíl, případně výstup (jako například naplánování výletu, vytvoření posteru nebo blogu, naplánování festivalu nebo výběr kandidáta či kandidátky). K navržení takovýchto úkolů lze pak využít deskriptory, které mohou sloužit také k pozorování, případně (sebe)hodnocení užívání jazyka v průběhu úkolu.

Deskriptivní schéma Referenčního rámce i akčně zaměřený přístup staví spoluvytváření významu (prostřednictvím interakce) do centra učebního a vyučovacího procesu, což má na výuku zřetelné dopady. Tato interakce bude někdy mezi vyučující/m a studentem či studentkou (studenty a studentkami), jindy však, je-li kolaborativního rázu, bude probíhat i mezi samotnými studenty a studentkami. Přesný poměr mezi instrukcemi vycházejícími od vyučující/ho a kolaborativní interakcí studentů a studentek v malých skupinách bude velmi pravděpodobně odrážet kontext, pedagogickou tradici tohoto kontextu a úroveň jazykové způsobilosti daných studentů a studentek. V realitě současné společnosti, která se stále více diverzifikuje, se význam může vytvářet napříč jazyky a čerpat z plurilingvního a plurikulturního jazykového repertoáru jednotlivých uživatelů a uživatelek / studentů a studentek.

2.3 PLURILINGVNÍ A PLURIKULTURNÍ KOMPETENCE

Referenční rámec rozlišuje mezi multilingvismem (jakožto koexistencí různých jazyků na společenské nebo individuální úrovni) a plurilingvismem (což je dynamický a rozvíjející se jazykový repertoár individuálního uživatele či uživatelky / studenta či studentky jazyka). Plurilingvismus je v Referenčním rámci pojímán jako nerovnoměrná a proměnlivá kompetence, v níž se zdroje uživatele či uživatelky / studenta či studentky v jednom jazyce nebo varietě jazyka mohou svou podstatou velmi lišit od zdrojů, jimiž disponuje v jiném jazyce. Základní myšlenka však spočívá v tom, že plurilingvní jedinci mají jediný, vnitřně propojený repertoár, který při plnění úkolů napojují na své obecné kompetence a různé strategie (Referenční rámec, 2001, pododdíl 6.1.3.2).

Plurilingvní kompetence, jak je vysvětlena v podkapitole 1.3 Referenčního rámce z roku 2001, zahrnuje schopnost pružně využívat vnitřně propojeného, nerovnoměrného plurilingvního repertoáru následovně:

- ▶ přecházet z jednoho jazyka nebo dialektu (nebo variety jazyka) do druhého;
- ▶ vyjadřovat se v jednom jazyce (nebo dialektu nebo varietě jazyka) a porozumět osobě, která mluví jiným jazykem (nebo dialektem nebo varietou jazyka);
- ▶ využívat znalosti více jazyků (nebo dialektů nebo variet jazyka) s cílem pochopit smysl textu;
- ▶ rozeznat slova pocházející ze společné mezinárodní slovní zásoby, která mají novou podobu;
- ▶ vystupovat jako mediátor či mediátorka mezi jedinci, kteří nemají žádný společný jazyk (dialekt nebo varietu jazyka), přestože jeho/její jazykové znalosti jsou jen omezené;
- ▶ využívat veškerou jazykovou výbavu a současně experimentovat s alternativními formami vyjádření;
- ▶ používat neverbální prostředky komunikace (mimika, gesta, výraz tváře apod.).

Propojené koncepty plurilingvismu / plurikulturalismu a koncept dílčích kompetencí byly do jazykového vzdělávání poprvé zavedeny roku 1996 ve druhé průběžné verzi Referenčního rámce.

Tyto koncepty byly rozvíjeny jako forma dynamického tvůrčího procesu nazvaného „*languageing*“ napříč hranicemi jazykových variet, jako metodologie a jako cíle jazykové politiky. Tento vývoj souvisel s řadou studií o bilingvismu z počátků 90. let, které realizovalo výzkumné centrum CREDIF (Centre de recherche et d'étude pour la diffusion du français) v Paříži.

Koncepty plurilingvní a plurikulturní kompetence jsou cíleně rozvíjeny v příkladech kurikul uvedených v kapitole 8 Referenčního rámce z roku 2001.

V propracovanější podobě se oba koncepty objevily v roce 1997 v článku „*Plurilingual and pluricultural competence*“.

Roku 1996 byl pozoruhodnou shodou okolností rovněž poprvé zaznamenán termín „translanguaging“ (ve spojitosti s bilingvní výukou ve Walesu). Jedná se o činnost, při níž plurilingvní jedinci zapojují více než jeden jazyk. Podobných výrazů nyní existuje celá řada, avšak plurilingvismus je v sobě zahrnuje všechny.

Plurilingvismus lze totiž vnímat z různých perspektiv. Může se jednat o sociologický nebo historický fakt, osobní charakteristiku nebo ambici, vzdělávací filozofii či přístup nebo se v podstatě může jednat o sociopolitický cíl zachování jazykové rozmanitosti. Všechny zmíněné perspektivy jsou všude v Evropě stále běžnější.

Mediace mezi jedinci, kteří nemají společný jazyk, je jednou z činností z výše uvedeného výčtu. V rámci projektu z let 2014-17, který si kladl za cíl vyvinout deskriptory pro mediaci, byly vzhledem k plurilingvní povaze takovéto mediace vytvořeny a validovány rovněž deskriptory pro ostatní činnosti z uvedeného výčtu. Počet se to s výjimkou poslední činnosti, jež se týká používání prostředků neverbální komunikace. U této činnosti se informanti a informantky bohužel nedokázali shodnout na její relevanci nebo na konzistentní interpretaci deskriptorů.

V roce vydání Referenčního rámce z roku 2001 byly koncepty, o kterých se hovoří v této kapitole, a to zejména myšlenka holistického, vnitřně provázaného plurilingvního repertoáru, velmi novátorské. Následně tuto myšlenku podpořily také poznatky z oblasti psycholingvistického a neurolingvistického výzkumu, a to jak u osob, které se další jazyk začaly učit v raném věku,

tak u těch, které se ho začaly učit později. K silnější integraci přitom dochází v prvním případě. Dále se prokázalo, že plurilingvismus má pozitivní vliv na řadu kognitivních funkcí, protože v mozku posiluje systém exekutivní kontroly (jedná se o schopnost odvést pozornost od rušivých faktorů při plnění úkolu).

Většina zmínek o plurilingvismu v Referenčním rámci se vztahuje k „plurilingvní a plurikulturní kompetenci“, protože oba tyto aspekty jdou většinou ruku v ruce. Jednou z forem nerovnoměrnosti může být i to, že jeden aspekt (např. plurikulturní kompetence) je mnohem silnější než druhý (např. plurilingvní kompetence, viz Referenční rámec, 2001, pododdíl 6.1.3.1).

Jedním z důvodů, proč plurilingvismus a plurikulturalismus budovat, je to, že zkušenost s nimi:

- ▶ „využívá již existující *sociolingvistickou kompetenci* a *pragmatickou kompetenci*, jež dále rozvíjí;
- ▶ vede k lepšímu vnímání toho, co je v jazykové struktuře různých jazyků obecné a co je specifické (forma metajazykového, mezijazykového nebo jinak řečeno nadjazykového povědomí);
- ▶ ze své povahy kultivuje znalost toho, jak se jazyky učit, spolu se schopností navazovat vztahy s ostatními a vstupovat do nových situací.

Může tedy do jisté míry urychlit následné učení v dané jazykové a kulturní oblasti.“ (Referenční rámec, 2001, pododdíl 6.1.3.3)

Referenční rámec z roku 2001 plurikulturalismus ani pojem interkulturní kompetence hlouběji nerozvíjí, pouze na ně stručně odkazuje v pododdílech 5.1.1.3 a 5.1.2.2. Dokument *Guide for the Development and Implementation of Curricula for Plurilingual and Intercultural Education* (Beacco et al. 2016a) popisuje, co s sebou plurilingvismus a interkulturní kompetence při tvorbě kurikul v návaznosti na Referenční rámec přináší. Podrobná taxonomie aspektů plurilingvní a plurikulturní kompetence, které jsou relevantní pro pluristické přístupy, je dále dostupná v dokumentu ECML *Framework of reference for pluralistic approaches to languages and cultures* (FREPA/CARAP).²⁷

2.4 DESKRIPTIVNÍ SCHÉMA REFERENČNÍHO RÁMCE

V této podkapitole nastíníme deskriptivní schéma Referenčního rámce a upozorníme na prvky, které byly dále rozpracovány v projektu z let 2014-2017. Jak je uvedeno výše, hlavním záměrem Referenčního rámce je poskytnout společný deskriptivní metajazyk, kterým by bylo možné mluvit o jazykové způsobilosti. Struktura deskriptivního schématu je přehledně znázorněna na obrázku 1.

Po představení klíčových konceptů (Referenční rámec, 2001, kapitola 1) je přístup Referenčního rámce předsazen ve velmi krátké kapitole 2 Referenčního rámce z roku 2001. V jakékoli komunikační situaci jsou za účelem splnění úkolu (Referenční rámec, 2001, kapitola 7) vždy kombinovány obecné kompetence (např. znalost světa, sociokulturní kompetence, interkulturní kompetence, případně profesní zkušenost: Referenční rámec, 2001, podkapitola 5.1) s komunikačními jazykovými kompetencemi (lingvistickou, sociolingvistickou a pragmatickou kompetencí: Referenční rámec, 2001, podkapitola 5.2) a strategiemi (z nichž některé jsou obecné a některé jsou

27. <http://carap.ecml.at/Accueil/tabid/3577/language/en-GB/Default.aspx>.

komunikační jazykové). Úkoly často vyžadují nějakou formu spolupráce s ostatními, a odtud pramení potřeba jazyka. Tato myšlenka je ilustrována na příkladu „stěhování“, jak je uvedeno v Referenčním rámci z roku 2001, kapitole 2. Jde o příklad, kdy je užívání jazyka závislé pouze na úkolu. Při stěhování skříně je třeba nějak komunikovat, ideálně pomocí jazyka, který však není primárním cílem úkolu. Podobně úkoly vyžadující důmyslnější komunikaci, jako třeba domluva na preferovaném řešení etického problému nebo vedení projektové schůzky, se zaměřují spíše na výstupy úkolu než na jazyk použitý k jejich splnění.

Celkově lze pojetí Referenčního rámce shrnout v jednom odstavci následovně:

Užívání jazyka, což zahrnuje i učení se jazyku, představuje činnosti vykonávané lidmi, kteří si jako jedinci i jako společenští aktéři a aktérky rozvíjejí celou řadu **kompetencí**, a to jak **obecných**, tak zejména **komunikačních jazykových kompetencí**. Využívají tyto kompetence v různých kontextech za různých **podmínek** a s různými **omezeními**, aby se zapojili do **jazykových činností** zahrnujících **jazykové procesy** za účelem produkce a/nebo recepce **textů** týkající se **témat** z konkrétních **oblastí užívání jazyka** a aktivují při tom ty **strategie**, které se pro úspěšné splnění **úkolů** jeví jako nejvhodnější. Monitorováním těchto činností zúčastněné osoby posilují nebo modifikují vlastní kompetence. (Referenční rámec, 2001, podkapitola 2.1)

Při plnění úkolu tedy dochází k mobilizaci kompetencí a strategií, a ty se poté prostřednictvím této zkušenosti rozvíjejí. V akčně zaměřeném přístupu, který převádí deskriptivní schéma Referenčního rámce do praxe, jsou proto některé kolaborativní úkoly v jazykové výuce zásadní. Jedna kapitola v Referenčním rámci z roku 2001 je proto věnována úkolům. Jedná se o kapitolu 7, která se zabývá úkoly z reálného života stejně jako pedagogickými úkoly, možnostmi dosažení kompromisu mezi oběma typy, rovněž i faktory, které přispívají ke snadnosti nebo obtížnosti úkolu z pohledu jazyka, dále pak podmínkami a omezeními úkolů. Záleží na uživateli či uživateli Referenčního rámce, jakou konkrétní podobu budou úkoly ve výuce mít a jaký prostor jim bude v programu dán. Kapitola 6 Referenčního rámce představuje metodologické přístupy k výuce jazyka a při tom zdůrazňuje, že vhodnost volby konkrétního přístupu závisí na kontextu. Schéma Referenčního rámce je ve skutečnosti kompatibilní s několika přístupy k učení se cizím jazykům, včetně *task-based* přístupu (zaměřeného na plnění úkolů), ekologického přístupu a obecně všech přístupů, které se opírají o sociokulturní a socio-konstruktivistické teorie. Úvod kapitoly 8 Referenčního rámce z roku 2001 pojednává o místě plurilingvismu v jazykovém vzdělávání a uvádí alternativní možnosti tvorby kurikula. Tento proces je dále rozpracován v dokumentu *Guide for the Development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education* (Beacco et al. 2016a). Nezávisle na zvolené perspektivě se implicitně předpokládá, že úkoly v jazykové výuce by měly zahrnovat komunikační jazykové činnosti a strategie (Referenční rámec, 2001, podkapitola 4.4) vyskytující se v reálném světě, jako například ty, které jsou vyjmenovány v deskriptivním schématu Referenčního rámce.

Obrázek 1 – Struktura deskriptivního schématu Referenčního rámce²⁸

28. Z projektové publikace the ECEP: Piccardo E. et al. (2011), *Pathways through assessing, learning and teaching in the CEFR*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na http://ecep.ecml.at/Portals/26/training-kit/files/2011_08_29_ECEP_EN.pdf.

Komunikační jazykové činnosti a strategie v nynějším Referenčním rámci nahrazují tradiční model postavený na čtyřech jazykových dovednostech (poslech, mluvení, čtení, psaní), který se pro postižení komplexní povahy komunikace postupně ukázal jako nedostačující. Uspořádání podle čtyř jazykových dovedností navíc není vhodné ani pro úvahy týkající se účelu a makrofunkcí. Referenční rámec nabízí uspořádání, které je bližší užívání jazyka v reálném životě založeném na interakci, v jejímž průběhu dochází ke spoluvytváření významu. Činnosti jsou představeny prostřednictvím čtyř komunikačních modů: recepce, produkce, interakce a mediace.

V nynějším Referenčním rámci byl vývoj kategorií pro komunikační činnosti značně ovlivněn rozlišením mezi transakčním a interpersonálním užíváním jazyka a mezi interpersonálním a ideálním užíváním jazyka (rozvíjení myšlenek), viz tabulka 3.

Tabulka 3 – Kategorie pro komunikační jazykové činnosti z hlediska makrofunkcí

	Recepce	Produkce	Interakce	Mediace
Kreativní, interpersonální užívání jazyka	např. Čtení jako činnost ve volném čase	např. Souvislý monolog: popisování příhod a zážitků	např. Rozhovor	Mediace komunikace
Transakční užívání jazyka	např. Čtení s cílem získat informace a argumenty	např. Souvislý monolog: podávání informací	např. Získávání zboží a služeb Výměna informací	Mediace textu
Užívání jazyka k vyhodnocování a k řešení problémů	(sloučeno se Čtením s cílem získat informace a argumenty)	např. Souvislý monolog: předkládání argumentů (např. v debatě)	např. Diskuze	Mediace konceptů

Přístup k jazykovým činnostem uvedeným v tabulce 3 přesahuje rámec vymezený čtyřmi jazykovými dovednostmi. Následující výčet výhod tohoto přístupu je převzat z jedné podkladové studie zpracované během příprav nynějšího rozšířeného vydání Referenčního rámce²⁹:

- ▶ navržené kategorie (recepce, produkce, interakce, mediace) dávají smysl nejen odborné veřejnosti, ale také uživatelům a uživatelkám: ve srovnání se čtyřmi dovednostmi tyto kategorie lépe vystihují způsob, jakým lidé jazyk skutečně používají;
- ▶ vzhledem k tomu, že jde o typy kategorií používaných při jazykové přípravě pro svět práce, spojitost mezi jazykem pro obecné účely na jedné straně a jazykem pro specifické účely (*Language for specific purposes*, dále jen LSP) na straně druhé vyvstane snadněji;
- ▶ použití tohoto modelu umožní snáze zasadit do kontextu pedagogické úkoly, které zahrnují kolaboraativní interakci v malých skupinách ve výuce, projektovou práci, korespondenci se známými a rozhovory u jazykových zkoušek;
- ▶ uspořádání z hlediska transparentních činností ve specifických kontextech užívání by mělo usnadnit zaznamenávání a uchopení „střípků ze života“, které tvoří jazykovou zkušenost studentů a studentek;
- ▶ tento přístup založený na žánru podporuje aktivaci obsahových schémat a osvojení formálních schémat (organizace diskurzu) vhodných pro daný žánr;
- ▶ kategorie, které kladou důraz na mezilidskou komunikaci a souvislé sebevyjádření, jsou do úrovně A2 zásadní a mohou působit jako protiváha ke všudypřítomné metafoře, která vidí jazyk jako přenos informací;
- ▶ odklon od matice čtyř dovedností a tří prvků (gramatické struktury, slovní zásoby, zvukové / grafické stránky jazyka) může přispět k prosazení komunikačních kritérií kvality výkonu;
- ▶ rozlišování mezi „receptí, interakcí, produkcí“ připomíná klasifikace používané pro strategie učení i výkonové strategie a může usnadnit prosazení širšího konceptu strategické kompetence;
- ▶ rozlišování mezi „receptí, interakcí, produkcí, mediací“ totiž označuje nárůst obtížnosti, a může tak napomoci rozvoji konceptu dílčích schopností;
- ▶ takové relativně konkrétní kontexty užívání (vedoucí spíše k nadžánrovým než k abstraktním dovednostem nebo funkcím) se snáze propojují s realistickými úkoly při zkoušení a měly by pomoci s definováním konkrétnějších deskriptorů.

29. North B. (1994) „Perspectives on language proficiency and aspects of competence: a reference paper defining categories and levels“, CC-LANG Vol. 94, No. 20, Council of Europe Publishing, Strasbourg.

Jednou z oblastí, na něž měl tento Referenční rámec velký vliv, bylo uznání zásadního rozdílu mezi produkcí (= souvislý monolog; dlouhé repliky) a interakcí (= konverzace; krátké repliky) pro cíle kurzů a strukturu ústních zkoušek. Když byl Referenční rámec z roku 2001 publikován, rozdělení dovednosti psaní stejným způsobem na písemnou produkci a písemnou interakci se setkala jen s vlažným přijetím. Původní verze tabulky 2 Referenčního rámce (tabulka pro sebehodnocení) byla následně upravena tak, že došlo ke sloučení písemné produkce s interakcí a k jejich opětovnému zahrnutí pod „psaní“. Tím vznikl rozšířený, avšak nesprávný dojem, že Referenční rámec podporuje model pěti dovedností.

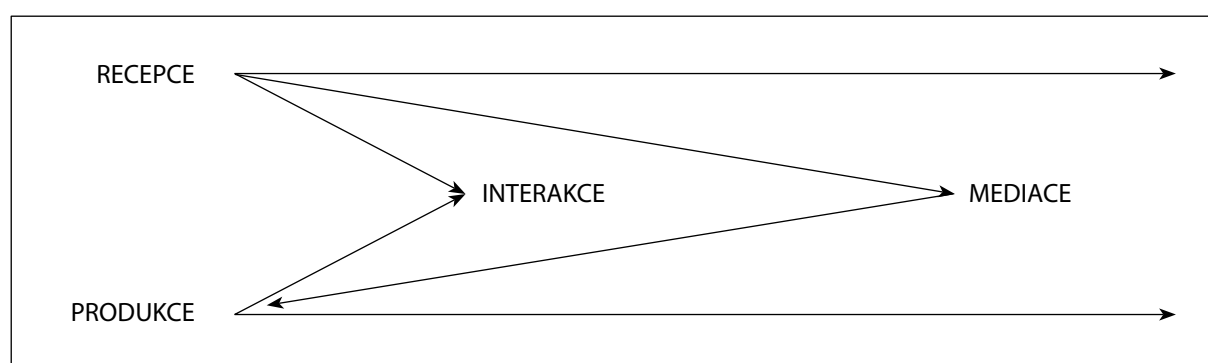
Rozvoj komunikace prostřednictvím e-mailu, textových zpráv a sociálních médií od té doby ukazuje, že stejně jako v jiných oblastech i zde Referenční rámec velmi předběhl svou dobu. Čtvrtý mod – *mediace* – byl vytvořen v době, kdy na Referenčním rámci pracovala původní autorská skupina.³⁰

Obrázek 2, který se objevil v průběžných verzích Referenčního rámce z let 1996 a 1998, vztah mezi čtyřmi mody zobrazuje. Recepce s produkcí, které jsou rozdělené na mluvenou a psanou, společně tvoří čtyři tradiční dovednosti. Interakce zahrnuje jak recepci, tak produkci, je však víc než jejich pouhým součtem. *Mediace* pak zahrnuje recepci i produkci, často také interakci.

Referenční rámec představuje koncept *mediace* následovně:

V obou modech, recepci i produkci, umožňují písemné a/nebo ústní činnosti v rámci **mediace** komunikaci mezi osobami, které z nějakého důvodu nejsou schopny spolu komunikovat přímo. Překlad nebo tlumočení, parafráze, shrnutí nebo záznam poskytují třetí straně přeformulovaný zdrojový text, k němuž zmíněná třetí strana nemá přímý přístup. Činnosti spojené s jazykovou *mediací*, založené na zpracování (přepřepřování) stávajícího textu, zaujímají v běžném jazykovém fungování našich společností důležité místo. (Referenční rámec, 2001, oddíl 2.1.3)

Obrázek 2 – Vztah mezi recepcí, produkcí, interakcí a mediací

Koncepty interakce a *mediace* nejsou stejně jako mnoho dalších aspektů uvedených v Referenčním rámci v textu příliš rozpracovány. To patří k jedné z nevýhod dokumentu, který se na 250 stranách pokusil toho tolik postihnout. Z tohoto důvodu se výklad *mediace* v Referenčním rámci téměř redukoval na tlumočení a překlad. To vedlo ke vzniku projektu z let 2014-2017, který si vytyčil za cíl vytvořit deskriptory pro *mediaci*. Tento projekt přistoupil k *mediaci* z mnohem širší perspektivy, jak bylo představeno v příloze 6 a podrobně vysvětleno v dokumentu *Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR* (North and Piccardo 2016).

Referenční rámec představuje odklon od tradičního rozlišování aplikované lingvistiky mezi chomskiánskými koncepty (skryté) „kompetence“ a (viditelné) „produkce / performance“, kdy je úroveň jazykové způsobilosti definována jako záblesk pod povrchem skryté kompetence, která se odvozuje od konkrétní performance. V Referenčním rámci je jazyková způsobilost vymezena jako schopnost plnit komunikační jazykové činnosti („[student či studentka] dokáže...“), při nichž uživatelé a uživatelky jazyka využívají jak obecné, tak komunikační jazykové kompetence (lingvistická, sociolingvistická a pragmatická) a současně aktivizují vhodné komunikační strategie.

Nabývání jazykové způsobilosti je totiž vnímáno jako cyklický proces: uživatel či uživatelka / student či studentka jazyka prostřednictvím činností rozvíjí své kompetence a osvojuje si strategie. V tomto přístupu kompetence existuje pouze tehdy, když je aktivována v užívání jazyka. Tato koncepce současně reflektuje a) širší vnímání kompetence jako jednání podle pojetí aplikované psychologie, zvláště ve vztahu ke světu práce a k profesní přípravě, b) dnešní perspektivu sociokulturního přístupu k učení. Deskriptory „co [student či studentka] dokáže“ jsou ztělesněním této filozofie.

30. Původní autorskou skupinu Referenčního rámce tvořili John Trim, Daniel Coste, Brian North a Joseph Sheils.

Deskriptory „[student či studentka] dokáže“ jako kompetence

Myšlenka vědecké kalibrace deskriptorů „[student či studentka] dokáže“ vzhledem ke stupnici úrovní má svůj původ v oblasti profesní přípravy zdravotních sester. V tomto případě se při posuzování jejich kompetence testy ukázaly jako nevhodný nástroj. Místo toho bylo zapotřebí, aby zkušená sestra prováděla systematické, informované pozorování, při němž postupovala podle krátkých popisů typických kompetencí sester na různých úrovních výkonu.

Působením Rady Evropy byl přístup „[student či studentka] dokáže“ koncem 70. let minulého století přenesen do jazykového učení a výuky. Došlo k tomu třemi způsoby: a) jazykovou přípravou pro svět práce vycházející z reálných potřeb; b) zájmem o hodnocení učitelů a učitelek podle definovaných komunikačních kritérií a c) experimentováním se sebehodnocením pomocí deskriptoru „co dokážu“ jako způsobu zvyšování motivace a reflexe studentů a studentek. V dnešní době se deskriptory „[student či studentka] dokáže“ používají v rostoucím počtu disciplín v mnoha zemích, což se často označuje jako kompetenční přístup.

Komunikační jazykové strategie jsou v Referenčním rámci pojímány jako most mezi komunikačními jazykovými kompetencemi a komunikačními jazykovými činnostmi a v Referenčním rámci z roku 2001, podkapitole 4.4 jsou připojeny k jazykovým činnostem. Na vývoj deskriptorů pro strategickou kompetenci měl vliv následující model: plánování, provedení, kontrola, oprava. Jak je však patrné z tabulky 4, stupnice deskriptorů nebyly vytvořeny pro všechny kategorie. Kategorie vyznačené kurzívou byly v době tvoření deskriptorů Referenčního rámce z roku 2001 zvažovány, avšak deskriptory nebyly vytvořeny. V projektu z let 2014–17 bylo v případě mediace rozhodnuto, že budou vytvořeny deskriptory pouze pro prováděcí strategie.

Tabulka 4 – Komunikační jazykové strategie v Referenčním rámci

	Recepce	Produkce	Interakce	Mediace
Plánování	<i>Rámování</i>	Plánování	Nelze použít	
Provedení	Vyvozování	Kompenzace	Střídání replik Spolupráce	Navazování na předchozí znalosti Přizpůsobení jazyka Rozložení složitých informací Rozvolnění hutného textu Zestručnění textu
Vyhodnocení a oprava	<i>Kontrola</i>	Kontrola a oprava	Žádost o vysvětlení <i>Náprava komunikace</i>	

2.5 MEDIACE

Jak již bylo zmíněno v předcházející kapitole věnované deskriptivnímu schématu Referenčního rámce, mediace, jakožto jeden ze čtyř komunikačních modů spolu s recepcí, produkcí a interakcí (viz obrázek 2), byla do jazykového učení a výuky zavedena v souvislosti s odklonem od tradičních čtyř dovedností. Při užívání jazyka se velmi často odehrává více činností; mediace kombinuje recepci, produkci a interakci. V mnoha případech také jazyk neužíváme pouze pro sdělení zprávy, ale spíše za účelem rozvinutí myšlenky prostřednictvím toho, co je často nazýváno „*languageing*“ (probíráme nápad a při tom si formulujeme myšlenky), nebo jazyk používáme pro usnadnění porozumění a komunikace.

Pojetí mediace v Referenčním rámci z roku 2001 se neomezuje na mezijazykovou mediaci (předávání informací v jiném jazyce), jak je zřejmé z následujících výňatků:

- oddíl 2.1.3: „umožnit komunikaci mezi osobami, které spolu z nějakého důvodu nemohou komunikovat přímo“;

- ▶ oddíl 4.4.4: „působit jako prostředník či prostřednice mezi partnery a partnerkami v komunikaci, kteří si nejsou schopni porozumět přímo - obvykle (ale ne výhradně) se jedná o mluvčí různých jazyků“;
- ▶ oddíl 4.6.4: „vstupní i výstupní texty (angl. input, output) mohou mít mluvenou nebo písemnou formu a být v prvním nebo druhém jazyce.“ (Poznámka: To neznamená, že jeden text je v prvním jazyce a druhý text je ve druhém jazyce; míní se tím, že oba texty mohou být v prvním nebo druhém jazyce).

Přestože Referenční rámec z roku 2001 nerozvíjí koncept mediace v celé jeho šíři, zdůrazňuje dva klíčové pojmy. Prvním je spoluvytváření významu v interakci a druhým neustálý pohyb mezi osobní a společenskou oblastí při učení se jazyku, a to především z jeho pohledu na uživatele či uživatku / studenta či studentku jako na společenské aktéry a aktérky. Důraz na roli mediátora či mediátorky jako prostředníka či prostřednice mezi partnery a partnerkami v komunikaci navíc podtrhuje společenskou povahu Referenčního rámce. Ačkoli to text z roku 2001 explicitně neuvádí, deskriptivní schéma Referenčního rámce tímto způsobem mediace v akčně zaměřeném přístupu fakticky přisuzuje ústřední místo. V současné diskuzi o procesu učení se jazykům přisuzuje mediaci podobnou roli celá řada odborníků a odbornic.

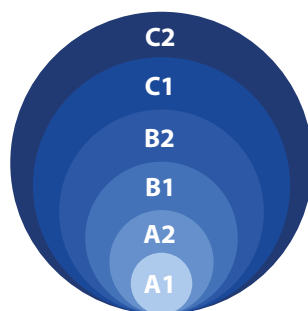
Projekt z let 2014–17, jehož cílem bylo rozšířit modelové deskriptory Referenčního rámce, pojal mediaci mnohem širěji, a to za hranice mezijazykové mediace. Kromě mezijazykové mediace zahrnuje i mediaci, která souvisí s komunikací a učením, jakož i společenskou a kulturní mediaci. Takto široký přístup byl přijat, protože se stal relevantním pro stále rozmanitější školní třídy a v souvislosti s rozšiřováním výuky metodou CLIL (integrace výuky nejazykového předmětu a cizího jazyka). Dalším důvodem byl také fakt, že mediace je stále více považována za nedílnou součást veškerého učení, což platí zejména pro učení se jazyku.

Deskriptory pro mediaci jsou relevantní především pro výuku, kde se pracuje na kolaborativních úkolech v malých skupinkách. Ty mohou být organizovány tak, aby studenti a studentky museli sdílet různé druhy vstupů (angl. inputs), vysvětlovat informace a spolupracovat, aby dosáhli nějakého cíle. Pokud se tak děje v kontextu výuky metodou CLIL, relevance deskriptorů se ještě zvyšuje.

2.6 SPOLEČNÉ REFERENČNÍ ÚROVNĚ REFERENČNÍHO RÁMCE

Referenční rámec lze vnímat na dvou osách. Horizontální osa reprezentuje kategorie popisující různé činnosti a aspekty kompetence uvedené výše. Vertikální osa reprezentuje pokrok v úrovni jazykové způsobilosti v těchto kategoriích. Pro usnadnění organizace kurzů a popisu pokroku Referenční rámec předkládá šest společných referenčních úrovní znázorněných na obrázku 3. Takovéto uspořádání nabízí podrobný plán, který uživateli či uživatce / studentu či studentce umožní, aby se ztotožnili s odpovídajícími aspekty deskriptivního schématu. Těchto šest úrovní však není zamýšleno v absolutním významu. Zprvu, úrovně lze přeskupit do tří širších kategorií: uživatel či uživatka základů jazyka (A1 a A2), samostatný uživatel či uživatka (B1 a B2) a zkušený uživatel či uživatka (C1 a C2). Zadruhé, těchto šest referenčních úrovní představujících velmi široká pásma jazykové způsobilosti se velmi často ještě dále dělí.

Obrázek 3 – Společné referenční úrovně Referenčního rámce

Veškeré kategorie v humanitních a společenských vědách jsou každopádně konvenční a společensky vytvořené konstrukty. Podobně jako barvy duhy je totiž i jazyková způsobilost kontinuum. A podobně jako u duhy i zde platí, že přes rozostřené hranice mezi barvami máme sklon některé barvy vidět více než jiné, jako je tomu na obrázku 4. Nicméně abychom mohli komunikovat, zjednodušujeme a zaměřujeme se na šest hlavních barev, jak je znázorňuje obrázek 5.

Obrázek 4 – Duha

Obrázek 5 – Konvenční spektrum šesti barev

Společné referenční úrovně jsou podrobně vymezeny modelovými deskriptory Referenčního rámce z roku 2001 v kapitole 4 a 5. Hlavní charakteristiky těchto úrovní však stručně shrnuje podkapitola 3.6 Referenčního rámce z roku 2001 (viz příloha 1). Pro úvodní představení úrovní používá Referenční rámec z roku 2001 v kapitole 3 následující tři tabulky:

- ▶ Tabulka 1 Referenčního rámce: globálně pojatá stupnice s jedním krátkým shrnujícím odstavcem pro každou úroveň, kterou lze nalézt v příloze 1;
- ▶ Tabulka 2 Referenčního rámce: tabulka sebehodnocení, která ve zjednodušené formě shrnuje deskriptory Referenčního rámce pro komunikační jazykové činnosti Referenčního rámce z roku 2001 z kapitoly 4. Tabulka 2 je také použita v Jazykovém pasu mnoha verzí Evropského jazykového portfolia a v Europasu Evropské unie. Rozšířenou verzí včetně „písemné a online interakce“ a „mediace“ obsahuje příloha 2 této publikace;
- ▶ Tabulka 3 Referenčního rámce: výběrový přehled deskriptorů Referenčního rámce pro aspekty komunikační jazykové kompetence Referenčního rámce z roku 2001, kapitola 5. Její rozšířenou verzí včetně „Ovládání zvukové stránky jazyka“ obsahuje příloha 3 této publikace.

Je třeba zdůraznit, že nejvyšší úroveň schématu Referenčního rámce, což je úroveň C2, nemá naprosto žádný vztah k tomu, co se někdy označuje jako výkon idealizované/ho „rodilé/ho mluvčí/ho“ nebo „vzdělané/ho rodilé/ho mluvčí/ho“ nebo „blížíci se výkonu rodilé/ho mluvčí/ho“. Takové pojmy se při vývoji úrovní nebo deskriptorů jako referenční bod nebraly. Nejvyšší úroveň ve schématu Referenčního rámce, úroveň C2, se zavádí následovně:

Úroveň C2 byla sice pojmenována v angličtině „**Mastery**“ (tj. dokonalé zvládnutí), ale není tím zamýšlena kompetence na úrovni rodilé/ho mluvčí/ho nebo se této úrovni blížíci. Má charakterizovat míru přesnosti, vhodnosti a lehkosti jazyka, která je typická pro vyjadřování velmi úspěšných studentů a studentek jazyka. (Referenční rámec, 2001, podkapitola 3.6)

Mastery, jež Trim označuje jako „celkové zvládnutí“ (angl. *comprehensive mastery*) a Wilkinson „celková operační způsobilost“ (angl. *Comprehensive Operational Proficiency*), odpovídá nejvyššímu cíli hodnocení podle schématu příjateého asociací ALTE (Association of Language Testers in Europe). Tuto úroveň lze rozšířit o rozvinutější interkulturní kompetenci, která stojí nad ní a již dosahuje mnoho jazykových odborníků a odborníků i lidí z praxe. (Referenční rámec, 2001, podkapitola 3.2)

Úroveň A1 Referenčního rámce z roku 2001 rovněž není nejnížší představitelnou úrovní jazykové způsobilosti v dalším jazyce. V Referenčním rámci z roku 2001 je popsána tato úroveň následovně:

Úroveň A1, nazvaná „**Breakthrough**“ (tj. průlomová), je považována za nejnižší úroveň generativního užívání jazyka. Jedná se o úroveň, na které se *student či studentka dokáže jednoduše zapojovat do interakce, klást jednoduché otázky o sobě, o místě, kde žije, o lidech, které zná, a o předmětech, které vlastní, dokáže na tyto otázky odpovídat, dále dokáže zahájit komunikaci ohledně jeho/jejích okamžitých potřeb nebo zcela známých témat a na takové podněty reagovat, spíše než aby se spoléhal/a pouze na velmi omezený repertoár nacvičených a lexikálně uspořádaných slovních obrátů, které se vztahují k určité situaci.* (Referenční rámec, 2001, podkapitola 3.6)

Úroveň A1 (*Breakthrough*) je pravděpodobně nejnižší „úrovň“ generativní jazykové způsobilosti, kterou lze identifikovat. Než je však dosaženo tohoto stádia, může existovat celá řada konkrétních úkolů, které student či studentka dokáže efektivně provést s pomocí velmi omezené škály jazykových prostředků a jež budou pro potřeby daného studenta či studentky relevantní. V letech 1994-5 projekt Swiss National Science Research Council, v jehož rámci byly vyvinuty a naškálvány modelové deskriptory, identifikoval pásmo užívání jazyka omezeného na provedení izolovaných úkolů, které lze při vymezování úrovně A1 předpokládat. V určitých kontextech, například u malých dětí, může být vhodné takovýto „milník“ vypracovat.

Doplňující informace k úrovním Referenčního rámce

Šest úrovní deskriptivního schématu Referenčního rámce je označeno vzestupně od A k C právě proto, že C2 není nejvyšší představitelná úroveň jazykové způsobilosti v dalším jazyce. Ve skutečnosti existovalo i schéma se sedmou úrovní, kterou navrhl David Wilkins na mezivládním sympoziu, které se konalo v roce 1977 s cílem projednat možnost Evropského kreditního systému (angl. *European unit credit scheme*). Pracovní skupina Referenčního rámce od Wilkinse přejala pouze prvních šest úrovní, protože sedmá úroveň se podle názoru této skupiny nachází mimo hlavní proud vzdělávání.

Výzkumný projekt SNSF (Swiss National Science Foundation), který úrovně empiricky ověřil a vytvořil modelové deskriptory Referenčního rámce publikované v roce 2001, existenci sedmé úrovně potvrdil. Na Univerzitě v Lausanne byli někteří studenti a studentky oboru překladatelství a tlumočnictví jasně nad úrovní C2. Také simultánní tlumočníci a tlumočnice u Evropských institucí a profesionální překladatelé a překladatelky pracují na úrovni jazykové způsobilosti výrazně nad hranicí úrovně C2. Úroveň C2 je také například třetí z pěti úrovní pro literární překlady, které byly nedávno vyvinuty v rámci projektu PETRA. Mnoho plurilingvních spisovatelů a spisovatelek se navíc jasně projevuje jako bilingvní, aniž by z bilingvního prostředí pocházeli.

Následující deskriptory se vztahují k jednoduchým obecným úkolům, které byly zařazeny pod úroveň A1, ale mohou představovat smysluplné cíle pro začátečníky a začátečnice:

- dokáže provádět jednoduché nákupy, při nichž ukazování nebo jiná gesta mohou podpořit verbální sdělení;
- dokáže se zeptat na den, čas a datum a dané informace dokáže i sdělit;
- dokáže používat některé základní pozdravy;
- dokáže říci ano, ne, promiň/te, prosím, děkuji a omlouvám se;
- dokáže do jednoduchých formulářů doplnit osobní údaje, jméno, adresu, národnost, rodinný stav;
- dokáže napsat krátký jednoduchý text na pohlednici (Referenční rámec, 2001, podkapitola 3.5).

V aktualizované a rozšířené sadě deskriptorů tohoto dokumentu byla výše zmíněná úroveň označena Pre-A1 a dále rozvinuta. Vycházelo se při tom ze základních deskriptorů vzešlých ze dvou projektů - ze švýcarského Lingualevel a japonského CEFR-J. Oba projekty se zaměřovaly na základní školy a nižší stupeň středních škol.

Referenční rámec zdůrazňuje, že úrovně jsou referenční a že jeho uživatelé a uživatelky mohou v jakémkoli daném kontextu úrovně dále dělit. Podkapitola 3.5 Referenčního rámce z roku 2001 ukazuje způsoby, jakými to může být v různých kontextech provedeno. V téže podkapitole Referenční rámec zavádí koncept plusových úrovní.

U modelových deskriptorů se rozlišuje mezi „kriteriálními úrovněmi“ (například A2 nebo A2.1) a „plusovými úrovněmi“ (například A2+ nebo A2.2). K odlišení slouží vodorovná čára, jak je patrné z následujícího příkladu ze stupnice „Všeobecná stupnice pro porozumění ústnímu projevu“.

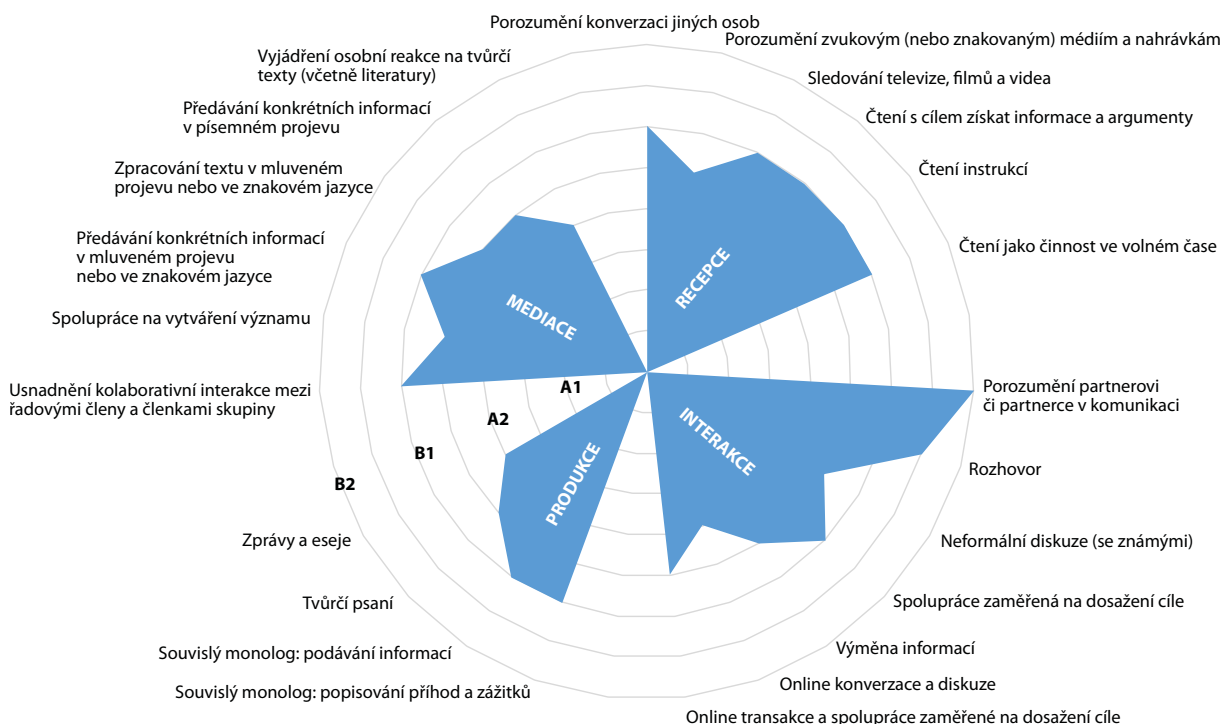
A2	Dokáže porozumět natolik, aby vyhověl/a konkrétním požadavkům, pokud zúčastněné osoby vyslovují zřetelně a pomalu.
	Dokáže porozumět slovním obrátům a výrazům, které se týkají oblastí okamžité potřeby (jde např. o zcela základní osobní a rodinné informace, nakupování, místopis, zaměstnání), pokud zúčastněné osoby vyslovují zřetelně a pomalu.

Plusové úrovně označují velmi silnou kompetenci na úrovni, u níž ještě nebylo dosaženo minimálního standardu další kriteriální úrovně. Obecně ale platí, že se na plusové úrovni začínají objevovat prvky z vyšší úrovně. Tři tabulky, které zavádějí úrovně Referenčního rámce v kapitole 3 Referenčního rámce z roku 2001 (tabulky 1, 2 a 3 Referenčního rámce), deskriptory z „plusových úrovní“ nezahrnují.

2.7 PROFILY REFERENČNÍHO RÁMCE

Úrovně jsou nezbytným zjednodušením. Potřebujeme je, abychom mohli zorganizovat učení, sledovat pokrok a odpovědět na otázky „Jak dobře umíš francouzsky?“ nebo „Jakou jazykovou způsobilost budeme od kandidáta či kandidátky požadovat?“ Každá jednoduchá odpověď typu B2, nebo dokonce B2 receptivní, B1 produktivní však skrývá komplexní profil. Referenční rámec obsahuje tolik stupnic s deskriptory proto, aby uživatele a uživatelky podpořil ve vytváření diferencovaných profilů. Stupnice s deskriptory lze použít jednak k identifikaci jazykových činností relevantních pro konkrétní skupinu studentů a studentek, jednak ke stanovení úrovně, které musí studenti a studentky v těchto činnostech dosáhnout ke splnění svých cílů. Názorně to lze ukázat na dvou fiktivních příkladech osobního jazykového profilu z obrázků 6 a 7. Na obou obrázcích zobrazují žádaný profil pro recepci, interakci, produkci a mediaci čtyři různé tvary. Popisky na okraji vnější kružnice jsou stupnice deskriptorů považované za relevantní. A žádoucí úrovně jazykové způsobilosti pro každou stupnici jsou vyznačeny barevně. Stojí za povšimnutí, že stupnice deskriptorů zahrnuté u obou grafických zobrazení nejsou totožné. Zahrnuty jsou pouze ty činnosti, které jsou považovány za relevantní. Podobné profily jako na obrázcích 6 a 7 lze vytvořit pro jednotlivce v kontextu velmi intenzivní přípravy jazyka pro specifické účely. Tato technika však může být vhodná také k analýze potřeb konkrétních skupin studentů a studentek.

Obrázek 6 – Fiktivní profil potřeb v dalším jazyce pro CLIL na nižším stupni střední školy

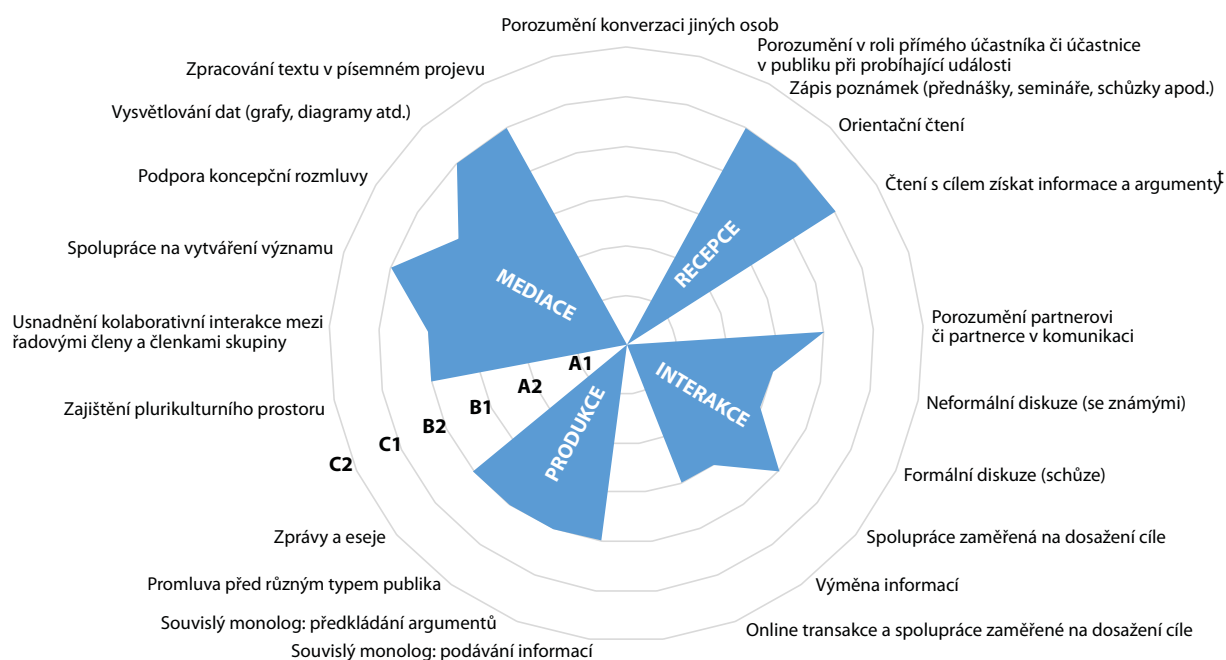

Profil z obrázku 6 zahrnuje mezi společné referenční úrovně i „plusové úrovně“ a poměrně výrazně upřednostňuje recepci (B1) včetně čtení jako činnosti ve volném čase. Totéž platí o spolupráci zaměřené na dosažení cíle, usnadnění kolaborativní interakce a ústní produkci. Avšak nejvyšší prioritou je porozumění partnerovi či

partnerce v komunikaci (B2), což v případě CLILu bude patrně vyučující. V profilu z obrázku 7 pro studenta či studentku přírodních věd magisterského programu je také kladen velký důraz na recepci (C1) spolu s určitými aspekty mediace: spolupráce na vytváření významu, vysvětlování dat a zpracování textu. Profily lze vytvářet pro různé skupiny, což se hodí obzvláště v profesním a odborném vzdělávání. Se zainteresovanými stranami (angl. stakeholders) lze profily konzultovat ve dvou fázích: nejprve při volbě relevantních stupnic deskriptorů a poté při stanovování realistických cílů pro každou z nich.

Grafické zpracování profilů z obrázku 6 a 7 lze také využít k popisu současné úrovně jazykové způsobilosti uživatele či uživatelky / studenta či studentky. Každý pak může vnímat individuální pokrok v úrovni jazykové způsobilosti jako zabírání prostoru v čase: jako získání relevantního terénu.³¹ Grafické zpracování realistického profilu individuální jazykové způsobilosti by však mělo spíše nevyrovnanou podobu jako na obrázcích 6 a 7 než podobu abstraktních úrovní dokonalosti znázorněných soustředěnými kruhy z obrázku 3.

Obrázek 7 – (Fiktivní) Profil potřeb v dalším jazyce pro studenty a studentky přírodních věd magisterského programu

Pro sestavení osobního profilu jazykové způsobilosti je však ve většině případů žádoucí pracovat s menším počtem kategorií. Obrázky 6 a 7 pracovaly se stupnicemi deskriptorů pro různé, velmi podrobně popsané typy činností. Jednodušší alternativou může být použití pouze sedmi všeobecných stupnic („Všeobecná stupnice pro porozumění ústnímu projevu“³² atd.). Není však důvod, proč by se měl profil omezovat pouze na jeden jazyk.

Lze také jít o krok dál a vytvořit grafické znázornění plurilingvního profilu jednotlivých uživatelů a uživatelek / studentů a studentek. Na obrázku 8 je zobrazen plurilingvní profil, který byl inspirován modelem vytvořeným v rámci jednoho kanadského projektu.³³ Profily pro jednotlivé jazyky se ve stejném grafickém zobrazení překrývají. Obrázek ukazuje profil „dílků kompetencí“, který se nijak nevymyká profilu dospělého uživatele či uživatelky / studenta či studentky: ve všech jazycích je zdaleka nejsilnější ve čtení.

Na takovém profilu lze ukázat, jak bude jazyková způsobilost daného uživatele či uživatelky / studenta či studentky téměř vždy nerovnoměrná a neúplná. To může být způsobeno vlivem rodinného zázemí, potřebami dané situace, v níž se daná osoba právě nachází, zkušenostmi, včetně transverzálních kompetencí získaných všeobecným vzděláváním, používáním jiných jazyků nebo v profesním životě. Profily jakýchkoliv dvou uživatelů a uživatelek / studentů a studentek na stejné úrovni se budou velmi pravděpodobně lišit, protože odrážejí

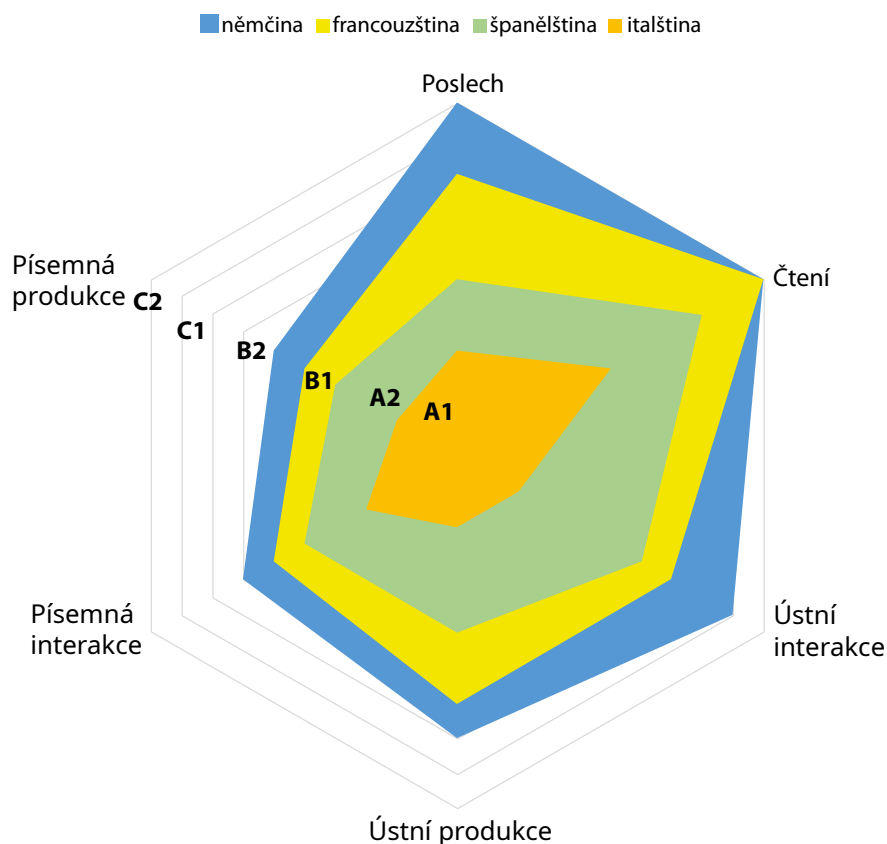
31. Průběžné verze Referenčního rámce z let 1996 a 1998 obsahovaly grafická znázornění podobná těm na obrázcích 6 a 7, která měla ilustrovat analogii jazykové způsobilosti jako prostorové a teritoriální; v pracovní skupině se tomuto diagramu říkalo kvůli jeho tvaru „Antarktida“. Ve své době byl tento koncept považován za poněkud komplikovaný, a do publikované verze Referenčního rámce se proto nedostal.

32. U porozumění ústnímu projevu, ústní produkci a interakci se má za to, že vždy zahrnují mluvenou i znakovou formu komunikace, jak je v daném kontextu vhodné.

33. LINCDIRE: LINGuistic & Cultural DIversity REinvented, dostupné na www.lincdireproject.org/.

životní zkušenost dotyčné osoby stejně jako schopnosti, které jsou jí vlastní a jež Referenční rámec z roku 2001 v podkapitole 5.2 označuje jako „obecné kompetence“.

Obrázek 8 – Plurilingvní profil jazykové způsobilosti s menším počtem kategorií

V praxi převažuje tendence používat spíše lineární grafické zobrazení profilu jazykové způsobilosti jednotlivce podle Referenčního rámce. Obrázek 9 znázorňuje jazykovou způsobilost v jednom jazyce ve vztahu ke „všeobecným“ stupnicím deskriptorů Referenčního rámce. Obrázek 10 pak zobrazuje profil napříč jazyky u porozumění ústnímu projevu. Velmi podobné grafické zobrazení je možné najít u jednotlivých verzí Evropského jazykového portfolia (EJP). EJP dříve vytvářelo profily způsobilosti v každém jazyce zvlášť (jak ukazuje příklad na obrázku 9), zatímco nověji se plurilingvní profily celkové úrovně jazykové způsobilosti znázorňují u každé komunikační jazykové činnosti (viz obrázek 10).

Obrázek 9 – Profil jazykové způsobilosti – celková jazyková způsobilost v jednom jazyce

Španělština	Pre-A1	A1	A2	A2+	B1	B1+	B2	B2+	C1
Porozumění ústnímu projevu									
Porozumění čtenému									
Ústní interakce									
Písemná interakce									
Ústní produkce									
Písemná produkce									
Mediace									

Už od prvních verzí z konce 90. let bylo grafické zobrazení profilů spojováno s Referenčním rámcem a EJP. V dnešní době je již mnohem jednodušší profily vytvořit pomocí tabulkového procesoru (například v Excelu) nebo s pomocí dostupných webových nástrojů. Takové grafické zobrazení profilů má však smysl pouze za předpokladu, že jejich uživatel či uživatelka je obeznámen/a s použitými úrovněmi a kategoriemi. Modelové deskriptory Referenčního rámce mohou s procesem obeznamování pomoci.

Obrázek 10 – Plurilingvní profil jazykové způsobilosti – Porozumění ústnímu projevu napříč jazyky

	Pre-A1	A1	A2	A2+	B1	B1+	B2	B2+	C1	C2	Nad C2
Angličtina											
Němčina											
Francouzština											
Španělština											
Italština											

2.8 MODELOVÉ DESKRIPTORY REFERENČNÍHO RÁMCE

Modelové deskriptory jsou uvedeny ve stupnicích deskriptorů. Každá stupnice nabízí příklady typického užívání jazyka v dané oblasti, které byly kalibrovány pro různé úrovně. Každý jednotlivý deskriptor byl vytvořen a kalibrován odděleně od ostatních deskriptorů stupnice, a představuje tedy nezávislé kritériální tvrzení, které lze použít samo o sobě bez kontextu dané stupnice. Ve skutečnosti jsou deskriptory používány právě tímto způsobem, tj. nezávisle na stupnici, která je uvádí. Cílem deskriptorů je nabídnout východisko pro tvorbu kurikul.

Pro snadnější používání jsou deskriptory uváděny podle úrovní. Deskriptory pro stejnou úroveň z několika stupnic se obvykle v upravené podobě ve formě kontrolních seznamů s deskriptory využívají ke stanovení cílů kurikul nebo (výukových) modulů a k sebehodnocení (jak je tomu v EJP). Spojení deskriptoru s určitou úrovní by však nemělo být chápáno jako výlučné nebo závazné. Deskriptory se poprvé objevují na úrovni, kde je nejpravděpodobnější, že student či studentka / uživatel či uživatelka bude popisovaný úkol zvládat. Jedná se o úroveň, na níž bude deskriptor s největší pravděpodobností relevantním cílem kurikula: je to úroveň, na níž je rozumné rozvíjet schopnost splnit to, co deskriptor popisuje. Pro uživatele a uživatky / studenty a studentky, kteří dosahují předcházející úrovně, by tento deskriptor byl náročným, nikoli však nemožným cílem. U některých typů studentů a studentek se specifickými předpoklady, zkušenostmi nebo motivací v popisované oblasti by to mohl být i zcela odpovídající cíl. To jen zdůrazňuje, že je důležité uvažovat jak ve smyslu profilů (viz obrázky 6 až 10), tak ve smyslu úrovní. Uživatelům a uživatelkám lze doporučit k pročtení podkapitoly 3.7 Referenčního rámce z roku 2001 „*Jak interpretovat stupnice modelových deskriptorů*“ (str. 37) a podkapitoly 3.8 „*Jak užívat stupnice deskriptorů úrovní jazykové způsobilosti*“ (str. 38).

Stupnice modelových deskriptorů sestávají z nezávislých samostatných deskriptorů a nejsou primárně určeny k hodnocení. Nejedná se o hodnotící škály ve smyslu, v jakém se tento termín obecně používá při hodnocení jazyka. Nesnaží se o postižení každého relevantního aspektu na každé úrovni, jak je obvyklé u škál pro hodnocení výkonu v cizím jazyce. Jsou chápány jako modelové nejen ve smyslu, že uvedené příklady jsou nezávazné, ale také ve smyslu, že v dané oblasti na různých úrovních nabízí pouze ukázky kompetencí. Zaměřují se na aspekty, které jsou nové a významné; neusilují o ucelený popis všeho, co je relevantní. Jsou otevřené a neúplné.

Výzkumný projekt zaměřený na deskriptory Referenčního rámce

Modelové deskriptory publikované v Referenčním rámci z roku 2001 se opíraly o výsledky výzkumného projektu Švýcarské národní vědecké nadace (angl. Swiss National Science Foundation), jehož cílem bylo vytvořit a validovat deskriptory Referenčního rámce a EJP a postihnout vývoj úrovně jazykové způsobilosti dosahované na konci různých ročníků ve švýcarském vzdělávacím systému. Projekt popisovaný v tomto dokumentu, jehož cílem bylo vytvořit a rozšířit sadu modelových deskriptorů, tento přístup švýcarského projektu z let 1993–1997 zopakoval. Metodologie použitá v původním projektu a stručně popsána v příloze B Referenčního rámce z roku 2001 sestávala ze tří fází:

Intuitivní fáze: Podrobná analýza existujících stupnic deskriptorů a tvorba nových deskriptorů.

Kvalitativní fáze: Během 32 kontaktních workshopů se vyučující ve skupinách po 4–12 zaměřili na a) zařazení deskriptorů do příslušných kategorií; b) hodnocení jasnosti, správnosti a relevance deskriptorů; a c) zařazení deskriptorů do pásem úrovní jazykové způsobilosti.

Kvantitativní fáze: Byla provedena Raschova škálovací analýza způsobu, jakým byla obtížnost deskriptorů interpretována 250 vyučujícími, když všichni na konci školního roku hodnotili 10 studentů a studentek tvořících strukturovaný vzorek dvou tříd z jejich školy. Tato hodnocení s deskriptory proběhla v době, kdy zúčastnění vyučující (z nichž přibližně 80 středoškolských) udělovali známky za školní rok.

Modelové deskriptory mají být jedním ze zdrojů při vývoji standardů vhodných pro daný kontext; deskriptory samy o sobě jako standardy nabízeny nejsou. Slouží jako nástroje reflexe, diskuze a dalšího směřování. Jejich smyslem je otevírat nové možnosti, nikoli předjímat rozhodnutí. Referenční rámec to ostatně velmi jasně formuluje, když uvádí, že deskriptory jsou zamýšleny jako doporučení a v žádném případě nejsou závazné.

Jako uživatelé a uživatelky byste měli tento systém stupnic a s ním spojené deskriptory používat kriticky. Sekce moderních jazyků při Radě Evropy uvítá zprávu o vašich zkušenostech s jejich používáním. Všimněte si také, že stupnice jsou uvedeny nejen pro globální jazykovou způsobilost, ale i pro mnohé z parametrů jazykové způsobilosti, které jsou podrobně popsány v kapitolách 4 a 5. To umožňuje specifikaci odlišných profilů pro konkrétní studenty a studentky či skupiny studentů a studentek (Referenční rámec, 2001, Poznámky pro uživatele a uživatelky: xiii-xiv).

Stupnice deskriptorů tedy slouží jako referenční nástroje. Nejsou zamýšleny jako nástroje hodnocení, ačkoliv mohou být pro vytvoření takovýchto nástrojů východiskem. Tyto nástroje by mohly mít podobu kontrolního seznamu na jedné úrovni nebo tabulky, která vymezuje několik kategorií na různých úrovních. V tomto smyslu může být pro uživatele a uživatelky užitečný oddíl 9.2.2 [Referenčního rámce](#) z roku 2001 s názvem „Kritéria splnění učebního cíle“.

Každou stupnici deskriptorů nyní doprovází stručné zdůvodnění, které upozorňuje na klíčové pojmy uvedené v deskriptorech tak, jak se postupuje po stupnici nahoru. Stupnice nemusí vždy nabízet deskriptor pro každou úroveň, jeho absence však neznámá, že jej nelze vytvořit. Například u úrovně C2 je někdy uvedeno: „deskriptory nejsou k dispozici, viz úroveň C1“. V takových případech je na uživateli či uživatelce, zda pro daný kontext zváží zformulování vlastního deskriptoru, který by představoval náročnější verzi definice pro úroveň C1.

V podkapitole 3.4 Rámce z roku 2001 se o platnosti modelových deskriptorů tvrdí, že:

- ▶ jejich formulace vychází ze zkušeností mnoha institucí působících v oblasti stanovování úrovní jazykové způsobilosti;
- ▶ byly vyvinuty společně s deskriptivním schématem představeným v kapitolách 4 a 5 Rámce z roku 2001 za vzájemné interakce mezi a) teoretickou prací autorské skupiny; b) analýzou existujících stupnic jazykové způsobilosti; a c) praktických workshopů s vyučujícími;
- ▶ byly přiřazeny k sadě společných referenčních úrovní A1, A2, B1, B2, C1 a C2;
- ▶ splňují kritéria uvedená v příloze A Referenčního rámce z roku 2001 týkající se efektivních deskriptorů tak, že každý z nich je stručný (maximálně 25 slov), jasný a transparentní, pozitivně formulovaný, a popisuje něco určitého. Má svou vlastní, nezávislou integritu, což znamená, že se jeho interpretace neopírá o znění jiných deskriptorů;
- ▶ vyučující z řad rodilých i nerodilých mluvčích z rozmanitých vzdělávacích sektorů s velmi odlišnými profily z hlediska jazykového vzdělání a pedagogických zkušeností je považují za srozumitelné, užitečné a relevantní;
- ▶ odpovídají popisu způsobilosti skutečného studenta či studentky na nižším a vyšším stupni střední školy, v odborném vzdělávání a vzdělávání dospělých, a mohou takto představovat realistické cíle;
- ▶ byly „objektivně kalibrovány“ na společné stupnici. To znamená, že pozice velké většiny deskriptorů na stupnici je výsledkem jejich interpretace při posuzování způsobilosti studentů a studentek, nejedná se tedy pouze o názor autorů a autorek;
- ▶ představují banku kritériálních tvrzení týkající se kontinua cizojazyčné způsobilosti, kterou lze flexibilně využívat pro vývoj kritériálního hodnocení. Lze je přizpůsobit existujícím místním systémům a dále rozpracovat na základě místní zkušenosti a/nebo je použít k vývoji nových sad cílů.

Publikovaný soubor modelových deskriptorů z roku 2001 se setkal s širokým přijetím a deskriptory byly přeloženy do 40 jazyků. Modelové deskriptory nicméně zůstaly v Referenčním rámci z roku 2001 označené jako „banka deskriptorů“. Předpokládalo se totiž, že podobně jako u banky testových položek mohou být později rozšířeny, jakmile dojde k vypracování a validaci dalších deskriptorů. Nynější aktualizací k tomu došlo.

Cílem deskriptorů je poskytnout společný metajazyk, který skupinám vyučujících usnadní networking a rozvoj komunit praxe (angl. communities of practice). Je na uživateli a uživatelkách Referenčního rámce, které jeho úrovně a deskriptory si zvolí jako vhodné pro potřeby vlastních studentů a studentek. U zvolených deskriptorů mohou uživatelé a uživatelky upravit znění, aby lépe odpovídalo danému kontextu, a budou-li to považovat za nezbytné, doplnit je deskriptory vlastními. Deskriptory byly již takto upraveny pro EJP.

2.9 POUŽÍVÁNÍ MODELOVÝCH DESKRIPTORŮ REFERENČNÍHO RÁMCE

Hlavní funkcí deskriptorů je napomáhat sladění kurikula, výuky a hodnocení. Pedagogové a pedagožky si mohou zvolit deskriptory Referenčního rámce podle jejich relevance pro daný kontext a případně je mohou upravit. Deskriptory tak mohou sloužit jako podrobný a flexibilní zdroj informací, který:

- ▶ propojuje učební cíle s užíváním jazyka v reálném životě, a vytváří tak rámec pro akčně zaměřené učení;
- ▶ poskytuje studentům a studentkám, rodičům a sponzorům a sponzorkám transparentní „rozcestník“;
- ▶ nabízí při vyjednávání priorit s dospělými studenty a studentkami „menu“ v procesu probíhající analýzy jejich potřeb;
- ▶ nabízí vyučujícím úkoly do třídy zahrnující činnosti popsané v několika deskriptorech;
- ▶ zavádí kritériální hodnocení s kritérii, která se vztahují k externímu standardu (v tomto případě Referenčnímu rámci).

Definování kurikulárních cílů z profilu potřeb

Krok 1: Vyberte stupnice deskriptorů relevantních pro potřeby dané skupiny studentů a studentek (viz obrázky 6 a 7). Samozřejmě nejlépe za účasti zainteresovaných stran včetně vyučujících, případně dospělých studentů a studentek. U zainteresovaných stran je také vhodné zjistit, jaké další komunikační činnosti považují za relevantní.

Krok 2: U každé relevantní stupnice deskriptorů se domluvte se zainteresovanými stranami na úrovni, jaké mají studenti a studentky dosáhnout.

Krok 3: Ze všech relevantních stupnic sestavte pro zvolenou cílovou úroveň (úrovně) přehled deskriptorů, a tím získáte první verzi souboru komunikačních cílů.

Krok 4: Tento přehled dále zpřesňujte za případné spoluúčasti zainteresovaných stran.

Alternativní přístup

Krok 1: Určete globální cílovou úroveň daného kurzu.

Krok 2: Shromážděte pro tuto úroveň všechny deskriptory.

Krok 3: V součinnosti se zainteresovanými stranami identifikujte ty deskriptory, které jsou relevantní a ostatní odstraňte.

Během procesu, kdy jsou cíle již existujících kurzů přizpůsobovány a explicitně vyjadřovány, se velice často pro inspiraci odkazuje na deskriptory Referenčního rámce. V takovém případě se z konkrétních stupnic zvolí deskriptory, které se přizpůsobí místnímu kontextu, a připojí se ke stávajícímu kurikulárnímu dokumentu.

Stupnice Referenčního rámce lze však také využít k vytvoření sady zcela nových učebních cílů. V takovém případě by se mělo ideálně začít vytvořením profilu potřeb, který je obdobou příkladů z obrázků 6 a 7. V praxi se často volí kratší postup, který spočívá v použití kontrolního seznamu deskriptorů již upravených podle Referenčního rámce. Ty jsou k dispozici pro různé úrovně v sekci Jazykový životopis v celé řadě verzí Evropského jazykového portfolio (EJP).

Nezávisle na zvoleném přístupu je třeba výsledný seznam deskriptorů přiměřeně zkrátit odstraněním opakování a aspektů, které se v daném kontextu jeví jako méně relevantní. Právě v této fázi dochází k úpravám, krácení a zjednodušování deskriptorů. Ty jsou dále slučovány s existujícími komunikačními cíli nebo doplňovány o další vzdělávací cíle. Stanovení přijatelné délky seznamu závisí na konkrétním účelu. Při navrhování kurikula pro celou úroveň může být seznam delší (například 60 až 80 deskriptorů). Avšak zkušenost ukazuje, že jakýkoli seznam používaný jako nástroj pro hodnocení vyučující/m nebo pro sebehodnocení je mnohem praktičtější, pokud je kratší (například 10 až 20 deskriptorů) a zaměřuje se na činnosti relevantní pro konkrétní část nebo modul kurzu.

Při sestavování přehledu učebních cílů s využitím deskriptorů je třeba mít na paměti, že deskriptory z různých stupnic se vzájemně doplňují. Je také možné rozšířit rozsah daného deskriptoru propojením s deskriptory z jedné nebo dvou komplementárních stupnic, které jsou pro zamýšlený rozsah učební činnosti relevantní. Například na úrovni B1 je možné vytvořit širší vzdělávací cíl pro práci s textem spojením následujících deskriptorů ze tří různých stupnic:

- ▶ Dokáže sledovat zápletku příběhů, jednoduchých románů a komiksů s jasným lineárním dějem, napsaných velmi často používaným každodenním jazykem, pokud může pravidelně používat slovník. (Čtení jako činnost ve volném čase).
- ▶ Dokáže stručně vysvětlit pocity a myšlenky, jež v něm/ní dílo vyvolalo. (Vyjádření osobní reakce na tvůrčí texty [včetně literatury]).

- Dokáže jednoduše diskutovat o tom, jak se věci, které mu/jí v jiném sociokulturním kontextu mohou připadat „divné“, mohou ostatním zúčastněným jevit jako „normální“. (Využití plurikulturního repertoáru).

Deskriptory mohou také sloužit jako východisko pro tvorbu transparentních kritérií hodnocení. Kapitola 9 Referenčního rámce z roku 2001 představuje různé formy hodnocení a možnosti, jak lze deskriptory pro jejich tvorbu využít. Při diskuzi o možnostech využití deskriptorů pro hodnocení Referenční rámec zdůrazňuje následující:

Při diskuzi o používání deskriptorů je třeba jasně rozlišovat mezi:

1. Deskriptory komunikačních činností, které jsou uvedeny v kapitole 4.
2. Deskriptory různých aspektů úrovně jazykové způsobilosti ve vztahu ke konkrétním kompetencím, které jsou uvedeny v kapitole 5.

Deskriptory komunikačních činností jsou velmi vhodné pro hodnocení vyučující/m a pro sebehodnocení u úkolů z reálného života. Taková hodnocení vycházejí z podrobného popisu jazykové způsobilosti, která se u studenta či studentky vyvíjí v průběhu daného kurzu. Jedná se o velmi oblíbený deskriptor, protože může při uplatňování akčně zaměřeného přístupu napomoci jak studentům a studentkám, tak vyučujícím. (Referenční rámec, 2001, oddíl 9.2.2)

Naproti tomu deskriptory různých aspektů úrovně jazykové způsobilosti (Referenční rámec, 2001, kapitola 5) mohou být vhodným nástrojem pro vývoj kritérií hodnocení toho, jak dobře jsou uživatelé a uživatelky / studenti a studentky schopni provést daný úkol: hodnotí se kvalita jejich produkce. To stojí v protikladu ke komunikačním činnostem vyjádřeným výrokem „[student či studentka] dokáže“ (Referenční rámec 2001, kapitola 4). Vztah mezi těmito dvěma typy modelových deskriptorů znázorňuje tabulka 5. Každý typ ([student či studentka] dokáže; jak dobře to dokáže) může nabývat dvou forem: jednodušší pro „lidi zvenčí“ a propracovanější pro „zasvěcené“ (obvykle vyučující). Jednoduché formy deskriptorů se obvykle používají při sdělování výsledků samotným uživatelům a uživatelkám / studentům a studentkám nebo zainteresovaným stranám (deskriptory zaměřené uživatelsky). Propracovanější forma deskriptorů pro „zasvěcené“ pomáhá vyučujícím a tvůrcům a tvůrkyním testů při vytváření programu a specifických úkolů (deskriptory zaměřené na tvůrce a tvůrkyně). Zjednodušené verze deskriptorů, jak si student či studentka v jazyce vede, se využívají v hodnotících tabulkách, které se většinou omezují na čtyři až pět hodnotících kritérií. Pro větší transparentnost lze sdílet s uživateli a uživatelkami / studenty a studentkami (deskriptory zaměřené na hodnotitele a hodnotitelky). Propracovanější verze pro „zasvěcené“, kterými jsou obvykle delší popisy aspektů kvality, lze využít jako kontrolní seznamy k diagnostice silných a slabých stránek (deskriptory zaměřené diagnosticky). Uživatelé a uživatelky se mohou o dané problematice podrobněji dočíst v [Referenčním rámci z roku 2001, v podkapitole 3.8 a v oddíle 9.2.2](#), kde se tato různá zaměření vysvětlují.

Tabulka 5 – Různé účely deskriptorů

	CO uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže (Referenční rámec, 2001, kapitola 4)	JAK DOBŘE to dokáže (Referenční rámec, 2001, kapitola 5)	Relevance
Komplexnější deskriptory	Kurikulární deskriptory zaměřené na tvůrce a tvůrkyně	Diagnosticky zaměřené deskriptory pro hodnocení	Pro tvůrce a tvůrkyně kurikula Pro vyučující
Jednodušší deskriptory	Uživatelsky zaměřené učební cíle a výstupy z učení „[student či studentka] dokáže“	Deskriptory zaměřené na sebehodnocení	Pro studenty a studentky Pro rodiče / zaměstnavatele a zaměstnavatelky atd.

Jak už bylo zmíněno, základní funkcí deskriptorů je usnadnit transparentní a koherentní provázání kurikula, výuky a hodnocení, obzvláště hodnocení vyučující/m, a především provázání „světa jazykové výuky“ a reálného světa. Potřeby reálného světa se vztahují k hlavním oblastem užívání jazyka: k veřejné oblasti, osobní oblasti, pracovní oblasti a k vzdělávací oblasti (Referenční rámec, 2001, oddíl 4.1.1; Referenční rámec, 2001, tabulka 5). Tyto oblasti užívání jazyka názorně představuje příloha 5 s příklady nových stupnic pro online činnosti a činnosti spojené s mediací.

Vzdělávací oblast užívání jazyka je oblastí reálného světa stejně jako ostatní tři oblasti. Oba výše představené profily potřeb se týkaly vzdělávací oblasti (obrázek 6 pro CLIL; obrázek 7 pro univerzitní studium). To je zvláště zřejmé například v případě jazyka pro potřeby výuky dětí imigrantů a třídy CLIL, u nichž interakce vyučující/ho se studenty a studentkami, jakož i kolaborativní interakce mezi studenty a studentkami mají mediační funkce:

- funkce organizace týmové práce a vztahů mezi účastníky a účastnicemi;
- funkce usnadňující přístup ke znalostem a jejich vytváření.

Vzhledem k tomu, že od publikování Referenčního rámce došlo jak na společenské, tak na vzdělávací úrovni k nárůstu diversity, vyvstala nutnost vytvořit pro ni prostor. To vede k širšímu chápání mediace v podobě, v jaké ji vnímal projekt z let 2014-17, spolu s tím, jak se do popředí zájmu dostává různorodý lingvistický a kulturní repertoár uživatelů a uživatelky / studentů a studentek. Výuka se může stát místem pro zvyšování povědomí o plurilingvních / plurikulturních profilech studentů a studentek a pro jejich další rozvoj. Chováme proto velkou naději, že deskriptory pro mediaci textu, mediaci pojmů, mediaci komunikace a pro plurilingvní / plurikulturní kompetenci poskytnuté v Referenčním rámci pomohou rozšířit nabídku typů úkolů zařazovaných do jazykové výuky a uznat hodnotu všech jazykových zdrojů, jimiž uživatelé a uživatelky / studenti a studentky už disponují a jež se dále rozvíjejí.

2.10 NĚKTERÉ UŽITEČNÉ ZDROJE PRO IMPLEMENTACI REFERENČNÍHO RÁMCE

Internetová stránka Rady Evropy uvádí odkazy na množství zdrojů a článků, které se vztahují k Referenčnímu rámci, včetně banky doplňkových deskriptorů, vzorky produkce (video a texty) a kalibrované hodnotící úkoly. Prostřednictvím webových stránek ECML jsou k dispozici materiály z celé řady projektů týkajících se Referenčního rámce. Následující webografie a bibliografie zahrnuje některé z nejpraktičtějších pokynů k tomu, jak Referenční rámec k jazykovému učení a výuce využívat.

2.10.1 Webografie

„Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – A Guide for Users“³⁴, dostupné v angličtině a francouzštině.

„From communicative to action-oriented: a research pathway“³⁵, dostupné v angličtině a francouzštině.

A quality assurance matrix for CEFR use³⁶ (CEFR QualiMatrix), dostupné v angličtině a francouzštině.

CEFRTrain (Common European Framework of Reference for Languages in Teacher Training).³⁷

*Council of Europe tools for language teaching – Common European framework and portfolios*³⁸, dostupné v angličtině a francouzštině.

Equals „Practical resources for language teaching“³⁹.

Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education (Beacco et al. 2016a), dostupné v angličtině a francouzštině.

Pathways through assessing, learning and teaching in the CEFR (Piccardo et al. 2011), dostupné v angličtině a francouzštině.

PRO-Sign: Promoting Excellence in Sign Language Instruction.⁴⁰

34. Trim J. (ed.) (2001), „Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – A Guide for Users“, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/1680697848>.

35. Piccardo E. (2014), „From communicative to action-oriented: a research pathway“.

36. Dostupné na www.ecml.at/CEFRqualitymatrix.

37. www.helsinki.fi/project/ceftrain/index.php.35.html.

38. Goullier F. (2007), *Council of Europe tools for language teaching – Common European framework and portfolios*, Les Editions Didier/ Council of Europe, Paris/Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/168069ce6e>.

39. Equals „Practical resources for language teaching“, dostupné na www.eaquals.org/our-expertise/cefr/our-work-practical-resources-for-language-teaching/.

40. www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2016-2019/SignLanguageInstruction/tabid/1856/Default.aspx.

2.10.2 Bibliografie

Bourguignon C. (2010), *Pour enseigner les langues avec les CERCL – Clés et conseils*, Delagrave, Paris.

Lions-Olivieri M-L. and Liria P. (eds) (2009), *L'approche actionnelle dans l'enseignement des langues. Douze articles pour mieux comprendre et faire le point*, Difusión-Maison des langues, Paris.

North B. (2014), *The CEFR in practice*, Cambridge University Press, Cambridge.

North B., Angelova M. and Rossner R. (2018), *Language course planning*, Oxford University Press, Oxford.

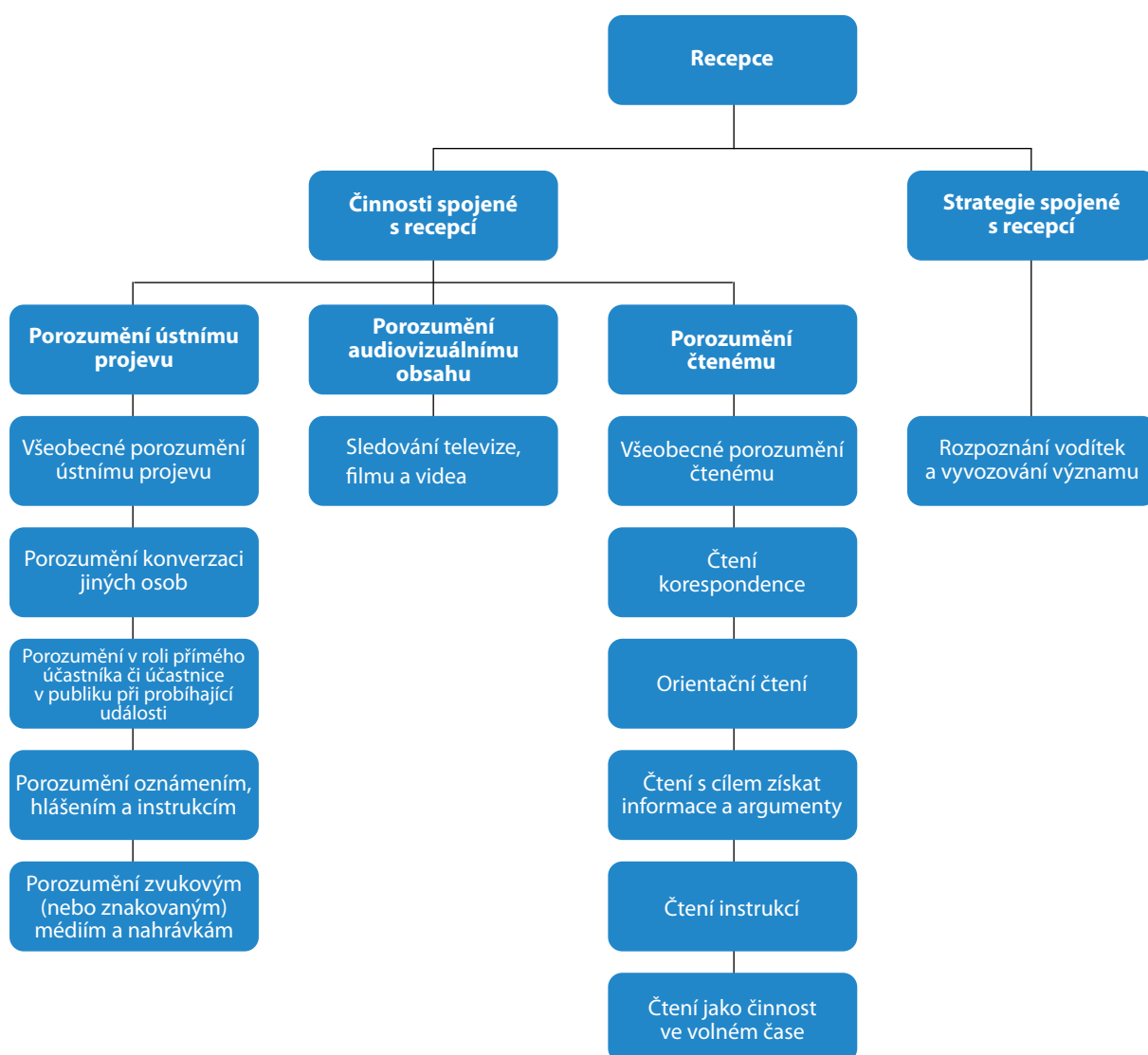
Piccardo E. and North B. (2019), *The action-oriented approach: a dynamic vision of language education*, Multilingual Matters, Bristol.

Rosen E. and Reinhardt C. (eds) (2010), *Le point sur le Cadre européen commun de référence pour les langues*, Cle international, Paris.

Kapitola 3

STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTORŮ REFERENČNÍHO RÁMCE: KOMUNIKAČNÍ JAZYKOVÉ ČINNOSTI A STRATEGIE

Obrázek 11 – Činnosti a strategie spojené s recepcí

3.1 RECEPCE

Recepce zahrnuje přijímání a zpracování vstupních informací (angl. input), a sice aktivací schémat považovaných za vhodná pro vytvoření představy o vyjadřovaném významu a domněnky o zamýšleném komunikačním záměru. Dochází k ověřování přichozích kotextových a kontextových vodítek, aby se prokázalo, zda „zapadají“ do aktivovaného schématu, nebo zda naznačují, že je zapotřebí najít alternativní hypotézu. Při „zvukové recepci“ uživatel či uživatelka jazyka přijímá a zpracovává, živě nebo ze záznamu, vstupní informace vytvořené jednou

nebo více osobami. Při činnostech spojených se „zrakovou recepcí“ (čtení a sledování audiovizuálního obsahu) uživatel či uživatelka přijímá a zpracovává vstupní informace v podobě psaných či znakových textů vytvořených jednou nebo více osobami. Při „Porozumění audiovizuálnímu obsahu“, jemuž je určena jedna stupnice (sledování televize a filmu), uživatel či uživatelka sleduje televizi, video nebo film a používá multimédia, s titulky, s dabingem, se znakováním nebo bez nich.

3.1.1 Činnosti spojené s recepcí

3.1.1.1 Porozumění ústnímu projevu

Termín „Porozumění ústnímu projevu“ zahrnuje porozumění komunikaci probíhající naživo, v přímém kontaktu (angl. face-to-face) a/nebo její období na dálku či ze záznamu. Obnáší tedy vizuálně-gestické a zvukovo-hlasové formy komunikace. Jednotlivé aspekty porozumění ústnímu projevu zahrnuté pod recepci představují různé druhy jednosměrného porozumění. Výjimkou je „Porozumění partnerovi či partnerce v komunikaci“ (jako účastník či účastnice interakce), jež je zařazeno do interakce. Tento přístup je silně ovlivněn metaforou soustředěných kružnic, kdy se člověk dostává do různých rolí: od role účastníka či účastnice interakce do jednosměrné role osoby, která něco mimoděk zaslechne nebo zahlédne, přes roli přímého účastníka či účastnice v publiku při probíhající události až po roli příjemce či příjemkyně na dálku prostřednictvím médií. K dispozici jsou stupnice pro „Porozumění konverzaci jiných osob“ (jako posluchač či posluchačka) a „Porozumění v roli přímého účastníka či účastnice v publiku při probíhající události“. Ve stupnicích „Porozumění hlášením, oznámením a instrukcím“ a „Porozumění zvukovým (nebo znakovým) médiím a nahrávkám“ jsou doplněna konkrétní média. Navíc existuje samostatná stupnice „Sledování televize, filmu a videa“ zařazená pod porozumění audiovizuálnímu obsahu.

Všeobecná stupnice pro porozumění ústnímu projevu

	Všeobecná stupnice pro porozumění ústnímu projevu
C2	Dokáže snadno porozumět v podstatě jakémukoli živému nebo vysílanému mluvenému projevu, který je podán přirozeně rychlým tempem.
C1	Dokáže porozumět natolik, aby mohl/a sledovat dlouhou promluvu na abstraktní a složitá témata přesahující jeho/její obor, ačkoliv si může občas potřebovat ověřit detaily, zejména pokud jde o neznámou varietu jazyka. Dokáže rozpoznat širokou škálu idiomatických výrazů a kolokvialismů a uvědomuje si při tom změny ve funkčním stylu (registru). Dokáže sledovat dlouhou promluvu, i když není jasně strukturovaná a vztahy jsou pouze implicitně naznačeny a nikoli explicitně vyjádřeny.
B2	Dokáže porozumět projevu přednesenému ve spisovném jazyce nebo známé varietě jazyka, naživo nebo při vysílání, a to jak na známá, tak na neznámá témata, s nimiž se běžně setkává v osobním, společenském, akademickém nebo pracovním životě. Jeho/její schopnost porozumět je ovlivněna pouze nadměrným [zvukovým/vizuálním] ruchem v pozadí, nedostatečnou strukturou projevu a/nebo používáním idiomů. Rozumí hlavním myšlenkám obsahově a jazykově složitých projevů podaných ve spisovném jazyce nebo ve známé varietě jazyka na konkrétní i abstraktní témata, včetně odborných diskuzí v oblasti jeho/její odbornosti. Dokáže sledovat dlouhou promluvu a složitou argumentaci, pokud se jedná o celkem známé téma a směřování argumentace je provázeno explicitními diskurzními markery.
B1	Dokáže porozumět jednoduše formulovaným věcným informacím, které se týkají běžných témat každodenního života a práce a dokáže při tom rozpoznat jak obecná sdělení, tak specifické detaily, pokud jsou zřetelně vysloveny v obecně známé varietě jazyka. Dokáže porozumět hlavním myšlenkám podaným zřetelně ve spisovném jazyce nebo známé varietě jazyka, které se týkají známých záležitostí a se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd. Dokáže porozumět také krátkým vyprávěním.

	Všeobecná stupnice pro porozumění ústnímu projevu
A2	Dokáže porozumět natolik, aby vyhověl/a konkrétním požadavkům, pokud zúčastněné osoby vyslovují zřetelně a pomalu.
	Dokáže porozumět slovním obrátům a výrazům, které se týkají oblastí okamžité potřeby (jde např. o zcela základní osobní a rodinné informace, nakupování, místopis, zaměstnání), pokud zúčastněné osoby vyslovují zřetelně a pomalu.
A1	Dokáže sledovat velmi pomalý mluvený projev s pečlivou výslovností a dlouhými pauzami, a to mu/jí umožňuje pochopit význam.
	Dokáže rozpoznat konkrétní informace (např. místa a časy) týkající se známých témat, s nimiž se setkává v každodenním životě, pokud jsou informace podány pomalu a zřetelně.
Pre-A1	Dokáže porozumět krátkým, zcela jednoduchým otázkám či sdělením, pokud jsou podány pomalu a zřetelně a pokud otázky mohou být v případě potřeby zopakovány a doprovází je obrazový materiál nebo gesta rukou napomáhající porozumění.
	Dokáže rozpoznat každodenní, známá slova/znaky, pokud jsou podány pomalu a zřetelně v jasně vymezeném známém každodenním kontextu.
	Dokáže rozpoznat čísla, ceny, data a dny v týdnu, pokud jsou podány pomalu a zřetelně v jasně vymezeném známém každodenním kontextu.

Porozumění konverzaci jiných osob

Tato stupnice se týká dvou hlavních situací: první z nich nastává, když ostatní účastníci a účastnice skupinové interakce mluví/znakují mezi sebou a na uživatele či uživatelku / studenta či studentku se nikdo přímo neobrací. Druhá situace nastává, když uživatelé a uživatelky / studenti a studentky náhodou ve svém okolí zaslechnou konverzaci jiných osob. Obě situace jsou znatelně obtížnější, než když je uživatel či uživatelka / student či studentka přímo osloven/a. Zprv se mluvčí uživateli či uživatelce / studentovi či studentce nijak nepřizpůsobují – jednak mohou mezi sebou sdílet názory a zážitky, k nimž odkazují, a jednak je může spojovat i použitá varieta jazyka. Z druhé skutečnost, že uživatel či uživatelka / student či studentka není osloven/a, znamená, že nemá „právo“ žádat o vysvětlení, opakování atd. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ postižení významu slov/znaků, slovních obrátů atd. a jejich spojování;
- ▶ zachycení dostatečného množství informací k rozpoznání tématu stejně jako jeho změn;
- ▶ rozpoznání chronologického postupu, např. příběhu;
- ▶ rozpoznání, kdy zúčastněné osoby souhlasí, či nesouhlasí a kdy jsou k danému problému předkládány argumenty pro a proti;
- ▶ rozpoznání postojů a možných sociokulturních implikací (úrovně C).

	Porozumění konverzaci jiných osob
C2	Dokáže rozpoznat sociokulturní implikace většiny jazykových prostředků užitých v diskuzích obsahujících kolokvialismy, které se odehrávají přirozeným tempem řeči.
C1	Dokáže snadno sledovat složité interakce mezi třetími stranami ve skupinové diskuzi a debatě, dokonce i pokud se týkají abstraktních, složitých a neznámých témat.
	Dokáže rozpoznat postoje každého účastníka či účastnice v živé diskuzi, která se vyznačuje vzájemně se překrývajícími replikami, odbočkami od tématu a kolokvialismy a diskuze je zároveň vedena v přirozeném tempu ve známých varietách jazyka.

	Porozumění konverzaci jiných osob
B2	Dokáže se neztratit v živé konverzaci mezi zkušenými uživateli a užívatelkami cílového jazyka.
	Dokáže s určitým úsilím pochytit většinu toho, co se kolem něho/ní říká, ale může být pro něho/ni obtížné efektivně se zapojit do diskuze s několika uživateli a užívatelkami cílového jazyka, kteří svůj jazyk nijak nepřízpůsobují.
	Dokáže rozpoznat hlavní důvody pro argument či myšlenku nebo proti nim, a to v diskuzi vedené ve srozumitelném spisovném jazyce nebo ve známé varietě jazyka.
	Dokáže sledovat chronologickou posloupnost v dlouhé neformální promluvě, např. v příběhu nebo historce.
B1	Dokáže sledovat větší část každodenní konverzace a diskuze, pokud zúčastněné osoby zřetelně vyslovují a mluví spisovným jazykem nebo známou varietou jazyka.
	Obvykle dokáže sledovat hlavní myšlenky dlouhé diskuze, které se přímo neúčastní, pokud zúčastněné osoby zřetelně vyslovují a mluví spisovným jazykem nebo známou varietou jazyka.
A2	Obvykle dokáže rozpoznat téma diskuze, které se přímo neúčastní, pokud je vedena pomalu a přehledně.
	Dokáže rozpoznat, když zúčastněné osoby souhlasí či nesouhlasí v pomalu a přehledně vedené konverzaci.
	Dokáže zhruba sledovat krátké jednoduché společenské konverzace vedené velmi pomalu a přehledně.
A1	Dokáže porozumět některým výrazům, pokud zúčastněné osoby mluví o něm/ní, o rodině, o škole, o zálibách nebo o okolí a pokud jsou podány pomalu a zřetelně.
	Dokáže porozumět slovům/znakům a krátkým větám v jednoduché konverzaci (např. mezi zákazníkem či zákaznicí a prodávčem či prodávčkou v obchodě), pokud zúčastněné osoby komunikují velmi pomalu a velmi zřetelně.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Porozumění v roli přímého účastníka či účastnice v publiku při probíhající události

Tato stupnice se týká porozumění mluvčí/mu, která/ý se obrací k publiku, například na schůzi nebo semináři, konferenci nebo přednášce, při komentované prohlídce s průvodcem či průvodkyní nebo na svatbě či jiných oslavách. Porozumění mluvčí/mu / znakoví/mu v roli přímého účastníka či účastnice v publiku při probíhající události je totiž obvykle snazší než „Porozumění konverzaci jiných osob“, přestože je uživatel či užívatelka / student či studentka v pozici účastníka či účastnice do rozpravy ještě méně zapojen/a. To je dáno v první řadě tím, že čím je monolog strukturovanější, tím je pro posluchače či posluchačku snazší přenést se přes části, kterým nerozumí, a znovu se zorientovat. Zadruhé je pravděpodobnější, že mluvčí/znakoví bude používat neutrální funkční styl (registr) a svou promluvu bude dobře strukturovat, aby se maximalizovala schopnost publika ji sledovat. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ sledování průvodního proslovu ke skutečným artefaktům (např. na prohlídce s průvodcem či průvodkyní) a vizuálním podporám (např. PowerPoint);
- ▶ míra přizpůsobení se publiku (tempo projevu, míra zjednodušení jazykových prostředků);
- ▶ obeznámenost se situací a tématem;
- ▶ sledování argumentace, rozlišení hlavních myšlenek atd.

	Porozumění v roli přímého účastníka či účastnice v publiku při probíhající události
C2	Dokáže sledovat odborné přednášky a prezentace obsahující kolokvialismy a regionální výrazy nebo neznámou terminologii. Dokáže vyvodit vhodné závěry, i když souvislosti nebo implikace nejsou explicitně vyjádřeny. Dokáže pochopit pointu vtipů nebo narážek v prezentaci.
C1	Dokáže poměrně snadno sledovat většinu přednášek, diskuzí a debat.
B2	Dokáže sledovat nejdůležitější myšlenky přednášek, proslovů, zpráv a ostatních forem akademických a profesních prezentací, které jsou obsahově a jazykově složité. Dokáže porozumět tomu, jaký názor je vyjadřován na všeobecná témata nebo témata vztahující se k oblasti jeho/její odbornosti, pokud je proslov veden ve spisovném jazyce nebo ve známé varietě jazyka. Dokáže sledovat složitou argumentaci v přehledně formulované přednášce, pokud se jedná o celkem známé téma. Dokáže rozlišit hlavní témata od vedlejších, pokud je přednáška či proslov ve spisovném jazyce nebo ve známé varietě jazyka. Dokáže rozpoznat, kdy se jedná o vyjádření názoru a kdy jsou předkládána fakta.
	Dokáže sledovat přednášku nebo proslov z vlastního oboru, pokud je téma známé a prezentace je jednoduše formulována a jasně strukturována. Dokáže odlišit hlavní myšlenky od podpůrných detailů ve standardních přednáškách na známá témata, pokud jsou zřetelně podány ve spisovném jazyce nebo ve známé varietě jazyka.
B1	Dokáže zhruba sledovat jednoduše formulované krátké proslovy na známá témata, pokud jsou zřetelně podány ve spisovném jazyce nebo ve známé varietě jazyka. Dokáže sledovat jednoduše formulovanou prezentaci na konferenci nebo ukázkou s vizuální podporou (např. slidy, podklady/handouty) k tématu nebo výrobku z vlastního oboru a při tom porozumět předloženým vysvětlením. Dokáže porozumět hlavním myšlenkám jednoduše formulovaného monologu (např. na prohlídce s průvodcem či průvodkyní), pokud je podán zřetelně a relativně pomalu.
A2	Dokáže v hrubých rysech sledovat předváděcí akci nebo prezentaci na známé nebo předvídatelné téma, v níž je hlavní myšlenka vyjádřena pomalu a zřetelně jednoduchým jazykem a je doprovázena vizuální podporou (např. slidy, podklady/handouty). Dokáže sledovat zcela jednoduchou a dobře strukturovanou prezentaci nebo předváděcí akci, pokud je doprovázena slidy, konkrétními příklady nebo diagramy, je podána pomalu a zřetelně, informace jsou opakovány a pokud téma zná. Dokáže zhruba porozumět jednoduchým informacím, s nimiž se setká v předvídatelné situaci jako např. při prohlídce s průvodcem či průvodkyní (např. „Tady bydlí pan prezident“).
A1	Dokáže zhruba porozumět zcela jednoduchým informacím, které jsou mu/jí vysvětlovány v předvídatelné situaci, jakou je např. prohlídka s průvodcem či průvodkyní, pokud je projev velmi pomalý a zřetelný a místy obsahuje dlouhé pauzy.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Porozumění oznámením, hlášením a instrukcím

Tato stupnice zahrnuje odlišný druh velmi úzce zaměřeného porozumění, jehož cílem je zachytit konkrétní informace. Situaci komplikuje skutečnost, že hlášení, oznámení a instrukce mohou být přenášeny zařízením

veřejného hlášení (které může fungovat špatně) nebo sdělovány/znakovány ze značné vzdálenosti. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- porozumění pokynům a detailním instrukcím;
- zachycení hlavního sdělení hlášení a oznámení;
- míra srozumitelnosti: od pomalého a zřetelného po normální tempo se zvukovým a/nebo vizuálním zkrácením.

	Porozumění oznámením, hlášením a instrukcím
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže získat konkrétní informace z veřejných hlášení, která mají špatnou kvalitu a jsou [akusticky nebo vizuálně] zkrácená, např. na nádraží, na sportovním stadionu nebo na staré nahrávce. Dokáže porozumět složitým technickým informacím, jako jsou návody k obsluze nebo technické specifikace známých výrobků a služeb.
B2	Dokáže porozumět oznámením, hlášením a sdělením, která se týkají konkrétních i abstraktních témat a jsou podána normálním tempem ve spisovném jazyce nebo ve známé varietě jazyka. Dokáže porozumět detailním instrukcím natolik, aby se jimi mohl/a úspěšně řídit.
B1	Dokáže porozumět jednoduchým technickým informacím, jako jsou návody k obsluze každodenně užívaných spotřebičů a zařízení. Dokáže se řídit podrobnými pokyny. Dokáže porozumět veřejným hlášením na letištích a nádražích, v letadlech, autobusech a vlacích, pokud jsou zřetelně vyslovena s minimálním [zvukovým/vizuálním] rušením v pozadí.
	Dokáže porozumět sledu instrukcí pro známé každodenní činnosti, jako jsou sporty, vaření atd., a řídit se jimi, pokud jsou podány pomalu a zřetelně. Dokáže porozumět jednoduše formulovaným oznámením, hlášením (např. o programu kina nebo sportovních událostech, o zpoždění vlaku), pokud jsou podána pomalu a zřetelně.
A2	Dokáže zachytit hlavní myšlenku v krátkých zřetelných sděleních, oznámeních a hlášeních. Dokáže porozumět jednoduchým pokynům, jak se pěšky nebo hromadnou dopravou dostat z bodu A do bodu B. Dokáže porozumět jednoduchým instrukcím, které se týkají času, dat, čísel atd., a rutinním úkolům a zadáním, které je třeba provést.
A1	Dokáže porozumět instrukcím, které jsou mu/jí pečlivě a pomalu sdělovány, a dokáže se řídit krátkými, jednoduchými pokyny. Dokáže porozumět, když mu/jí někdo pomalu a zřetelně říká, kde něco je, pokud se daný objekt nachází v bezprostředním okolí. Dokáže porozumět číselným údajům, cenám a časům v hlášení z reproduktoru, pokud je podáno pomalu a zřetelně, např. na nádraží nebo v obchodě.
Pre-A1	Dokáže porozumět krátkým jednoduchým instrukcím pro takové činnosti, jako je například „Stát“, „Zavírejte dveře“ atd., pokud jsou instrukce podány pomalu v přímém kontaktu, jsou doprovázeny obrázky nebo gesty rukou a v případě potřeby jsou zopakovány.

Porozumění zvukovým (nebo znakovým) médiím a nahrávkám

Tato stupnice zahrnuje vysílaná zvuková i znaková média a nahrávky, které nejsou doprovázeny videem, včetně vzkazů, předpovědí počasí, vyprávěných příběhů, zpravodajských relací, rozhovorů a dokumentárních pořadů. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- rozlišení konkrétních informací;
- porozumění hlavním bodům, podstatným informacím;
- zachycení důležitých informací;
- rozpoznání nálady, postojů a stanovisek mluvčí/ho.

	Porozumění zvukovým (nebo znakovým) médiím a nahrávkám
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže porozumět široké škále nahrávek a vysílání včetně těch v nespisovném jazyce a dokáže rozpoznat jemné detaily včetně implicitně vyjádřených postojů a vztahů mezi lidmi.
B2	Dokáže porozumět nahrávkám ve spisovném jazyce, s nimiž se může setkat ve společenském, profesním nebo akademickém životě, a dokáže rozpoznat stanoviska a postoje stejně jako informační obsah. Dokáže porozumět většině dokumentárních pořadů a většině ostatních nahrávek nebo vysílání ve spisovném jazyce a dokáže rozpoznat náladu, postoj atd.
	Dokáže porozumět informačnímu obsahu většiny nahrávek nebo vysílání, které se týkají témat jeho/jejího osobního zájmu a jsou podány zřetelně ve spisovném jazyce.
B1	Dokáže porozumět hlavním informacím zpravodajských relací a jednodušších nahrávek, které se týkají známých témat a jsou podány pomalu a zřetelně. Dokáže porozumět hlavním bodům a důležitým detailům v příbězích a jiných vyprávěních (např. popis dovolené), pokud jsou podány pomalu a zřetelně.
A2	Dokáže porozumět nejdůležitějším informacím v krátkých reklamách na zboží a na služby, které ho/ji zajímají (např. CD, videohry, cestování). Dokáže v rozhovoru porozumět, co zúčastněné osoby dělají ve volném čase, co dělají obzvláště rády a co nerady, pokud mluví pomalu a zřetelně. Dokáže pochopit a vybrat podstatné informace z krátkých nahrávek, pokud se týkají předvídatelných každodenních záležitostí a pokud jsou podány pomalu a zřetelně. Dokáže vybrat důležité informace z krátkých vysílaných zpráv (např. předpověď počasí, oznámení o koncertu, sportovní výsledky), pokud mluvčí hovoří zřetelně. Dokáže porozumět důležitým místům v příběhu a zvládne sledovat děj, pokud je příběh vyprávěn pomalu a zřetelně.
A1	Dokáže rozlišit konkrétní informace (např. místa a časy) z krátkých nahrávek na známá každodenní témata, pokud jsou tyto informace podány velmi pomalu a zřetelně.
Pre-A1	Dokáže rozpoznat slova/znaky, jména a čísla, které už zná, a to v jednoduchých krátkých nahrávkách, pokud jsou podány velmi pomalu a zřetelně.

3.1.1.2 Porozumění audiovizuálnímu obsahu

Sledování televize, filmu a videa

Tato stupnice zahrnuje audiovizuální vysílání naživo nebo ze záznamu a na vyšších úrovních také film. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- sledování změny tématu a rozpoznání hlavních myšlenek;
- rozpoznání detailů, nuancí a implicitního významu (C úrovně);
- podání: od pomalého srozumitelného spisovného jazyka po schopnost zvládnout slang a používání idiomů.

	Sledování televize, filmu a videa
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže sledovat filmy obsahující značnou míru slangových a idiomatických výrazů. Dokáže detailně porozumět argumentům prezentovaným v náročných televizních pořadech, jako jsou publicistické pořady, rozhovory, diskuzní pořady a talk show. Dokáže porozumět nuancím a implicitním významům ve většině filmů, her a televizních pořadů, pokud jsou podány ve spisovném jazyce nebo známé varietě jazyka.
B2	Dokáže vybrat hlavní myšlenky z argumentů a diskuzí ve zpravodajských a publicistických pořadech. Dokáže porozumět většině televizních zpravodajských a publicistických pořadů. Dokáže porozumět dokumentárním pořadům, rozhovorům naživo, talk show, divadelním hrám a většině filmů ve spisovném jazyce nebo ve známé varietě jazyka.
B1	Dokáže porozumět z velké části mnoha televizním pořadům na témata, která ho/ji zajímají, jako jsou rozhovory, krátké přednášky, zpravodajské relace, pokud jsou podány poměrně pomalu a zřetelně. Dokáže sledovat mnoho filmů, v nichž vizuální stránka a akce nesou většinu děje, a pokud jsou podány zřetelně jednoduše formulovaným jazykem. Dokáže zachytit hlavní informace v televizních pořadech na známá témata, pokud jsou podány poměrně pomalu a zřetelně.
A2	Dokáže rozpoznat hlavní sdělení televizních zpráv, které informují o událostech, nehodách atd., v nichž je komentář podpořen vizuálně. Dokáže sledovat televizní reklamu, upoutávku na film nebo ukázkou z filmu a porozumět, o jaké téma, případně témata, se jedná, pokud k porozumění výrazně pomáhají obrázky a jsou podány zřetelně a poměrně pomalu. Dokáže sledovat změny tématu faktografických zpravodajských příspěvků v televizi a vytvořit si představu o jejich hlavním obsahu.
A1	Dokáže rozpoznat známá slova/znaky a slovní obraty a rozpoznat témata ve stručném přehledu zpráv a většinu výrobků v reklamách tím, že při tom plně využije vizuální informace a všeobecné znalosti.
Pre-A1	Dokáže rozpoznat téma videodokumentu na základě vizuálních informací a předchozích znalostí.

3.1.1.3 Porozumění čtenému

Porozumění čtenému zahrnuje jak psané, tak znakové texty. Kategorie pro čtení kombinují čtení za určitým účelem se čtením konkrétních žánrů se specifickými funkcemi. Z hlediska účelu čtení je podstatný rozdíl mezi „Orientačním čtením“ a „Čtením s cílem získat informace a argumenty“. První z nich se někdy nazývá čtení vyhledávací a většinou má dvě podoby: jednak rychlé diagonální čtení textu za účelem zjištění, zda je nutné číst text či jeho části důkladně (= angl. tzv. skimming), jednak rychlé prolétnutí textu očima s cílem vyhledat něco konkrétního, obvykle určitou informaci (= angl. tzv. scanning). „Čtení s cílem získat informace a argumenty“ je způsob, jakým se čtou texty jako jízdni řady autobusů a vlaků, zatímco někdy člověk hledá něco konkrétního v dlouhém prozaickém textu. Zásadní rozdíl je také mezi „Čtením s cílem získat informace a argumenty“ a „Čtením jako činností ve volném čase“. Tento druhý typ se může týkat literatury faktu, ale ne nutně uměleckých textů. Zahrnuje časopisy a noviny, vlogy/blogy, životopisy atd., ale i texty, které by někdo jiný četl pouze z pracovních nebo studijních důvodů, záleží na osobních zájmech. A nakonec jsou tu texty, které člověk čte určitým způsobem, jako „Čtení pokynů“, což je speciální forma čtení pro získání informací. „Čtení korespondence“ je také odlišné a zde se uvádí jako první, neboť stupnice začínají v každé kategorii s interpersonálním užitím jazyka. Stupnice pro „Čtení jako činnost ve volném čase“ je uvedena na seznamu jako poslední pouze proto, že byla přidána v roce 2018.

Všeobecná stupnice pro porozumění čtenému

	Všeobecná stupnice pro porozumění čtenému
C2	Dokáže porozumět v podstatě všem typům textů včetně abstraktních, strukturně složitých nebo literárních i neliterárních textů napsaných vysoce kolokviálním jazykem. Dokáže porozumět široké škále velmi dlouhých a složitých textů a dokáže si při tom uvědomit velmi jemné stylistické rozdíly a implicitní i explicitní význam.
C1	Dokáže detailně porozumět velmi dlouhým a složitým textům, ať už se vztahují k oblasti jeho/její odbornosti či nikoli, pokud si obtížné pasáže může znovu přečíst. Dokáže porozumět široké škále textů včetně těch literárních, článků v novinách nebo časopisech, odborných akademických nebo profesních publikacích, pokud si může text opakovaně přečíst a má přístup k referenčním nástrojům.
B2	Dokáže číst do značné míry samostatně a přizpůsobit při tom styl a rychlost čtení různým textům a účelům. Dokáže vybrat a používat vhodné referenční zdroje. Má rozsáhlou aktivní slovní zásobu pro čtení, ale může mít problémy s méně častými idiomatickými výrazy.
B1	Dokáže na uspokojivé úrovni porozumět jednoduše formulovaným faktografickým textům na témata související s oblastmi jeho/jejího zájmu.
A2	Dokáže porozumět krátkým jednoduchým textům týkajícím se známých konkrétních záležitostí, které obsahují velmi často používaný každodenní jazyk nebo jazyk související s prací. Dokáže porozumět krátkým jednoduchým textům obsahujícím nejčastější slovní zásobu včetně určitého podílu společných internacionalismů.
A1	Dokáže porozumět zcela krátkým jednoduchým textům, které čte po jednotlivých větách, a dokáže při tom postřehnout známá jména, slova a základní slovní obraty a podle potřeby je číst znovu.
Pre-A1	Dokáže rozpoznat známá slova/znaky doprovázená obrázky, jako například v jídelním lístku ve fast-foodu ilustrovaném fotografiemi jídla nebo v obrázkové knize používající známou slovní zásobu.

Čtení korespondence

Tato stupnice zahrnuje čtení osobní i formální korespondence. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ délka a složitost/jednoduchost sdělení;
- ▶ konkrétnost informací, zda jsou v rutinním formátu;
- ▶ do jaké míry je jazyk spisovný, kolokviální, idiomatický;
- ▶ do jaké míry je téma každodenní nebo se týká zájmů či je specializované.

	Čtení korespondence
C2	Dokáže porozumět specializované formální korespondenci na složité téma.
C1	Dokáže porozumět jakékoli korespondenci, pokud může občas využít slovník. Dokáže porozumět implicitním i explicitním postojům, emocím a názorům vyjádřeným v e-mailech, diskuzních fórech, ve vložích/bložích atd., pokud si může text opakovaně přečíst a má přístup k referenčním nástrojům. Dokáže v soukromé korespondenci porozumět slangovým, idiomatickým výrazům a vtipům.

	Čtení korespondence
B2	Dokáže číst korespondenci vztahující se k oblasti jeho/jejího zájmu a snadno pochopit její podstatu. Dokáže porozumět obsahu osobního e-mailu nebo příspěvku, i když je v něm použit kolokviální jazyk.
B1	Dokáže porozumět formální korespondenci týkající se méně známých témat natolik dobře, aby ji mohl/a předat někomu jinému. Dokáže v osobních dopisech porozumět popisu událostí, pocitů a přání natolik dobře, aby si mohl/a pravidelně dopisovat s kamarádem či kamarádkou (angl. pen friend). Dokáže porozumět jednoduše formulovaným osobním dopisům, e-mailům nebo krátkým textům, které poměrně podrobně popisují události a zážitky. Dokáže porozumět standardní formální korespondenci a online příspěvkům z oblasti jeho/jejího profesního zájmu.
A2	Dokáže porozumět jednoduchému osobnímu dopisu, e-mailu nebo příspěvku, v němž pisatel či pisatelka mluví o známých tématech (jako přátelé a rodina) nebo se na ně ptá. Dokáže porozumět základním druhům standardních rutinních dopisů a faxů (poptávky, objednávky, potvrzující dopisy atd.) na známá témata. Dokáže porozumět krátkým jednoduchým osobním dopisům. Dokáže porozumět zcela jednoduchým formálním e-mailům a dopisům (např. potvrzení rezervace nebo online nákupu).
A1	Dokáže porozumět krátkým jednoduchým sdělením na pohlednicích. Dokáže porozumět krátkým jednoduchým zprávám zaslaným prostřednictvím sociálních médií nebo e-mailem (např. návrhy, co dělat, kdy a kde se setkat).
Pre-A1	Dokáže z dopisu, pozvánky nebo e-mailu pochopit, na jakou událost je pozván/a, a informace o dni, času a místě konání. Dokáže rozpoznat časy a místa ve zcela jednoduchých vzkazech a textových zprávách od kamarádů a kamarádek a kolegů a kolegyní (např. „Budu zpět ve 4“ nebo „V zasedací místnosti“), pokud neobsahují žádné zkratky.

Orientační čtení

Orientační čtení (vyhledávací čtení) zahrnuje rychlé čtení pro posouzení relevance (tzv. skimming) a vyhledávání konkrétní informace (tzv. scanning). V případě textů ve znakovém jazyce lze obou funkcí dosáhnout nastavením videa na „rychlé přetáčení“. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- typy textů (od oznámení, letáků atd. až po články a knihy);
- rozlišení konkrétních informací, jako jsou například časy a ceny, v textech, které jsou spíše vizuálními objekty než prózou a mají čtenářsky přívětivé rozložení textu;
- rozpoznání důležitých informací;
- rychlé prolétnutí prozaických textů očima z hlediska relevance;
- rychlost zmíněná v B2.

	Orientační čtení
C2	Deskriptory nejsou k dispozici, viz B2.
C1	Deskriptory nejsou k dispozici, viz B2.

	Orientační čtení
B2	Dokáže očima rychle prolétnout několik zdrojů současně (články, zprávy, webové stránky, knihy atd.), a to jak z vlastního oboru, tak z oborů příbuzných, a dokáže rozpoznat, zda jsou jednotlivé pasáže pro daný úkol důležité a užitečné.
	Dokáže rychle a zběžně prolétnout očima dlouhé a složité texty a vyhledat v nich relevantní podrobnosti. Dokáže rychle rozpoznat obsah a relevanci novinových článků a zpráv týkajících se široké škály odborných témat a rozhodnout se, zda má smysl se jimi blíže zabývat.
B1	Dokáže očima prolétnout delší texty, aby v nich vyhledal/a požadované informace, a dokáže z různých částí textu nebo z různých textů shromáždit informace, aby splnil/a určitý úkol. Dokáže očima prolétnout jednoduše formulované faktografické texty v časopisech, brožurách nebo na internetu, dokáže rozpoznat, o čem jsou, a rozhodnout se, zda obsahují informace, které by mohly být prakticky využitelné.
	Dokáže najít důležité informace v materiálech z každodenního života, jako jsou dopisy, brožury a krátké úřední dokumenty, a porozumět jim. Dokáže na etiketách potravin a léků vybrat důležité informace o jejich přípravě a použití. Dokáže posoudit, zda se článek, zpráva nebo recenze týká požadovaného tématu. Dokáže porozumět důležitým informacím v jednoduchých jasně koncipovaných inzerátech v novinách nebo časopisech, pokud v nich není příliš mnoho zkratk.
A2	Dokáže najít konkrétní informace v praktických, konkrétních a předvídatelných textech (např. cestovních průvodcích, receptech), pokud jsou vytvořeny v jednoduchém jazyce. Dokáže porozumět hlavním informacím v krátkých a jednoduchých popisech zboží v brožurách a na webových stránkách (např. mobilní digitální zařízení, fotoaparáty).
	Dokáže najít konkrétní a předvídatelné informace v jednoduchých materiálech každodenního použití, jako jsou reklamy, prospekty, jídelní lístky, seznamy a jízdní řády. Dokáže vyhledat konkrétní informace v seznamech a požadovanou informaci z nich vybrat (např. pomocí Zlatých stránek vyhledat služby nebo řemeslníka). Dokáže porozumět každodenním nápisům a upozorněním atd. ve veřejném prostoru, jako jsou ulice, restaurace, vlaková nádraží; a na pracovištích, kde se jedná o orientační pokyny, instrukce, výstražné nápisy.
A1	Dokáže rozpoznat známá jména, slova/znaky a zcela základní slovní obraty na jednoduchých oznámeních týkajících se nejběžnějších každodenních situací. Dokáže v obchodních domech porozumět informačním tabulím (informace o tom, na kterém podlaží se nachází jednotlivá oddělení) a směrovkám (např. kde se nachází výtah). Dokáže porozumět základním informacím v hotelu (např. kdy se podává jídlo).
	Dokáže najít jednoduché a důležité informace v reklamách, programech zvláštních akcí, letáčích a brožurách (např. co se nabízí, ceny, datum a místo konání akce, časy odjezdu) a dokáže jim porozumět.
Pre-A1	Dokáže porozumět jednoduchým každodenním nápisům jako „Parkoviště“, „Nádraží“, „Jídelna“, „Zákaz kouření“ atd. Dokáže na plakátech, letáčích a v oznámeních najít informace o místech, časech a cenách.

Čtení s cílem získat informace a argumenty

Čtení s cílem získat informace a argumenty (detailní čtení) zahrnuje pečlivé prostudování psaného nebo znakového textu, o němž se člověk domnívá, že je pro daný účel relevantní. Takové čtení je často spojeno se studiem a profesním životem. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ typy textů: od jednoduchých krátkých ilustrovaných informačních materiálů až po složité zprávy a články;
- ▶ témata textů: od známých každodenních témat osobního zájmu až po témata mimo oblast vlastního zájmu;
- ▶ hloubka porozumění: od získání představy o obsahu až po pochopení jemných významových odstínů a implikací.

	Čtení s cílem získat informace a argumenty
C2	Dokáže porozumět jemným významovým odstínům a možným implikacím složitých zpráv a článků, i když jsou mimo oblast jeho/její odbornosti.
C1	Dokáže podrobně porozumět široké škále dlouhých složitých textů, s nimiž se může setkat ve společenském, profesním nebo akademickém životě a dokáže při tom rozpoznat jemné významové odstíny detailů včetně postojů a názorů, které jsou jenom naznačeny nebo explicitně vyjádřeny.
	Dokáže získat informace, myšlenky a názory z vysoce specializovaných zdrojů z oblasti jeho/jejího oboru. Dokáže porozumět odborným článkům mimo jeho/její obor za předpokladu, že příležitostně může využít slovník, aby se se ujistil/a o vlastní interpretaci terminologie.
B2	Dokáže porozumět článkům a zprávám zabývajícím se současnými problémy, v nichž autoři zastávají určité postoje nebo stanoviska. Dokáže rozpoznat, kdy text poskytuje věcné informace a kdy se snaží čtenáře a čtenářky o něčem přesvědčit. Dokáže rozpoznat různou strukturu v argumentačním textu: protikladné argumenty, představení problému a jeho řešení, jakož i vztahy příčiny a následku.
B1	Dokáže porozumět jednoduše formulovaným faktografickým textům na témata související s jeho/jejími zájmy nebo studiem. Dokáže porozumět krátkým textům na známá nebo aktuální témata, v nichž lidé sdělují vlastní stanovisko (např. kritické příspěvky na online diskuzním fóru nebo v dopisech čtenářů redakci). Dokáže rozpoznat hlavní závěry v textech, jež jasně dávají najevo argumentační zaměření. Dokáže rozeznat argumentační linii ve zpracování prezentovaného problému, ačkoli ne do všech podrobností. Dokáže rozpoznat důležité body v jednoduše formulovaných zpravodajských článcích o známých tématech. Dokáže porozumět většině věcných informací, s nimiž se může setkat u známých témat, o něž se zajímá, pokud má dostatek času na opakované čtení. Dokáže porozumět hlavním informacím v popiscích, např. u muzejních exponátů a na informačních panelech na výstavách.

	Čtení s cílem získat informace a argumenty
	Dokáže rozeznat konkrétní informace v jednodušších materiálech, s nimiž přichází do styku, jako jsou dopisy, brožury a krátké zpravodajské články popisující události. Dokáže v hrubých obrysech chápat zpravodajský text o známém typu události, pokud je obsah známý a předvídatelný. Dokáže rozlišit hlavní informace v krátkých zpravodajských textech nebo v jednoduchých člancích, v nichž čísla, jména, ilustrace a titulky hrají výraznou roli a podporují význam textu. Dokáže porozumět hlavním myšlenkám krátkých textů týkajících se každodenních témat (např. životního stylu, koníčků, sportu, počasí).
A2	Dokáže porozumět textům popisujícím osoby, místa, každodenní život a kulturu atd., pokud jsou napsány jednoduchým jazykem. Dokáže porozumět informacím v ilustrovaných brožurách a mapách (např. o hlavních pamětihodnostech města). Dokáže porozumět hlavním informacím v krátkých zprávách o tématech osobního zájmu (např. o sportu, celebritách). Dokáže porozumět krátkému věcnému popisu nebo zprávě z vlastního oboru, pokud je text napsán jednoduchým jazykem a neobsahuje žádný nepředvídatelný detail. Dokáže porozumět většině toho, co o sobě lidé uvádějí v inzerátu nebo příspěvku a co se jim podle jejich tvrzení líbí na jiných lidech.
A1	Dokáže pochopit obsah jednoduššího informačního materiálu a krátkých jednoduchých popisů, zejména pokud má k dispozici také vizuální podporu. Dokáže porozumět krátkým textům, které se týkají témat osobního zájmu (např. nejnovější zprávy o sportu, hudbě, cestování nebo příběhy), které jsou napsány zcela jednoduchým jazykem a doprovázeny ilustracemi a fotografiemi.
Pre-A1	Dokáže porozumět zcela základnímu informačnímu materiálu, jako je jídelní lístek ve fast-foodu s fotografiemi jídla, nebo ilustrovanému příběhu vyjádřenému zcela jednoduchými každodenními slovy/znaky.

Čtení instrukcí

Čtení instrukcí je specializovaná forma čtení pro získání informací a opět se týká psaných nebo znakových textů. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- téma instrukcí: od rutinních zákazů na jednoduchých oznámeních a jednoduchých pokynů až po podrobné podmínky a složité instrukce k něčemu neznámému, které mohou být mimo oblast odbornosti;
- míra kontextualizace a obeznamenosti;
- délka: od několika slov/znaků až po podrobné, velmi dlouhé a složité instrukce v souvislém textu.

	Čtení instrukcí
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže dopodrobna porozumět velmi dlouhým složitým návodům týkajícím se nového zařízení nebo postupu, pokud si může znovu přečíst obtížné pasáže, a to bez ohledu na to, jestli se návod vztahuje k oblasti jeho/její odbornosti.
B2	Dokáže porozumět dlouhým složitým instrukcím v oblasti jeho/jejího oboru včetně podrobností týkajících se podmínek a varování, pokud si může obtížné pasáže znovu přečíst.

	Čtení instrukcí
B1	Dokáže porozumět návodům a postupům v podobě souvislého textu, jako je např. manuál, pokud je s daným typem procesu nebo výrobku obeznámen/a.
	Dokáže porozumět jasně a jednoduše formulovaným návodům k nějakému zařízení.
	Dokáže se řídit jednoduchými pokyny na obalu (např. postup při vaření).
	Dokáže porozumět většině krátkých bezpečnostních pokynů (např. ve veřejné dopravě nebo manuálech k použití elektrického zařízení).
A2	Dokáže porozumět předpisům, například bezpečnostním, pokud jsou vyjádřeny jednoduchým jazykem.
	Dokáže porozumět krátkému návodu, kde jsou jednotlivé kroky vyobrazeny na ilustracích (např. pro instalaci nové technologie).
	Dokáže porozumět jednoduchým návodům k přístrojům, jako je veřejný telefon, s nimiž se setkává v každodenním životě.
	Dokáže porozumět jednoduchým stručným instrukcím, pokud jsou ilustrované a nejsou ve formě souvislého textu.
A1	Dokáže porozumět instrukcím na etiketách léků vyjádřeným ve formě jednoduchého příkazu (např. „Užívejte před jídlem“ nebo „Neužívejte, pokud budete řídit“).
	Dokáže se řídit jednoduchým receptem, zejména pokud obsahuje obrázky ilustrující nejdůležitější kroky.
A1	Dokáže se řídit krátkými jednoduchými orientačními pokyny (např. jak se dostat z bodu A do bodu B).
Pre-A1	Dokáže porozumět zcela krátkým jednoduchým instrukcím používaným ve známých každodenních kontextech (např. „Zákaz parkování“, „Zákaz jídla a pití“), zejména pokud jsou doprovázeny ilustracemi.

Čtení jako činnost ve volném čase

Tato stupnice se týká beletristických textů i literatury faktu v psané nebo znakované formě. V závislosti na osobních zájmech to může mimo jiné zahrnovat tvůrčí texty, různé druhy umělecké literatury, články v časopisech a novinách, blogy, životopisy a další typy textů. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ délka, rozmanitost textů a případné ilustrace;
- ▶ typy textů: od jednoduchých popisů lidí a míst přes různé typy narativních textů až po současná a klasická díla různých žánrů;
- ▶ témata: od každodenních témat (např. koníčky, sport, volnočasové činnosti, zvířata) a konkrétních situací až po celou škálu abstraktních a literárních témat;
- ▶ typ jazyka: od jednoduchého po stylisticky složitý;
- ▶ obtížnost čtení: od odhadování významu pomocí obrázků přes čtení s velkou mírou samostatnosti až po ocenění široké palety textů;
- ▶ hloubka porozumění: od porozumění v hrubých obrysech / porozumění hlavním myšlenkám až po porozumění implicitnímu i explicitnímu významu.

	Čtení jako činnost ve volném čase
C2	Dokáže číst v podstatě všechny formy textů včetně klasických nebo kolokviálních jazykem napsaných literárních textů i literatury faktu různých žánrů a dokáže si při tom uvědomit velmi jemné stylistické rozdíly a implicitní i explicitní význam.

	Čtení jako činnost ve volném čase
C1	Dokáže číst a ocenit celou škálu literárních textů, pokud si může určité části přečíst znovu a má přístup k referenčním nástrojům. Dokáže bez většího úsilí číst současné literární texty a literaturu faktu vytvořené ve spisovném jazyce nebo známé varietě jazyka a uvědomit si implicitní významy a myšlenky.
B2	Dokáže s velkou mírou samostatnosti číst pro potěšení a umí zároveň přizpůsobit styl a rychlost čtení různým textům (např. časopisům, jednodušším románům, historickým knihám, životopisům, cestopisům, průvodcům, textům písní, básním) a vybírá si vhodné referenční zdroje, které použije. Dokáže číst romány se silnou dějovou zápletkou, které jsou napsány jednoduchým nekomplikovaným jazykem, pokud má dostatek času a může využít slovník.
B1	Dokáže číst v novinách a časopisech krátké texty o filmech, knihách, koncertech atd. určené širšímu publiku a dokáže v nich porozumět hlavním myšlenkám. Dokáže porozumět jednoduchým básním a textům písní, pokud jsou napsány jednoduchým jazykem a stylem. Dokáže porozumět popisům míst, událostí, explicitně vyjádřeným pocitům a hlediskům ve vyprávěních, průvodcích a časopiseckých článcích, v nichž je použit velmi často používaný každodenní jazyk. Dokáže porozumět cestovnímu deníku, který popisuje zejména události z cesty a pisatelovy či pisatelčiny zážitky a objevy. Dokáže sledovat zápletku příběhů, jednoduchých románů a komiksů s jasným lineárním dějem, napsaných velmi často používaným každodenním jazykem, pokud může pravidelně používat slovník.
A2	Dokáže porozumět natolik, aby mohl/a číst krátké jednoduché příběhy a komiksy zahrnující známé konkrétní situace popsané velmi často používaným každodenním jazykem. Dokáže porozumět hlavním informacím v krátkých časopiseckých zprávách nebo textech v průvodcích, které se zabývají konkrétními každodenními tématy (např. koníčky, sport, volnočasové činnosti, zvířata). Dokáže porozumět krátkým vyprávěním a popisům života konkrétních osob napsaným jednoduchým jazykem. Dokáže porozumět tomu, co se děje ve fotopříběhu (např. v časopise o životním stylu) a vytvořit si představu o jeho postavách. Dokáže porozumět většině informací v krátkém popisu osoby (např. celebrity). Dokáže porozumět hlavní informaci v krátkém článku informujícím o události, která se odehrává podle předvídatelného vzorce (např. udílení Oscarů), pokud je článek napsán srozumitelným a jednoduchým jazykem.
A1	Dokáže porozumět krátkým ilustrovaným vyprávěním o každodenních činnostech popsaných jednoduchými slovy. Dokáže v hrubých obrysech porozumět krátkým textům v ilustrovaných příbězích, pokud si díky obrázkům může domyslet velkou část obsahu.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

3.1.2 Strategie spojené s recepcí

V recepci se porozumění rozvíjí prostřednictvím kombinace zpracování textu zdola nahoru / shora dolů a použití obsahových a formálních schémat při vyvozování významů. Toto vše je zahrnuto ve stupnici pro strategie spojené s usuzováním. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ plné využití ilustrací, formátování, nadpisů, podtitulů, umístění v textu atd.;
- ▶ odvození významu z kontextu a jazykového kontextu;

- využití jazykových vodítek: od čísel a vlastních jmen přes kořeny slov/znaků, předpony a přípony, časové spojky a logické spojovací výrazy až po dovedné využívání různých strategií.

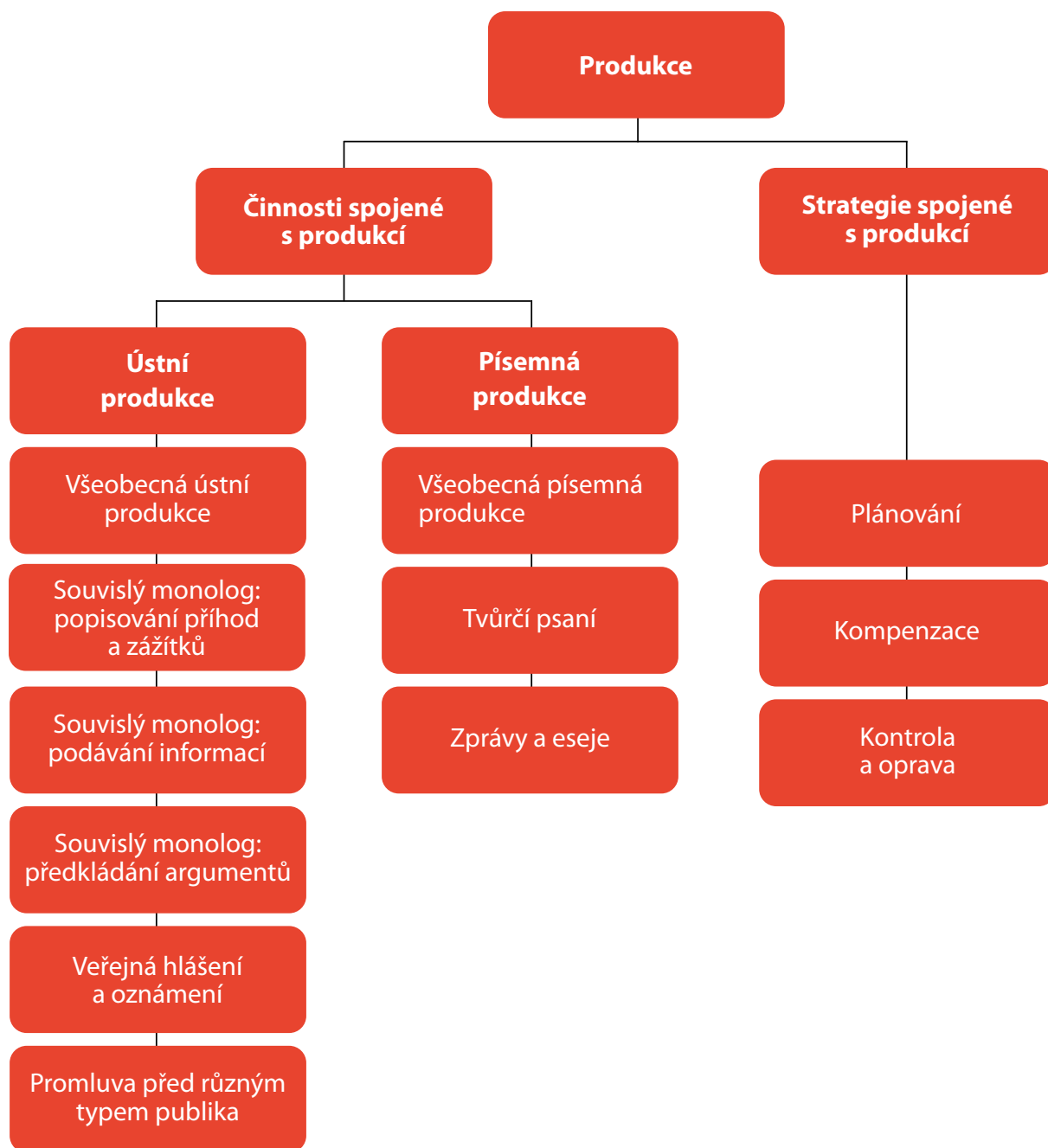
Rozpoznání vodítek a vyvozování významu (v mluveném, znakovém a psaném jazyce)

	Rozpoznání vodítek a vyvozování významu (v mluveném, znakovém a psaném jazyce)
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
C1	Dovedně využívá kontextová, gramatická a lexikální vodítka k vyvození postoje, nálady a úmyslů a předjímání, co bude následovat.
B2	Dokáže k dosažení porozumění užívat celou škálu strategií, a to včetně toho, že si dává pozor na hlavní myšlenky a ověřuje si porozumění pomocí kontextových vodítek.
B1	Dokáže plně využívat různé druhy spojovacích prostředků (číselných, časových a logických) a chápe roli klíčových odstavců v celkové organizaci textu, aby lépe porozuměl/a argumentaci, kterou text obsahuje. Dokáže odvodit význam části textu tím, že posoudí text jako celek. Dokáže z kontextu rozeznat význam méně známých slov/znaků u témat z oblasti vlastní odbornosti a zájmu. Dokáže z kontextu vyvozovat význam občasných neznámých slov/znaků a odvozovat význam věty, pokud je probírané téma známé.
	Dokáže na základě nadpisů, názvů a titulků odvodit nebo předvídat základní obsahové prvky textu. Dokáže sledovat nebo poslouchat krátké vyprávění a předvídat, co bude následovat. Dokáže sledovat argumentační linii nebo sled událostí v příběhu tím, že se zaměřuje na běžné spojovací výrazy, a to logické (např. avšak, protože) a časové (např. potom, předtím). Dokáže v textu odvodit pravděpodobný význam neznámých slov/znaků tím, že rozezná jejich části (např. rozezná kořeny slov, lexikální jednotky, přípony a předpony).
A2	Dokáže z kontextu odvodit pravděpodobný význam neznámých slov/znaků na základě představy o celkovém významu krátkých textů a výpovědí týkajících se každodenních témat konkrétního typu. Dokáže plně využívat toho, že rozpoznává známá slova/znamky k odvození významu neznámých slov/znaků v krátkých výrazech používaných v každodenních rutinních kontextech. Dokáže plně využívat formát, vzhled a typografické prvky k určení typu textu: jako je zpráva, propagační text, článek, učebnice, chat nebo fórum atd. Dokáže využívat čísla, data, jména, vlastní jména atd. k rozpoznání tématu textu. Dokáže odvodit význam a funkci neznámých zautomatizovaných výrazů podle umístění v textu (např. na začátku nebo na konci dopisu).
A1	Dokáže odvodit význam neznámého slova/znaku pro konkrétní činnost nebo objekt, pokud je okolní text zcela jednoduchý a týká se známého každodenního tématu. Dokáže odhadnout pravděpodobný význam neznámého slova/znaku, jež je podobné slovu/znaku v jazyce, který běžně používá.
Pre-A1	Dokáže odvodit význam slova/znaku z doprovodného obrázku nebo piktogramu.

3.2 PRODUKCE

Produkce zahrnuje činnosti spojené s mluvením, znakováním a psaním. Ústní produkce je „dlouhá replika“, která může zahrnovat krátký popis nebo historku, či se může jednat o delší formální prezentaci. Činnosti spojené s produkcí (jako například ústní prezentace, psané studie nebo zprávy – které mohou být předávány znakovým jazykem) mají v mnoha akademických a profesních oblastech důležitou funkci a je jim připisována zvláštní společenská hodnota. Hodnotí se jazyková kvalita toho, co bylo předloženo v písemné formě nebo ve znakovaném videozáznamu, a plynulost a výstižnost projevu v reálném čase, obzvláště když je pronesen před publikem. Dovednost formální produkce se neosvojuje přirozeně, jedná se o výsledek gramotnosti získané vzděláváním a zkušenostmi. Zahrnuje rovněž zvládnutí konvencí daného žánru a s ním spojená očekávání. Ke zlepšení jak formální, tak neformální produkce se využívají strategie spojené s produkcí. Strategie spojené s „Plánováním“ zjevně více souvisí s formálními žánry, ale u strategie spojené s „Kontrolou a kompenzací“ mezer ve slovní zásobě nebo v terminologii se také jedná o téměř automatizované procesy v přirozené jazykové produkci.

Obrázek 12 – Činnosti a strategie spojené s produkcí

3.2.1 Činnosti spojené s produkcí

3.2.1.1 Ústní produkce

Kategorie spojené s ústní produkcí jsou organizovány podle tří makrofunkcí (interpersonální, transakční, evalua-tivní) se dvěma specializovanými žánry: „Promluva před různým typem publika“ a „Veřejná hlášení a oznáme-ní“. Stupnice „Souvislý monolog: popisování příhod a zážitků“ se zaměřuje především na popisy a vyprávění, zatímco stupnice „Souvislý monolog: předkládání argumentů (např. v debatě)“ popisuje schopnost obhájit argumenty, které mohou být vzneseny v dlouhé replice v běžném rozhovoru a diskuzi. „Souvislý monolog: podávání informací“ je novou stupnicí z roku 2018, jež byla vytvořena přesunem některých deskriptorů, které se vztahovaly spíše k monologu než k dialogu, ze stupnice pro „Výměnu informací“.

Všeobecná stupnice pro ústní produkci

	Všeobecná stupnice pro ústní produkci
C2	Dokáže podat jasný, plynulý a dobře strukturovaný projev, který je účinně logicky vystavěný, což příjemci či příjemkyni pomáhá si všimnout podstatných myšlenek a zapamatovat si je.
C1	Dokáže jasně a podrobně popsat a prezentovat složitou problematiku, začlenit do ní dílčí témata, rozvíjet určité myšlenky a vhodně promluvu uzavřít.
B2	Dokáže podat jasně a systematicky rozvinuté popisy a prezentace a vhodně při tom zdůrazňuje podstatné body a uvádí relevantní podpůrné detaily. Dokáže jasně a podrobně popsat a prezentovat širokou škálu témat, které se vztahují k oblasti jeho/jejího zájmu, a myšlenky při tom rozvádí a podporuje pomocí doplňujících informací a relevantních příkladů.
B1	Dokáže celkem plynule podat souvislý, jednoduše formulovaný popis celé řady témat z oblasti jeho/jejího zájmu a popis při tom prezentuje jako lineární sled myšlenek.
A2	Dokáže jednoduše popsat nebo představit osoby, životní nebo pracovní podmínky, denní rutinní činnosti, co se mu/jí na něčem líbí/nelíbí atd., a to jako krátký sled jednoduchých slovních obrátů a vět v podobě výčtu.
A1	Dokáže vytvořit jednoduché, většinou izolované slovní obraty týkající se osob a míst.
Pre-A1	Dokáže pomocí krátkých slovních obrátů sdělit základní osobní informace (např. jméno, adresu, národnost a informace o vlastní rodině).

Souvislý monolog: popisování příhod a zážitků

Tato stupnice se zabývá vyprávěním a popisem. Obsahuje řadu krátkých deskriptorů od úrovně A1 po úroveň B1 postihujících poměrně přímočaré spojení mezi komunikačními funkcemi a jazykem, který se k jejich vyjádření používá. O kvalitě jazyka podávají jen málo informací nebo žádné, proto je třeba k posouzení tohoto aspektu konzultovat stupnice pro komunikační jazykové kompetence relevantní pro mluvenou, znakovou a psanou formu komunikace. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- popisované aspekty: od jednoduchých každodenních informací (popis sebe sama, co dělá a kde žije) přes typické komunikační funkce (například popis plánů a domluv, zvyků a rutinních činností, minulých aktivit a osobních příhod a zážitků) a širokou škálu témat vztahujících se k oblastem jeho/jejího zájmu až po podrobné popisy složité problematiky;
- složitost promluvy: od jednoduchých slov/znaků, zautomatizovaných výrazů a jednoduchých vět nebo krátkých odstavců přes spojování sledu myšlenek až po začleňování dílčích témat a rozvíjení konkrétních myšlenek v plynulém popisu.

	Souvislý monolog: popisování příhod a zážitků
C2	Dokáže podat jasné, plynulé, propracované a často mimořádně zdařilé popisy.
C1	Dokáže jasně a podrobně popsat složitou problematiku. Dokáže podat propracované popisy a vyprávění, začlenit do nich dílčí témata, rozvíjet konkrétní myšlenky a vhodně promluvu uzavřít.
B2	Dokáže jasně a podrobně popsat širokou škálu témat, která se vztahují k oblasti jeho/jejího zájmu. Dokáže podrobně popsat osobní význam událostí, příhod a zážitků.
B1	Dokáže pocity z příhody a zážitku jasně vyjádřit a vysvětlit. Dokáže jednoduše formulovat popisy týkající se řady známých témat z oblasti jeho/jejího zájmu. Dokáže celkem plynule formulovat jednoduché vyprávění nebo popis jako sled myšlenek. Dokáže podrobně popsat příhody a zážitky, včetně pocitů a reakcí. Dokáže podat podrobnosti nepředvídatelných událostí, např. nehody. Dokáže vyprávět děj knihy nebo filmu a popsat vlastní reakce. Dokáže popsat sny, naděje a ambice. Dokáže popsat události, skutečné nebo smyšlené. Dokáže vyprávět příběh.
A2	Dokáže vyprávět příběh nebo něco popsat jako jednoduchý výčet bodů. Dokáže popsat každodenní aspekty z jeho/jejího okolí, např. zúčastněné osoby, místa, pracovní nebo studijní zkušenosti. Dokáže podat krátké, základní popisy událostí nebo činností. Dokáže popsat vlastní plány a domluvy, zvyky a rutinní činnosti, minulé aktivity a osobní příhody a zážitky. Dokáže pomocí jednoduchého popisného jazyka vytvořit stručná sdělení o předmětech a jejich vlastnictví a porovnat je. Dokáže vysvětlit, co se mu/jí na něčem líbí/nelíbí.
	Dokáže popsat vlastní rodinu, životní podmínky, dosažené vzdělání, současné a předešlé zaměstnání. Dokáže jednoduše popsat místa, osoby a předměty, které vlastní. Dokáže vyjádřit, co mu/jí jde lépe a co hůře (např. sporty, hry, dovednosti, předměty ve škole). Dokáže stručně popsat vlastní plány na víkend a na prázdniny či dovolenou.
A1	Dokáže popsat sám či sebe sama, co dělá a kde žije. Dokáže pomocí jednoduchých slov/znaků a základních slovních obrátů popsat jednoduché aspekty vlastního každodenního života jako sled jednoduchých vět, pokud se na to může předem připravit.
Pre-A1	Dokáže se popsat pomocí jednoduchých slov/znaků a zautomatizovaných výrazů (např. uvést jméno, věk, rodinu), pokud se na to může předem připravit. Dokáže pomocí jednoduchých přídavných jmen jako „šťastný“ nebo „unavený“ vyjádřit, jak se cítí, a doprovodit to řečí těla.

Souvislý monolog: podávání informací

Stupnice Souvislý monolog: podávání informací je novou stupnicí, která se týká vysvětlování informací příjemci či příjemkyni v dlouhé replice. Příjemce či příjemkyně sice může mluvíci/ho přerušit s žádostí o zopakování nebo vyjasnění, podávané informace jsou však jasně jednosměrné, nejedná se o výměnu informací. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- typ informací: od jednoduchého popisu předmětu nebo pokynů přes jednoduše formulované věcné informace týkající se známého tématu až po složité odborné nebo akademické postupy;

- míra přesnosti: od jednoduchých popisů přes celkem přesné vysvětlování hlavních myšlenek a spolehlivé sdělení podrobných informací až po jasné vymezení rozdílů mezi velmi podobnými myšlenkami, pojmy a věcmi.

	Souvislý monolog: podávání informací
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže jasně sdělit podrobné rozdíly mezi velmi podobnými myšlenkami, pojmy a věcmi. Dokáže dát instrukce k provedení řady složitých odborných nebo akademických postupů.
B2	Dokáže sdělit složité informace a poradit v celé řadě záležitostí týkajících se jeho/její pracovní role. Dokáže spolehlivě sdělit podrobné informace. Dokáže jasně a podrobně popsat, jak postupovat.
B1	Dokáže celkem přesně vystihnout podstatu myšlenky nebo problému. Dokáže pomocí podrobných instrukcí popsat postup. Dokáže sdělit jednoduše formulovanou věcnou informaci o známém tématu, například určit povahu problému nebo podat podrobné pokyny, pokud se může předem připravit.
A2	Dokáže podat jednoduché pokyny, jak se dostat z bodu A do bodu B pomocí základních výrazů jako „jděte doprava“ a „jděte rovně“, a používá při tom spojovací výrazy, jako jsou „nejdříve“, „potom“ a „dále“.
A1	Dokáže pojmenovat předmět a určit jeho tvar a barvu, zatímco jej ukazuje ostatním, a používá při tom základní slova/znaky, slovní obraty a zautomatizované výrazy, pokud se může předem připravit.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Souvislý monolog: předkládání argumentů (např. v debatě)

Tato stupnice popisuje schopnost obhájit argumenty. Deskriptory pro tuto schopnost publikované v roce 2001 byly soustředěny na úrovni B2, pro niž je tato schopnost zásadní. Nyní byly deskriptory přidány ještě k dalším úrovním. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- témata: od toho, co se někomu na něčem líbí/nelíbí, přes názory vztahující se ke každodennímu životu až po aktuální otázky a složité problémy;
- způsob argumentace: od jednoduchých přímých srovnání přes schopnost značně rozvést a podpořit vlastní stanoviska při systematickém rozvíjení argumentace až po schopnost zohlednit perspektivu partnera či partnerky v komunikaci a smysluplně používat zdůraznění;
- způsob formulace: od jednoduchého vyjádření myšlenky až po vhodné zdůraznění důležitých myšlenek a jejich přesné formulaci pomocí dobře strukturovaného jazyka.

	Souvislý monolog: předkládání argumentů (např. v debatě)
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže vést argumentaci o složitých tématech a přesně při tom formuluje myšlenky a smysluplně používá zdůraznění. Dokáže dobře strukturovaným jazykem systematicky rozvinout argumentaci, zohlednit hledisko partnera či partnerky v komunikaci, pomocí podpůrných příkladů zdůraznit důležité myšlenky a vhodně argumentaci uzavřít.

	Souvislý monolog: předkládání argumentů (např. v debatě)
B2	Dokáže argumentaci systematicky rozvinout, vhodně zdůraznit důležité myšlenky a podpořit ji relevantními podrobnostmi. Dokáže rozvinout jasnou argumentaci, do značné míry vlastní stanoviska rozvést a podpořit je pomocí doplňujících informací a relevantních příkladů. Dokáže vystavět promyšlenou argumentační linii. Dokáže vysvětlit názor na aktuální téma a uvést výhody a nevýhody různých možností.
B1	Dokáže argumentaci rozvinout do té míry, že ji lze většinu času bez obtíží sledovat. Dokáže jednoduše zdůvodnit názor na známé téma. Dokáže pomocí jednoduchých výrazů vyjádřit názory na témata z každodenního života. Dokáže stručně zdůvodnit a vysvětlit názory, plány a jednání. Dokáže vysvětlit, zda souhlasí s něčím, co někdo udělal, a toto stanovisko zdůvodnit.
A2	Dokáže pomocí jednoduchých, přímých srovnání vysvětlit, co se mu/jí na něčem líbí/nelíbí nebo proč dává přednost jedné věci před druhou. Dokáže jednoduše vyjádřit vlastní názor, pokud jsou partneři a partnerky v komunikaci trpěliví.
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Veřejná hlášení a oznámení

Veřejná hlášení a oznámení jsou velmi specifickým způsobem předávání důležitých informací skupině zúčastněných osob, někdy v osobní rovině (například na svatbě), někdy při organizaci nějaké akce, výletu nebo jak to známe u palubního personálu v letadle. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- typ obsahu: od předvídatelného naučeného obsahu až po hlášení a oznámení týkající se různých témat;
- srozumitelnost: od přednesení, při němž se příjemci a příjemkyně musí soustředit, aby rozuměli, až po účinné použití prozodických prostředků⁴¹ s cílem přesně vyjádřit jemné významové odstíny;
- potřeba přípravy: od velmi krátkých nacvičených hlášení a oznámení až po spontánní hlášení a oznámení pronášená plynule, téměř bez námahy.

	Veřejná hlášení a oznámení
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže plynule a téměř bez námahy pronést hlášení a oznámení a využívá při tom přízvuk a intonaci k přesnému vyjádření jemných významových odstínů.
B2	Dokáže pronést hlášení a oznámení týkající se většiny obecných témat natolik jasně, plynule a spontánně, že to příjemci či příjemkyni nezpůsobuje žádnou námahu ani obtíže.
B1	Dokáže pronést krátká nacvičená hlášení a oznámení na téma týkající se každodenních událostí z vlastního oboru, která jsou i přes možné obtíže s přízvukem a intonací (ve znakovém jazyce s nemanuálními prvky) jasně srozumitelná.
A2	Dokáže pronést velmi krátká nacvičená hlášení a oznámení s předvídatelným a naučeným obsahem, která jsou srozumitelná příjemcům a příjemkyním ochotným se na tato hlášení a oznámení soustředit.

41. Prozodické prostředky jsou u mluveného jazyka například přízvuk nebo intonace a u znakového jazyka jimi mohou být nemanuální prvky.

	Veřejná hlášení a oznámení
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Promluva před různým typem publika

Tato stupnice zahrnuje ústní prezentování na veřejné akci, na schůzi, na semináři nebo ve výuce. Řeč je sice zjevně připravená, avšak obvykle se nečte slovo od slova/znak od znaku. Dnes je při prezentování běžné používat vizuální podporu jako například PowerPoint, ale nemusí tomu tak vždy být. Po skončení prezentace je zvykem spontánně reagovat na dotazy z publika a v krátkém monologu je zodpovědět, proto je tento aspekt také součástí deskriptorů. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- typ projevu: od velmi krátkého nacvičeného sdělení přes připravenou jednoduše formulovanou prezentaci na známé téma z oboru až po dobře strukturovanou prezentaci týkající se složité problematiky pro publikum, které s ní není obeznámeno;
- zohlednění publika: úroveň A tento aspekt nezohledňuje, ale od úrovně B1 stupnice směřuje od dostatečně jasně pronesené prezentace, již publikum může téměř po celou dobu bez potíží sledovat, až po pružné strukturování a přizpůsobování prezentace potřebám publika;
- schopnost reagovat na otázky: od odpovědi na jednoduše formulované otázky s určitou mírou dopomoci přes plynulé a spontánní odpovídání na řadu následných otázek až ke zvládání obtížných, a dokonce i nepřátelsky laděných dotazů.

	Promluva před různým typem publika
C2	Dokáže sebejistě a srozumitelně prezentovat složitou problematiku publiku, které s ní není obeznámeno, prezentaci při tom dokáže pružně strukturovat a přizpůsobovat potřebám publika. Dokáže zvládat obtížné, a dokonce i nepřátelsky laděné dotazy.
C1	Dokáže přednést jasnou dobře strukturovanou prezentaci týkající se složité problematiky a do značné míry při tom rozvést a podpořit vlastní stanoviska pomocí doplňujících informací, zdůvodnění a vhodných příkladů. Dokáže vhodně strukturovat delší prezentaci tak, aby publikum mohlo lépe sledovat posloupnost myšlenek a pochopit celkovou argumentaci. Dokáže při prezentování složité problematiky spekulovat nebo formulovat hypotézy, srovnávat a posuzovat alternativní návrhy a argumenty. Dokáže si dobře poradit v situacích, kdy je přerušen někým z publika, a spontánně a téměř bez námahy zareagovat.
B2	Dokáže přednést jasnou systematicky vystavěnou prezentaci, zdůraznit v ní důležité myšlenky a podpořit ji vhodnými detaily. Dokáže se spontánně odchýlit od připraveného textu a navázat na zajímavé podněty z publika, při tom se často vyjadřuje s mimořádnou plynulostí a lehkostí. Dokáže přednést jasnou připravenou prezentaci, vznést argumenty pro a proti určitému názoru a uvést výhody a nevýhody různých možností. Dokáže zodpovědět řadu následných dotazů natolik plynule a spontánně, že to publiku a ani jemu/jí nepůsobí žádné potíže.

	Promluva před různým typem publika
B1	Dokáže přednést připravenou prezentaci na známé téma z vlastního oboru a zhruba popsat podobnosti a rozdíly (například mezi výrobky, zeměmi/regiony, plány).
	Dokáže přednést připravenou, jednoduše formulovanou prezentaci na známé téma z vlastního oboru, která je natolik srozumitelná, že ji lze většinu času bez obtíží sledovat, a v níž jsou hlavní myšlenky celkem přesně vysvětleny.
	Dokáže zodpovědět následné dotazy, možná ale bude muset požádat o jejich zopakování, pokud byly položeny rychle.
A2	Dokáže přednést krátkou nacvičenou prezentaci na téma, které se týká jeho/jejího každodenního života, a stručně zdůvodnit a vysvětlit názory, plány a jednání.
	Dokáže reagovat na omezené množství následných jednoduše formulovaných otázek.
	Dokáže přednést krátkou nacvičenou základní prezentaci na známé téma. Dokáže odpovědět na jednoduše formulované následné otázky, pokud může požádat o jejich zopakování a pokud mu/jí někdo s formulací odpovědi pomůže.
A1	Dokáže použít velmi krátký připravený text, aby přednesl/a nacvičené sdělení (např. formálně někoho představit, pronést přípitek).
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.

3.2.1.2 Písemná produkce

U kategorií pro písemnou produkci nejsou makrofunkce „transakčního užití jazyka“ a „evaluativního užití jazyka“ odděleny, protože jsou přirozeně provázané (stupnice „Čtení s cílem získat informace a argumenty“ tyto dva aspekty také kombinuje). Stupnice „Tvůrčí psaní“ je ekvivalentem stupnice „Souvislý monolog: popisování příhod a zážitků“ a zaměřuje se na popis a vyprávění. Znakující někdy jako alternativu k psaní vytvářejí a posílají video.⁴²

Všeobecná stupnice pro písemnou produkci

	Všeobecná stupnice pro písemnou produkci
C2	Dokáže vhodným a účinným stylem vytvořit jasné, plynulé a složité texty s logickou strukturou, díky níž čtenář či čtenářka v textu rozpozná důležité myšlenky.
C1	Dokáže vytvořit jasné, dobře strukturované texty týkající se složité problematiky, v nichž zdůrazňuje relevantní podstatná témata, do značné míry rozvádí a podporuje stanoviska pomocí doplňujících informací, zdůvodnění a relevantních příkladů a vhodně je zakončuje. Dokáže používat strukturu a konvence různých žánrů, přizpůsobovat tón, styl a funkční styl (registr) podle adresáta či adresátky, typu textu a tématu.
B2	Dokáže vytvořit jasné a podrobné texty na řadu témat souvisejících s jeho/její oblastí zájmu, vyhodnotit informace a argumenty z různých zdrojů a spojit je v jeden celek.
B1	Dokáže vytvořit jednoduše formulované souvislé texty na různá známá témata z oblasti jeho/jejího zájmu tak, že spojí řadu kratších samostatných úseků do lineárního sledu.
A2	Dokáže vytvořit sled jednoduchých slovních obrátů a vět spojených pomocí jednoduchých spojovacích výrazů, jako jsou „a“, „ale“, „protože“.

42. Produkce formálních znakových textů na videu je stále běžnější. V základním, středním a terciárním vzdělávání rychle roste počet studentů a studentek, kteří odevzdávají úkoly ve znakovém jazyce ve formě videa. V dnešní době existuje množství magisterských závěrečných prací a disertací jakož i publikací různých žánrů (např. knihy povídek, učebnice), které byly vytvořeny ve znakovém jazyce. Stále častější jsou také znakové videozáznamy s prohlášeními, tiskovými zprávami nebo veřejnými oznámeními.

	Všeobecná stupnice pro písemnou produkci
A1	Dokáže podat informace o osobních záležitostech (např. o tom, co se mu/jí na něčem líbí/nelíbí, o rodině, o domácích mazlíčcích) a používá při tom jednoduchá slova/znaky a základní výrazy. Dokáže vytvořit jednoduché izolované slovní obraty a věty.
Pre-A1	Dokáže sdělit základní osobní informace (např. jméno, adresu, národnost), případně k tomu použít slovník.

Tvůrčí psaní

Tato stupnice zahrnuje osobitý imaginativní projev u celé řady typů textů v psané a znakové formě komunikace. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- popisované aspekty: od jednoduchých každodenních informací přes různá témata ze zájmových oblastí až po poutavé příběhy a popisy zážitků;
- typy textů: od deníkových záznamů a krátkých smyšlených životopisů a jednoduchých básní až po dobře strukturované a rozvinuté popisy a imaginativní texty;
- složitost textu: od jednoduchých slov/znaků a slovních obrátů přes jasný, souvislý text až po dodržování zavedených konvencí daného žánru v jasném, dobře strukturovaném a plynulém textu;
- užití jazyka: od základní slovní zásoby a jednoduchých vět až k sebejistému, osobitému a přirozenému stylu, který je vhodný jak pro daný žánr, tak pro čtenáře či čtenářku.

	Tvůrčí psaní
C2	Dokáže jasně, plynule a poutavě vyprávět příběhy a líčit zážitky stylem, který odpovídá zvolenému žánru. Dokáže k posílení působivosti textu vhodně využívat idiomy a humor.
C1	Dokáže vytvořit jasné, podrobné dobře strukturované a rozvinuté popisy a imaginativní texty stylem, který je sebejistý, osobitý, přirozený a je vhodný pro zamýšleného čtenáře či čtenářku. Dokáže do vyprávění začlenit idiomy a humor, který však ne vždy použije vhodně. Dokáže vytvořit podrobnou kritickou recenzi kulturních událostí (např. divadelních her, filmů, koncertů) nebo literárních děl.
B2	Dokáže v jasném, souvislém textu jasně a podrobně popsat skutečné nebo smyšlené události a zážitky a při tom vyjádřit vztah mezi myšlenkami a dodržovat zavedené konvence daného žánru. Dokáže jasně a podrobně popsat nejrůznější témata, která se týkají oblasti jeho/jejího zájmu. Dokáže vytvořit recenzi filmu, knihy nebo divadelní hry.
B1	Dokáže ve vyprávění jasně naznačit chronologickou posloupnost. Dokáže vytvořit jednoduchou recenzi filmu, knihy nebo televizního pořadu a používá při tom omezený rozsah jazykových prostředků. Dokáže vytvořit jednoduše formulované podrobné popisy týkající se řady známých témat z oblasti jeho/jejího zájmu. Dokáže v jednoduchém souvislém textu popsat zážitky, včetně pocitů a reakcí. Dokáže popsat událost, nedávnou cestu – skutečnou nebo smyšlenou. Dokáže vyprávět příběh.

	Tvůrčí psaní
A2	Dokáže v na sebe navazujících větách popsat každodenní aspekty z vlastního okolí, např. osoby, místa, pracovní nebo studijní zkušenosti. Dokáže vytvořit velmi krátké základní popisy událostí, minulých činností a osobních zážitků. Dokáže vyprávět jednoduchý příběh (např. o událostech z prázdnin či dovolené nebo o životě ve vzdálené budoucnosti).
	Dokáže vytvořit sled jednoduchých slovních obrátů a vět o vlastní rodině, životních podmínkách, dosaženém vzdělání, současném nebo předešlém zaměstnání. Dokáže vytvořit krátké jednoduché smyšlené životopisy a jednoduché básně o ostatních. Dokáže vytvořit deníkové záznamy, které popisují činnosti (např. denní rutinní činnosti, výlety, sport, záliby), osoby a místa a používá při tom základní konkrétní slovní zásobu, jednoduché slovní obraty a věty se základními spojkami, jako jsou např. „a“, „ale“, „protože“. Dokáže vytvořit úvod k příběhu nebo v příběhu pokračovat, pokud může nahlédnout do slovníku a příruček (např. do tabulek s gramatickými časy v učebnici).
A1	Dokáže vytvořit jednoduché slovní obraty a věty o sobě, o smyšlených postavách, o tom, kde žijí a co dělají. Dokáže pomoci velmi jednoduchého jazyka popsat, jak vypadá místnost. Dokáže používat jednoduchá slova/znaky a slovní obraty k popisu některých předmětů každodenního života (např. barvy auta, zda je malé nebo velké).
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.

Zprávy a eseje

Tato stupnice zahrnuje formální typy transakčního a evaluativního písemného projevu a produkce ve znakovém jazyce. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- obsah: od známých témat z oblasti zájmu a rutinních věcných informací až po složitá akademická a odborná témata, kdy jsou odlišeny autorovy či autorčiny názory od názorů převzatých ze zdrojů;
- typy textu: od krátkých zpráv a posterů až po složité texty, které předkládají argumentaci nebo nabízejí kritické zhodnocení návrhů či literárních děl;
- složitost textu: od spojování vět základními spojovacími výrazy až po plynulé, logicky a účinně vystavěné výklady.

	Zprávy a eseje
C2	Dokáže vypracovat jasné, plynulé a složité zprávy, články nebo eseje, v nichž předkládá argumentaci nebo kriticky hodnotí návrhy či literární díla. Dokáže vystavět vhodnou a účinnou logickou strukturu textu, která čtenáři či čtenářce napomáhá s rozpoznáním důležitých myšlenek. Dokáže předložit více odlišných pohledů na složitá akademická nebo odborná témata a jasně při tom odlišit vlastní myšlenky a názory od názorů a myšlenek převzatých ze zdrojů.
C1	Dokáže vytvořit jasné, dobře strukturované výklady složité problematiky a zdůraznit nejdůležitější relevantní témata. Dokáže do značné míry rozvést názory a podpořit je doplňujícími informacemi, zdůvodněními a relevantními příklady. Dokáže vytvořit vhodný úvod a závěr delší zprávy, článku nebo závěrečné práce, které zpracovávají složité akademické nebo odborné téma, pokud toto téma spadá do oblasti jeho/jejího zájmu a má příležitost text přepracovat a revidovat.

	Zprávy a eseje
B2	Dokáže vypracovat esej nebo zprávu, v níž systematicky rozvíjí argumentaci, vhodně v ní zdůrazňuje důležité myšlenky a podporuje ji relevantními detaily. Dokáže podrobně popsat složitý proces. Dokáže vyhodnotit různé nápady nebo řešení problému.
	Dokáže vypracovat esej nebo zprávu, v níž rozvíjí argumentaci, k určitému názoru uvádí důvody pro a proti a vysvětluje výhody a nevýhody různých možností. Dokáže sloučit informace a argumenty z více zdrojů v jeden celek.
B1	Dokáže vypracovat krátkou jednoduchou esej na témata, o které se zajímá. Dokáže vytvořit text týkající se aktuálního tématu z oblasti osobního zájmu, pomocí jednoduchého jazyka vyjmenovat výhody a nevýhody, předložit a obhájit vlastní názor. Dokáže s určitou mírou sebejistoty shrnout shromážděné věcné informace týkající se známých rutinních i nerutinních záležitostí z jeho/jejího oboru, podat o nich zprávu a vyjádřit na ně vlastní názor.
	Dokáže vypracovat velmi stručné zprávy ve standardně zavedeném formátu, v nichž sděluje rutinní věcné informace a zdůvodňuje určité jednání. Dokáže v krátké zprávě nebo posteru představit téma tak, že použije fotografie a krátké úseky textu.
A2	Dokáže vytvořit jednoduché texty na známá témata z oblasti zájmu a věty při tom spojuje spojovacími výrazy „a“, „protože“, „potom“. Dokáže sdělit vlastní dojmy a názory týkající se témat osobního zájmu (např. životního stylu a kultury, příběhů) a používá při tom základní každodenní slovní zásobu a výrazy.
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

3.2.2 Strategie spojené s produkcí

Komunikační strategie jsou v Referenčním rámci prezentovány ve spojitosti s klasickým přístupem ke strategiím v mezijazykové komunikaci: plánování, provedení, kontrola a oprava. U strategií spojených s produkcí se u kategorie provedení předkládá modelová stupnice nazvaná „Kompenzace“. Než vznikl Referenční rámec, jednalo se o hlavní komunikační strategii, která se brala v úvahu. Kontrola a oprava jsou pak sloučeny do jedné stupnice.

Plánování

Tato stupnice se zabývá mentální přípravou před mluvením, znakováním nebo psaním. Může zahrnovat vědomé přemýšlení o tom, co říci a jak to formulovat; může také zahrnovat nácvik nebo přípravu průběžných verzí. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- příprava formulace myšlenky, kterou je potřeba sdělit, a eventuálně nácvik, jak ji vyjádřit;
- uvažování o případných reakcích příjemců a příjemkyň na sdělení.

	Plánování
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže si při přípravě formálnějšího textu vědomě osvojit konvence spojené s konkrétním typem daného textu (např. strukturu, míru formálnosti).

	Plánování
B2	Dokáže si při přípravě na potenciálně komplikovanou nebo nepříjemnou situaci naplánovat, co řekne v případě odlišných reakcí, a zároveň zvažuje volbu vhodného vyjádření.
	Dokáže si naplánovat obsah sdělení i prostředky, které použije, a současně bere v úvahu, jak sdělení bude působit na příjemce či příjemkyni (příjemce a příjemkyně).
B1	Dokáže si nacvičit a vyzkoušet nové kombinace a výrazy a požádat při tom o zpětnou vazbu.
	Dokáže přijít na to, jak vyjádřit hlavní myšlenku(y), které chce sdělit, a při tom využívá jakékoli dostupné zdroje a omezuje sdělení na to, co si dokáže vybavit nebo pro co dokáže najít vyjadřovací prostředky.
A2	Dokáže si z vlastního repertoáru vybavit a nacvičit vhodnou sadu slovních obrátů.
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Kompenzace

Kompenzace je strategie spojená s udržováním komunikace, když se mluvčí/mu nedostává vhodného výrazu. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ doprovodná gesta k podpoře jazykového vyjádření;
- ▶ záměrné použití „nesprávného“ slova/znaku a bližšího vymezení jeho významu;
- ▶ definování chybějícího pojmu;
- ▶ parafráze (opis) a míra, do níž je takové řešení zjevné.

	Kompenzace
C2	Dokáže nahradit ekvivalentním termínem slovo/znak, který si nemůže vybavit, a provede to s takovou lehkostí, že je to sotva postřehnutelné.
C1	Dokáže v plném rozsahu kreativně využívat vlastní slovní zásobu tak, že téměř ve všech situacích pohotově a účinně použije opis.
B2	Dokáže použít opis nebo parafrázi k doplnění mezer ve slovní zásobě nebo syntaxi.
	Dokáže zvládnout většinu problémů v komunikaci tak, že využívá opis nebo se vyhýbá obtížným výrazům.
B1	Dokáže vymezit rysy něčeho konkrétního, pro co nedokáže najít správný výraz/znak. Dokáže předat význam slova/znaku tak, že ho blíže vymezí opisem něčeho podobného (např. velké auto pro transport hodně osob = autobus).
	Dokáže použít jednoduché slovo/znak podobného významu, jaký má pojem, který chce sdělit, a vybízí ostatní, aby ho „opravili“. Dokáže slovu/znaku v dominantním jazyce dát formální znaky cílového jazyka (např. zaměnit fonémy, připojit morfémy) a žádá ostatní, aby potvrdili, že je výraz přijatelný.
A2	Dokáže použít nevhodné slovo/znak z vlastního repertoáru a gestikulací objasnit, co má na mysli.
	Dokáže označit, co má na mysli tak, že na to ukáže (např. „Chci toto, prosím“).
A1	Dokáže při vyjadřování potřeb použít gesta k podpoře jednoduchých slov/znaků.
Pre-A1	Dokáže na něco ukázat a zeptat se, co to je.

Kontrola a oprava

Tato stupnice zahrnuje jak a) spontánní uvědomění, že došlo k přerušutí nebo k problému, tak b) vědomý a téměř plánovaný proces návratu k již řečenému a kontrole správnosti a vhodnosti. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ změna přístupu a použití jiné taktiky probíhá na úrovních A očividně a na úrovních C velmi hladce;
- ▶ oprava vlastních přerušutí, chyb a „typických omylů“;
- ▶ míra, do jaké musí být problém v komunikaci zřejmý, než dojde k jeho nápravě.

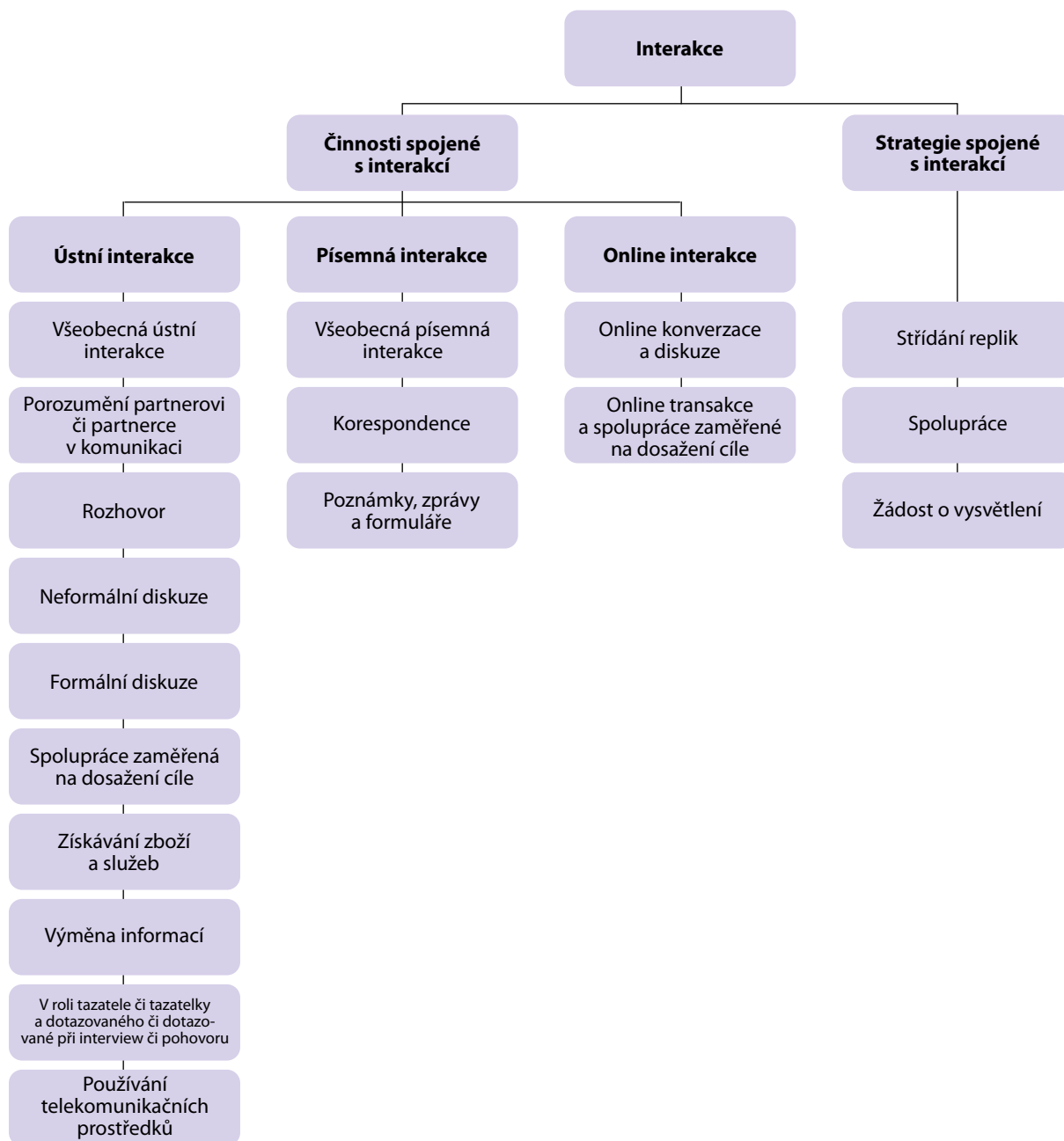
	Kontrola a oprava
C2	Dokáže se vrátit a přeformulovat obtížné místo tak lehce, že to partner či partnerka v komunikaci sotva postřehne.
C1	Dokáže se vrátit, když narazí na obtížné místo, a sdělení přeformulovat, aniž by byl řečový proud zcela přerušen. Dokáže se velmi účinně opravit.
B2	Dokáže si sám/sama často zpětně opravit občasné přerušutí nebo nesystematické chyby a menší nedostatky ve větné stavbě. Dokáže opravit přerušutí a chyby, které si uvědomí, nebo které vedly k nedorozumění. Dokáže si uvědomit opakující se chyby a vědomě je sledovat.
B1	Dokáže opravit záměny související s označením času nebo výrazy, které vedou k nedorozuměním, pokud partner či partnerka v komunikaci naznačí, že má problém s porozuměním. Dokáže požádat o potvrzení, že použitý tvar je správný. Dokáže při selhání komunikace znovu začít s jinou taktikou.
A2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

3.3 INTERAKCE

Interakce zahrnuje dvě a více stran, které spolu vytvářejí diskurz. Ve schématu Referenčního rámce shrnutého na začátku tohoto dokumentu hraje interakce zásadní roli. Má se za to, že počátky jazyka jsou spojeny s interakcí mezi lidmi, jež má interpersonální, kolaborativní a transakční funkce. Produkci v podobě vyprávění příběhů lze pokládat za další vývojový stupeň schopnosti jasně a gramaticky správně mluvit (angl. oracy) a následně i schopnosti číst a psát.

Interakce má také zásadní význam pro učení, což se odráží ve stupnicích Referenčního rámce u strategií spojených s interakcí, jmenovitě u stupnic pro „Střídání replik“, „Spolupráci“ (= kolaborativní strategie) a „Žádost o vysvětlení“. Tyto základní strategie spojené s interakcí jsou důležité jak pro kolaborativní učení, tak pro komunikaci v reálném světě. Většina stupnic pro interakci se zabývá ústní interakcí. V době vzniku Referenčního rámce se koncept písemné interakce nesetkával se všeobecným přijetím, a proto se příliš nerozvíjel. Při zpětném pohledu je zřejmé, že za posledních 20 let značně nabyla na významu písemná interakce (tj. písemná komunikace odehrávající se v rozsahu, který odpovídá zpomalenému dialogu v mluvené podobě). Na této kategorii se však dále nepracovalo, místo ní byla vytvořena nová kategorie pro online interakci.

Obrázek 13 – Činnosti a strategie spojené s interakcí

3.3.1 Činnosti spojené s interakcí

3.3.1.1 Ústní interakce

Ústní interakcí se rozumí jak mluvená interakce, tak znakování naživo v přímém kontaktu (angl. face-to-face). Stupnice jsou opět uspořádány podle tří makrofunkcí: „interpersonální“, „transakční“ a „evaluativní“, k nimž se přidalo několik specializovaných žánrů. První stupnicí je „Porozumění partnerovi či partnerce v komunikaci“. „Partner či partnerka v komunikaci“ je poněkud technický termín, kterým se rozumí osoba, s níž se hovoří přímo v rozhovoru. Jak už bylo zmíněno, metaforou, která stupnice pro porozumění ústnímu projevu vystihuje, je sled soustředných kružnic, v jejichž středu je uživatel či uživatelka / student či studentka, aktivně zapojený/á do interakce s partnerem či partnerkou v komunikaci.

Na tuto stupnici pak navazují stupnice:

- interpersonální: „Rozhovor“;
- evaluativní: „Neformální diskuze (se známými)“; „Formální diskuze (schůze)“; „Spolupráce zaměřená na dosažení cíle“;

- transakční: „Výměna informací“, „Získávání zboží a služeb“, „V roli tazatele či tazatelky a dotazovaného či dotazované při interview či pohovoru“ a „Používání telekomunikačních prostředků“.

Všeobecná stupnice pro ústní interakci

	Všeobecná stupnice pro ústní interakci
C2	Dobře ovládá idiomatické a kolokviální výrazy a je si vědom/a konotativních rovin významu. Dokáže přesně postihnout jemné významové odstíny a docela přesně při tom používá širokou škálu modifikačních prostředků. Dokáže se vrátit a přeformulovat obtížné místo tak lehce, že to partner či partnerka v komunikaci sotva postřehne.
C1	Dokáže se vyjadřovat plynule a spontánně, téměř bez námahy. Dobře ovládá široký lexikální repertoár, který umožňuje mezery v lexiku snadno nahrazovat opisy. Jen zřídka je patrné, že hledá vhodné slovo nebo se snaží některým výrazům vyhnout. Pouze koncepčně náročné téma může bránit přirozenému a plynulému řečovému proudu.
B2	Dokáže jazyk používat plynule, přesně a účinně, když se vyjadřuje k široké škále obecných, akademických, odborných a volnočasových témat, a jasně při tom vyjadřuje vztahy mezi myšlenkami. Dokáže komunikovat spontánně, dobře ovládá gramatiku, aniž by se zjevně musel/a omezovat v tom, co chce sdělit. Dokáže vhodně přizpůsobit rovinu formálnosti daným okolnostem.
	Dokáže se zapojovat do interakce natolik plynule a spontánně, že mu/jí to umožňuje celkem pravidelnou interakci a trvalé vazby s uživateli a uživatelkami cílového jazyka, aniž by to pro některou ze stran znamenalo nadměrnou zátěž. Dokáže zdůraznit, čím jsou pro něj/ni osobní události nebo zážitky významné. Dokáže jasně zdůvodnit a obhájit vlastní stanoviska tím, že poskytne relevantní vysvětlení a argumenty.
B1	Dokáže s určitou dávkou jistoty komunikovat o známých rutinních i nerutinních záležitostech, které souvisejí s jeho/jejími zájmy a oborem. Dokáže informace vyměňovat, ověřovat a potvrzovat. Dokáže si poradit v méně rutinních situacích a vysvětlit, proč je něco problém. Dokáže vyjádřit vlastní myšlenky týkající se abstraktnějších kulturních témat, jako jsou filmy, knihy, hudba atd.
	Dokáže využívat širokou škálu jednoduchých jazykových prostředků, díky nimž zvládá většinu situací, ke kterým může dojít při cestování. Dokáže se bez přípravy zapojovat do rozhovoru na známá témata, vyjadřovat osobní názory a vyměňovat si informace o tématech, která jsou mu/jí známá, o něž se osobně zajímá nebo která souvisejí s každodenním životem (např. rodina, záliby, práce, cestování a aktuální události).
A2	Dokáže se docela snadno zapojovat do interakce ve strukturovaných situacích a v krátkých rozhovorech, pokud mu/jí druhá strana v případě potřeby pomůže. Dokáže bez přílišného úsilí zvládat jednoduché rutinní rozhovory. Dokáže klást otázky a odpovídat na ně. Dokáže si vyměňovat názory a informace o známých tématech v každodenních předvídatelných situacích.
	Dokáže komunikovat při jednoduchých a rutinních úkolech, které vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a rutinních záležitostech týkajících se práce nebo volného času. Dokáže zvládat velmi krátké společenské konverzace, ale jen zřídka dokáže porozumět natolik, aby konverzaci sám/sama udržoval/a.
A1	Dokáže se jednoduše zapojovat do interakce, ale komunikace zcela závisí na možnosti opakovat repliky pomalejším tempem, vyjádřit je jinými slovy a na opravě. Dokáže klást jednoduché otázky a odpovídat na ně, zahájit komunikaci ohledně jeho/jejích okamžitých potřeb nebo zcela známých témat a na takové podněty reagovat.
Pre-A1	Dokáže klást a odpovídat na otázky o sobě a o denních rutinních činnostech a používá při tom krátké, zautomatizované výrazy a spoléhá na gesta, která předávanou informaci podporují.

Porozumění partnerovi či partnerce v komunikaci

Tato stupnice se zabývá porozuměním osobě, s níž jsme v přímé interakci a máme možnost vyjednávat o významu. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ téma a prostředí: od osobních informací a každodenních potřeb až po složité a abstraktní témata odborné povahy;
- ▶ způsob podání informací partnerem či partnerkou v komunikaci: od pečlivého a pomalého vyjadřování až po spisovný jazyk a méně známé variety jazyka;
- ▶ míra, do jaké se partner či partnerka v komunikaci přizpůsobuje: od vstřícného opakování a snaze pomoci až po ověřování podrobností, pokud se jedná o méně známý přízvuk.

	Porozumění partnerovi či partnerce v komunikaci
C2	Dokáže porozumět každému partnerovi či partnerce v komunikaci, i když se jedná o abstraktní a složitá témata odborné povahy mimo vlastní obor, pokud má možnost přizpůsobit se méně známé varietě jazyka.
C1	Dokáže dopodrobna porozumět partnerovi či partnerce v komunikaci ohledně abstraktních a složitých témat odborné povahy mimo vlastní obor, ačkoliv občas může mít potřebu ověřit si podrobnosti, zejména pokud se jedná o neznámou varietu jazyka.
B2	Dokáže dopodrobna porozumět tomu, co mu/jí bylo řečeno ve spisovné formě jazyka nebo jeho známé varietě, a to i ve [zvukově/vizuálně] rušivém prostředí.
B1	Dokáže v každodenní konverzaci chápat, o co jde ve zřetelně vyslovovaném mluveném/znakovém projevu, který je mu/jí určen, ačkoliv někdy musí požádat o zopakování určitých slov/znaků nebo slovních obrátů.
A2	Dokáže porozumět natolik, že bez přílišného úsilí zvládá jednoduché rutinní rozhovory. Dokáže povětšinou porozumět zřetelnému spisovnému mluvenému/znakovému projevu, který se týká známých záležitostí a je mu/jí určen, pokud může občas požádat o zopakování nebo přeformulování.
	Dokáže v jednoduchém každodenním rozhovoru porozumět tomu, co je zřetelně, pomalu a přímo jemu/jí řečeno. Může nakonec porozumět, pokud partner či partnerka v komunikaci vyvine úsilí mu/jí pomoci.
A1	Dokáže porozumět každodenním výrazům sloužícím k uspokojení základních potřeb konkrétního typu, které jsou proneseny zřetelně, pomalu, opakovaně a přímo jemu/jí vstřícným partnerem či partnerkou v komunikaci. Dokáže porozumět otázkám a instrukcím, které jsou mu/jí pečlivě a pomalu adresovány. Dokáže se řídit krátkými a jednoduchými pokyny.
Pre-A1	Dokáže porozumět jednoduchým otázkám, které se ho/jí přímo týkají (např. ohledně jména, věku a adresy), pokud se partner či partnerka v komunikaci ptá pomalu a zřetelně. Dokáže porozumět jednoduchým osobním informacím (např. ohledně jména, věku, bydliště, původu), když se ostatní pomalu, zřetelně a přímo jemu/jí představují. Dokáže takovým otázkám porozumět, může však potřebovat, aby byly zopakovány. Dokáže porozumět mnoha známým slovům/znakům a rozpoznat klíčové informace (např. čísla, ceny, data a dny v týdnu), pokud je promluva velmi pomalá a v případě potřeby se opakuje.

Rozhovor

Tato stupnice se týká interakce především z hlediska její společenské funkce: navazování a udržování osobních vazeb. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ situace: od krátkých rozhovorů přes jejich udržování, posilování vazeb až po pružné užívání jazyka ke společenským účelům;
- ▶ témata: od osobních novinek přes známá témata z oblasti osobního zájmu až po většinu obecných témat;

- jazykové funkce: od pozdravů apod. přes nabídky, pozvání a svolení až po vyjadřování emocí, narážek a žertování/vtipkování.

	Rozhovor
C2	Dokáže bez jakýchkoli jazykových omezení hladce a vhodně konverzovat ve všech oblastech společenského a osobního života.
C1	Dokáže pružně a účinně používat jazyk ke společenským účelům, včetně vyjadřování emocí, narážek a žertování/vtipkování.
B2	Dokáže s partnery a partnerkami v komunikaci navazovat vztahy prostřednictvím vstřícného kladení otázek a vyjadřování souhlasu. Pokud je to vhodné, dokáže komentovat, co mají společného, a bavit se o třetích stranách. Dokáže dát najevo výhrady a neochotu, uvést, čím podmiňuje vlastní svolení nebo souhlas s požadavky, a dokáže požádat ostatní o pochopení vlastního postoje. Dokáže se výrazně aktivně zapojit do delšího rozhovoru o většině obecných témat, a to dokonce i ve [zvukově/vizuálně] rušivém prostředí. Dokáže s uživateli a uživatelkami cílového jazyka posilovat vazby, aniž by je vlastními vyjádřeními nechtěně pobavil/a nebo iritoval/a nebo aniž by se dané osoby musely chovat jinak než při rozhovoru s jiným zkušeným uživatelem či uživatelkou jazyka. Dokáže vystihnout různou intenzitu emocí a zdůraznit, čím jsou pro něj/ni události nebo zážitky významné.
B1	Dokáže zahájit rozhovor a pomáhat jej udržovat tím, že poměrně spontánně klade otázky týkající se konkrétního zážitku nebo události a vyjadřuje reakce a názory na známá témata. Dokáže vést poměrně dlouhé rozhovory o tématech týkajících se společných zájmů, pokud se partner či partnerka v komunikaci snaží napomáhat porozumění. Dokáže se bez přípravy zapojit do rozhovoru na známá témata. Dokáže chápat, o co jde v každodenním rozhovoru, v němž účastníci či účastnice zřetelně vyslovují a obražejí se přímo na něj/ni, někdy však musí požádat o zopakování určitých slov/znaků. Dokáže udržovat rozhovor nebo diskuzi, ale někdy může být obtížné ho/ji chápat, když se snaží přesně vyjádřit to, co by rád/a řekl/a. Dokáže vyjádřit pocity, jako jsou překvapení, štěstí, smutek, zájem a lhostejnost, a dokáže na ně reagovat.
A2	Dokáže navazovat společenský kontakt (např. přivítat se, rozloučit se, představit se, poděkovat). Dokáže u záležitostí, které zná, povětšinou porozumět jasnému, spisovnému jazyku, když se mluví obrací přímo na něj/ni, pokud může občas požádat o zopakování nebo přeformulování. Dokáže se účastnit krátkých rozhovorů v rutinních kontextech týkajících se témat, o která se zajímá. Dokáže jednoduchými slovy vyjádřit, jak se cítí, a dokáže poděkovat. Dokáže požádat o laskavost (např. si něco vypůjčit), dokáže laskavost nabídnout a reagovat, jestliže ho/ji někdo o laskavost požádá. Dokáže zvládat velmi krátké společenské konverzace, ale zřídka je schopen/schopna porozumět natolik, aby rozhovor dokázal/a sám/sama vést, i když může nakonec porozumět, pokud partner či partnerka v komunikaci vyvine úsilí mu/jí pomoci. Dokáže používat jednoduché každodenní a zdvořilostní obraty k vyjádření pozdravu a oslovení. Dokáže pomocí jednoduchého jazyka konverzovat s řadovými členy a členkami skupiny, kolegy a kolegyněmi nebo členy a členkami hostitelské rodiny, klást otázky a porozumět odpovědím týkajícím se většiny rutinních záležitostí. Dokáže formulovat pozvání, návrhy a omluvy a reagovat na ně. Dokáže pomocí zcela základních obrátů sdělit, jak se cítí. Dokáže sdělit, co se mu/jí na něčem líbí/nelíbí.

	Rozhovor
A1	Dokáže porozumět každodenním výrazům určeným k uspokojení základních potřeb konkrétního typu, které přímo mu/jí zřetelně, pomalu a opakovaně sděluje vstřícný partner či partnerka v komunikaci. Dokáže se účastnit jednoduchého rozhovoru základní věcné povahy na předvídatelné téma (např. rodná zem, rodina, škola). Dokáže se představit a používat základní výrazy pro pozdrav a rozloučení. Dokáže se zeptat, jak se ostatní mají, a reagovat na novinky.
Pre-A1	Dokáže porozumět a používat základní zautomatizované výrazy, jako jsou např. „Ano“, „Ne“, „Pardon“, „Prosím“, „Děkuji“, „Ne, děkuji“, „Omlouvám se“. Dokáže rozpoznat jednoduché pozdravy. Dokáže jednoduše pozdravit ostatní, říct vlastní jméno a rozloučit se.

Neformální diskuze (se známými)

Tato stupnice zahrnuje aspekty jak interpersonálního, tak evaluativního užívání jazyka, protože oba aspekty bývají těsně svázány s každodenní interakcí. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ témata: od témat týkajících se toho, co se bude dělat a kam se půjde, až po abstraktní složitá i neznámá témata a ožehavé otázky;
- ▶ schopnost sledovat diskuzi: od rozpoznání tématu přes porozumění hlavním myšlenkám až po schopnost neztrácet se v živé diskuzi a porozumět kolokviálním referencím;
- ▶ jazykové funkce: od diskuze a vyjadřování (ne)souhlasu v omezené míře až po přesné vyjadřování myšlenek a diplomatické zvládání nesouhlasu a kritiky.

	Neformální diskuze (se známými)
C2	Dokáže poradit ohledně ožehavých otázek a bez pocitů trapnosti o nich diskutovat, rozumí kolokviálním referencím a dokáže si poradit s kritikou nebo nesouhlasem.
C1	Dokáže snadno sledovat složité interakce mezi třetími stranami ve skupinové diskuzi a přispívat do ní, i když se jedná o abstraktní složitá a neznámá témata.
	Dokáže se neztrácet v živé diskuzi mezi zkušenými uživateli a uživatelnými cílového jazyka. Dokáže přesně vyjádřit vlastní myšlenky a názory, přesvědčivě prezentovat složitou argumentaci a také na ni reagovat.
B2	Dokáže se aktivně účastnit neformální diskuze ve známých kontextech, komentovat, jasně vyjádřit stanovisko, vyhodnotit alternativní návrhy, formulovat hypotézy a také na ně reagovat. Dokáže s určitým úsilím pochytit většinu toho, co zazní v diskuzi, do níž není přímo zapojen/a, ale může mít potíže se účastnit diskuze s několika uživateli a uživatelnými cílového jazyka, kteří svůj projev nijak neupravují. Dokáže v diskuzi zdůvodnit a obhájit vlastní názory tím, že poskytne relevantní vysvětlení, argumenty a komentáře.

	Neformální diskuze (se známými)
B1	Dokáže z větší části porozumět řečenému v diskuzi na obecná témata, do níž není přímo zapojen/a, pokud se partneři a partnerky v komunikaci vyhýbají přílišnému používání idiomů a vyslovují zřetelně. Dokáže vyjádřit vlastní myšlenky týkající se abstraktních nebo kulturních témat, jako je hudba nebo film. Dokáže vysvětlit, proč je něco problém. Dokáže stručně komentovat názory ostatních. Dokáže porovnat a uvést do kontrastu alternativy, diskutovat o tom, co se bude dělat, kam se půjde, kdo nebo co se vybere apod.
	Dokáže povětšinou pochopit, o co jde v neformální diskuzi se známými, pokud vyslovují zřetelně ve spisovném jazyce nebo jeho známé varietě. Dokáže při diskuzi o tématech z oblasti jeho/jejího zájmu sdělit osobní názory nebo stanoviska a zajímat se o názory či stanoviska ostatních. Dokáže srozumitelně vyjádřit vlastní názory a reakce týkající se řešení problémů nebo praktických otázek ohledně toho, kam jít, co dělat nebo jak zorganizovat nějakou akci (např. výlet). Dokáže zdvořile vyjádřit přesvědčení, názory a souhlas i nesouhlas.
A2	Dokáže povětšinou rozeznat téma diskuze, do níž není přímo zapojen/a, pokud je vedena pomalu a zřetelně. Dokáže si jednoduchým jazykem vyměňovat názory a porovnávat věci a osoby. Dokáže diskutovat o tom, co se bude večer nebo o víkendu dělat. Dokáže formulovat návrhy a reagovat na ně. Dokáže souhlasit nebo nesouhlasit s ostatními.
	Dokáže jednoduše diskutovat o každodenních praktických záležitostech, když je osloven/a přímo, zřetelně a pomalu. Dokáže diskutovat o tom, co se bude dělat, kam se půjde a dokáže si domluvit schůzku. Dokáže v omezené míře vyjadřovat názory.
A1	Dokáže si pomocí omezeného repertoáru výrazů vyměňovat názory na to, co se mu/jí na sportu, jídle atd. líbí/nelíbí, když je osloven/a přímo, zřetelně a pomalu.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Formální diskuze (schůze)

Tato stupnice se týká formálnější diskuze, především v odborném nebo akademickém kontextu. Klíčové koncepty, s nimiž tato stupnice pracuje, se velmi podobají konceptům stupnice pro neformální diskuzi. Navíc však zahrnují následující:

- ▶ typ schůze a témat: od výměny názorů o problémech praktického rázu až po diskuzi na abstraktní složitá a neznámá témata;
- ▶ schopnost porozumět diskuzi: od potřeby opakování a vysvětlení až po porozumění myšlenkám, které mluvčí zdůrazňuje, a schopnosti neztratit se v živé diskuzi;
- ▶ schopnost přispívat do diskuze: od potřeby si příspěvek nacvičit a s dopomocí jej formulovat až po ověřování, hodnocení či zpochybňování příspěvků ostatních a přesvědčivou obhajobu vlastního stanoviska.

	Formální diskuze (schůze)
C2	Dokáže ve formální diskuzi o složitých tématech obhájit vlastní stanovisko, jasně a přesvědčivě formulovat argumentaci, aniž by při tom znevýhodňoval/a ostatní účastníky a účastnice. Dokáže zvládat složitá, ožehavá a sporná témata a poradit s nimi, pokud má nezbytné odborné znalosti. Dokáže si sebejistě poradit s nepřátelsky laděnými dotazy, udržet si slovo a diplomaticky vyvrátit protiargumenty.
C1	Dokáže se bez obtíží neztratit v debatě, a to i o abstraktních složitých a neznámých tématech. Dokáže přesvědčivě zastávat formální stanovisko, reagovat na otázky a připomínky, plynule, spontánně a vhodně odpovídat na složitou protiargumentaci. Dokáže přeformulovat, zhodnotit a zpochybnit příspěvky ostatních účastníků a účastnic týkající se záležitostí, které spadají do jeho/její akademické nebo odborné kompetence. Dokáže vznést kritické připomínky nebo diplomaticky vyjádřit nesouhlas. Dokáže navázat na otázky zjišťováním dalších podrobností nebo otázky dokáže přeformulovat, pokud byly mylně pochopeny.
B2	Dokáže se neztratit v živé diskuzi a správně rozpoznat ty argumenty, které daná hlediska podporují, a ty, které jim oponují. Dokáže používat vhodnou odbornou terminologii při diskuzi o odborných tématech s ostatními odborníky a odborníci z jeho/jejího oboru. Dokáže přesně vyjádřit vlastní myšlenky a názory, přesvědčivě přednést složitou argumentaci a na podobnou argumentaci reagovat.
B1	Dokáže se aktivně účastnit rutinních i nerutinních formálních diskuzí. Dokáže sledovat diskuzi týkající se záležitostí z jeho/jejího oboru a podrobně porozumět myšlenkám, jimž je přisuzována důležitost. Dokáže do diskuze přispívat vlastními názory, zdůvodnit je a obhájit, dokáže zhodnotit alternativní návrhy, formulovat hypotézy a reagovat na ně.
A1	Dokáže sledovat většinu z toho, co je řečeno a co souvisí s jeho/jejím oborem, pokud se partneri a partnerky v komunikaci vyhýbají příliš idiomatickému užití jazyka a vyslovují zřetelně. Dokáže jasně vysvětlit stanovisko, ale má potíže se do debaty více zapojit.
A1	Dokáže se účastnit rutinní formální diskuze na známá témata, v níž se zřetelně vyslovuje ve spisovném jazyce nebo jeho známé varietě, a která zahrnuje výměnu věcných informací a přijímání instrukcí. Dokáže se také zapojit do diskuze týkající se řešení praktických problémů. Dokáže sledovat argumentaci a diskuzi na známé nebo předvídatelné téma, pokud jsou argumenty formulovány poměrně jednoduchým jazykem a/nebo jsou zopakovány, a pokud může požádat o vysvětlení.
A1	Dokáže povětšinou sledovat změny v tématu formální diskuze, která se týká jeho/jejího oboru a která je vedena pomalu a zřetelně. Dokáže si vyměňovat relevantní informace a na přímý dotaz dokáže vyjádřit vlastní názor týkající se praktických problémů, pokud se mu/jí dostane určité pomoci s formulací a v případě potřeby může požádat o zopakování hlavních myšlenek.
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.

Spolupráce zaměřená na dosažení cíle

Tato stupnice se týká spolupráce zaměřené na plnění úkolů, které jsou součástí každodenního reálného života především v odborném kontextu. Podobně jako u stupnic pro rozhovor nebo diskuzi zahrnuje i tato stupnice

obdobné deskriptory, které se týkají schopnosti sledovat diskuzi. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ sledování diskuze: od porozumění jednoduchým instrukcím vysvětlovaným přímo až po spolehlivé porozumění podrobným instrukcím;
- ▶ aktivní podíl na práci: od jednoduchých žádostí a jejich vyhovění k uvažování nad příčinami a důsledky až po organizaci celého úkolu.

	Spolupráce zaměřená na dosažení cíle (společné vaření, diskuze nad obsahem dokumentu, organizace nějaké akce apod.)
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže s partnerem či partnerkou nebo skupinou vést diskuzi s cílem rozhodnout o dalším postupu a informuje při tom, co řekli ostatní, shrnuje, rozvádí a posuzuje více hledisek.
B2	Dokáže spolehlivě porozumět podrobným instrukcím. Dokáže pomáhat, aby práce pokračovala, a to tím, že vybízí ostatní, aby se připojili, vyjádřili názor apod. Dokáže jasně nastínit nějakou záležitost nebo problém, uvažovat o příčinách nebo důsledcích a zvažovat výhody a nevýhody různých přístupů.
B1	Dokáže sledovat, co je řečeno, i když občas musí požádat o zopakování nebo vysvětlení, pokud je diskuze rychlá nebo delší. Dokáže vysvětlit, proč je něco problém, diskutovat o dalším postupu, porovnat a uvést do kontrastu alternativy. Dokáže stručně komentovat názory ostatních. Dokáže povětšinou sledovat, co je řečeno, a v případě potřeby zopakovat část toho, co řekl někdo jiný, aby si vzájemně potvrdili porozumění. Dokáže srozumitelně vyjádřit vlastní názory a reakce týkající se možných řešení nebo dalšího postupu práce a stručně je zdůvodnit a vysvětlit. Dokáže vybídnout ostatní, aby předložili svůj názor ohledně dalšího postupu.
A2	Dokáže porozumět natolik, že bez přílišného úsilí zvládne jednoduché rutinní úkoly, a když nerozumí, zcela jednoduše požádá o zopakování. Dokáže diskutovat o dalším postupu, předkládat návrhy a reagovat na ně, dokáže požádat o pokyny nebo je dávat.
A1	Dokáže dát najevo, že chápe, o co jde, a může nakonec porozumět, co je potřeba, pokud partner či partnerka v komunikaci vyvine úsilí mu/jí pomoci. Dokáže komunikovat při jednoduchých a rutinních úkolech pomocí jednoduchých slovních obrátů, když chce o něco požádat nebo něco poskytnout, získat jednoduché informace a diskutovat o dalším postupu.
Pre-A1	Dokáže porozumět otázkám a instrukcím, které jsou mu/jí pečlivě a pomalu sdělovány, a postupovat podle krátkých jednoduchých pokynů. Dokáže se řídit základními instrukcemi, které se týkají časů, míst, čísel apod. Dokáže ostatní o něco požádat a dokáže ostatním něco poskytnout.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Získávání zboží a služeb

Tato stupnice se týká především interakcí při získávání služeb v restauracích, obchodech, bankách apod. Schopnost účinně formulovat stížnost se objevuje na úrovni B1 a počínaje touto úrovní stupnice tento aspekt dále rozvíjí spolu s hledáním řešení problémů. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- typy situací: od jednoduchých každodenních transakcí až po spory týkající se odpovědnosti a transakce vyžadující taktní přístup ve veřejném, odborném a akademickém životě;
- získání služby: od objednání jídla a pití až ke kladení podrobných otázek týkajících se komplexních služeb;
- požadování kompenzace: od formulace stížnosti (B1) až po vyjednávání při řešení sporu nebo při transakci vyžadující taktní přístup.

	Získávání zboží a služeb
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže vyjednávat složité transakce nebo transakce vyžadující taktní přístup, které se týkají veřejného, odborného nebo akademického života.
B2	Dokáže po jazykové stránce zvládat vyjednávání při řešení sporu, jako je neoprávněná pokuta za dopravní přestupek, finanční odpovědnost za škodu v bytě nebo odpovědnost za nehodu. Dokáže předložit argumenty pro odškodnění a mluvit přesvědčivě, aby dosáhl/a kompenzace, a dokáže jasně stanovit hranice ústupků, které je ochoten/ochotna učinit.
B1	Dokáže stanovit požadavky a klást podrobné dotazy týkající se komplexních služeb, např. nájemních smluv. Dokáže vysvětlit vzniklý problém a dát jasně najevo, že poskytovatel či poskytovatelka služby / zákazník či zákaznice musí učinit ústupek. Dokáže si poradit s většinou transakcí, které mohou nastat při cestování, při zařizování cesty nebo ubytování či při jednání s úřady během zahraniční návštěvy. Dokáže v obchodě požádat o vysvětlení rozdílu mezi dvěma nebo více výrobky, které slouží stejnému účelu, aby se mohl/a rozhodnout, a v případě potřeby klást doplňující otázky. Dokáže zvládnout méně rutinní situace v obchodech, na poštách, v bankách, např. vrátit nevyhovující nákup. Dokáže formulovat stížnost. Dokáže si poradit ve většině situací, které mohou nastat při sjednávání cesty prostřednictvím cestovní kanceláře nebo při cestování samotným, např. zeptat se spolucestujícího či spolucestující, kde má v neznámé destinaci vystoupit.
A2	Dokáže si poradit s běžnými aspekty každodenního života, jako je cestování, ubytování, stravování a nakupování. Dokáže se zapojit do interakce v předvídatelných každodenních situacích (např. na poště, na nádraží, v obchodě) a používá při tom širokou škálu jednoduchých výrazů. Dokáže v turistickém centru získat všechny potřebné informace, pokud jsou jednoduše formulovány a nemají odborný charakter. Dokáže požádat o běžné zboží a služby a poskytnout je. Dokáže získat jednoduché informace týkající se cestování, používání veřejné dopravy (např. autobusů, vlaků, taxíků). Dokáže se zeptat na cestu, popsat cestu a koupit jízdenky. Dokáže se ptát na různé věci a provádět jednoduché transakce v obchodě, na poště nebo v bance. Dokáže podávat a přijímat informace o množství, číslech, cenách apod. Dokáže provádět jednoduché nákupy tak, že řekne, co chce, a zeptá se na cenu. Dokáže si objednat jídlo. Dokáže upozornit na to, když něco není v pořádku (např. „Jídlo je studené“ nebo „V pokoji mi nesvítí světlo“). Dokáže se (při přímém kontaktu) objednat k lékaři či lékařce a porozumět odpovědi. Dokáže zdravotnickému personálu dát najevo povahu problému, třeba pomocí gest a řeči těla.
A1	Dokáže ostatní o něco požádat a dokáže ostatním na požádání něco dát. Dokáže pomocí základních výrazů požádat o jídlo a pití. Dokáže si verbálně poradit s čísly, množstvím, cenou a časem.

	Získávání zboží a služeb
Pre-A1	Dokáže provést jednoduché nákupy a/nebo objednat jídlo či pití, pokud může tuto verbální činnost podpořit ukázáním nebo jinými gesty.

Výměna informací

Tato stupnice neobsahuje deskriptory pro úroveň C, protože pouhá výměna věcných informací už není pro zkušeného uživatele či uživatelku jazyka hlavním cílem učení. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- typ transakce: od jednoduchých otázek, instrukcí a pokynů přes jednoduché rutinní výměny informací až k výměně informací s jinými odborníky či odbornicemi;
- typ informací: od osobních údajů, dat, cen apod. přes zvyky, pravidelné činnosti, záliby a jednoduše formulované věcné informace až po podrobné a složité informace nebo doporučení.

	Výměna informací
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz B2.</i>
C1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz B2.</i>
B2	Dokáže porozumět a vyměňovat si složité informace a doporučení ohledně většiny záležitostí souvisejících s jeho/její profesní rolí. Dokáže používat vhodnou odbornou terminologii, když si vyměňuje informace z vlastního oboru nebo o něm diskutuje s jinými odborníky či odbornicemi. Dokáže spolehlivě předat podrobné informace.
B1	Dokáže si s určitou dávkou jistoty vyměňovat, ověřovat a potvrzovat shromážděné věcné informace o známých rutinních i nerutinních záležitostech z vlastního oboru. Dokáže shrnout krátký příběh, článek, přednášku, diskuzi, rozhovor nebo dokumentární pořad, vyjádřit k nim vlastní názor a odpovědět na další otázky týkající se podrobností.
B1	Dokáže zjistit a předat jednoduše formulované věcné informace. Dokáže požádat o podrobné pokyny a řídit se jimi. Dokáže získat podrobnější informace. Dokáže poradit v jednoduchých záležitostech z oblasti, v níž má zkušenosti.
B1	Dokáže porozumět natolik, že bez přílišného úsilí zvládá jednoduché rutinní výměny informací. Dokáže si poradit s praktickými požadavky každodenního života: zjišťovat a předávat jednoduše formulované věcné informace. Dokáže klást otázky týkající se zvyků a pravidelných činností a odpovídat na ně. Dokáže klást otázky týkající se zálib a minulých činností a odpovídat na ně. Dokáže klást otázky týkající se plánů a záměrů a odpovídat na ně. Dokáže dávat jednoduché pokyny a instrukce a řídit se jimi, např. vysvětlit, jak se někam dostat.
A2	Dokáže komunikovat při jednoduchých a rutinních úkolech, které vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací. Dokáže si vyměňovat omezené množství informací o známých a rutinních provozních záležitostech. Dokáže odpovídat na otázky týkající se toho, co dělá v práci a ve volném čase, a na obdobné otázky odpovídat. Dokáže se s odkazem na mapu nebo plánek zeptat na cestu a cestu popsat. Dokáže se ptát na osobní informace a poskytovat je. Dokáže klást jednoduché otázky týkající se nějaké akce (např. se zeptat, kde a kdy se konala, kdo tam byl a jaká byla) a na obdobné otázky dokáže odpovídat.

	Výměna informací
A1	Dokáže porozumět otázkám a instrukcím, které jsou mu/jí určeny a jsou formulovány pečlivě a pomalu, a dokáže se řídit krátkými, jednoduchými pokyny. Dokáže klást jednoduché otázky a odpovídat na ně, iniciovat jednoduchá sdělení z oblasti okamžité potřeby nebo týkající se zcela známých témat a reagovat na ně. Dokáže klást otázky týkající se vlastní osoby nebo ostatních stejně jako míst, kde žijí, osob, které znají, a věcí, které vlastní. Na obdobné otázky dokáže odpovídat. Dokáže určit čas pomocí lexikalizovaných slovních obrátů, jako jsou „příští týden“, „minulý pátek“, „v listopadu“, „3 hodiny“. Dokáže omezeně vyjádřit údaje týkající se čísel, množství a ceny. Dokáže pojmenovat barvu oblečení nebo jiných známých předmětů a dokáže se na jejich barvu zeptat.
Pre-A1	Dokáže ostatním říct, jak se jmenuje, a na jejich jméno se zeptat. Dokáže v každodenních rozhovorech používat základní číslovky a porozumět jim. Dokáže se zeptat a říct, co je za den, kolik je hodin a jaké je datum. Dokáže se zeptat na datum narození a uvést to vlastní. Dokáže se zeptat na telefonní číslo a uvést to vlastní. Dokáže ostatním sdělit, kolik je mu/jí let, a dokáže se ostatních na věk zeptat. Dokáže klást zcela jednoduché zjišťovací otázky, například „Co to je?“, a dokáže porozumět jednoslovným/jednoznakovým nebo dvouslovným/dvouznakovým odpovědím.

V roli tazatele či tazatelky a dotazovaného či dotazované při interview či pohovoru

Tato stupnice se zaměřuje na specializované role, které jsou spojeny s návštěvou lékaře či lékařky nebo s pracovním pohovorem, stejně jako s jinými formami dotazování, dále s průzkumy a ve vzdělávacím kontextu také s projekty. V případě komunikace ve znakovém jazyce se předpokládá, že partner či partnerka v komunikaci také ovládá znakový jazyk. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- míra nezávislosti na partnerovi či partnerce v komunikaci: od potřeby spisovného jazyka podaného přímo, pomalu a zřetelně a až k jednání bez jakékoliv pomoci, a aniž by druhá osoba (druhé osoby) byla (byly) znevýhodněna (znevýhodněny);
- převzetí iniciativy: od nadnesení nových témat (B1) až po plné zapojení, plynulé rozvíjení myšlenky a dobré zvládnutí přerušování;
- vedení interview/pohovoru samotného: od používání připraveného dotazníku (B1) přes spontánní odklon od připravených otázek, ověřování a doplňování zajímavých odpovědí až po strukturovanou promluvu a sebevědomou interakci.

	V roli tazatele či tazatelky a dotazovaného či dotazované při interview či pohovoru
C2	Dokáže nad míru dobře vést vlastní část dialogu, strukturovat promluvu a bez jakéhokoli úsilí se plynule a sebevědomě zapojovat do interakce jak v roli tazatele či tazatelky, tak dotazovaného či dotazované, aniž by při tom ostatní účastníky a účastnice znevýhodňoval/a.
C1	Dokáže se plně účastnit interview/pohovoru ať už v roli tazatele či tazatelky nebo dotazovaného či dotazované, plynule a samostatně se o diskutované záležitosti rozhovořit, rozvést ji a dobře zvládat přerušování.
B2	Dokáže účinně a plynule vést interview/pohovor, spontánně se odchylovat od připravených otázek, podrobněji se zabývat zajímavými odpověďmi a navazovat na ně. Dokáže při interview/pohovoru přebírat iniciativu a s mírnou dopomocí nebo po vybídnutí tazatelem či tazatelkou myšlenky rozvíjet a rozhovořit se o nich.

	V roli tazatele či tazatelky a dotazovaného či dotazované při interview či pohovoru
	Dokáže poskytovat konkrétní informace požadované při interview/pohovoru/konzultaci (např. popsat lékaři či lékařce příznaky onemocnění), avšak pouze s omezenou přesností. Dokáže vést připravený pohovor/interview, ověřovat a potvrzovat informace, i když občas musí požádat o zopakování, pokud druhá osoba odpovídá rychle nebo dlouze.
B1	Dokáže při interview/pohovoru/konzultaci převzít část iniciativy (např. nadnést nové téma), ale v interakci zcela závisí na tazateli či tazatelce. Dokáže jednoduše popsat příznaky a požádat o radu, když je u lékaře či lékařky, a dokáže porozumět odpovědi, pokud je zřetelně sdělena každodenním jazykem. Dokáže použít připravený dotazník k vedení strukturovaného interview/pohovoru a doplnit jej několika spontánními dotazy.
A2	Dokáže se při interview/pohovoru srozumitelně vyjádřit a sdělit myšlenky a informace týkající se známých témat, pokud může občas požádat o vysvětlení a pokud mu/jí partner či partnerka v komunikaci pomůže s vyjádřením toho, co chce říct. Dokáže lékaři či lékařce popsat zcela základní příznaky a onemocnění, jako je nachlazení nebo chřipka. Dokáže při interview/pohovoru odpovědět na jednoduché otázky a reagovat na jednoduchá sdělení. Dokáže zdravotnickému personálu jednoduchým jazykem dát najevo povahu problému, případně k tomu použít gesta a řeč těla.
A1	Dokáže při interview/pohovoru odpovídat na jednoduché přímé otázky týkající se osobních údajů, které jsou kladeny velmi pomalu, zřetelně a přímo, jazykem bez idiomatických výrazů. Dokáže jednoduchým jazykem zdravotnickému personálu sdělit povahu problému a odpovědět na jednoduché otázky typu „Bolí to?“, i když při tom musí spoléhat na gesta a řeč těla, aby podpořil/a toto sdělení.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Používání telekomunikačních prostředků

Tato nová stupnice z roku 2018 se týká používání telefonu a online aplikací pro vzdálenou komunikaci. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- rozsah zahrnutých informací a transakcí: od jednoduchých zpráv a rozhovorů na předvídatelná témata, jako jsou časy příjezdů, rutinní sdělení a základní služby, až po jejich používání k různým osobním a pracovním účelům;
- partner či partnerka v komunikaci: od známé osoby až po neznámé osoby s méně známými přízvuky;
- délka rozhovoru: od krátkých jednoduchých rozhovorů až po delší neformální konverzaci.

	Používání telekomunikačních prostředků
C2	Dokáže sebejistě a efektivně používat telekomunikační prostředky k osobním i pracovním účelům, a to i v případě, že dochází k rušení (hluku) nebo volající má méně známý přízvuk.
C1	Dokáže efektivně používat telekomunikační prostředky k většině pracovních a osobních účelů.
B2	Dokáže telekomunikační prostředky používat k různým osobním a pracovním účelům, pokud v případě méně známého přízvuku nebo terminologie může požádat o vysvětlení. Dokáže se známou osobou vést po telefonu delší neformální rozhovor týkající se různých témat.

	Používání telekomunikačních prostředků
B1	Dokáže telekomunikační prostředky používat ke každodenním osobním nebo pracovním účelům, pokud může občas požádat o vysvětlení.
	Dokáže při telefonickém (video)hovoru sdělit důležité podrobnosti týkající se neočekávané události (např. problému v hotelu, při zařizování cesty, při pronájmu auta).
	Dokáže telekomunikační prostředky používat k poměrně jednoduchým, ale delším rozhovorům s těmi, které osobně zná. Dokáže telekomunikační prostředky používat k rutinním sdělením (např. domluva schůzky) a získání základních služeb (např. rezervace hotelového pokoje nebo objednání u lékaře či lékařky).
A2	Dokáže si se známými pomocí telekomunikačních prostředků vyměňovat jednoduché novinky, něco naplánovat a domluvit setkání.
	Dokáže se účastnit krátkého jednoduchého telefonického rozhovoru se známou osobou na předvídatelné téma, např. časy příjezdu, domluva schůzky, pokud lze informace opakovat a vysvětlit. Dokáže porozumět jednoduché zprávě (např. „Můj let má zpoždění. Přijedu v 10 hodin.“), potvrdit podrobnosti zprávy a telefonicky ji předat těm, kterých se týká.
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

3.3.1.2 Písemná interakce

Písemná interakce se týká interaktivní komunikace prostřednictvím písma nebo znaků.⁴³ Jsou k ní dvě stupnice: „Korespondence“ a „Poznámky, zprávy a formuláře“. První stupnice se zaměřuje na interpersonální výměnu, zatímco druhá se týká přenosu informací. U písemné interakce se používáný jazyk podobá jazyku ústní produkce.

U většiny interaktivních situací navíc platí, že se určité chyby a nedorozumění tolerují a existuje zde nějaká opora v kontextu. Obvykle se také najde příležitost k použití některé ze strategií spojených s interakcí, jako je žádost o vysvětlení nebo pomoc s formulací či s nápravou nedorozumění. Závěrem lze říct, že požadavky na vytvoření pečlivě strukturovaného a přesného textu nejsou hlavní prioritou.

Online interakce je vzhledem ke své multimodální povaze zpracována samostatně (viz další část).

Všeobecná stupnice pro písemnou interakci

	Všeobecná stupnice pro písemnou interakci
C2	Dokáže se vyjadřovat vhodným tónem a stylem v podstatě ve všech typech formální nebo neformální interakce.
C1	Dokáže se vyjadřovat jasně a přesně a s příjemcem či příjemkyní sdělení komunikovat pružně a účinně.
B2	Dokáže v písemné podobě účinně vyjádřit novinky a názory a na taková sdělení navázat.

43. Množství formálních i neformálních video chatů a výměn zpráv rychle roste, především prostřednictvím aplikace WhatsApp. Uživatelé a uživatelky znakového jazyka mohou korespondovat písemně či prostřednictvím znakového jazyka – nebo mezi oběma mody dokonce přecházet. V některých zemích dnes mohou uživatelé a uživatelky znakového jazyka poslat některým poskytovatelům a poskytovatelkám služeb dotazy, komentáře nebo stížnosti prostřednictvím webového rozhraní, které je za tímto účelem vytvořeno. Kromě toho přibývá online průzkumů, u kterých si uživatelé a uživatelky znakového jazyka mohou vybrat, zda budou na otázky odpovídat písemně nebo ve vlastním znakovém jazyce. Z těchto důvodů se v této části používá sloveso „tvořit/sestavit“, aby se zahrnula i možnost znakování.

	Všeobecná stupnice pro písemnou interakci
B1	Dokáže předávat informace a myšlenky týkající se abstraktních i konkrétních témat, ověřovat informace a ptát se na problémy nebo je docela přesně vysvětlit.
	Dokáže sestavit osobní dopisy a poznámky, v nichž předává jednoduché informace okamžitého významu nebo o ně žádá, a daří se mu/jí sdělit, co považuje za důležité.
A2	Dokáže pomocí zautomatizovaných spojení vytvořit jednoduché poznámky, které se týkají záležitostí z oblastí jeho/jejích okamžitých potřeb.
A1	Dokáže se zeptat na osobní údaje nebo je předat.
Pre-A1	Dokáže pomocí krátkých slovních obrátů předávat prostřednictvím formuláře nebo v poznámce základní informace (např. jméno, adresu, rodinu), a to s využitím slovníku.

Korespondence

Stupnice z roku 2001 se týkala pouze osobní korespondence. Tato aktualizace ji rozšiřuje o deskriptory pro formální korespondenci, protože se jedná o činnost, kterou mnozí uživatelé a uživatelky / studenti a studentky potřebují vykonávat. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- typ zprávy: od jednoduchých osobních zpráv až po podrobnou osobní nebo pracovní korespondenci;
- typ jazyka: od zautomatizovaných výrazů až po vyjádření emocí, narážek a vtipkování s dobrou volbou výrazů ve vhodném tónu a stylu.

	Korespondence
C2	Dokáže ve vhodném tónu a stylu vytvořit prakticky jakýkoliv typ korespondence, který během pracovního života potřebuje.
C1	Dokáže se v osobní korespondenci jasně a přesně vyjadřovat, pružně a účinně používat jazyk včetně vyjádření emocí, narážek a vtipkování. Dokáže vytvářet formální dopisy, jako je dopis s vysvětlením, žádost, doporučení, reference, stížnost, projev účasti a kondolence, a správně při tom používat dobře zvolené výrazy.
B2+	Dokáže prostřednictvím osobní korespondence udržovat vazby a používá při tom jazyk plynule a účinně, aby podrobně popsal/a zážitky, kladl/a účastné dotazy a podrobněji se zabýval/a otázkami společného zájmu. Dokáže ve většině případů v korespondenci i ostatní komunikaci porozumět idiomatičtým a kolokviálním výrazům a sám/sama ty nejběžnější z nich podle situace vhodně používat. Dokáže vytvořit formální korespondenci, jako například písemnou poptávku, žádost, přihlášku a stížnost, a používá při tom vhodný funkční styl (registr) a strukturu a dodržuje konvence. Dokáže vytvořit důraznou, ale zdvořilou stížnost, která zahrnuje podpůrné detaily a vyjádření ohledně očekávaného výsledku.
B2	Dokáže vytvořit dopisy, v nichž předává stupeň intenzity vlastních emocí a zdůrazňuje, čím jsou pro něj/ni události a zážitky významné. Dále v nich komentuje novinky a názory pisatele či pisatelky. Dokáže při psaní osobních i pracovních dopisů a e-mailů používat formální jazyk a dodržovat vhodné konvence pro daný kontext. Dokáže vytvořit formální pozvánku, poděkování nebo omluvu formou dopisu/e-mailu a používá při tom vhodný funkční styl (registr) a dodržuje konvence. Dokáže vytvořit nerutinní pracovní dopisy a používá při tom vhodnou strukturu a dodržuje konvence, pokud se tyto dopisy omezují na věcné záležitosti. Dokáže za určitým účelem pomocí dopisu nebo e-mailu získat potřebné informace, shromáždit je, utřídit a předat e-mailem dalším osobám.

	Korespondence
B1	Dokáže vytvořit osobní dopisy, v nichž oznamuje novinky a vyjadřuje myšlenky týkající se abstraktních nebo kulturních témat, například hudebních nebo filmových. Dokáže vytvořit dopisy, v nichž vyjadřuje různé názory a podrobně popisuje osobní pocity a zážitky. Dokáže odpovědět na inzerát a požádat o další informace týkající se věcí, o které se zajímá. Dokáže vytvořit základní formální e-maily/dopisy (např. sepsat stížnost nebo požádat o přijetí opatření).
	Dokáže vytvořit osobní dopisy, v nichž celkem podrobně popisuje zážitky, pocity a události. Dokáže vytvořit základní e-maily/dopisy věcné povahy (např. vyžádat si informace nebo požádat o potvrzení či něco potvrdit). Dokáže vytvořit základní průvodní dopis s omezeným množstvím podpůrných podrobností.
A2	Dokáže si vyměňovat informace prostřednictvím textové zprávy, e-mailu nebo krátkých dopisů, v nichž odpovídá druhé osobě na otázky (např. o novém výrobku nebo činnosti). Dokáže předávat rutinní osobní informace, například se dokáže v krátkém e-mailu nebo dopise představit. Dokáže vytvořit zcela jednoduché osobní dopisy, v nichž děkuje nebo se omlouvá. Dokáže vytvořit krátké jednoduché poznámky, e-maily nebo textové zprávy (např. poslat pozvánku nebo na ni odpovědět, potvrdit nebo změnit, na čem se domluvil/a). Dokáže na pohlednici s přáním vytvořit krátký text (např. blahopřání k narozeninám nebo přání do nového roku).
A1	Dokáže pomocí slovníku vytvořit zprávy a online příspěvky, a to jako sled velmi krátkých vět o zálibách, o tom, co se mu/jí na něčem líbí/nelíbí, a používá při tom jednoduchá slova a zautomatizované výrazy. Dokáže na pohlednici vytvořit krátký jednoduchý text. Dokáže vytvořit krátkou zcela jednoduchou zprávu (např. textovou) pro známé, ve které jim něco sděluje nebo se jich na něco ptá.
Pre-A1	Dokáže pomocí slovníku a krátkých slovních obrátů a vět předávat základní osobní informace.

Poznámky, zprávy a formuláře

Tato stupnice zahrnuje oblast transakčního interaktivního psaní. Na úrovních A se stupnice týká vyplňování formulářů osobními údaji. Od úrovně A2 se zaměřuje na vyřizování nebo zanechávání zpráv nebo psaní/znakování krátkých poznámek. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ vyplňování formulářů osobními údaji (od úrovně Pre-A1 až k úrovni A2);
- ▶ zanechávání a vyřizování zpráv: od jednoduchých, které se týkají časových údajů, přes zprávy obsahující několik bodů až po složité osobní nebo pracovní zprávy;
- ▶ formulování poznámek: od krátkých a jednoduchých až po rozvinutější, které jsou určeny známým, osobám ve službách, vyučujícím apod.

	Poznámky, zprávy a formuláře
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz B2.</i>
C1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz B2.</i>
B2	Dokáže vyřizovat nebo zanechávat složité osobní nebo pracovní zprávy, pokud může v případě potřeby požádat o vysvětlení nebo upřesnění.

	Poznámky, zprávy a formuláře
B1	Dokáže vyřizovat rutinní zprávy, které se mohou vyskytnout v osobním, pracovním nebo akademickém kontextu. Dokáže vyřizovat zprávy ohledně dotazů nebo vysvětlení problémů.
	Dokáže formulovat poznámky, v nichž předává známým, osobám ve službách, vyučujícím a ostatním v jeho/jejím každodenním životě jednoduché informace okamžitého významu, a daří se mu/jí přitom jasně sdělit ty informace, které považuje za důležité. Dokáže vyřizovat vzkazy obdržené přes telefon, které obsahují několik údajů, pokud je volající diktuje jasně a vstřícně.
	Dokáže vyřídít krátkou jednoduchou zprávu, pokud může požádat o zopakování nebo přeformulování.
A2	Dokáže formulovat krátké jednoduché poznámky nebo zprávy, které souvisejí se záležitostmi z oblastí jeho/jejích okamžitých potřeb. Dokáže do většiny běžných formulářů doplnit osobní i další údaje (např. k založení bankovního účtu, zaslání doporučeného dopisu).
A1	Dokáže například do registračního formuláře v hotelu doplnit čísla a data, vlastní jméno, národnost, adresu, věk, datum narození nebo příjezdu do země apod. Dokáže zanechat jednoduchou zprávu s informací, jako například kam odešel/a nebo kdy se vrátí (např. „Nakupuju: návrat v 17 hodin“).
Pre-A1	Dokáže do velmi jednoduchých registračních formulářů doplnit základní osobní údaje: jméno, adresu, národnost a rodinný stav.

3.3.1.3 Online interakce

Online komunikaci vždy zprostředkovává stroj, z čehož vyplývá, že se pravděpodobně nikdy nebude přesně shodovat s interakcí při přímém kontaktu (angl. face-to-face). U skupinové interakce v online prostředí se objevují charakteristiky, které je téměř nemožné postihnout tradičními stupnicemi pro kompetence, které se zaměřují na chování jednotlivce při mluvení, znakování nebo psaní. Jedná se například o dostupnost zdrojů sdílených v reálném čase. Na druhou stranu může v tomto prostředí docházet k nedorozuměním, která se nezachytí (a neopraví) okamžitě, jak se často snadněji děje u komunikace při přímém kontaktu. Mezi některé požadavky pro úspěšnou online komunikaci patří:

- ▶ potřeba většího než nutného množství informací ve zprávách (redundance informací);
- ▶ potřeba ověřit, zda došlo ke správnému pochopení sdělení;
- ▶ schopnost přeformulovat sdělení s cílem usnadnit porozumění a poradit si s nedorozuměním;
- ▶ schopnost zvládnout emocionální reakce.

Online konverzace a diskuze

Tato stupnice se zaměřuje na konverzaci a diskuzi v online prostředí, jež jsou pojímány jako multimodální fenomén. Klade se při tom důraz na to, jak partneři a partnerky v online komunikaci zvládají nejen náročná témata, ale i společenské konverzace bez předem daných pravidel. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ příklady interakce simultánní (v reálném čase) a také konsekutivní, která poskytuje čas na přípravu návrhu a/nebo využití pomůcek;
- ▶ aktivní účast v souvislé interakci s jedním nebo více partnery a partnerkami v komunikaci;
- ▶ vytváření postů a příspěvků, na něž mohou ostatní reagovat;
- ▶ komentáře (například hodnotící) k postům, komentářům a příspěvkům ostatních;
- ▶ reakce na vložená média (angl. embedded);
- ▶ schopnost zahrnout do sdělení symboly, obrázky a jiné kódy tak, aby sdělení vyjadřovalo nejen tón, důraz a prozodii, ale také afektivní/emocionální stránku, ironii apod.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: přechod od nižších úrovní k vyšším provází posun od jednoduchých společenských konverzací a sdělování osobních novinek k širšímu spektru kompetencí zahrnujícím profesní a vzdělávací diskurzivní interakci na úrovních C, jimž předchází zavedení interakce v reálném čase. Od úrovně B1+ se objevuje interakce skupinová. Úroveň B2 charakterizuje schopnost aktivního zapojení do diskuze a argumentace, účinné navázání příspěvku na ostatní příspěvky vlákna a vhodná náprava nedorozumění. Od úrovně C1 dokáže uživatel či uživatelka / student či studentka přizpůsobovat funkční styl (registr) a diplomaticky podávat kritická hodnocení. Na úrovni C2 pak dokáže předvídat a účinně zvládat možná nedorozumění (včetně kulturních), problémy v komunikaci a emocionální reakce. Postup lze také chápat jako pozvolné přidávání virtuálních prostor, jako je například „kavárna“, „třída“ nebo „jednací místnost“, v nichž se uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže zapojovat do interakce. Dokud uživatel či uživatelka / student či studentka nedosáhne úrovně B, bude mít s úspěšnou interakcí při online schůzce problémy. Na úrovni A2 se dokáže zapojovat do interakcí ve virtuální třídě pouze s dobrým vedením a na úrovni A1 bude možná při psaní příspěvků nebo chatování schopna/schopen ve virtuální kavárně jen velmi povrchní komunikace. Naproti tomu na úrovních C uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže přizpůsobovat funkční styl (registr) a styl interakce virtuálnímu prostoru, v němž se nachází, a vhodně při tom upravovat i jazyk, aby dosáhl/a účinnější komunikace.

	Online konverzace a diskuze
C2	Dokáže se v online diskuzi v reálném čase jasně a přesně vyjádřit a při tom pružně a citlivě přizpůsobovat jazyk kontextu včetně vyjádření emocí, narážek a vtipkování. Dokáže v online diskuzi předvídat možná nedorozumění (včetně kulturních), problémy v komunikaci a emocionální reakce a účinně si s nimi poradit. Dokáže snadno a rychle přizpůsobit funkční styl (registr) a styl tak, aby odpovídal různým online prostředím, účelům komunikace a mluvním aktům.
C1	Dokáže se zapojovat do online konverzací v reálném čase s několika účastníky a účastnicemi a porozumět při tom komunikačním záměrům a kulturním implikacím různých příspěvků. Dokáže se účinně účastnit živých online odborných nebo akademických diskuzí a v případě potřeby požádat o další vysvětlení složité abstraktní problematiky a také ji dále vysvětlit. Dokáže podle kontextu online interakce přizpůsobovat funkční styl (registr) a v případě potřeby v rámci stejné interakce dokáže přecházet z jednoho funkčního stylu (registru) do jiného. Dokáže zhodnotit, zopakovat jinými slovy a zpochybnit argumenty, které zazní v živém odborném nebo akademickém online chatu a diskuzi.
B2	Dokáže se zapojovat do online konverzací, vlastními příspěvky do vlákna navazovat na předešlé, porozumět kulturním implikacím a vhodně reagovat. Dokáže se aktivně účastnit online diskuze, celkem obšírně vyjadřovat názory na témata, o která se zajímá, pokud se přispěvatelé a přispěvatelky vyhýbají neobvyklému nebo složitému jazyku a poskytnou čas na odpovědi. Dokáže se zapojovat do online konverzací mezi několika účastníky a účastnicemi, účinně vlastními příspěvky do vlákna navazovat na předchozí příspěvky, pokud moderátor či moderátorka pomáhá diskuzi vést. Dokáže rozpoznat nedorozumění a neshody, k nimž během online interakce dochází, a poradit si s nimi, pokud partner či partnerka / partneři a partnerky v komunikaci jsou ochotni/y spolupracovat.
B1	Dokáže se zapojovat do online konverzací v reálném čase s více než jedním účastníkem či účastnicí, rozpoznat komunikační záměry jednotlivých přispěvatelů a přispěvatelek, avšak bez dalšího vysvětlení nemusí porozumět podrobnostem nebo implikacím. Dokáže zveřejňovat online zprávy o společenských akcích, zážitcích nebo aktivitách, k nimž odkazují vložené odkazy a média, a sdílet při tom osobní pocity. Dokáže zveřejňovat srozumitelné příspěvky v online diskuzích na známé téma, o které se zajímá, pokud si může text předem připravit a použít online nástroje k doplnění mezer v jazyce a ověření správnosti. Dokáže vytvořit osobní online příspěvky týkající se pocitů, zážitků a akcí a celkem podrobně na jednotlivé komentáře ostatních reagovat, ačkoli omezená slovní zásoba občas vede k opakování nebo nevhodné formulaci.

	Online konverzace a diskuze
A2+	Dokáže se představit a zvládat jednoduché online konverzace, klást a odpovídat na otázky a vyměňovat si názory týkající se předvídatelných každodenních témat, pokud má dostatek času na formulaci odpovědi a pokud se v daném okamžiku zapojuje do interakce pouze s jedním partnerem či partnerkou v komunikaci. Dokáže vytvořit krátké popisné online příspěvky týkající se každodenních záležitostí, společenských akcí a pocitů a uvést při tom jednoduché klíčové podrobnosti. Dokáže komentovat online příspěvky ostatních, pokud jsou napsány/znakovány jednoduchým jazykem, reagovat na vložená média tím, že jednoduše vyjadřuje pocity překvapení, zájmu a lhostejnosti.
A2	Dokáže se zapojovat do základní společenské online komunikace (např. jednoduchá zpráva na virtuálním blahopřání při zvláštní příležitosti, sdílení novinek nebo domluva/potvrzení schůzky). Dokáže stručně pozitivně nebo negativně reagovat na online komentáře týkající se vložených odkazů a médií a používat při tom repertoár základních jazykových prostředků, i když se zpravidla bude muset obrátit na online překladače nebo jiné zdroje.
A1	Dokáže formulovat zcela jednoduchá sdělení a osobní online příspěvky jako sled velmi krátkých vět týkajících se zálib nebo toho, co se mu/jí na něčem líbí/nelíbí apod., a spoléhá při tom na pomoc online překladačů. Dokáže používat zautomatizované výrazy a kombinace jednoduchých slov/znaků, aby zveřejnil/a krátké pozitivní nebo negativní reakce na jednoduché online příspěvky a do nich vložené odkazy a média, a dokáže standardními výrazy pro poděkování a omluvu reagovat na další komentáře.
Pre-A1	Dokáže zveřejňovat jednoduché online pozdravy a používá při tom základní zautomatizované výrazy a emotikony. Dokáže zveřejňovat krátká jednoduchá online sdělení o sobě (např. vztahový status, národnost, povolání), pokud si je může vybrat z nabídky a/nebo využít online překladače.

Online transakce a spolupráce zaměřené na dosažení cíle

Tato stupnice se zaměřuje na potenciálně kolaborativní povahu online interakcí a transakcí, které mají specifické cíle a jsou běžnou součástí dnešního života. Na online transakce se přísné oddělování psaní a mluvení zcela nevztahuje. Stále více pro ně platí, že jejich základní vlastností a zdrojem je využívání více forem komunikace, a deskriptory tudíž v závislosti na kontextu předpokládají používání různých online médií a nástrojů. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ nákup zboží a služeb online;
- ▶ zapojování do transakcí, které vyžadují vyjednávání podmínek, jak v roli poskytovatele či poskytovatelky, tak v roli klienta či klientky;
- ▶ zapojování do projektové spolupráce;
- ▶ zvládání komunikačních problémů.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: posun k vyšším úrovním se odvíjí od základních transakcí a výměny informací na úrovni A směrem ke složitější projektové spolupráci zaměřené na dosažení cíle. Lze to chápat jako postup od vyplňování předvídatelných online formulářů na úrovni Pre-A1 přes řešení různých problémů s cílem realizovat transakci na úrovních B až po schopnost zapojovat se do projektové online práce a nakonec na úrovních C schopnost tuto práci koordinovat. Tyto kompetence lze také chápat jako postupný vývoj od zapojování do interakce, při které se reaguje, až po zapojování proaktivní. Jedná se o vývoj od jednoduchého ke složitějšímu. Jednoduché kolaborativní úkoly se spolupracujícím partnerem či partnerkou se objevují na úrovni A2+, od úrovně B1 se předpokládá malá projektová skupinka a na úrovni B2+ se objevuje schopnost převzít při spolupráci vedoucí roli. Od úrovně C1 dokáže uživatel či uživatelka / student či studentka koordinovat skupinu pracujících online na projektu, formulovat a revidovat podrobné instrukce, vyhodnocovat návrhy členů a členek týmu a poskytovat vysvětlení, aby se podařilo splnit společné úkoly.

	Online transakce a spolupráce zaměřené na dosažení cíle
C2	Dokáže řešit nedorozumění a efektivně si poradit s třetími stranami, k nimž dochází během procesu spolupráce. Dokáže poskytovat rady a pomoc a vnášet preciznost do skupinové práce ve fázích přepracování a úprav.
C1	Dokáže koordinovat skupinu pracujících online na projektu a při tom formuluje a reviduje podrobné instrukce, vyhodnocuje návrhy členů a členek týmu a poskytuje vysvětlení, aby se podařilo splnit společné úkoly. Dokáže si poradit se složitými online transakcemi v roli poskytovatele či poskytovatelky služby (např. žádosti / přihlášky / registrace se složitými podmínkami/požadavky) a pružně při vedení diskuzí a vyjednávání přizpůsobovat jazyk. Dokáže se účastnit složitých projektů, které vyžadují kolaborativní psaní a opakované přepracovávání textu, jakož i jiné formy online spolupráce, a řídí se při tom instrukcemi a přesně je předává se záměrem dosáhnout cíle. Dokáže si efektivně poradit s obtížemi v komunikaci a kulturními rozdíly, které se objevují při online kolaborativních nebo transakčních rozhovorech tím, že opakovaně přeformuluje, objasňuje a prostřednictvím médií (vizuálních, zvukových, grafických) uvádí příklady.
B2	Dokáže při online spolupráci přebírat v rámci vlastní odbornosti vedoucí roli, směřovat skupinu k dokončení úkolu tím, že jednotlivým členům a členkám připomíná jejich role, povinnosti a termíny, aby splnili stanovené cíle. Dokáže se v rámci vlastní odbornosti zapojovat do online kolaborativních a transakčních rozhovorů, které vyžadují vyjednávání podmínek a vysvětlování složitých detailů a zvláštních požadavků. Dokáže si poradit s nedorozuměními a neočekávanými problémy, k nimž dochází při online kolaborativních nebo transakčních rozhovorech tím, že zdvořile a vhodně reaguje s cílem přispět k vyřešení problému.
	Dokáže spolupracovat online se skupinou, která pracuje na projektu, a zdůvodňuje při tom návrhy, vyžaduje vysvětlení a hraje podpůrnou roli s cílem splnit společné úkoly.
	Dokáže se zapojovat do online transakcí, které vyžadují rozsáhlejší výměnu informací, pokud se partneři a partnerky v komunikaci vyhýbají složitému jazyku a jsou ochotni/y v případě potřeby sdělení přeformulovat nebo zopakovat. Dokáže komunikovat online se skupinou, která pracuje na projektu, a řídí se při tom jednoduše formulovanými instrukcemi, vyžaduje vysvětlení a pomáhá se splněním společných úkolů.
B1	Dokáže se zapojovat do online kolaborativních nebo transakčních rozhovorů, které vyžadují jednoduché objasnění nebo vysvětlení relevantních podrobností, jako je registrace do kurzu, na akci nebo na prohlídku s průvodcem či průvodkyní anebo při žádosti o členství. Dokáže komunikovat online s partnerem či partnerkou nebo malou skupinou, která pracuje na projektu, pokud je k vysvětlení složitějších konceptů k dispozici vizuální podpora, jako jsou obrázky, statistiky a grafy. Dokáže reagovat na pokyny a klást otázky nebo žádat vysvětlení s cílem splnit online společný úkol.

	Online transakce a spolupráce zaměřené na dosažení cíle
A2	Dokáže používat zautomatizovaná slovní spojení, aby reagoval/a na rutinní problémy, k nimž dochází během online transakcí (např. týkající se dostupnosti modelů, speciálních nabídek, termínů dodání, adres). Dokáže při jednoduchém kolaborativním úkolu komunikovat online s podporujícím partnerem či partnerkou a dokáže při tom reagovat na základní instrukce a vyžadovat vysvětlení, pokud je k dispozici vizuální podpora, jako jsou obrázky, statistiky nebo grafy, které pomohou s vysvětlením příslušných pojmů. Dokáže provádět jednoduché online transakce (např. objednat zboží nebo zapsat se do kurzu) tím, že vyplní online formulář nebo dotazník, poskytne osobní údaje a potvrdí přijetí obchodních podmínek, odmítne služby navíc atd. Dokáže klást základní otázky týkající se dostupnosti výrobku nebo jeho vlastností. Dokáže s pomocí podporujícího partnera či partnerky v komunikaci reagovat na jednoduché instrukce a klást jednoduché otázky s cílem splnit online společný úkol.
A1	Dokáže dokončit velmi jednoduchý online nákup nebo vyplnit online žádost/příhlášku tím, že poskytne základní osobní údaje (např. jméno, e-mail nebo telefonní číslo).
Pre-A1	Dokáže si zvolit (např. výrobek, velikost, barvu) v jednoduchém formuláři při online nákupu nebo při podávání přihlášky/žádosti, pokud má k dispozici vizuální podporu.

3.3.2 Strategie spojené s interakcí

Strategie spojené s interakcí zahrnují tři stupnice: „Ujímání se slova“ (Střídání replik), „Spolupráce“ a „Žádost o vysvětlení“. Stojí za povšimnutí, že stupnice pro „Ujímání se slova“ („Střídání replik“) se znovu opakuje v části „Pragmatická kompetence“, protože tvoří klíčovou část diskurzivní kompetence. Jedná se o jediný případ, kdy se stupnice v Referenčním rámci opakuje. Stupnice pro „Spolupráci“ zahrnuje dva aspekty. Prvním jsou kognitivní strategie: rámování, plánování a organizace myšlenkového obsahu, a druhým jsou kolaborativní strategie: zvládnutí interpersonálních a vztahových aspektů. Oba aspekty jsou dále rozvíjeny v části týkající se mediace, a to ve stupnicích pro kognitivní strategie („Spolupráce na vytváření významu“) a kolaborativní strategie („Uspokojení kolaborativní interakce mezi řadovými členy a členkami skupiny“). V mnoha ohledech tyto stupnice představují další vývojovou fázi stupnice pro „Spolupráci“ z roku 2001. Obě stupnice však jdou podstatně dál než stupnice pro „Spolupráci“, která se více zaměřuje na diskurz. Proto bylo rozhodnuto, že budou ponechány v části pro mediaci.

Střídání replik

Tato stupnice se zabývá schopností převzít v promluvě iniciativu. Jak bylo uvedeno výše, na tuto schopnost lze nahlížet jako na strategii spojenou s interakcí (ujímání se slova) a zároveň jako na nedílnou součást diskurzivní kompetence. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ zahájení, udržování a ukončení rozhovoru;
- ▶ vložení se do probíhajícího rozhovoru nebo diskuze, často pomocí ustáleného obratu nebo aby získal/a čas na přemýšlení.

	Střídání replik
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže z různých diskurzivních funkcí, které má pohotově k dispozici, zvolit odpovídající slovní obrat, aby vhodně naznačil/a, že se ujme slova, nebo aby získal/a čas na přemýšlení, když si chce slovo udržet.

	Střídání replik
B2	Dokáže se vhodně vložit do diskuze a využívá k tomu odpovídající jazykové prostředky. Dokáže promluvu vhodně zahájit, udržet a ukončit a efektivně se při tom ujímá slova. Dokáže promluvu zahájit, při vhodné příležitosti se ujmout slova a rozhovor ukončit, když potřebuje, ačkoli to nemusí vždy zvládnout s lehkostí. Dokáže používat ustálené slovní obraty (např. „Na tuto otázku je těžká odpověď“), aby získal/a čas a udržel/a si slovo, zatímco formuluje, co chce sdělit.
B1	Dokáže se vložit do diskuze na známé téma a k získání slova při tom použije vhodný slovní obrat. Dokáže při přímém kontaktu zahájit, udržet a ukončit jednoduchý rozhovor týkající se témat, která jsou známá nebo ho/ji osobně zajímají.
A2	Dokáže používat jednoduché techniky k zahájení, udržení nebo ukončení krátkého rozhovoru. Dokáže při přímém kontaktu zahájit, udržet a ukončit jednoduchý rozhovor. Dokáže požádat o pozornost.
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Spolupráce

Tato stupnice se zabývá kolaborativními prvky v promluvě, které mají napomoci s rozvíjením diskuze. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ ujištění se o porozumění (nižší úrovně);
- ▶ schopnost dávat zpětnou vazbu a navazovat vlastním příspěvkem na příspěvek předchozí/ho mluvčí/ho / znakový/ho (vyšší úrovně);
- ▶ shrnutí toho, k čemu se v diskuzi dospělo, s cílem zvážit další postup (úrovně B);
- ▶ vybidnutí ostatních, aby se zapojili do interakce.

Poznámka: Tuto stupnici dále rozvíjejí stupnice pro „Usnadnění kolaborativní interakce mezi řadovými členy a členkami skupiny“ a pro „Spolupráci na vytváření významu“.

	Spolupráce
C2	Dokáže obratně propojovat příspěvky ostatních, rozšiřovat záběr interakce a pomoci s jejím navedením k výsledku.
C1	Dokáže obratně propojovat vlastní příspěvek s příspěvky ostatních.
B2+	Dokáže dávat zpětnou vazbu k různým sdělením a logickým závěrům a navázat na ně, čímž pomáhá s rozvíjením diskuze. Dokáže shrnout a zhodnotit hlavní body diskuze, která se týká záležitostí spadajících do jeho/její akademické nebo odborné kompetence.
B2	Dokáže přispět k rozvíjení diskuze na známé téma tím, že ověřuje porozumění, vybízí ostatní, aby přispěli apod. Dokáže shrnout, k čemu se v určité fázi diskuze dospělo, a navrhnout další postup.

	Spolupráce
B1	Dokáže využívat základní repertoár jazykových prostředků a strategií, aby tak přispěl/a k udržování rozhovoru nebo diskuze. Dokáže shrnout, k čemu se v diskuzi dospělo, a pomoci tak s jejím nasměrováním k argumentům.
	Dokáže zopakovat část toho, co řekl někdo jiný, aby se ujistil/a o vzájemném porozumění a napomohl/a rozvíjení myšlenek správným směrem. Dokáže ostatní přizvat k diskuzi.
A2	Dokáže dát najevo, že rozumí.
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Žádost o vysvětlení

Tato stupnice se zabývá vstupováním do interakce s cílem dát najevo, zda účastník či účastnice rozumí nebo ne, klást doplňující otázky ohledně určitých myšlenek a ověřit porozumění. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ dát najevo porozumění nebo problém s porozuměním (nižší úrovně);
- ▶ žádat o zopakování;
- ▶ klást doplňující otázky s cílem ověřit porozumění nebo požádat o další podrobnosti.

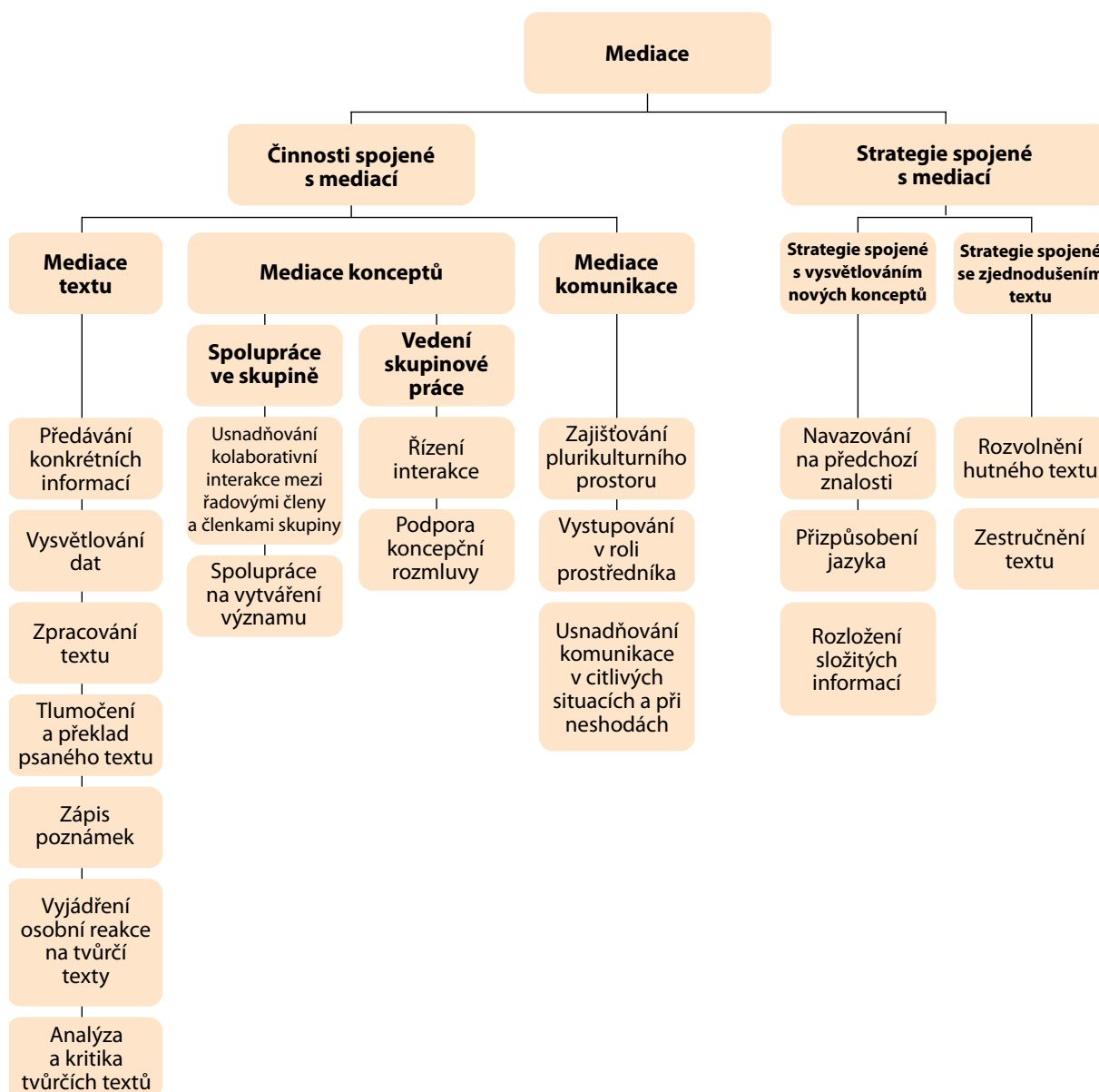
	Žádost o vysvětlení
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže požádat o vysvětlení nebo objasnění, aby se ujistil/a, že rozumí složitým abstraktním myšlenkám v odborném nebo akademickém kontextu, ať už naživo nebo online.
	Dokáže klást doplňující otázky, aby si ověřil/a, že porozuměl/a tomu, co někdo jiný zamýšlel sdělit, a objasnit si tak nejednoznačné formulace.
B2	Dokáže požádat o vysvětlení nebo objasnění, aby se ujistil/a, že rozumí složitým abstraktním myšlenkám. Dokáže formulovat doplňující otázky na člena či členku skupiny, aby objasnil/a nějaký implicitní nebo nejasně formulovaný problém.
B1	Dokáže ostatní členy a členky skupiny požádat o další podrobnosti nebo objasnění, aby se diskuze posunula dále.
	Dokáže někoho požádat o objasnění nebo rozvedení toho, co bylo právě řečeno.
A2	Dokáže zcela jednoduše požádat o zopakování, když nerozumí. Dokáže pomocí ustálených slovních obrátů požádat o vysvětlení klíčových slov/znaků nebo slovních obrátů, kterým nerozumí.
	Dokáže dát najevo, že nerozuměl/a. Dokáže naznačit, že nerozumí, a požádat o vyhláskování slova/znaku.
A1	Dokáže pomocí jednoduchých slov/znaků, intonace nebo gest dát najevo, že nerozumí. Dokáže jednoduše vyjádřit, že nerozumí.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

3.4 MEDIACE

Vývoj a validace stupnic pro mediaci jsou popsány v textu [Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for CEFR](#) (North & Piccardo 2016). Cílem bylo poskytnout deskriptory s širším pohledem na mediaci, jak uvádí text [Education, mobility, otherness – The mediation functions of schools](#) (Coste and Cavalli 2015).

Při mediaci uživatel či uživatelka / student či studentka vystupuje jako společenský aktér či aktérka, který/á ostatní propojuje a pomáhá s vytvářením nebo převáděním významu, někdy v rámci jednoho jazyka, někdy napříč různými formami komunikace (např. z mluvené do znakové nebo naopak, v komunikaci, jež probíhá ve více formách) a jindy z jednoho jazyka do druhého (mezijazyková mediace). Pozornost je zaměřena na roli jazyka v procesech, jako je vytváření prostoru a podmínek pro komunikaci a/nebo učení se, spolupráci na vytváření nového významu, podpora ostatních při vytváření nebo chápání nového významu a předávání nových informací ve vhodné podobě. Kontext může být společenský, pedagogický, kulturní, jazykový nebo profesní.

Obrázek 14 – Mediační činnosti a strategie

3.4.1 Činnosti spojené s mediací

Mediace má mnoho různých aspektů, všechny však mají určité rysy společné. Při mediaci se například člověk zabývá méně vlastními potřebami, myšlenkami či vyjádřeními než potřebami, myšlenkami nebo vyjádřeními osoby nebo osob, pro něž vystupuje jako mediátor či mediátorka. Jedinec zapojený do mediační činnosti musí mít dobře vyvinutou emoční inteligenci nebo být otevřený jejímu rozvoji, aby se dokázal dostatečně vcítit do postojů a emočních stavů ostatních účastníků komunikační situace. Termín „mediace“ se rovněž používá pro označení společenského a kulturního procesu vytváření podmínek pro komunikaci a spolupráci. Používá se také při (v ideálním případě zdárném) řešení citlivých situací a případného napětí. Zvláště mezijazyková mediace a mediace napříč různými formami komunikace nevyhnutelně vyžadují sociokulturní kompetenci stejně jako kompetenci plurilingvní. To podtrhuje skutečnost, že jeden typ mediace prakticky nelze oddělit od druhého. Uživatelé a uživatelky by se proto neměli při přizpůsobování deskriptorů svému kontextu ostýchat volně kombinovat kategorie tak, aby vyhovovaly jejich vlastní perspektivě.

Stupnice pro mediaci jsou uvedeny ve třech skupinách podle toho, jak k mediaci obvykle dochází.

„Mediace textu“ obnáší zprostředkování obsahu textu jiné osobě, která k němu nemá přístup, často z důvodu jazykových, kulturních, sémantických nebo technických překážek. Referenční rámec z roku 2001 používá termín mediace hlavně v tomto významu a takto je nastavena i první sada stupnic deskriptorů. Obvykle se jedná o mezijazykové tlumočení, jež je stále častěji začleňováno do jazykových kurikul (například ve Švýcarsku, Německu, Rakousku, Itálii, Řecku a Španělsku). Tento pojem byl však dále rozpracován, aby zahrnul mediaci textu pro vlastní potřebu (například zápis poznámek během přednášky) nebo vyjádření osobní reakce na text, především tvůrčí a literární.

„Mediace konceptů“ se týká procesu usnadňování přístupu ke znalostem a konceptům, zvláště tehdy, když se k nim dotyčné osoby nemohou dostat vlastními silami. Jedná se o základní aspekt rodičovství, mentoringu, výuky a školení, ale také kolaborativního učení a práce. Mediace konceptů zahrnuje dva komplementární aspekty: na jedné straně vytváření a rozvíjení významu, na straně druhé zajišťování a stimulaci podmínek, které takové sdělování a rozvíjení konceptů podporují.

Cílem „Mediace komunikace“ je usnadnit porozumění a utvářet zdárnou komunikaci mezi uživateli a uživatelkami / studenty a studentkami, jejichž hlediska se mohou individuálně, sociokulturně, sociolingvisticky nebo intelektuálně lišit. Mediátor či mediátorka se při ní snaží pozitivně ovlivnit aspekty dynamického vztahu mezi všemi účastníky a účastnicemi, včetně vztahu k sobě samým. Mediace se často bude odehrávat v kontextu činnosti, jejíž účastníci a účastnice mohou mít společné komunikační cíle, ale ne vždy tomu tak nutně musí být. Dovednosti, kterých se to týká, jsou důležité pro diplomacii, vyjednávání, pedagogiku a řešení sporů, ale rovněž pro každodenní společenské a/nebo pracovní interakce. Mediace komunikace se tedy týká především osobních setkání. Tento výčet není konečný, uživatelé a uživatelky mohou snadno přijít s dalšími typy mediačních činností, které zde nejsou uvedeny.

Všeobecná stupnice pro mediaci

	Všeobecná stupnice pro mediaci
C2	Dokáže efektivně a přirozeně vystupovat jako mediátor či mediátorka, přejímat různé role podle potřeb zúčastněných osob a situace, identifikovat nuance a podtóny a řídit diskuzi o citlivých nebo ožehavých otázkách. Dokáže jasným, plynulým a dobře strukturovaným jazykem vysvětlit způsob, jakým jsou fakta a argumentace předloženy. Rovněž dokáže přesně zprostředkovat hodnotící aspekty i většinu nuancí a poukázat na sociokulturní implikace (např. použití funkčního stylu [registru], zmírnění tvrzení, ironii a sarkasmus).
C1	Dokáže efektivně vystupovat jako mediátor či mediátorka a pomáhat udržet pozitivní interakci tím, že interpretuje různé perspektivy, umí pracovat s nejednoznačností, předjímá nedorozumění a diplomaticky zasahuje s cílem přesměrovat rozhovor. Dokáže stavět na rozdílných příspěvcích do diskuze a podněcovat uvažování řadou otázek. Dokáže dobře strukturovaným jazykem jasně a plynule zprostředkovat významné myšlenky včetně hodnotících aspektů a většiny nuancí vyjádřených v dlouhých a složitých textech, ať už se týkají jeho/jejích oblastí zájmu či nikoli.

	Všeobecná stupnice pro mediaci
B2	Dokáže vytvořit podpůrné prostředí pro sdílení myšlenek a usnadnit diskuzi o ožehavých otázkách, umí dát najevo, že oceňuje odlišné perspektivy, dokáže také citlivě přizpůsobit způsob vyjadřování a povzbuzovat ostatní, aby se zabývali problematickými tématy. Dokáže navazovat na myšlenky ostatních a navrhnout další postup. Dokáže zprostředkovat hlavní obsah dobře strukturovaných, ale dlouhých textů, jež mají složitou větnou výstavbu a věnují se tématům z oblastí jeho/jejího profesního, akademického nebo osobního zájmu. Dokáže objasnit názory a záměry mluvčích / uživatelů a uživatelek znakového jazyka.
	Dokáže kolaborativně pracovat s osobami z odlišného prostředí a vytvářet pozitivní atmosféru tím, že poskytuje podporu, klade otázky s cílem identifikovat společné cíle, porovnává možnosti, jak jich dosáhnout, a vysvětluje návrhy pro další postup. Dokáže dále rozvinout cizí myšlenky, klást otázky, jež vyzývají k reakcím z odlišných perspektiv, a nabízí řešení nebo další postup. Dokáže spolehlivě zprostředkovat detailní informace a argumenty, např. důležité myšlenky složitých, ale dobře strukturovaných textů, jež pojednávají o problematice z oblastí jeho/jejího profesního, akademického nebo osobního zájmu.
B1	Dokáže spolupracovat s osobami z odlišného prostředí a dát najevo zájem a empatii tím, že klade jednoduché otázky a odpovídá na ně, formuluje návrhy a reaguje na ně, ptá se, zda ostatní souhlasí a nabízí alternativní přístupy. Dokáže zprostředkovat hlavní myšlenky vyjádřené nekomplikovaným jazykem v dlouhých textech na témata osobního zájmu, pokud si význam některých výrazů může ověřit.
	Dokáže představit osoby z rozdílných prostředí a dát najevo, že si uvědomuje, že některé otázky mohou být vnímány rozdílným způsobem. Dokáže vybídnout ostatní, aby přispěli svou odborností, zkušenostmi a pohledem na věc. Dokáže zprostředkovat informace podané v jasných, dobře strukturovaných informačních textech na známá témata nebo na témata, o něž se osobně či aktuálně zajímá, i když mu/jí omezená slovní zásoba občas způsobuje potíže s formulací.
A2	Dokáže hrát podpůrnou roli v interakci, pokud ostatní účastníci a účastnice mluví/znakují pomalu a pokud mu/jí jeden nebo více účastníků či účastnic pomáhá zapojit se do interakce a vyjádřit jeho/její návrhy. Dokáže zprostředkovat relevantní informace obsažené v jasně strukturovaných, krátkých a jednoduchých informačních textech, pokud se týkají konkrétních známých témat a jsou jednoduše formulovány každodenním jazykem.
	Dokáže užívat jednoduchá slova/znaky, aby někoho požádal/a o vysvětlení. Dokáže rozpoznat, když nastanou potíže a jednoduchým jazykem umí poukázat na zjevnou podstatu problému. Dokáže zprostředkovat hlavní informaci (informace) krátkých jednoduchých rozhovorů nebo textů na každodenní témata důležitá pro danou situaci, pokud jsou vyjádřeny jasně, jednoduchým jazykem.
A1	Dokáže používat jednoduchá slova/znaky a neverbální signály, a projevit tak zájem o nějakou informaci. Dokáže zprostředkovat jednoduché předvídatelné informace důležité pro danou situaci, jež jsou uvedeny v krátkých jednoduchých nápisích, oznámeních, plakátech a programech.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

3.4.1.1 Mediace textu

Pro všechny deskriptory na stupnicích v tomto pododdílu platí, že jazyk A a jazyk B mohou být odlišné jazyky, variety nebo formy komunikace ve stejném jazyce, může se jednat o rozdílné funkční styly (registry) stejné variety jazyka nebo o jakoukoliv kombinaci výše zmíněného. Mohou však označovat i stejný jazyk: Referenční rámec z roku 2001 výslovně uvádí, že mediace může probíhat rovněž v jednom jazyce. Mediace může eventuálně zahrnovat více jazyků, jazykových variet nebo forem komunikace; v dané komunikační situaci může být přítomen také jazyk C a je možná přítomnost i jazyka D. Deskriptory pro mediaci jsou aplikovatelné na všechny situace stejně. Při přizpůsobování deskriptorů vlastnímu kontextu si mohou uživatelé a uživatelky upřesnit, o jaké jazyky / variety jazyka / formy komunikace se jedná. Pro snazší používání deskriptory odkazují pouze k jazyku A a k jazyku B.

Rovněž je důležité zdůraznit, že není záměrem modelových deskriptorů uvedených v tomto pododdíle popsat kompetence profesionálních tlumočnicků a tlumočnic či překladatelů a překladatelek. Tyto deskriptory se za-

měřují na jazykové kompetence a snaží se postihnout, co uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže v neformálních každodenních situacích. Tlumočnické a překladatelské kompetence a strategie patří do zcela jiné oblasti.

Předávání konkrétních informací

Předáváním konkrétních informací se má na mysli způsob, jakým je určitá informace, relevantní pro danou situaci, vyňata z cílového textu a předána někomu dalšímu. Spíše než na hlavní myšlenky nebo argumentační linie uvedené v textu se klade důraz na konkrétní obsah, jenž je pro danou situaci podstatný. „Předávání konkrétních informací“ souvisí s „Orientačním čtením“ (byť dané informace mohou být komunikovány ústně prostřednictvím veřejného hlášení či oznámení nebo jako sled instrukcí). Uživatel či uživatelka / student či studentka zběžně projde zdrojový text s cílem najít potřebné informace, a ty potom předává příjemci či příjemkyni. Obě stupnice pracují s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ předávání informací týkajících se časů, míst, cen atd. obsažených v hlášeních a oznámeních nebo psaných/znakových artefaktech;
- ▶ předávání pokynů nebo instrukcí;
- ▶ předávání konkrétních relevantních informací obsažených v informačních textech, jako jsou průvodce a brožury, v korespondenci nebo v delších složitých textech, jako jsou články, zprávy atd.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: uživatel či uživatelka / student či studentka na úrovni Pre-A1 a A1 dokáže předávat jednoduché informace týkající se času, míst a čísel, zatímco na úrovni A2 si dokáže poradit s informacemi v jednoduchých textech, jako jsou instrukce a oznámení a hlášení. Na úrovni B1 uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže vybrat a předat konkrétní relevantní informace z jednoduše formulovaného ústního oznámení a hlášení a z textů, jako jsou letáky, údaje v brožurách a dopisy. Na úrovni B2 dokáže spolehlivě předávat detailní informace z formální korespondence nebo konkrétních částí dlouhých složitých textů. Podobně jako u stupnice „Výměna informací“ nejsou deskriptory pro úroveň C k dispozici, protože čistě informační úkoly nevyžadují úroveň C jazykové způsobilosti.

Pro obě stupnice mohou být jazyk A a jazyk B odlišné jazyky, variety stejného jazyka, funkční styly (registry) stejné variety jazyka, formy komunikace ve stejném jazyce nebo variety jazyka nebo jakákoliv kombinace výše zmíněného. Může se však jednat i o jazyky identické. V prvním případě by uživatelé a uživatelky měli dotyčné jazyky / variety jazyka / formy komunikace upřesnit; ve druhém případě by měli jen odstranit části v závorkách.

Předávání konkrétních informací		
	Předávání konkrétních informací v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Předávání konkrétních informací v písemném projevu
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz B2.</i>
C1	Dokáže (v jazyce B) vysvětlit relevanci určitých informací nalezených v konkrétní části dlouhého složitěho textu (v jazyce A).	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz B2.</i>
B2	Dokáže (v jazyce B) předat informace o tom, které prezentace na konferenci (v jazyce A) nebo které články v knize (v jazyce A) jsou pro konkrétní účel obzvláště důležité.	Dokáže (v jazyce B) písemně předat informace o tom, které prezentace na konferenci (v jazyce A) byly relevantní, a vyzdvihnout, které by stály za detailní zvážení.
		Dokáže (v jazyce B) písemně předat důležité myšlenky složitých, ale dobře strukturovaných textů (v jazyce A), jež pojednávají o tématech z oblasti jeho/jejího profesního, akademického nebo osobního zájmu.
		Dokáže (v jazyce B) písemně předat důležité myšlenky obsažené v článku (v jazyce A) z vědeckého nebo odborného časopisu.
B1	Dokáže (v jazyce B) předat hlavní myšlenky obsažené ve formální korespondenci a/nebo ve zprávách (v jazyce A) na obecná témata nebo na témata spojená s oblastmi jeho/jejího zájmu.	Dokáže (v jazyce B) v písemné zprávě předat důležitá rozhodnutí, která byla (v jazyce A) učiněna na schůzi.
		Dokáže písemně předat (v jazyce B) hlavní myšlenky obsažené ve formální korespondenci (v jazyce A).
	Dokáže (v jazyce B) předat obsah veřejných hlášení, oznámení a vzkazů pronesených jasně a běžným mluvním tempem (v jazyce A).	Dokáže (v jazyce B) písemně předat konkrétní informace z textů (v jazyce A) na známá témata (např. telefonické hovory, oznámení a instrukce).
	Dokáže (v jazyce B) předat obsah detailních instrukcí a pokynů, pokud jsou (v jazyce A) zřetelně vysloveny.	Dokáže (v jazyce B) písemně předat konkrétní důležité informace obsažené v jednoduše formulovaných informačních textech (v jazyce A) na známá témata.
	Dokáže (v jazyce B) předat konkrétní informace podané v jednoduše formulovaných informačních textech (např. letáky, poznámky a dopisy nebo e-mail) (v jazyce A).	Dokáže (v jazyce B) písemně předat konkrétní informace podané v jednoduše formulovaném nahraném vzkazu (zanechaném v jazyce A), pokud daná témata zná a pokud jsou přednesena pomalu a jasně.

Předávání konkrétních informací		
	Předávání konkrétních informací v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Předávání konkrétních informací v písemném projevu
A2	Dokáže (v jazyce B) předat podstatu jasného hlášení a oznámení (v jazyce A), které se týká každodenních témat, byť je možné, že sdělení zjednoduší a bude přitom hledat slova/znaky.	Dokáže (v jazyce B) písemně předat konkrétní informace obsažené v krátkých jednoduchých informačních textech (v jazyce A), pokud se texty týkají konkrétních známých témat a jsou napsány jednoduchým každodenním jazykem.
	Dokáže (v jazyce B) předat konkrétní relevantní informace, jež jsou obsaženy v krátkých a jednoduchých textech, etiketách, oznámeních a hlášeních (v jazyce A) na známá témata.	
	Dokáže (v jazyce B) předat podstatu krátkých, jasných a jednoduchých vzkazů, instrukcí, hlášení a oznámení, pokud jsou formulovány jasně, pomalu a jednoduchým jazykem (v jazyce A).	Dokáže (v jazyce B) sestavit seznam hlavních bodů krátkých jasných jednoduchých vzkazů, oznámení a hlášení (podaných v jazyce A), pokud jsou vysloveny zřetelně a pomalu.
	Dokáže (v jazyce B) jednoduše předat sérii krátkých jednoduchých instrukcí, pokud je původní promluva (v jazyce A) vyslovena zřetelně a pomalu.	Dokáže (v jazyce B) sestavit seznam konkrétních informací obsažených v jednoduchých textech (v jazyce A) na každodenní témata okamžitého zájmu nebo potřeby.
A1	Dokáže (v jazyce B) předat jednoduché předvídatelné informace týkající se časů a míst podané v krátkých jednoduchých oznámeních a hlášeních (v jazyce A).	Dokáže (v jazyce B) sestavit seznam jmen, čísel, cen a zcela jednoduchých informací okamžitého zájmu obsažených v mluvených textech (v jazyce A), pokud jsou vyslovovány velmi pomalu a zřetelně a pokud jsou zopakovány.
Pre-A1	Dokáže (v jazyce B) předat jednoduché instrukce o časech a místech, pokud jsou velmi pomalu a zřetelně opakovány (v jazyce A). Dokáže předat (v jazyce B) zcela základní informace (např. čísla a ceny) obsažené v krátkých jednoduchých ilustrovaných textech (v jazyce A).	Dokáže (v jazyce B) sestavit seznam jmen, čísel, cen a zcela jednoduchých informací důležitých pro danou situaci z textů (v jazyce A), pokud jsou napsány zcela jednoduchým jazykem a pokud obsahují ilustrace.

Vysvětlování dat

Tato stupnice se týká převodu graficky ztvárněných informací (grafy, diagramy atd.) do verbálního textu. Uživatel či uživatelka / student či studentka je může zpracovat jako součást prezentace v PowerPointu, nebo když vysvětluje známému či známé nebo kolegovi či kolegyni klíčové informace podané v doprovodné grafice k článku, k předpovědi počasí nebo k finančním informacím. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ popis graficky ztvárněných informací týkajících se známých témat (jako jsou např. vývojové diagramy, meteorologické mapy);
- ▶ prezentace trendů v grafech;
- ▶ komentování sloupcových grafů;
- ▶ výběr a interpretace nejdůležitějších relevantních údajů obsažených v empirických datech zpracovaných graficky.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: čím je úroveň vyšší, tím jsou vizuální informace komplexnější – od každodenních obrazových materiálů (např. meteorologických map) až po složité obrazové materiály, které doprovázejí vědecké a vysoce odborné texty. Dále platí, že čím je úroveň vyšší, tím komplexnější komunikační akty to vyžaduje (interpretace zdrojových dat, popis nejvýraznějších údajů, detailní vysvětlování). Pro úroveň A1 a A2 nejsou deskriptory k dispozici. Na úrovni A2+ uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže popsat jednoduché obrazové materiály na známá témata, zatímco na úrovni B1 dokáže popsat celkové trendy a detailní informace v grafech týkajících se jeho/její oblasti zájmu. Na úrovni B2 je důraz kladen na spolehlivou interpretaci složitých dat, zatímco na úrovni C2 uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže interpretovat a popsat rozličné formy empirických dat koncepčně složitěho výzkumu.

Pro obě stupnice mohou být jazyk A a jazyk B odlišné jazyky, variety stejného jazyka, funkční styly (registry) stejné variety jazyka, formy komunikace ve stejném jazyce nebo variety jazyka nebo jakákoliv kombinace výše zmíněného. Může se však jednat i o jazyky identické. V prvním případě by uživatelé a uživatelky měli dotyčné jazyky / variety jazyka / formy komunikace upřesnit; ve druhém případě by měli jen odstranit části v závorkách.

Vysvětlování dat (v grafech, diagramech atd.)		
	Vysvětlování dat v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Vysvětlování dat v písemném projevu
C2	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a jasně a spolehlivě popsat různé formy empirických dat a vizuálně uspořádaných informací (u textu v jazyce A) z koncepčně složitěho výzkumu na vědecká či odborná témata.	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a písemně prezentovat různé formy empirických dat (u textu v jazyce A) z koncepčně složitěho výzkumu na vědecká či odborná témata.
C1	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a jasně a spolehlivě popsat nejdůležitější údaje a detaily obsažené ve složitých diagramech a jiných vizuálně uspořádaných informacích (u textu v jazyce A) na složitá vědecká či odborná témata.	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a jasně a spolehlivě písemně prezentovat nejdůležitější relevantní údaje obsažené ve složitých diagramech a jiných vizuálně uspořádaných datech (u textu v jazyce A) na složitá vědecká či odborná témata.
B2	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a spolehlivě popsat detailní informace obsažené ve složitých diagramech, grafech a jiných vizuálně uspořádaných informacích (u textu v jazyce A) na témata z oblasti vlastního zájmu.	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a spolehlivě písemně prezentovat detailní informace obsažené v diagramech a jiných vizuálně uspořádaných informacích (v textu v jazyce A) na témata z oblasti vlastního zájmu.
B1	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a popsat detailní informace obsažené v diagramech na témata z oblasti vlastního zájmu (u textu v jazyce A), i když mezery ve slovní zásobě mohou zapříčinit váhání nebo nepřesnou formulaci.	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a písemně prezentovat celkové trendy znázorněné v jednoduchých diagramech (např. grafech, sloupcových grafech) (u textu v jazyce A) a s pomocí slovníku nebo jiného referenčního materiálu dokáže detailněji vysvětlit důležité údaje.
A2	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a popsat celkové trendy znázorněné v jednoduchých diagramech (např. grafech, sloupcových grafech) (u textu v jazyce A), i když chvílemi mohou lexikální omezení působit potíže s formulacemi.	Dokáže (v jazyce B) jednoduchými větami popsat hlavní fakta zachycená v obrazovém materiálu (u textu v jazyce A) na známá témata (např. meteorologická mapa, základní vývojový diagram).
A1	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a popsat jednoduchý obrazový materiál na známá témata (např. meteorologická mapa, základní vývojový diagram) (u textu v jazyce A), přestože odmlky, opakovaná zahájení promluvy a přeformulování mohou být velmi nápadné.	Deskriptory nejsou k dispozici.
	Deskriptory nejsou k dispozici.	Deskriptory nejsou k dispozici.
	Deskriptory nejsou k dispozici.	Deskriptory nejsou k dispozici.
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.	Deskriptory nejsou k dispozici.

Zpracování textu

Zpracování textu obnáší porozumění informacím a/nebo argumentům zdrojového textu a jejich následné přenesení do jiného textu způsobem, který je pro daný kontext vhodný, zpravidla v kondenzovanější podobě. Jinými slovy výstupem je kondenzace a/nebo přeformulování původních informací a argumentů s tím, že pozornost je zaměřena na hlavní informace a myšlenky zdrojového textu. Klíčovým slovem stupnic pro zpracování textu je „shrnutí“. Zatímco při „Předávání konkrétních informací“ uživatel či uživatelka / student či studentka téměř určitě nebude číst celý text (ledaže by požadované informace byly skryté), při „Zpracování textu“ musí nejprve plně porozumět hlavním informacím zdrojového textu. „Zpracování textu“ tak souvisí se „Čtením s cílem získat informace a argumenty“ (občas nazývané detailní nebo pečlivé čtení), ačkoliv dané informace mohou být podány ústně při prezentaci nebo na přednášce. Uživatel či uživatelka / student či studentka se pak může rozhodnout, že s ohledem na cíl komunikačního setkání bude informace příjemci či příjemkyni předkládat v úplně jiném sledu. Obě stupnice pracují s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ shrnout hlavní myšlenky zdrojového textu;
- ▶ shromáždit tyto informace a argumenty z různých zdrojů a utřídit je;
- ▶ rozpoznat, komu je zdrojový text určen, jaký je jeho účel a stanovisko, a toto příjemci objasnit.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: obecně platí, že čím je úroveň vyšší, tím je proces popsaný deskriptorem kognitivně a jazykově náročnější, typy textů jsou různorodější, složitost textů a abstraktnost témat větší a slovní zásoba komplexnější. Pro úroveň A1 deskriptor není k dispozici. Na úrovni A2 může mít student či studentka potřebu doplnit vlastní omezený repertoár gesty, kresbami nebo výrazy z jiných jazyků. Zdrojové texty jsou na nižších úrovních jednodušší, faktografičtější a týkají se každodenních témat a témat důležitých pro danou situaci. Na úrovni B1 texty zahrnují televizní pořady, rozhovory a dobře strukturované texty na témata, o něž se student či studentka zajímá. Na úrovni B2 uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže spojit v jeden celek informace z více zdrojů a podat o nich zprávu, jedná se např. o informace z interview, dokumentárních filmů, filmů a složitých textů z oblastí vlastního zájmu. Na úrovních C dokáže dobře strukturovaným jazykem shrnout dlouhé náročné odborné nebo vědecké texty, dokáže také vyvozovat postoje a implicitní názory, vysvětlit velmi jemné rozdíly v prezentaci faktů nebo argumentů.

Pro obě stupnice mohou být jazyk A a jazyk B odlišné jazyky, variety stejného jazyka, funkční styly (registry) stejné variety jazyka, formy komunikace ve stejném jazyce nebo variety jazyka nebo jakákoliv kombinace výše zmíněného. Může se však jednat i o jazyky identické. V prvním případě by uživatelé a uživatelky měli dotyčné jazyky / variety jazyka / formy komunikace upřesnit; ve druhém případě by měli jen odstranit části v závorkách.

Zpracování textu		
	Zpracování textu v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Zpracování textu v písemném projevu
C2	Dokáže (v jazyce B) vysvětlit proces usuzování, když (v jazyce A) nejsou souvislosti nebo implikace explicitně vyjádřeny, a dokáže upozornit na sociokulturní implikace formy vyjádření (např. zmírněných tvrzení, ironie, sarkasmu).	Dokáže (v jazyce B) písemně vysvětlit způsob, jakým jsou fakta a argumenty v textu (v jazyce A) prezentovány, zvláště když je podávána zpráva o něčem stanovisku. Dokáže upozornit na zmírněná tvrzení, nepřímou kritiku, ironii a sarkasmus. Dokáže shrnout informace z různých zdrojů, reprodukovat argumenty a důvody v logicky soudržnou prezentaci celkového výsledku.
C1	Dokáže (v jazyce B) shrnout dlouhé náročné texty (v jazyce A). Dokáže (v jazyce B) shrnout diskuzi (v jazyce A) o záležitostech z oblasti vlastní akademické nebo odborné kompetence, dokáže rozvést a zvážit různá hlediska a rozpoznat nejdůležitější myšlenky. Dokáže (v jazyce B) dobře strukturovaným jazykem jasně shrnout hlavní body složitých textů (v jazyce A) z oblasti mimo vlastní odbornost, ačkoli si občas může ověřovat specifické odborné pojmy. Dokáže (v jazyce B) vysvětlit velmi jemné rozdíly v prezentování faktů a argumentů (v jazyce A). Dokáže ze složitého textu (v jazyce A) získat informace a argumenty pro diskuzi o tématu (v jazyce B), glosovat hodnotícími komentáři, přidávat vlastní názor atd. Dokáže (v jazyce B) vysvětlit postoj nebo názor vyjádřený ve zdrojovém textu (v jazyce A) na odborné téma a proces usuzování dokáže opírat o odkazy na konkrétní pasáže v originále.	Dokáže (v jazyce B) písemně shrnout dlouhé složité texty (v jazyce A), vhodně interpretovat jejich obsah, pokud si příležitostně může ověřit přesný význam neobvyklých a odborných termínů. Dokáže (v jazyce B) pro konkrétní publikum písemně shrnout dlouhý a složitý text (v jazyce A) (např. vědecký článek, článek s politickou analýzou, úryvek z románu, úvodník, literární recenzi, zprávu nebo úryvek z vědecké knihy) a dokáže při tom dodržet styl originálu a jeho funkční styl (registr).
B2+	Dokáže (v jazyce B) dobře strukturovaným jazykem jasně shrnout informace a argumenty ze složitých textů (v jazyce A), které se týkají široké škály témat spojených s oblastmi jeho/jejího zájmu a odbornosti. Dokáže (v jazyce B) shrnout hlavní body složitých diskuzí (v jazyce A) a zvážit rozdílná stanoviska, jež jsou prezentována.	Dokáže (v jazyce B) písemně shrnout obsah dobře strukturovaných, ale dlouhých a z hlediska větné stavby složitých textů (v jazyce A), pojednávajících o tématech z oblasti, jež spadají do jeho/jejího profesního, akademického nebo osobního zájmu. Dokáže (v jazyce B) porovnat, uvést do kontrastu a spojit v jeden celek informace a stanoviska z vědeckých a odborných publikací (v jazyce A) z vlastních specializovaných zájmových oblastí. Dokáže písemně vysvětlit (v jazyce B) stanovisko formulované ve složitém textu (v jazyce A) a vlastní proces usuzování podepřít odkazy na konkrétní informace v originále.

Zpracování textu		
	Zpracování textu v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Zpracování textu v písemném projevu
B2	Dokáže (v jazyce B) sloučit informace a argumenty z více zdrojů (v jazyce A) a podat o nich zprávu.	Dokáže (v jazyce B) písemně shrnout hlavní obsah složitých textů (v jazyce A) na témata spojená s oblastmi vlastního zájmu a odbornosti.
	Dokáže (v jazyce B) shrnout širokou škálu faktografických a fikčních textů (v jazyce A), komentovat protichůdná stanoviska a hlavní témata a diskutovat o nich.	
	Dokáže (v jazyce B) shrnout důležité myšlenky delších složitých textů (v jazyce A) o aktuálních tématech včetně témat z oblastí vlastního zájmu.	
	Dokáže (v jazyce A) rozpoznat, pro koho je určen text na téma, o němž se zajímá, a dokáže vysvětlit (v jazyce B) záměr, postoje a názor autora či autorky.	
	Dokáže (v jazyce B) shrnout úryvky ze zpráv, interview nebo dokumentárních pořadů obsahujících názory, argumenty a diskuze (v jazyce A).	
B1+	Dokáže (v jazyce B) shrnout zápletku a sled událostí ve filmu nebo divadelní hře (v jazyce A).	Dokáže (v jazyce B) písemně shrnout informace a argumenty z textů (v jazyce A) o obecných tématech nebo o tématech osobního zájmu.
	Dokáže (v jazyce B) shrnout důležité myšlenky dlouhých textů (v jazyce A) o tématech z oblastí vlastního zájmu, pokud si význam některých výrazů může ověřit.	
	Dokáže (v jazyce B) shrnout krátké vyprávění nebo články, proslov, diskuze, interview nebo dokumentární film (v jazyce A) a následně odpovědět na otázky týkající se detailů.	
	Dokáže shromáždit a utřídit stručné informace z několika zdrojů (v jazyce A) a shrnout je (v jazyce B) pro někoho jiného.	

Zpracování textu		
	Zpracování textu v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Zpracování textu v písemném projevu
B1	Dokáže (v jazyce B) shrnout hlavní body jasných dobře strukturovaných textů (v jazyce A) o známých tématech nebo tématech osobního zájmu, ačkoliv mu/ji lexikální omezení někdy způsobují potíže s formulací. Dokáže (v jazyce B) jednoduše shrnout hlavní obsah informací jednoduše formulovaných textů (v jazyce A) na známá témata (např. krátkého záznamu interview, článku v časopise, cestovní brožury). Dokáže (v jazyce B) shrnout hlavní body rozhovoru (v jazyce A) o obecných tématech nebo o tématech osobního zájmu, pokud mluvíci vyslovují zřetelně. Dokáže (v jazyce B) shrnout hlavní myšlenky dlouhých textů ústně podaných (v jazyce A) o tématech z oblasti vlastního zájmu, pokud je může opakované poslouchat nebo zhlédnout. Dokáže (v jazyce B) shrnout hlavní body nebo události televizních pořadů a videoklipů (v jazyce A), pokud je může zhlédnout opakovaně.	Dokáže (v jazyce B) písemně shrnout hlavní body jednoduše formulovaných informačních textů (v jazyce A) o obecných tématech nebo o tématech osobního zájmu, pokud jsou mluvené texty zřetelně proneseny. Dokáže jednoduchým způsobem parafrázovat krátké pasáže s použitím výrazů a slovosledu původního textu.
A2	Dokáže podat zprávu (v jazyce B) o hlavních bodech jednoduchých televizních nebo rozhlasových zpráv (v jazyce A), jež pojednávají o událostech, sportu, nehodách atd., pokud jsou předneseny pomalu a jasně a témata jsou mu/jí známá. Dokáže podat zprávu v jednoduchých větách (v jazyce B) o informacích v jasné strukturovaných krátkých jednoduchých textech (v jazyce A), které jsou doprovázeny ilustracemi nebo tabulkami. Dokáže (v jazyce B) shrnout hlavní body jednoduchých informačních textů (v jazyce A) na známá témata.	Dokáže (v jazyce B) sestavit výčet relevantních informací obsažených v krátkých jednoduchých textech (v jazyce A), pokud se texty týkají konkrétních známých témat a obsahují pouze jednoduchý každodenní jazyk. Dokáže v rámci vlastních omezených schopností a zkušeností najít a reprodukovat klíčová slova a slovní obraty nebo krátké věty z krátkého textu.
A1	Dokáže (v jazyce B) zprostředkovat hlavní myšlenku/y jasně strukturovaných, krátkých, jednoduchých textů (v jazyce A), pokud si může vlastní omezený repertoár doplnit dalšími prostředky (např. gesty, kresbami, slovy/znaky z jiných jazyků).	Dokáže užívat jednoduchý jazyk, aby zprostředkoval/a (v jazyce B) hlavní body velmi krátkých textů (v jazyce A) na známá a každodenní témata, které obsahují nejfrekventovanější slovní zásobu; výsledný text přitom zůstává navzdory chybám srozumitelný. Dokáže přepsat krátké tištěné nebo rukou psané texty, pokud jsou dobře čitelné.
Pre-A1	Dokáže zprostředkovat (v jazyce B) jednoduché předvídatelné informace z krátkých zcela jednoduchých nápisů a oznámení, plakátů a programů (v jazyce A).	Dokáže s pomocí slovníku zprostředkovat (v jazyce B) význam jednoduchých slovních obrátů (v jazyce A) na známá a každodenní témata. Dokáže přepsat jednotlivá slova a krátké texty předložené ve standardním tištěném formátu. <i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Tlumočení a překlad psaného textu

Tlumočení psaného textu do mluveného projevu nebo do znakového jazyka je do značné míry neformální činnost, která je v každodenním osobním a profesním životě docela běžná. Je to proces spontánního tlumočení psaného textu, často se jedná o oznámení, dopis, e-mail nebo jinou komunikaci. Obě stupnice pracují s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ poskytnutí hrubého, orientačního tlumočení;
- ▶ zachycení základních informací;
- ▶ zachycení nuancí (vyšší úrovně).

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně – na nižších úrovních se pohybuje od hrubého přetlumočení každodenních rutinních informací obsažených v jednoduchých textech směrem k plynulejšímu a přesnějšímu tlumočení textů, jejichž složitost se postupně zvyšuje. Odlišení úrovní od A1 k B1 je založeno pouze na druhu tlumočených textů. Na úrovni B2 uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže tlumočit složité texty obsahující informace a argumenty k tématům, jež spadají do oblastí jeho/jejího profesního, akademického a osobního zájmu. Na úrovních C dokáže plynule tlumočit složité texty pojednávající o široké škále obecných a odborných témat a dokáže přitom zachytit nuance a implikace.

„Překlad psaného textu v psaném projevu“ je ve své podstatě formálnější proces než poskytnutí improvizovaného tlumočení. Tato stupnice deskriptorů Referenčního rámce se však k činnostem profesionálních překladatelů a překladatelek nebo k jejich průpravě vztahovat nemá a překladatelskými kompetencemi se skutečně nezabývá. Navíc profesionální překladatelé a překladatelky, stejně jako profesionální tlumočníci a tlumočnice, své kompetence rozvíjejí po celou dobu své kariéry. Jazyková úroveň nezbytná pro překlad rovněž závisí na druhu textu. Například literární překlad vyžaduje úroveň C2 nebo vyšší. Jak již bylo při probírání úrovní Referenčního rámce zmíněno v oddíle věnovaném jeho klíčovým aspektům, úroveň C2 není nejvyšší definovatelnou úrovní znalosti druhého/cizího jazyka. Je to ve skutečnosti prostřední úroveň pětibodové stupnice pro literární překlad, která byla vytvořena v rámci projektu [PETRA](https://petra-education.eu/)⁴⁴. Na druhou stranu se plurilingvní uživatel či uživatelka / student či studentka se slabší úrovní jazykové způsobilosti někdy dostane do situace, kdy je ve svém profesním nebo osobním životě o písemný překlad textu požádán/a. V tom případě se po něm/ní chce, aby spíše reprodukoval/a základní obsahové sdělení zdrojového textu, než aby nutně převedl/a styl a vyznění originálu do odpovídajícího stylu a vyznění v překladu, jak by se očekávalo od profesionálního překladatele či překladatelky.

Při používání deskriptorů této stupnice je obzvláště důležité upřesnit, o jaké jazyky se jedná, protože stupnice záměrně neřeší problém překladu do prvního jazyka a naopak. Důvodem je mimo jiné skutečnost, že pro rostoucí počet plurilingvních osob nejsou „první jazyk“ a „dominantní jazyk“ vždy synonyma. Stupnice zajišťuje funkční popis jazykové schopnosti nezbytné k reprodukování zdrojového textu do jiného jazyka. Pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ srozumitelnost překladu;
- ▶ rozsah, v jakém formulace a struktura zdrojového textu (příliš) ovlivňují překlad v protikladu k textu, jenž odpovídající pravidla cílového jazyka dodržuje;
- ▶ zachycení nuancí originálu.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána velmi podobně jako stupnice předcházející. Překlad na nižších úrovních obnáší orientační překlady krátkých textů obsahujících jednoduše formulované a známé informace, zatímco na vyšších úrovních se postupně zvyšuje složitost zdrojových textů, překlad je výstižnější a přesněji odpovídá zdrojovému textu.

Pro obě stupnice mohou být jazyk A a jazyk B odlišné jazyky, variety stejného jazyka, funkční styly (registry) stejné variety jazyka, formy komunikace ve stejném jazyce nebo variety jazyka nebo jakákoliv kombinace výše zmíněného. Může se však jednat i o jazyky identické. V prvním případě by uživatelé a uživatelky měli dotyčné jazyky / variety jazyka / formy komunikace upřesnit; ve druhém případě by měli jen odstranit části v závorkách.

Poznámka: stejně jako v jiných případech, kdy se jedná o mediaci mezi jazyky, je možné, že uživatelé budou chtít deskriptor upřesnit uvedením dotyčných jazyků.

44. <https://petra-education.eu/>.

Tlumočení a překlad psaného textu		
	Tlumočení psaného textu v mluveném projevu nebo znakovém jazyce	Překlad psaného textu v psaném projevu
C2	Dokáže plynule tlumočit (do jazyka B) abstraktní texty (napsané v jazyce A) na širokou škálu témat z oblasti profesního, akademického a osobního zájmu, zdámě při tom převést hodnotící aspekty a argumenty včetně nuancí a implikací s nimi spojených.	Dokáže přeložit (do jazyka B) odborný text z oblasti mimo jeho/její odbornost (napsaný v jazyce A), je však třeba, aby přesnost obsahu zkontroloval odborník či odbornice z daného oboru.
C1	Dokáže plynule tlumočit (do jazyka B) složité texty (napsané v jazyce A) na širokou škálu obecných a odborných témat a zachytit při tom větší nuancí.	Dokáže přeložit (do jazyka B) abstraktní texty (napsané v jazyce A) na společenská, odborná a profesní témata z vlastního oboru a dokáže zdárně zprostředkovat hodnotící aspekty a argumenty včetně mnohých implikací s nimi spojených, ačkoliv některá slovní spojení mohou být příliš ovlivněna zdrojovým textem.
B2	Dokáže tlumočit (do jazyka B) složité texty (napsané v jazyce A) obsahující informace a argumenty k tématům z oblasti vlastního profesního, akademického a osobního zájmu.	Dokáže vytvořit jasné organizované překlady (z jazyka A do jazyka B), které odráží běžné užívání jazyka, ale mohou být příliš ovlivněny slovosledem, členěním do odstavců, interpunkcí a zvláštními formulacemi zdrojového textu.
		Dokáže vytvořit překlady (do jazyka B), které věrně kopírují strukturu vět a odstavců zdrojového textu (v jazyce A), a dokáže přesně zprostředkovat hlavní myšlenky zdrojového textu, avšak překlad se může číst obtížně.
	Dokáže tlumočit (do jazyka B) texty (napsané v jazyce A) obsahující informace a argumenty k tématům z oblasti vlastního profesního, akademického a osobního zájmu, pokud jsou napsány nekomplikovaným spisovným jazykem.	Dokáže vytvořit orientační překlady (z jazyka A do jazyka B) jednoduše formulovaných faktografických textů napsaných nekomplikovaným spisovným jazykem, které věrně kopírují strukturu zdrojového textu. Ačkoliv se mohou vyskytnout jazykové chyby, překlad zůstává srozumitelný.
B1	Dokáže orientačně tlumočit (do jazyka B) jasné, dobře strukturované informační texty (napsané v jazyce A) na témata, jež jsou mu/jí známa nebo ho/ji osobně zajímají, ačkoliv omezená slovní zásoba někdy způsobuje obtíže při formulaci.	Dokáže vytvořit orientační překlady (z jazyka A do jazyka B) informací obsažených v krátkých faktografických textech napsaných nekomplikovaným spisovným jazykem. Překlad zůstává navzdory chybám srozumitelný.

Tlumočení a překlad psaného textu		
	Tlumočení psaného textu v mluveném projevu nebo znakovém jazyce	Překlad psaného textu v psaném projevu
A2	Dokáže orientačně přetlumčit (do jazyka B) krátké jednoduché každodenní texty (napsané v jazyce A) (např. položky v brožůře, oznámení, instrukce, dopisy nebo e-mailly).	
	Dokáže jednoduše a orientačně přetlumčit (do jazyka B) krátké jednoduché texty (např. oznámení, které se týká známého tématu) (napsáno v jazyce A) a při tom zachytit to nejdůležitější.	Dokáže s použitím jednoduchého jazyka vytvořit orientační překlad (z jazyka A do jazyka B) velmi krátkých textů na známá a každodenní témata, které obsahují nejfrekventovanější slovní zásobu. Překlad zůstává navzdory chybám srozumitelný.
	Dokáže jednoduše a orientačně přetlumčit (do jazyka B) rutinní informace, které jsou napsané v jednoduchých větách (v jazyce A) (např. osobní novinky, krátké historky, popis cesty, oznámení nebo instrukce) a jsou na známá a každodenní témata.	
A1	Dokáže jednoduše a orientačně přetlumčit (do jazyka B) jednoduchá každodenní slova/znaky a slovní spojení (napsaná v jazyce A), které se vyskytují na cedulích a oznámeních, plakátech, programech, letáčích atd.	Dokáže s pomocí slovníku přeložit jednoduchá slova/znaky a slovní obraty (z jazyka A do jazyka B), ale nemusí vždy vybrat slovo s vhodným významem.
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.	Deskriptory nejsou k dispozici.

Zápis poznámek (přednášky, semináře, schůze atd.)

Tato stupnice se věnuje schopnosti postihnout klíčové informace a zapsat si ucelené poznámky, což je v akademickém a profesním životě velmi důležité. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- typ zdrojového textu: od názorných ukázek a instrukcí přes schůze a jednoduše formulované přednášky k tématům z vlastního oboru až po schůze a semináře k neznámým a složitým tématům;
- faktor na straně mluvčí/ho / znakující/ho (nižší úroveň): od pomalého a srozumitelného projevu, kde je prostor na zápis poznámek, přes zřetelně vyslovované a dobře strukturované přednášky až po vícečetné zdroje;
- typ zápisu poznámek: od zapisování poznámek v podobě sledu bodů (nižší úroveň) přes zapisování toho, co považuje za důležité, až po náležitý výběr toho, co si zapsat a co vynechat;
- přesnost poznámek (vyšší úroveň): od dostatečně pečlivých poznámek pro vlastní potřebu (B1) přes přesné poznámky ze schůzí z vlastního oboru (B2) až po přesné zachycení abstraktních konceptů, vztahů mezi myšlenkami, implikací a nepřímých narážek.

	Zápis poznámek (přednášky, semináře, schůze atd.)
C2	Dokáže během schůze nebo semináře zapsat spolehlivé poznámky (nebo zápis) pro nepřítomné osoby, i když se jedná o složité a/nebo neznámé téma. Je si vědom/a implikací a narážek řečeného a dokáže je v poznámkách postihnout stejně jako konkrétní použitá slova. Dokáže si selektivně dělat poznámky, zdárně parafrázovat a zkracovat tak, aby zachytil/a abstraktní koncepty a vztahy mezi myšlenkami.
C1	Dokáže si zapisovat detailní poznámky během přednášky na téma z oblasti vlastního zájmu, umí informace zapsat natolik přesně a věrně originálu, že poznámky mohou sloužit i někomu jinému. Dokáže se v průběhu přednášky nebo semináře rozhodnout, co je potřeba zapsat a co lze vynechat, a to i v případě neznámých témat. Dokáže vybrat relevantní podrobné informace a argumenty ke složitým abstraktním tématům z více ústně podaných zdrojů (např. přednášek, podcastů, formálních diskuzí a debat, interview), pokud jsou podány běžným mluvním tempem.
B2	Dokáže porozumět jasně strukturované přednášce na známá témata a dokáže si zapisovat poznámky k myšlenkám, jež považuje za důležité, má však tendenci soustředit se na formulaci samotnou, a tak některé informace nezachytí. Dokáže zapisovat přesné poznámky ze schůzí a seminářů o většině záležitostí, jež mohou vyvstat a týkají se jeho/její oblasti zájmu.
B1	Dokáže si během přednášky zapisovat dostatečně přesné poznámky, aby je mohl/a později využít pro svou vlastní potřebu, pokud téma spadá do oblasti jeho/jejího zájmu a přednáška je srozumitelná a dobře strukturovaná. Dokáže si během jednoduché přednášky zapisovat poznámky v podobě výčtu, pokud je mu/jí téma známé a přednáška je formulována jednoduchým jazykem a mluvčí zřetelně vyslovuje. Dokáže během schůze zapsat rutinní instrukce na známé téma, pokud na to má dostatek času a instrukce jsou podány jednoduchým jazykem.
A2	Dokáže si zapisovat jednoduché poznámky z prezentace / názorné ukázky, pokud se jedná o známé nebo předvídatelné téma a prezentující počítá s vysvětlováním a zápisem poznámek.
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Tvůrčí texty

Tvůrčí texty jsou jedním z hlavních zdrojů „Čtení jako činnost ve volném čase“ a na stupnici uvedené pod tímto názvem existuje několik deskriptorů věnovaných četbě literatury. Tvůrčí texty se však neomezuje na literaturu nebo na scénáře. Film, divadlo, recitály a multimodální instalace, tedy výtvoř lidské představivosti s kulturním významem, jsou jen dalšími typy tvůrčích textů. Mnohé deskriptory v tomto oddílu k takovýmto „dílům“ odkazují, ačkoliv se mnohé z nich explicitně vztahují k psaným textům a/nebo k literatuře.

Tvůrčí texty usilují o vyvolání reakce, a to je často v jazykovém vzdělávání podporováno. Tato reakce může být vyjádřena ve výuce nebo ve čtenářských klubech, které jsou často s učením se cizím jazykům spojovány.

Dalo by se mluvit o čtyřech hlavních typech klasické reakce:

- ▶ zájem: vyjádření osobní reakce na jazyk, styl nebo obsah, zaujetí některým aspektem díla nebo postavou nebo charakteristikou díla;
- ▶ interpretace: přisuzování smyslu nebo významu jednotlivým aspektům díla včetně obsahu, motivů, pohnutek postav, metafor atd.;
- ▶ analýza určitých aspektů díla včetně jazyka, literárních prostředků, kontextu, postav, vztahů atd.;
- ▶ evaluace: kritické zhodnocení techniky, struktury, umělcovy vize, významu díla atd.

Mezi prvními dvěma výše uvedenými kategoriemi reakcí (zájmem a interpretací) a posledními dvěma (analýzou a evaluací) je zásadní rozdíl. Popisovat osobní reakci a interpretovat je kognitivně mnohem snazší než provádět intelektuálně náročnější analýzu a/nebo evaluaci. Proto jsou k dispozici dvě stupnice.

Vyjádření osobní reakce na tvůrčí texty (včetně literatury)

Tato první stupnice reflektuje přístup používaný ve školství a ve čtenářských klubech pro dospělé. Zaměřuje se na vyjádření účinku, jaký má dílo na uživatele či uživatelku / studenta či studentku jako na jedince. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ vysvětlit, co se líbilo a co na díle zaujalo;
- ▶ popsat postavy a sdělit, se kterou se identifikoval/a;
- ▶ vztáhnout aspekty díla k vlastní zkušenosti;
- ▶ hovořit o pocitech a emocích;
- ▶ osobně interpretovat aspekty díla nebo dílo jako celek.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: na nižších úrovních uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže říct, zda se mu/jí dílo líbilo, umí říct, jak se díky němu cítil/a, dokáže také diskutovat o postavách a vztáhnout aspekty díla k vlastní zkušenosti, na úrovni B1 detailněji. Na úrovni B2 dokáže podat propracovanější vysvětlení, komentovat formy výrazu a stylu a podat svou interpretaci vývoje zápletky, postav a témat v příběhu, románu, filmu nebo divadelní hře. Na úrovních C dokáže podat širší a hlubší interpretace podložené detaily a příklady.

	Vyjádření osobní reakce na tvůrčí texty (včetně literatury)
C2	Deskriptory nejsou k dispozici.
C1	Dokáže detailně popsat osobní interpretaci díla, umí také nastínit, jaké reakce v něm/ní vyvolaly některé znaky daného díla a vysvětlit jejich význam. Dokáže podat základní linie vlastní interpretace postavy v díle: její psychologický/emocionální stav, pohnutky k činům a důsledky těchto činů.

	Vyjádření osobní reakce na tvůrčí texty (včetně literatury)
B2	Dokáže srozumitelně prezentovat vlastní reakce na dílo, rozvinout vlastní myšlenky a podložit je příklady a argumenty. Dokáže podat osobní interpretaci vývoje zápletky, postav a témat v příběhu, románu, filmu nebo v divadelní hře. Dokáže popsat svou emocionální reakci na dílo, umí také podrobněji popsat, jak dílo danou reakci vyvolalo. Dokáže vcelku podrobně vyjádřit vlastní reakce k formě ztvárnění, stylu a obsahu díla, vysvětlit, čeho si na díle cení a proč.
B1	Dokáže vysvětlit, proč ho/ji určité aspekty díla obzvláště zaujaly. Dokáže vcelku podrobně vysvětlit, se kterou postavou se nejvíce ztotožnil/a a proč. Dokáže vztáhnout události v příběhu, filmu nebo divadelní hře k podobným událostem, jež zažil/anebo o nichž slyšel/a. Dokáže vztáhnout emoce prožívané nějakou postavou k emocím, které sám/sama zažil/a. Dokáže popsat emoce, které prožíval/a v určité části příběhu, např. okamžik/y, kdy začal/a mít o postavu strach, a umí vysvětlit proč. Dokáže stručně vysvětlit pocity a myšlenky, jež v něm/ní dílo vyvolalo. Dokáže popsat postavu a její charakter. Dokáže popsat pocity postavy a dokáže vysvětlit, proč se tak postava cítí.
A2	Dokáže vyjádřit vlastní reakce na dílo a dokáže jednoduchým jazykem vlastní pocity a myšlenky sdělit. Dokáže jednoduchým jazykem sdělit, které aspekty díla ho/ji obzvláště zaujaly. Dokáže sdělit, zda se mu/jí dílo líbilo, či ne, a vysvětlit jednoduchým jazykem proč.
A1	Dokáže jednoduchými slovy/znaky vyjádřit, jaké emoce v něm/ní dílo vyvolalo.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Analýza a kritika tvůrčích textů (včetně literatury)

Tato stupnice představuje přístup běžný spíše ve vyšších ročnících středních škol a na univerzitách. Týká se formálnějších, intelektuálnějších reakcí. Analyzované aspekty zahrnují význam událostí popsaných v románu, zpracování stejných témat v různých dílech a další souvislosti mezi těmito díly, míru dodržování konvencí a souhrnné zhodnocení díla jako celku. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ srovnat různá díla;
- ▶ předložit na dílo názor podložený argumenty;
- ▶ kriticky zhodnotit rysy díla, včetně účinnosti jeho postupů.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: pro úroveň A1 a A2 nejsou deskriptory k dispozici. Až do úrovně B2 je důraz kladen spíše na popis než na evaluaci. Na úrovni B2 uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže analyzovat podobnosti a rozdíly mezi díly, podat podložený názor a odkázat na názory ostatních. Na úrovni C1 se analýza zjemňuje a týká se způsobu, jakým dílo komunikuje s publikem, do jaké míry je konvenční nebo zda používá ironii. Na úrovni C2 uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže rozeznat velmi jemné jazykové a stylistické nuance, rozkrýt konotace a kritičtěji zhodnotit způsob účelného využití struktury, jazyka a rétorických prostředků díla.

	Analýza a kritika tvůrčích textů (včetně literatury)
C2	Dokáže kriticky zhodnotit díla z různých období a žánrů (např. románů, básní a divadelních her), dokáže také ocenit velmi jemné rozdíly ve stylu a implicitní i explicitní význam. Dokáže rozpoznat velmi jemné nuance jazyka, rétorický účinek a stylistické použití jazyka (např. metafor, neobvyklou syntax, nejednoznačnost), umí interpretovat a „rozkrývat“ významy a konotace. Dokáže kriticky zhodnotit způsob, jakým jsou struktura, jazykové a rétorické prostředky v literárním díle používány za určitým účelem, umí také zdůvodnit jejich vhodnost a účinnost. Dokáže v psaném textu kriticky zhodnotit záměrné porušování jazykových konvencí.
C1	Dokáže kriticky zhodnotit širokou škálu textů včetně literárních děl z různých období a žánrů. Dokáže posoudit, v jakém rozsahu dílo odpovídá konvencím svého žánru. Dokáže popsat a okomentovat způsoby, jakými dílo zaujme publikum (např. nastavením očekávání a jeho subverzí).
B2	Dokáže porovnat dvě díla tak, že bere v potaz témata, postavy a scény, dokáže prozkoumat podobnosti a kontrasty a vysvětlit, proč je spojitost mezi nimi důležitá. Dokáže předložit názor na dílo podložený argumenty a projevit vnímavost k tematickým, strukturním a formálním znakům a dokáže odkázat k názorům a argumentům ostatních. Dokáže vyhodnotit způsob, jakým dílo podněcuje k identifikaci s postavami, a umí to doložit příklady. Dokáže popsat, jak se různá díla liší ve způsobu zpracování téhož tématu.
B1	Dokáže poukázat na nejdůležitější epizody a události v jasně strukturovaném vyprávění v každodenním jazyce, umí také vysvětlit důležitost událostí a spojitost mezi nimi. Dokáže popsat klíčová témata a postavy krátkých příběhů, jež se týkají známých situací a obsahují pouze nejběžnější každodenní slovní zásobu.
A2	Dokáže identifikovat a pomocí zautomatizovaných slovních spojení stručně popsat klíčová témata a postavy krátkých jednoduchých příběhů o známých situacích, jež obsahují pouze nejběžnější každodenní slovní zásobu.
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

3.4.1.2 Mediace konceptů

Ve vzdělávání je jazyk považován za nástroj, který slouží k přemýšlení o věcech a k vyjádření tohoto přemýšlení v dynamickém procesu spoluvytváření. Klíčovou součástí vývoje stupnic pro mediaci je proto zachycení této funkce. Jak může uživatel či uživatelka / student či studentka usnadnit přístup k vědomostem a konceptům prostřednictvím jazyka? Děje se to dvěma hlavními způsoby: první se odehrává v kontextu kolaborativní práce a druhý nastává, když člověk dostane oficiální či neoficiální roli facilitátora či facilitátorky, učitele či učitelky nebo školitele či školitelky. V obou kontextech je prakticky nemožné koncepty rozvíjet, aniž by si člověk nejprve uměl poradit s problematikou vztahů, jež s tím souvisí. Proto jsou uvedeny dvě stupnice – jedna pro spolupráci ve skupině a druhá pro vedení skupinové práce. První stupnice, která je v tabulce v levém sloupci, se vždy týká nastolení podmínek pro efektivní práci (= vztahová mediace).

Druhá stupnice, uvedená v pravé části tabulky, se týká rozvoje a rozpracování myšlenek (= kognitivní mediace). Stejně jako v případě různých aspektů komunikační jazykové kompetence či plurilingvní a plurikulturní kompetence je odlišujeme především pro usnadnění konceptuálního uchopení. Skutečná komunikace však vyžaduje holistické zapojení nejrůznějších aspektů. Všechny čtyři stupnice deskriptorů v tomto pododdíle tak tvoří dvojice, jak je uvedeno níže.

	Stanovení podmínek	Rozvíjení myšlenek
Spolupráce ve skupině	Usnadňování kolaborativní interakce mezi řadovými členy a členkami skupiny	Spolupráce na vytváření významu
Vedení skupinové práce	Řízení interakce	Podpora koncepční rozmluvy

Obě stupnice ve sloupci „Stanovení podmínek“ se zaměřují na budování a udržování pozitivních interakcí, o přístupu k novým vědomostem a konceptům přitom přímo nepojednávají. Avšak pro rozvíjení nových vědomostí může být nezbytné, aby mu taková mediace předcházela, nebo dokonce probíhala souběžně. Citlivost k názorům ostatních je nezbytná, proto je pozitivní atmosféra často nutným předpokladem pro takové zapojení do spolupráce ve skupině, které může vést k novým poznatkům. Ačkoliv se tyto čtyři stupnice přímo týkají oblasti vzdělávání, neomezují se pouze na výuku, protože jsou použitelné ve všech oblastech, kde je potřeba posouvat myšlení dál.

Usnadňování kolaborativní interakce mezi řadovými členy a členkami skupiny

Když uživatel či uživatelka / student či studentka přispívá ke zdárné spolupráci ve skupině, do níž patří, má přitom obvykle na mysli určitý sdílený cíl nebo komunikační úkol. Záměrně zasahuje, když je to vhodné, aby nasměroval/a diskuzi, udržoval/a rovnováhu mezi příspěvky a pomáhal/a překonat komunikační potíže ve skupině. Nemá ve skupině přidělenou vůdčí roli, ani se vytvářením takové role pro sebe nezabývá, záleží mu/jí pouze na zdárné spolupráci. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ účast na spolupráci vědomým řízením vlastní role a přispíváním ke komunikaci ve skupině;
- ▶ aktivní směřování týmové práce napomáháním opětovnému procházení klíčových bodů a promýšlení nebo definování dalších kroků;
- ▶ pokládání otázek a přispívání do diskuze tak, aby došlo k jejímu posunu produktivním způsobem;
- ▶ pokládání otázek a střídání replik, aby došlo k vyvážení vlastních příspěvků s příspěvky ostatních členů a členek skupiny.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: na úrovni A2 uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže aktivně spolupracovat na jednoduchých sdílených úkolech, pokud mu/jí někdo pomáhá vyjádřit jeho/její návrhy. Na úrovni B1 je pozornost zaměřena na pokládání otázek a vyzývání ostatních, aby se zapojili. Na úrovni B2 už uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže přesměrovat diskuzi a pomoci definovat její cíle a srovnat způsoby, jak jich dosáhnout. Na úrovni C1 dokáže pomoci taktně nasměrovat diskuzi k závěru.

Spolupráce na vytváření významu

Tato stupnice se zabývá podněcováním a rozvíjením myšlenek v pozici člena či členky skupiny. Pro kolaborativní práci to je obzvláště důležité při řešení problémů, brainstorming, rozvíjení konceptů a projektové práci.

Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ kognitivně rámovat kolaborativní úkoly rozhodováním o cílech, procesech a krocích;
- ▶ spoluvytvářet myšlenky/řešení;
- ▶ žádat ostatní o vysvětlení, jak uvažují, a identifikovat nekonzistence v jejich myšlenkových procesech;
- ▶ shrnovat diskuze a rozhodovat o dalších krocích.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: posouvá se od jednoduchých technik kladení otázek a organizování úkolů na úrovni B1 přes další rozvíjení myšlenek a názorů ostatních, společné rozvíjení myšlenek na úrovni B2/B2+ až k vyhodnocování problémů, výzev a návrhů, poukazování na nesrovnalosti v myšlení na úrovni C1 a efektivnímu vedení diskuze směřujícímu k dosažení shody na úrovni C2.

Spolupráce ve skupině		
	Uspokojování kolaborativní interakce mezi řadovými členy a členkami skupiny	Spolupráce na vytváření významu
C2	Deskriptory nejsou k dispozici.	Dokáže shrnout, vyhodnotit a propojit různé příspěvky do diskuze, a usnadnit tak dohodu o řešení nebo o dalším postupu.
C1	Dokáže ve skupině projevit citlivost k různým pohledům na věc, ocenit příspěvky do diskuze a formulovat výhrady, nesouhlas nebo kritiku tak, aby se vyhnul/a urážkám nebo je minimalizoval/a.	Dokáže zařadit diskuzi, aby s partnerem či partnerkou nebo se skupinou rozhodli o dalším postupu, dokáže informovat o tom, co řekli ostatní, dokáže shrnout, rozvádět a zvažovat více hledisek.
	Dokáže rozvinout interakci a taktně pomoci ji nasměrovat k závěru.	Dokáže v kolaborativní diskuzi vyhodnotit problémy, výzvy a návrhy s cílem rozhodnout o dalším postupu.
B2	Dokáže ve snaze o dosažení shody upozornit na nesrovnalosti v myšlení a dokáže zpochybnit myšlenky ostatních.	Dokáže ve snaze o dosažení shody upozornit na nesrovnalosti v myšlení a dokáže zpochybnit myšlenky ostatních.
	Na základě reakcí ostatních dokáže upravit způsob, jakým formuluje otázky a/nebo zasahuje do skupinové interakce.	Dokáže poukázat na hlavní problém, který je v rámci složitějšího úkolu třeba vyřešit, a na důležité aspekty, které je nutno brát v potaz.
	Dokáže při skupinové diskuzi vystupovat jako zpravodaj či zpravodajka, zaznamenávat myšlenky a rozhodnutí, diskutovat o nich se skupinou a později v plénu názory skupiny shrnout.	Dokáže se podílet na kolaborativním rozhodování a řešení problémů, vyjadřovat myšlenky a podílet se na jejich rozvíjení, vysvětlovat detaily a předkládat návrhy budoucích opatření.
		Dokáže pomoci s organizací diskuze tím, že informuje o tom, co řekli ostatní, shrnuje, rozvíjí a zvažuje různá hlediska.
	Dokáže klást otázky, aby rozproudil/a diskuzi o tom, jak zorganizovat kolaborativní práci.	Dokáže dále rozvíjet myšlenky a názory ostatních.
	Dokáže pomoci definovat cíle týmové práce a porovnat možnosti, jak jich dosáhnout.	Dokáže prezentovat vlastní myšlenky ve skupině a klást otázky, jež podněcují ostatní členy a členky skupiny k reakci.
	Dokáže přesměrovat diskuzi pomocí návrhu, co řešit dále a jak postupovat.	Dokáže posoudit dva různé aspekty jednoho problému, uvést argumenty pro a proti a navrhnout řešení nebo kompromis.

Spolupráce ve skupině		
	Usnadňování kolaborativní interakce mezi řadovými členy a členkami skupiny	Spolupráce na vytváření významu
B1	Dokáže spolupracovat na společném úkolu, např. formulovat návrhy a reagovat na ně, ptát se, zda s nimi ostatní souhlasí, a nabízet alternativní přístupy.	Dokáže organizovat práci při jasném kolaborativním úkolu tím, že sdělí jeho cíl a jednoduše vysvětlí hlavní problém, který je třeba vyřešit.
	Dokáže spolupracovat na jednoduchých společných úkolech a pracovat ve skupině na společném cíli tím, že klade otázky a odpovídá na jednoduše formulované otázky.	Dokáže klást otázky, komentovat a provádět jednoduchá přeformulování, aby se hlavní zaměření diskuze udrželo v centru pozornosti.
	Dokáže při diskusi základními termíny definovat úkol a požádat ostatní, aby přispěli svými odbornými znalostmi a zkušenostmi.	
	Dokáže vyzvat ostatní členy a členky skupiny, aby přispěli svými názory.	Dokáže požádat člena či členku skupiny, aby zdůvodnil/a vlastní pohled na věc.
A2	Dokáže spolupracovat na jednoduchých společných úkolech, pokud se ostatní účastníci a účastnice vyjadřují pomalu a jedna nebo více osob mu/jí pomáhá přispívat do diskuze a vyjadřovat vlastní návrhy.	Dokáže zopakovat, co řekl někdo jiný, s cílem potvrdit vzájemné porozumění a pomoci udržovat rozvíjení myšlenek.
	Dokáže spolupracovat na jednoduchých praktických úkolech a ptát se ostatních, co si myslí, dokáže také podávat návrhy a porozumět odpovědím, pokud může občas požádat o zopakování nebo přeformulování.	Dokáže pomocí vhodných otázek zajistit, že osoba, na niž se obrací, rozumí tomu, co má na mysli.
A1	Dokáže spolupracovat na jednoduchých a předem připravených slovních obrátů vyzvat ostatní, aby přispěli ke zcela jednoduchým úkolům. Dokáže dát najevo, že rozumí, a zeptat se ostatních, zda rozumějí.	Dokáže pomocí jednoduchých poznámek a příležitostných otázek dát najevo, že rozumí.
	Dokáže pomocí krátkých, jednoduchých a předem připravených slovních obrátů vyzvat ostatní, aby přispěli ke zcela jednoduchým úkolům. Dokáže dát najevo, že rozumí, a zeptat se ostatních, zda rozumějí.	Dokáže jednoduchým způsobem podávat návrhy.
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.	Deskriptory nejsou k dispozici.

Řízení interakce

Tato stupnice je určena pro situace, v nichž má uživatel či uživatelka / student či studentka přidělenou vedoucí roli při organizaci komunikace mezi členy a členkami jedné nebo více skupin, například jako vyučující, facilitátor či facilitátorka na workshopu, školitel či školitelka nebo předsedající schůze. Vědomě přistupuje k řízení jednotlivých fází komunikace, jež mohou obnášet jak frontální komunikaci s celou skupinou a/nebo řízení komunikace uvnitř podskupin nebo mezi nimi. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ vést činnost v plénu;
- ▶ podávat instrukce a ověřovat porozumění cílům komunikačního úkolu;
- ▶ monitorovat a usnadňovat komunikaci uvnitř skupiny nebo podskupin, aniž by došlo k narušení komunikačního toku mezi členy a členkami skupiny;
- ▶ přesměrovat komunikaci ve skupině nebo podskupinách; zasáhnout, aby se skupina vrátila k řešení úkolu;
- ▶ za účelem podpory komunikace ve skupině podle potřeby uzpůsobit vlastní příspěvky do diskuze a vlastní roli v interakci.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: na úrovni B1 uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže podávat jasné instrukce, udělovat slovo a vracet členy a členky skupiny zpět k řešení úkolu. Tyto aspekty jsou na úrovni B2 rozšířeny o vysvětlení různých rolí, základních pravidel a schopnost novými instrukcemi přivést skupinu zpět k řešení úkolu nebo podpořit rovnoměrnější zapojení. Některé deskriptory k monitorování jsou shromážděny na úrovni B2+; pouze jeden z nich byl ponechán na úrovni B1. Na úrovni C1 uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže organizovat různorodou a vyváženou posloupnost činností v plénu, při skupinové nebo individuální práci tím, že zajistí hladký přechod mezi jednotlivými fázemi a že dokáže diplomaticky zasáhnout, aby usměrnil/a diskuzi, předcházel/a dominanci jedné osoby nebo čelil/a rušivému chování. Na úrovni C2 dokáže zastávat různé role podle potřeby, rozpoznat podtóny a poskytnout vhodné vedení a individuální podporu.

Podpora koncepční rozmluvy

Podpora koncepční rozmluvy spočívá v poskytnutí dočasné podpory jiné osobě nebo osobám tak, aby byly samy schopny vytvořit nový koncept spíše, než aby pouze pasivně následovaly vedení. Uživatel či uživatelka / student či studentka tak může působit jako člen či členka skupiny v dočasné roli facilitátora či facilitátorky nebo může mít přidělenou roli experta či expertky (např. animátora či animátorky, vyučující/ho, školitele či školitelky nebo manažera či manažerky), který/á skupinu vede, aby jí pomohl/a pochopit koncepty. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ klást otázky, které podněcují logické uvažování (dialogická rozmluva);
- ▶ vystavět příspěvky do logické a koherentní promluvy.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: stupnice se pohybuje od projevení zájmu na úrovni A1 přes pokládání jednoduchých otázek za účelem zapojení další osoby do diskuze nebo dotazování se na názor na úrovni A2. Dále postupuje k monitorování diskuze a pokládání složitějších otázek s cílem podpořit logické uvažování, zdůvodňování myšlenek a k výstavbě logicky soudržných linií myšlení na úrovni B2 a výše.

Vedení skupinové práce		
	Řízení interakce	Podpora koncepční rozmluvy
C2	Dokáže zastávat různé role podle potřeb účastníků a účastnic a náležitostí dané činnosti (osoby poskytující informace, mediátora či mediátorky, supervizora či supervizorky atd.) a dokáže poskytnout patřičnou individualizovanou podporu. Dokáže rozpoznat podtóny v interakci a podniknout vhodné kroky k nasměrování diskuze.	Dokáže efektivně podněcovat rozvíjení myšlenek v diskuzi na složitá abstraktní témata, cílenými otázkami rozvíjení myšlenek směřovat a podpořit ostatní v dalším uvažování.
C1	Dokáže zorganizovat rozmanitou a vyváženou sekvenci práce v plénu, ve skupině nebo individuálně, a zajistit plynulý přechod mezi jednotlivými fázemi. Dokáže diplomaticky zasáhnout s cílem přeměřovat diskuzi, předejít dominanci jedné osoby nebo čelit rušivému chování.	Dokáže položit řadu otevřených otázek, jež vycházejí z různých příspěvků, aby podnítil/a logické uvažování (např. formulaci hypotéz, vyvozování, analyzování, odůvodňování a předvídání).
B2	Dokáže efektivně organizovat a řídit kolaborativní skupinovou práci.	Dokáže podpořit členy a členky skupiny, aby popisovali a rozvíjeli vlastní myšlenky.
	Dokáže taktně monitorovat individuální a skupinovou práci a zasáhnout, když je potřeba, aby se skupina vrátila k úkolu nebo když je potřeba zajistit rovnoměrné zapojení zúčastněných osob.	Dokáže podpořit členy a členky skupiny v práci s informacemi a myšlenkami ostatních a k předkládání vlastních konceptů nebo řešení.
	Dokáže podpůrně zasáhnout, aby nasměroval/a pozornost zúčastněných osob na jednotlivé aspekty úkolu tím, že kladé cílené otázky a vyzývá zúčastněné k předkládání návrhů.	
	Dokáže vysvětlit rozdílné role účastníků a účastnic kolaborativního procesu a dávat jasné instrukce pro skupinovou práci.	Dokáže formulovat otázky a zpětnou vazbu s cílem podpořit zúčastněné osoby v rozvíjení jejich myšlenek a odůvodňování nebo vyjasňování jejich názorů.
	Dokáže vysvětlit základní pravidla kolaborativní diskuze v malých skupinách, jež obnáší řešení problémů nebo zhodnocení alternativních návrhů.	Dokáže stavět na myšlenkách ostatních a spojovat je do logicky soudržných myšlenkových linií.
	Dokáže v případě nutnosti zasáhnout, aby novými instrukcemi skupinu vrátil/a zpět k úkolu nebo aby podpořil/a rovnoměrnější zapojení zúčastněných osob.	Dokáže zúčastněné osoby požádat, aby vysvětlily, jak určitá myšlenka souvisí s hlavním tématem diskuze.

Vedení skupinové práce		
	Řízení interakce	Podpora konceptní rozmluvy
B1	Dokáže v diskusi udělovat slovo a vyzývat zúčastněné osoby k vyjádření vlastního názoru.	Dokáže zúčastněné osoby požádat, aby rozvedly konkrétní body, jež zmínily v původním vysvětlení.
		Dokáže klást vhodné otázky s cílem ověřit porozumění konceptům, jež právě byly vysvětleny.
		Dokáže klást otázky a vyzývat zúčastněné osoby, aby objasnily vlastní uvažování.
A2	Dokáže podat jednoduché a jasné instrukce k organizaci činnosti.	Dokáže se zeptat, proč si někdo něco myslí, nebo jak si myslí, že by něco fungovalo.
A1	Dokáže spolupracující skupině podat zcela jednoduché instrukce za předpokladu, že se mu v případě potřeby dostane pomoci s formulací.	Dokáže se zeptat, co si někdo myslí o určitém nápadu.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>	Dokáže používat jednoduchá izolovaná slova/znaky a neverbální signály, aby dal/a najevo zájem o daný nápad.
	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

3.4.1.3 Mediace komunikace

Ačkoliv Referenční rámec z roku 2001 představuje mediaci velmi stručně, na její společenský aspekt klade důraz. Mediace se týká uživatele či uživatelky jazyka, který/á hraje roli prostředníka či prostřednice mezi různými partnery a partnerkami v komunikaci zapojenými do činností, které „zaujímají důležité místo v běžném jazykovém fungování našich společností“ (Referenční rámec, 2001, oddíl 2.1.3.). Jazyk samozřejmě není jediným důvodem, proč si občas obtížně rozumíme. I kdybychom na mediaci nahlíželi ve smyslu, že má činit text srozumitelnějším, obtížnost porozumění může být stejně dobře způsobena nedostatečnou znalostí dané oblasti nebo oboru. Pochopení druhého vyžaduje úsilí o přenos vlastního pohledu na věc do jiné perspektivy a přitom mít na mysli obě hlediska; někdy je v této situaci zapotřebí třetí osoby nebo jiného prostoru. Někdy dochází k citlivým situacím, napětí, nebo dokonce neshodám, jimž je třeba čelit, aby se vytvořily podmínky pro porozumění, a tedy pro komunikaci.

Deskriptory pro mediaci komunikace budou tedy mít přímou relevanci pro vyučující, školitele a školitelky, studenty a studentky a odborníky a odbornice, kteří si přejí rozvinout svou vnímavost a kompetenci v této oblasti, aby dosahovali lepších výsledků při komunikaci v určitém jazyce nebo jazycích, zvláště pokud obsahuje interkulturní prvek.

Zajišťování plurikulturního prostoru

Tato stupnice odráží myšlenku vytvoření společného prostoru pro jazykově a kulturně odlišné partnery v komunikaci (to je schopnost vypořádat se s „jinakostí“, identifikovat podobnosti a rozdíly, vycházet ze známých a neznámých kulturních prvků a podobně), aby bylo možné komunikovat a spolupracovat. Uživatel či uživatelka / student či studentka usiluje o vytvoření pozitivního interaktivního prostředí pro zdárnou komunikaci mezi účastníky a účastnicemi z různých kulturních prostředí, a to i v multikulturním kontextu. Spíše, než aby jednoduše využíval/a vlastní plurikulturní repertoár s cílem získat uznání a posílit vlastní poslání nebo sdělení (viz „Využití plurikulturního repertoáru“), angažuje se jako kulturní mediátor či mediátorka: vytváří neutrální, bezpečný a sdílený „prostor“ s cílem zlepšit komunikaci mezi ostatními. Jeho/jejím cílem je rozvinout a prohloubit interkulturní porozumění mezi zúčastněnými, a tak předejít a/nebo překonat jakékoli potenciální komunikační obtíže, jež plynou z rozdílných kulturních hledisek. Mediátoři a mediátorky sami přirozeně potřebují neustále rozvíjet své povědomí o sociokulturních a sociolingvistických rozdílech ovlivňujících mezikulturní komunikaci. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ klást otázky a projevovat zájem, a účastníky a účastnice tak podpořit, aby porozuměli různým kulturním normám a odlišným úhlům pohledu;
- ▶ dávat najevo citlivost a respekt vůči odlišným sociokulturním a sociolingvistickým perspektivám a normám;
- ▶ předjímat, řešit a/nebo napravovat nedorozumění vyplývající ze sociokulturních a sociolingvistických rozdílů.

Stupnice je popsána vzestupně a uspořádána následovně: na úrovni B1 se důraz klade na představování osob, projevování zájmu a empatie, jež se dávají najevo pokládáním otázek a odpovídáním na ně. Na úrovni B2+ je klíčové ocenění různých perspektiv a flexibilita: schopnost patřit do skupiny, ale zachovat si rovnováhu a odstup, citlivě se vyjadřovat, objasňovat nedorozumění a vysvětlovat, jak byly věci myšleny. Tento aspekt je dále rozvíjen na úrovních C, kde uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže ovládat vlastní jednání a vyjadřování podle kontextu a provádět velmi jemné úpravy s cílem předcházet nedorozuměním a kulturním incidentům a/nebo je napravovat. Na úrovni C2 dokáže efektivně a přirozeně vystupovat jako mediátor či mediátorka a brát ohled na sociokulturní a sociolingvistické rozdíly.

	Zajišťování plurikulturního prostoru
C2	Dokáže efektivně a přirozeně vystupovat jako mediátor či mediátorka mezi členy a členkami vlastní komunity i jiných komunit a dokáže při tom zohlednit sociokulturní a sociolingvistické rozdíly. Dokáže efektivně vést citlivou diskuzi a identifikovat nuance a podtóny.

	Zajišťování plurikulturního prostoru
C1	Dokáže jednat jako mediátor či mediátorka při interkulturních setkáních a přispívat ke společné komunikační kultuře tím, že si umí poradit s nejednoznačností, nabízí radu a podporu a předchází nedorozuměním. Dokáže předjímat, jak by zúčastněné osoby mohly špatně pochopit, co bylo řečeno nebo napsáno, a dokáže pomoci s udržováním pozitivní interakce tím, že komentuje a interpretuje odlišné kulturní pohledy na danou problematiku.
B2	Dokáže využít znalost sociokulturních konvencí k zajištění shody ohledně postupu v konkrétní situaci, která je pro všechny zúčastněné nová. Dokáže při interkulturních setkáních dát najevo, že spíše než vlastní pohled na svět oceňuje jiná hlediska, a dokáže se vyjadřovat vhodně pro daný kontext. Dokáže objasnit nedorozumění a chybné interpretace při interkulturních setkáních a předkládat možnosti vysvětlení, jak byly věci ve skutečnosti myšleny, aby se situace vyjasnila a diskuze se posunula dál. Dokáže podpořit společnou komunikační kulturu tím, že dává najevo pochopení a uznání odlišných myšlenek, pocitů a hledisek a vyzývá účastníky a účastnice, aby se zapojili a vzájemně reagovali na myšlenky ostatních. Dokáže kolaborativně pracovat s osobami s odlišnou kulturní orientací. Dokáže také probírat podobnosti a rozdíly v názorech a pohledech na věc. Dokáže při spolupráci s osobami z jiných kultur přizpůsobit vlastní způsob práce, aby byly nastaveny společné postupy.
B1	Dokáže podporovat komunikaci napříč kulturami tím, že zahájí rozhovor, jednoduchými otázkami a odpověďmi dá najevo zájem a empatii a vyjádří souhlas a porozumění. Dokáže při interkulturních setkáních jednat podpůrným způsobem a rozpoznat pocity a odlišné světonázory ostatních členů a členek skupiny. Dokáže za využití omezeného repertoáru podpořit interkulturní komunikaci a představit osoby z odlišných kulturních prostředí, dokáže klást otázky, odpovídat na ně a dávat najevo povědomí o tom, že některé skutečnosti mohou být v daných kulturách vnímány odlišně. Dokáže pomoci rozvíjet společnou komunikační kulturu prostřednictvím jednoduché výměny informací o hodnotách a postojích k jazyku a kultuře.
A2	Dokáže přispět k interkulturní komunikaci použitím jednoduchých slov/znaků a požádat o vysvětlení a objasnění řečeného a využívá při tom omezený repertoár pro vyjádření souhlasu, pozvání, díky atd.
A1	Dokáže usnadnit interkulturní komunikaci tak, že jednoduchými slovy/znaky a neverbálními signály dává najevo vstřícný postoj a zájem, vyzývá ostatní k zapojení a když je přímo osloven/a, dává najevo, zda rozumí.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Vystupování v roli prostředníka v neformálních situacích (se známými, kolegy a kolegyňami)

Tato stupnice je určena pro situace, v nichž uživatel či uživatelka / student či studentka coby plurilingvní jedinec vystupuje podle svých nejlepších schopností jako mediátor či mediátorka mezi jazyky a kulturami v neformální situaci ve veřejné, soukromé, profesní a vzdělávací oblasti. Tato stupnice se tedy činnostmi profesionálních tlumočnicků a tlumočnic nezabývá. Mediace může být jednosměrná (například během uvítací řeči) nebo dvou- směrná (například během rozhovoru). Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ neformálně sdělit, co mluvčí/znakující v rozhovoru říkají;
- ▶ zprostředkovat důležité informace (například v práci);
- ▶ zopakovat smysl sdělení u proslovů a prezentací.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: na úrovních A uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže pomáhat pouze v omezeném rozsahu, ale na úrovni A2+ a B1 již dokáže vystupovat jako mediátor či mediátorka v každodenních předvídatelných situacích. Tato pomoc je však závislá na tom, zda jsou partneři a partnerky v komunikaci nápomocní tím, že podle potřeby svá vyjádření upraví nebo informace zopakují. Na úrovni B2 uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže v rámci vlastních oblastí zájmu zdatně vystupovat jako mediátor či mediátorka, pokud mu/jí to umožní přestávky. Na úrovni C1 to dokáže dělat plynule u širokého spektra témat. Na úrovni C2 už uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže věrně zprostředkovat smysl sdělení a zohlednit při tom odpovídající styl, funkční styl (registr) a kulturní kontext.

	Vystupování v roli prostředníka v neformálních situacích (se známými, kolegy a kolegyněmi)
C2	Dokáže jasně, plynule a strukturovaně sdělit (v jazyce B) smysl řečeného (v jazyce A) týkajícího se širokého spektra obecných a odborných témat. Dokáže při tom zachovat odpovídající styl a funkční styl (registr), zprostředkovat jemné významové odstíny a rozvádět potenciální sociokulturní implikace.
C1	Dokáže plynule sdělit (v jazyce B) smysl řečeného (v jazyce A) v širokém rozsahu témat spadajících do osobního, akademického a profesního zájmu, dokáže při tom jasně a výstižně zprostředkovat důležité informace a také vysvětlovat kulturní reference.
B2	Dokáže zprostředkovat (mezi jazykem A a jazykem B) podrobné informace, upozorňovat obě strany na kontext informací a sociokulturní vodítka, a v případě potřeby podává vysvětlení, klade další otázky nebo se k věci vyjadřuje. Dokáže sdělit (v jazyce B) smysl sdělení uvítacího proslovu, historky nebo prezentace z vlastního oboru (podaných v jazyce A) a vhodně přitom interpretovat kulturní vodítka a v případě potřeby podávat doplňující vysvětlení, pokud prezentující dělá časté přestávky, aby mu/jí na to poskytl čas. Dokáže (v jazyce B) sdělit smysl sdělení (v jazyce A) o tématech z oblastí vlastního zájmu, dokáže zprostředkovat a v případě potřeby vysvětlit význam důležitých výroků a hledisek, pokud mu/jí partneři a partnerky v komunikaci v případě potřeby poskytnou vysvětlení.
B1	Dokáže sdělit (v jazyce B) hlavní smysl sdělení (v jazyce A) na témata osobního zájmu, zprostředkovat jednoduše formulované věcné informace a explicitní kulturní odkazy, pokud se může předem připravit a pokud partneři a partnerky v komunikaci mluví každodenním jazykem a vyslovují zřetelně. Dokáže sdělit (v jazyce B) hlavní smysl sdělení (v jazyce A) na témata osobního zájmu a dodržovat při tom důležité zdvořilostní konvence, pokud partneři a partnerky v komunikaci vyslovují zřetelně a pokud může požádat o vysvětlení a přestávku k rozmyšlení, jak se vyjádřit.
A2	Dokáže sdělit (v jazyce B) celkový smysl sdělení (v jazyce A) v každodenních situacích a dodržovat při tom základní kulturní konvence a zprostředkovat podstatné informace, pokud je promluva zřetelná a pokud může požádat o zopakování a vysvětlení. Dokáže sdělit (v jazyce B) hlavní myšlenku sdělení (v jazyce A) v předvídatelných každodenních situacích, oběma směry zprostředkovat informace o osobních přáních a potřebách, pokud mu ostatní pomohou s formulací.
A1	Dokáže sdělit (v jazyce B) osobní údaje jiných osob a zcela jednoduché a předvídatelné informace (v jazyce A), pokud mu ostatní pomohou s formulací.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Usnadňování komunikace v citlivých situacích a při neshodách

Tato stupnice je zamýšlena pro situace, kdy uživatel či uživatelka / student či studentka může mít formální roli mediátora či mediátorky při neshodách mezi třetími stranami. Nebo se může snažit nedorozumění, citlivou situaci nebo neshody mezi nimi vyřešit neformálně. Uživatel či uživatelka / student či studentka se primárně snaží objasnit, v čem spočívá problém a co strany požadují, a pomáhá jim při tom pochopit jejich stanoviska. Může se také pokusit přesvědčit třetí strany, aby se přiblížily k vyřešení problému. Vůbec se nezabývá vlastním

názorem, nýbrž usiluje o rovnováhu v zastoupení stanovisek ostatních stran zapojených do diskuze. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ citlivé a vyvážené zkoumání rozdílných hledisek přednesených účastníky a účastnicemi dialogu;
- ▶ rozvíjení vyjádřených hledisek, aby účastníci a účastnice mohli lépe a hlouběji porozumět diskutované problematice;
- ▶ stanovení společných východisek;
- ▶ určení možných oblastí, v nichž by účastníci a účastnice mohli ustoupit;
- ▶ zprostředkování změny hlediska jednoho nebo více účastníků a účastnic, aby se přiblížili k dohodě nebo řešení.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: na úrovni A uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže rozeznat, když nastanou neshody. Na úrovni B1 dokáže získat vysvětlení, dávat najevo pochopení problémů a tam, kde je potřeba, požádat o vysvětlení. Na úrovni B2 dokáže nastínit hlavní problémy a postoje dotčených stran, identifikovat společná východiska, zdůraznit možná řešení a shrnout, na čem se dohodli. Tyto dovednosti se na úrovni B2 prohlubují, když uživatel či uživatelka / student či studentka vykazuje detailní povědomí o problematice a navrhuje k možným řešením. Na úrovních C se vyjadřuje diplomaticky a přesvědčivě, a díky tomu dokáže tyto činnosti provádět efektivněji a vést při tom vnímavě citlivou diskusi na ožehavá témata.

	Usnadňování komunikace v citlivých situacích a při neshodách
C2	Dokáže taktně jednat s účastníkem či účastnicí, který/á vyrušuje, a diplomaticky formulovat poznámky týkající se situace a kulturního vnímání. Dokáže sebejistě zaujmout pevný, ale diplomatický postoj k zásadní otázce a zároveň dávat najevo respekt k hlediskům ostatních.
C1	Dokáže dávat najevo citlivost k odlišným stanoviskům, používá při tom opakování a parafrázi s cílem dát najevo detailní porozumění požadavkům každé strany ohledně dohody. Dokáže formulovat diplomatický požadavek ke každé straně sporu s cílem zjistit, co je klíčové pro jejich stanovisko a čeho by se strany byly ochotny za určitých okolností vzdát. Dokáže se vyjadřovat přesvědčivě, aby navrhl/a stranám ve sporu posun k novým stanoviskům.
B2	Dokáže od stran ve sporu získat návrhy řešení s cílem pomoci dosažení shody, dokáže formulovat otevřené a neutrální otázky, a tak minimalizovat rozpaky nebo urážky. Dokáže stranám ve sporu pomoci lépe si porozumět tím, že jasněji přeformuluje a přerámuje jejich stanoviska a stanoví pořadí priorit jejich potřeb a cílů. Dokáže formulovat jasné a přesné shrnutí toho, co bylo dohodnuto a co se od každé ze stran očekává. Dokáže pokládáním otázek rozpoznat okruhy společných východisek a vyzvat každou stranu, aby poukázala na možná řešení. Dokáže celkem přesně načrtnout hlavní body sporu a vysvětlit stanoviska zúčastněných stran. Dokáže shrnout prohlášení obou stran a poukázat na oblasti shody, stejně jako na překážky bránící dohodě.
B1	Dokáže strany ve sporu požádat, aby vysvětlily svá hlediska, a dokáže na jejich vysvětlení stručně reagovat, pokud zná téma a zúčastněné strany se vyjadřují jasně. Dokáže dát najevo porozumění klíčovým otázkám sporu, jehož předmětem je téma, které zná, a dokáže formulovat jednoduché požadavky na potvrzení a/nebo vysvětlení.
A2	Dokáže rozpoznat, když se zúčastněné osoby neshodnou nebo když v interakci vyvstanou potíže, a při hledání kompromisu a dohody dokáže přizpůsobit jednoduchá naučená slovní spojení.
A1	Dokáže rozpoznat, když se zúčastněné osoby neshodnou nebo když má někdo problém, a dokáže použít jednoduché naučené výrazy (např. „Chápu“ nebo „Jste v pořádku?“), aby dal/a najevo účast.
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.

3.4.2 Strategie spojené s mediací

Schopnost uživatele či uživatelky / studenta či studentky vystupovat jako mediátor či mediátorka neobnáší pouze jazykové kompetence v daném jazyce nebo jazycích, ale také používání vhodných mediačních strategií s ohledem na konvence, podmínky a omezení komunikačního kontextu. Strategie spojené s mediací jsou techniky používané pro objasnění významu a usnadnění porozumění. Pro uživatele či uživatelku / studenta či studentku v pozici mediátora či mediátorky může v závislosti na kontextu mediace vyvstat potřeba přecházet mezi zúčastněnými osobami, mezi texty, mezi druhy promluv a mezi jazyky, varietami jazyka nebo mezi formami komunikace. Strategie zde představené jsou komunikační, jedná se tedy o způsoby, jak zúčastněným osobám pomoci k porozumění během vlastního procesu mediace. Týkají se způsobu, jakým je zdrojový obsah pro příjemce a příjemkyně zpracován. Je například nutné jej rozpracovat, zestručnit, parafrázovat, zjednodušit či přiblížit metaforami nebo vizuálními prostředky? Strategie uvádíme jednotlivě, protože se dají aplikovat na mnoho činností.

3.4.2.1 Strategie spojené s vysvětlováním nového konceptu

Navazování na předchozí znalosti

Určení návaznosti na předchozí znalosti tvoří významnou část mediačního procesu, protože se jedná o nezbytnou součást procesu učení. Mediátor či mediátorka může nové informace vysvětlit, když je srovná nebo popíše, jak se vztahují k něčemu, co už příjemce či příjemkyně zná. Nebo například může příjemcům a příjemkyním pomoci předchozí znalosti aktivovat. Navazovat lze na jiné texty, nové informace a koncepty propojit s předchozími materiály a s dosavadními znalostmi o světě. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ klást otázky s cílem podpořit účastníky a účastnice, aby aktivovali své předchozí znalosti;
- ▶ srovnat a/nebo propojit nové a předchozí znalosti;
- ▶ poskytovat příklady a definice.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: na úrovni B1 postupuje od srovnání se známou každodenní zkušeností, na úrovni B2 jde přes zvyšování povědomí jasným vysvětlením návaznosti na předchozí vědomosti až k úrovni C2, kdy mediátor či mediátorka dokáže podat rozšířené spontánní definice složitých konceptů, které staví na předchozích nabytých vědomostech.

Přizpůsobení jazyka

Může se stát, že student či studentka / uživatel či uživatelka bude muset provést změny v použití jazyka, stylu a/nebo funkčního stylu (registru) s cílem začlenit obsah textu do nového textu jiného žánru nebo funkčního stylu (registru). Toho lze dosáhnout začleněním synonym, přirovnání, zjednodušením nebo parafrázováním. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ parafrázování;
- ▶ přizpůsobení formy podání informací;
- ▶ vysvětlování odborné terminologie.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: od úrovně A2 do B2 může uživatel či uživatelka / student či studentka využívat pro zpřístupnění obsahu textu parafrázování a zjednodušení. Deskriptory úrovně B2 se týkají parafrázování obtížných konceptů a odborných témat, které se stanou parafrázováním srozumitelné, a vědomého přizpůsobení použitého jazyka. Na úrovních C se jedná o odborné nebo složité koncepty, uživatel či uživatelka / student či studentka je dále schopen/schopna prezentovat obsah v jiném žánru nebo funkčním stylu (registru), který je vhodný pro publikum a účel.

Rozložení složitých informací

Porozumění často může být posíleno rozložením složitých informací na základní části a poukázáním na to, jak do sebe zapadají a vytvářejí celkový obraz. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ rozložení postupu do řady kroků;
- ▶ předložení myšlenek nebo instrukcí v odrážkách;
- ▶ předložení hlavních myšlenek jedné po druhé v argumentačním sledu.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: na úrovni B1 uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže bod po bodu prezentovat instrukce nebo informační text. Na úrovni B2 dokáže rozložit složité postupy nebo argumenty a prezentovat odděleně jejich komponenty. Na úrovni C1 je kladen větší důraz na posílení a rekapitulaci, na úrovni C2 uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže vysvětlit vztah částí k celku a podpořit různé způsoby analýzy dané problematiky.

Strategie spojené s vysvětlováním nového konceptu				
	Navazování na předchozí znalosti	Přizpůsobení jazyka	Rozložení složitých informací	
C2	Dokáže představovat složité koncepty (např. vědecké pojmy) pomocí rozšířených definic a vysvětlení, které vycházejí z předpokládaných předchozích znalostí.	Dokáže přizpůsobit jazyk velmi široké škály textů tak, aby hlavní obsah prezentoval/a ve funkčním stylu (registru) a míře složitosti odpovídající danému publiku.	Dokáže usnadnit porozumění složité problematice vysvětlením vztahu jednotlivých částí k celku a podpořit v aplikaci různých způsobů, jak k tomu přistoupit.	
C1	Dokáže spontánně pokládat řadu otázek, aby zúčastněné osoby podpořil/a v přemýšlení o jejich předchozích znalostech abstraktní problematiky a pomohl/a jim nalézt spojitost s tím, co bude vysvětlováno.	Dokáže vysvětlovat odbornou terminologii a obtížné koncepty, když o záležitostech z vlastního oboru komunikuje s neodborníky. Dokáže přizpůsobovat jazyk (např. syntax, idiomatičnost, žargon), aby přiblížil/a složité odborné téma příjemcům a příjemkyním, kteří s ním nejsou obeznámeni. Dokáže parafrázovat a interpretovat složité odborné texty a pro příjemce a příjemkyně bez dané odbornosti vhodně používat neodbornou slovní zásobu.	Dokáže usnadnit porozumění složité problematice tak, že zdůrazní a kategorizuje hlavní myšlenky, prezentuje je v logicky propojeném vzorci a hlavní myšlenku posílí tak, že různými způsoby opakuje klíčové aspekty.	
B2	Dokáže jasně vysvětlit souvislosti mezi cíli schůzky a osobními nebo profesními zájmy a zkušenostmi účastníků a účastnic. Dokáže formulovat otázky a podávat zpětnou vazbu, aby ostatní podpořil/a v navazování na předchozí znalosti a zkušenosti. Dokáže vysvětlit nový koncept nebo postup tak, že jej porovná nebo postaví do kontrastu s tím, co už zúčastněné osoby znají.	Dokáže vysvětlit odborná témata z vlastního oboru a pro posluchače a posluchačky bez dané odbornosti vhodně používat neodbornou slovní zásobu. Parafrázováním do jednoduššího jazyka dokáže složité specifické informace z vlastního oboru učinit pro ostatní jasnější a explicitnější. Dokáže parafrázováním do jednoduššího jazyka zpřístupnit ostatním hlavní obsahy textů na téma, o němž se zajímají (např. esej, diskuzní fórum, prezentace).	Dokáže zpřístupnit porozumění komplikované problematice tím, že oddělí představy jednotlivé komponenty argumentu. Dokáže usnadnit porozumění složitému procesu tím, že ho rozloží na sérii menších kroků.	

Strategie spojené s vysvětlováním nového konceptu			
	Navazování na předchozí znalosti	Přizpůsobení jazyka	Rozložení složitých informací
B1	Dokáže na příkladech, které vycházejí z každodenní zkušenosti zúčastněných osob, vysvětlit, jak něco funguje.	Dokáže jednodušeji parafrázovat hlavní body krátkých jednoduše formulovaných textů na známá témata (např. krátké časopisecké články, interview), a zpřístupnit tak jejich obsah zúčastněným.	Dokáže usnadnit porozumění krátkého instruktažního nebo informačního textu tím, že jej prezentuje jako seznam samostatných bodů.
	Pokládáním jednoduchých otázek dokáže ukázat, jak nové informace souvisejí s tím, co už zúčastněné osoby znají.	Dokáže jednoduchým způsobem parafrázovat krátké pasáže za použití původního uspořádání textu.	Dokáže usnadnit porozumění souboru instrukcí tím, že je pomalu opakuje po několika slovech/znacích a pro usnadnění porozumění používá verbální a neverbální důraz.
A2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>	Dokáže zopakovat hlavní myšlenku jednoduchého sdělení na každodenní téma za použití odlišné formulace, aby někomu jinému pomohl/a porozumět.	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

3.4.2.2 Strategie spojené se zjednodušením textu

Rozvolnění hutného textu

Hutnost informací často brání porozumění. Tato stupnice se věnuje rozšíření vstupního zdroje prostřednictvím vložení nápomocných informací, příkladů, detailů, kontextových informací, odůvodňujících a vysvětlujících komentářů. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ využití opakování a redundance, např. parafrázováním různými způsoby;
- ▶ upravení stylu za účelem explicitnějšího vysvětlení;
- ▶ poskytnutí příkladů.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: na úrovních B1 a B2 je důraz kladen na opakování a další příklady, zatímco úroveň C se zaměřuje na rozvíjení, vysvětlování a přidávání užitečných detailů.

Zestručnění textu

Tato stupnice se zabývá postupem protikladným k „Rozvolnění“ na stupnici výše, především zredukováním psaného textu na jeho základní sdělení. To může obnášet vyjádření stejných informací úsporněji tím, že se odstraní opakování a odbočování od tématu, jakož i části zdrojového textu, které nepřinášejí nové relevantní informace. Může to však také obnášet přeskupení zdrojových myšlenek, aby došlo ke zdůraznění důležitých bodů, vyvození závěrů nebo jejich porovnání či postavení do kontrastu. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ zdůraznění klíčových informací;
- ▶ odstranění opakování a odbočení od tématu;
- ▶ odstranění toho, co není pro publikum podstatné.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: na úrovních A2+/B1 může mít zdůraznění formu pouhého podtržení nebo vložení značek na okraj textu, na úrovni C2 se však jedná o kompletní přepsání zdrojového textu. Na úrovni B2 je student či studentka schopen/schopna zdrojový text upravovat tak, aby odstranil/a nepodstatné a opakující se části. Na úrovních C se pozornost přesune na přizpůsobení zdrojového textu konkrétnímu publiku.

Strategie spojené se zjednodušováním textu		
	Rozvolnění hutného textu	Zestručnění textu
C2	Dokáže objasnit informace obsažené v textech na složitá vědecká nebo odborná témata tím, že je rozvine a uvede příklady.	Dokáže přepracovat složitý zdrojový text, vylepšit jeho koherenci, kohezi a linii argumentace, když odstraní části, které nejsou k danému účelu nezbytné.
C1	Dokáže přiblížit složitý a náročný obsah explicitnějším vysvětlením obtížných aspektů a přidáním podpůrných detailů. Dokáže cílovému publiku přiblížit hlavní myšlenky obsažené ve složitém textu tím, že přidá informace navíc, podává vysvětlení a upraví styl a funkční styl (registr).	Dokáže nově uspořádat složitý zdrojový text, aby se zaměřil/a na myšlenky, které jsou pro cílové publikum nejdůležitější.
B2	Dokáže cílovému publiku přiblížit obsah textu z oblasti vlastního zájmu tím, že doplní příklady a odůvodňující a vysvětlující komentáře.	Dokáže zjednodušit zdrojový text tím, že odstraní nepodstatné nebo opakující se informace a že zohlední zamýšlené publikum.
	Dokáže přiblížit koncepty z oblasti vlastního zájmu tím, že uvede konkrétní příklady, rekapituluje krok za krokem a opakuje hlavní body.	Dokáže upravit zdrojový text odstraněním částí, které nepřinášejí nové informace relevantní pro dané publikum, s cílem zpřístupnit příjemcům důležitý obsah.
	Dokáže přiblížit hlavní informace pomocí opakování a přidáním příkladů.	Dokáže rozpoznat související nebo opakující se informace v různých částech textu a sloučit je tak, aby bylo základní sdělení jasnější.
B1	Dokáže objasnit a upřesnit určitý aspekt každodenního tématu tím, že hlavní informace zprostředkuje jiným způsobem.	Dokáže rozpoznat a označit (např. podtrhnout, zvýraznit fixem) podstatné informace v zjednoduše formulovaném nebo informačním textu, aby tuto informaci mohl/a předat někomu jinému.
	Dokáže objasnit aspekt každodenního tématu pomocí jednoduchých příkladů.	
A2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>	Dokáže identifikovat a označit (např. podtrhnout, zvýraznit fixem) klíčové věty v krátkém každodenním textu.
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

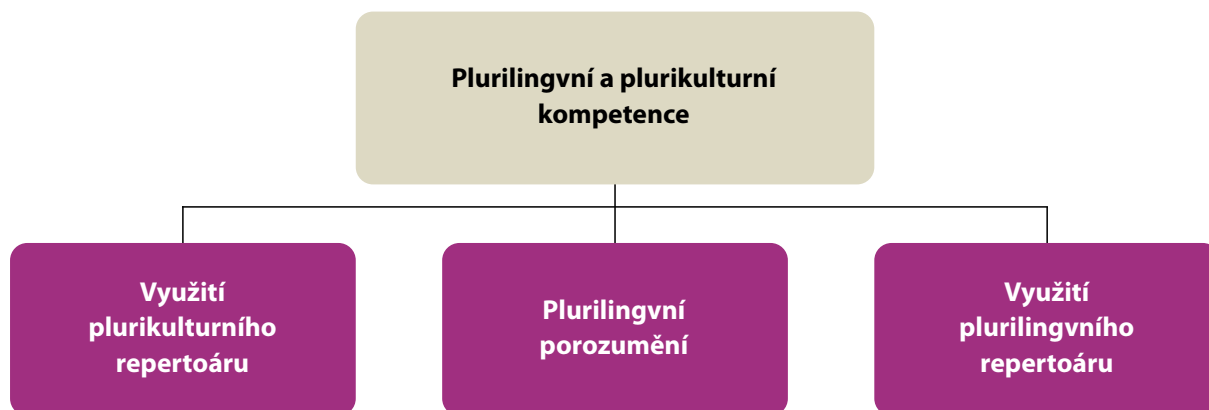
Kapitola 4

STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTORŮ REFERENČNÍHO RÁMCE: PLURILINGVNÍ A PLURIKULTURNÍ KOMPETENCE

Východiskem pro vývoj deskriptorů v této oblasti byly pojmy plurilingvismus a plurikulturalismus uvedené v Referenčním rámci z roku 2001 (podkapitoly 1.3, 1.4 a oddíl 6.1.3). Vize plurilingvismu spojená s Referenčním rámcem přisuzuje důležitost hodnotám spojeným s kulturní a jazykovou rozmanitostí na úrovni jednotlivce. Podporuje, aby studenti a studentky jako „společenská aktéři a aktérky“ čerpali ze všech svých jazykových a kulturních zdrojů a zkušeností, a tak se plně zapojili do společenského a vzdělávacího kontextu. Tato vize rovněž usiluje o to, aby dosáhli vzájemného porozumění, získali přístup ke znalostem a následně dále rozvíjeli svůj jazykový a kulturní repertoár. Jak uvádí Referenční rámec z roku 2001:

plurilingvní přístup zdůrazňuje skutečnost, že s rozšiřováním individuální zkušenosti jedince s jazykem ve vlastních kulturních kontextech, od jazyka používaného doma přes jazyk společnosti jako celku až po jazyky jiných národů (ať už se je učí ve škole, na univerzitě nebo na základě přímé zkušenosti), tento jedinec jazyky a kultury neuchovává v přísně oddělených mentálních přihrádkách, ale spíše si buduje komunikační kompetenci, na níž se podílejí všechny jazykové znalosti a zkušenosti a v níž spolu všechny jazyky navzájem souvisejí a dochází k jejich interakci. (Referenční rámec, 2001, podkapitola 1.3)

Obrázek 15 – Plurilingvní a plurikulturní kompetence

Vize studenta či studentky jako společenského aktéra či aktérky v akčně zaměřeném přístupu posouvá tyto koncepty ve vztahu k jazykovému vzdělávání ještě dále, a to s ohledem na:

hlubokou proměnu cíle jazykového vzdělávání. Ten už není vnímán pouze jako dosažení dokonalého zvládnutí jednoho, dvou, nebo dokonce tří jazyků, kdy je každý z nich pojímán izolovaně s ideálem „rodilého mluvčího“ jako dokonalého vzoru. Místo toho je cílem rozvinout jazykový repertoár, v němž mají své místo všechny jazykové schopnosti. (Referenční rámec, 2001, podkapitola 1.3)

Během vývoje deskriptorů byla věnována zvláštní pozornost následujícím myšlenkám zmíněným v Referenčním rámci z roku 2001:

- ▶ jazyky jsou ve vzájemném vztahu a propojené, především na úrovni jednotlivce;
- ▶ jazyky a kultury nejsou uchovávány v oddělených mentálních přihrádkách;

- ▶ veškeré jazykové znalosti a zkušenosti přispívají k budování komunikační kompetence;
- ▶ cílem není dokonalé zvládnutí různých jazyků na stejné úrovni, jde spíše o schopnost (a ochotu) uzpůsobovat jejich použití společenské a komunikační situaci;
- ▶ bariéry mezi jazyky mohou být překonány v komunikaci a pro předání sdělení lze ve stejné situaci záměrně používat různé jazyky.

Po analýze současné odborné literatury byly vzaty v potaz také další koncepty:

- ▶ schopnost zabývat se „jinakostí“ pro účely rozpoznání podobností a rozdílů, schopnost stavět na známých i neznámých kulturních prvcích atd., aby mohlo dojít ke komunikaci a spolupráci;
- ▶ ochota jednat jako interkulturní mediátor či mediátorka;
- ▶ schopnost mluvčích proaktivně využívat znalostí jazyků, které znají, k porozumění novým jazykům, hledání slov stejného původu a internacionalismů s cílem porozumět textům v neznámých jazycích – avšak současně si uvědomovat nebezpečí „zrádných slov“;
- ▶ schopnost mluvčích reagovat sociolingvisticky vhodným způsobem tak, že pro účely komunikace do promluvy začleňují prvky jiných jazyků a/nebo varianty jazyků;
- ▶ schopnost využívat jazykový repertoár cíleným mísením, začleňováním a střídáním jazyků na úrovni výpovědi a promluvy;
- ▶ připravenost a schopnost rozšiřovat jazykové / plurilingvní a kulturní / plurikulturní povědomí prostřednictvím otevřenosti a zvědavosti.

Deskriptory pro tuto oblast se přiřazují k úrovním Referenčního rámce proto, aby se zajistila podpora pro všechny, kteří tvoří kurikula, a pro vyučující v jejich snahách a) o rozšíření perspektivy jazykového vzdělávání v jejich kontextu, b) o uznání a ocenění jazykové a kulturní rozmanitosti jejich studentů a studentek. Deskriptory byly rozděleny podle úrovně s cílem usnadnit výběr relevantních plurilingvních / plurikulturních cílů, které jsou realistické rovněž ve vztahu k jazykové úrovni daného uživatele či uživatelky nebo studenta či studentky.

Stupnice „Zajištění plurikulturního prostoru“ je zařazena do oddílu „Mediace komunikace“, kam se hodí lépe než do této kapitoly, protože se zaměřuje na proaktivnější roli interkulturního mediátora či mediátorky. Tři stupnice uvedené v této části popisují aspekty širší koncepční oblasti týkající se plurilingvního a interkulturního vzdělávání.

Tato oblast je předmětem referenčního rámce pro pluralistické přístupy k jazykům a kulturám (FREPA/CARAP), jenž uvádí seznam plurilingvních a plurikulturních kompetencí v hypertextové struktuře nezávislé na jazykové úrovni, uspořádané podle tří širokých oblastí: znalosti (*savoir*), postoje (*savoir-être*) a dovednosti (*savoir-faire*). Uživatelé a uživatelky, kteří/ktelé by o tom chtěli dále přemýšlet a získat přístup k odpovídajícím školicím materiálům pro tuto oblast, se mohou obrátit na FREPA/CARAP.

Využití plurikulturního repertoáru

Je zde zahrnuto mnoho pojmů, které se objevují v odborné literatuře a deskriptorech k interkulturní kompetenci, například:

- ▶ potřeba vypořádat se s nejednoznačností při setkání s kulturní rozmanitostí tím, že se přizpůsobí reakce, uzpůsobí jazyk atd.;
- ▶ potřeba pochopit, že různé kultury mohou mít odlišné zvyklosti a normy a že konkrétní počínání může být lidmi z jiných kultur vnímáno odlišně;
- ▶ potřeba zohledňovat rozdíly v chování (včetně gest, tónu a postojů), diskutovat o přílišných zobecněních a stereotypch;
- ▶ potřeba rozpoznat podobnosti a využít je jako základ pro zlepšení komunikace;
- ▶ ochota projevit vnímavost vůči odlišnostem;
- ▶ připravenost nabídnout vysvětlení, požádat o ně a předvídat možná rizika nedorozumění.

Stupnice pracuje na většině úrovní s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ rozeznávání kulturních, sociálně-pragmatických a sociolingvistických konvencí / vodítek a jednání na jejich základě;
- ▶ rozeznávání a interpretace podobností a rozdílů v hlediscích, postupech a událostech;
- ▶ neutrální a kritické zhodnocení.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: na úrovních A je uživatel či uživatelka / student či studentka schopen / schopna rozpoznat potenciální příčiny kulturně podmíněných potíží v komunikaci a dokáže vhodně jednat při jednoduché každodenní komunikaci. Na úrovni B1 dokáže obecně reagovat na nejčastěji používaná kulturní vodítka, jednat podle sociálně-pragmatických konvencí a vysvětlovat charakteristické rysy vlastní kultury a jiných kultur nebo o nich diskutovat. Na úrovni B2 se uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže efektivně zapojovat do komunikace, zvládá většinu nastalých obtíží a obvykle je schopen / schopna rozpoznat a napravit nedorozumění. Na úrovních C dochází k rozvoji schopnosti citlivě vysvětlovat původ kulturních přesvědčení, hodnot a zvyklostí, interpretovat jejich aspekty a diskutovat o nich, zvládnout sociolingvistickou a pragmatickou nejednoznačnost a reagovat konstruktivně a z kulturního hlediska vhodně.

	Využití plurikulturního repertoáru
C2	Dokáže iniciovat a ovládat vlastní jednání a způsoby vyjadřování v závislosti na kontextu a uvědomuje si při tom kulturní rozdíly a provádí jemné úpravy s cílem předcházet nedorozumění a kulturním incidentům a/nebo je napravovat.
C1	Dokáže rozpoznat rozdíly v sociolingvistických / pragmatických konvencích, kriticky o nich přemýšlet a vhodně jim přizpůsobit vlastní komunikaci. Dokáže citlivě vysvětlovat kontext kulturních hodnot a zvyklostí, interpretovat je a diskutovat o jejich aspektech na základě interkulturních setkání, četby, filmu atd. Umí si poradit s nejednoznačností v mezikulturní komunikaci a vyjadřovat vlastní reakce konstruktivně a z kulturního hlediska vhodně s cílem vnést do situace jasno.
B2	**Dokáže popsat a zhodnotit názory a zvyklosti své vlastní i názory a zvyklosti jiných sociálních skupin a dát najevo povědomí o implicitních hodnotách, na nichž jsou často založeny úsudky a předsudky. **Dokáže vysvětlit vlastní interpretaci kulturních domněnek, předpokladů, stereotypů a předsudků své vlastní komunity i jiných komunit, které zná. **Dokáže interpretovat a vysvětlit dokument nebo událost z jiné kultury a vztáhnout je k dokumentům nebo událostem z vlastní kultury a/nebo z kultur, které zná. **Dokáže diskutovat o objektivitě a vyváženosti informací a názorů vyjádřených v médiích o vlastní komunitě i o jiných komunitách. Dokáže rozpoznat podobnosti a rozdíly v kulturně podmíněných vzorcích chování a přemýšlet o nich (např. gesta a hlasitost řeči nebo velikost znaků v případě znakových jazyků) a diskutovat o jejich významu s cílem vyjednat vzájemné porozumění. Dokáže při interkulturním setkání rozpoznat, že to, co jeden člověk v konkrétní situaci považuje za samozřejmé, nemusí ostatní nutně vnímat stejně. Dokáže vhodně reagovat a vyjadřovat se. Obvykle dokáže v dané kultuře vhodně interpretovat kulturní vodítka. Dokáže promýšlet a vysvětlit konkrétní způsoby komunikace ve vlastní kultuře a v jiných kulturách, jakož i rizika nedorozumění, která vyvolávají.
B1	Obvykle se dokáže chovat podle konvencí týkajících se držení těla, očního kontaktu a vzdálenosti od ostatních. Obvykle dokáže vhodně reagovat na nejběžnější kulturní vodítka. Dokáže vysvětlit prvky své kultury příslušníkům a příslušnicím jiné kultury nebo příslušníkům a příslušnicím vlastní kultury vysvětlit rysy jiné kultury. Dokáže jednoduše vysvětlit, jak jeho/její hodnoty a chování ovlivňují jeho/její názory na hodnoty a chování ostatních lidí. Dokáže jednoduše diskutovat o tom, jak se věci, které mu/jí v jiném sociokulturním kontextu mohou připadat „divné“, mohou ostatním zúčastněným jevit jako „normální“. Dokáže jednoduše diskutovat o tom, jak může být jeho/její kulturně podmíněné jednání vnímáno lidmi z jiných kultur odlišně.

	Využití plurikulturního repertoáru
A2	Dokáže rozeznat a aplikovat základní kulturní konvence spojené s každodenní společenskou komunikací (např. různé pozdravy, rituály). Dokáže se vhodně chovat při každodenních pozdravech, loučeních a projevech díky a omluv, ačkoli má potíže zvládnout jakékoli vybočení z běžných zvyklostí. Dokáže rozeznat, že jeho/její chování při každodenním kontaktu může předávat jiné sdělení, než jaké zamýšlel/a, a dokáže se pokusit to jednoduše vysvětlit. Dokáže rozeznat, kdy se při interakci s příslušníky a příslušnicemi jiných kultur objeví potíže, i když si nemusí být jistý/á, jak se v dané situaci zachovat.
A1	Dokáže rozeznat odlišné způsoby číslování, měření vzdálenosti, určování času atd., i když může mít potíže s jejich uplatněním i při jednoduchých každodenních konkrétních úkonech.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Deskriptory označené hvězdičkami (**) označují vysokou úroveň B2. Mohou vyhovovat i úrovní C.

Plurilingvní porozumění

Tato stupnice je zaměřena především na schopnost využívat k dosažení komunikačního cíle jazykových znalostí a jazykovou způsobilost (i částečnou) v jednom nebo ve více jazycích jako nástroje pro porozumění textům v jiných jazycích. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ otevřenost a flexibilita při práci s různými prvky z různých jazyků;
- ▶ plné využívání náznaků;
- ▶ plné využívání podobností, rozeznávání „zrádných slov“ (od úrovně B1 výše);
- ▶ plné využívání paralelních zdrojů v různých jazycích (od úrovně B1 výše);
- ▶ shromažďování a třídění / porovnávání informací ze všech dostupných zdrojů (v různých jazycích).

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: s postupem nahoru se pozornost přesouvá z lexikální roviny k využívání intratextového kontextu (kotextu) a kontextuálních či žánrových vodítek. Na úrovních B se projevuje větší analytická schopnost, využívání podobností, rozpoznávání „zrádných slov“ a využívání paralelních zdrojů v jiných jazycích. Pro úroveň C nejsou k dispozici žádné deskriptory, možná proto, že se použité zdroje zaměřovaly na úrovně A a B.

Poznámka: V této stupnici se hodnotí praktická funkční schopnost využívat plurilingvismus k porozumění. V jakémkoli konkrétním kontextu, kdy se jedná o konkrétní jazyky, mohou uživatelé a uživatelky deskriptor doplnit o upřesnění těchto jazyků a podtržené výrazy psané kurzívou nahradit.

Například deskriptor B1:

Dokáže vyvodit sdělení textu na základě toho, co pochopil z textů na stejné téma v různých jazycích (např. ze stručných zpráv, muzejních brožur, online recenzí)

může být podán takto:

Dokáže vyvodit sdělení textu v němčině na základě toho, co pochopil z textů na stejné téma ve francouzštině a angličtině (např. ze stručných zpráv, muzejních brožur, online recenzí).

	Plurilingvní porozumění
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz B2.</i>
C1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz B2.</i>
B2	Dokáže pro podpoření porozumění využívat znalosti o kontrastních žánrových konvencích a textových vzorcích <u>v jazycích vlastního plurilingvního repertoáru.</u>

	Plurilingvní porozumění
B1	Dokáže využívat vše, čemu porozuměl/a v <u>jednom jazyce</u>, k pochopení tématu a hlavního sdělení textu v <u>jiném jazyce</u> (např. při čtení krátkých novinových článků v jiných jazycích na stejné téma). Dokáže využívat paralelní překlady textů (např. články v časopisech, povídky, úryvky z románů) k rozvíjení porozumění v <u>různých jazycích</u>. Dokáže vyvodit sdělení textu na základě toho, co pochopil/a z textů na stejné téma v různých jazycích (např. stručných zpráv, muzejních brožur, online recenzí). Dokáže získávat informace z dokumentů z vlastního oboru v <u>různých jazycích</u> (např. za účelem zařazení do prezentace). Dokáže rozpoznat podobnosti a odlišnosti mezi způsoby vyjadřování pojmů v <u>různých jazycích</u>, aby rozlišil/a mezi stejným použitím téhož slova / znaku a „zrádnými slovy“. Pro podporu porozumění dokáže využít znalosti o kontrastních gramatických strukturách a funkčních výrazech <u>jazyků vlastního plurilingvního repertoáru</u>.
A2	Dokáže porozumět krátkým a jasně formulovaným oznámením a hlášením tím, že si poskládá dohromady to, čemu rozumí v dostupných verzích v <u>různých jazycích</u>. Dokáže porozumět krátkým jasně vyjádřeným sdělením a instrukcím tím, že si poskládá dohromady to, čemu rozumí ve verzích v <u>různých jazycích</u>. Dokáže používat jednoduchá varování, instrukce a informace o výrobku uvedené paralelně v <u>různých jazycích</u> pro vyhledání příslušných informací.
A1	Rozpozná internacionalismy a slova / znaky společné <u>různým jazykům</u> (např. haus / hus / house), aby mohl/a: – odvodit význam jednoduchých cedulí a oznámení; – určit pravděpodobné sdělení krátkého jednoduchého textu; – v obrysech sledovat krátkou jednoduchou společenskou komunikační výměnu, která je vedena velmi pomalu a zřetelně v jeho/její přítomnosti; – odvodit, co se lidé snaží přímo jemu/jí říct, pokud velmi pomalu a zřetelně vyslovují a případně zopakují, co je potřeba.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Využití plurilingvního repertoáru

Na této stupnici najdeme aspekty, které charakterizují obě předchozí stupnice. Vzhledem k tomu, že společenský aktér či aktérka staví na svém plurikulturním repertoáru, věnuje se také využívání všech dostupných jazykových zdrojů, aby mohl/a efektivně komunikovat v multilingvním kontextu a/nebo v klasické mediační situaci, v níž ostatní zúčastněné osoby nesdílejí společný jazyk. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ flexibilně se přizpůsobit situaci;
- ▶ předvídat, kdy a do jaké míry je užitečné a vhodné používat více jazyků;
- ▶ přizpůsobit jazyk jazykovým schopnostem partnerů a partnerek v komunikaci;
- ▶ v případě potřeby mísit a střídat jazyky;
- ▶ vysvětlovat a objasňovat v různých jazycích;
- ▶ vlastním příkladem povzbuzovat ostatní k používání různých jazyků.

Stupnice je vzestupná a je uspořádána následovně: na úrovních A je kladen důraz na využití všech možných zdrojů ke zvládnutí jednoduché každodenní transakce. Od úrovně B se začíná s jazykem zacházet kreativně, kdy na úrovni B2 uživatel či uživatelka / student či studentka flexibilně střídá jazyky, aby se ostatní cítili lépe, podává vysvětlení, sděluje odborné informace a obecně zvyšuje efektivitu komunikace. Na úrovních C se v tomto zaměření pokračuje a přibývá schopnost glosovat a vysvětlovat složité abstraktní pojmy v různých jazycích. Celkově je také patrný pokrok od vkládání jednotlivých slov / znaků z jiných jazyků k vysvětlování zvláště výstižných výrazů a využívání metafor pro dosažení účinku.

Poznámka: Na této stupnici se hodnotí praktická funkční schopnost využívat plurilingvismus. V každém konkrétním kontextu, kdy se jedná o konkrétní jazyky, mohou uživatelé a uživatelky deskriptor doplnit o upřesnění těchto jazyků a podtržené výrazy psané kurzívou nahradit.

Například deskriptor B2:

Během kolaborativní interakce dokáže využívat různé jazyky vlastního plurilingvního repertoáru s cílem objasnit povahu úkolu, hlavní kroky, rozhodnutí, která se mají učinit, a očekávané výsledky

může být prezentován jako:

Během kolaborativní interakce dokáže využívat angličtinu, španělštinu a francouzštinu s cílem objasnit povahu úkolu, hlavní kroky, rozhodnutí, která se mají učinit, a očekávané výsledky.

	Využití plurilingvního repertoáru
C2	Dokáže komunikovat v multilingvním kontextu o abstraktních a odborných tématech tak, že flexibilně střídá jazyky vlastního <i>plurilingvního repertoáru</i> a v případě potřeby dokáže vysvětlit různé příspěvky do diskuze. Dokáže zkoumat podobnosti a rozdíly mezi metaforami a dalšími řečovými figurami v <i>jazycích vlastního plurilingvního repertoáru</i>, a to buď pro rétorický efekt nebo pro zábavu.
C1	Dokáže flexibilně střídát jazyky, a usnadnit tak komunikaci v multilingvním kontextu, v <i>různých jazycích vlastního plurilingvního repertoáru</i> shrnout a glosovat příspěvky do diskuze a k textům, na něž se odkazuje. Dokáže se efektivně účastnit konverzace ve <i>dvou nebo více jazycích vlastního plurilingvního repertoáru</i> tím, že se přizpůsobuje změnám jazyka a vychází vstříc potřebám a jazykovým dovednostem partnerů a partnerek v komunikaci. Dokáže používat a vysvětlovat odbornou terminologii z <i>jiného jazyka vlastního plurilingvního repertoáru</i>, který partner či partnerka (partneři a partnerky) v komunikaci zná (znají) lépe, s cílem zlepšit porozumění v diskuzi o abstraktních a odborných tématech. Dokáže spontánně a flexibilně reagovat v příslušném jazyce, když někdo jiný přejde do <i>jiného jazyka vlastního plurilingvního repertoáru</i>. Dokáže podpořit porozumění a diskuzi o textu mluveném, znakovém nebo napsaném v jednom jazyce tím, že ho vysvětluje, shrnuje nebo rozvíjí v <i>jiném jazyce vlastního plurilingvního repertoáru</i>.
B2	**Dokáže rozpoznat, do jaké míry je v konkrétní situaci vhodné flexibilně používat <i>různé jazyky vlastního plurilingvního repertoáru</i> ke zvýšení efektivity komunikace. **Dokáže efektivně střídát <i>jazyky vlastního plurilingvního repertoáru</i>, aby usnadnil dorozumění s třetími stranami, které nemají společný jazyk, jakož i pro vzájemné dorozumění těchto třetích stran. **Dokáže do promluvy vnést výraz z <i>jiného jazyka vlastního plurilingvního repertoáru</i>, který je obzvláště příhodný pro probíranou situaci / pojem, a v případě potřeby jej partnerovi či partnerce v komunikaci dokáže vysvětlit. Dokáže střídát <i>jazyky vlastního plurilingvního repertoáru</i>, aby různým partnerům a partnerkám v komunikaci sdělil/a odborné informace a problematiku týkající se oblasti jeho či jejího zájmu. Dokáže při kolaborativní interakci využívat <i>jazyky vlastního plurilingvního repertoáru</i>, aby objasnil/a povahu úkolu, hlavní kroky, rozhodnutí, která se mají učinit, a očekávané výsledky. Dokáže využívat <i>různé jazyky vlastního plurilingvního repertoáru</i>, aby povzbudil/a ostatní k užívání jazyka, v němž se cítí lépe.
B1	Dokáže v každodenních kontextech kreativně využívat omezený repertoár v <i>různých jazycích, které tvoří jeho/její plurilingvní repertoár</i>, s cílem poradit si s nečekanou situací.
A2	Dokáže mobilizovat vlastní omezený repertoár v <i>různých jazycích</i> s cílem vysvětlit problém nebo požádat o pomoc či o vysvětlení. Dokáže používat jednoduchá slova / znaky a slovní spojení z <i>různých jazyků vlastního plurilingvního repertoáru</i>, aby provedl/a jednoduchou praktickou transakci nebo výměnu informací. Dokáže použít jednoduché slovo / znak z <i>jiného jazyka vlastního plurilingvního repertoáru</i> s cílem domluvit se v zaběhnutých každodenních situacích, když nenachází adekvátní výraz v <i>právě používaném jazyce</i>.

	Využití plurilingvního repertoáru
A1	Dokáže používat velmi omezený repertoár <u>různých jazyků</u> k vedení zcela základního konkrétního každodenního jednání se spolupracujícím partnerem či partnerkou v komunikaci.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

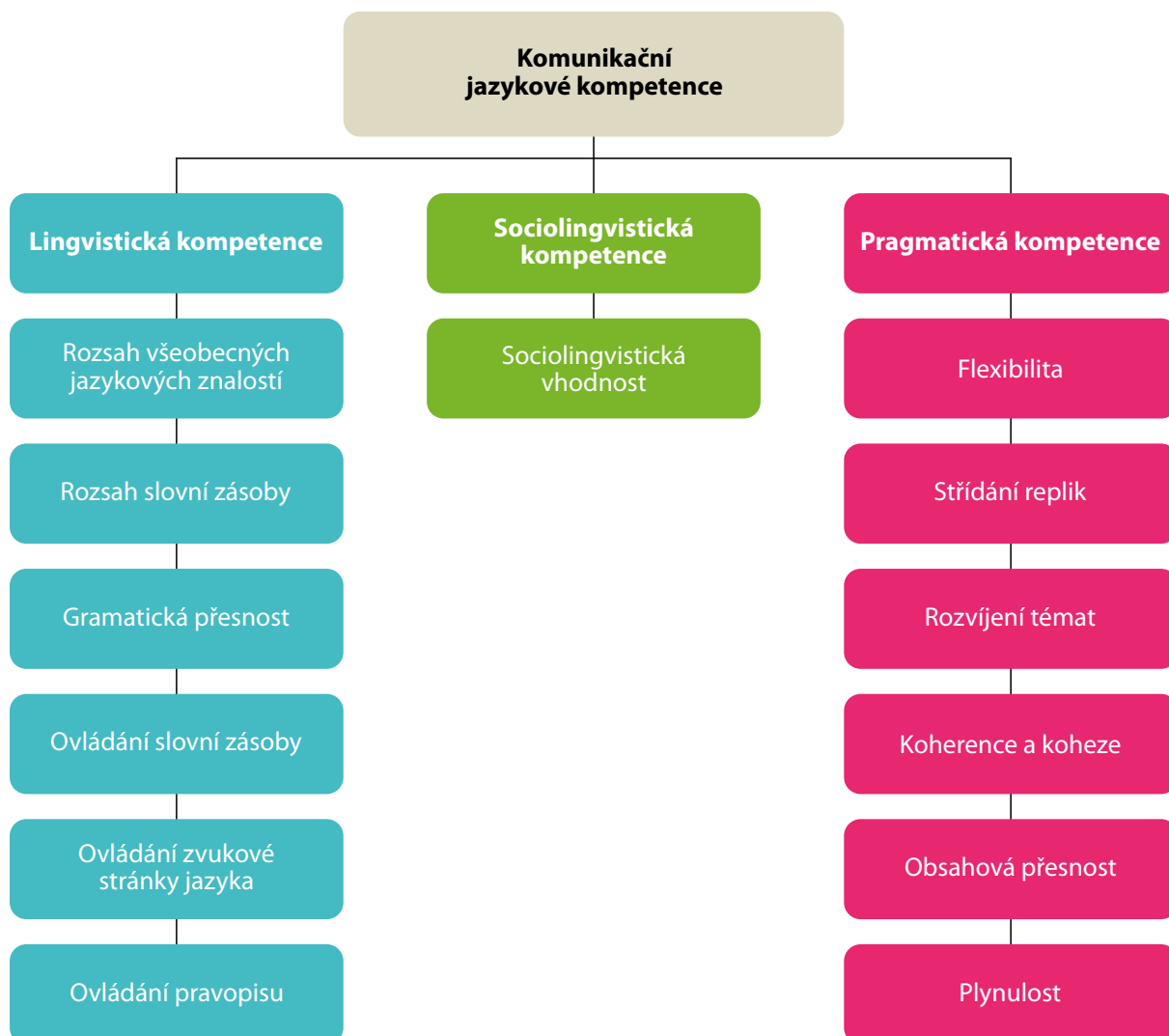
Deskriptory označené hvězdičkami (**) označují vysokou úroveň B2. Mohou vyhovovat i úrovním C.

Kapitola 5

STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTORŮ REFERENČNÍHO RÁMCE: KOMUNIKAČNÍ JAZYKOVÉ KOMPETENCE

Již v první kapitole je v diskuzi o deskriptivním schématu Referenčního rámce uvedeno, že v Referenčním rámci se na kompetenci nepohlíží jen z hlediska aplikované lingvistiky, ale vychází se také z aplikované psychologie a sociopolitických přístupů. Avšak různé modely komunikačních kompetencí, které se v aplikované lingvistice vyvíjely od počátku 80. let 20. století, už měly na Referenční rámec vliv. Ačkoli jsou tyto modely uspořádány různě, v obecné rovině mají čtyři společné aspekty: strategickou kompetenci, lingvistickou kompetenci, pragmatickou kompetenci (zahrnující diskurzivní a funkční/akční kompetenci) a sociokulturní kompetenci (včetně sociolingvistické kompetence). Vzhledem k tomu, že se Referenční rámec zabývá strategickou kompetencí v souvislosti s činnostmi, stupnice deskriptorů pro aspekty komunikační jazykové kompetence jsou v podkapitole 5.2 Referenčního rámce z roku 2001 uvedeny pod třemi dílčími nadpisy: „Lingvistická kompetence“, „Pragmatická kompetence“ a „Sociolingvistická kompetence“. Tyto aspekty, či parametry popisu, jsou ve všech užitích jazyka vždy vzájemně propojeny; nejsou to oddělené „komponenty“ a nemohou být od sebe izolovány.

Obrázek 16 – Komunikační jazykové kompetence

5.1 LINGVISTICKÁ KOMPETENCE

K dispozici jsou deskriptory pro různé aspekty lingvistické kompetence: „Rozsah“ (dále rozdělen na „Morfosyntaktický rozsah“, později přejmenovaný na „Rozsah všeobecných jazykových znalostí“ a „Rozsah slovní zásoby“); „Ovládání“ (dále rozděleno na „Gramatická přesnost“ a „Ovládání slovní zásoby“), „Ovládání zvukové stránky jazyka“ a „Ovládání pravopisu“. Běžné rozlišování mezi rozsahem a ovládáním odráží potřebu zohledňovat složitost používaného jazyka spíše než pouze zaznamenávat chyby. „Ovládání zvukové stránky jazyka“ je představeno v podobě tabulky s kategoriemi „Všeobecné ovládání zvukové stránky jazyka“, „Artikulace hlásek“ a „Prozodické rysy“ (přízvuk a intonace).

Rysy jazyka, které se úspěšně používají na různých úrovních, jsou někdy nazývány „kriteriální“, ale jsou specifické pro různé jazyky. Výzkum v korpusové lingvistice začíná odkrývat povahu těchto rysů a přesnost, s níž je studenti a studentky používají. Avšak výsledky nelze snadno zobecnit napříč jazyky nebo napříč jazykovým zázemím daných studentů a studentek.

5.2 ROZSAH VŠEOBECNÝCH JAZYKOVÝCH ZNALOSTÍ

Vzhledem k tomu, že hlavním dokladem osvojování druhého jazyka (tj. pokroku) je výskyt nových forem, a nikoli jejich zvládnutí, hlavní těžiště zájmu spočívá v „rozsahu“ jazyka, jímž uživatel či uživatelka / student či studentka disponuje. Nezbytnou součástí učebního procesu je také snaha používat složitější jazyk, riskovat a vystupovat z komfortní zóny. Když studenti a studentky řeší složitější úkoly, na ovládání jazyka se to přirozeně projeví nepříznivě, a to je zdravý proces. Budou mít sklon nedávno naučenou morfologii a syntax ovládat hůře, než kdyby zůstali ve vlastní komfortní jazykové zóně. A to je třeba brát v úvahu při posuzování (nedostatečné) přesnosti.

Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- rozsah situací – od úrovně A1 do B2, poté bez omezení;
- typ jazykových prostředků: od naučených slovních obrátů až po velmi široký rozsah jazykových prostředků vhodných k přesné formulaci myšlenek, kladení důrazu, rozlišování a odstranění nejednoznačností;
- omezení: od častého selhání v komunikaci / nedorozumění v nerutinních situacích až po situace, kdy se uživatel či uživatelka při vlastním vyjadřování nemusí omezovat.

	Rozsah všeobecných jazykových znalostí
C2	Dokáže plně a spolehlivě zvládat velmi široký rozsah jazykových prostředků, aby přesně formuloval/a myšlenky, kladl/a důraz, rozlišoval/a a eliminoval/a nejednoznačnosti. Na způsobu vyjádření se neprojevují známky nutnosti omezovat se v tom, co chce říct.
C1	Dokáže vhodně a se značnou mírou flexibility používat široký rozsah složitých gramatických struktur. Dokáže z širokého rozsahu jazykových prostředků vybrat vhodnou formulaci a vyjádřit se srozumitelně, na způsobu vyjádření se při tom neprojevují známky nutnosti omezovat se v tom, co chce říct.
B2	Dokáže se srozumitelně vyjadřovat a na způsobu vyjádření se při tom příliš neprojevují známky nutnosti omezovat se v tom, co chce říct. Má dostatečný rozsah jazykových prostředků, a proto dokáže podávat jasné popisy, vyjadřovat vlastní názory a rozvádět argumenty bez příliš nápadného hledání slov/znaků, a používá k tomu některé druhy složitějších souvětí.
B1	Má dostatečný rozsah jazykových znalostí k popsání nepředvídatelných situací, k celkem přesnému vysvětlení podstaty myšlenky a k vyjádření názoru o abstraktních nebo kulturních tématech jako hudba a film. Má dostatečné jazykové prostředky na to, aby se domluvil/a, a jeho/její slovní zásoba dostačuje k tomu, aby se mohl/a jen s malým zaváháním a pomocí opisů vyjádřit k tématům, jako je rodina, koníčky a zájmy, práce, cestování a současné dění, ale kvůli omezeným lexikálním prostředkům se opakuje a občas má dokonce obtíže s formulací.

	Rozsah všeobecných jazykových znalostí
A2	Má repertoár základních jazykových prostředků, který mu/jí umožňuje zvládat každodenní situace s předvídatelným obsahem, přestože obvykle musí dělat kompromisy ohledně toho, co chce sdělit, a hledat slova/znaky. Dokáže vytvořit krátká, každodenní slovní spojení, aby uspokojil/a jednoduché potřeby konkrétního typu (např. osobní údaje, denní režim, přání a potřeby, žádosti o informace). Dokáže používat základní typy vět a pomocí naučených slovních obrátů, skupin několika slov/znaků a zautomatizovaných spojení dokáže komunikovat o sobě a ostatních, o tom, co dělá, o místech, o vlastnictví atd. Má omezený repertoár krátkých naučených slovních obrátů, které pokrývají předvídatelné základní situace; v nerutinních situacích dochází k častým selháním v komunikaci a nedorozuměním.
A1	Má zcela základní rozsah jednoduchých výrazů týkajících se osobních údajů a potřeb konkrétní povahy. Dokáže použít některé základní struktury v jednoduchých větách a při tom vynechává nebo redukuje větné členy.
Pre-A1	Dokáže používat izolovaná slova/znaky a základní výrazy, aby o sobě podal/a jednoduchou informaci.

Rozsah slovní zásoby

Tato stupnice se týká šíře a rozmanitosti používaných výrazů, které se obvykle získávají rozsáhlou četbou.

Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- rozsah situací – od úrovně A1 do B2, poté neomezeně;
- typ jazykových prostředků: od základního repertoáru slov/znaků a slovních obrátů až po velmi rozsáhlý repertoár slovní zásoby zahrnující idiomy a kolokviální výrazy.

Poznámka: Rozsah slovní zásoby zahrnuje jak recepci, tak produkci. U znakových jazyků se předpokládá ustálená a produktivní slovní zásoba od úrovně A2+ do C2, s ustálenou slovní zásobou na úrovních A1 a A2.

	Rozsah slovní zásoby
C2	Dobře ovládá velmi široký repertoár slovní zásoby včetně idiomů a kolokvialismů; je si vědom/a konotativních úrovní významu.
C1	Dobře ovládá široký repertoár slovní zásoby, což mu/jí umožňuje snadno překonat mezery ve slovní zásobě použitím opisných prostředků; je jen málo zřejmé, že hledá výrazy nebo používá vyhýbavé strategie. Dokáže vybírat z několika lexikálních možností téměř ve všech situacích a využívá při tom synonyma, dokonce i u slov/znaků, s nimiž se setkává méně často. Dobře ovládá běžné idiomy a kolokviální výrazy; dokáže si velmi dobře hrát se slovy/znaky. Rozumí odborné terminologii a idiomům v rozsahu, který je běžný v oblasti jeho/její odbornosti, a dokáže je vhodně používat.
B2	Rozumí hlavní odborné terminologii z vlastního oboru a dokáže ji používat při odborné diskuzi s jinými odborníky. Má dobrý rozsah slovní zásoby pro záležitosti z vlastního oboru a pro většinu obecných témat. Dokáže měnit formulace, aby se vyhnul/a častému opakování, ale kvůli mezerám ve slovní zásobě stále může váhat a používat opisy. Dokáže ve většině kontextů velmi systematicky vytvářet vhodné kolokace mnoha slov/znaků. Dokáže porozumět většině odborné slovní zásoby z vlastního oboru a dokáže ji používat, avšak terminologie z jiných oblastí mu/jí činí problém.

	Rozsah slovní zásoby
B1	Má dobrý rozsah slovní zásoby, která se týká známých témat a každodenních situací. Má dostatečnou slovní zásobu k tomu, aby se mohl/a pomocí několika opisů vyjádřit k většině témat, která se týkají jeho/jejího každodenního života, jako jsou rodina, koníčky a zájmy, práce, cestování a současné dění.
A2	Má dostatečnou slovní zásobu pro vedení každodenní rutinní komunikace týkající se známých situací a témat. Má dostatečnou slovní zásobu pro vyjádření základních komunikačních potřeb. Má dostatečnou slovní zásobu pro zvládnutí jednoduchých situací souvisejících s nejzákladnějšími komunikačními potřebami.
A1	Má základní repertoár slov/znaků a slovních obrátů vztahujících se k určitým konkrétním situacím.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Gramatická přesnost

Tato stupnice se týká jak schopnosti uživatele či uživatelky / studenta či studentky správně si vybavit „prefabrikované“ výrazy, tak schopnosti soustředit se na gramatické tvary při formulování myšlenky. Při formulování myšlenek nebo plnění náročnějšího úkolu musí uživatel či uživatelka / student či studentka věnovat většinu vlastní mentální procesní kapacity tomu, aby splnil/a úkol. To je obtížné, a proto během složitějších úkolů přesnost klesá. Výzkumy v angličtině, francouzštině a němčině dále naznačují, že nepřesnost roste kolem úrovně B1, když student či studentka začíná jazyk používat nezávisleji a kreativněji. V deskriptorech se odráží skutečnost, že přesnost neroste lineárně. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ ovládání specifického repertoáru (úrovně A1 až B1);
- ▶ důležitost chyb (úrovně B1 až B2);
- ▶ míra ovládání (úrovně B2 až C2).

	Gramatická přesnost
C2	V jazykově složitých promluvách se důsledně vyjadřuje gramaticky správně, dokonce i když věnuje pozornost něčemu jinému (např. promýšlení dalšího sdělení, sledování reakcí ostatních).
C1	Důsledně si udržuje vysokou míru gramatické přesnosti; chybí vzácně a chyby jsou obtížně postřehnutelné.
B2	Dobře ovládá gramatiku; mohou se objevit občasné přerušování a nesystematické chyby nebo drobné nedostatky ve větné stavbě, ale jsou vzácné a často mohou být zpětně opraveny. Správně ovládá gramatiku v poměrně vysoké míře. Nedělá chyby vedoucí k nedorozumění. Dobře ovládá jednoduché jazykové struktury a některé složité gramatické tvary, které však má tendenci používat poněkud rigidně a s určitou nepřesností.
B1	Komunikuje poměrně přesně ve známých kontextech; gramatiku obecně ovládá dobře, ačkoliv je patrný vliv mateřského jazyka. Dopouští se chyb, ale je jasné, co chce vyjádřit. Celkem přesně používá repertoár často používaných struktur a vzorců spojených s předvídatelnějšími situacemi.
A2	Správně používá některé jednoduché struktury, ale stále se systematicky dopouští základních chyb; nicméně je většinou jasné, co se snaží říct.
A1	Jen omezeně ovládá několik jednoduchých gramatických struktur a větných vzorců, které patří do naučeného repertoáru.

	Gramatická přesnost
Pre-A1	Dokáže používat velmi jednoduchá pravidla týkající se pořadí slov/znaků v krátkých sděleních.

Ovládání slovní zásoby

Tato stupnice se týká schopnosti uživatele či uživatky / studenta či studentky vybrat vhodný výraz z vlastního repertoáru. S narůstající mírou kompetence je tato schopnost stále intenzivněji řízena asociacemi v podobě kolokací a ustálených spojení, kdy jeden výraz vede k použití druhého.

Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- znalost témat (úrovně A1 až B1);
- míra ovládání (úrovně B2 až C2).

	Ovládání slovní zásoby
C2	Používá důsledně správnou a vhodnou slovní zásobu.
C1	Používá správně méně běžnou slovní zásobu a idiomy. Občas se dopustí drobných přerázků, ale bez významných chyb ve slovní zásobě.
B2	Přesnost slovní zásoby je obecně vysoká, ačkoli může docházet k nejasnostem a nesprávnému výběru slov/znaků, což ale nebrání komunikaci.
B1	Prokazuje dobré ovládání základní slovní zásoby, přesto se stále dopouští závažných chyb, když vyjadřuje složitější myšlenky nebo si má poradit s neznámými tématy a situacemi. Při diskuzi o známých tématech správně používá širokou škálu jednoduché slovní zásoby.
A2	Ovládá omezený repertoár týkající se konkrétních každodenních potřeb.
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Ovládání zvukové stránky jazyka

Stupnice z roku 2001 byla v současné publikaci nahrazena. Popis zvukové stránky jazyka v pododdíle 5.2.1.4 Referenčního rámce z roku 2001 je jasný, podrobný a dostatečně obsáhlý na to, aby postihoval poslední poznatky o aspektech zvukové stránky jazyka ve výuce druhého/cizího jazyka. Stupnice z roku 2001 však tento pojmový aparát nezachycuje a vzestupné uspořádání se zdálo nerealistické, zejména při přechodu z úrovně B1 („Výslovnost je jasně srozumitelná, přestože je někdy zjevný cizí přízvuk a občas se objevuje nesprávná výslovnost“) na úroveň B2 („Má zřetelnou, přirozenou výslovnost a intonaci“). Stupnice pro zvukovou stránku jazyka byla totiž nejméně úspěšnou ze stupnic, které byly kalibrovány v rámci původního výzkumu zaměřeného na tvorbu deskriptorů z roku 2001.

Ve výuce jazyků se za cíl tradičně považovalo ovládání zvukové stránky jazyka na úrovni idealizované/ho rodilého/ho mluvčího/ho a na cizí přízvuk se pohlíželo jako na příznak špatného ovládnutí zvukové stránky jazyka. Upřednostňování významu přízvuku a přesnosti před srozumitelností mělo neblahý vliv na rozvoj výuky výslovnosti. Idealizované modely ignorující zachování přízvuku neberou v úvahu kontext, sociolingvistické aspekty a potřeby studentů a studentek. Zdálo se, že stupnice z roku 2001 takový pohled posilovala, a proto byla od základu přepracována. [Zpráva o průběhu](#)⁴⁵ tohoto dílčího projektu je dostupná na webové stránce Referenčního rámce. Na základě odborné literatury a konzultací s odborníky a odbornicemi byly identifikovány následující zásadní oblasti, které se staly podkladem pro práci na tvorbě deskriptorů:

45. Piccardo E. (2016), „Phonological Scale Revision Process Report“, Education Policy Division, Council of Europe, dostupné na <https://rm.coe.int/168073fff9>.

- ▶ artikulace, včetně výslovnosti hlásek/fonémů;
- ▶ prozodie, včetně intonace, rytmu a přízvuku (slovního i větného) a řečové tempo / přízvukový takt;
- ▶ vnímání cizího přízvuku posluchačem, cizí přízvuk a odchylky od „normy“;
- ▶ jasnost, přístupnost významu pro partnery a partnerky v komunikaci, což zahrnuje také obtížnost porozumění, jak ji vnímají mluvčí (běžně označováno jako „srozumitelnost“).

Vzhledem k určitému překryvu v dílčích kategoriích shrnuje stupnice výše zmíněné koncepty do tří kategorií:

- ▶ všeobecné ovládání zvukové stránky jazyka;
- ▶ artikulace hlásek;
- ▶ prozodické rysy (intonace, přízvuk a rytmus).

Klíčovým faktorem při rozlišování mezi úrovněmi byla srozumitelnost. Pozornost se zaměřuje na to, jak velké úsilí musí partner či partnerka v komunikaci vyvinout, aby dekodoval/a sdělení mluvčí/ho. Deskriptory ze dvou podrobnějších stupnic jsou shrnuty do obecnějších výroků a na všech úrovních je explicitně zmíněn cizí přízvuk. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ srozumitelnost: kolik úsilí musí partner či partnerka v komunikaci vyvinout, aby dekodoval/a sdělení mluvčí/ho;
- ▶ míra vlivu jiných jazyků, kterými mluví;
- ▶ ovládání hlásek;
- ▶ ovládání prozodických rysů.

Pozornost se soustřeďuje na dobrou znalost hlásek cizího jazyka a jistotu, s níž jsou ovládány (rozsah hlásek, které mluvčí dokáže artikulovat a s jakou mírou přesnosti). Klíčovým konceptem, s nímž stupnice pracuje, je míra zřetelnosti a přesnosti ve výslovnosti hlásek.

Pozornost se soustřeďuje na schopnost efektivně využívat prozodické rysy ke stále přesnějšímu vyjádření významu. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ ovládání přízvuku, intonace a/nebo rytmu;
- ▶ schopnost využít a/nebo měnit přízvuk a intonaci ke zdůraznění konkrétního sdělení.

Ovládání zvukové stránky jazyka				
	Všeobecná stupnice pro ovládání zvukové stránky jazyka	Artiklace hlásek	Prozodické rysy	
C2	Dokáže v plném rozsahu využít fonologické rysy cílového jazyka s vysokou mírou ovládání – včetně prozodických rysů jako slovní a větný přízvuk, rytmus a intonace – tak, aby jemné odstíny jeho/jejího sdělení byly jasné a přesné. Srozumitelnost, jakož i efektivní přivedení a posílení významu nejsou nijak ovlivněny prvky přízvuku, který může přenášet z jiného jazyka (jiných jazyků).	Dokáže jasně a přesně artikulovat v podstatě všechny hlásky cílového jazyka.	Dokáže vhodně a účinně využít prozodických rysů (např. přízvuk, rytmus, intonace) ke sdělení jemných významových odstínů (např. aby něco odlišil/a a zdůraznil/a).	
C1	Dokáže v plném rozsahu využít fonologické rysy cílového jazyka s mírou ovládání dostatečnou k tomu, aby byla zajištěna srozumitelnost po celou dobu promluvy. Dokáže artikulovat téměř všechny hlásky cílového jazyka; mohou být patrné některé rysy přízvuku (přízvuků) přenášené z jiného jazyka (jiných jazyků), ale ty na srozumitelnost nemají vliv.	Dokáže ve vysoké míře ovládat artikulaci v podstatě všech hlásek cílového jazyka. Umí se obvykle sám/sama opravit, pokud nějakou hlásku vysloví znatelně chybně.	Dokáže vytvořit plynulý, srozumitelný mluvený projev jen s ojedinělými chybami v přízvuku, rytmu a/nebo intonaci, což neovlivňuje srozumitelnost nebo účinnost. Dokáže měnit intonaci a správně klást přízvuk, aby přesně vyjádřil/a to, co chce říct.	
B2	Dokáže obvykle používat vhodnou intonaci, správně klást přízvuk ve větě a zřetelně artikulovat jednotlivé hlásky; přízvuk bývá ovlivněn jiným jazykem (jinými jazyky), kterým(i) mluví, ale má malý nebo žádný vliv na srozumitelnost.	Dokáže zřetelně artikulovat velké množství hlásek cílového jazyka v delších úsecích mluveného projevu; vyjadřuje se po celou dobu srozumitelně, navzdory několika systematickým chybám ve výslovnosti. Dokáže v rámci vlastního repertoáru zobecňovat, a tím celkem přesně předvídat fonologické rysy a většiny neznámých slov (např. slovní přízvuk), např. při čtení.	Dokáže využít prozodické rysy (např. přízvuk, intonaci, rytmus) pro podpoření zamýšleného sdělení, projevuje se však určitý vliv jiných jazyků, kterými mluví.	
B1	Výslovnost je obvykle srozumitelná; intonace a přízvuk jak na úrovni výpovědi, tak slova nebrání porozumění sdělení. Přízvuk je obvykle ovlivněn jiným jazykem (jinými jazyky), kterým(i) mluví.	Vyjadřuje se obvykle srozumitelně, navzdory pravidelným chybám ve výslovnosti jednotlivých hlásek a slov, která dobře nezná.	Dokáže srozumitelně předat vlastní sdělení navzdory silnému vlivu přízvuku, intonace a/nebo rytmu z jiného jazyka (jiných jazyků), kterým(i) mluví.	

Ovládání zvukové stránky jazyka			
	Všeobecná stupnice pro ovládání zvukové stránky jazyka	Artiklace hlásek	Prozodické rysy
A2	Výslovnost je obvykle natolik jasná, aby mu/jí bylo rozumět, ale partner(i) a partnerky v konverzaci musí občas požádat o zopakování. Silný vliv jiného jazyka (jiných jazyků), kterým(i) mluví, na přízvuk, rytmus a intonaci může ovlivnit srozumitelnost, což vyžaduje spolupráci partnerů a partnerek v komunikaci. Výslovnost známých slov je však jasná.	Výslovnost je obvykle srozumitelná, když komunikuje v jednoduchých každodenních situacích, pokud se partner či partnerka v komunikaci snaží porozumět konkrétním hláskám. Systematické chyby ve výslovnosti fonémů nebrání srozumitelnosti, pokud se partner či partnerka v komunikaci snaží rozpoznat vliv jazykového zázemí mluvčí/ho na výslovnost a přizpůsobit se jí/mu.	Dokáže srozumitelně použít prozodické rysy každodenních slov a slovních obrátů navzdory silnému vlivu přízvuku, intonace a/nebo rytmu z jiného jazyka (jiných jazyků), kterým(i) mluví. Prozodické rysy (např. slovní přízvuk) jsou u známých každodenních slov a jednoduchých výpovědí adekvátní.
A1	Výslovnost velmi omezeného repertoáru naučených slov a slovních obrátů je srozumitelná s určitým úsilím partnerů a partnerek v komunikaci, kteří jsou zvyklí jednat s mluvčími z dané jazykové skupiny. Dokáže správně napodobit omezený rozsah hlásek i přízvuku u jednoduchých známých slov a slovních obrátů.	Dokáže reprodukovat hlásky v cílovém jazyce, pokud je k tomu pečlivě veden/a. Dokáže artikulovat omezené množství hlásek, takže promluva je srozumitelná jen s podporou partnera či partnerky v komunikaci (např. opakuje správně a navádí k opakování nových hlásek).	Dokáže srozumitelně použít prozodické rysy omezeného repertoáru jednoduchých slov a slovních obrátů navzdory velmi silnému vlivu přízvuku, intonace a/nebo rytmu z jiného jazyka (jiných jazyků), kterým(i) mluví; partner či partnerka v komunikaci musí spolupracovat.

Ovládání pravopisu

Tato stupnice se týká schopnosti opisovat, pravopisu a používání rozvržení textu a interpunkce. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ opisování slov a vět (na nižších úrovních);
- ▶ pravopis;
- ▶ srozumitelnost dosažená kombinováním pravopisu, interpunkce a rozvržení textu.

	Ovládání pravopisu
C2	Písemný projev je pravopisně bezchybný.
C1	Rozvržení textu, členění do odstavců a interpunkce jsou konzistentní a napomáhají porozumění textu. Pravopis je přesný, s výjimkou občasných náhodných chyb.
B2	Dokáže vytvořit jasně srozumitelný souvislý psaný text, který odpovídá pravidlům standardního rozvržení a konvencím členění textu do odstavců. Pravopis a interpunkce jsou dostatečně přesné, ale mohou se v nich projevovat známky vlivu mateřského jazyka.
B1	Dokáže vytvořit souvislý písemný text, který je obvykle srozumitelný ve všech částech. Pravopis, interpunkce a rozvržení textu jsou dostatečně přesné na to, aby bylo možné textu většinou rozumět.
A2	Dokáže opisovat krátké věty týkající se každodenních témat, např. pokyny, jak se někam dostat. Dokáže opsat s přiměřenou fonetickou přesností (ale ne nutně zcela standardním pravopisem) krátká slova, která jsou součástí jeho/její aktivní slovní zásoby.
A1	Dokáže opsat známá slova a krátké slovní obraty, např. jednoduché nápisy nebo instrukce, názvy každodenních předmětů, obchodů a pravidelně používané ustálené slovní obraty. Dokáže správně napsat svou adresu, národnost a další osobní údaje. Dokáže používat základní interpunkci (např. tečky, otazníky).
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

5.3 SOCIOLINGVISTICKÁ KOMPETENCE

Sociolingvistická kompetence se týká znalostí a dovedností, které jsou zapotřebí ke zvládnutí společenské dimenze užívání jazyka. Jazyk je sociokulturní fenomén, proto mnohé z toho, co je obsaženo v Referenčním rámci, je relevantní také pro sociolingvistickou kompetenci, zejména pokud se týká sociokulturní oblasti. Zde probírané jevy se týkají výhradně užívání jazyka a nejsou probírány jinde: lingvistické markery sociálních vztahů; zdvořilostní konvence; rozdíly mezi funkčními styly (registry); dialekt a přízvuk.

Sociolingvistická vhodnost

Jedna stupnice je věnována také „Sociolingvistické vhodnosti“ a pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ používání zdvořilostních forem a povědomí o zdvořilostních konvencích;
- ▶ realizace jazykových funkcí vhodným způsobem (na nižších úrovních v neutrálním funkčním stylu [registru]);
- ▶ socializace, na nižších úrovních zachovávání základních zdvořilostních postupů, což při tom od partnera či partnerky v komunikaci nevyžaduje jiné chování (od B2 výše) a používání idiomů, narážek a humoru (na C úrovních);
- ▶ rozpoznání sociokulturních vodítek, zejména těch, která poukazují na rozdíly, a volba tomu odpovídajícího chování;

- ▶ osvojení si vhodného funkčního stylu (registru) (od úrovně B2 výše).

	Sociolingvistická vhodnost
C2	Dokáže účinně a přirozeně vystupovat jako mediátor či mediátorka mezi uživateli a uživatelkami vlastní komunity i jiných komunit a dokáže při tom zohlednit sociokulturní a sociolingvistické rozdíly. Dobře ovládá idiomatické výrazy a kolokvialismy a uvědomuje si konotativní úroveň významu. Uvědomuje si všechny sociolingvistické a sociokulturní implikace jazyka používaného zkušenými uživateli či uživatelkami cílového jazyka a dokáže reagovat odpovídajícím způsobem. Dokáže v ústní i písemné podobě účinně využít širokého spektra důmyslných jazykových prostředků, když chce přikazovat, argumentovat, přesvědčovat, odrazovat, vyjednávat a radit.
C1	Dokáže rozeznat širokou škálu idiomatických výrazů a kolokvialismů a uvědomuje si posun ve funkčním stylu (registru); může si však občas potřebovat ověřit detaily, zejména pokud se setká s neznámým přízvukem. Dokáže porozumět humoru, ironii a implicitním kulturním odkazům a zachytit významové nuance. Dokáže sledovat filmy, které ve velké míře obsahují slangové a idiomatické výrazy. Dokáže flexibilně a účinně používat jazyk ke společenským účelům, včetně emotivního použití, narážek a žertování. Dokáže přizpůsobit úroveň formálnosti (ve funkčním stylu [registru]), aby odpovídala společenskému kontextu: dle potřeby formálnímu, neformálnímu nebo kolokviálnímu, a zachovávat důsledně funkční styl (registr). Dokáže diplomaticky zformulovat kritické poznámky nebo vyjádřit silný nesouhlas.
B2	Dokáže se s určitým úsilím účastnit skupinové diskuze a přispívat do ní, i když se jedná o rychlou řeč obsahující kolokvialismy. Dokáže rozpoznat a interpretovat sociokulturní/sociolingvistická vodítka a vědomě upravovat jazykovou stránku vlastního projevu, aby se v dané situaci dokázal/a vhodně vyjádřit. Dokáže se vyjadřovat sebejistě, jasně a zdvořile ve formálním i neformálním funkčním stylu (registru), který odpovídá dané situaci a dotčeným osobám. Dokáže přizpůsobit vlastní vyjadřování tak, aby postihl/a rozdíl mezi formálními a neformálními funkčními styly (registry), ale nemusí tak činit vždy vhodně. Dokáže udržovat vztahy s uživateli a uživatelkami cílového jazyka, aniž by je nechtěně pobavil/a nebo iritoval/a, nebo vyžadoval/a, aby se k němu/ní chovali jinak než k jinému zkušenému uživateli či uživatelce. Dokáže se vyjadřovat vhodně s ohledem na danou situaci a vyhnout se závažným formulačním chybám.
B1	Dokáže realizovat širokou škálu jazykových funkcí a reagovat na ně a používat při tom nejběžnější jazykové prostředky neutrálního funkčního stylu (registru). Je si vědom/a nejdůležitějších zdvořilostních konvencí a chová se vhodně podle nich. Je si vědom/a nejvýznamnějších rozdílů ve zvycích, užívání jazyka, postojích, hodnotách a přesvědčení převládajících v dané komunitě mluvčích a těmi, které převládají v jeho/její vlastní komunitě, a vyhledává jejich projevy.
A2	Dokáže využívat základní jazykové funkce, jako je např. výměna informací a vznášení požadavků, dokáže jednoduchým způsobem vyjadřovat názory a postoje a reagovat na ně. Dokáže se jednoduše, ale efektivně pohybovat ve společnosti a používat při tom nejjednodušší běžné výrazy a dodržovat základní zvyklosti. Dokáže zvládnout velmi krátké společenské konverzace a používat při tom každodenní zdvořilostní obraty pro pozdrav a oslovení. Dokáže někoho pozvat, něco navrhnout, omluvit se, atd. a na pozvání, návrhy a omluvy reagovat.
A1	Dokáže navázat základní společenský kontakt a používat při tom nejjednodušší každodenní zdvořilostní obraty: umí pozdravit a rozloučit se; představit se, poprosit, poděkovat, omluvit se, atd.
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.

5.4 PRAGMATICKÁ KOMPETENCE

Rozdíl mezi lingvistickou a pragmatickou oblastí lze jednoduše chápat tak, že lingvistická kompetence se zabývá užíváním jazyka (jinými slovy „správným užíváním“), tudíž také jazykovými zdroji a znalostí jazyka jako systému. Naproti tomu pragmatická kompetence se zabývá vlastním užíváním jazyka při spoluvytváření textu. Pragmatická kompetence se tak týká především znalostí principů užívání jazyka, jež uživatel či uživatelka / student či studentka má a podle nichž jsou sdělení:

- organizována, strukturována a uspořádána („diskurzivní kompetence“);
- používána k vyjádření komunikačních funkcí („funkční kompetence“);
- řazena podle interakčních a transakčních schémat („kompetence organizovat text“).

Diskurzivní kompetence se zabývá schopností vystavět text, včetně obecných aspektů, jakými jsou „Rozvíjení témat“, „Koherence a koheze“ a v interakci rovněž principy spolupráce a „Střídání replik“. Funkční kompetence zahrnuje „Flexibilitu“ v používání vlastního repertoáru a výběru vhodných sociolingvistických řešení. Všechny stupnice pro komunikační jazykové činnosti popisují různé typy funkčního užití jazyka. Se sociokulturní kompetencí souvisí také znalost interakčních a transakčních schémat. Tato znalost je do jisté míry zahrnuta jak do stupnice pro „Sociolingvistickou vhodnost“, tak do „Rozsahu všeobecných jazykových znalostí“ a stupnice pro „Rozsah slovní zásoby“. Stupnice o ní pojednávají z hlediska různých situací, na nižších úrovních pak z hlediska repertoáru, který jim přísluší. Pragmatická kompetence navíc zahrnuje „význam, který mluvčí přisuzuje slovům a výrazům“ v kontextu, a ten je třeba odlišit od jejich „větného/slovníkového významu“. Přesné vyjádření toho, co chceme říct, tudíž vyžaduje další aspekt pragmatické kompetence: „Obsahovou přesnost“.

A konečně, kdykoli něco říkáme, vždy je zapotřebí „Plynulost“. Obecně je chápána dvěma vzájemně se doplňujícími způsoby: holistický způsob představuje především schopnost mluvčí/ho / znakující/ho vyjádřit (i složité) sdělení. Takový více holistický přístup se projevuje ve výrocích typu: „je pohotový mluvčí“ nebo „jeho/její ruština je plynulá“. Vypovídá tak o schopnosti dlouze mluvit/znakovat a vhodně se vyjadřovat v široké škále kontextů. V užším, techničtějším pojetí dlouze mluvit/znakovat znamená, že nedochází k přerušení toku řeči / řady znaků přestávkami a dlouhými pauzami. Zařazení „Plynulosti“ pod pragmatickou kompetenci překračuje tradiční dichotomii jazykové kompetence a jazykové performance používané lingvisty od dob Chomského. Referenční rámec v této tradici nepokračuje, jak již bylo zmíněno dříve při diskuzi o jeho modelu. V akčně zaměřeném přístupu se totiž kompetence projevuje pouze při činnostech.

Flexibilita

Flexibilita se zabývá schopností přizpůsobovat naučený jazyk novým situacím a formulovat myšlenky různými způsoby. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- kreativní vytváření nových kombinací naučených prvků (zejména na nižších úrovních);
- přizpůsobení jazyka situaci a změnám ve směřování konverzace a diskuze;
- různé přeformulování myšlenek tak, aby došlo k jejich zdůraznění, vyjádření stupně závazku a přesvědčení a byla vyloučena nejednoznačnost.

	Flexibilita
C2	Prokazuje velkou míru flexibility při přeformulování myšlenek různými jazykovými prostředky tak, aby mohl/a klást důraz, rozlišovat podle situace, podle partnera či partnerky v komunikaci atd. a aby eliminoval/a nejednoznačnosti.
C1	Dokáže pozitivně působit na zamýšlené publikum tím, že účinně mění styl vyjadřování a délku vět, používá pokročilou slovní zásobu a slovosled. Dokáže měnit vlastní vyjadřování, aby postihl/a stupeň vlastního odhodlání, váhání, jistoty nebo nejistoty.

	Flexibilita
B2	Dokáže situaci a příjemci či příjemkyni přizpůsobit to, co říká a jak to vyjadřuje a zaujmout takovou úroveň formálnosti, která je vhodná pro dané okolnosti.
	Dokáže se přizpůsobit běžným změnám ve směru a stylu konverzace, i tomu, na co klade důraz. Dokáže obměnit formulaci toho, co chce říct. Dokáže přeformulovat myšlenku ke zdůraznění nebo vysvětlení některých aspektů.
B1	Dokáže se ve vyjadřování přizpůsobit tak, aby zvládl/a méně rutinní, nebo dokonce obtížné situace. Dokáže flexibilně využívat širokého repertoáru jednoduchých jazykových prostředků, aby vyjádřil/a většinu toho, co chce říct.
A2	Prostřednictvím omezené lexikální substituce dokáže přizpůsobit dobře nacvičené, nazpaměť naučené, jednoduché slovní obraty konkrétním okolnostem. Dokáže rozšířit naučené slovní obraty jednoduchou změnou v kombinaci jejich prvků.
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Střídání replik

Tato stupnice se zabývá schopností převzít v promluvě iniciativu. Jak bylo uvedeno výše, na tuto schopnost lze nahlížet jako na strategii spojenou s interakcí (ujímání se slova) a zároveň jako na nedílnou součást diskurzivní kompetence. Proto se tato stupnice objevuje také v sekci „Strategie spojené s interakcí“. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ zahájení, udržování a ukončení rozhovoru;
- ▶ vložení se do probíhajícího rozhovoru nebo diskuze, často pomocí ustáleného obratu, nebo aby získal/a čas na přemýšlení.

Poznámka: Tato stupnice je uvedena již u „Strategií spojených s interakcí“.

	Střídání replik
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici, viz C1.</i>
C1	Dokáže z různých diskurzivních funkcí, které má pohotově k dispozici, zvolit odpovídající slovní obrat, aby vhodně naznačil/a, že se ujme slova, nebo aby získal/a čas na přemýšlení, když si chce slovo udržet.
B2	Dokáže se vhodně vložit do diskuze a využívá k tomu odpovídající jazykové prostředky. Dokáže promluvu vhodně zahájit, udržet a ukončit a efektivně se při tom ujímá slova. Dokáže promluvu zahájit, při vhodné příležitosti se ujmout slova a rozhovor ukončit, když potřebuje, ačkoli to nemusí vždy zvládnout s lehkostí. Dokáže používat ustálená spojení (např. „Na tuto otázku je těžká odpověď“), aby získal/a čas a udržel/a si slovo, zatímco formuluje, co chce sdělit.
B1	Dokáže zasáhnout do diskuze na známé téma a k získání slova při tom použije vhodný slovní obrat.
	Dokáže při osobním setkání zahájit, udržet a ukončit jednoduchý rozhovor týkající se témat, která jsou známá nebo ho/ji osobně zajímají.
A2	Dokáže používat jednoduché techniky k zahájení, udržení nebo ukončení krátkého rozhovoru. Dokáže při osobním setkání zahájit, udržet a ukončit jednoduchý rozhovor.
	Dokáže požádat o pozornost.

	Střídání replik
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Rozvíjení témat

Tato stupnice se zabývá způsobem, jak jsou v textu myšlenky logicky prezentovány a vzájemně propojeny do jasné rétorické struktury. Zahrnuje také dodržování následujících relevantních diskurzivních pravidel. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ vyprávění děje / převyprávění příběhu (nižší úrovně);
- ▶ rozvíjení textu, vhodné rozšíření a podpoření myšlenek, například pomocí příkladů;
- ▶ rozvíjení argumentace (zejména na úrovních B2 až C1).

	Rozvíjení témat
C2	Dokáže dostatečně flexibilně aplikovat konvence typické pro daný typ textu k efektivnímu sdělení složité myšlenky a při tom si snadno udržet pozornost cílového čtenáře či čtenářky a splnit všechny komunikační cíle.
C1	Dokáže aplikovat konvence typické pro daný typ textu, aby udržel/a pozornost cílového čtenáře či čtenářky a sdělil/a složité myšlenky. Dokáže podat propracované popisy a vyprávění, začlenit do nich vedlejší témata, rozvíjet určité myšlenky a zakončit je vhodným závěrem. Dokáže napsat vhodný úvod a závěr dlouhého složitěho textu. Dokáže do značné míry rozvést a podpořit hlavní myšlenky pomocí vedlejších myšlenek, zdůvodnění a relevantních příkladů.
B2	Dokáže systematicky rozvíjet argumentaci a při tom vhodně zdůrazňovat důležité body a relevantní podpůrné detaily. Dokáže přesvědčivě podat složité argumentační linie a reagovat na ně. Dokáže při sdělování vlastních myšlenek dodržet konvenční strukturu daného komunikačního úkolu. Dokáže vypracovat jasný popis nebo vyprávění, rozvést v nich hlavní myšlenky a podpořit je relevantními vedlejšími detaily a příklady. Dokáže rozvinout jasnou argumentaci, rozvést relativně podrobně vlastní stanoviska a podpořit je vedlejšími detaily a relevantními příklady. Dokáže vyhodnotit výhody a nevýhody různých možností. Dokáže dát jasně najevo rozdíl mezi fakty a názory.
B1	Dokáže ve vyprávění dát jasně najevo chronologickou posloupnost. Dokáže rozvinout argumentaci natolik dobře, že ji lze většinou bez obtíží sledovat. Při sdělování vlastních myšlenek si uvědomuje konvenční strukturu daného typu textu. Dokáže dostatečně plynule vyprávět jednoduše formulovaný příběh nebo popis jako lineární sled myšlenek.
A2	Dokáže vyprávět příběh nebo pomocí jednoduchého výčtu bodů něco popsat. Dokáže ve velmi jednoduchém textu uvést příklad pomocí slov „jako“ nebo „například“.
	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

	Rozvíjení témat
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.

Koherence a koheze

Koherence a koheze se vztahují ke způsobu, jakým jsou jednotlivé prvky textu vzájemně propojeny do koherentního celku a při tom se využívá jazykových prostředků, jako je odkazování, substituce, elipsa a další formy textové koheze, včetně logických a časových konektorů a dalších forem diskurzivních markerů. Jak koheze, tak koherence fungují na úrovni věty/výpovědi a na úrovni celého textu. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ spojování prvků textu, zejména pomocí logických a časových konektorů;
- ▶ používání odstavců ke zvýraznění struktury textu;
- ▶ obměňování použitých kohezních prostředků s menším počtem „neobratných“ konektorů (C úroveň).

	Koherence a koheze
C2	Dokáže vytvořit koherentní a kohezní text a při tom plně a vhodně využít celou řadu prostředků kompoziční výstavby textu a široký rozsah kohezních prostředků.
C1	Dokáže vytvořit jasný, plynulý a dobře strukturovaný jazykový projev a prokazuje při tom, že ovládá prostředky kompoziční výstavby textu, spojovací a kohezní prostředky. Dokáže vytvořit dobře organizovaný, koherentní text a používá při tom celou řadu kohezních prostředků a prostředků kompoziční výstavby textu.
B2	Dokáže efektivně využívat řadu spojovacích výrazů, aby jasně označil/a vztahy mezi myšlenkami. Dokáže využít omezené množství kohezních prostředků, aby spojil/a vlastní výpovědi do jasné, koherentní promluvy, ačkoliv v delší promluvě jednotlivé části nemusí na sebe vždy souvisle navazovat. Dokáže vytvořit obecně dobře organizovaný a koherentní text a používá při tom řadu spojovacích výrazů a kohezních prostředků. Dokáže strukturovat delší texty do jasných logických odstavců.
B1	Dokáže v jednoduchém argumentačním textu předložit protiargument (např. pomocí „nicméně“). Dokáže spojit řadu jednoduchých kratších samostatných prvků do lineárně propojeného sledu myšlenek. Dokáže tvořit delší věty a spojit je dohromady za použití omezeného počtu kohezních prostředků, např. v příběhu. Dokáže jednoduše a logicky členit delší text do odstavců.
A2	Dokáže používat nejčastější spojovací výrazy ke spojení jednoduchých vět, aby vyprávěl/a příběh nebo něco popsal/a jako jednoduchý výčet informací. Dokáže spojit skupiny slov/znaků pomocí jednoduchých spojovacích výrazů (např. „a“, „ale“ a „protože“).
A1	Dokáže spojit slova/znaky nebo skupiny slov/znaků pomocí zcela základních lineárních spojovacích výrazů (např. „a“ a „potom“).
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.

Obsahová přesnost

Tato stupnice se týká schopnosti přesně vystihnout formulaci, jak něco vyjádřit. Týká se toho, do jaké míry uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže sdělit detaily a významové odstíny, a jak se dokáže vyhnout zjednodušení vlastního ideálně zamýšleného sdělení. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ typ situace a informací (úrovně A1 až B1), od úrovně B2 bez jakéhokoliv omezení, kdy uživatel či uživatelka / student či studentka dokáže spolehlivě sdělit detaily i v náročnějších situacích;
- ▶ míra podrobnosti a přesnosti podané informace;
- ▶ schopnost blíže vymezit, klást důraz a odlišit pravděpodobnost, závazek, přesvědčení atd.

	Obsahová přesnost
C2	Dokáže přesně vyjádřit jemné významové odstíny tím, že s přiměřenou přesností používá širokou škálu vymezujících jazykových prostředků (např. příslovčí vyjadřujících stupeň, vedlejších vět vyjadřujících omezení). Dokáže klást důraz, rozlišovat a odstranit nejednoznačnost.
C1	Dokáže přesně blíže vymezit názory a výroky například ve vztahu ke stupni jistoty/nejistoty, přesvědčení/pochyb, pravděpodobnosti, atd. Dokáže účinně využít prostředky jazykové modalit pro vyjádření síly tvrzení, argumentu nebo stanoviska.
B2	Dokáže spolehlivě předat podrobné informace. Dokáže sdělit podstatné myšlenky i v náročnějších situacích, ačkoliv se nevyjadřuje expresivně a nepoužívá idiomy.
B1	Dokáže velmi přesně vysvětlit podstatu myšlenky nebo problému. Dokáže předat jednoduchou a jednoduše formulovanou informaci relevantní pro danou situaci a sdělit, co považuje za nejdůležitější. Dokáže srozumitelně vyjádřit hlavní myšlenku, kterou chce sdělit.
A2	Dokáže vyjádřit to, co chce při jednoduché a přímé výměně omezeného množství informací týkajících se známých a rutinních záležitostí, ale v jiných situacích musí obvykle sdělení zjednodušit.
A1	Dokáže jednoduše vyjádřit základní informace o osobních údajích a potřebách konkrétního typu.
Pre-A1	Dokáže jednoduše vyjádřit velmi základní informace týkající se osobních údajů.

Plynulost

Jak bylo uvedeno výše, plynulost má širší, holistický význam (= pohotový či pohotová mluvčí/znakující) a užší, techničtější a více psycholingvistický význam (= přístup k osobnímu repertoáru). Širší interpretace by zahrnovala „Obsahovou přesnost“, „Flexibilitu“ a alespoň do určité míry „Rozvíjení témat“ a „Kohezi a koherenci“. Následující stupnice se proto více zaměřuje na užší, tradičnější pohled na plynulost. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ schopnost vytvořit výpovědi navzdory váháním a pauzám (nižší úrovně);
- ▶ schopnost udržovat delší projev nebo rozhovor;
- ▶ lehkost a spontánnost při vyjadřování.

	Plynulost
C2	Dokáže se vyjadřovat obsírně a přirozeně, bez úsilí a zaváhání. Pauzy dělá pouze proto, aby se zamyslel/a nad správným vyjádřením vlastních myšlenek nebo aby našel/našla vhodný příklad či vysvětlení.

	Plynulost
C1	Dokáže se téměř bez úsilí plynule a spontánně vyjadřovat. V přirozeném a plynulém řečovém proudu mu/jí může bránit pouze koncepčně obtížné téma hovoru.
B2	Dokáže spontánně komunikovat, a dokonce i v delších a složitých úsecích promluvy často vykazuje pozoruhodnou plynulost a lehkost vyjadřování. Dokáže v poměrně stálém tempu vytvořit úseky mluveného projevu; přestože může při hledání strukturních a výrazových prostředků váhat, objeví se jen málo nápadně dlouhých pauz. Dokáže komunikovat s takovou mírou plynulosti a spontánnosti, která umožňuje vcelku pravidelnou interakci s uživateli a uživatelkami cílového jazyka, aniž by to některého z mluvčích zatěžovalo.
B1	Dokáže se vyjadřovat poměrně lehce. Navzdory některým formulačním problémům, které vedou k pauzám a „slepým uličkám“, je schopen/schopna účinně pokračovat bez pomoci. Dokáže udržovat srozumitelnou komunikaci, ačkoliv pauzy sloužící k plánování a opravě gramatiky a lexika jsou zjevné, zejména v delších úsecích samostatného projevu.
A2	Dokáže se porozumět pomocí krátkých příspěvků, přestože odmlky, opakovaná zahájení promluvy a přeformulování mohou být zcela zjevné. Dokáže dostatečně lehce vytvořit slovní obraty na známá témata tak, aby zvládl/a krátké výměny, přestože zaváhání a opakovaná zahájení promluvy jsou velmi nápadná.
A1	Dokáže zvládnout velmi krátké, izolované, většinou předem naučené výpovědi s mnoha pauzami při hledání výrazových prostředků, při artikulaci méně známých slov/znaků a ve snaze o opravu komunikace.
Pre-A1	Dokáže zvládnout velmi krátké izolované naučené výpovědi, je-li to nutné i za použití gest a náznaků, že potřebuje pomoc.

Kapitola 6

STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTORŮ REFERENČNÍHO RÁMCE: KOMPETENCE VE ZNAKOVÁNÍ

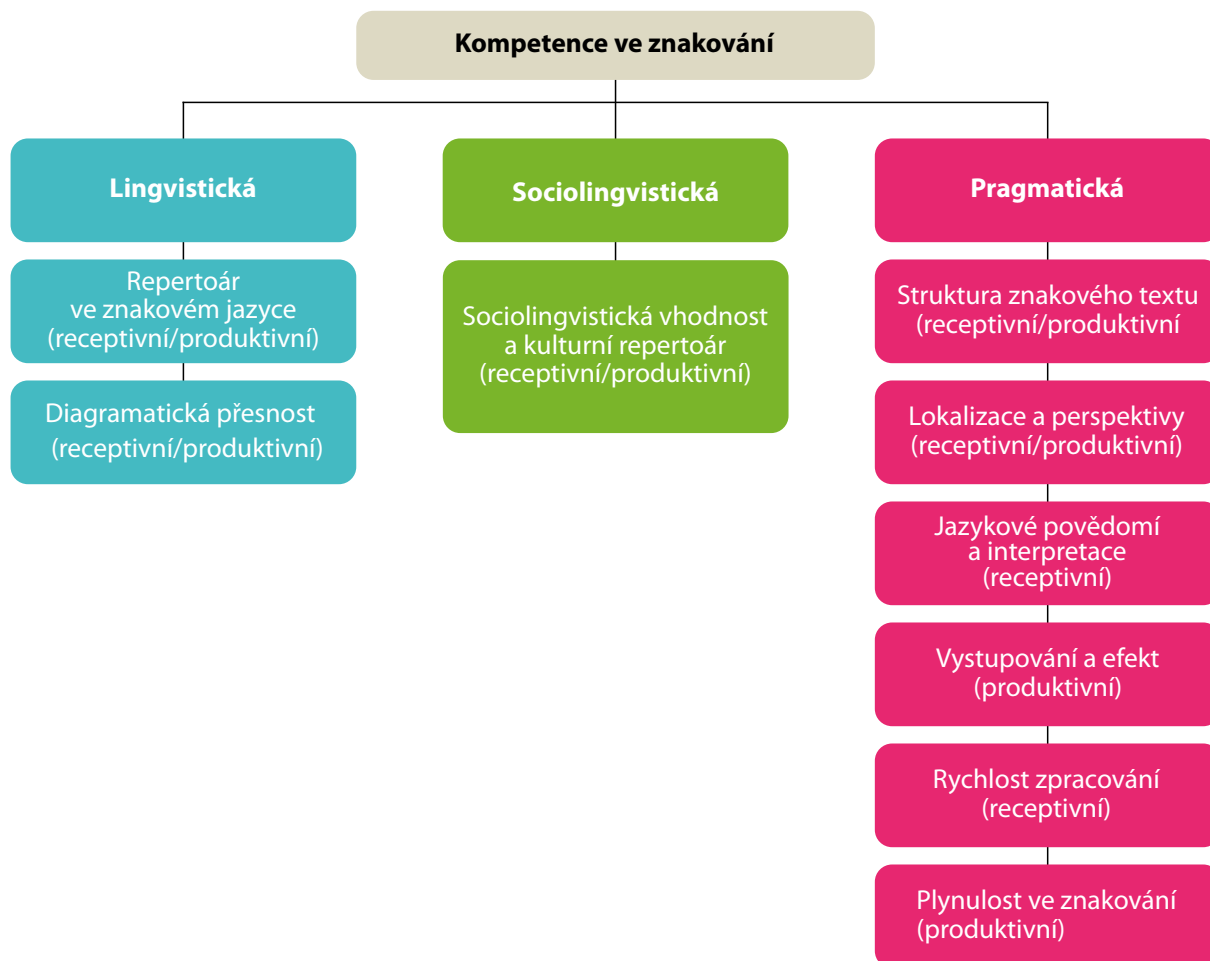
Mnohé z deskriptorů definované Referenčním rámcem mohou být použity i pro znakové jazyky. Zejména se jedná o deskriptory pro komunikační jazykové činnosti, jejichž použití je stejné jako v případě mluvených jazyků, protože znakové jazyky jsou používány k plnění shodných komunikačních funkcí. Deskriptory jsou tudíž modálně neutrální a úpravy provedené ve formulaci to zdůrazňují. Je však zřejmé, že znakové jazyky se od mluvených v jistých ohledech podstatně liší. V zásadě jde o gramatické kompetence v oblasti využívání prostoru, označované jako „diagramatická kompetence“. Ty rovněž zahrnují rozšířené pojetí pojmu „text“ pro znakování, které je zaznamenané na videonahrávce a není založeno na psaném písmu. Tyto kompetence dalece přesahují paralingvistické rysy komunikace prostřednictvím mluveného jazyka. Znakovací prostor se obvykle používá k určování a pozdějšímu odkazování na příslušné osoby, místa a předměty formou prostorového mapování. Znakové jazyky pak jako každý jiný jazyk mají syntax, sémantiku, morfolonii a fonologii. Ty se samozřejmě v jednotlivých znakových jazycích liší, protože různé země mají různé znakové jazyky. Někdy existuje v jedné zemi více znakových jazyků, vyskytují se však určité společné rysy, jako používání indexace, zájmen a klasifikačních tvarů. Kromě pohybů rukou a paží, které jsou běžně považovány za formy artikulace znakového jazyka, se hojně používají nemanuální prostředky (výraz obličeje, orientace těla, pohyby hlavy atd.) a konstruovaný akt (angl. constructed action).

V rámci komunikace a jako odraz kontaktu s uživatelem či uživatelkou znakového jazyka je repertoár lexikálních a produktivních znaků doplněn o hláskování slov nebo jmen pomocí prstové abecedy. Zhruba platí, že každé písmeno mluveného jazyka odpovídá nějakému tvaru ruky. Časem může dojít k jeho lexikalizaci a fonologizaci. Prstová abeceda je však prostředkem pro vyjádření něčeho neznámého, například vlastního jména nebo pojmu, který nemá v používaném znakovém jazyce ustálený znak. Jedná se tedy o jeden z několika kontaktních jevů, které usnadňují přístup ke znalosti písemné podoby mluvených jazyků. Kromě toho se prstová abeceda používá u výpůjček nových výrazů z mluvených jazyků, které se nakonec také mohou stát lexikalizovanými.

Kategorie kompetencí ve znakování se vztahují k lingvistickým, pragmatickým a sociolingvistickým kompetencím, jako je tomu v mluvených jazycích, a proto stupnice deskriptorů speciálně určené pro znakovací kompetence jsou zde uvedeny pod těmito třemi položkami. Stupnice pro receptivní a produktivní kompetence jsou vypracovány v sedmi dvojicích: dvě pro lingvistické kompetence, jedna pro sociolingvistickou kompetenci a čtyři pro různé aspekty pragmatické kompetence.

Několik deskriptorů zaměřených na znakovací kompetence má obecnější ráz, podobně jako deskriptory již zahrnuté v tomto dokumentu. Byly ponechány v kompetencích ve znakování, protože pomáhají prokázat obsahovou provázanost mezi deskriptory pro kompetence v oblasti znakování a deskriptory pro jiné oblasti.

Obrázek 17 – Kompetence ve znakování

6.1 JAZYKOVÁ KOMPETENCE

K dispozici jsou deskriptory pro „repertoár ve znakovém jazyce“ a pro „diagramatickou přesnost“. Toto rozlišení vyjadřuje dichotomii znalosti/ovládání a odráží rozdíly mezi rozsahem a ovládním/přesností s ohledem na gramatiku a slovní zásobu.

Repertoár ve znakovém jazyce

Tyto dvě stupnice zahrnují jazykové prostředky, které jsou využívány jak při porozumění znakovému jazyku, tak při jeho produkci, například v kombinaci nemanuálních prvků s klasifikátorovými tvary ruky k označení reference a případně pohybu a orientace ruky k vyjádření dalších aspektů zamýšleného významu.

Znakové jazyky se ve velké míře opírají o produktivní tvorbu znaků. Slovník znakového jazyka se stejně jako u mluvených jazyků skládá ze dvou skupin položek: ustálených lexikálních položek a produktivních prvků používaných při tvorbě (nových) znaků nebo forem. Ustálené znaky mají pevně danou citační formu, obvykle uváděnou ve slovnících znakových jazyků. Prvky produktivního lexika se kombinují v produktivních vztazích mezi úzce vymezenou sadou tvarů ruky, které se používají ve znakovacím prostoru a vytvářejí nové, dynamické popisy událostí. Trojrozměrná prostorová povaha mnoha výrazů umožňuje variabilní, ale přesné formulace. V souladu s mnohostrannými potřebami vyjadřování studenti či studentky, kteří se znakování učí, dosahují pokroku v používání těchto kompetencí tím, že si osvojují kombinační omezení i zásady pro stylistické/estetické účely.

Vzhledem k významnému podílu produktivních prvků ve znakových jazycích recepce vyžaduje, aby nabízené morfonologické a morfosyntaktické dílčí struktury byly ve vysoké míře zpracovány simultánně a kvůli prostorové referenci je současně přitom také třeba mít na zřeteli dané kontexty. Stručně řečeno, produktivní tvorba znaků kombinuje prvky nesoucí význam, které v příslušných kombinacích ve slovníku znakového jazyka nalézt nelze. A porozumění zase vyžaduje novou analýzu takových znaků. K uspokojení konkrétních komunikačních potřeb – které se nevztahují jen na celkové pochopení toho, čeho se sdělení týká – studenti či studentky, kteří

se učí znakovat, musejí opětovně aplikovat gramatická pravidla pro produktivní znakování, stejně jako i kombinční principy, musejí sledovat prostorové přiřazení a zvažovat, zda lze uplatnit zásady pro stylistické/estetické účely. Slovníkové zdroje podle studentů a studentek, kteří se učí znakovat, usnadňují porozumění znakovému jazyku méně, než je tomu v případě procesu porozumění mnoha mluveným jazykům.

Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ znalost základních tvarů, slovních druhů a významů manuálních složek znaků, včetně funkčních stylů (registrů) a regionálních variant;
- ▶ základní lingvistické znalosti prvků, které ve znakových jazycích slouží k pojmenování i odkazování a pro tvoření znaků s ohledem na morfosyntaktické a morfologické procesy a na simultánní konstrukce;
- ▶ manuální prostředky jako jsou lexikální znaky, idiomy a slovní spojení i morfonologické prvky používané v produktivních znacích;
- ▶ znalost kořenů znaků a nemanuálních prvků, např. používání očí, hlavy, těla a pohybů těla, rychlost znakování, rozsah artiklace atd., jakož i znalost souvisejících principů; tyto formy jsou využívány k interpretaci znakování, pojmenování a odkazování;
- ▶ znalost manuálních a nemanuálních prvků znakových kombinací (ustrnulé formy, idiomy a ustálená znaková spojení), stejně jako i znalost morfonologických pravidel využívaných při produktivním vytváření znaků; patří sem rovněž znalost např. inventáře tvarů ruky daného znakového jazyka;
- ▶ specifické znalosti jazyka týkající se kombinace manuálních a nemanuálních prvků v rámci možných znaků, jelikož manuální ani nemanuální prvky „se neobjevují“ izolovaně;
- ▶ znalosti významu a konotací pojmů v takové míře, že student či studentka, učící se znakování, např. dokáže interpretovat nebo používat metafory nebo ironii;
- ▶ a celkově dokáže prokázat kompetenci v chápání a používání manuálních a nemanuálních složek znaků.

Repertoár ve znakovém jazyce		
	Receptivní	Produktivní
C2	Dokáže porozumět abstraktním pojmům, např. z oblasti přírodních věd, a dokáže je zasadit do příslušného kontextu. Dokáže porozumět kreativním nebo nově vytvořeným popisům jevů (např. UFO). Dokáže porozumět náročným textům na různá témata a dokáže vysvětlit, o čem jsou.	Dokáže se ve znakovém jazyce vyjadřovat abstraktně, poeticky. Dokáže formulovat abstraktní výrazy a pojmy (např. v akademické a vědecké oblasti). Dokáže vytvořit jednou rukou produktivní nebo lexikální znak (např. zobrazovací nebo lexikální sloveso jako „hledat“) a zároveň používá druhou ruku pro konstruovaný akt (např. rukou se škrábe na různých místech na hlavě, jako když něco hledá).⁴⁶ Dokáže z jazykového hlediska esteticky prezentovat složitý děj nebo událost, např. pomocí tvarů ruky jako prostředku hravého vyjádření.
C1	Dokáže porozumět významu orálních komponentů v daném kontextu. Dokáže porozumět odborným textům z vlastního oboru a informace, myšlenky nebo názory, které jsou v nich obsažené, dokáže využít. Dokáže porozumět konkrétním, přesným pokynům, přáním, doporučením apod.	Dokáže vyjádřit děje, předměty a vztahy mezi nimi pomocí vhodné klasifikačtorové konstrukce („jednoruční“ a „dvouruční“), a to různými způsoby a snadno. Dokáže ke zdůraznění určitého významu použít vhodný produktivní znak (např. klasifikátor). Dokáže srozumitelně znakovat pouze jednou rukou (dominantní). Dokáže použít větu k přesnému určení zamýšleného významu u vágního pojmu (např. upřesnit pojem „vražda“ pomocí zobrazení). Dokáže velmi obsáhle popsat dané téma s přihlédnutím k různým souvisejícím aspektům. Dokáže přecházet z řeči přímé do nepřímé.
B2	Dokáže porozumět znakovým jménům běžně známých osob a institucí a dokáže je správně přiřadit. Dokáže rozlišit významové nuance, které jsou vyjádřeny specifickými tvary ruky. Dokáže porozumět idiomům (a znakům typickým pro místní komunitu). Dokáže pochopit zamýšlený význam, když znakuje parafrázuje, aniž použije znak pro daný pojem. Dokáže porozumět velkému množství znaků používaných v každodenních situacích. Dokáže odvodit význam jednotlivých neznámých znaků z kontextu věty.	Dokáže srozumitelně a přesně znakovat složité téma. Dokáže přizpůsobit styl znakování popisovanému obsahu a/nebo předmětu. Dokáže prezentovat jednoduchou produktivní činnost prostřednictvím zobrazení a konstruovaného aktu. Dokáže používat diferencovaný výběr znaků, který odpovídá typu daného textu. Dokáže používat konstruovaný akt (děje jsou napodobovány jedna ku jedné). Dokáže vždy vyjádřit vlastní názor, a to i v případě, že jiní právě prezentují zastávané postoje a názory. Dokáže vyjádřit stejný obsah jiným jazykem. Dokáže střídát produktivní a lexikální znakování. Dokáže sdělovat informace pouze pomocí produktivního lexika. Dokáže parafrázovat lexikální prvky pomocí produktivních prvků, např. pomocí tzv. zobrazovacích znaků a dalších klasifikačtorových konstrukcí.

46. Též známé jako „rozdělení částí těla“ (angl. body partitioning).

Repertoár ve znakovém jazyce	
B1	Dokáže z krátkého textu získat relevantní informace, jsou-li prezentovány jednoduše a strukturované. Dokáže rozlišit znaky, které vypadají podobně. Dokáže odvodit povahu předmětu z nemanuálních prostředků a zobrazovacích znaků. Dokáže nepřímým vyvodit závěry o vlastnostech postav v příběhu na základě výrazu tváře znakuji/ho.
	Dokáže rychle a přesně používat prstovou abecedu. Dokáže v zájmu snadnějšího porozumění provést relevantní srovnání s jinými věcmi nebo obrazy či okolnostmi, které příjemce či příjemkyně již zná (např. „dikobraz vypadá jako velký ježek“). Dokáže používat různé produktivní znaky, když popisuje děj nebo událost (např. tvary ruky zobrazující manipulaci). Dokáže používat orální komponenty diferencovaným způsobem, který je přiměřený kontextu. Dokáže používat různé prostředky k popisu velikosti a tvaru předmětu (např. nemanuální prostředky včetně výrazu obličeje, tvar ruky, orientaci ruky, pohyb). Dokáže prezentovat osobní charakteristiky jen pomocí orálních komponentů a konstruovaného aktu.
A2+	Dokáže selektivně vybírat informace z textu ve znakovém jazyce, např. podrobnosti o čase, zúčastněných osobách, místech nebo schůzkách a údaje odpovídající na otázky jak a proč. Dokáže odvodit chronologickou posloupnost událostí z nemanuálních prostředků (blízké vs. vzdálené události z hlediska času). Dokáže pochopit, o jaký druh bytosti se jedná, když znakuji napodobuje osobu nebo zvířata.
	Dokáže popsat důležité vlastnosti osoby nebo předmětu pomocí vhodných tvarů ruky. Dokáže vhodně modifikovat produktivní znakování podle kontextu. Dokáže část vlastního příspěvku vyjádřit pomocí konstruovaného aktu k prezentaci jednotlivých jednoduchých činností. Dokáže vyjádřit pomocí konstruovaného aktu charakter a vlastnosti osoby nebo protagonisty či protagonistky. Dokáže prezentovat děje nebo události pomocí produktivního znakování. Dokáže upravit měřítko znakování (na větší či menší) v závislosti na situaci. Dokáže podat ucelený popis osoby, včetně výrazu obličeje, barvy pleti, líčení, účesu a profese. Dokáže používat vhodné prvky produktivního lexika pro odkazování, např. na zvířata, místo lexikálních znaků. Dokáže přesně používat orální komponenty k vyjádření konkrétního obsahu.
A2+	Dokáže porozumět obsahu, který nějaká osoba vyjadřuje pouze pomocí produktivních znaků. Dokáže porozumět termínům pro běžné technické pomůcky určené pro neslyšící. Dokáže porozumět významu modálních sloves pro možnost, nutnost a vůli, např. moci (angl. can) = schopnost, muset (angl. must) = možnost, chtít (angl. want) = přání. Dokáže vyčíst konkrétní informace z běžných textů (např. čísla, jména, místa, osoby). Dokáže porozumět znakování, pokud znakuji poskytuje obrazové materiály pro vizualizaci obsahu.
	Dokáže používat řadu znaků. Dokáže prezentovat různé aspekty děje nebo zápletky (např. délku trvání, jako „pracovat po celou noc“). Dokáže použít příklady pro ilustraci určitých skutečností. Dokáže jasně určit rozdíl mezi dvěma věcmi. Dokáže informace předat stručně a úsporně, avšak srozumitelně. Dokáže po přípravě používat správné názvy a terminologii související s daným tématem. Dokáže popsat osobu z hlediska jejích charakteristických rysů.

Repertoár ve znakovém jazyce		
A2	Dokáže v obsáhlém popisu osoby/předmětu identifikovat detaily, jako je typ postavy, účesu, případně povolání. Dokáže porozumět nemanuálně podaným informacím o blízkosti či vzdálenosti místa nebo předmětu. Dokáže rozpoznat a správně interpretovat významy vyjádřené nemanuálními prostředky. Dokáže rozpoznat kodifikované znaky zpětné vazby od účastníka či účastnice v komunikaci a dokáže jim porozumět. Dokáže porozumět jednoduchým zprávám o tom, co znakující dělal/a. Dokáže porozumět jednoduchým pokynům, přáním, doporučením apod.	Dokáže vyjádřit vlastní názor. Dokáže vizuálně prezentovat jednoduché informace, jako jsou činnosti a vztahy (např. v rodině). Dokáže znakovat přímý požadavek. Dokáže vyjádřit množství/kvantitu pomocí nemanuálních prostředků. Dokáže vyjádřit blízkost a vzdálenost pomocí vhodných nemanuálních prostředků. Dokáže popsat střih, barvu a texturu oblečení.
	Dokáže porozumět přímým příkazům (např. „otevři dveře“). Dokáže porozumět množství vyjádřenému nemanuálními prostředky. Dokáže porozumět popisu oblečení (vzor, barva). Dokáže porozumět informacím o rozměrech, množství a velikostních poměrech. Dokáže rozlišit znaky, které se liší pouze tvarem úst. Dokáže porozumět znakům, i když jsou manuálně modifikovány. Dokáže pochopit významotvorné prvky tvaru úst, např. nafouklé nebo stažené tváře (angl. contracted cheeks). Dokáže odvodit tvar popisovaných předmětů z nemanuálních vyjádření. Dokáže porozumět jednoduché negaci pomocí ne (angl. <i>no</i>), ne- (angl. <i>not</i>) nebo zavrtění hlavou. Dokáže porozumět výrazům vyjádřeným pomocí prstové abecedy, pokud nerozumí lexikálními znakům. Dokáže z výrazu obličeje rozpoznat a pochopit zpětnou vazbu od účastníka či účastnice v komunikaci (souhlas/odmítnutí).	Dokáže správně artikulovat orální komponenty a využívat je k odlišení jinak shodných znaků. Dokáže vyjádřit jména a odborné výrazy, mimo jiné pomocí prstové abecedy. Dokáže popsat fyzický tvar (výšku, šířku, délku). Dokáže znakovat přímé žádosti. Dokáže znakovat konvenční pozdravy a výrazy na rozloučenou. Dokáže popsat osobu na základě výrazu obličeje, vlasů a tělesných charakteristik nebo podle věcí, které osoba často nosí. Dokáže artikulovat jasné a jednoznačné tvary ruky. Dokáže artikulovat lexikální znaky pro měsíce, dny v týdnu a denní dobu. Dokáže vyjádřit svůj názor (souhlas, nesouhlas).
A1		

Diagramatická přesnost

Diagramatická přesnost popisuje správnost, výstižnost, přesnost a složitost syntaktických výrazů. Společně pak tyto aspekty určují srozumitelnost zamýšlených významů znakových výrazů. Kompetence se zde vztahují k manuálním a nemanuálním prvkům; zahrnují znalosti a dodržování syntaktických pravidel a zásad, využívání znakovacího prostoru, nezbytného vyjadřování tělem, pohybů hlavy apod. Receptivní kompetence zahrnují správnou analýzu slovních druhů, prostorových vztahů strukturovaných výrazů, specifický funkční význam vět a frází, nemanuální značení (např. pro vyjádření cíle, odkazování v prostoru a topikalizaci frází).

Tyto kompetence se vztahují k vyjádření textovosti (viz „Struktura textu ve znakovém jazyce“), protože se používají při strukturování znakových textů uplatňováním řady strategií, které mohou zahrnovat např. specifické uspořádání znakovacího prostoru nebo řečnické otázky k uvedení nového bodu. Tato stupnice má rovněž společné rysy se stupnicí pro „Repertoár ve znakovém jazyce“, protože je podložena lexikálními znalostmi manuálních a nemanuálních významotvorných vztahů. „Diagramatická přesnost“ se tedy opírá i o nemanuální prvky, např. o pozvednutí obočí k označení určitých gramatických konstrukcí a ke značení řady příslovcí.

Stupnice pro recepci pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ přesné zapamatování objektů, na něž se v hovoru odkazuje a vztahů mezi nimi ve znakovacím prostoru;
- ▶ interpretace různých odkazů (např. zavedených prvků ve znakovacím prostoru, indexace, zájmen, klasifikátorů, kongruence atd.);
- ▶ interpretace událostí zasazených v čase, jakož i časových vztahů a odkazů na čas a na dobu trvání;
- ▶ interpretace nemanuálních prvků (např. použití a rozsah horní části těla, výraz tváře, pohled očí);
- ▶ porozumění znakovým souvětím a spojování vět;
- ▶ porozumění flexivním tvarům, např. slovesům nebo jiným predikátům.

Stupnice pro produkci pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ vhodné využití znakovacího prostoru s ohledem na stávající konvence;
- ▶ vyjádření časově zasazených událostí nebo časových vztahů stanovením vhodných časových odkazů;
- ▶ důslednost a přesnost odkazování (na zavedené prvky ve znakovacím prostoru, indexaci, zájmena, klasifikátorové konstrukce atd.);
- ▶ přesnost nemanuálních prvků (např. míra použití horní části těla, použití těla při artikulaci konstruovaného aktu, výraz obličeje, pohyby hlavy atd.);
- ▶ přesnost posloupnosti znakových sekvencí potřebných k vyjádření určitých pojmů (např. příčina a důsledek);
- ▶ používání určitých spojek nebo řadových spojení (angl. serialisations);
- ▶ používání určitých struktur, např. schopnost modulovat slovesa;
- ▶ prostředky pro strukturování znakových textů vhodné pro příslušný typ textu.

Diagramatická přesnost		
	Receptivní	Produktivní
C2	Deskriptory nejsou k dispozici; viz B2+	Deskriptory nejsou k dispozici; viz B2+
C1	Deskriptory nejsou k dispozici; viz B2+	Deskriptory nejsou k dispozici; viz B2+
B2	Dokáže rozlišit různé časové vztahy mezi ději a událostmi (souběžné události, předchozí událost, následná událost). Dokáže rozlišit, zda se děje účastní více osob (objektů), nebo zda se mnoha dějů účastní jedna osoba (subjekt). Dokáže ve znakových textech rozlišit přímou a nepřímou řeč. Dokáže porozumět výpovědím obsahujícím predikáty, které nemají agens, např. „voda teď teče“ (ang. „the water is flowing now“). Dokáže rozpoznat řečnické otázky, i když jsou jazykově vyjádřeny velmi úsporně, např. zvednutím obočí. Dokáže pomocí kontextu správně přiřadit klasifikátory k odkazovanému předmětu (např. ke zvířatům). Dokáže porozumět aktuálnímu modulacím (např. vrávoravé, rychlé, plíživé nebo valivé pohyby).	Dokáže různé obsahy/děje v textu smysluplně umístit do znakového prostoru s cílem strukturovat text. Dokáže zachovat plnou konzistenci odkazování pomocí indexace, produktivních znaků, v krátkých textech.
	Dokáže na základě gramatických signálů rozlišit mezi výroky o skutečných a imaginárních událostech. Dokáže rozlišovat postavy a jejich jednání i v delších textech. Dokáže rozpoznat věty jako jednotky a určit, kolik je v krátkém textu obsaženo vět. Dokáže porozumět slovesnému aspektu (např. doplnění, opakování, pokračování, výsledek akce).	Dokáže vědomě používat znakovací prostor, např. u důvodů použít pravou stranu k vyjádření pro a levou stranu pro proti. Dokáže používat velký nebo malý znakovací prostor v závislosti na situaci. Dokáže propojit produktivní znakování s časovými ukazateli (časovými osami). Dokáže používat vhodné časové osy k označení časového bodu, popř. dobu trvání události (pro časové vztahy: současně, předtím/potom, dále pak). Dokáže vyjádřit, jak se něco dělá; s X; bez Y. Dokáže vyjadřovat různé časové vztahy (například tři vztahy: současně; předtím a potom; po sobě). Dokáže použít horní část těla pro označování časové reference, např. předklon pro vyjádření budoucnosti. Dokáže využít vhodnou časovou osu pro zařazení události z minulosti, přítomnosti a budoucnosti do vzájemně správného vztahu. Dokáže využít variací v pořadí znaků subjektu (S), slovesa (V – verbum), objektu (O) ve větě ke zdůraznění něčeho (např. SVO, SOV, OSV).

Diagramatická přesnost		
	Receptivní	Produktivní
B1	Dokáže z použitých časových os odvodit čas, dobu trvání nebo posloupnost události. Dokáže porozumět modifikovaným lexikálním znakům.	Dokáže úsporně vyjádřit technické otázky, např. jen pomocí obočí. Dokáže vyjádřit, proč někdo něco dělá (cíle, aby..., tj. účelové věty). Dokáže spojit dvě věty a získat tak významový vztah ačkoli a přesto, tj. přípustkový vztah. Dokáže správně naznačit řečnickou otázku tím, že ponechá mírnou pauzu mezi otázkou a odpovědí. Dokáže vytvořit vztahy ve znakovacím prostoru a později je znovu použít. Dokáže srovnávat pomocí přídavných jmen, včetně superlativů, např. prostřednictvím použití produktivních znaků, změnou velikosti nebo rychlosti pohybu ruky.
	Dokáže správně interpretovat události na časové ose (minulost, přítomnost nebo budoucnost). Dokáže porozumět výrokům označujícím záměry (cíle, aby..., tj. účelovým větám). Dokáže využívat nemanuální signály k rozlišení např. doplňovacích otázek typu „kdo, co, kde“ od zjišťovacích s odpovědí typu „ano/ne“. Dokáže správně interpretovat indexované odkazy na osoby, pokud byly správně uvedeny a umístěny. Dokáže určit různé strategie pro vyjádření komparativu a superlativu přídavných jmen a rozumí jejich významu (např. prostřednictvím změn velikosti nebo rychlosti znaku nebo prostřednictvím správného použití klasifikátorů).	Dokáže umístit předměty/osoby ve znakovacím prostoru pomocí indexace a pozdějšího odkazování pomocí zájmen. Dokáže správně nasměrovat pohled očí do znakovacího prostoru s cílem odkázat na již uvedené předměty nebo osoby. Dokáže správně používat různé typy vět (oznamovací, tázací, rozkazovací). Dokáže vhodně označit otázky použitím relevantního nemanuálního značkování (např. držení horní části těla plus mimika, obočí). Dokáže použít relevantní nemanuální prvky pro popis tvaru. Dokáže použít konstruovaný akt k vyjádření významu. Dokáže do znaku začlenit číselné označení (např. k označení počtu pohybujících se osob, počtu dní). Dokáže prezentovat jednoduchou časovou posloupnost pomocí znakovacího prostoru. Dokáže podpořit odkazování na události v průběhu času pomocí nemanuálních prvků (např. k odlišení časově blízkých událostí v protikladu k těm, které jsou časově vzdálené). Dokáže vyjádřit příčinu a následek (důvod něčeho).

Diagramatická přesnost		
	Receptivní	Produktivní
A2	Dokáže rozpoznat a pochopit podmínku a důsledek v podmínkových souvětích, tj. větám typu jestliže-potom. Dokáže porozumět přípustkovým větám, tj. větným vazbám vyjadřujícím vztahy i když / přesto. Dokáže porozumět podmínkovým větám, tj. za jakých podmínek (jestliže) dojde k tomu, že nastane důsledek (pak). Dokáže porozumět tomu, jak se vyjadřuje shodnost stejně jako a rozdílnost na rozdíl od. Dokáže porozumět rozdílům ve významu, které naznačují, zda činnosti provádí jedna osoba nebo více osob, např. osoba jde vs. mnoho lidí jde. Dokáže rozpoznat různé typy vět a jejich význam na základě pořadí slov (oznamovací, tázací, rozkazovací). Dokáže správně interpretovat klasifikátorové konstrukce v jednoduchých větách, pokud jsou zřetelně znakovány. Dokáže správně interpretovat slovesnou shodu. Dokáže porozumět významu základních příčinných vztahů (např. „Jdu pozdě, protože jsem uvízl/a v zácpě“). Dokáže rozpoznat a porozumět modifikovaným tvarům rukou. Dokáže porozumět nepřímým sdělením (otázky, žádosti, přání, odmítnutí atd.). Dokáže rozlišit a pochopit různé způsoby vyjádření záporu.	Dokáže formulovat podmínkovou souvěti, tj. vyjádřit podmínky, za kterých někdo dělá určité věci (pokud... pak). Dokáže důsledně označovat slovesnou shodu a zachovávat souslednost. Dokáže vyjadřovat časové (nekauzální) posloupnosti (např. a pak..., a tak..., dále..., poté...). Dokáže popsat prostředí (např. krajinu) pomocí zobrazujících znaků. Dokáže účelně využívat kanonický znakovací prostor k umístění důrazu na důležité prvky. Dokáže vytvářet přesné tvary rukou nejen v izolovaných znacích, ale i ve větách. Dokáže používat podmínkovou souvěti, tj. věty typu pokud... pak. Dokáže vyjádřit výčty a seznamy a...,..., plus). Dokáže správně používat produktivní znaky v jednoduchých větách.
A1	Dokáže porozumět výroku jako přímé žádosti, otázce nebo příkazu a dokáže na něj odpovídajícím způsobem reagovat. Dokáže porozumět tvarům a velikostem předmětů (např. tvaru pyramidy) a dokáže rozpoznat jednotlivé předměty. Dokáže porozumět různým podobám množného čísla pomocí jednoduchých znaků (např. množné číslo pomocí čísel nebo opakováním). Dokáže porozumět výčtům a seznamům (významům jako a / a pak / a poté). Dokáže porozumět produktivně vyjádřeným časovým indikátorům (především, před 3 lety atd.), pokud jsou časové odkazy (tj. vyjádření času) jasně uvedeny. Dokáže z popisu manipulovaných objektů pochopit, jak je znakovací nastavuje/pokládá nebo umísťuje.	Dokáže správně používat osobní zájmena. Dokáže sestavit jednoduché věty s větnými členy uspořádanými podle vzoru SVO (podmět, přísudek, předmět) a SOV (podmět, předmět, přísudek). Dokáže vyjádřit tloušťku předmětu pomocí produktivních znaků. Dokáže sestavit jednoduchou větu pomocí lexikálních znaků. Dokáže tvořit množné číslo pomocí opakování nebo vyznačením čísla.

6.2 SOCIOLINGVISTICKÁ KOMPETENCE

Do této stupnice byly zahrnuty některé prvky sociokulturních znalostí, protože je obtížné mezi těmito dvěma koncepty vytyčit jasnou a pevnou hranici. V rámci výzkumného projektu SNSF (Švýcarské národní vědecké nadace) byla použita řada deskriptorů pro specifické znalosti souvislostí, které jsou pro komunity neslyšících relevantní. Přestože některá témata jsou důležitá pro pochopení místní kultury, sdílených znalostí a hodnot, jakož i významu konkrétních znaků, byla zařazena do Doplňujících deskriptorů v Příloze 9 a měla by být podle potřeby interpretována a doložena na příkladech, které se vztahují k relevantním regionálním hodnotám.

Sociolingvistická vhodnost a kulturní repertoár

Tato stupnice je ekvivalentem stupnice pro sociolingvistickou vhodnost spadající pod komunikační jazykové kompetence. Kromě sociolingvistické kompetence (funkční styly, zdvořilostní konvence atd.) jsou zde uvedeny i některé obecnější prvky kulturních a regionálních znalostí.

Stupnice pro recepci pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ schopnost rozpoznat různé funkční styly (registry) a přepínat mezi nimi;
- ▶ schopnost posoudit vhodnost pozdravů, představování a rozloučení;
- ▶ schopnost rozpoznat, zda znakování bere v úvahu společenské postavení osoby, na niž odkazuje, nebo postavení partnera či partnerky v komunikaci;
- ▶ schopnost posoudit vhodnost použití znakovacího prostoru (s ohledem na kontext a příjemce či příjemkyni);
- ▶ schopnost uplatnit znalosti sociokulturních norem, tabu, vhodného osobního vystupování atd.;
- ▶ navázání a udržování očního kontaktu;
- ▶ schopnost porozumět a používat prostředky pro získání pozornosti nebo prostředky pro poskytnutí zpětné vazby;
- ▶ schopnost uplatnit znalosti o pamětihodnostech místní kultury (kultur): lidé, fakta a hlavní problémy komunity;
- ▶ schopnost odvodit ze znakování účastníků či účastnic v komunikaci sociální nebo regionální původ, místní vazby;
- ▶ schopnost zohlednit znalosti z oblasti důležité pro komunikaci (např. zkratky, technické pomůcky).

Stupnice pro produkci pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ vyjádření funkčních stylů (registrů) a schopnost přepínat mezi nimi;
- ▶ schopnost vyjádřit pozdravy, představování a rozloučení;
- ▶ schopnost vhodně znakovat s ohledem na sociální status osob, na něž odkazuje, a/nebo partnerů či partnerek v komunikaci;
- ▶ přizpůsobení znakovacího prostoru kontextu a příjemci či příjemkyni (příjemcům či příjemkyním) s ohledem na místní podmínky;
- ▶ respektování sociokulturních norem, tabu atd.;
- ▶ navázání a udržování očního kontaktu;
- ▶ způsoby získávání pozornosti; způsoby poskytování zpětné vazby;
- ▶ znalost pamětihodností místní kultury (kultur), osob, faktů a hlavních problémů komunity;
- ▶ schopnost poskytnout a posoudit sociální zázemí, regionální původ, místní vazby podle označení partnerů či partnerek v komunikaci;
- ▶ uplatňování znalostí ze světa důležitých pro komunikaci (např. zkratky, technické pomůcky atd.).

Sociolingvistická vhodnost a kulturní repertoár		
	Receptivní	Produktivní
C2	Dokáže rozpoznat sociokulturní konvence v neznámých textech, např. vhodný funkční styl (registru), zdvořilostní formy, společenský status, tabuizovaná témata. Dokáže rozpoznat, kdy znakování dává postavám v příběhu jejich vlastní jazykový profil, a dokáže tyto profily popsat.	Deskriptory nejsou k dispozici; viz C1
C1	Dokáže na základě znaků rozpoznat funkční styl (registru), který si znakování zvolil/a. Dokáže rozpoznat, kdy znakování přechází z neformálního do formálního funkčního stylu (registru) a naopak. Dokáže posoudit, zda použitý funkční styl (registru) zachovává k textu odpovídající odstup. Dokáže z poznámek účastníků či účastnic rozhovoru odvodit, jaký je mezi nimi sociální vztah (blízkost, hierarchie atd.). Dokáže určit společenské postavení osoby, když vidí, jak ji ostatní oslovují (na základě interpretace manuálního znakování). Dokáže porozumět diskretním odkazům na přítomné osoby, když znakování např. používá menší znakovací prostor nebo drží ruku před ukazováčkem, takže není zřejmé, na koho prstem ukazuje.	Dokáže respektovat sociokulturní normy při tvorbě textů (např. vhodný funkční styl [registru], zdvořilostní formy, status, tabu). Dokáže přizpůsobit funkční styl (registru) příslušnému publiku. Dokáže bez námahy přepínat mezi formálním a neformálním funkčním stylem (registrem). Dokáže vyjádřit nelexikální odlišnost funkčního stylu (registru) jak manuálními, tak i nemanuálními prostředky. Dokáže vyprávět vtip, který se týká zkušeností neslyšících.
B2	Dokáže z jazykového registru osoby odvodit, z jakého je pravděpodobně prostředí (původ, věk, povolání). Dokáže rozpoznat, zda je pro cílovou skupinu funkční styl (registru) textu vhodný. Dokáže rozpoznat, zda text obsahuje všechny informace potřebné k tomu, aby cílové publikum s příslušnými předchozími znalostmi mohlo textu porozumět. Dokáže rozpoznat společenské postavení osoby nebo postavy na základě manuálních a nemanuálních odkazů v textu. Dokáže porozumět zkratkám běžně používaným v komunitě neslyšících.	Dokáže posoudit, zda je příslušná veřejnost obeznámena s problematikou kultury neslyšících, a v případě potřeby dokáže nabídnout explicitní vysvětlení. Dokáže vytvářet lexikalizované znaky různých funkčních stylů (registrů). Dokáže vysvětlit skutečnosti a události, které jsou v komunitách neslyšících důležité.
	Dokáže přiřadit text k cílové skupině na základě velikosti znaku, např. velké/formální nebo malé/intimní prostředí. Dokáže přiřadit text k formálnímu nebo neformálnímu kontextu na základě manuálních nebo nemanuálních prostředků v úvodu textu. Dokáže posoudit, zda se osoba představuje ostatním neslyšícím kulturně vhodným způsobem. Dokáže rozpoznat a pochopit kulturní odkazy v textech. Dokáže čerpat z nepřímých odkazů na důležité události, osoby a instituce ve vlastní zemi a porozumět tak textu.	Dokáže si osvojit příslušný formální funkční styl (registru) a zachovat si tak odstup od komunikované záležitosti. Dokáže naznačit něčí sociální status prostřednictvím artikulace znaků ve znakovacím prostoru (např. použitím vyššího místa ve znakovacím prostoru k označení vyššího statusu, než je status znakovajícího).

Sociolingvistická vhodnost a kulturní repertoár		
	Receptivní	Produktivní
	Dokáže pochopit a sledovat výklad o původu znaků specifických pro danou kulturu, jako jsou jména známých osob, institucí nebo místních názvů.	Dokáže se podle potřeby zapojit do pozdravu/promluvy na rozloučenou na základě typu textu a podle toho, o jaké publikum se jedná. Dokáže se prezentovat způsobem odpovídajícím typu textu a danému publiku (např. z hlediska oblečení, doplňků, celkového vzhledu). ⁴⁷ Dokáže vnímat vést ostatní ke kulturním otázkám. Dokáže do popisu průběhu cestování zahrnout kulturní zážitky a aspekty typické pro danou zemi.
B1	Dokáže posoudit, zda vzhledem k danému typu textu je vyjádření pozdravu na přivítanou/rozloučenou vhodné nebo ne.	Dokáže se neslyšícím vhodně představit. Dokáže využít znalosti kultury cílového znakového jazyka k vysvětlení původu některých kulturně podmiňovaných znaků (např. jména známých osob, institucí a místních názvů). Dokáže něčí společenské postavení označit nemanuálními prostředky (např. směrem pohledu). Dokáže používat znakové zkratky, které jsou v komunitách uživatelů či uživatelé znakového jazyka konvenční.
A2	Dokáže rozpoznat na základě oslovovacích zájmen ve znakovém jazyce, zda je cizími lidmi vhodně oslovován/a. Dokáže rozpoznat, kdy si někdo říká o udělení slova (např. zvednutím ruky, poklepáním na něčí ruku).	Dokáže během znakování udržovat oční kontakt s partnerem či partnerkou v komunikaci. Dokáže přijmout nebo odmítnout přímou žádost nebo požadavek. Zná běžné technické pomůcky pro komunikaci mezi neslyšícími a slyšícími a dokáže je pojmenovat.
	Dokáže rozpoznat rozdíly ve funkčním stylu (registru), které znakovující vyjadřuje manuálně a nemanuálně. Dokáže rozpoznat, zda partner či partnerka v komunikaci vhodně reaguje na vyjádřené poděkování typu děkuji atd.	Dokáže použít vhodný způsob oslovení při setkání s neznámou neslyšící osobou. Dokáže přizpůsobit znakovací prostor kontextu a publiku. Dokáže zohlednit okolnosti v bezprostředním okolí, které jsou pro znakovou komunikaci důležité (např. světlo, předměty na stole).

⁴⁷ Tyto neязыkové prvky souvisejí se zviditelněním autora či autorky textu vytvořeného ve znakovém jazyce. Studenti či studentky, kteří se učí znakování, musejí při tvorbě textu předvídat, jak tyto faktory ovlivňují jeho recepci.

Sociolingvistická vhodnost a kulturní repertoár		
	Receptivní	Produktivní
A1	Dokáže během dialogu udržovat příměřený oční kontakt se znakující osobou.	Dokáže vhodně pozdravit neslyšící osobu. Dokáže používat různé strategie k navázání očního kontaktu nezbytného pro komunikaci (např. tím, že mává, poklepe partnerovi či partnerce v komunikaci na rameno, na paži nebo na ruku, poklepe na stůl, zhasne a rozsvítí světlo). Dokáže upoutat pozornost s cílem přihlásit se o slovo (např. zvednutím ruky nebo mávnutím k získání očního kontaktu, poklepáním na rameno partnera či partnerky v komunikaci). Dokáže udržovat přímý oční kontakt s partnerem či partnerkou v komunikaci. Dokáže si vypomoci prstovou abecedou, když se v komunikaci vyskytnou problémy. Dokáže partnerovi či partnerce v komunikaci dát vizuální zpětnou vazbu prostřednictvím konvencionalizovaných frází a orálních komponentů. Dokáže partnerovi či partnerce v komunikaci dát vizuální zpětnou vazbu (pozitivní i negativní) pomocí výrazu obličeje a dalších nemanuálních prostředků (např. kývnutím nebo zavrtěním hlavy). Dokáže v konvencionalizovaných interakcích vhodně reagovat, např. odpovídat pomocí zautomatizovaných formulací jako vítejte / nevadí / to je v pořádku... / děkuji.

6.3 PRAGMATICKÁ KOMPETENCE

Pragmatické kompetence zahrnují diskurzní kompetence v různých médiích, jako je schopnost vytvářet osobní význam v kontextu frontálního nebo písemného diskurzu a zachytit záměry jazykové činnosti (např. nepřímých mluvních aktů), a také funkční kompetence, jako je zpracování a porozumění i implicitnímu významu. Tyto kompetence se týkají také jazykového povědomí (metajazyka). Dvojice stupnic s deskriptory jsou k dispozici pro „Strukturu textu ve znakovém jazyce“ a „Lokalizace a perspektivy“. Kromě toho existují ještě dvě stupnice pro recepci, „Jazykové povědomí a interpretace“ a „Rychlost zpracování“, a ještě další dvě stupnice pro produkci: „Vystupování a efekt“ a „Plynulost znakování“.

Struktura textu ve znakovém jazyce

Tato dvojice stupnic se zaměřuje nejen na schopnost uživatele či uživatelky / studenta či studentky, který/á se učí znakování, pochopit strukturu různých typů textu a porozumět jí, ale také na to, zda dokáže utvářet a strukturovat vlastní příspěvky. Struktura textu ve znakovém jazyce souvisí se stupnicemi pro „koherenci“ a „tematický rozvoj“ v rámci „komunikačních jazykových kompetencí“.

Dvojice stupnic zahrnuje znalost schémat pro videonahrávky, např. pro zprávy, příběhy nebo vysvětlení, a dále zahrnují znalost postupů pro tvorbu textu nebo při utváření a strukturování koherentního textu. Rovněž zahrnují znalost a uplatnění určitých kohezních prostředků při interpretaci textu nebo při utváření a strukturování textu, který je zaznamenán na videonahrávce. Pojetí pojmu „text“ je zde používáno bez odkazu na konvenční písmo mluvených jazyků. Je míněno jako odkaz na mnohavětné znakové vyjádření ve znakovém jazyce k předávání myšlenek, nápadů a významů, které plní určitou funkci. Pojem „text ve znakovém jazyce“ zdůrazňuje skutečnost, že texty ve znakových jazycích byly pomíjivé do doby, než se objevila běžně dostupná média pro jejich záznam (monology). Kromě vtipů, konkrétních vyprávění, modliteb a malého počtu dalších žánrů textů předávaných „ústní tradicí“ a sdílených v rámci komunity, si ostatní texty zachovávaly dialogickou povahu. Nemohly být uchovávané ani nebyly přístupné pro účely diskurzivního zkoumání (promluv), vzdělávání nebo pro argumentační rozvoj. To se s příchodem videa změnilo.

Texty ve znakovém jazyce na videozáznamu však na rozdíl od psaných textů nelze snadno prohlédnout s cílem vyhledat konkrétní informace, a ani nadpisy nelze zběžně prohlédnout. Nicméně specifická znalost různých typů textů může pomoci zúžit vyhledávání: tematický úvod najdeme na začátku videa, závěr na konci; údaj o čase a místě události lze nalézt blízko sebe; obsah je umístěn na začátku, závěry následují po argumentaci atd.

Uživatelé či uživatelky jazyka s textovou kompetencí jsou schopni rozpoznat a posoudit dobře sestavené i fragmentarizované texty a dokážou pochopit explicitní i implicitní významy. Textová kompetence také vyžaduje všechny kompetence z ostatních zde uváděných stupnic, jako je např. „Diagramatická přesnost“ a „Repertoár ve znakovém jazyce“. Stupnice týkající se struktury textu se zaměřují na koherenci a strukturovaný vývin znakovaného sdělení, zatímco např. deskriptory pro „Diagramatickou přesnost“ se zaměřují na syntakticky správná místa pro užití zástupných forem (tvarů ruky namísto již dříve použitého znaku).

Stupnice pro recepci pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ schopnost rozpoznat logickou posloupnost a rekonstruovat souvislost textu;
- ▶ schopnost porozumět textu na základě uplatnění znalosti textových typů, schémat, žánrů a souvisejících textových struktur i očekávaných obsahů;
- ▶ schopnost reagovat na mezery v logickém sledu a nesrovnalosti v koherenci textu;
- ▶ schopnost identifikovat dílčí struktury textu (např. konkrétní informace nebo argumentační řetězce);
- ▶ schopnost stanovit priority různých informací na základě jejich důrazu;
- ▶ schopnost interpretovat a zvažovat explicitní a implicitní odkazy v textu;
- ▶ schopnost formulovat očekávání ohledně obsahu textu a využít je při použití vhodných strategií (např. při vyhledávání konkrétního obsahu).

Stupnice pro produkci pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ rozvíjení logického sledu a soudržnost textu se schopností prezentovat a obhájit argumenty;
- ▶ strukturování informací a argumentů v návaznosti na úvod a závěr, přidávání příkladů a vysvětlení tam, kde je to třeba;
- ▶ vytváření vhodných přechodů, kladení důrazu;

- ▶ vhodné používání kohezních prostředků (manuálních a nemanuálních, rétorických atd.) podle příslušného typu textu;
- ▶ odkazování v textu směrem dozadu a dopředu.

Struktura textu ve znakovém jazyce		
	Receptivní	Produktivní
C2	Dokáže porozumět logickým, kauzálním, časovým nebo sémantickým vztahům a dokáže tak mezi sebou propojit části znakovaného textu. Dokáže od sebe odlišit různé druhy hodnotících textů (jako je např. polemický text s argumenty pro a proti, zdůvodnění argumentu nebo filozofický text). Dokáže identifikovat a pochopit složité hierarchické struktury (např. v politice a organizacích). Dokáže identifikovat chybějící části složitých textů nebo neznámých typů textů a vyvodit závěry ohledně chybějícího obsahu.	Dokáže zběžně zmínit několik dalších míst a lidí, aniž o nich ztratí přehled. Dokáže systematicky zdůvodnit vlastní názory, například logicky, morálně a pragmaticky. Dokáže bez obtíží používat stylistické a rétorické prostředky k účinnému rozvíjení svých příspěvků.
C1	Dokáže reprodukovat obsah obsáhlého znakovaného textu včetně různých detailů. Dokáže po zhlédnutí znakovaného textu podrobně vysvětlit vztahy. Dokáže rozpoznat různé způsoby strukturování znakovaného textu a dokáže správně interpretovat jejich funkci v daném kontextu (např. řečnické otázky, výčet, reakce/odpovědi vyjádřené tělem [angl. body turns]). Dokáže využít vlastní znalosti typů textu k formulaci očekávání ohledně obsahu a struktury nějakého textu a podle toho dokáže posoudit jeho kvalitu. Dokáže ve znakovaném textu rozlišit jednotlivé prvky argumentu (tvrzení, důvody, příklady, závěry). Dokáže z pořadí použitých prvků a z důrazu, který je na ně kladen, předvídat, co bude následovat.	Dokáže vytvořit přesvědčivý, logický argument (tezi, zdůvodnění, příklady, závěr). Dokáže zdůraznit určité aspekty složitěho tématu. Dokáže smysluplně strukturovat složitý obsah. Dokáže používat různé typy argumentačních textů (např. vysvětlující text, který nastiňuje argumenty pro a proti něčemu, nebo text, který uvádí podrobné informace o pozadí a který určitý problém zkoumá do hloubky). Dokáže zpracovat velmi širokou škálu témat, každé z nich vhodně představit a uzavřít. Dokáže bez obtíží používat manuální a nemanuální, lexikální a produktivní prostředky koheze ke strukturování textu. Dokáže použité jazykové kohezni prostředky vhodně přizpůsobit vnitřní struktuře textu. Dokáže sestavit sdělení textu na základě všeobecných tvrzení, a to včetně konkrétních detailů.
B2+	Dokáže rozpoznat v přednesených textech opakující se ústřední téma. Dokáže rozpoznat na základě umístění argumentu ve znakovacím prostoru, k jakému názoru patří. Dokáže identifikovat strukturní prvky textů a využít jejich funkce k porozumění textu jako celku. Dokáže identifikovat mezery ve známých typech textů a souvisle je doplnit pomocí dedukce nebo dotazování. Dokáže rozpoznat, zda znakuující odpovídá na klíčové otázky v textu či nikoli.	Dokáže formulovat vhodný úvod a závěr textu. Dokáže v závěru textu tematicky odkázat zpět na úvod. Dokáže uspořádat a formulovat obsah podle hlavních zásad. Dokáže poskytnout patřičný kontext adresátům, kteří nejsou obeznámeni se všemi potřebnými informacemi, aby mohli sledovat, co je sdělováno. Dokáže tematicky seskupit různé informace. Dokáže pomocí obrazových prostředků prezentovat způsob, jakým je událost/organizace strukturována. Dokáže používat pauzy ke strukturování textu (např. udělá pauzy mezi různými argumenty).

Struktura textu ve znakovém jazyce		
	Receptivní	Produktivní
B2	Dokáže dobře porozumět obsahu jasně strukturovaného obsáhlého znakovaného textu. Dokáže pochopit opakující se ústřední téma textu a bez obtíží ho sledovat. Dokáže ve znakovaném textu rozeznat přechody mezi úvodem, hlavním sdělením a závěry. Dokáže posoudit, zda úvod a závěr textu do sebe zapadají. Dokáže ve znakovaném textu rozpoznat změnu tématu.	Dokáže strukturovat obsah do kategorií/témat, umístit je do znakovacího prostoru, a následně na ně odkazovat prostřednictvím indexace. Dokáže logicky strukturovat text a zachovat jasný směr, kterým se rozvíjí. Dokáže podat veškerý obsah a součásti, které se pro daný typ textu očekávají. Dokáže používat metažazyk, např. pro orientaci čtenáře explicitně vysvětlit v textu pořadí, v jakém se věci dělají. Dokáže vytvořit vhodné přechody a vazby mezi různými částmi textu. Dokáže zdůraznit nejdůležitější aspekty daného tématu. Dokáže používat pravidla, která se týkají přechodu od obecných myšlenek k detailům. Dokáže uvést časové vztahy mezi různými věcmi, které se týkají zprávy. Dokáže kdykoli v průběhu textu stručně vysvětlit pojem, je-li to třeba.
B1+	Dokáže rozpoznat význam prohlášení, které je v centru znakovacího prostoru. Dokáže porozumět odkazům na dříve poskytnuté informace. Dokáže rozpoznat souvislosti a vztahy mezi obsahem, pokud je na ně ve znakovaném textu explicitně poukázáno. Dokáže rozpoznat prostředky prostorového strukturování a využít je k porozumění znakovaného textu. Dokáže odvodit obsah krátkého textu z kontextu, dokonce i když lokální kohezní prostředky chybějí.	Dokáže strukturovat obsah textu do úvodu, hlavní části a závěru. Dokáže prezentovat obsah v logickém pořadí. Dokáže strukturovat text do několika tematických oddílů. Dokáže pomocí explicitního odkazu jasně prezentovat vztahy mezi jednotlivými věcmi. Dokáže stručně a výstižně poukázat na důležité a zajímavé detaily. Dokáže výslovně odkázat na to, co už bylo řečeno dříve. Dokáže srovnávat názory ostatních a zaujmout k nim stanovisko. Dokáže vztáhnout vlastní zkušenost k něčemu v textu.

Struktura textu ve znakovém jazyce		
	Receptivní	Produktivní
B1	Dokáže rozpoznat jednoduché způsoby struktury znakového textu (např. podmět a k němu se vztahující komentář).	Dokáže v úvodu formulovat cíl a záměr textu. Dokáže seřadit po sobě jdoucí prvky textu v logického sledu. Dokáže vhodně uvést téma a poté podat příslušný obsah. Dokáže uvést nejdůležitější aspekty tématu v hierarchickém pořadí podle důležitosti. Dokáže používat jednoduché strategie ke strukturování informací (např. přidáváním komentářů k tématu). Dokáže používat znak označující dokončení diskurzního příspěvku, angl. palm-up. Dokáže v textu shrnout nejdůležitější výroky odpovídající na doplňovací otázky „kdy“, „kde“, „kdo“, „co“, „jak“ a „proč“. Dokáže zdůvodnit vlastní názory. Dokáže správně uzavřít svůj příspěvek (sepnutím rukou).
		Dokáže vhodně představit téma. Dokáže rozlišit jednotlivé body ve výčtu. Dokáže formulovat jednoduché argumenty pro a proti formou otázek. Dokáže vytvořit shrnutí jednoduchých témat.
A2	Dokáže najít hlavní body v krátkých textech z každodenního života. Dokáže rozpoznat a pochopit jednoduché hierarchické struktury (např. rodina, práce) využíváním značkování (angl. buoys) ve znakovacím prostoru. Dokáže porozumět jednoduchým časovým posloupnostem vyjádřeným pomocí znakovacího prostoru. Dokáže z úvodu znakového textu vyvodit záměr/cíl.	Dokáže na začátku textu uvést podrobnosti nezbytné k vytvoření rámce popisu, a to poskytnutím odpovědí na klíčové otázky „co“, „kde“ a „kdo“.
A1	Dokáže zachytit jednotlivé body ve výčtu. Dokáže rozpoznat konec příspěvku ve znakovém příspěvku např. podle sepnutých rukou.	<i>Deskriptory nejsou k dispozici</i>

Lokalizace a perspektivy

Klíčovým aspektem znakových jazyků je používání prostorových odkazů. K tomu je třeba jasně stanovit kontexty pro interpretaci prostřednictvím lokalizací, a proto je trojrozměrný znakovací prostor systematicky rozdělen. To, na co se odkazuje a jednotlivé vztahy mezi těmito diskurzními referenty musí být ve znakovacím prostoru zcela jednoznačně umístěny. Vytváření odkazů plní dvě hlavní funkce: je prostředkem k utváření referenčních vztahů v rámci vět (souvětí) a poskytuje kontext pro interpretaci textu. Znakové jazyky obvykle jasně uvádějí kontext a lokalizaci textu na začátku interakce nebo produkce s cílem stanovit v trojrozměrném znakovacím prostoru referenční body. Jakmile jsou referenční body vytvořeny, zůstávají na místě, dokud není zavedena nová lokalizace nebo dokud se v prostoru nezačne pohybovat živý referent. Konzistentnost prostorových vztahů je tudíž pro vytvoření koherentního a jednoznačného příspěvku zásadní.

V průběhu příspěvku, například v konstruovaném dialogu (reportované řeči), může dojít k potřebě přijmout perspektivu určitého referenta. Znakující mohou přecházet mezi perspektivami s využitím potenciálu pohybu mezi referenčním umístěním (prostřednictvím posunu těla či ramen), nebo v redukovanejších formách (např. pomocí posunu pohledu očí, který označuje změnu perspektivy). Ve všech zmíněných případech je kanonický úhel pohledu obvykle ten, který zaujímá znakující. Znakové jazyky a mluvené jazyky tedy využívají stejného přednostního úhlu pohledu, a sice z perspektivy znakujícího/ho nebo mluvčího/ho.

Stupnice pro recepci pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ schopnost představit si znakovací prostor a zapamatovat si vztahy pro následný text;
- ▶ schopnost rozpoznat novou lokalizaci, změnu scény, tématu apod;
- ▶ porozumění ději, události nebo problematice prezentovaným z pohledu různých osob nebo z různých perspektiv;
- ▶ schopnost sledovat konstruovaný akt (střídání rolí, změny perspektiv), konstruovaný dialog (reportovaná řeč) a rozpoznat různé techniky, např. podle postoje těla, linie pohledu nebo jiných nemanuálních prostředků.
- ▶ interpretace manuálních a nemanuálních prostředků a porozumění odkazům souvisejícím s lokalizací.

Stupnice pro produkci pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ schopnost promýšlet a naplánovat využití znakovacího prostoru;
- ▶ schopnost vytvořit nové lokalizace nebo naznačit změnu scény, tématu apod;
- ▶ schopnost představit děj, událost nebo téma z pohledu různých osob nebo odlišných perspektiv;
- ▶ schopnost zastávat nebo měnit roli (např. držení těla, linií pohledu, zobrazením);
- ▶ používání nemanuálních prostředků k označení různých osob, jako např. výraz tváře, postoj nebo pohled očí.

Lokalizace a perspektivy		
	Receptivní	Produktivní
C2	Dokáže bez obtíží sledovat konstruovaný dialog mezi několika postavami, i když je označování změn rolí omezeno např. na směr pohledu. Dokáže sledovat změny scény, místa nebo osob během děje. Dokáže snadno sledovat několik změn perspektivy a role.	Dokáže představit komplexní děj nebo událost tím, že hraje různé role a zaujímá různé perspektivy.
C1	Dokáže si zapamatovat prostorové lokalizace ve znakovacím prostoru (např. krajina, rodina, situace) a bez obtíží sleduje odkazy v rámci těchto lokalizací. Dokáže si plně pochopit lokalizaci stanovenou ve znakovacím prostoru (např. krajina, rodinné vztahy, situace), i když je označena pouze zobrazujícími slovesy. Dokáže rozpoznat, kdy znakující vytváří ve znakovacím prostoru novou scénu pro odkazování (lokalizaci). Dokáže rozlišovat mezi různými perspektivami (pozorovatel či pozorovatelka / vypravěč či vypravěčka) za předpokladu, že jsou jasně označeny. Dokáže rozpoznat, co znakující říká z vlastní perspektivy a co říká z perspektivy jiné osoby. Dokáže při interpretaci textu zohlednit perspektivu účastníka či účastnice děje (např. když postava nevidí všechno).	Dokáže přecházet mezi různými perspektivami. Dokáže vytvořit komplexní trojrozměrný obraz včetně pohybujících se objektů.
	Dokáže porozumět vyprávění s několika postavami, když jsou změny rolí jasně a pomalu označeny (např. polohou horní části těla a pohledem očí).	Dokáže správně používat znakovací prostor při prezentaci interakce mezi více než dvěma osobami (např. u rodinné večeře). Dokáže správně představit a provést změnu role. Dokáže představit jednoduchou akci nebo událost z pohledu účastníka či účastnice. Dokáže představit jednoduchou akci nebo událost z pohledu pozorovatele či pozorovatelky / vypravěče či vypravěčky.
B2	Dokáže pochopit prostorové odkazy ve znakovacím prostoru a využívat je k porozumění. Dokáže rozpoznat, co znakující říká sám/sama a co říká z pohledu jiné osoby.	Dokáže z jazykového hlediska správně vytvořit novou lokalizaci, jestliže je v textu potřeba nastolit nové téma nebo situaci. Dokáže uvést lokalizaci pomocí konstruovaného aktu a zobrazování. Dokáže srozumitelně předvést změnu scény, místa nebo osoby. Dokáže znázornit roli postavy, např. předvést pocity. Dokáže znázornit změnu perspektivy postavy pomocí postoje těla a/nebo směru pohledu.

Lokalizace a perspektivy		
	Receptivní	Produktivní
B1	Dokáže na základě směru pohledu znakovací/ho správně identifikovat předměty a osoby, které již byly představeny. Dokáže na začátku textu používat lokalizační značkování a rozumí následným odkazům na ně, jsou-li znakovány jasně. Dokáže určit polohu osob/předmětů a jejich vzájemné vztahy dané umístěním v prostoru. A vše si dokáže zapamatovat. Dokáže v prostorových popisech pochopit, kde a jak jsou předměty umístěny.	Dokáže z jazykového hlediska správně vytvořit lokalizaci ve znakovacím prostoru (např. krajina, rodina, situace). Dokáže správně popsat vzájemnou polohu postav. Dokáže změnu perspektivy postavy znázornit změnou držení horní části těla.
	Dokáže si na základě popisů tvarů představit okolí, například krajinu nebo vybavení místnosti. Dokáže pomocí následných indexálních referencí opět identifikovat předměty a osoby, které již byly ve znakovacím prostoru dříve umístěny.	Dokáže ve znakovacím prostoru znázornit poměrné proporce a vzájemné vztahy, např. v krajině. Dokáže si představit myšlenky v prostoru a dokáže je popsat. Dokáže vytvořit výpověď, která mapuje představy od blízkých ke vzdáleným a od malých k velkým. Dokáže vytvořit ve znakovacím prostoru jasný obraz. Dokáže používat mimiku, která ve vyprávění odpovídá nějaké postavě. Dokáže na postavy ve vyprávění odkazovat pomocí zobrazení.
A2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>	Dokáže využívat držení těla k vyjádření různých názorů v souvislosti s daným tématem (např. použitím kontrastu argumentů pro a proti vyjádřených pomocí postoje orientovaného doprava a doleva). Dokáže nasadit výraz obličeje odpovídající postavě, osobě či předmětu, které jsou popisovány. Dokáže popsat osobu pomocí konstruovaného aktu.
	Dokáže porozumět jednoduchému konstruovanému aktu, kdy znakovající přebírá roli jiné osoby.	Dokáže soustavně zachovávat vzájemné rozměry a proporce předmětů (např. při loupání banánu).
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Jazykové povědomí a interpretace

Tato stupnice zahrnuje deskriptory pro kompetence, které umožňují správnou interpretaci vnímaných komunikačních aktů i jejich funkcí. Tyto kompetence umožňují identifikovat příslušné funkce textů (přesvědčovací, zábavná, persuasivní, ovlivňovací atd.), stanovit očekávání ohledně textu, porozumět znakujícímu, posoudit, jak se prezentuje, a rozlišovat různé úrovně komunikace. Tyto kompetence zahrnují také porozumění a zhodnocení stylistických prostředků, konotativních významů a vědomých prozodických signálů.

Metalingvistické kompetence umožňují přiřadit hodnotící atributy specifickým znakům a výrazům vnímaným například jako estetický přínos nebo rétorická odpověď. Jsou uplatňovány při interpretaci/tlumočení produkce znakujícího, například v textu, který obsahuje výzvu nebo žádost, nebo ve formálním textu, stejně tak se uplatňují při úvahách o znakování.

Kromě přístupu k lexikálnímu a produktivnímu repertoáru tyto kompetence zahrnují schopnost porozumět různým typům znakových výpovědí, jako jsou variace tempa a stylu, které nejsou součástí lexika. A také na rozdíl od autorů či autorek psaného textu autor či autorka znakovaného textu zůstává obvykle viditelný/á: videozáznamy znakových textů nejsou od autorů či autorek odděleny ani sdělované významy od nich nejsou odloučeny, pokud nepoužívají tzv. technologické postupy (jako je např. avatar). Proto vystupování znakujícího/ho může být pro interpretaci znakovaného textu důležité. To je ostatně rys, který videozáznam textu sdílí s přímou interakcí (angl. face-to-face).

Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ správná interpretace vědomých prozodických signálů i mimojazykových (neverbálních) signálů, které jsou sdělovány znakujícími;
- ▶ identifikace záměru komunikačního aktu jako celku a posouzení toho, zda vystupování znakujícího/ho je v souladu s předávaným sdělením;
- ▶ schopnost rozlišovat mezi zamýšleným a nezamýšleným, komunikativním a nekomunikativním chováním znakujícího/ho, jeho správnou interpretací a reflexí;
- ▶ správná interpretace nových klasifikátorů, pauz, tvarů ruky, vytvářených znaků apod;
- ▶ správná interpretace nemanuálních prostředků, např. výrazu obličeje, pohledu očí, orální komponenty, zahrnující (nebo ne) výraz úst jako prvků konstruovaného aktu a konstruovaného dialogu;
- ▶ rozlišení konotativního významu, i když není vyjádřen explicitně;
- ▶ správná interpretace rétorické nebo strukturální funkce pauz, metafor, ironie atd.

	Jazykové povědomí a interpretace
C2	Dokáže rozlišit hlavní body, na které je v propracovaných textech kladen důraz. Dokáže porozumět estetickému znakování v rámci užívání, i když ho nezná. Dokáže interpretovat abstraktní poetické znaky. Dokáže rozpoznat rétorické a stylistické prostředky ve znakovaném textu a chápe jejich funkce (např. opakování, rým, metafora, ironie). Dokáže porozumět znakování, v němž znakující kombinuje různé stylistické prostředky současně (např. nedominantní ruka označuje kontext, zatímco dominantní ruka označuje děj z jiného prostředí, např. perspektivu, přičemž obě jsou kombinovány s nemanuálními výrazy).⁴⁸ Dokáže rozpoznat variaci v pořadí slov a popsat její rétorický účinek (např. důraz). Dokáže rozpoznat, kdy znakující používá prodlouženou artikulaci znaku (angl. sustained hold) jako prozodický nebo rétorický prostředek.

48. Jedná se o příklad „rozdělení těla“ (angl. body partitioning).

	Jazykové povědomí a interpretace
C1	Dokáže z obsáhlého znakovaného textu vyčíst klíčové informace o neznámém tématu. Dokáže rozhodnout, zda hodnocení textu vystihuje jeho implicitní význam, či nikoli. Dokáže správně interpretovat metajazykové odkazy ve znakovaném textu. Dokáže pochopit neznámé pojmy využitím analogií vysvětlených v textu. Dokáže rozlišit, zda se používá postoj těla jako prostředek strukturování textu (např. k odlišení argumentů pro a proti) nebo jako gramatický prostředek (např. pro vztažné věty). Dokáže porozumět složitým emočním stavům, které znakující vyjadřuje nemanuálně a konstruovanou akcí. Dokáže identifikovat a nastínit obsah, který je vyjádřen kreativními obrazy. Dokáže vysvětlit kreativní jazykové hry, při nichž znakující používá např. tvar ruky jako estetický prvek.
B2	Dokáže porozumět sdělovaným informacím, které jsou v textu naznačeny, nejsou však explicitně uvedeny (např. šel lyžovat a já ho navštívím v nemocnici). Dokáže sledovat hlavní body textu, i když znakující dělá odbočky. Dokáže rozpoznat, zda znakující přednáší složitý text uvolněně nebo napjatě. Dokáže rozpoznat, zda znakující přednáší text v určitém rytmu a účinek různých rytmů dokáže popsat. Dokáže zdůvodnit, proč znakující vkládá do textu pauzy, např. když dávají smysl jako strukturální prvek nebo když znakující musí přemýšlet. Dokáže pochopit, kdo zastává jaký názor a jak spolu tyto názory souvisejí. Dokáže rozpoznat, kdy osobní zkušenosti znakující/ho ovlivňují argumentaci a kdy ne.
B2	Dokáže určit, zda je použitý styl znakování v souladu s obsahem. Dokáže na základě znaků partnera či partnerky v komunikaci a nemanuálních signálů rozhodnout o míře jistoty znakující/ho ohledně sdělovaného obsahu (např. váhavost/nejistota/pravděpodobnost). Dokáže rozlišit produktivní znaky s klasifikátorovými konstrukcemi od znaků imitačních, ikonických. Dokáže sledovat znaky, které dělá partner či partnerka v komunikaci, i když méně využívá nemanuální prostředky. Dokáže popsat dojem, jakým vnímá rychlost znakování textu. Dokáže posoudit, zda se osoba prezentuje způsobem, který odpovídá kontextu a typu daného textu (oblečení, charisma [angl. aura], upravený vzhled). Dokáže odvodit význam neznámých znaků pomocí přirovnání a analogií.
B1	Dokáže pochopit sled událostí z posloupnosti výroků. Dokáže porozumět jednoduchým argumentům „pro“ a „proti“ k určité problematice. Dokáže pochopit, jaké výhody a nevýhody text zmiňuje k určitému tématu. Dokáže porozumět klíčovým aspektům závěrů. Dokáže rozpoznat a správně interpretovat důležité prvky na základě použitých nemanuálních složek pro zdůraznění (např. výraz tváře, velikost pohybu). Dokáže na základě použitých klasifikátorů odvodit, o jakém obecném pojmu se hovoří (např. „vražda“ na základě zacházení s vražednou zbraní). Dokáže v textu rozlišit důležitý a nedůležitý obsah.
	Dokáže odvodit časový aspekt z pohybů horní části těla. Dokáže porozumět textu natolik dobře, že na něj působí emocionálně. Dokáže rozpoznat nemanuální prvky, které znakující používá k vytvoření napětí v textu. Dokáže správně interpretovat znak pro zastavení (angl. palm-up, např. k označení pauzy). Dokáže rozpoznat a pochopit nemanuální znaky. Dokáže porozumět vysvětlení, takže se může řídit pokyny.

	Jazykové povědomí a interpretace
	Dokáže porozumět úvodu do tématu a reprodukovat jej vlastními slovy. Dokáže pochopit názor znakující/ho na dané téma. Dokáže vztahovat vysvětlení k odpovídajícím příkladům. Dokáže interpretovat emoce, když je znakující sděluje pomocí výrazu obličeje.
A2	Dokáže rozpoznat, zda je osloven/a jako příjemce či příjemkyně, či nikoli. Dokáže porozumět hlavním bodům znakových textů na každodenní témata. Dokáže pochopit rozdíly mezi věcmi a označit je. Dokáže identifikovat shodné odkazy, i když jsou vyjádřeny různými jazykovými způsoby, např. lexikálním znakem nebo konstruovaným aktem. Dokáže v souvislém sledu rozpoznat neznámé znaky a zeptat se, co znamenají.
A1	Dokáže rozlišit pozitivní a negativní postoje na základě nemanuálních signálů (např. svraštělé obočí vs zdvižené obočí). Dokáže pochopit přímé přijetí nebo odmítnutí žádostí/požadavků.

Vystupování a efekt

Tato stupnice se zaměřuje zejména na míru účinků, jakými znakování působí na adresáty (jde např. o perlokuční účinky přemlouvání, pobavení, přesvědčování, ovlivňování atd.) a na specifické znaky, které má znakující / student či studentka k dispozici. Pozornost je zaměřena na slovní zásobu a rozsah struktur, včetně manuálních i nemanuálních prvků, a na způsob, jakým je znakující může stylisticky využít k vytvoření poutavého textu. Ať už chce znakující předvést svou rafinovanost, chce se pochlubit nebo něco vysvětlit, musí si být existence těchto prostředků vědom/a.

Patří sem různé způsoby prezentace znakové výpovědi, například variace tempa a stylu. Na rozdíl od psaného textu zůstává autor či autorka ve znakových textech viditelný/á: videozáznamy textů ve znakovém jazyce nejsou obvykle oddělené od svých autorů či autorek a ani sdělované významy nejsou odděleny. Produkce formálního znakového textu vyžaduje např. odpovídající formální vystupování znakující/ho. Proto existuje další kompetence k vytváření znakových textů, a to „kompetence vystupování“, kterou je třeba si osvojit a která zahrnuje různé aspekty toho, jak úspěšně vytvořit vhodný znakový text pro konkrétní účely.

Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ propracovanost a sémantická přesnost celkového sdělení (až po estetické použití na úrovni C2);
- ▶ vědomé používání rétorických prostředků, možností funkčního stylu (registru), struktury pauz a ovládání projevu (angl. discourse control);
- ▶ předvídání potřeb adresátů či adresátek v diskurzivní produkci (tj. během diskuze);
- ▶ používání produktivního a ustáleného lexika, včetně vytvořených znaků, případně používání zobrazování tam, kde je to vhodné a účelné;
- ▶ vyjadřování specifických funkcí a znakové zásoby (úrovně A);
- ▶ chování a vystupování znakující/ho (s ohledem na viditelné prostředí, doplňky atd.).

	Vystupování a efekt
C2	Dokáže být kreativní, aniž se při tom ztratí v toku myšlenek. Dokáže používat širokou škálu různých způsobů k navození napětí a vzrušení (např. konstruovaný akt, řečnické otázky, měnící se rytmus). Dokáže bez námahy a hravě používat tvary ruky jako estetický prvek, takže vznikají kreativní formy jazyka. Dokáže uměleckým způsobem prezentovat myšlenky a pocity pomocí vhodně vybraných znaků a zobrazení.

	Vystupování a efekt
C1	Dokáže se dobře připravit, takže při znakování nemusí přemýšlet o obsahu. Při znakování působí klidně a uvolněně, a to i v případě, že je vyžadována vysoká míra soustředění. Dokáže dát postavám v příběhu vlastní individuální jazykový profil (styl, tón, funkční styl [registr] atd.). Dokáže používat jazyk k rozvinutí vyprávění tak, aby se příjemce mohl ponořit do dění, jež se v příběhu odehrává. Dokáže měnit tempo znakování (od pomalého po rychlé), aby se tak zvýšilo napětí. Dokáže u příjemců vyvolat nadšení. Dokáže vhodně a účinně používat nadsázku.
B2	Dokáže po jazykové stránce obratně přispět k danému tématu nekonvenčními a originálními úvahami. Dokáže tvořivě vyjádřit vlastní představivost a koncepty. Dokáže si ze široké škály nemanuálních prostředků vybrat a jejich prostřednictvím vytvořit napětí a vzrušení. Dokáže vyvolat u publika silné emoce (např. smích, pláč). Dokáže událost popsat strhujícím způsobem. Dokáže vyjádřit složité emoční stavy prostřednictvím konstruovaného aktu a gesta. Dokáže provést relevantní srovnání, která pomohou příjemci či příjemkyni lépe pochopit danou informaci. Dokáže podnítit/vzbudit zvědavost příjemce či příjemkyně, pokud jde o závěr textu.
B1+	Dokáže předat nový pohled na věc tak, že přiměje příjemce či příjemkyni k zamyšlení. Dokáže vyjádřit pocity osoby, která je jim blízká. Dokáže používat řeč těla a výraz obličeje k vyjádření významu. Dokáže zdůraznit to, co je důležité, použitím nemanuálních prostředků a rozsahem pohybů.
B1	Dokáže udržet pozornost příjemců za použití různých prostředků (např. řečnických otázek). Dokáže věrohodně vyprávět příběh. Dokáže vyjádřit osobní povahové rysy postavy.
A2	Dokáže vystupovat zdvořile a náležitě. Dokáže neutrálně uvádět fakta bez emocionální afektovanosti. Dokáže vyjádřit a podnítit různé pocity (např. radost, smutek). Dokáže vyjádřit emoce pomocí výrazu obličeje. Dokáže vhodně použít líčení k vyjádření negativních a pozitivních pocitů (např. svraštělé obočí: negativní, zvednuté obočí: pozitivní).
A1	Dokáže se postavit tak, aby znakování bylo pro příjemce či příjemkyni snadno viditelné. Dokáže vyjádřit emoční stavy pouze zobrazováním (bez potřeby lexikálních znaků).

Rychlost zpracování

Tato stupnice zahrnuje kompetence popisující jak snadno nebo s jakým vynaloženým úsilím se poji porozumění promluvě ve znakovém jazyce. Rychlost zpracování může záviset např. na známých a neznámých znacích, na stupni gramatické složitosti. Stupnice tedy zachycuje, jak lze využít různé kompetence jiných stupnic, nakolik jsou již automatizované a kolik prostředků je třeba při interpretaci vyčlenit nebo nakolik jsou k dispozici pro další zpracování zpráv. S tím souvisí i zkušenosti jednotlivce s náročnou komunikací v závislosti na použitém jazyce. Rychlost zpracování vypovídá o úrovni průpravy příjemce a o tom, jak dobře dokáže sdělované informace zachytit a pochopit jejich význam.

Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ zátěž při porozumění textům a sdělením různé délky, explicitnosti a složitosti;
- ▶ schopnost posoudit rychlost, pravidelnost a rytmus znakování u ostatních a sledovat sebe sama;
- ▶ schopnost zachytit činnosti, které jsou prováděny různými artikulátory simultánně;
- ▶ schopnost sledovat děje s několika postavami a složitou lokalizací;
- ▶ schopnost sledovat sdělení nebo texty, i když jsou přechody mezi jednotlivými částmi textu znakovány plynule;
- ▶ schopnost porozumět plynule produkovatému prstokladu;
- ▶ schopnost sledovat obsah navzdory asimilacím, přerušením, mezerám, pauzám, produkčním chybám nebo nejasnostem znakování.

	Rychlost zpracování
C2	Dokáže sledovat texty, které se odehrávají paralelně (např. se dvěma znakujícími). Dokáže sledovat, kdo má být na řadě, když je zapojeno více znakujících, např. v panelové diskusi, a to tak, že zohledňuje požadavky na udělení slova. Dokáže vyjmenovat různé aspekty zmíněné v textu, i když je znakující zmiňuje rychle po sobě. Dokáže snadno porozumět plynule uvedeným znakům prstové abecedy, i když nevidí každé písmeno, ale třeba jen ergonomické tvary slov.
C1	Dokáže sledovat dlouhý plynule znakovaný text. Dokáže bez obtíží sledovat složité zprávy. Dokáže snadno porozumět složitým dějům a vztahům mezi předměty/osobami/místy, které jsou popsány pomocí různých klasifikátorových konstrukcí. Dokáže sledovat, jak lidé vzájemně reagují na komunikační chování někoho jiného, i když se na komunikaci podílí více znakujících, například v panelové diskusi. Dokáže porozumět znakovanému textu, i když znakující používá pouze jednu ruku. Dokáže sledovat text, i když obsahuje několik neznámých znaků. Dokáže porozumět textu, i když jsou některé znaky nebo věty neúplné nebo nejsou viditelné. Dokáže rozpoznat chyby ve znakování a sám si je bez dotazování opravit.
B2	Dokáže sledovat nečekané zprávy nebo videozprávy bez přípravy. Dokáže snadno porozumět popisu činností, i když znakující používá různé klasifikátorové konstrukce (např. klasifikátor manipulace, zastupující klasifikátor). Dokáže v textu sledovat i nečekané zvraty. Dokáže porozumět rytmicky prezentovaným pohybovým sekvencím a dějům a rozpoznat jejich estetickou kvalitu.
B1	Dokáže sledovat dlouhý a pomalu znakovaný text, pokud je zobrazen několikrát. Dokáže bez obtíží sledovat vyprávění známého příběhu. Dokáže rozpoznat a napodobit různé tvary ruky, i když je znakující používá v rychlém sledu. Dokáže rozpoznat chyby ve znakování a požádat o upřesnění nebo vysvětlení. Dokáže sledovat delší, plynule znakovaný text, pokud se zopakuje. Dokáže porozumět relativně dlouhému textu na jeden zátah, pokud je znakován pomalu. Dokáže porozumět označení (jméno, položky vyjádřené prstovou abecedou, funkce) pro osoby v textu a následnému odkazu na ně.
A2	Dokáže sledovat znaky účastníka či účastnice v komunikaci, pokud jsou zřetelně viditelné. Dokáže porozumět plynulému hláskování písmen v prstové abecedě, pokud je znakující v případě potřeby zopakuje.
A1	Dokáže porozumět krátkým, pomalu a zřetelně znakovaným textům prezentovaným v jednom zátahu.

Plynulost znakování

Tato stupnice je přímým ekvivalentem stupnice pro plynulost v rámci komunikačních jazykových kompetencí. Stupnice pracuje s následujícími klíčovými koncepty:

- ▶ tempo, pravidelnost a rytmus znakování;
- ▶ schopnost udělat ve vhodných momentech pauzu;
- ▶ schopnost artikulovat souběžné konstrukce s různými artikulátory;
- ▶ schopnost artikulovat znaky za sebou s plynulými přechody a bez zkreslení;
- ▶ schopnost hláskovat v prstové abecedě v plynulém sledu a vyjadřovat tak slova pro neznámé znaky (úroveň A) nebo znaky závislé na kontextu (úroveň B a vyšší) nebo jako prostředek dvojjazyčného kontaktního znakování (všechny úrovně).

	Plynulost znakování
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici; viz C1</i>
C1	Dokáže rychle znakovat v ustáleném rytmu. Dokáže plynule a rytmicky znakovat delší text. Dokáže použít delší artikulaci znaku jako rétorický nebo prozodický prvek.
B2	Dokáže znakovat plynulým tempem, i když jsou stále nutné určité pauzy na plánování. Dokáže plynule vyprávět ve znakovém jazyce příběh, který zná. Dokáže jednou rukou držet znak, aby demonstroval něco statického (držet), a současně používat druhou ruku k pokračování ve znakování. ⁴⁹
B1	Dokáže znakovat v pohodlném tempu, bez nutnosti přemýšlet o jednotlivých znacích. Dokáže na vhodných místech používat pauzy pro efekt. Dokáže rytmicky znázornit fáze pohybu nebo činnosti (např. padající listí, kroupy). Dokáže plynule hláskovat prsty a hladce spojovat nebo prolínat prvky.
A2	Dokáže znakovat plynulý přechod mezi souvisejícími body. Dokáže rytmicky znakovat krátký text. Dokáže plynule používat sekvence tvarů rukou a/nebo tvarů rukou pro použití prstové abecedy.
A1	Dokáže rytmicky znakovat jednoduchou větu. Dokáže jasně označit konec věty tím, že udělá pauzu.
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

49. Tyto konstrukce jsou také známy jako „fragmentové bóje“ (angl. fragment buoys).

PŘÍLOHY

Příloha 1

HLAVNÍ CHARAKTERISTIKY ÚROVNÍ REFERENČNÍHO RÁMCE

Úroveň A1 je považována za nejnižší úroveň generativního užívání jazyka. Jedná se o úroveň, na níž se student či studentka dokáže „jednoduše zapojovat do interakce, klást jednoduché otázky o sobě, o místě, kde žije, o lidech, které zná, o předmětech, které vlastní. Dokáže na tyto otázky odpovídat, dále dokáže zahájit komunikaci ohledně jeho/jejích okamžitých potřeb nebo velmi známých témat a dokáže na takové podněty reagovat“, spíše než aby pouze spoléhal/a na velmi omezený repertoár nacvičených a lexikálně uspořádaných slovních obrátů, které se vztahují k určité situaci.

Zdá se, že úroveň A2 odpovídá úrovni uvedené ve specifikaci úrovně označované anglicky jako „Waystage“. Právě na této úrovni lze najít většinu deskriptorů, které popisují společenské funkce jako například „dokáže používat jednoduché každodenní a zdvořilostní obraty k vyjádření pozdravu a oslovení“; „dokáže pozdravit ostatní, zeptat se, jak se mají a reagovat na novinky“; „dokáže zvládat velmi krátké společenské konverzace“; „dokáže klást otázky, co ostatní dělají v práci a ve volném čase, a dokáže na tyto otázky odpovídat“; „dokáže formulovat pozvání a reagovat na ně“; „dokáže diskutovat o tom, co se bude dělat, kam se půjde, a dokáže si domluvit schůzku“; „dokáže nabídku učinit i přijmout“. U této úrovně také najdeme deskriptory týkající se situací každodenního života. Jedná se o zjednodušenou a zkrácenou verzi úplné sady transakčních specifikací pro úroveň „Threshold“ určené pro dospělé, kteří žijí v zahraničí. Patří sem například deskriptory jako „dokáže provádět jednoduché transakce v obchodě, na poště nebo v bance“; „dokáže získat jednoduché informace týkající se cestování, používání veřejné dopravy: autobusů, vlaků a taxíků“; „dokáže požádat o základní informace, zeptat se na cestu, popsat cestu a koupit jízdenky“; „dokáže požádat o běžné zboží a služby a poskytnout je“.

Další pásmo představuje výkon odpovídající úrovni anglicky označované jako „strong Waystage“ (A2+). Za povšimnutí zde stojí aktivnější zapojení do konverzace, pokud je možnost nějaké dopomoci a jsou respektována jistá omezení. Patří sem například „dokáže při přímém kontaktu zahájit, vést a ukončit zcela jednoduchý rozhovor“; „dokáže rozumět natolik, že bez přílišného úsilí zvládá jednoduché rutinní rozhovory“; „dokáže vyjádřit, co potřebuje, a vzájemně si sdělit myšlenky a informace týkající se známých témat u předvídatelných každodenních situací, pokud druhá strana v případě potřeby pomůže“; „dokáže úspěšně komunikovat o základních tématech, pokud může požádat o pomoc s vyjádřením toho, co chce říct“; „dokáže zvládat každodenní situace s předvídatelným obsahem, přestože obvykle musí dělat kompromisy ohledně toho, co chce sdělit, a hledat slova / znaky“; „dokáže se docela snadno zapojovat do interakce ve strukturovaných situacích s možností určité dopomoci, ale zapojení do volné diskuze je velmi omezené“. Na této úrovni se také znatelně zvyšuje schopnost souvislého monologu, jako například „dokáže jednoduchými slovy vyjádřit, jak se cítí“; „dokáže dlouze popsat každodenní aspekty z jeho/jejího okolí, např. zúčastněné osoby, místa, pracovní nebo studijní zkušenosti“; „dokáže popsat minulé aktivity a osobní příhody a zážitky“; „dokáže popsat zvyky a rutinní činnosti“; „dokáže popsat plány a domluvy“; „dokáže vysvětlit, co mu/jí na něčem líbí / nelíbí“; „dokáže podat krátké, základní popisy událostí nebo činností“; „dokáže popsat domácí mazlíčky a předměty, které vlastní“; „dokáže pomoci jednoduchého popisného jazyka vytvořit stručná sdělení o předmětech a jejich vlastnictví a porovnat je“.

Úroveň B1 odráží specifikace anglicky označované jako Threshold určené pro návštěvníka či návštěvnici cizí země. Nejlépe tuto úroveň charakterizují dvě vlastnosti. První z nich je schopnost udržet interakci a v řadě kontextů vyjádřit zamýšlené sdělení. Patří sem například „obvykle dokáže sledovat hlavní myšlenky dlouhé diskuze, které se přímo neúčastní, pokud zúčastněné osoby zřetelně vyslovují a mluví spisovným jazykem“; „v neformální diskuzi se známými dokáže sdělit osobní názory a stanoviska a zajímat se o názory a stanoviska ostatních“; „dokáže srozumitelně vyjádřit hlavní myšlenku, kterou chce sdělit“; „dokáže flexibilně využívat širokého repertoáru jednoduchých jazykových prostředků, aby vyjádřil/a většinu toho, co chce říct“; „dokáže udržovat rozhovor nebo diskuzi, ale někdy může být obtížné ho/ji chápat, když se snaží přesně vyjádřit to, co by rád/a řekl/a“; „dokáže udržovat srozumitelnou komunikaci, ačkoliv pauzy sloužící k plánování a opravě gramatiky a lexika jsou zjevné, zejména v delších úsecích samostatného projevu“. Druhou vlastností této úrovně je schopnost pružně

zvládat problémy, k nimž dochází v každodenním životě jako například „dokáže zvládat méně rutinní situace ve veřejné dopravě“; „dokáže si poradit ve většině situací, které mohou nastat při sjednávání cesty prostřednictvím cestovní kanceláře nebo při cestování samotným“; „dokáže se bez přípravy zapojovat do rozhovorů na známá témata“; „dokáže formulovat stížnost“; „dokáže při interview / pohovoru / konzultaci převzít část iniciativy (např. nadněst nové téma), ale v interakci zcela závisí na tazateli či tazatelce“; „dokáže někoho požádat o objasnění nebo rozvedení toho, co bylo právě řečeno“.

Následné pásmo se anglicky označuje jako „strong Threshold“ (B1+). Tuto úroveň stále charakterizují stejné dva rysy popsané výše, k nimž se přidává několik deskriptorů zaměřujících se na výměnu „množství“ informací jako například: „dokáže vyřizovat zprávy ohledně dotazů nebo vysvětlení problémů“; „dokáže poskytovat konkrétní informace požadované při interview / pohovoru / konzultaci (např. popsat lékaři či lékařce příznaky onemocnění), avšak pouze s omezenou přesností“; „dokáže vysvětlit, proč je něco problém“; „dokáže shrnout krátký příběh, článek, přednášku, diskuzi, rozhovor nebo dokumentární pořad, vyjádřit k nim vlastní názor a odpovědět na další otázky týkající se podrobností“; „dokáže vést připravený pohovor / interview, ověřovat a potvrzovat informace, i když občas musí požádat o zopakování, pokud druhá osoba odpovídá rychle nebo dlouze“; „dokáže pomoci podrobných instrukcí popsat postup“; „dokáže si s určitou mírou sebejistoty vzájemně sdělovat shromážděné věcné informace týkající se známých rutinních i nerutinních záležitostí z jeho/jejího oboru“.

Úroveň B2 představuje novou úroveň, která je stejně vysoko nad úrovní B1 („Threshold“) jako je úroveň A2 („Waystage“) pod ní. Tato úroveň má odrážet specifikaci úrovně anglicky označované jako „Vantage“. Metafora v názvu úrovně znamená, že poté, co uživatel či uživatelka / student či studentka pomalu ale vytrvale postupoval/a přes úroveň střední pokročilosti, zjistí, že se dostal/a někam, kde to vypadá jinak. Získává novou perspektivu a může se kolem sebe rozhlížet novými očima. Zdá se, že deskriptory kalibrované pro tuto úroveň toto pojetí do značné míry potvrzují a představují značný odklon od dosavadního obsahu. V dolní části pásma je například kladen důraz na účinnou argumentaci: „dokáže v diskuzi zdůvodnit a obhájit vlastní názory tím, že poskytne relevantní vysvětlení, argumenty a komentáře“; „dokáže vysvětlit názor na aktuální téma a uvést výhody a nevýhody různých možností“; „dokáže vystavět promyšlenou argumentační linii“; „dokáže rozvinout argumentaci a při tom uvést důvody pro a proti určitému názoru“; „dokáže vysvětlit problém a dát jasně najevo, že protistrana ve vyjednávání musí učinit ústupek“; „dokáže uvažovat nad příčinami, důsledky a hypotetickými situacemi“; „dokáže se aktivně účastnit neformální diskuze ve známých kontextech, komentovat, jasně vyjádřit stanovisko, vyhodnotit alternativní návrhy, formulovat hypotézy a také na ně reagovat“. Přímou v úrovni se dále přidávají dva nové aspekty. Prvním je schopnost více než jen obstát ve společenském diskurzu: například „dokáže přirozeně, plynule a účinně konverzovat“; „dokáže dopodrobna porozumět tomu, co mu/jí bylo řečeno ve spisovné formě jazyka, a to i ve [zvukově / vizuálně] rušivém prostředí“; „dokáže promluvu zahájit, při vhodné příležitosti se ujmout slova a rozhovor ukončit, když potřebuje, ačkoli to nemusí vždy zvládnout s lehkostí“; „dokáže používat ustálené slovní obraty (např. „Na tuto otázku je těžká odpověď“), aby získal/a čas a udržel/a si slovo, zatímco formuluje, co chce sdělit“; „dokáže se zapojovat do interakce natolik plynule a spontánně, že mu/jí to umožňuje celkem pravidelnou interakci a trvalé vazby s uživateli a uživatelkami cílového jazyka, aniž by to pro některou ze stran znamenalo nadměrnou zátěž“; „dokáže se přizpůsobit běžným změnám ve směru a stylu konverzace, i tomu, na co klade důraz“; „dokáže s uživateli a uživatelkami cílového jazyka posilovat vazby, aniž by je vlastními vyjádřeními nechtěně pobavil/a nebo iritoval/a nebo aniž by se dané osoby musely chovat jinak než při rozhovoru s jiným zkušeným uživatelem či uživatelkou jazyka“. Druhým aspektem je nová úroveň jazykového povědomí. Patří sem například „dokáže opravit chyby, pokud vedly k nedorozumění“; „dokáže si uvědomit si opakující se chyby a vědomě je sledovat“; „dokáže si obvykle opravit přeřeknutí a chyby, pokud si je uvědomí“; „dokáže si naplánovat obsah sdělení i prostředky, které použije, a současně bere v úvahu, jak sdělení bude působit na příjemce či příjemkyni (příjemce a příjemkyně)“. Celkově se zdá, že se jedná o nový práh, který musí student či studentka překročit.

V dalším pásmu, které reprezentuje výkon anglicky označovaný jako „strong Vantage“ (B2+), se dále zdokonaluje argumentace, účinný společenský diskurz a jazykové povědomí úrovně B2 („Vantage“). Zaměření na argumentaci a společenský diskurz lze však také interpretovat jako nové zaměření na diskurzivní dovednosti. Nová míra diskurzivní kompetence se projevuje v řízení konverzace (strategie spojené se spoluprací) jako například „dokáže dávat zpětnou vazbu k různým sdělením a logickým závěrům a navázat na ně, čímž pomáhá s rozvíjením diskuze“; „dokáže obratně propojovat vlastní příspěvek s příspěvy ostatních“. Projevuje se také souvislost s koherencí / kohezí jako například „dokáže využít omezené množství kohezních prostředků, aby plynule spojil/a věty do jasné, provázané promluvy“; „dokáže efektivně využívat řadu spojovacích výrazů, aby jasně označil/a vztahy mezi myšlenkami“; „dokáže argumentaci systematicky rozvinout, vhodně zdůraznit důležité myšlenky a podpořit ji relevantními podrobnostmi“. Nakonec lze říct, že je to právě toto pásmo, které se zaměřuje na schopnost „vyjednávání“: „dokáže předložit argumenty pro odškodnění a mluvit přesvědčivě s jednoduchými argumenty, aby dosáhl/a kompenzace“; „dokáže jasně stanovit hranice ústupků“.

Úroveň C1 charakterizuje snadný přístup k širokému repertoáru jazykových prostředků, které umožňují plynulou a spontánní komunikaci, téměř bez námahy, jak ilustrují následující příklady: „Dokáže se vyjadřovat plynule a spontánně, téměř bez námahy. Dobře ovládá široký lexikální repertoár, který umožňuje mezery v lexiku snadno nahrazovat opisy. Jen zřídka je patrné, že hledá vhodné slovo nebo se snaží některým výrazům vyhnout“; „pouze koncepčně náročné téma může bránit přirozenému a plynulému řečovému proudu“. Diskurzivní dovednosti charakterizující předchozí pásmo jsou na úrovni C1 stále zjevné a důraz se přitom klade na větší plynulost jako například: „dokáže plynule z repertoáru diskurzivních funkcí zvolit vhodný slovní obrat, aby naznačil/a, že se ujme slova, nebo aby získal/a čas na přemýšlení, když si chce slovo udržet“; „dokáže vytvořit jasný, plynulý a dobře strukturovaný jazykový projev a prokazuje při tom, že ovládá prostředky kompoziční výstavby textu, spojovací a kohezní prostředky“.

Úroveň C2 není zamýšlena jako popis kompetence rodilců/ho nebo téměř rodilců/ho mluvčích/ho. Má charakterizovat míru přesnosti, vhodnosti a lehkosti, s jakou se jazyk používá, jež je typická pro mluvený projev velmi úspěšných studentů a studentek. Mezi deskriptory kalibrované pro tuto úroveň patří: „dokáže přesně postihnout jemné významové odstíny a docela přesně při tom používá širokou škálu modifikačních prostředků“; „dobře ovládá idiomatické a kolokviální výrazy a je si vědom/a konotativních rovin významu“; „dokáže se vrátit a přeformulovat obtížné místo tak lehce, že to partner či partnerka v komunikaci sotva postřehne“.

Společné referenční úrovně lze představit a využívat v mnoha rozličných formátech a s různou mírou detailu. Sama existence pevných bodů, k nimž se lze společně odkazovat, nabízí transparentnost a koherenci a může sloužit jako nástroj pro budoucí plánování a základ dalšího vývoje.

Společné referenční úrovně shrnuje následující tabulka:

Zkušený uživatel či uživatelka	C2	Dokáže porozumět prakticky všem typům textů. Dokáže shrnout informace z různých ústních i písemných zdrojů a reprodukovat argumenty a důvody v koherentní prezentaci. Dokáže se vyjadřovat spontánně, velmi plynule a přesně a při tom ve složitějších situacích rozlišovat jemné významové odstíny.
	C1	Dokáže porozumět široké škále delších náročných textů a rozpoznat implicitní význam. Dokáže se vyjadřovat plynule a spontánně bez zjevného hledání výrazů. Dokáže pružně a účinně používat jazyk ke společenským, akademickým a profesním účelům. Dokáže vytvořit jasný, dobře strukturovaný, podrobný text týkající se složité problematiky a prokazuje při tom, že ovládá prostředky kompoziční výstavby textu, spojovací a kohezní prostředky.
Samostatný uživatel či uživatelka	B2	Dokáže porozumět hlavním myšlenkám složitých textů na konkrétní i abstraktní témata, včetně odborných diskuzí z oblasti jeho/její odbornosti. Dokáže se zapojovat do interakce natolik plynule a spontánně, že mu/jí to umožňuje celkem pravidelnou interakci s uživateli a uživatelkami cílového jazyka, aniž by to pro některou ze stran znamenalo nadměrnou zátěž. Dokáže vytvořit jasný, podrobný text na širokou škálu témat a vysvětlit názor na aktuální téma a uvést výhody a nevýhody různých možností.
	B1	Dokáže porozumět hlavním myšlenkám zřetelného, spisovného jazyka týkajících se známých záležitostí, s nimiž se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd. Dokáže zvládnout většinu situací, k nimž může dojít při cestování v oblasti, kde se daným jazykem hovoří. Dokáže vytvořit jednoduchý souvislý text na témata, která jsou mu/jí známá nebo o něž se osobně zajímá. Dokáže popsat zážitky a události, sny, naděje a ambice a stručně zdůvodnit a vysvětlit názory a plány.
Uživatel či uživatelka základů jazyka	A2	Dokáže porozumět větám a často používaným výrazům, které se týkají oblastí okamžité potřeby (jde např. o zcela základní osobní a rodinné informace, nakupování, místopis, zaměstnání). Dokáže komunikovat při jednoduchých a rutinních úkolech, které vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a rutinních záležitostech. Dokáže jednoduše popsat aspekty jeho/jejího zázemí, bezprostředního okolí a záležitostí z oblastí okamžitých potřeb.
	A1	Dokáže porozumět známým každodenním výrazům a zcela základním slovním obrátům sloužícím k uspokojení potřeb konkrétního typu a dokáže je používat. Dokáže představit sebe i ostatní, klást otázky týkající se osobních údajů jako jsou místa, kde někdo žije, osob, které znají, a věci, které vlastní. Na obdobné otázky dokáže odpovídat. Dokáže se jednoduše zapojovat do interakce, pokud druhá osoba mluví pomalu a zřetelně a je připravena pomoci.

TABULKA PRO SEBEHODNOCENÍ (ROZŠÍŘENÁ O ONLINE INTERAKCI A MEDIACI)

Recepce	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Porozumění ústnímu projevu	Dokážu rozpoznat známá slova a zcela základní slovní obraty, které se týkají mé osoby, mé rodiny a mého nejbližšího konkrétního okolí, pokud ostatní mluví/znakují pomalu a zřetelně.	Dokážu porozumět slovním obrátům a nejčastěji používané slovní zásobě z oblastí, které jsou pro mě v dané situaci nejdůležitější (např. zcela základní osobní a rodinné informace, nakupování, místopis, zaměstnání). Dokážu zachytit hlavní myšlenku v krátkých, zřetelných a jednoduchých sděleních, oznámeních a hlášeníh.	Dokážu porozumět hlavním myšlenkám vyjádřeným zřetelným spisovným jazykem, které se týkají známých záležitostí a s nimiž se pravidelně setkávám v práci, ve škole, ve volném čase atd. Dokážu porozumět hlavnímu sdělení mnoha rozhlasových nebo televizních pořadů věnovaných publicistice nebo tématům osobního či profesního zájmu, pokud jsou podány poměrně pomalu a zřetelně.	Dokážu porozumět dlouhému proslovu a přednáškám a dokážu sledovat i složitou argumentaci, pokud se jedná o celkem známé téma. Dokážu porozumět většině televizních zpravodajských a publicistických pořadů. Dokážu porozumět většině filmů ve spisovném jazyce.	Dokážu porozumět dlouhému proslovu, i když není jasně strukturován a vztahy jsou pouze implicitně naznačeny a nikoli explicitně vyjádřeny. Dokážu bez většího úsilí porozumět televizním pořadům a filmům.	Dokážu bez obtíží porozumět jakémukoli ústnímu projevu, ať živému nebo vysílanému, i když je podán přirozeně rychlým tempem, pokud mám nějaký čas na to, abych se obeznámil/a s přízvukem.
Porozumění čtenému	Dokážu porozumět známým jménům, slovům/znakům a zcela jednoduchým větám, například v oznámeních a na plakátech nebo v katalozích.	Dokážu číst velmi krátké jednoduché texty. Dokážu najít konkrétní a předvídatelné informace v jednoduchých každodenních materiálech, jako jsou reklamy, prospekty, jídelní listky a jízdní řády. Dokážu porozumět krátkým jednoduchým osobním dopisům.	Dokážu porozumět textům, které hlavně obsahují velmi často používaný každodenní jazyk nebo jazyk související s prací. Dokážu v osobních dopisech porozumět popisu událostí, pocitů a přání.	Dokážu číst články a zprávy zabývající se současnými problémy, v nichž autoři a autorky zastávají určité postoje nebo stanoviska. Dokážu porozumět současně literární próze.	Dokážu porozumět dlouhým a složitým faktografickým a literárním textům a uvědomit si při tom stylistické rozdíly. Dokážu porozumět odborným článkům a delším technickým návodům, i když nejsou z mého oboru.	Dokážu snadno číst v podstatě všechny formy psaného/znakového jazyka, včetně abstraktních, strukturně nebo jazykově složitých textů, jako jsou manuály, odborné články a literární díla.

Produkce	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Ústní produkce	Dokážu používat jednoduché slovní obraty a věty, abych popsal/a místo, kde žiji, a osoby, které znám.	Dokážu používat sled slovních obrátů a vět, abych jednoduše popsal/a vlastní rodinu a ostatní osoby, místo, kde žiju, dosažené vzdělání a současné či předchozí zaměstnání.	Dokážu stručně zdůvodnit a vysvětlit názory a plány. Dokážu vyprávět příběh nebo děj knihy či filmu a popsat vlastní reakce.	Dokážu jasně a podrobně popsat širokou škálu témat, která se vztahují k oblasti mého zájmu. Dokážu vysvětlit názor na aktuální téma a uvést výhody a nevýhody různých možností.	Dokážu jasně a podrobně popsat a prezentovat složitou problematiku, začlenit do ní dílčí témata, rozvíjet určité myšlenky a vhodné promluvu uzavřít.	Dokážu podat jasný, plynulý popis nebo argumentovat stylem, který je vhodný pro daný kontext, a používat při tom účinnou a logickou strukturu, což příjemci či příjemkyni pomáhá si všimnout podstatných myšlenek a zapamatovat si je.
	Dokážu vytvořit jednoduché izolované slovní obraty a věty.	Dokážu vytvořit sled jednoduchých slovních obrátů a vět spojených pomocí jednoduchých spojovacích výrazů, jako jsou „a“, „ale“, „protože“.	Dokážu vytvořit jednoduše formulovaný souvislý text na známá témata nebo témata, která mě osobně zajímají.	Dokážu vytvořit jasný a podrobný text týkající se široké škály témat, která souvisejí s mými zájmy. Dokážu vypracovat esej nebo zprávu, v níž předám informace nebo uvedu důvody pro a proti určitému názoru.	Dokážu se vyjádřit v jasném, dobře strukturovaném textu a do značné míry při tom vyjádřit názory. Dokážu v esejí nebo zprávě podrobně vyložit složitou problematiku a při tom zdůraznit, co považuji za podstatná témata. Dokážu vytvořit různé typy textů stylem, který je vhodný pro zamýšleného čtenáře či čtenářku.	Dokážu vhodným stylem vytvořit jasný plynulý text. Dokážu vytvořit složitě dopisy, zprávy nebo články, v nichž předkládám argumentaci pomocí účinné logické struktury, která příjemci či příjemkyni pomáhá všimnout si podstatných myšlenek a zapamatovat si je. Dokážu vytvořit shrnutí nebo recenze odborných či literárních prací.
Písemná produkce						

Interakce	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Ústní interakce	Dokážu se jednoduše zapojovat do interakce, pokud je druhá strana připravena repliky pomalejším tempem opakovat nebo je vyjádřit jinými slovy a pokud mi pomůže s formulací toho, co se snažím vyjádřit. Dokážu klást jednoduché otázky týkající se oblastí okamžitých potřeb nebo zcela známých témat, a na obdobné otázky dokážu odpovídat.	Dokážu komunikovat při jednoduchých a rutinních úkolech, které vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých tématech a činnostech. Dokážu zvládat velmi krátké společenské rozhovory, i když obvykle nedokážu porozumět natolik, abych konverzaci sám/sama udržoval/a.	Dokážu zvládnout většinu situací, ke kterým může dojít při cestování v oblasti, kde se daným jazykem hovoří. Dokážu se bez přípravy zapojovat do rozhovoru na témata, která znám, o něž se osobně zajímám nebo která souvisejí s každodenním životem (např. rodina, záliby, práce, cestování a aktuální události).	Dokážu se zapojit do interakce s několika osobami, navázat vlastními příspěvky na jejich a poradit si při tom s nedorozuměními či neshodami, pokud se ostatní vyhýbají složitému jazyku, dají mi dost času a celkově spolupracují. Dokážu zdůraznit důležitost faktů, událostí a zážitků, zdůvodnit myšlenky a podpořit spolupráci.	Dokážu se vyjadřovat plynule a spontánně bez zjevného hledání výrazů. Dokážu pružně a účinně používat jazyk ke společenským a profesním účelům. Dokážu přesně formulovat myšlenky a názory a obratně propojovat vlastní příspěvky do diskuze s příspěvky ostatních.	Dokážu se bez námahy účastnit jakékoli konverzace či diskuze a dobře znám idiomatické a kolokviální výrazy. Dokážu se vyjadřovat plynule a přesně postihnout jemné významové odstíny. Pokud narazím na problém, dokážu se vrátit a přeformulovat obtížné místo tak lehce, že to ostatní sotva postřehnou.
Písemná a online interakce	Dokážu postovat online krátké jednoduché pozdravy jako sdělení o tom, co jsem dělal/a a jak se mi to líbilo, dokážu zcela jednoduše reagovat na komentáře. Dokážu jednoduše reagovat na jiné online příspěvky, obrázky nebo média. Dokážu dokončit velmi jednoduchý nákup tím, že do formuláře doplním osobní údaje.	Dokážu se zapojovat do základní společenské interakce a vyjádřit při tom, jak se mám, co dělám nebo co potřebuji, a dokážu reagovat na komentáře tím, že poděkuji, omluvím se nebo odpovím na otázky. Dokážu dokončit jednoduché transakce jako například objednat zboží, dokážu se řídit jednoduchými instrukcemi a s pomocí podporujícího partnera či partnerky v komunikaci spolupracovat na společném úkolu.	Dokážu se zapojit do interakce týkající se zážitků, událostí, dojmů a pocitů, pokud se mohu předem připravit. Dokážu požádat o jednoduchá vysvětlení a také je podat, a celkem dopodrobna dokážu reagovat na komentáře a otázky. Dokážu komunikovat se skupinou, která pracuje na projektu, pokud je k vysvětlení složitějších konceptů k dispozici vizuální podpora, jako například obrázky, statistiky či grafy.	Dokážu se zapojit do interakce s několika osobami, navázat vlastními příspěvky na jejich a poradit si při tom s nedorozuměními či neshodami, pokud se ostatní vyhýbají složitému jazyku, dají mi dost času a celkově spolupracují. Dokážu zdůraznit důležitost faktů, událostí a zážitků, zdůvodnit myšlenky a podpořit spolupráci.	Dokážu porozumět záměrům a implikacím ostatních příspěvků týkajících se složité abstraktní problematiky. Dokážu se jasně a přesně vyjádřit a při tom pružně a účinně přizpůsobit jazyk a funkční styl (registr). Dokážu si efektivně poradit s nastalými obtížemi v komunikaci a kulturními rozdíly tím, že objasňuji a uvádím příklady.	Dokážu se vyjádřit vhodným tónem a stylem prakticky v jakémkoli typu interakce. Dokážu předvídat možná nedorozumění, problémy v komunikaci i emocionální reakce a při tom pružně, citlivě a vhodně přizpůsobovat jazyk a tón.

Mediace	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Mediace textu	Dokážu zprostředkovat jednoduché, předvídatelné informace uvedené v krátkých, jednoduchých textech, jako jsou nápisy, oznámení, plakáty a programy.	Dokážu zprostředkovat hlavní informace (informace) krátkých jednoduchých textů na každodenní témata důležité pro danou situaci, pokud jsou jasné vyjádřeny jednoduchým jazykem.	Dokážu zprostředkovat informace podané v jasných, dobře strukturovaných informačních textech na známá témata nebo na témata, o něž se osobně či aktuálně zajímám.	Dokážu společlivě zprostředkovat detailní informace a argumenty, např. důležité myšlenky složitých, ale dobře strukturovaných textů, jež pojednávají o problematice z oblasti mého profesního, akademického a osobního zájmu.	Dokážu dobře strukturovaným jazykem jasně a plynule zprostředkovat významné myšlenky v dlouhých a složitých textech, ať už se týkají mých vlastních oblastí zájmu či nikoli, pokud si mohu občas ověřit specifické odborné pojmy.	Dokážu jasným, plynulým a dobře strukturovaným jazykem vysvětlit způsoby, jakým jsou fakta a argumentace předloženy. Rovněž dokážu přesně zprostředkovat hodnotící aspekty i většinu nuancí a poukázat na sociokulturní implikace (např. použití funkčního stylu (registru), zmírněná tvrzení, ironii a sarkasmus).
Mediace konceptů	Dokážu pomocí krátkých, jednoduchých a předem připravených slovních obrátů vyzvat ostatní, aby přispěli do diskuze. Dokážu používat jednoduchá slova/znaky a signály, abych projevil/a zájem o daný nápad a potvrdil/a, že rozumím. Dokážu zcela jednoduše vyjádřit myšlenku a zeptat se ostatních, zda mi rozumí a co si myslí.	Dokážu spolupracovat na jednoduchých, praktických úkolech, ptát se ostatních, co si myslí, dokážu také podávat návrhy a porozumět odpovědím, pokud mohu občas požádat o zopakování nebo přeformulování. Dokážu jednoduchým způsobem podávat návrhy, aby se diskuze posunula dál, a dokážu se zeptat, co si ostatní o určitých nápadech myslí.	Dokážu základními termíny pomoci s definováním úkolu a požádat ostatní, aby přispěli svými odbornými znalostmi. Dokážu vyzvat zúčastněné osoby, aby přispěly, objasnily důvody pro své názory nebo rozvedly konkrétní body, jež zmínily. Dokážu klást vhodné otázky, abych ověřil/a porozumění konceptům, a dokážu zopakovat, co řekl někdo jiný, abych potvrdil/a vzájemné porozumění.	Dokážu podpořit ostatní, aby se zapojili a kladli otázky, které podněcují ostatní členy a členky skupiny k reakci, nebo dokážu požádat ostatní, aby své myšlenky rozvedli a vyjasnili své názory. Dokážu dále rozvíjet myšlenky ostatních a spojovat je do logicky soudržných myšlenkových linií a posoudit při tom různé aspekty problému.	Při vedení skupiny dokážu ocenit různé pohledy na věc, položit řadu otevřených otázek, jež vycházejí z různých příspěvků, abych podnítl/a logické uvažování, dokážu informovat o tom, co řekli ostatní. Zároveň dokážu shrnout, rozvádět a zvažovat více hledisek a taktně pomoci nasměrovat diskusi k závěru.	Dokážu v diskuzi na složitá abstraktní témata podněcovat rozvíjení myšlenek a podpořit při tom ostatní, aby své úvahy rozvedli. Zároveň dokážu shrnout, vyhodnotit a propojit různé příspěvky s cílem dosáhnout shody na řešení nebo dalším postupu.

Mediace	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Mediace komunikace	Dokážu usnadnit komunikaci tak, že jednoduchými slovy/znaky a neverbálními signály dávám najevo vstřícný postoj a zájem, vyzývám ostatní k zapojení a dávám najevo, že rozumím.	Dokážu přispět ke komunikaci tak, že jednoduchými slovy/znaky ostatní vyzvu k vysvětlení, a dávám najevo, že rozumím a/nebo souhlasím. Dokážu sdělit hlavní myšlenku sdělení v předvídatelných, každodenních situacích, které se týkají osobních přání a potřeb.	Dokážu podpořit společnou komunikační kulturu tím, že představím zúčastněné osoby, sdělím informace o prioritách, a dokážu při tom formulovat jednoduché požadavky na potvrzení a/nebo vysvětlení.	Dokážu podpořit společnou komunikační kulturu tím, že přizpůsobím další postup, dávám najevo uznání odlišných myšlenek, pocitů a hledisek, a vyzývám účastníky a učastnice, aby reagovali na myšlenky ostatních.	Dokážu vystupovat jako mediátor či mediátorka ve společné komunikační kultuře tím, že si umím poradit s nejednoznačností, dávám najevo citlivost k odlišným stanoviskům a předcházím nedorozuměním.	Dokážu efektivně a přirozeně vystupovat jako mediátor či mediátorka mezi členy a členkami vlastní komunity i jiných komunit a dokážu při tom zohlednit sociokulturní a sociolingvistické rozdíly a sdělit jemné významové odstíny.
	Dokážu sdělit osobní údaje jiných osob a zcela jednoduché a předvídatelné informace, pokud mi ostatní pomohou s formulací.	Dokážu rozpoznat, když ostatní nesouhlasí nebo když vyvstanou potíže, a při hledání kompromisu a dohody dokážu použít jednoduchá slovní spojení.	Dokážu sdělit hlavní smysl sdělení na témata osobního zájmu, pokud mluvčí vyslovují zřetelně a pokud mohu udělat přestávku k rozmyšlení, jak se vyjádřit.	Dokážu sdělit význam důležitých výroků a hledisek týkajících se témat z oblasti mého zájmu, pokud mluvčí v případě potřeby poskytnou vysvětlení.	Dokážu jasně, plynule a výstižně sdělit podstatné informace a vysvětlit kulturní reference. Dokážu diplomaticky používat přesvědčivý jazyk.	

KVALITATIVNÍ ASPEKTY MLUVENÉHO JAZYKA (ROZŠÍŘENÉ O ZVUKOVOU STRÁNKU JAZYKA)

	Rozsah	Přesnost	Plynulost	Interakce	Koherence	Zvuková stránka jazyka
C2	Prokazuje velkou míru flexibility při přeformulování myšlenek různými jazykovými prostředky pro přesné vyjádření jemných významových odstínů, zdůraznění, rozlišení a eliminaci nejednoznačnosti. Také dobře ovládá idiomatické výrazy a kolokvialismy.	V jazykově složitých promluvách se důsledně vyjadřuje gramaticky správně, dokonce i když věnuje pozornost něčemu jinému (např. promyšlení dalšího sdělení, sledování reakcí ostatních).	Dokáže se v hovoru obšírně, přirozeně plynule a spontánně vyjadřovat a při tom se vyhýbat jakýmkoli obtížím nebo vrátit a opravit se natolik lehce, že to partner či partnerka v komunikaci sotva postřehne.	Dokáže se snadno a obratně zapojovat do interakce a bez zjevného úsilí zaznamenávat a používat neverbální a intonační vodítka. Dokáže včlenit vlastní příspěvek do společného diskurzu, a to zcela přirozeným střídáním replik, odkazováním, vytvářením narážek atd.	Dokáže vytvořit koherentní a kohezní promluvu a při tom plně a vhodně využít celou řadu prostředků kompoziční výstavby textu a široký rozsah spojovacích výrazů a dalších kohezních prostředků.	Dokáže v plném rozsahu využít fonologické rysy cílového jazyka s vysokou mírou ovládnutí – včetně prozodických rysů jako slovní a větný přízvuk, rytmus a intonace – tak, aby jemně odstýnil jeho/jejího sdělení byly jasné a přesné. Srozumitelnost není nijak ovlivněna prvky přízvuku, který může přenášet z jiného jazyka (jiných jazyků).
C1	Dobře ovládá široký rozsah jazykových prostředků, což mu/jí umožňuje zvolit formulaci tak, aby se vhodným stylem jasné vyjádřil/a k široké škále obecných, akademických, profesních nebo volnočasových témat, a to bez nutnosti se omezovat v tom, co chce říct.	Důsledně si udržuje vysokou míru gramatické přesnosti; chybí vzácné a chyby jsou obtížně postřehnutelné. Když dojde k chybě, většinou se sám/sama opraví.	Dokáže se téměř bez úsilí plynule a spontánně vyjadřovat. V přirozeném a plynulém řečovém proudu mu/jí může bránit pouze koncepčně obtížné téma hovoru.	Dokáže z různých diskurzivních funkcí, které má pohotově k dispozici, zvolit odpovídající slovní obrat, aby naznačil/a, že se ujme slova, nebo že si chce slovo udržet. Dokáže obratně propojovat vlastní příspěvky s příspěvky ostatních mluvčích.	Dokáže vytvořit jasný, plynulý a dobře strukturovaný jazykový projev a prokazuje při tom, že ovládá prostředky kompoziční výstavby textu, spojovací a kohezní prostředky.	Dokáže v plném rozsahu využít fonologické rysy cílového jazyka s mírou ovládnutí dostatečnou k tomu, aby byla zajištěna srozumitelnost po celou dobu promluvy. Dokáže artikulovat téměř všechny hlásky cílového jazyka; mohou být patrné některé rysy přízvuku (přízvuků) přenášené z jiného jazyka (jazyků), ale ty na srozumitelnost nemají vůbec vliv.

	Rozsah	Přesnost	Plynulost	Interakce	Koherence	Zvuková stránka jazyka
B2+						
B2	Má dostatečný rozsah jazykových prostředků k tomu, aby podával/a jasné popisy a vyjadřoval/a názory na většinu obecných témat bez zjevného hledání slov za použití složitějších souvětí.	Správně ovládá gramatiku v poměrně vysoké míře. Nedělá chyby vedoucí k nedorozumění a většinu chyb si dokáže opravit.	Dokáže v poměrně stálém tempu vytvořit úseky mluveného projevu; přestože může při hledání strukturálních a jazykových prostředků váhat, objeví se jen málo nápadně dlouhých pauz.	Dokáže promluvu zahájit, při vhodné příležitosti se ujmout slova a rozhovor ukončit, když potřebuje, ačkoli to nemusí vždy zvládnout s lehkostí. Dokáže přispět k rozvíjení diskuze na známé téma tím, že ověřuje porozumění a vybízí ostatní, aby přispěli atd.	Dokáže využít omezené množství kohezních prostředků ke spojení vlastních vět do jasné koherentní promluvy, ačkoli v delší promluvě na sebe jednotlivé části nemusí vždy souvisle navazovat.	Dokáže obvykle používat vhodnou intonaci, správně klást přízvuk ve větě a zřetelně artikulovat jednotlivé hlásky; přízvuk bývá ovlivněn jiným jazykem (jazyky), kterým(i) mluví, ale má malý nebo žádný vliv na srozumitelnost.
B1+						
B1	Má dostatečné jazykové prostředky na to, aby se domluvil/a, a jeho/její slovní zásoba dostačuje k tomu, aby se jen s malým zaváháním a pomocí opisů vyjádřil/a k tématům, jako je rodina, záliby, zájmy, práce, cestování a současné dění.	Celkem přesně používá repertoár často používaných struktur a vzorců spojených s předvídatelnějšími situacemi.	Dokáže udržovat srozumitelnou komunikaci, ačkoli pauzy sloužící k plánování a opravě gramatiky a lexika jsou zjevné, zejména v delších úsecích samostatného projevu.	Dokáže při přímém kontaktu zahájit, udržet a ukončit jednoduchý rozhovor týkající se témat, která jsou mu/jí známa nebo ho/ji osobně zajímají. Dokáže zopakovat část toho, co řekl někdo jiný, aby se ujistil/a o vzájemném porozumění.	Dokáže spojit řadu jednoduchých kratších samostatných prvků do lineárně propojeného sledu myšlenek.	Výslovnost je obvykle srozumitelná; dokáže se přiblížit intonaci a přízvuku cílového jazyka jak na úrovni výpovědi, tak slova. Přízvuk je však obvykle ovlivněn jiným jazykem (jazyky), kterým(i) mluví.
A2+						

	Rozsah	Přesnost	Plynulost	Interakce	Koherece	Zvuková stránka jazyka
A2	Používá základní typy vět s naučenými slovními obraty, skupinami několika slov / znaků a zautomatizovaných spojení k tomu, aby sdělil/a omezené množství informací v jednoduchých každodenních situacích.	Správně používá některé jednoduché struktury, ale stále se systematicky dopouští základních chyb.	Dokáže se dorozumět pomocí velmi krátkých výpovědí, přestože odmítky, opakovaná zahájení promluvy a přeformulování mohou být zcela zjevné.	Dokáže klást otázky, odpovídat na ně a reagovat na jednoduchá sdělení. Dokáže dát najevo, že chápe, o co jde, ale jen zřídka dokáže porozumět natolik, aby konverzaci sám/sama udržoval/a.	Dokáže spojit skupiny slov pomocí jednoduchých spojovacích výrazů, jako je „a“, „ale“ a „protože“.	Výslovnost je obvykle natolik zřetelná, aby mohl být rozumět, ale partneri a partnerky v konverzaci musí občas požádat o zopakování. Silný vliv jiného jazyka (jazyků), kterým(i) mluví, na přízvuk, rytmus a intonaci může ovlivnit srozumitelnost, což vyžaduje spolupráci partnerů a partnerek v komunikaci. Výslovnost známých slov je však jasná.
A1	Má zcela základní repertoár slov/znaků a jednoduchých slovních spojení, které se týkají osobních údajů a konkrétních situací.	Jen omezeně ovládá několik jednoduchých gramatických struktur a větných vzorců, které patří do naučeného repertoáru.	Dokáže zvládnout velmi krátké izolované a většinou předem naučené výpovědi s mnoha pauzami při hledání výrazových prostředků, při artikulaci méně známých slov/znaků a ve snaze o opravu komunikace.	Dokáže klást otázky týkající se osobních údajů a odpovídat na ně. Dokáže se jednoduše zapojovat do interakce, ale komunikace zcela závisí na možnosti repliky opakovat, vyjádřit je jinými slovy a na opravě.	Dokáže spojit slova/znaky nebo skupiny slov/znaků pomocí zcela základních lineárních spojovacích výrazů, jako je „a“ nebo „potom“.	Výslovnost velmi omezeného repertoáru naučených slov a slovních obrátů je srozumitelná s určitým úsilím partnerů a partnerek v komunikaci, kteří jsou zvyklí jednat s mluvčími z dané jazykové skupiny. Dokáže správně napodobit omezený rozsah hlásek i přízvuku u jednoduchých známých slov a slovních obrátů.

TABULKA HODNOCENÍ PSANÍ⁵⁰

	Všeobecná stupnice	Rozsah	Koherence	Přesnost	Popis	Argumentace
C2	Dokáže vhodným a účinným osobitým stylem velmi přesně napsat jasné, plynulé a složité texty a vyjádřit při tom jemné významové odstíny. Dokáže použít logickou strukturu, díky níž čtenář či čtenářka v textu najde důležité myšlenky.	Prokazuje velkou míru flexibility při formulování myšlenek různými jazykovými prostředky tak, aby přesně vyjádřil/a jemné významové odstíny, kladl/a důraz a eliminoval/a nejednoznačnost. Také dobře také ovládá idiomatické výrazy a kolokvialismy.	Dokáže vytvořit koherentní a kohezní texty a při tom plně a vhodně využít celou řadu prostředků kompoziční výstavby textu a široký rozsah spojovacích výrazů a jiných kohezních prostředků.	Důsledně a velmi přesně ovládá gramatiku i u těch nejsložitějších jazykových prostředků. Chyb se dopouští vzácně a týkají se zřídka používaných jazykových prostředků.	Dokáže jasné a plynule napsat poutavé příběhy a líčit zážitky stylem, který odpovídá zvolenému žánru.	Dokáže vypracovat jasné, plynulé a složité zprávy, články a eseje, v nichž předkládá argumentaci nebo kriticky hodnotí návrhy či literární díla. Dokáže vystavět vhodnou a účinnou logickou strukturu textu, která čtenáři či čtenářce napomáhá s rozpoznáním důležitých myšlenek.
C1	Dokáže napsat jasné, dobře strukturované a většinou přesné texty týkající se složité problematiky. Dokáže v textech zdůraznit relevantní podstatná témata, do značné míry rozvést a podpořit stanoviska pomocí doplňujících informací, zdůvodnění a relevantních příkladů a vhodně je uzavřít.	Dobře ovládá široký rozsah jazykových prostředků, což mu/ji umožňuje zvolit formulaci tak, aby se vhodným stylem jasné vyjádřil/a k široké škále obecných, akademických, profesních a volnočasových témat bez nutnosti se při tom omezovat v tom, co chce říct. Flexibilita stylu a tónu je poněkud omezená.	Dokáže vytvořit jasný, plynulý a dobře strukturovaný text a prokazuje při tom, že ovládá prostředky kompoziční výstavby textu, spojovací a kohezní prostředky.	Důsledně dodržuje vysokou míru gramatické přesnosti; dopouští se občasných chyb v gramatice, kolokacích a idiomatických výrazech.	Dokáže napsat jasné, podrobné, dobře strukturované a rozvinuté popisy a imaginativní texty stylem, který je většinou sebejistý, osobitý, přirozený a je vhodný pro zamýšleného čtenáře či čtenářku.	Dokáže napsat jasné, dobře strukturované výklady složité problematiky a zdůraznit nejdůležitější relevantní témata. Dokáže rozvést názor a podpořit jej doplňujícími informacemi, zdůvodněními a příklady.

50. Tato tabulka se objevuje jako tabulka C4 v manuálu *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment* (CEFR).

	Všeobecná stupnice	Rozsah	Koherence	Přesnost	Popis	Argumentace
B2	Dokáže napsat jasné a podrobné úřední i polouřední texty na celou řadu témat souvisejících s jeho/její oblastí zájmu, vyhodnotit informace a argumenty z různých zdrojů a spojit je v jeden celek. Dokáže postihnout rozdíl mezi formálním a neformálním jazykem, ale občas použije méně vhodné výrazy.	Má dostatečný rozsah jazykových prostředků k tomu, aby podal/a jasné popisy a vyjádřil/a názory na většinu obecných témat, a používá k tomu složitější souvětí. Jazyk však postrádá expresivitu a idiomatičnost a použití složitějších forem je stále stereotypní.	Dokáže využít řadu kohezních prostředků, aby spojil/a věty do jasného, koherentního textu, ačkoli v delších textech nemusí jednotlivé části na sebe vždy souvisle navazovat.	Správně ovládá gramatiku v poměrně vysoké míře. Nedopouští se chyb, které vedou k nedorozumění.	Dokáže v jasném souvislém textu jasně a podrobně popsat skutečné nebo smyšlené události a zážitky a při tom vyjádřit vztah mezi myšlenkami a dodržovat zavedené konvence daného žánru. Dokáže jasně a podrobně popsat nejrůznější témata, která se týkají oblasti jeho/jejího zájmu. Dokáže napsat recenzi filmu, knihy nebo divadelní hry.	Dokáže napsat esej nebo zprávu, v níž systematicky rozvíjí argumentaci, vhodné v ní zdůrazňuje některé důležité myšlenky a podporuje ji relevantními detaily. Dokáže vyhodnotit různé nápady nebo řešení problému. Dokáže napsat esej nebo zprávu, v níž rozvíjí argumentaci k určitému názoru uvádí důvody pro a proti a vysvětluje výhody a nevýhody různých možností. Dokáže sloučit informace a argumenty z více zdrojů v jeden celek.
B1	Dokáže napsat jednoduše formulované souvislé texty na různá známá témata z oblasti jeho/jejího zájmu tak, že spojí řadu kratších samostatných úseků do lineárního sledu. Texty jsou srozumitelné, ale občas nejasné výrazy a/nebo nesrovnalosti mohou vést k narušení plynulosti čtení.	Má dostatečné jazykové prostředky na to, aby se domluvil/a, a má dostatečnou slovní zásobu, aby se pomocí občasných opisů vyjádřil/a k tématům, jako je rodina, záliby, zájmy, práce, cestování a současné dění.	Dokáže spojit řadu kratších samostatných prvků do lineárně propojeného textu.	Celkem přesně používá repertoár často používaných struktur a vzorců spojených s předvídatelnějšími situacemi. Občas se dopouští chyb, které čtenář či čtenářka obvykle díky kontextu dokáže správně interpretovat.	Dokáže v jednoduchém souvislém textu popsat zážitky, včetně pocitů a reakcí. Dokáže popsat událost či nejdávnou cestu – skutečnou nebo smyšlenou. Dokáže vyprávět příběh. Dokáže napsat jednoduše formulované podrobné popisy týkající se řady známých témat z oblasti jeho/jejího zájmu.	Dokáže napsat krátké jednoduché eseje na témata, o něž se zajímá. Dokáže s určitou mírou sebejistoty shrnout shromážděné věcné informace týkající se známých rutinních i nerutinních záležitostí z jeho/jejího oboru, podat o nich zprávu a vyjádřit na ně vlastní názor. Dokáže napsat velmi stručné zprávy ve standardně zavedeném formátu, v nichž sděluje rutinní věcné informace a zdůvodňuje určité jednání.

	Všeobecná stupnice	Rozsah	Koherence	Přesnost	Popis	Argumentace
A2	Dokáže napsat sled jednoduchých slovních obrátů a vět spojených pomocí jednoduchých spojovacích výrazů, jako jsou „a“, „ale“ a „protože“. Další texty mohou obsahovat výrazy a místa s problematickou koherencí, které znesnadňují porozumění textu.	Používá základní typy vět s naučenými slovními obraty, skupinami několika slov a zautomatizovaných spojení k tomu, aby sdělil/a omezené množství informací, hlavně v každodenních situacích.	Dokáže spojit skupiny slov pomocí jednoduchých spojovacích výrazů, jako jsou „a“, „ale“ a „protože“.	Správně používá jednoduché struktury, ale systematicky se stále dopouští základních chyb. Chyby mohou někdy vést k nedorozumění.	Dokáže napsat velmi krátké základní popisy událostí, minulých činností a osobních zážitků. Dokáže napsat krátké jednoduché smyšlené životopisy a jednoduché básně o ostatních.	
A1	Dokáže napsat jednoduché izolované slovní obraty a věty. Další texty obsahují výrazy a místa s problematickou koherencí, které velmi znesnadňují či znemožňují porozumění textu.	Má zcela základní repertoár slov a jednoduchých slovních spojení, které se týkají osobních údajů a situací konkrétní povahy.	Dokáže spojit slova nebo skupiny slov pomocí zcela základních lineárních spojovacích výrazů, jak jsou „a“ a „potom“.	Jen omezeně ovládá několik jednoduchých gramatických struktur a větných vzorců, které patří do naučeného repertoáru. Chyby mohou vést k nedorozumění.	Dokáže napsat jednoduché slovní obraty a věty o sobě, o smyšlených postavách, o tom, kde žijí, co dělají apod.	

PŘÍKLADY POUŽITÍ DESKRIPTORŮ PRO ČINNOSTI SPOJENÉ S ONLINE INTERAKCÍ A MEDIACÍ V RŮZNÝCH OBLASTECH UŽÍVÁNÍ JAZYKA

Autorská skupina vytvořila pro uživatele a uživatelské skupiny jako další zdroj následujících příkladů, v nichž jsou rozpracovány deskriptory pro činnosti spojené s online interakcí a mediací u čtyř oblastí užití jazyka uvedených v oddíle 4.1.1 Referenčního rámce z roku 2001. Tyto příklady mají pedagogům a pedagožkám pomoci při výběru činností, jež jsou u každého deskriptoru pro jejich studenty a studentky vhodné.

Příklady byly validovány prostřednictvím série distančních workshopů, které se uskutečnily během třetí fáze validace od listopadu do prosince 2015.

Online interakce					
	Online konverzace a diskuze	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejná	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže se v online diskuzi v reálném čase jasně a přesně vyjádřit a při tom pružně a citlivě přizpůsobovat jazyk kontextu včetně vyjádření emocí, narážek a vtipkování. Dokáže v online diskuzi předvídat možná nedorozumění (včetně kulturních), problémy v komunikaci a emocionální reakce a účinně si s nimi poradit. Dokáže snadno a rychle přizpůsobit funkční styl (registr) a styl tak, aby odpovídal různým online prostředím, účelům komunikace a mluvním aktům.	v online politické nebo filozofické diskuzi pořádané známými/diskutujícími nadšenými pro věc, jako například na online fóru čtenářského klubu	jako moderátor či moderátorka nebo přispěvatel či přispěvatelka do online fóra týkajícího se veřejné politiky	jako pořadatel či pořadatelka online fóra spolku a/nebo administrátor či administrátorka webové stránky	jako hlavní přispěvatel či přispěvatelka do online diskuzního prostoru pro výzkumníky a výzkumnice ve společném výzkumu na univerzitě
C1	Dokáže se zapojovat do online konverzací v reálném čase s několika účastníky a účastnicemi a porozumět při tom komunikačním záměrům a kulturním implikacím různých příspěvků.	v online politické nebo filozofické diskuzi pořádané známými/diskutujícími nadšenými pro věc, jako například na online fóru čtenářského klubu	účast ve vlákně chatu vytvořeném v návaznosti na veřejnou prezentaci	na vnitrofiremním chatu velké korporace	jako student či studentka přispívající do otevřeného online kurzu nebo fóra
	Dokáže se účinně účastnit živých online odborných nebo akademických diskuzí a v případě potřeby požádat o další vysvětlení složité abstraktní problematiky a také ji dále vysvětlit.			na online schůzi s cílem prodiskutovat dlouhodobou firemní strategii nebo online seminář profesního rozvoje pro vyučující	jako student či studentka přispívající do otevřeného online kurzu nebo fóra (např. MOOC – hromadný otevřený online kurz)

Online interakce					
	Online konverzace a diskuze	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejná	Pracovní	Vzdělávací
C1	Dokáže podle kontextu online interakce přizpůsobovat funkční styl (registri) a v případě potřeby v rámci stejné interakce dokáže přecházet z jednoho funkčního stylu (registru) do jiného.	v diskuzi na sociálních sítích	jako účastník či účastnice online podpůrné skupiny na webových stránkách týkající se osobních a sociálních záležitostí	na schůzi výboru zaměstnanců a zaměstnankyň pořádané online s cílem projednat pracovní podmiňky, nebo jako účastník či účastnice online setkání fokusní skupiny	na online fóru pro studenty a studentky nebo vyučující stejného oboru
		[nelze použít]	na specializovaném zájmovém online fóru, kde se vyhodnocuje obsah a problémy	jako poradce či poradkyně, jež se účastní online obchodní nebo projektové schůzky	účast na online diskusním fóru fakultní debaty skupiny
B2+	Dokáže se zapojovat do online konverzací, vlastními příspěvky do vlákna navazovat na předešlé, porozumět kulturním implikacím a vhodně reagovat.	v diskuzi na sociálních sítích	jako účastník či účastnice podpůrné online skupiny na webových stránkách týkající se osobních a sociálních záležitostí na specializovaném zájmovém online fóru, kde se vyhodnocuje obsah a problémy	na vnitrofiremním chatu velké korporace na schůzi výboru zaměstnanců a zaměstnankyň pořádané online s cílem projednat pracovní podmiňky, nebo jako účastník či účastnice online setkání fokusní skupiny	na online fóru pro studenty a studentky nebo vyučující stejného oboru

Online interakce					
	Online konverzace a diskuze	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejná	Pracovní	Vzdělávací
B2	Dokáže se aktivně účastnit online diskuze, celkem obšírně vyjadřovat názory na témata, o která se zajímá, pokud se přispěvatelé a přispěvatelky vyhýbají neobvyklému nebo složitému jazyku a poskytnou čas na odpovědi.	v kritické online diskusi se známými o umění nebo hudbě	na veřejném online fóru / ve vlákně určeném pro komentáře vytvořeném rozhlasovou nebo televizní stanicí / zpravodajskou agenturou	na schůzi výboru zaměstnanců a zaměstnankyní pořádané online s cílem projednat pracovní podmínky, nebo jako účastník či účastnice online setkání skupiny	při diskuzi se studenty na jiné škole v rámci projektu na platformě e-Twinning při pracovním setkání se studenty z jiné školy v rámci projektu na platformě e-Twinning
	Dokáže se zapojovat do online konverzací mezi několika účastníky a účastnicemi, účinně vlastními příspěvky do vlákna navazovat na předchozí příspěvky, pokud moderátor či moderátorka pomáhá diskusi vést.	navázání kontaktu online se vzdálenými známými a/nebo rodinou s cílem podrobně zjistit osobní novinky a plány	jako přispěvatel či přispěvatelka do fóra týkajícího se komerčního softwaru nebo na herní webovou stránku jako účastník či účastnice online podpůrné skupiny na webové stránce týkající se osobních a sociálních záležitostí	na schůzi výboru zaměstnanců a zaměstnankyní pořádané online nebo jako účastník či účastnice online setkání fokusní skupiny	
	Dokáže rozpoznat nedorozumění a neshody, k nimž během online interakce dochází, a poradit si s nimi, pokud partner či partnerka / partneri a partnerky v komunikaci jsou ohotní/y spolupracovat.	v diskusi na sociálních sítích	na specializovaném zájmovém online fóru, kde se vyhodnocuje obsah a problémy	na vnitrofiremním chatu velké korporace	
	Dokáže se zapojovat do online konverzací v reálném čase s více než jedním účastníkem či účastnicí, rozpoznat komunikační záměry jednotlivých přispěvatelů a přispěvatelky, avšak bez dalšího vysvětlení nemusí porozumět podrobnostem nebo implikacím.		jako přispěvatel či přispěvatelka do fóra týkajícího se komerčního softwaru nebo na herní webovou stránku	na schůzi výboru zaměstnanců a zaměstnankyní pořádané online nebo jako účastník či účastnice online setkání fokusní skupiny	
B1+	Dokáže zveřejňovat online zprávy o společenských akcích, zážitcích nebo osobní pocity.	navázání kontaktu online se vzdálenými známými a/nebo rodinou s cílem podrobně zjistit osobní novinky a plány	jako přispěvatel či přispěvatelka do fóra na webové stránce věnované událostem, které jsou spojené s veřejnou akcí / kulturní festivalem	jako přispěvatel či přispěvatelka do online informačního kanálu oddělení týkajícího se společenských událostí v korporaci	jako přispěvatel či přispěvatelka na nástěnku unie univerzitních studentů týkající se společenských událostí
B1	Dokáže zveřejňovat srozumitelné příspěvky v online diskuzích na známé téma, o které se zajímá, pokud si může text předem připravit a použít online nástroje k doplnění mezer v jazyce a ověření správnosti.		jako přispěvatel či přispěvatelka do sekce recenzí a řešení problémů webových stránek komerčního softwaru nebo her	jako účastník či účastnice jednoduchého online setkání fokusní skupiny	na online fóru studentů stejného předmětu
	Dokáže vytvořit osobní online příspěvky týkající se pocitů, zážitků a akcí a celkem podrobně na jednotlivé komentáře ostatních reagovat, ačkoli omezená slovní zásoba občas vede k opakování nebo nevhodné formulaci.		jako přispěvatel či přispěvatelka do fóra na webové stránce věnované událostem, které jsou spojené s veřejnou akcí / kulturní festivalem	jako přispěvatel či přispěvatelka do fóra zaměřeného naprofesní rozvoj	

Online interakce					
	Online konverzace a diskuze	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejná	Pracovní	Vzdělávací
A2+	Dokáže se představit a zvládat jednoduché online konverzace, klást a odpovídat na otázky a vyměňovat si názory týkající se předvídatelných každodenních témat, pokud má dostatek času na formulaci odpovědi a pokud se v daném okamžiku zapojuje do interakce pouze s jedním partnerem či partnerkou v komunikaci. Dokáže vytvořit krátké popisné online příspěvky týkající se každodenních záležitostí, společenských akcí a pocitů a uvést při tom jednoduché klíčové podrobnosti. Dokáže komentovat online příspěvky ostatních, pokud jsou napsány/znakovány jednoduchým jazykem, reagovat na vložená média tím, že jednoduše vyjadřuje pocity překvapení, zájmu a lhostejnosti.	navázání kontaktu online se vzdálenými známými a/nebo rodinou s cílem zjistit osobní novinky a plány	jako příspěvatel či příspěvatelka do online cestovního poradenství	jako příspěvatel či příspěvatelka, když reaguje na známá témata do jednoduchého fóra oddělení	v sekci otázky a odpovědi na školní vzdělávací platformě
	Dokáže se zapojovat do základní společenské online komunikace (např. jednoduchá zpráva na virtuálním blahopřání při zvláštní příležitosti, sdílení novinek nebo domluva/potvrzení schůzky). Dokáže stručně pozitivně nebo negativně reagovat na online komentáře týkající se vložených odkazů a médií a používat při tom repertoár základních jazykových prostředků, i když se zpravidla bude muset obrátit na online překladače nebo jiné zdroje.		veřejné příspěvky na webovou stránku festivalu/události		
A2	Dokáže formulovat zcela jednoduchá sdělení a osobní online příspěvky jako sled velmi krátkých vět týkajících se zálib nebo toho, co se mu/ji na něčem líbí/nelíbí apod., a spoléhá při tom na pomoc online překladačů.	navázání kontaktu online se vzdálenými známými a/nebo rodinou – také možné jako simulace v jazykové třídě	veřejné příspěvky na webovou stránku festivalu/události – také možné jako simulace v jazykové třídě	jako příspěvatel či příspěvatelka do jednoduchého informačního kanálu oddělení – také možné jako simulace v jazykové třídě	v sekci otázky a odpovědi na školní vzdělávací platformě – také možné jako simulace v jazykové třídě
	Dokáže používat zautomatizované výrazy a kombinace jednoduchých slov/znaků, aby zveřejnil/a krátké pozitivní nebo negativní reakce na jednoduché online příspěvky a do nich vložené odkazy a média, a dokáže standardními výrazy pro poděkování a omluvu reagovat na další komentáře.	navázání kontaktu online se vzdálenými známými a/nebo rodinou – také možné jako simulace v jazykové třídě			v sekci otázky a odpovědi na školní vzdělávací platformě – také možné jako simulace v jazykové třídě
A1					

Online interakce				
	Online konverzace a diskuze	Situace (a role)		
		Osobní	Veřejná	Pracovní
Pre-A1	Dokáže zveřejňovat jednoduché online pozdravy a používá při tom základní zautomatizované výrazy a emotikony. Dokáže zveřejňovat krátká jednoduchá online sdělení o sobě (např. vztahový status, národnost, povolání), pokud si je může vybrat z nabídky a/nebo využít online překladače.	na sociálních sítích	na sociálních sítích	[nelze použít]
				jako simulace v jazykové třídě
Online interakce				
	Online transakce a spolupráce zaměřené na dosažení cíle	Situace (a role)		
		Osobní	Veřejná	Pracovní
C2	Dokáže řešit nedorozumění a efektivně si poradit s třetími plochami, k nimž dochází během procesu spolupráce. Dokáže poskytovat rady a pomoc a vnášet preciznost do skupinové práce ve fázích přípravování a úprav.	[nelze použít]	jako organizátor či organizátorka projektu sociální intervence, který je organizován online (např. nevládní organizací)	jako facilitátor či facilitátorka v online kolaborativním projektu
	Dokáže koordinovat skupinu pracujících online na projektu a při tom formuluje a reviduje podrobné instrukce, vyhodnocuje návrhy členů a členek týmu a poskytuje vysvětlení, aby se podařilo splnit společné úkoly.			jako vedoucí výzkumný pracovník či pracovníce v kolaborativním výzkumném programu, který vyžaduje online sběr kvalitativních dat a jejich vyhodnocení
C1	Dokáže si poradit se složitými online transakcemi v roli poskytovatele či poskytovatelky služby (např. žádosti / přihlášky / registrace se složitými podmínkami / požadavky) a pružně při vedení diskuzí a vyjednávání přizpůsobovat jazyk. Dokáže se účastnit složitých projektů, které vyžadují kolaborativní psaní a opakované přepracování textu, jakož i jiné formy online spolupráce, a řídí se při tom instrukcemi a přesně je předává se záměrem dosáhnout cíle. Dokáže si efektivně poradit s obtížemi v komunikaci a kulturními rozdíly, které se objevují při online kolaborativních nebo transakčních rozhovorech tím, že opakované přeformuluje, objasňuje a prostřednictvím médií (vizuálních, zvukových, grafických) uvádí příklady.		jako dobrovolný moderátor či moderátorka online poradny občanů a občanek a/nebo fóra otázek odpovědí	jako osobní asistent či asistentka, pracovník či pracovníce cestovní agentury nebo studijní referent či referentka zodpovědná za zápisy u vzdělávací instituce
			jako organizátor či organizátorka projektu sociální intervence, který je organizován online (např. nevládní organizací)	jako účastník či účastnice projektu, jež využívá online nástroje ke koordinaci zavádění nových postupů zahrnujících více lokalit
				jako účastník či účastnice kolaborativního výzkumného programu, který vyžaduje online sběr kvalitativních dat a jejich vyhodnocení

Online interakce					
	Online transakce a spolupráce zaměřené na dosažení cíle	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejná	Pracovní	Vzdělávací
B2+	Dokáže při online spolupráci přebírat v rámci vlastní odbornosti vedoucí roli, směřovat skupinu k dokončení úkolu tím, že jednotlivým členům a členkám připomíná jejich role, povinnosti a termíny, aby splnili stanovené cíle. Dokáže se v rámci vlastní odbornosti zapojovat do online kolaborativních a transakčních rozhovorů, které vyžadují vyjednávání podmínek a vysvětlování složitých detailů a zvláštních požadavků.	[nelze použít]	jako vedoucí týmu projektu sociální intervence, který je organizovaný online (např. nevládní organizací)	vedení skupinového úkolu(ů) v projektu profesního rozvoje, který je organizovaný online a zahrnuje kolaborativní práci s jasně definovaným cílem	při jasně strukturované online kolaborativní činnosti ve škole / na univerzitě
	Dokáže si poradit s nedorozuměními a neočekávanými problémy, k nimž dochází při online kolaborativních nebo transakčních rozhovorech, tím, že zdvořile a vhodně reaguje s cílem přispět k vyřešení problému.		nahlášení problému s veřejnými službami místní samosprávě (např. problém se svozem odpadu)	při online schůzi zaměstnanců a zaměstnankyn věnované zavádění nových postupů	při jednoduché online kolaborativní činnosti ve škole / na univerzitě
B2	Dokáže spolupracovat online se skupinou, která pracuje na projektu, a zdůvodňuje při tom návrhy, vyžaduje vysvětlení a hraje podpůrnou roli s cílem splnit společné úkoly.		jako vedoucí týmu projektu sociální intervence, který je organizovaný online (např. nevládní organizací)	vedení skupinového úkolu (úkolů) v projektu profesního rozvoje, který je organizovaný online a zahrnuje kolaborativní práci s jasně definovaným cílem	při jasně strukturované online kolaborativní činnosti ve škole / na univerzitě
B1+	Dokáže se zapojovat do online transakcí, které vyžadují rozsáhlejší výměnu informací, pokud se partneri a partnerky v komunikaci vyhýbají složitému jazyku a jsou ochotni/y v případě potřeby sdělení přeformulovat nebo zopakovat. Dokáže komunikovat online se skupinou, která pracuje na projektu, a řídí se při tom jednoduše formulovanými instrukcemi, vyžaduje vysvětlení a pomáhá se splněním společných úkolů.		nahlášení problému s veřejnými službami místní samosprávě (např. problém se svozem odpadu)	účast na dobře strukturovaném online semináři, jež představuje nové postupy, které jsou jednoduše formulované	při jednoduché online kolaborativní činnosti ve škole / na univerzitě
B1	Dokáže se zapojovat do online kolaborativních nebo transakčních rozhovorů, které vyžadují jednoduché objasnění nebo vysvětlení relevantních podrobností, jako je registrace do kurzu, na akci nebo na prohlídku s průvodcem či průvodkyní anebo při žádosti o členství.		rezervace zájezdu nebo zápis do spolku či na online událost		
	Dokáže komunikovat online s partnerem či partnerkou nebo malou skupinou, která pracuje na projektu, pokud je k vysvětlení složitějších konceptů k dispozici vizuální podpora, jako jsou obrázky, statistiky a grafy. Dokáže reagovat na pokyny a klást otázky nebo žádat vysvětlení s cílem splnit online společný úkol.		jako člen či členka komunitní skupiny, která stara o zlepšení životního prostředí		

Online interakce					
	Online transakce a spolupráce zaměřené na dosažení cíle	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejná	Pracovní	Vzdělávací
A2+	Dokáže používat zautomatizovanou slovní spojení, aby reagoval/a na rutinní problémy, k nimž dochází během online transakcí (např. týkající se dostupnosti modelů, speciálních nabídek, termínů dodání, adres).	[nelze použít]	objednání zboží online pomocí chatovacího okna	vyplňování jednoduchých vnitrofiremních objednávek a požadavků	online zápis do kurzu
	Dokáže při jednoduchém kolaborativním úkolu komunikovat online s podporujícím partnerem či partnerkou a dokáže při tom reagovat na základní instrukce a vyžadovat vysvětlení, pokud je k dispozici vizuální podpora, jako jsou obrázky, statistiky nebo grafy, které pomohou s vysvětlením příslušných pojmů.		asistence při jednoduchém plánování online a propagace veřejné události jako například street party		v online kolaborativní činnosti ve škole pod vedením vyučující/ho
A2	Dokáže provádět jednoduché online transakce (např. objednat zboží nebo zapsat se do kurzu) tím, že vyplní online formulář nebo dotazník, poskytne osobní údaje a potvrdí přijetí obchodních podmínek, odmítnutí služby navíc atd.		objednání zboží online		online zápis do kurzu
	Dokáže klást základní otázky týkající se dostupnosti výrobku nebo jeho vlastností.				
A1	Dokáže s pomocí podporujícího partnera či partnerky v komunikaci reagovat na jednoduché instrukce a klást jednoduché otázky s cílem splnit online společný úkol.		[nelze použít]	při plnění úkolu přes Skype s kolegy či kolegyň z jiné země	v online kolaborativní činnosti ve škole pod vedením vyučující/ho
	Dokáže dokončit velmi jednoduchý online nákup nebo vyplnit online žádost / přihlášku tím, že poskytne základní osobní údaje (např. jméno, e-mail nebo telefonní číslo).		objednání zboží tak, že se vyplní jednoduchý objednávkový formulář, který obsahuje známá slova a ilustrace	vyplnění jednoduchého vnitrofiremního formuláře, který obsahuje známá slova a ilustrace	zápis do kurzu online, ale pravděpodobně pouze jako simulace v jazykové třídě
Pre-A1	Dokáže si zvolit (např. výrobek, velikost, barvu) v jednoduchém formuláři při online nákupu nebo při podávání přihlášky/žádosti, pokud má k dispozici vizuální podporu.		objednání zboží zaklikáváním políček v jednoduchém objednávkovém formuláři, který obsahuje známá slova a ilustrace	vyplnění jednoduchého vnitrofiremního formuláře se zaklikávacími políčky, který obsahuje známá slova a ilustrace	

Mediace textu					
	Předávání konkrétních informací v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Deskriptory nejsou k dispozici: viz C1				
C1	Dokáže (v jazyce B) vysvětlit relevanci určitých informací nalezených v konkrétní části dlouhého složitěho textu (v jazyce A).	v článku, na webových stránkách, v knize nebo v rozhovoru při osobním či online setkání ohledně aktuálního dění nebo oblasti osobního zájmu či zaujetí	z prezentací na veřejných shromážděních, z veřejných dokumentů vysvětlujících změny v politice, z politických projevů	obchodní zpráva, článek, předpisy nebo zásady na pracovišti	článek, kniha, příručka nebo přednáška/prezentace
B2+	Dokáže (v jazyce B) předat informace o tom, které prezentace na konferenci (v jazyce A) nebo které články v knize (v jazyce A) jsou pro konkrétní účel obzvláště důležité.	diskuzní fórum na webu / vysvětlení ve svépomocné skupině (např. jak si opravit tiskárnu); články související s určitým tématem nebo s aktuálním zájmem o nějakou problematiku	prezentace na veřejnosti z veřejných shromážděních, z veřejných dokumentů vysvětlujících změny v politice, z tiskové konference, v různých diskuzních fórech na webu v souvislosti s konkrétním problémem	veletrh, odborná konference, zprávy a novinové články týkající se konkrétního projektu	vědecká konference, různá diskuzní fóra na webu, z odborných publikací a časopisů v souvislosti s konkrétním projektem
B2	Dokáže (v jazyce B) předat hlavní myšlenky obsažené ve formální korespondenci a/nebo ve zprávách (v jazyce A) na obecná témata nebo na témata spojená s oblastmi jeho/jejího zájmu.	upozornění, oznámení, dopis nebo email uvádějící zásady, předpisy nebo postupy (např. související s bydlením, pojištěním, nájemným/hypotékou, zaměstnáním nebo zdravotní péčí)	upozornění či oznámení učiněné orgánem veřejné moci nebo zařízením, jako je knihovna, bazén apod., jež uvádí předpisy nebo postupy	dopis, email nebo oznámení, v němž se uvádí, proč schůze musela být zrušena, zda je někdo pro nebo proti nějakému nápadu a proč, zásady nebo předpisy na pracovišti	dopis, email nebo oznámení ohledně vysokoškolských zásad, postupů nebo předpisů

Mediace textu				
Předávání konkrétních informací v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzní prostředí)			
	Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
Dokáže (v jazyce B) předat obsah veřejných hlášení, oznámení a vzkazů pronesených jasně a běžným mluvním tempem (v jazyce A).	v rozhlasu nebo televizi	na nádraží, letišti, sportovním stadionu, na politických shromážděních / událostech, výstrahy, varování nebo instrukce, které mohou být vydány na místě nehody nebo na stavbě	na veletrhu nebo konferenci, v továrně, ve skladu, v rafinérii, na lodi, během bezpečnostních cvičení	na vysokoškolské akci / přednášce, která se může odehrávat ve velké posluchárně
Dokáže (v jazyce B) předat obsah detailních instrukcí a pokynů, pokud jsou (v jazyce A) zřetelně vysloveny.	v rozhlasu nebo televizi, od kolemjdoucí/ho (např. informace ohledně cestování/trasy) , instrukce známé/ho podávané po telefonu ohledně toho, jak se dostat na místo, kde se koná party	instrukce na letištích, nádražích, v letadlech, autobusech a vlcích nebo instrukce, jak používat jednoduché vybavení, jako je hotelový trezor, pokyny, jak se dostat z místa A do místa B, cestovní itinerář	instrukce uvedené na schůzi ohledně toho, jak provést určitý pracovní úkol nebo jak pracovat s jednoduchým zařízením; instrukce týkající se zejména bezpečnostních postupů poskytované na veletrhu nebo na konferenci, v továrně, ve skladu, na lodi	akademické předpisy, zásady/postupy, požadavky v rámci kurzu/úkolů, které zadává vyučující; instrukce ohledně používání jednoduchých výzkumných nástrojů k plnění školního úkolu nebo k provedení jednoduchého experimentu
Dokáže (v jazyce B) předat konkrétní informace podané v jednoduše formulovaných informačních textech (např. letáky, údaje v brožurě, poznámky a dopisy nebo emaily) (v jazyce A).	letáky, brožury, průvodce, webové stránky, podrobnosti o nájemní smlouvě	letáky, informace na panelech v muzeích nebo v galeriích, oznámení veřejnosti ohledně bezprostředně hrožícího nebezpečí, pravidla klubu/sdružení, cestovní itineráře, čas a místo konání klubových/spolkových schůzí, informace o prodeji a propagaci	možné produkty, které splňují určitý požadavek, podmínky týkající se obchodní nabídky, návod k obsluze zařízení, bezpečnostní předpisy	zásady školy a předpisy, osnovy kurzů, kroky při plnění úkolu / školní úlohy, seznam úkolů a také relevantních kritérií, upozornění, zkušební předpisy, podmínky účasti na výměnném programu

B1

Mediace textu					
	Předávání konkrétních informací v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzivní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
A2+	Dokáže (v jazyce B) předat podstatu jasného hlášení a oznámení (v jazyce A), které se týká každodenních témat, ačkoli je možné, že sdělení zjednoduší a bude přitom hledat slova/znaky.	v televizi nebo rozhlas, oznámení o svatbách, o narození dítěte a o změně okolností	zprávy o počasí, změny nástupišť u vlaků, jak zakoupit vstupenky na nějakou akci	oznámení o změnách pracovních povinností, informace o nových postupech na pracovišti	informace o blížícím se testu ve škole, například kdy se bude konat a podrobnosti o zkoušce; podrobnosti o blížícím se školním výletě
	Dokáže (v jazyce B) předat konkrétní relevantní informace, jež jsou obsaženy v krátkých a jednoduchých textech, na etiketách, v oznámeních a hlášeních (v jazyce A) na známá témata.	zprávy o rodině z osobního dopisu nebo emailu	prospekty, informace na panelech v muzeích nebo v galeriích, oznámení veřejnosti ohledně hrozičho nebezpečí, cestovní itineráře, čas a místo konání klubových/spolkových schůzek, informace o prodeji a propagaci	možné produkty, které splňují určitý požadavek, bezpečnostní předpisy, místo, datum a čas schůze uvedené v emailu/dopise	zprávy o školních aktivitách z letáku nebo prospektu
A2	Dokáže (v jazyce B) předat podstatu krátkých, jasných a jednoduchých vzkazů, instrukcí, hlášení a oznámení, pokud jsou formulovány jasně, pomalu a jednoduchým jazykem (v jazyce A).	oznámení osobního významu, jako jsou svatby nebo narození dítěte, změny zaměstnání nebo životních okolností, jednoduché vzkazy pro rodinu nebo spolubydlící ohledně času schůzek nebo žádosti o provedení úkolů, jako je například vynešení odpadků	na letištích, nádražích a v letadlech, vlacích a autobusech o trasách, časech příjezdu nebo odjezdu, informace o změnách nástupišť nebo odletové brány, předpovědi počasí	jednoduché vzkazy od zákazníků nebo od kolegů určené ostatním, oznámení o změnách pracovních postupů	informace o školním výletě nebo výměnném pobytu, zprávy o tom, kdy bude škola otevřena/zavřena v reakci na nepříznivé počasí, informace o úlohách v rámci výuky nebo za domácí úkol
	Dokáže (v jazyce B) jednoduchou formou zprostředkovat řadu krátkých, jednoduchých instrukcí, za předpokladu, že je původní promluva (v jazyce A) vyslovena zřetelně a pomalu.	recept, návod jak používat základní domácí spotřebiče, jak sestavit kus nábytku	jak se dostat z místa A do místa B, pokyny dopravního strážníka nebo hlídače na parkovišti	jak zacházet s kancelářským vybavením, např. toneru u kopírky nebo při stahování softwaru	instrukce týkající se domácího úkolu, nebo jednoduchého experimentu

Mediace textu					
	Předávání konkrétních informací v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzivní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
A 1	Dokáže (v jazyce B) předat jednoduché předvídání informace týkající se časů a míst podané v krátkých jednoduchých oznámeních a hlášeních (v jazyce A).	televizní program, oznámení o připravovaných programech, o které má zájem	místo a čas zahájení události/představení, cestovní itineráře	umístění a čas zahájení/ukončení schůzky; informace o pracovní době, přestávkách, umístění toalet, nápojových automatů	místo a čas školní exkurze nebo mimoškolní aktivity, umístění jídelny, toalet a fontánky s vodou
	Dokáže (v jazyce B) předat jednoduché instrukce o časech a místech, pokud jsou velmi pomalu a zřetelně opakovány (v jazyce A).	rezervace v restauracích, pozvánky na večeri včetně data a času	oznámení na nástěnkách/vývěskách týkající se otevírací/zavírací doby prodejny, umístění toalet	místo a čas konání schůze z emailu	školní rozvrh, místo setkání před školním výletem
Pre-A 1	Dokáže předat (v jazyce B) zcela základní informace (např. čísla a ceny) obsažené v krátkých jednoduchých ilustrovaných textech (v jazyce A).	název, adresa a telefonní číslo restaurace, jídelní lístky v restauracích včetně cen a hlavních ingrediencí	název a adresa obchodu, ceny zboží, jízdni řady, cestovní itineráře, informace k programu představení, obsazenost míst k sezení, ceny atd.	[nelze použít]	umístění školy, náklady na uniformu nebo školní potřeby, destinace a náklady na školní výlet, školní rozvrh hodin

Mediace textu					
	Předávání konkrétních informací v písemném projevu	Text (a diskurzivní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici: viz B2+</i>				
C1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici: viz B2+</i>				
B2+	Dokáže (v jazyce B) písemně předat informace o tom, které prezentace na konferenci (v jazyce A) byly relevantní, a vyzdvihnout, které by stály za detailní zvážení.	[nelze použít]	z tiskové konference, v různých diskuzních fórech na webu, v souvislosti s určitou problematikou	z veletrhu, z odborné konference, v souvislosti s konkrétním projektem	z vědecké konference, v různých diskuzních fórech na webu, ve vztahu ke konkrétnímu projektu
	Dokáže (v jazyce B) písemně předat důležité myšlenky složitých, ale dobře strukturovaných textů (v jazyce A), jež pojednávají o tématech z oblasti jeho/jejího profesního, akademického nebo osobního zájmu.		veřejné předpisy, jako jsou zákony o bydlení nebo daňové zákony, upozornění nebo oznámení orgánu veřejné moci	z podnikové zprávy, z předpisů nebo zásad na pracovišti	informace z článku, webové stránky, poznámky z přednášky nebo prezentace přednesené vysokoškolským pedagogem či pedagožkou
	Dokáže (v jazyce B) písemně předat důležité myšlenky obsažené v článku (v jazyce A) z vědeckého nebo odborného časopisu.		v souvislosti s konkrétním problémem, který je předmětem komunitního setkání	ze zprávy, článku z pracovního oboru	informace z článku, knihy nebo časopisu pro spolužáka či spolužačku nebo pedagoga či pedagožku
	Dokáže (v jazyce B) v písemné zprávě předat důležitá rozhodnutí, která byla (v jazyce A) učiněna na schůzi.		z klubu	z pracovního jednání	ze schůze zástupců a zástupkyň studentů a studentek
B2	Dokáže písemně předat (v jazyce B) hlavní myšlenky obsažené ve formální korespondenci (v jazyce A).	nájemní smlouva nebo pojištění pro známého či známou nebo pro někoho z rodiny	podmínky zájezdu nebo služby	v oběžníku zaslaném zaměstnancům a zaměstnankyním, v dopise od obchodního partnera s oznámením nebo uvedením nových podmínek; ve stížnosti	v oběžníku zaslaném ředitelem či ředitelkou školy rodičům, v odpovědi organizace na žádost o informace zaslanou během projektu

Mediace textu					
	Předávání konkrétních informací v písemném projevu	Text (a diskurz ní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B1	Dokáže (v jazyce B) písemně předat konkrétní informace z textů (v jazyce A) na známá témata (např. telefonické hovory, oznámení a instrukce).	krátká zpráva, email známé(mu) s uvedením důvodů zpoždění	upozornění nebo oznámení učiněné orgánem veřejné moci	objednávky zákazníků a zákaznic, dotazy nebo stížnosti, změny pracovního harmonogramu nebo postupu při používání kancelářského vybavení	změna doby, kdy je škola otevřena/zavřena v důsledku nepříznivého počasí; změna místa výuky nebo místa setkání před třídním výletem
	Dokáže (v jazyce B) písemně předat konkrétní důležité informace obsažené v jednoduše formulovaných informačních textech (v jazyce A) na známá témata.	instrukce k použití domácích spotřebičů převzaté z návodů, zprávy pro rodinu nebo spolubydlící poslané emailem, informace zasláné emailem o tom, kdy a kde se setkat se známým či známou / s někým z rodiny	z emailů, dopisů o událostech nebo rozpisech	množství a dodací lhůty z emailové objednávky, úkoly a termíny pro danou osobu ze zápisů schůze, příslušné kroky v jednoduším uživatelském návodu k použití pro konkrétní zařízení	email s instrukcemi o školním výletě, zadání úkolu nebo podrobnosti o požadavcích ke kurzu uvedené v sylabu
	Dokáže (v jazyce B) písemně předat konkrétní informace podané v jednoduše formulovaném nahraném vzkazu (zanechaném v jazyce A), pokud daná témata zná a pokud jsou přednesena pomalu a jasně.	zpráva o čase a místě setkání, žádost o provedení domácí práce, jako je příprava jídla nebo vynešení odpadků	fronta na velvyslanectví, ze záznamníku: výzva k zavolání na úřad, do banky	jednoduché zákaznické objednávky, dotazy nebo stížnosti, telefonická zpráva pro kolegy či kolegyně, změny v pracovních postupech	o změnách ve školním rozvrhu nebo v rozpisu
A2+	Dokáže (v jazyce B) písemně předat konkrétní informace obsažené v krátkých jednoduších informačních textech (v jazyce A), pokud se texty týkají konkrétních známých témat a jsou napsány jednoduším každodenním jazykem.	z novin, návod na použití přístroje nebo léků	brožury, webové stránky, inzeráty, plakáty, rozpisy	o pracovním úkolu, instrukce jak ovládat jednoduší zařízení, o bezpečnostních postupech, o požadavcích na pracovní pozici zveřejněných v inzerátu	o školním úkolu, testu nebo domácím úkolu z učebních osnov, jak provést jednoduchý pokus v přírodovědném předmětu ze studijního materiálu, o návštěvě muzea nebo o jiném školním výletě popsaném v letáku

Mediace textu					
	Předávání konkrétních informací v písemném projevu	Text (a diskurzivní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
A2	Dokáže (v jazyce B) sestavit seznam hlavních bodů krátkých jasných jednoduchých vzkazů, oznámení a hlášení (podaných v jazyce A), pokud jsou vysloveny zřetelně a pomalu.	jednoduchá telefonická zpráva pro příbuzné a spolubydliče, oznámení osobního rázu pro rodinu nebo známé	pokyny, jak se dostat z místa A do místa B, na které vlakové nástupiště nebo na kterou odletovou bránu a v kolik hodin; zpoždění vlaku nebo letu	telefonický vzkaz pro kolegu či kolegyni, změny pracovních postupů	školní rozvrh, rozpis nebo otevírací/zavírací doba, úkolové role jako součást skupinové práce v rámci úlohy, zadání domácího úkolu
	Dokáže (v jazyce B) sestavit seznam konkrétních informací obsažených v jednoduchých textech (v jazyce A) na každodenní témata okamžitého zájmu nebo potřeby.	uživatelské návody v domácnosti, postup při přípravě jídla	reklamy, prospekty, brožury, letáky, cestovní itineráře, jízdní řády, pokyny	návod k použití, jak ovládat jednoduché zařízení; bezpečnostní předpisy, požadavky na pracovní místo zveřejněné v inzerátu	učebnice, četba do výuky, školní úkol, test nebo domácí úkol, jak udělat jednoduchý experiment v hodině přírodních věd, text o návštěvě muzea nebo jiném školním výletě
A1	Dokáže (v jazyce B) sestavit seznam jmen, čísel, cen a zcela jednoduchých informací okamžitého zájmu obsažených v mluvených textech (v jazyce A), pokud jsou vyslovovány velmi pomalu a zřetelně a pokud jsou zopakovány.	z televizního kanálu opakované předvádění produktů	oznámení ohledně otevírací/zavírací doby prodejny	jednoduché telefonické zprávy pro kolegu či kolegyni	jednoduchá krátká telefonická zpráva ohledně změny v jízdním řádu, v rozvrhu nebo místa schůzky
Pre-A1	Dokáže (v jazyce B) sestavit seznam jmen, čísel, cen a zcela jednoduchých informací okamžitého zájmu z textů (v jazyce A), pokud jsou napsány zcela jednoduchým jazykem a pokud obsahují ilustrace.	název, adresa a telefonní číslo restaurace, jídelní lístky v restauraci včetně cen a hlavních ingrediencí	název a adresa obchodu, ceny zboží, jízdní řády, cestovní itineráře, informace o představení ohledně termínů, dostupnost míst k sezení, ceny atd.	[nelze použít]	místo, kde se nachází škola, výdaje na uniformu nebo školní potřeby, informace o školním výletě ohledně místa a ceny, školní rozvrh hodin

Mediace textu					
	Vysvětlování dat (v grafech, diagramech atd.) v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a jasně a spolehlivě popsat různé formy empirických dat a vizuálně uspořádaných informací (u textu v jazyce A) z konceptně složitěho výzkumu na vědecká či odborná témata.	diagramy/data ve vizuální formě na témata osobního zájmu, jako je například lékařský výzkum nebo údaje o životním prostředí pro rodinu nebo známé; graficky znázorněná ekonomická data v novinovém článku	diagramy/data ve vizuální formě ze zpráv z firemního nebo veřejného sektoru, které jsou relevantní pro komunitní politiku nebo pro plánování schůze; údaje obsažené v prezentacích na veřejných shromážděních	podrobná analýza finančních údajů, průzkum trhu nebo grafy vydané vládou / data ve vizuální formě prezentované na schůzi	diagramy/data ve vizuální formě z publikovaného a vědeckého výzkumu nebo nashromážděné v rámci výzkumného projektu prezentované na přednášce nebo na vědecké konferenci / u kulatého stolu
C1	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a jasně a spolehlivě popsat nejdůležitější údaje a detaily obsažené ve složitých diagramech a jiných vizuálně uspořádaných informacích (u textu v jazyce A) na složitá vědecká či odborná témata.				data ve vizuální formě obsažená v publikovaném vědeckém výzkumu nebo shromážděné v rámci výzkumného projektu prezentované na přednášce nebo na vědecké konferenci / události v podobě kulatého stolu
B2	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a spolehlivě popsat detailní informace obsažené ve složitých diagramech, grafech a jiných vizuálně uspořádaných informacích (u textu v jazyce A) na témata z oblasti jeho/jejího zájmu.	diagramy v článku týkajícím se tématu osobního zájmu; vysvětlení poskytnuté známé/mu ohledně schématu postupů týkajících se domácího spotřebiče nebo softwaru k vybavení pro volný čas	diagramy/data ve vizuální formě ze zpráv z firemního nebo veřejného sektoru, jež jsou relevantní pro komunitní politiku nebo plánování schůze	grafy, schémata a tabulky, na které se odkazuje při školení zaměstnanců nebo ve firemních zprávách	různé grafy, včetně sloupcových nebo diagramů v oficiální prezentaci ve výuce, na střední škole, na vyšší odborné škole nebo na vysoké škole
B1+	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a popsat detailní informace obsažené v diagramech na témata z oblasti jeho/jejího zájmu (u textu v jazyce A), i když mezery ve slovní zásobě mohou zapříčinit váhání nebo nepřesnou formulaci.	trend v oblasti rodinných účtů nebo osobních financí, vysvětlení poskytnuté známé/mu nebo někomu z rodiny	zprávy o počásí (statistiky a trendy) při určování nejvhodnějších termínů pro komunitní akce, základní finanční trendy prezentované během schůze komunity/klubu, schematická zobrazení v přírodovědeckém muzeu	trendy znázorněné v grafu nebo sloupcovém grafu během obchodní schůzky nebo povinnosti znázorněné v organizačním schématu firmy použitým na školení zaměstnanců	všeobecné trendy uvedené v grafech, i sloupcových, nebo v diagramech, používaných na střední škole / vyšší odborné škole / na vysoké škole při práci ve dvojicích nebo ve skupinách
B1	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a popsat celkové trendy znázorněné v jednoduchých diagramech (např. grafech, sloupcových grafech) (u textu v jazyce A), i když chvílemi mohou lexikální omezení působit potíže s formulacemi.				

Mediace textu					
	Vysvětlování dat (v grafech, diagramech atd.) v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
A2+	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a popsat jednoduchý obrazový materiál na známá témata (např. meteorologická mapa, základní vývojový diagram) (u textu v jazyce A), přestože odmlky, opakovaná zahájení promluvy a přeformulování mohou být velmi nápadné.	meteorologická mapa, do níž se nahlíží při plánování outdoorových aktivit; hlavní vlastnosti domácího spotřebiče zobrazené ve schématu poskytnuté známé/mu nebo někomu z rodiny	údaje o vývoji počasí v minulosti při vybírání nejvhodnějšího termínu pro komunitní akci; základní finanční trendy prezentované na schůzi komunity/klubu, mapa s trasou autobusu nebo metra nebo plánek budovy či nákupního centra	vývojový diagram znázorňující jednoduchý pracovní postup nebo činnost, jako je výměna toneru v kopírce nebo základní role a odpovědnost znázorněné v organizačním schématu firmy	prvky grafů, sloupcových grafů nebo diagramů, jako jsou změny počtu obyvatel / počasí v průběhu času, používané na střední škole / vyšší odborné škole / vysoké škole
A2	Deskriptory nejsou k dispozici.				
A1	Deskriptory nejsou k dispozici.				
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.				
Mediace textu					
	Vysvětlování dat (v grafech, diagramech atd.) v písemném projevu	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a písemně prezentovat různé formy empirických dat (u textu v jazyce A) z koncepčně složitého výzkumu na vědecká či odborná témata.	[nelze použít]	[nelze použít]	údaje z finanční zprávy společnosti, z průzkumu trhu nebo z jiné firemní zprávy nebo z vývoje a výzkumných činností pro vyšší management	jako součást doktorské práce nebo magisterské disertační práce zahrnující empirické údaje

Mediace textu					
	Vysvětlování dat (v grafech, diagramech atd.) v písemném projevu	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C1	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a jasně a spolehlivě písemně prezentovat nejdůležitější relevantní údaje obsažené ve složitých diagramech a jiných vizuálně uspořádaných datech (u textu v jazyce A) na složitá vědecká či odborná témata.	diagramy/data ve vizuální podobě na témata osobního zájmu, jako je lékařský výzkum nebo údaje o životním prostředí pro rodinu nebo známé; ekonomické údaje v grafické podobě v novinovém článku	diagramy/data ve vizuální podobě ze zpráv z firemního nebo veřejného sektoru, které jsou důležité pro komunitní politiku nebo plánování schůze; údaje zahrnuté do prezentaci na veřejných shromážděních	podrobná analýza finančních údajů, průzkum trhu nebo vládní diagramy/data ve vizuální formě prezentované na schůzi	data ve vizuální podobě obsažená v publikovaném vědeckém výzkumu nebo shromážděná v rámci výzkumného projektu, prezentovaná na přednášce nebo na vědecké konferenci / události formou kulatého stolu
B2	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a spolehlivě písemně prezentovat detailní informace obsažené v diagramech a jiných vizuálně uspořádaných informacích (v textu v jazyce A) na témata z oblasti jeho/jejího zájmu.	návod a schéma k obsluze složitějšího spotřebiče určené pro osobu, která hlídá dům (angl. house sitter)	předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví (např. v nemocnici, továrně, knihovně)	interní (firemní) zpráva/zápis s významnými body obsaženými v příloze ve vizuální formě, jako je graf, sloupcový graf nebo číselná tabulka	písemný úkol s odbornými údaji ve vizuální formě ke školnímu/vysokoškolskému projektu
B1+	Dokáže (v jazyce B) interpretovat a písemně prezentovat celkové trendy znázorněné v jednoduchých diagramech (např. grafech, sloupcových grafech) (u textu v jazyce A) a s pomocí slovníku nebo jiného referenčního materiálu dokáže detailněji vysvětlit důležité údaje.	tendence znázorněná v útcích za domácnost nebo v osobních financích, pro rodinu	jednoduché údaje o počasi nebo základní finanční údaje zveřejněné v rámci online diskuze ke komunitní/klubové události	email popisující hlavní prvky vizuální přílohy, jako je graf nebo sloupcový graf	jednoduchý školní úkol týkající se shrnutí průzkumu nebo demografické údaje
B1	Dokáže (v jazyce B) jednoduchými větami popsat hlavní fakta zachycená v obrazovém materiálu (u textu v jazyce A) na známá témata (např. meteorologická mapa, základní vývojový diagram).	email s jednoduchými orientačními údaji znázorněnými na přiložené mapě	jednoduché demografické informace nebo trendy zveřejněné na diskuzním fóru online komunity/klubu	návod na jednoduchý kancelářský postup znázorněný ve formě vývojového diagramu	jednoduchý písemný popis u jednoho či více obrázků v rámci školního úkolu
A2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>				
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>				
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>				

Mediace textu					
	Zpracování textu v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže (v jazyce B) vysvětlit proces usuzování, když (v jazyce A) nejsou souvislosti nebo implikace explicitně vyjádřeny, a dokáže upozornit na sociokulturní implikace formy vyjádření (např. zmírněných tvrzení, ironie, sarkasmu).	diskuze, pořady o aktuálním dění, knihy, novinové články, komentáře a úvodníky, odborné články nebo jiné publikace určené vzdělané čtenářské obci z řad široké veřejnosti	příspěvky na zasedání obecního zastupitelstva, veřejná debata / přednáška, diskuze na fóru, politické setkání, politické pojednání, dokument veřejné politiky, právní názor, politický projev	prezentace na konferenci, semináři nebo zasedání, odborná publikace, technická zpráva, tiskové prohlášení nebo konference	přednáška na vědecké konferenci, diskuzní fórum na webu, výukové materiály, učebnice, články ve vědeckých časopisech, odborná literatura
	Dokáže (v jazyce B) shrnout dlouhé náročné texty (v jazyce A).	pořady o aktuálním dění, články v časopise nebo novinách	diskuze na fóru s více zúčastněnými, politické projevy, kázání, názory a dokumenty	prezentace na konferenci, semináři nebo schůzi, zpráva, smlouva, předpisy	diskuzní fórum na webu, přednáška na vědecké konferenci nebo semináři, vědecké články a knihy
C1	Dokáže (v jazyce B) shrnout diskuzi (v jazyce A) o záležitostech z oblasti jeho/její akademické nebo odborné kompetence, dokáže rozvést a zvážit různá hlediska a rozpoznat nejdůležitější myšlenky.	diskuze, pořady o aktuálních tématech	diskuze na fóru s více účastníky a účastnicemi	setkání nebo seminář	diskuze na fóru, kulatý stůl nebo kolokvium s více účastníky a účastnicemi
	Dokáže (v jazyce B) dobře strukturovaným jazykem jasně shrnout hlavní body složitých textů (v jazyce A) z oblasti mimo jeho/její odbornost, ačkoli si občas může ověřovat specifické odborné pojmy.	novinové úvodníky a komentáře, televizní zpravodajství a pořady o aktuálních událostech	zákony, veřejnoprávní dokumenty, předpisy, prezentace, projevy, kázání	odborná zpráva určená odbornému publiku, obchodní dopis, smlouva, předpisy, prezentace na konferenci	výukový materiál, učebnice, čítanka, slovník, články ve vědeckých časopisech, přednášky, prezentace a diskuze na konferencích, diskuzní fórum na webu
	Dokáže (v jazyce B) vysvětlit jemné rozdíly v prezentování faktů a argumentů (v jazyce A).	diskuze, pořady o aktuálním dění, knihy, novinové články, komentáře a úvodníky, odborné články nebo jiné publikace určené vzdělané čtenářské obci z řad široké veřejnosti	příspěvky na zasedání obecního zastupitelstva, veřejná debata / přednáška, diskuzní fórum, politické setkání, politické pojednání, dokument veřejné politiky, právní názor, politický projev	prezentace na konferenci, semináři nebo zasedání, odborná publikace, technická zpráva, tiskové prohlášení nebo konference	přednáška na vědecké konferenci, diskuzní fórum na webu, výukové materiály, učebnice, články ve vědeckých časopisech, odborná literatura

Mediace textu					
	Zpracování textu v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C1	Dokáže ze složitějšího textu (v jazyce A) získat informace a argumenty a využít je v diskusi o tématu (v jazyce B), dokáže přitom glosovat hodnotícími komentáři, přidávat svůj názor atd.	knihy, novinové články, komentáře a úvodníky, odborné články, televizní pořady o aktuálních událostech, talk show	politické pojednání, dokument veřejné politiky; diskuze na fóru, prezentace, politický projev, kázání	technické zprávy, odborné články, parametry, smlouvy	výukový materiál, učebnice, čítanka, články v odborném časopise, přednášky, prezentace a diskuze na konferencích, diskuzní fórum na webu
	Dokáže (v jazyce B) vysvětlit postoj nebo názor vyjádřený ve zdrojovém textu (v jazyce A) na specializované téma a vlastní proces usuzování dokáže opírat o odkazy na konkrétní pasáže ve zdrojovém textu.	knihy, novinové články, komentáře a úvodníky, odborné články, televizní zpravodajství a pořady o aktuálních událostech, talk show			
B2+	Dokáže (v jazyce B) dobře strukturovaným jazykem jasně shrnout informace a argumenty složitých textů (v jazyce A), které se týkají široké škály témat spojených s oblastmi jeho/jejího zájmu a odbornosti.	diskuze při rodinných událostech, televizní zpravodajství a pořady o aktuálních událostech, diskuze, talk show	prezentace, (politické) projevy, kázání	konference, prezentace	přednášky, prezentace a diskuze na konferenci, diskuzní fórum na webu
	Dokáže (v jazyce B) shrnout hlavní body složitých diskuzí (v jazyce A) a zvážit rozdílná stanoviska, jež jsou prezentována.		formální diskuze mezi několika účastníky a účastnicemi	na schůzích, poradách nebo na orientačních schůzkách	panel na vědecké konferenci s účastí několika řečníků a řečnic
B2	Dokáže (v jazyce B) sloučit informace a argumenty z více zdrojů (v jazyce A) a podat o nich zprávu.	o aktuálním dění: diskuzní fórum na webu nebo interview, televizní zpravodajství a analýzy; dokumenty, články	na zasedání obecního zastupitelstva nebo na politickém mítinku: zprávy, interview nebo dokumenty o dané problematice	ve zprávě, na schůzi: zpravodajské pokrytí médií dané společností / vládního oznámení / politiky	při realizaci projektu: diskuzní fórum na webu, přednášky, rozhovory s běžnými lidmi na ulici (angl. vox pop), rozhovory, průzkumy, blogy, dokumenty

Mediace textu					
	Zpracování textu v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B2	Dokáže (v jazyce B) shrnout širokou škálu faktografických a fikčních textů (v jazyce A), komentovat protichůdná stanoviska a hlavní témata a dokáže o nich diskutovat.	knihy, noviny, články, komentáře a úvodníky, odborné články nebo jiné publikace určené vzdělané čtenářské obci z řad široké veřejnosti	politické pojednání, dokument veřejné politiky, román, povídka	technické zprávy, odborné články, parametry, smlouvy	příspěvky ve vědeckých časopisech, odborné příručky, romány, povídky
	Dokáže (v jazyce B) shrnout důležité myšlenky delších složitých textů (v jazyce A) o aktuálních tématech včetně témat z oblasti jeho/jejího zájmu.		politické pojednání, dokument veřejné politiky	technické zprávy, odborné smlouvy	příspěvky ve vědeckých časopisech, odborné příručky
	Dokáže (v jazyce A) rozpoznat, pro koho je určen text na téma, o něž se zajímá, a dokáže vysvětlit (v jazyce B) záměr, postoje a názor autora či autorky.	z webových stránek, pořadů o aktuálních událostech, dokumentárních filmů, novinových článků a úvodníků	v interview, oznámeních, programových prohlášeních	prezentace na konferencích, zprávy, odborné články	přednášky hostujících přednášejících, webové stránky a diskuzní fórum na webu, dokumentární filmy, články
B1+	Dokáže (v jazyce B) shrnout úryvky ze zpráv, interview nebo dokumentárních pořadů obsahujících názory, argumenty a diskuze (v jazyce A).	neformální diskuze se známými, chat na sociálních sítích	neformální diskuze na veřejném místě (např. na letišti, v restauraci)	na týmových nebo strategických poradách	jako součást skupinového projektu
	Dokáže (v jazyce B) shrnout zápletku a sled událostí ve filmu nebo divadelní hře (v jazyce A).	neformální diskuze se známými	[nelze použít]	[nelze použít]	ve výuce, v rámci projektu
	Dokáže (v jazyce B) shrnout důležité myšlenky dlouhých textů (v jazyce A) o tématech z oblasti jeho/jejího zájmu, pokud si význam některých výrazů může ověřit.	dlouhé telefonické hovory, televizní pořady o aktuálních událostech, dokumentární filmy, diskuzní fórum na webu	projevy, proslovy na veřejných shromážděních	prezentace nebo přednáška, relevantní dokumenty nebo pořady o aktuálních událostech	vysokoškolské přednášky, relevantní dokumenty nebo pořady o aktuálních událostech, diskuzní fórum na webu
B1+	Dokáže (v jazyce B) shrnout krátké vyprávění nebo článek, proslov, diskuzi, interview nebo dokumentární film (v jazyce A) a následně odpovědět na otázky týkající se detailů.	diskuze se známými, dokumentární filmy, krátká pojednání, články v novinách nebo časopisech	proslov na veřejném shromáždění, interview, veřejná oznámení	prezentace nebo diskuze na konferencích, semináře nebo schůze, novinové články	diskuzní fórum na webu, dokumenty a relevantní vědecké články, krátká pojednání
	Dokáže shromáždit a utřídit stručné informace z několika zdrojů (v jazyce A) a shrnout je (v jazyce B) pro někoho jiného.	neformální diskuze, reklamní prospekty, letáky, programy v divadlech, texty písní	veřejná upozornění či oznámení, zápis z jednání, relevantní zprávy v novinách a časopisech	zprávy, schůze, dopisy a emaily, zápis z jednání, zprávy v tisku	diskuzní fórum na webu, zadání s instrukcemi k ukolům, články související s tématem

Mediace textu					
	Zpracování textu v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B1	Dokáže (v jazyce B) shrnout hlavní body jasných dobře strukturovaných textů (v jazyce A) o známých tématech nebo tématech osobního zájmu, ačkoliv mu/jí lexikální omezení někdy způsobují potíže s formulací.	osobní dopisy, krátké články, brožury, inzeráty	krátké články, krátké úřední dopisy, veřejná prohlášení a oznámení, předpisy, letáky, programy akcí	prezentace a předváděcí akce, zprávy, obchodní dopisy	přednášky hostujících přednášejících, diskuzní fórum na webu, popisy, pojednání, hesla v učebnicích, webové stránky, shrnutí zpráv, krátké články
	Dokáže (v jazyce B) jednoduše shrnout hlavní obsah informací jednoduše formulovaných textů (v jazyce A) na známá témata (např. krátkého záznamu interview, článku v časopise, cestovní brožury).	krátký písemný rozhovor nebo článek v časopise, cestopisná brožura, dopisy, emaily, shrnutí novinových zpráv		zprávy, obchodní dopisy a emaily	popisy, pojednání, krátké heslovité texty v učebnici, webové stránky, shrnutí zpráv, krátké články
	Dokáže (v jazyce B) shrnout hlavní body rozhovoru (v jazyce A) o obecných tématech nebo o tématech osobního zájmu, pokud mluvčí vyslovují zřetelně.	rozhovor, při němž si účastníci a učastnice sdělují novinky a mluví o plánech, novinky, které se probírají na svatbě	body pronesené v neformální konverzaci s úřední osobou	konzultace s odborníkem či odborníci, auditorem či auditorkou, konzultantem či konzultantkou	sdělení autority, s níž byla vedena konzultace ohledně žádosti, co řekla osoba, s níž byl veden pohovor o projektu
	Dokáže (v jazyce B) shrnout hlavní myšlenky dlouhých textů ústně podaných (v jazyce A) o tématech z oblasti jeho/jejího zájmu, pokud je může opakovaně poslouchat nebo zhlédnout.	dlouhé telefonické hovory, televizní pořady o aktuálních událostech, dokumenty, diskuzní fóra na webu	projevy, vystoupení na veřejných shromážděních	prezentace nebo přednáška, diskuze u kulatého stolu, relevantní dokumenty nebo pořady o aktuálním dění	vysokoškolské přednášky, relevantní dokumentární filmy nebo pořady o aktuálním dění, diskuzní fóra na webu
A2+	Dokáže (v jazyce B) shrnout hlavní body nebo události televizních pořadů a videoklipů (v jazyce A), pokud je může zhlédnout opakovaně.	scéna ve filmu, novele nebo sitcomu	pořad o aktuálních událostech na téma spojené s veřejným shromážděním	výtah ze zpráv, pohovor nebo veřejné prohlášení týkající se instituce	scéna z dokumentárního filmu, interview
	Dokáže podat zprávu (v jazyce B) o hlavních bodech jednoduchých televizních nebo rozhlasových zpráv, jež pojednávají o událostech, sportu, nehodách atd., za předpokladu, že jsou předneseny pomalu a jasně a že dotyčná témata zná.	v neformální diskuzi se známými, v chatu na sociálních sítích	neformální diskuze na veřejném místě (např. na letišti, v restauraci)	[nelze použít]	v rámci projektu zahrnujícího sběr informací z mediálních zdrojů

Mediace textu					
	Zpracování textu v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
A2+	Dokáže podat zprávu v jednoduchých větách (v jazyce B) o informacích v jasně strukturovaných krátkých jednoduchých textech (v jazyce A), které jsou doprovázeny ilustracemi nebo tabulkami.	informace typu „kdo, kdy, kde“ ve zprávách	možnosti ohledně koncertu nebo sportovní události, informace v oznámeních a na plakátech, v jízdních řádech, graffitu, v programech, na vstupenkách	podrobnosti ohledně pracovního rozpisu	ilustrovaný příběh, jednoduchý informační text o zemi, s údaji uvedenými v tabulce
	Dokáže shrnout (v jazyce B) hlavní body jednoduchých informačních textů (v jazyce A) na známá témata.	informace typu „kdo, kdy, kde“ ve zprávách, na webových stránkách / v brožurách, v jednoduchých heslovitých textech v průvodci	informační panely v muzeích, letáky institucí (např. nemocnice, policie)	výroční zprávy o finančních výsledcích	podrobnosti o úkolech a zadáních, popisy kurzů nebo zkoušek
A2	Dokáže (v jazyce B) zprostředkovat hlavní myšlenky jasně strukturovaných, krátkých, jednoduchých textů (v jazyce A), pokud si může vlastní omezený repertoár doplnit dalšími prostředky (např. gesty, kresbami, slovy/znaky z jiných jazyků).	zprávy o počasí, velmi jednoduché montážní návody	informace o časech a cenách za dopravu, dostupnost služeb	[nelze použít]	zprávy o počasí, krátké ilustrované popisy míst, velmi jednoduché obrázkové příběhy
A1	Dokáže zprostředkovat (v jazyce B) jednoduché předvídatelné informace z krátkých zcela jednoduchých nápisů a oznámení, plakátů a programů (v jazyce A).	poznámky na dveřích teenagerů a teenagerek, informace umístěné na lednici, např. kdo je na řadě s vařením / uklízením / umyváním nádobí	cedule a oznámení s pokyny, plakáty a programy, které oznamují konání akcí a uvádějí časy	cedule a upozornění ohledně umístění a/nebo varování, upozornění s časovým rozvržením	třídní seznamy, informace o akcích v rámci společenského programu
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.				

Mediace textu					
	Zpracování textu v písemném projevu	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže (v jazyce B) písemně vysvětlit způsob, jakým jsou fakta a argumenty v textu (v jazyce A) prezentovány, zvláště když je podávána zpráva o něčem stanovisku. Dokáže upozornit na zmíněná tvrzení, nepřímou kritiku, ironii a sarkasmus. Dokáže shrnout informace z různých zdrojů, reprodukovat argumenty a důvody v logicky soudržnou prezentaci celkového výsledku.	diskuze, pořady o aktuálních událostech, knihy, noviny, články, komentáře a úvodníky, odborné články, nebo jiné publikace určené vzdělané čtenářské obci z řad široké veřejnosti	příspěvky na zasedání obecního zastupitelstva, z diskuzního fóra, z politického mítinku, politického pojednání, z veřejného dokumentu, z právního stanoviska	prezentace na konferenci, semináři nebo poradě, odborná publikace, technická zpráva, konference	přednáška na vědecké konferenci, diskuzní fórum na webu, výukové materiály, učebnice, příspěvky ve vědeckých časopisech, odborné knihy
C1	Dokáže (v jazyce B) písemně shrnout dlouhé složité texty (v jazyce A), vhodně interpretovat obsah, pokud si příležitostně může ověřit přesný význam neobvyklých a odborných termínů. Dokáže (v jazyce B) pro konkrétní publikum písemně shrnout dlouhý a složitý text (v jazyce A) (např. vědecký článek, článek s politickou analýzou, úryvek z románu, úvodník, literární kritiku, zprávu nebo úryvek z vědecké knihy) a dokáže přitom dodržet styl zdrojového textu a jeho funkční styl (registr).		příspěvky na zasedání zastupitelstva obecního úřadu, z diskuzního fóra, z politického mítinku, politického pojednání, z veřejného dokumentu příspěvky na zasedání obecního zastupitelstva, z diskuzního fóra, z politického mítinku, politického pojednání, z veřejného dokumentu, z právního stanoviska	prezentace na konferenci, semináři nebo poradě, odborná publikace, technická zpráva, konference, obchodní návrhy prezentace na konferenci, semináři nebo poradě, odborná publikace, technická zpráva, konference	přednáška na vědecké konferenci, diskuzní fórum na webu, výukový materiál, učebnice, články ve vědeckých časopisech přednáška na vědecké konferenci, diskuzní fórum na webu, výukové materiály, učebnice, příspěvky ve vědeckých časopisech, odborné knihy

Mediace textu					
	Zpracování textu v písemném projevu	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
	Dokáže (v jazyce B) písemně shrnout obsah dobře strukturovaných, ale z hlediska větné stavby složitých textů (v jazyce A), pojednávajících o tématech z oblasti jeho/jejího profesního, akademického nebo osobního zájmu.	diskuze při rodinné příležitosti, televizní zpravodajství a pořady o aktuálních událostech, talk show	prezentace, projevy, kázání	konference, prezentace	přednášky, konference, prezentace a diskuze, diskuzní fórum na webu
B2+	Dokáže (v jazyce B) porovnat, uvést do kontrastu a spojit v jeden celek informace z vědeckých a odborných publikací (v jazyce A) z jeho/jejích specializovaných zájmových oblastí.	[nelze použít]	dokumenty veřejné politiky	odborné časopisy a noviny, dokumenty týkající se pravidel, technické dokumenty	vědecké články, recenze, knihy
B2	Dokáže písemně vysvětlit (v jazyce B) stanovisko formulované ve složitém textu (v jazyce A) a vlastní proces usuzování podepřít odkazy na konkrétní informace ve zdrojovém textu.	dokumentární filmy, pořady o aktuálním dění, články v časopisech nebo novinách, romány, povídky, divadelní hry	diskuze na fóru, které se účastní více účastníků a účastnic, blogy, projevy, kázání, právní vyjádření, názory a dokumenty, dokumenty týkající se pravidel	prezentace na konferenci, semináři, schůzi, poradě nebo tiskové konferenci, zpráva, smlouva, předpisy, články	diskuzní fórum na webu, přednáška, akademický seminář, vědecké práce a knihy, romány, povídky, hry
	Dokáže (v jazyce B) písemně shrnout hlavní obsah složitých textů (v jazyce A) na témata spojená s oblastmi jeho/jejího zájmu a specializace.				
B1+	Dokáže (v jazyce B) písemně shrnout informace a argumenty z textů (v jazyce A) o obecných tématech nebo o tématech osobního zájmu.	dokumentární filmy, pořady o aktuálním dění, články v časopisech nebo novinách, romány, povídky, divadelní hry	diskuze na fóru, které se účastní více účastníků a účastnic, blogy, projevy, kázání, právní vyjádření, názory a dokumenty, dokumenty týkající se pravidel	prezentace na konferenci, semináři, schůzi, poradě nebo tiskové konferenci, zpráva, smlouva, předpisy, články	diskuzní fórum na webu, přednáška, akademický seminář, vědecké práce a knihy, romány, povídky, hry
B1	Dokáže (v jazyce B) písemně shrnout hlavní body jednoduše formulovaných informačních textů (v jazyce A) o obecných tématech nebo o tématech osobního zájmu, pokud jsou mluvené texty zřetelně proneseny.	telefonický rozhovor, diskuzní fórum na webu, věstník, dokumenty, osobní dopisy, informační brožury, krátké články	prezentace na veřejném shromáždění, veřejná prohlášení nebo oznámení	videozáznam prezentace na schůzi, instruktáž k úkolu, zprávy a obchodní dopisy	informační schůzka, zadání úkolu, přednáška hostující/ho, přednášející/ho, pojednání a krátké články

Mediace textu					
	Zpracování textu v písemném projevu	Text (a diskurz ní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B1	Dokáže jednoduchým způsobem parafrázovat krátké pasáže s použitím výrazů a slovosledu původního textu.	osobní dopisy, krátké články, brožury, inzeráty, texty na webových stránkách	krátké úřední dopisy, veřejná prohlášení a oznámení, předpisy, letáky informující o změnách služeb, programy akcí	zprávy, obchodní dopisy	pojednání, hesla v učebnicích, webové stránky, shrnutí zpráv, krátké články
A2+	Dokáže (v jazyce B) sestavit výčet relevantních informací obsažených v krátkých jednoduchých textech (v jazyce A), pokud se texty týkají konkrétních známých témat a obsahují pouze jednoduchý každodenní jazyk. Dokáže v rámci vlastních omezených schopností a zkušeností najít a reprodukovat klíčová slova a slovní obraty nebo krátké věty z krátkého textu.	informace typu „kdo, kdy, kde“ ve zprávách, na webových stránkách / brožurách, v jednoduchých heslovitých odstavcích v průvodci	informační panely v muzeích, letáky institucí (např. nemocnice, policie)	oznámení, předpisy, instrukce k úkolu	podrobnosti o úkolech a zadáních, popisy kurzů nebo zkoušek, úryvky z učebnic
A2	Dokáže užívat jednoduchý jazyk ke zprostředkování (v jazyce B) hlavních myšlenek velmi krátkých textů (v jazyce A) na známá a každodenní témata, které obsahují nejfrekventovanější slovní zásobu; výsledný text přitom zůstává navzdory chybám srozumitelný. Dokáže přepsat krátké tištěné nebo rukou psané texty, pokud jsou dobře čitelné.	dopisy s novinkami	veřejná oznámení, krátké texty v průvodci	jednoduché pracovní postupy, jako je výměna toneru v tiskárně	jednoduchá krátká pojednání, všeobecné akademické předpisy jako třeba ohledně zkoušky
A1	Dokáže s pomocí slovníku zprostředkovat (v jazyce B) význam jednoduchých slovních obrátů (v jazyce A) na známá nebo každodenní témata. Dokáže přepsat jednotlivá slova a krátké texty předložené ve standardním tištěném formátu.		veřejná oznámení, informace o dopravě	jednoduché instrukce a zprávy o tématech z jeho/jejího oboru	jednoduchá pojednání, akademické předpisy
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici				

Mediace textu					
	Tlumočení psaného textu v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže plynule tlumočit (do jazyka B) abstraktní texty (napsané v jazyce A) na širokou škálu témat z oblasti profesního, akademického a osobního zájmu, zdárně při tom převést hodnotící aspekty a argumenty včetně nuancí a implikací s nimi spojených.	odborné články v časopisech a zprávy o věcech osobního zájmu.	dokument veřejné politiky, prohlášení, pravidla nebo předpisy	odborné publikace, technické zprávy, smlouvy, tiskové zprávy	akademické projekty a související dokumenty
C1	Dokáže plynule tlumočit (do jazyka B) složité písemné texty (napsané v jazyce A) na širokou škálu obecných a odborných témat a zachytit při tom většinu nuancí.				
B2+	Dokáže tlumočit (do jazyka B) složité texty (napsané v jazyce A) obsahující informace a argumenty k tématům z oblasti jeho/jejího profesního, akademického a osobního zájmu.	články v novinách nebo v časopisech o aktuálních problémech z oblasti osobního zájmu	doprovodné texty u uměleckých děl v muzeu nebo na výstavě, vyhlášky obecního úřadu jako například k recyklaci, parkování atd.	technické zprávy související s jeho/její profesí	vědecké články a zprávy, předpisy
B1+	Dokáže tlumočit (do jazyka B) texty (napsané v jazyce A) obsahující informace a argumenty k tématům z oblasti jeho/jejího profesního, akademického a osobního zájmu, pokud jsou napsány nekomplikovaným spisovným jazykem.				
B1	Dokáže orientačně tlumočit (do jazyka B) jasné, dobře strukturované informační texty (napsané v jazyce A) na témata, jež jsou mu/jí známá nebo ho/ji osobně zajímají, ačkoliv omezená slovní zásoba někdy způsobuje obtíže při formulaci.	emaily nebo dopisy od známých/příbuzných	jednoduchá prohlášení, jako je svědecká výpověď u nehody	životopis a motivační dopis od zájemce o pracovní pozici nebo stáž	brožura/y popisující dostupné mimoškolní aktivity, a to včetně podmínek
A2+	Dokáže orientačně tlumočit (do jazyka B) krátké, jednoduché každodenní texty (napsané v jazyce A) (např. položky v brožurě, oznámení, instrukce, dopisy nebo emaily).		upozornění na změny veřejných služeb, jako jsou nařízení ohledně parkování nebo svoz odpadu	rozšířený životopis a motivační dopis od zájemce o pracovní pozici nebo stáž	

Mediace textu					
	Tlumočení psaného textu v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce	Text (a diskurzivní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
A2	Dokáže orientačně tlumočit (do jazyka B) krátké, jednoduché texty (napsané v jazyce A) (např. oznámení na známá témata) a při tom dokáže zachytit to nejdůležitější.	etikety na potravinách nebo elektrických spotřebičích, příbalový leták u léků	instrukce k nákupu cestovní karty	základní zdravotní a bezpečnostní předpisy na pracovišti	oznámení o výměně knih nebo kurzů/tříd
	Dokáže jednoduše a orientačně přetlumočit (do jazyka B) rutinní informace, které jsou napsané v jednoduchých větách (v jazyce A) (např. osobní novinky, krátké historky, popis cesty, oznámení nebo instrukce) a jsou na známá a každodenní témata.	osobní zprávy v emailech a dopisech	pokyny, oznámení, informace na plakátech	oznámení, pokyny, základní předpisy ohledně bezpečnosti a ochrany zdraví	zadání zkoušky
A1	Dokáže jednoduše a orientačně přetlumočit (do jazyka B) jednoduchá každodenní slova/znaky a slovní spojení (napsaná v jazyce A), které se vyskytují na cedulích a oznámeních, plakátech, programech, letáčích atd.	[nelze použít]	cedule a oznámení, plakáty, programy, letáky	cedule a oznámení, plakáty, letáky	cedule a oznámení, plakáty, rozvrhy
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici				
Mediace textu					
	Překlad psaného textu v písemném projevu	Text (a diskurzivní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže přeložit (do jazyka B) odborný text (napsaný v jazyce A) z oblasti mimo jeho/její odbornost je však třeba, aby přesnost obsahu zkontroloval odborník či odbornice z daného oboru.	dopisy, novinové články, komentáře a úvodníky, odborné články nebo jiné publikace určené vzdělané čtenářské obci z řad široké veřejnosti	politické pojednání, dokument veřejné politiky, právní názor	profesní odborné publikace, technické zprávy, smlouvy, tiskové zprávy	vědecké příspěvky

Mediace textu					
	Překlad psaného textu v písemném projevu	Text (a diskurzvní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C1	Dokáže přeložit (do jazyka B) abstraktní texty (napsané v jazyce A) na společenská, odborná a profesní témata z jeho/jejího oboru a dokáže zdárně zprostředkovat hodnotící aspekty a argumenty včetně mnohých implikací s nimi spojených, ačkoli některá slovní spojení mohou být příliš ovlivněna zdrojovým textem.	dopisy, časopisecké nebo novinové články, povídky	projevy, kázání, dokumenty veřejné politiky	vědecké, technické, finanční nebo projektové zprávy, předpisy, články a další profesní publikace	vědecké příspěvky a knihy, literární kritika
B2+	Dokáže vytvořit jasně organizované překlady (z jazyka A do jazyka B), které odrážejí běžné užívání jazyka, ale mohou být příliš ovlivněny slovosledem, členěním do odstavců, interpunkcí a zvláštními formulacemi zdrojového textu.	dopisy, časopisecké nebo novinové články, kolokviální texty			vědecké příspěvky a knihy, romány, povídky, divadelní hry
B2	Dokáže vytvořit překlady (do jazyka B), které věrně kopírují strukturu vět a odstavců zdrojového textu (v jazyce A), dokáže také přesně zprostředkovat hlavní myšlenky zdrojového textu, avšak překlad se může číst obtížně.	dopisy s novinkami, články obecného rázu	veřejné dokumenty popisující obecné předpisy, krátké heslovité texty v průvodci, názorová prohlášení	jednoduše formulované dopisy, instrukce, zprávy na témata z vlastního oboru	jednoduše formulovaná pojednání, obecné akademické předpisy
B1+	Dokáže vytvořit orientační překlady (z jazyka A do jazyka B) jednoduše formulovaných faktografických textů napsaných nekomplikovaným spisovným jazykem, které věrně kopírují strukturu zdrojového textu. Ačkoli se mohou vyskytnout jazykové chyby, překlad je srozumitelný.			jasně formulované dopisy, instrukce, zprávy na témata z vlastního oboru	
B1	Dokáže vytvořit orientační překlady (z jazyka A do jazyka B) informací obsažených v krátkých faktografických textech napsaných nekomplikovaným spisovným jazykem. Překlad je navzdory chybám srozumitelný.				obecné akademické předpisy
A2	Dokáže s použitím jednoduchého jazyka vytvořit orientační překlad (z jazyka A do jazyka B) velmi krátkých textů na známá a každodenní témata, které obsahují neefektivnější slovní zásobu. Překlad je navzdory chybám srozumitelný.	dopisy s novinkami	dopisy s oznámeními pro veřejnost, krátké heslovité texty v průvodci	jednoduché pracovní postupy jako je výměna toneru v tiskárně	jednoduchá krátká pojednání, obecné akademické předpisy jako třeba ohledné zkoušky
A1	Dokáže s pomocí slovníku přeložit jednoduchá slova/znaky a slovní spojení (z jazyka A do jazyka B), ale nemusí vždy vybrat slovo s vhodným významem.		oznámení pro veřejnost, dopravní informace	jednoduché instrukce a zprávy o tématech z vlastního oboru	jednoduchá pojednání, akademické předpisy
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.				

Mediace textu					
	Zápis poznámek (z přednášek, seminářů, schůzí atd.)	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže během schůze nebo semináře zapsat spolehlivé poznámky (nebo zápis) pro nepřítomné osoby, i když se jedná o složité a/nebo neznámé téma.	[Nelze použít]	na veřejném shromáždění, na setkání výboru/klubu/asociace, během semináře na zajímavé téma	na poradě vedení nebo na školení	na semináři nebo diskuzním fóru
	Je si vědom implikací a narážek řečeného a dokáže je v poznámkách postihnout stejně jako konkrétní použitá slova. Dokáže si selektivně dělat poznámky, zdámě parafrázovat a zkracovat tak, aby zachytil/a abstraktní koncepty a vztahy mezi myšlenkami.			na poradě vedení, odborné konferenci nebo školení	na semináři nebo diskuzním fóru, během přednášky, které se účastní
	Dokáže si zapisovat detailní poznámky během přednášky na téma z oblasti jeho/jejího zájmu, umí informace zapsat natolik přesně a věrně originálu, že poznámky mohou sloužit i někomu jinému.		během veřejné přednášky na téma, o které se zajímá	na odborné konferenci nebo na školení	během přednášky, při sledování diskuzního fóra na webu
C1	Dokáže se v průběhu přednášky nebo semináře rozhodnout, co je potřeba zapsat a co lze vynechat, a to i v případě neznámých témat.		na veřejném zasedání, na setkání výboru/klubu/sdružení, během semináře nebo přednášky na téma, o které se zajímá	na poradě vedení, na odborné konferenci nebo na školení	na semináři nebo na diskuzním fóru, během přednášky, které se účastní
	Dokáže vybrat relevantní podrobné informace a argumenty ke složitým abstraktním tématům z více ústně podaných zdrojů (např. přednášek, podcastů, formálních diskuzí a debat, interview), pokud jsou podány běžným mluvním tempem.	při řešení tématu z oblasti osobního zájmu	při průzkumu určitého tématu pro potřeby sdružení, nátlakové skupiny, politické strany atd.	při průzkumu nějaké oblasti pro potřeby zprávy nebo prezentace	při řešení určité oblasti v rámci seminární práce nebo prezentace na semináři

Mediace textu					
	Zápis poznámek (z přednášek, seminářů, schůzí atd.)	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B2	Dokáže porozumět jasně strukturované přednášce na známé téma a dokáže si zapisovat poznámky k myšlenkám, jež považuje za důležité, má však tendenci soustředit se na formulaci samotnou, a tak některé informace nezachytí. Dokáže zapisovat přesné poznámky ze schůzí a seminářů o většině záležitostí, jež mohou vyvstat a týkají se jeho/její oblasti zájmu.	[nelze použít]	během veřejné přednášky na téma, o které se zajímá na veřejném shromáždění, na setkání ve výboru / klubu / na schůzi sdružení, během semináře na téma z oblasti jeho/jejího zájmu	na odborné konferenci nebo na školení na poradě vedení, na odborném školení	během přednášky, při sledování diskuzního fóra na webu na semináři nebo diskuzním fóru
B1+	Dokáže si během přednášky zapisovat dostatečně přesné poznámky, aby je mohl/a později využít pro svou vlastní potřebu, pokud téma spadá do oblasti jeho/jejího zájmu a přednáška je srozumitelná a dobře strukturovaná.		během veřejné přednášky na téma, o které se zajímá	na odborné konferenci nebo na školení	během přednášky nebo při sledování diskuzního fóra na webu
B1	Dokáže si během jednoduché přednášky zapisovat poznámky v podobě výřezů, pokud je mu/jí téma známé a přednáška je formulována jednoduchým jazykem a mluvčí zřetelně vyslovuje. Dokáže během schůze zapsat rutinní instrukce na známé téma, pokud na to má dostatek času a instrukce jsou podány jednoduchým jazykem.		během veřejné přednášky na téma, o které se zajímá na veřejném zasedání, ve výboru / klubu / na schůzi sdružení, během semináře na téma z oblasti jeho/jejího zájmu	na odborné konferenci nebo na školení na interní schůzi nebo na školení	během přednášky nebo při sledování diskuzního fóra na webu na semináři nebo v diskuzním fóru
A2	Dokáže si zapisovat jednoduché poznámky z prezentace / názorné ukázky, pokud se jedná o známé nebo předvidatelné téma a prezentující počítá s vysvětlováním a zápisem poznámek.		na veletrhu / v nákupním centru na předvádění nového výrobku, o který se zajímá	na odborné konferenci, na semináři na veletrhu nebo na školení	[nelze použít]
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>				
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>				

Mediace textu					
	Vyjádření osobní reakce na tvůrčí texty (včetně literatury)	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	<i>Deskriptory nejsou k dispozici: viz C1</i>				
C1	Dokáže detailně popsat osobní interpretaci díla, umí také nastínit, jaké reakce v něm/ní vyvolaly některé znaky daného díla a vysvětlit jejich význam.	právě přečtený román nebo povídka, právě zhlédnutá divadelní hra, film, muzikál nebo jiné představení, obrazy nebo sochy v galerii, kulturní artefakty v muzeu – v diskuzi se známými	román, povídka, divadelní hra, báseň, přečtené nebo prostudované v rámci kulturního kroužku pořádaného kulturním institutem nebo klubem film nebo jiný kulturní/umělecký artefakt na promítání nebo výstavě pořádané kulturním institutem nebo klubem	při setkání se zahraničními partnery a partnerkami nebo klienty a klientkami – neformální diskuze o literatuře, filmovém průmyslu nebo významných kulturních artefaktech země jiné osoby	román, báseň, divadelní hra, povídka nebo jiné klasické či současné dílo studované v rámci literárního kurzu
	Dokáže podat základní linii vlastní interpretace postavy v díle: její psychologický/emocionální stav, pohnutky k činům a důsledky těchto činů.	právě přečtený román nebo povídka, právě zhlédnutá divadelní hra, film nebo muzikál – v diskuzi se známými		[nelze použít]	
B2	Dokáže srozumitelně prezentovat vlastní reakce na dílo, rozvinout vlastní myšlenky a podložit je příklady a argumenty. Dokáže podat osobní interpretaci vývoje zápletky, postav a témat v příběhu, románu, filmu nebo v divadelní hře. Dokáže popsat vlastní emocionální reakci na dílo, umí také podrobněji popsat, jak dílo danou reakci vyvolalo.	právě přečtený román nebo povídka, právě zhlédnutá divadelní hra, film, muzikál nebo jiné představení, obrazy nebo sochy v galerii, kulturní artefakty v muzeu – v diskuzi se známými	četba snadnějšího románu nebo povídky v rámci členství v čtenářském kroužku v cizím jazyce organizovaném vyučující/m nebo kulturním institutem	při setkání se zahraničními partnery a partnerkami nebo klienty a klientkami: neformální diskuze o literatuře, filmovém průmyslu nebo významných kulturních artefaktech země jiné osoby	román, báseň, divadelní hra, povídka nebo jiné literární dílo studované v rámci výuky
	Dokáže vcelku podrobně vyjádřit vlastní reakce k formě ztvárnění stylu a obsahu díla, vysvětlit, čeho si na díle cení a proč.			[nelze použít]	

Mediace textu					
	Vyjádření osobní reakce na tvůrčí texty (včetně literatury)	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B 1	Dokáže vysvětlit, proč ho/ji určité aspekty díla obzvláště zaujaly. Dokáže vcelku podrobně vysvětlit, se kterou postavou se nejvíce ztotožnil/a a proč. Dokáže vztáhnout události v příběhu, filmu nebo divadelní hře k podobným událostem, jež zažil/a nebo o nichž slyšel/a. Dokáže vztáhnout emoce prožívané nějakou postavou k emocím, které sám/sama zažil/a. Dokáže popsat emoce, které prožíval/a v určité části příběhu, např. okamžik/y, kdy začal/a mít o postavu strach, a umí vysvětlit proč. Dokáže stručně vysvětlit pocity a myšlenky, jež v něm/ní dílo vyvolalo. Dokáže popsat charakter postavy. Dokáže popsat pocity postavy a dokáže vysvětlit, proč se tak postava cítí.	právě přečtená jednodušší povídka nebo román, právě zhlédnutá divadelní hra, film, muzikál nebo jiné představení – v diskuzi se známými	četba snadnějšího románu nebo povídky v rámci členství v čtenářském kroužku v cizím jazyce organizovaném vyučující/m nebo kulturním institutem	při setkání se zahraničními partnery a partnerkami nebo klienty a klientkami: neformální diskuze / odkazy na literární dědictví (např. Cervantes, Shakespeare) studované ve škole nebo odkazy na díla slavných filmových hvězd	četba jednodušší povídky, pohádky / lidové pohádky nebo úryvku z románu v rámci výuky nebo za domácí úkol, příběh sledovaný na videu ve výuce
A 2	Dokáže vyjádřit vlastní reakce na dílo a jednoduchým jazykem dokáže sdělit vlastní pocity a myšlenky. Dokáže jednoduchým jazykem sdělit, které aspekty díla ho/ji obzvláště zaujaly. Dokáže sdělit, zda se mu/jí dílo líbilo, či ne, a vysvětlit jednoduchým jazykem proč.	[nelze použít]	[nelze použít]	[nelze použít]	četba jednoduché povídky, pohádky / lidové pohádky nebo básně v rámci výuky
A 1	Dokáže použít jednoduchá slova/znaky pro sdělení emocí, jaké v něm/ní dílo vyvolalo.				
Pre A 1	Deskriptory nejsou k dispozici.				

Mediace textu				
	Analýza a kritika tvůrčích textů (včetně literatury)	Text (a diskurzní prostředí)		
		Osobní	Veřejný	Pracovní
C2	Dokáže kriticky zhodnotit díla z různých období a žánrů (např. románů, básní a divadelních her), dokáže také ocenit velmi jemné rozdíly ve stylu a implicitní i explicitní význam. Dokáže rozpoznat velmi jemné nuance v jazyce, rétorický účinek a stylistické užití jazyka (např. metafor, neobvyklou syntax, nejednoznačnost), umí interpretovat a „rozebrat“ významy a konotace. Dokáže kriticky zhodnotit způsob, jakým jsou struktura, jazykové a rétorické prostředky v literárním díle používány za určitým účelem, umí také zdůvodnit jejich vhodnost a účinnost. Dokáže v psaném textu kriticky zhodnotit záměrné porušování jazykových konvencí.	[nelze použít]	při psaní recenze na román, film, na život a dílo spisovatele či spisovatelky, umělce či umělkyně do časopisu nebo blogu v rámci kulturního kroužku organizovaného kulturním institutem nebo klubem	[nelze použít]
C1	Dokáže kriticky zhodnotit širokou škálu textů včetně literárních děl z různých období a žánrů. Dokáže zhodnotit, v jakém rozsahu dílo podléhá konvencím svého žánru. Dokáže popsat a okomentovat způsoby, jakými dílo komunikuje s publikem (např. nastavením očekávání a jeho subverzi).			
B2	Dokáže porovnat dvě díla tak, že bere v potaz témata, postavy a scény, dokáže prozkoumat podobnosti a kontrasty a vysvětlit, proč je spojitost mezi nimi důležitá. Dokáže předložit názor na dílo podložený argumenty a projevit všímavost k tematickým, strukturním a formálním rysům a odkázat k názorům a argumentům ostatních. Dokáže vyhodnotit způsob, jakým dílo podněcuje k identifikaci s postavami a umí to doložit příklady. Dokáže popsat, jak se různá díla liší ve způsobu zpracování téhož tématu.	práve přečtený román nebo povídka, právě zhlédnutá divadelní hra, film, muzikál nebo jiné představení, obrazy nebo sochy v galerii, kulturní artefakty v muzeu – v diskuzi se známými	četba snadnějšího románu nebo povídky v rámci členství v čtenářském kroužku v cizím jazyce organizovaného vyučující/m nebo kulturním institutem	román, báseň, divadelní hra, povídka nebo jiné literární dílo studované v rámci výuky

Mediace textu					
	Analýza a kritika tvůrčích textů (včetně literatury)	Text (a diskurzní prostředí)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B1	Dokáže poukázat na nejdůležitější epizody a události v jasně strukturovaném vyprávění v každodenním jazyce, umí také vysvětlit důležitost událostí a spojitost mezi nimi.	právě přečtený román nebo povídka, právě zhlédnutá divadelní hra, film, muzikál nebo jiné představení, obrazy nebo sochy v galerii, kulturní artefakty v muzeu – v diskuzi se známými	četba snadnějšího románu nebo povídky v rámci členství v čtenářském kroužku v cizím jazyce organizovaného vyučující/m nebo kulturním institutem	[nelze použít]	četba jednodušší povídky, pohádky / lidové pohádky nebo úryvku z románu v rámci výuky nebo za domácí úkol
	Dokáže popsat klíčová témata a postavy krátkých příběhů, jež se týkají známých situací a obsahují pouze nejběžnější každodenní slovní zásobu.	[nelze použít]	[nelze použít]		
A2	Dokáže identifikovat a pomocí zautomatizovaných slovních spojení stručně popsat klíčová témata a postavy krátkých jednoduchých příběhů o známých situacích, jež obsahují pouze nejběžnější každodenní slovní zásobu.				četba jednoduchého příběhu, pohádky / lidové pohádky nebo básně v rámci výuky
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>				
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>				

Mediace konceptů					
	Usnadňování kolaborativní interakce mezi řadovými členy a členkami skupiny	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Deskriptory nejsou k dispozici: viz C1				
C1	Dokáže ve skupině projevit citlivost k různým pohledům na věc, ocenit příspěvky do diskuze a formulovat výhrady, nesouhlas nebo kritiku a to tak, že se vyhýbá urážkám nebo je minimalizuje. Dokáže rozvinout interakci a taktně pomoci ji nasměrovat k závěru.	při výměně názorů se známými, s rodinou, kolegy a kolegyněmi, kteří se setkali za neformálních okolností, aby prodiskutovali problém, o kterém vědí	jako člen či členka / předsedající / moderátor či moderátorka na setkání komunity/asociace; na fundraisingové akci; v rámci času vyhrazeného na zodpovězení otázek při veřejné prezentaci projektu (např. nové budovy/zařízení)	jako předsedající / člen či členka skupiny při setkáních fokusní skupiny; při relativně jednoduché obchodní transakci; při programových setkáních; při setkáních výboru	jako přednášející / asistent či asistentka na konferenci během diskuze; v průběhu předem připravené debaty ve výuce školy / na vysoké škole; při práci na rozvoji vyučujících v rámci komunity praxe
B2+	Na základě reakcí ostatních dokáže upravit způsob, jakým formuluje otázky a/nebo zasahuje do skupinové interakce. Dokáže vystupovat jako zpravodaj či zpravodajka při skupinové diskuzi, zaznamenávat myšlenky a rozhodnutí, diskutovat o nich se skupinou a později v plénu názor/y skupiny shrnout. Dokáže klást otázky, aby rozproudil/a diskuzi o tom, jak zorganizovat kolaborativní práci.		na komunitních setkáních, která se zabývají určitou záležitostí, s vizuální podporou		během kolaborativního úkolu ve výuce ve škole / na vysoké škole; při práci na rozvoji vyučujících v rámci komunity praxe
B2	Dokáže pomoci definovat cíle týmové práce a porovnat možnosti, jak jich dosáhnout. Dokáže přeměňovat diskuzi pomocí návrhu, co řešit dále a jak postupovat.	při výměně názorů se známými, s rodinou, kolegy a kolegyněmi, kteří se setkali za neformálních okolností, aby si vybrali z možných řešení problému	na komunitním setkání, které se zabývá určitou záležitostí, s vizuální podporou		během kolaborativního úkolu ve výuce ve škole / na vysoké škole; při práci v rámci komunity praxe s podporou dalších vyučujících
B1+	Dokáže spolupracovat na společném úkolu, např. formulovat návrhy a reagovat na ně, ptát se, zda s nimi ostatní souhlasí, a nabízet alternativní přístupy. Dokáže spolupracovat na jednoduchých společných úkolech a pracovat ve skupině na společném cíli tím, že kladé otázky a odpovídá jednoduše formulované otázky. Dokáže při diskuzi základními termíny definovat úkol a požádat ostatní, aby přispěli svou expertizou a zkušenostmi.			během relativně jednoduché obchodní transakce; během jednání výboru mezi kolegy a kolegyněmi	

Mediace konceptů					
	Usnadňování kolaborativní interakce mezi řadovými členy a členkami skupiny	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B1	Dokáže vyzvat ostatní členy a členky skupiny, aby přispěli svými názory.	při krátké výměně názorů se známými, s rodinou, kolegy a kolegyněmi, kteří se setkali za neformálních okolností, například aby požádali o radu před výběrem z možných řešení problému	na komunitním setkání, které se zabývá jasně definovanou záležitostí, s vizuální podporou	jako předsedající / člen či členka skupiny při setkáních fokusní skupiny; při relativně jednoduché obchodní transakci; při programových setkáních; při setkáních výboru	během jednoduchého kolaborativního úkolu ve výuce ve škole / na vysoké škole při práci v rámci komunity praxe s podporou dalších vyučujících
A2+	Dokáže spolupracovat na jednoduchých společných úkolech, pokud se ostatní účastníci a účastnice vyjadřují pomalu a jedna nebo více osob mu/jí pomáhá přispívat do diskuze a vyjadřovat vlastní návrhy.	při krátkém rozhovoru se známými, s rodinou	[nelze použít]	během jednoduché obchodní transakce	během jednoduchého kolaborativního úkolu ve výuce ve škole / na vysoké škole
A2	Dokáže spolupracovat na jednoduchých praktických úkolech a ptát se ostatních, co si myslí, dokáže také podávat návrhy a porozumět odpovědím, pokud může občas požádat o zopakování nebo přeformulování.				
A1	Dokáže pomocí krátkých, jednoduchých a předem připravených slovních obrátů vyzvat ostatní, aby přispěli ke zcela jednoduchým úkolům. Dokáže dát najevo, že rozumí, a zeptat se ostatních, zda rozumějí.				
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.				

Mediace konceptů					
	Spolupráce pro vytváření významu	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže shrnout, vyhodnotit a propojit různé příspěvky, a usnadnit tak dohodu na řešení nebo na dalším postupu.	při výměně názorů se známými, s rodinou, kolegy, kteří se setkali za neformálních okolností, aby prodiskutovali problém, o kterém vědí	jako člen či členka / předsedající / moderátor či moderátorka na schůzi komunity/asociace; na fundraisingové akci; v rámci času vyhrazeného na zodpovězení otázek při veřejné prezentaci projektu (např. nové budovy/zřízení)	jako předsedající / člen či členka skupiny při setkáních fokusní skupiny; při programovém mítinku; během schůze výboru	jako přednášející / asistent či asistentka na konferenci během diskuze; v průběhu předem připravené debaty v rámci výuky ve škole / na vysoké škole, při práci na rozvoji vyučujících v rámci komunity praxe
C1	Dokáže zarámovat diskuzi, aby s partnerem či partnerkou nebo ve skupině rozhodli o dalším postupu, dokáže podávat zprávy o tom, co řekli ostatní, dokáže shrnout, rozvádět a zvažovat více hledisek.		na komunitním setkání, které se zabývá určitou záležitostí, s vizuální podporou		
	Dokáže v kolaborativní diskuzi vyhodnotit problémy, výzvy a návrhy za účelem rozhodnutí o dalším postupu.				
	Dokáže ve snaze o dosažení shody upozornit na nesrovnalosti v myšlení a dokáže zpochybnit myšlenky ostatních.				při plnění úkolu na skupinovém řešení problému nebo projektu nebo v debatě v rámci výuky

Mediace konceptů					
	Spolupráce pro vytváření významu	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B2+	Dokáže poukázat na hlavní problém, který je v rámci složitého úkolu třeba vyřešit, a na důležité aspekty, které je nutno brát v potaz.	při pomáhání známé/mu s plánováním řešení finančního nebo rodinného problému, při plánování rodinné události, např. svatby nebo výročí	jako člen či členka / předsedající / moderátor či moderátorka plánovací schůzky (politické) kampaně nebo projektu a/nebo akce pořádané klubem	jako předsedající / člen či členka na strategické poradě nebo při plánování projektu	při organizaci skupinového úkolu, jako je psaní kolektivní recenze nebo navrhování výzkumného projektu, při plánování výměnné návštěvy nebo projektu
	Dokáže se podílet na kolaborativním rozhodování a řešení problémů, vyjadřovat myšlenky a podílet se na jejich rozvíjení, vysvětlovat detaily a předkládat návrhy budoucích opatření.	při plánování náročného výletu, dovolené nebo projektu s rodinou a známými		jako člen či členka na strategické poradě nebo při plánování projektu, během kolaborativní práce na projektu	při plánování, se spolužáky či spolužačkami / s kolegy či kolegyněmi, skupinového úkolu nebo projektu, vzdělávacího výletu nebo výměnné návštěvy
	Dokáže pomoci s organizační diskuzí tým, že informuje o tom, co řekli ostatní, shrnuje, rozvíjí a zvažuje různá hlediska.				
B2	Dokáže dále rozvíjet myšlenky a názory ostatních.	diskuze s rodinou nebo známými s cílem naplánovat tematické nebo připravované společenské události, například party (jako překvapení)	jako člen či členka klubu na komunitním setkání k organizaci veřejné akce		při práci na skupinovém řešení problému nebo projektu nebo v debatě v rámci výuky, při práci na rozvoji vyučujících v rámci komunity praxe
	Dokáže prezentovat vlastní myšlenky ve skupině a klást otázky, jež podněcují ostatní členy a členky skupiny k reakci.	v diskuzi s rodinou nebo se známými, jejichž názory na to, co dělat na dovolené, při rodinném setkání, při rekonstrukci domu, se výrazně liší	na komunitním setkání, kde se hledá řešení místního sociálního problému (např. bezpečnost, vandalismus, dopravní situace, nedostatek zelených ploch a/nebo občanské vybavenosti / služeb)		

Mediace konceptů					
	Spolupráce pro vytváření významu	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B2	Dokáže posoudit dva různé aspekty jednoho problému, uvést argumenty pro a proti a navrhnout řešení nebo kompromis.	při diskuzi s rodinou nebo se známými, jejichž názory na to, co dělat na dovolené, při rodinném setkání, při rekonstrukci domu, se výrazně liší	na komunitním setkání, kde se hledá řešení místního sociálního problému (např. bezpečnost, vandalismus, dopravní situace, nedostatek zelených ploch a/nebo občanské vybavenosti / služeb)	jako člen či členka strategické porady nebo schůze k plánování projektu; během kolaborativní práce na projektu	při plnění úkolu ve skupině zaměřeného na řešení problému nebo projektu; nebo při debatě ve výuce; při práci na rozvoji vyučujících v rámci komunity praxe
B1+	Dokáže organizovat práci při jasném kolaborativním úkolu tím, že sdělí cíl a jednoduše vysvětlí hlavní problém, který je třeba vyřešit. Dokáže klást otázky, komentovat a provádět jednoduchá přeformulování, aby se hlavní zaměření diskuze udrželo v centru pozornosti.	při diskuzi se spolubydlicími nebo se známými, jak přeorganizovat uspořádání v bytě, jak něco opravit, jak zorganizovat nějakou akci	při účasti na veřejných konzultacích ohledně místních záležitostí jako je doprava, plánování podání příhlášek a/nebo komunitní politiky / akcí	při schůzi k plánování projektu; během kolaborativní práce na projektu	při plnění úkolu ve skupině zaměřeného na řešení problému nebo projektu; nebo při debatě ve výuce
B1	Dokáže požádat člena či členku skupiny, aby zdůvodnil/a vlastní pohled na věc. Dokáže zopakovat, co řekl někdo jiný s cílem potvrdit vzájemné porozumění a pomoci udržovat rozvíjení myšlenek.				
A2+	Dokáže pomocí vhodných otázek zajistit, že osoba, na niž se obrací, rozumí tomu, co má na mysli. Dokáže pomocí jednoduchých poznámek a příležitostných otázek dát najevo, že rozumí. Dokáže jednoduchým způsobem podávat návrhy.	při diskuzi ohledně možnosti večerního programu venku, při organizaci party nebo při rozhodování o domácích pravidlech	[nelze použít]	během kolaborativní práce na projektu	při plnění úkolu ve skupině zaměřeného na řešení problému nebo projektu
A2	Dokáže pomocí jednoduchých poznámek a příležitostných otázek dát najevo, že rozumí. Dokáže jednoduchým způsobem podávat návrhy.				
A1	Dokáže pomocí zcela jednoduchých slov/znaků a slovních obrátů vyjádřit myšlenku a zeptat se ostatních, co si myslí, pokud se na to může předem připravit.				
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.				

Mediace konceptů					
	Řízení interakce	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže zastávat různé role podle potřeb účastníků a účastnic a náležitostí dané činnosti (osoby poskytující informace, mediátora či mediátorky, supervizora či supervizorky atd.) a dokáže poskytnout patřičnou individualizovanou podporu.	[nelze použít]	jako člen či členka / předsedající / moderátor či moderátorka komunitního setkání; na politickém / dobrovolnickém / charitativním / spolkovém setkání nebo na sportovní události lokální, národní, mezinárodní úrovně	na konzultačních schůzkách ohledně strategických/strukturních změn v organizaci; na seminářích profesního rozvoje; během práce na komplexních kolaborativních projektech, v partnerských institucích	během aktivit obnášejících skupinovou / práci ve dvojici, kolaborativní úkoly, sdílení myšlenek ve dvojici (angl. think/pair/share), při projektové práci ve škole / na univerzitě nebo při vzdělávání vyučujících; shromáždění rodičů / studentů a studentek, při organizaci např. protestu/odporu, školního výletu; na workshopu pro studenty a studentky doktorského studia
	Dokáže rozpoznat podtóny v interakci a podniknout vhodné kroky k nasměrování diskuze.	během krátké výměny názorů se známými, s rodinou při setkání za neformálních okolností			
C1	Dokáže zorganizovat rozmanitou a vyváženou sekvenci práce v plénu, ve skupině nebo individuálně a zajistit plynulý přechod mezi jednotlivými fázemi.	[nelze použít]			
	Dokáže diplomaticky zasáhnout s cílem přeměrovat diskusi, předejít dominanci jedné osoby nebo čelit rušivému chování.			na poradě o postupech, během kolaborativní práce na projektu	

Mediace konceptů				
	Řízení interakce	Situace (a role)		
		Osobní	Veřejný	Pracovní
B2+	Dokáže účinně organizovat a řídit kolaborativní skupinovou práci.	[nelze použít]	jako člen či členka / předsedající / moderátor či moderátorka komunitního setkání; na politickém / dobrovolnickém / charitativním / spolkovém setkání nebo na sportovní události lokální, regionální, národní, mezinárodní úrovně	na konzultačních schůzkách ohledně stra- tegických/strukturních změn v organizaci; na seminářích profesního rozvoje; během práce na komplexních kolaborativních projektech, na partnerských institucích
	Dokáže taktně monitorovat individuální a skupinovou práci a zasáhnout, když je potřeba, aby se skupina vrátila k úkolu nebo když je potřeba zajistit rovnoměrné zapojení zúčastněných osob.			na schůzce o postupech, během kolaborativní práce na projektu
	Dokáže podpůrně zasáhnout, aby nasměroval/a pozornost zúčastněných osob na jednotlivé aspekty úkolu tím, že kladé cílené otázky a vyzývá zúčastněné k předkládání návrhů.			na konzultačních schůzkách ohledně stra- tegických/strukturních změn v organizaci; na seminářích profesního rozvoje; během práce na komplexních kolaborativních projektech v rámci jiného podniku, na partnerských institucích
				během aktivit, které obnášejí skupinovou / práci ve dvojici, kolaborativní úkoly, sdílení myšlenek ve dvojici (angl. think/pair/share), při projektové práci ve škole / na univerzitě nebo při vzdělávání vyučujících; shromáždění rodičů / studentů a studentek, při organizaci např. protestu/odporu, školního výletu; na workshopu pro studenty

Mediace konceptů					
	Řízení interakce	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B2	Dokáže vysvětlit rozdílné role účastníků a účastnic kolaborativního procesu a dávat jasné instrukce pro skupinovou práci. Dokáže vysvětlit základní pravidla kolaborativní diskuze v malých skupinách, jež obnáší řešení problémů nebo zhodnocení alternativních návrhů.	[Nelze použít]	jako člen či členka / předsedající / moderátor či moderátorka komunitního setkání; na politickém / dobrovolnickém / charitativním / spolkovém setkání nebo na sportovní akci lokální, regionální, národní, mezinárodní úrovni	jako předsedající / člen či členka skupiny/během setkání fokusní skupiny; během setkání výboru	během aktivit, které obnášejí skupinovou / práci ve dvojici, kolaborativní úlohy, sdílení myšlenek ve dvojici (angl. think/pair/share) projektové práci ve škole / na univerzitě nebo při vzdělávání vyučujících; shromáždění rodičů / studentů a studentek, při organizaci např. protestu/odporu, školního výletu; na workshopu pro studenty a studentky doktorského studia
	Dokáže v případě nutnosti zasáhnout, aby novými instrukcemi skupinu vrátil/a zpět k úkolu nebo aby podpořil/a rovnoměrnější zapojení zúčastněných osob.		jako člen či členka / předsedající / moderátor či moderátorka komunitního setkání s určitým jasně definovaným cílem; na festivalu při práci se skupinou, s konkrétním cílem	na poradě o postupech, během kolaborativní práce na projektu	během jasně strukturované kolaborativní činnosti ve škole / na univerzitě
B1+	Dokáže v diskusi udělovat slovo a vyzývat zúčastněné osoby k vyjádření vlastního názoru.		schůzka rezidentů a rezidentek, na níž se dohodnou běžné podmínky údržby atd.	jako člen či členka týmu na schůzce malé pracovní skupiny	
B1	Dokáže podat jednoduché a jasné instrukce k organizaci činnosti.		jako člen či členka / předsedající / moderátor či moderátorka komunitního setkání s konkrétním jasně definovaným cílem; na festivalu při práci se skupinou, s konkrétním cílem	na poradě o postupech, během kolaborativní práce na projektu, na schůzi zaměstnanců a zaměstnankyň ohledně zavádění nových postupů/vybavení	
A2	Dokáže spolupracující skupině podat zcela jednoduché instrukce za předpokladu, že se mu v případě potřeby dostane pomoci s formulací.				

Mediace konceptů					
	Řízení interakce	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
A1	Deskriptory nejsou k dispozici				
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici				
Mediace konceptů					
	Podpora koncepční rozmluvy	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže efektivně podněcovat rozvíjení myšlenek v diskuzi na složitá abstraktní témata, dokáže cílenými otázkami rozvíjení myšlenek směřovat a podpořit ostatní v dalším uvažování.	při diskuzi o společenských a politických tématech se známými a příbuznými	na komunitním setkání při diskuzi ohledně detailů akčního plánu	při ujímaní se vedení během schůzek projektového týmu a na schůzkách za účelem brainstormingu	při vedení semináře, výuky, při zapojení se do debat nebo diskuzí ve výuce
C1	Dokáže položit řadu otevřených otázek, jež vycházejí z různých příspěvků, aby podnítl/a logické uvažování (např. formulaci hypotéz, vyvozování, analyzování, odůvodňování a předvídání).				
B2+	Dokáže podpořit členy a členky skupiny, aby popisovali a rozvíjeli vlastní myšlenky. Dokáže podpořit členy a členky skupiny v práci s informacemi a myšlenkami ostatních a k předkládání vlastních konceptů nebo řešení.				při vedení semináře, výuky, při zapojení se do debat nebo diskuzí ve výuce; jako lektor či lektorka / instruktor či instruktorka na konferenci v rámci diskuzního bloku

Mediace konceptů						
Podpora koncepční rozmluvy		Situace (a role)			Vzdělávací	
		Osobní	Veřejný	Pracovní		
B2	Dokáže formulovat otázky a zpětnou vazbu s cílem podpořit zúčastněné osoby v rozvíjení jejich myšlenek a odůvodňování nebo vyjasňování jejich názorů. Dokáže stavět na myšlenkách ostatních a spojovat je do logicky soudržných myšlenkových linií. Dokáže zúčastněné osoby požádat, aby vysvětlily, jak určitá myšlenka souvisí s hlavním tématem diskuze.	při diskuzi o společenských a politických tématech se známými a příbuznými	na komunitním setkání při diskuzi ohledně detailů akčního plánu	při ujímaní se vedení během schůzek projektového týmu a na schůzkách za účelem brainstormingu	při vedení semináře, výuky, při zapojení se do debat nebo diskuzí ve třídě; jako lektor či lektorka / instruktor či instruktorka na konferenci v rámci diskuzního bloku	
B1 +	Dokáže zúčastněné osoby požádat, aby rozvedly konkrétní body, jež zmínily v původním vysvětlení.	při diskuzi o filmech, divadelních hrách a dalších formách zábavy se známými/příbuznými	při účasti na veřejných konzultacích ohledně místních záležitostí jako je doprava, plánování podání přihlášek a/nebo komunitní politiky / akcí	při schůzkách projektového týmu a na schůzkách za účelem brainstormingu; při kolaborativní práci na projektu	při zapojení se do debat nebo diskuzí ve výuce	
	Dokáže klást vhodné otázky s cílem ověřit porozumění konceptům, jež právě byly vysvětleny.	[nelze použít]	[nelze použít]			
B1	Dokáže klást otázky a vyzývat zúčastněné osoby, aby objasnily vlastní uvažování.	při diskuzi o společenských a osobních tématech se známými a příbuznými	při účasti na veřejných konzultacích ohledně místních záležitostí jako je doprava, plánování podání přihlášek a/nebo komunitní politiky / akcí		v jednoduchých debátách nebo diskuzích ve výuce se spolužáky a spolužačkami	
	Dokáže se zeptat, proč si někdo něco myslí, nebo jak si myslí, že by něco fungovalo.					
A2	Dokáže se zeptat, co si někdo myslí o určitém nápadu.	při diskuzi s rodinou, známými nebo spolubydlicemi ohledně možnosti večerního programu venku, při organizaci party	na komunitním setkání	během schůzek týmu; při kolaborativní práci na projektu	při zapojení se do jednoduchých diskuzí ve třídě	
A1	Dokáže používat jednoduchá izolovaná slova/znaky a neverbální signály, aby dal/a najevo zájem o daný nápad.	při diskuzi ohledně možnosti večerního programu venku	[nelze použít]	[nelze použít]	při jednoduché skupinové aktivitě	
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici					

Mediace komunikace					
	Zajišťování plurikulturního prostoru	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže efektivně a přirozeně vystupovat jako mediátor či mediátorka mezi členy a členkami vlastní komunity i jiných komunit a dokáže při tom zohlednit sociokulturní a sociolingvistické rozdíly. Dokáže efektivně vést citlivou diskusi a identifikovat nuance a podtóny.	při multikulturních setkáních nebo oslavách osobního významu se známými a/nebo s rodinou	při multikulturním komunitním setkání, při nakupování, cestování nebo při řešení veřejných záležitostí v multikulturním prostředí	při schůzi na úrovni vrcholového managementu v nadnárodním prostředí	na semináři v multikulturním vzdělávacím prostředí
	Dokáže jednat jako mediátor či mediátorka při interkulturních setkáních a přispívat ke společné komunikační kultuře tím, že si umí poradit s nejednoznačností, nabízí radu a podporu a předchází nedorozuměním.				
C1	Dokáže předjímát, jak by zúčastněné osoby mohly špatně pochopit, co bylo řečeno nebo napsáno, a dokáže pomoci s udržováním pozitivní interakce tím, že komentuje a interpretuje odlišné kulturní pohledy na danou problematiku.	při sdělování aktuálních novinek / při předávání zpráv týkajících se citlivých témat od třetích stran	při multikulturním poradenství a konzultacích týkajícím se např. manželství, rozvodu, péče o dítě	při diskuzi o podmínkách multilaterální smlouvy, při vysvětlování zákonů a předpisů v cizí / jiné zemi	při vedení univerzitního kurzu v multikulturní výuce

Mediace komunikace					
	Zajišťování plurikulturního prostoru	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B2+	Dokáže využít znalost sociokulturních konvencí k zajištění shody ohledně postupu v konkrétní situaci, která je pro všechny zúčastněné nová.	při multikulturních setkáních nebo oslavách osobního významu se známými a/nebo s rodinou	při multikulturním komunitním setkání, při nakupování, cestování nebo při řešení veřejných záležitostí v multikulturním prostředí	při schůzi vrcholového managementu v nadnárodním prostředí	na semináři v multikulturním vzdělávacím prostředí
	Dokáže při interkulturních setkáních dát najevo, že spíše než vlastní pohled na svět oceňuje jiná hlediska, a dokáže se vyjadřovat vhodně pro daný kontext.	při diskuzi se známými a příbuznými o společenských nebo osobních tématech nebo o způsobech jednání v neformálním multikulturním prostředí	při interakci s osobami a/nebo skupinami v sousedství	pomáhání kolegům a kolegyním z jiného kulturního prostředí s řešením pracovních problémů	při podporování inkluzivního vzdělávání
	Dokáže objasnit nedorozumění a chybné interpretace při interkulturních setkáních a předkládat možnosti vysvětlení, jak byly věci ve skutečnosti myšleny, aby se situace vyjasnila a diskuze se posunula dál.	v potenciálně konfliktních situacích v soukromí, jež zahrnují osoby z odlišných kultur či s jiným zázemím	při interakci s ostatními zúčastněnými na veřejných akcích (např. festivalech, proslovech, demonstracích) při vedení nebo moderování veřejné debaty o multikulturní problematice	při diskuzi s kolegy a kolegyněmi ohledně zavádění mezinárodních obchodních strategií	jako vyučující při řešení konfliktů mezi studenty a studentkami v mezinárodním kampusu
	Dokáže podpořit společnou komunikační kulturu tím, že dává najevo pochopení a uznání odlišných myšlenek, pocitů a hledisek a vyzývá účastníky a učastnice, aby se zapojili a vzájemně reagovali na myšlenky ostatních.	když je představován/a nebo když představuje někoho jiného nové skupině známých / osob se stejnými zájmy	při interakci s ostatními zúčastněnými na veřejných akcích (např. festivalech, proslovech, demonstracích)	při provádění kolegů a kolegyní z jiných zemí po městě nebo v prostorách firmy	jako vyučující při výuce v multikulturní základní třídě v interkulturních centrech
B2	Dokáže kolaborativně pracovat s osobami s odlišnou kulturní orientací. Dokáže také probírat podobnosti a rozdíly v názorech a pohledech na věc.	při organizování společných aktivit se známými nebo spolubydlyci	při společných akcích s dalšími zúčastněnými výletu, při interakci s ostatními zúčastněnými na veřejných akcích (např. festivalech, proslovech, demonstracích)	při diskuzích s kolegy a kolegyněmi o jednoduchých úkolech, pracovní době, dovolené	se spolužáky a spolužačkami při akademických/školních aktivitách

Mediace komunikace					
	Zajišťování plurikulturního prostoru	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B2	Dokáže při spolupráci s osobami z jiných kultur přizpůsobit vlastní způsob práce, aby byly nastaveny společné postupy.	při organizování společných aktivit se známými nebo spolubydlyci	při multikulturním komunitním setkání	při diskuzi s kolegy a kolegyněmi ohledně zavádění mezinárodních obchodních strategií	na semináři v multikulturním vzdělávacím prostředí
B1+	Dokáže podporovat komunikaci napříč kulturami tím, že zahájí rozhovor, jednoduchými otázkami a odpověďmi dá najevo zájem a empatii a vyjádří souhlas a porozumění.	při každodenních rozhovorech se známými a příbuznými s odlišným kulturním zázemím	na dovolené, s místními obyvateli	s kolegy a kolegyněmi během pracovních telefonátů nebo výměny názorů	se spolužáky a spolužačkami při mimoškolních aktivitách
B1	Dokáže při interkulturních setkáních jednat podpůrným způsobem a rozpoznat pocity a odlišné světonázory ostatních členů a členek skupiny.	při organizování společných aktivit se známými nebo spolubydlyci	při multikulturním komunitním setkání	při diskuzi s kolegy a kolegyněmi o jednoduchých úkolech, pracovní době, dovolené	na semináři v multikulturním vzdělávacím prostředí
A2	Dokáže za využití omezeného repertoáru podpořit interkulturní komunikaci a představit osoby z odlišných kulturních prostředí, dokáže klást otázky, odpovídat na ně a dávat najevo povědomí o tom, že některé skutečnosti mohou být v daných kulturách vnímány odlišně. Dokáže pomoci rozvíjet společnou komunikační kulturu prostřednictvím jednoduché výměny informací o hodnotách a postojích k jazyku a kultuře.	při jednoduchých neformálních rozhovorech se známými/příbuznými a návštěvou	při jednoduchých výměnách názorů a rozhovorech v restauracích	při nástupu nového pracovníka na pracoviště	jako vyučující při vítání studentů a studentek do školního sportovního týmu
A1	Dokáže usnadnit interkulturní komunikaci tak, že jednoduchými slovy/znaky a neverbálními signály dá najevo vstřícný postoj a zájem, vyzývá ostatní k zapojení a když je přímo osloven/a, dává najevo, zda rozumí.			při nástupu nového pracovníka na pracoviště	jako student či studentka při vítání nového člena či členky do skupiny
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.				

Mediace komunikace					
	Vystupování v roli prostředníka v neformálních situacích (se známými, kolegy a kolegyňami)	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže jasně, plynule a strukturovaně sdělit (v jazyce B) smysl řečeného (v jazyce A) týkajícího se širokého spektra obecných a odborných témat. Dokáže při tom zachovat odpovídající styl a funkční styl (registri), zprostředkovat velmi jemné významové odstíny a rozvádět potenciální sociokulturní implikace.	při diskuzi se známými/příbuznými, hosty a hostkami / hostiteli a hostitelkami (např. o politice, literatuře) na setkání s hosty a hostkami	při veřejné přednášce, při politickém mítinku nebo setkání, při (náboženském) obřadu	na poradě vedení, na společenské nebo kulturní akci během pracovní návštěvy v jiné zemi	na školní akci s rodiči, jako je slavnostní večer u příležitosti udělování cen, při uvítacím proslovu nebo prezentaci pro návštěvy z jiných škol, na webinářích, debatách a diskuzích
C1	Dokáže plynule sdělit (v jazyce B) smysl řečeného (v jazyce A) v širokém rozsahu témat spadajících do osobního, akademického a profesního zájmu, dokáže jasně a výstižně tlumočit důležité informace a také vysvětlovat kulturní reference.	na formálním setkání s hosty a hostkami tlumočení složitých obřadů, prohlášení, rozhovorů nebo diskuzí		při diskuzích o organizačních záležitostech, jako jsou mezinárodní konference nebo akce, vyjednávání o smlouvách	při interview, které je součástí výzkumného projektu, na konferenci nebo semináři
B2+	Dokáže vystupovat jako mediátor (mezi jazykem A a jazykem B) a zprostředkovat při tom informace týkajícího se širokého spektra témat osobního, akademického a profesního zájmu a jasně a výstižně při tom zprostředkovat podstatné informace, jakož i vysvětlit kulturní reference.	s hosty a hostkami / příbuznými z jiné země při návštěvě	na veřejném setkání, na interkulturních akcích	při diskuzi v mezinárodním týmu s hostujícími partnery a partnerkami nebo klienty s klientkami o organizaci, plánování projektu a zdrojů	diskuze na třídních schůzkách o školních výsledcích dítěte, diskuze s akademikem či akademičkou o vlastní specializaci
B2	Dokáže sdělit (v jazyce B) smysl sdělení uvítacího proslovu, historky nebo prezentace z vlastního oboru (podaných v jazyce A) a vhodně přitom interpretovat kulturní vodítka a v případě potřeby podávat doplňující vysvětlení, pokud prezentující dělá časté přestávky, aby mu/jí na to poskytl čas.	při diskuzi s příbuznými/znáмыми o záležitostech jako studium či práce v zahraničí	při komentované prohlídce	při návštěvě firemních/výrobních/univerzitních prostor	diskuze na třídních schůzkách o školních výsledcích dítěte; při školním výmenném pobytu diskuze s hostujícími řediteli a ředitelkami školy, vyučujícími nebo studenty a studentkami
	Dokáže (v jazyce B) sdělit smysl sdělení (v jazyce A) o tématech z oblasti vlastního zájmu, dokáže zprostředkovat a v případě potřeby vysvětlit význam důležitých výroků a hledisek, pokud mu/ji partneri a partnerky v komunikaci případně poskytnou nezbytné vysvětlení.	při rozhovoru se známými / příbuznými, hosty a hostkami / hostiteli a hostitelkami o významných aktuálních událostech	při komentované prohlídce (např. na výstavě)	na večeri s hostujícími kolegy a kolegyňami	na školní akci nebo rodičovském dni

Mediace komunikace					
	Vystupování v roli prostředníka v neformálních situacích (se známými, kolegy a kolegyňami)	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B1+	Dokáže sdělit (v jazyce B) hlavní smysl sdělení (v jazyce A) na tématu osobního zájmu, zprostředkovat jednoduše formulované věcné informace a explicitní kulturní odkazy, pokud se může předem připravit a pokud partneri a partnerky v komunikaci mluví každodenním jazykem a vyslovují zřetelně.	při každodenních rozhovorech se známými a příbuznými (např. o rodině, práci, denních událostech)	při nenucených rozhovorech s ostatními cestujícími během výletu nebo dovolené (např. o práci, koníčích, zájmech)	při každodenních rozhovorech s kolegy a kolegyňami / spolupracovníky a spolupracovnicemi (např. o zájmech, práci, denních událostech)	při školních výměnných pobytech – v pozici vyjíždějící a přijíždějící strany, na třídních schůzkách o školních výsledcích dítěte
B1	Dokáže sdělit (v jazyce B) hlavní smysl sdělení (v jazyce A) na tématu osobního zájmu a dodržovat při tom důležité zdvořilostní konvence, pokud partneri a partnerky v komunikaci vyslovují zřetelně a pokud může požádat o vysvětlení a přestávku k rozmyšlení, jak se vyjádřit.				
A2+	Dokáže sdělit (v jazyce B) celkový smysl sdělení (v jazyce A) v každodenních situacích a dodržovat při tom základní kulturní konvence a zprostředkovat podstatné informace, pokud je promluva zřetelná a pokud může požádat o zopakování a vysvětlení.	při rozhovoru se známými / příbuznými a návštěvou při zařizování výletu tlučení po telefonu pro příbuzné a známé, když žádají o službu jako je internet nebo veřejné služby	konverzace v restauraci s hosty a hostkami o zájmech, koníčích, vzdělání na úřadech, jež poskytují služby, jako je vydávání např. průkazů a povolení	na pracovišti při organizování rozlučkového večírku při návštěvě klienta či klientky	s novým studentem či studentkou z jeho/její rodné země
A2	Dokáže sdělit (v jazyce B) hlavní myšlenku sdělení (v jazyce A) v předvídání každodenních situacích, oběma směry zprostředkovat informace o osobních přáních a potřebách, pokud mu/jí ostatní pomohou s formulací.	při představování návštěvy / hosta a hostky rodině / okruhu známých	na úřadech, jež poskytují služby, jako je vydávání např. průkazů a povolení	při návštěvě klienta či klientky	
A1	Dokáže sdělit (v jazyce B) osobní údaje jiných osob a zcela jednoduše a předvídání informace (v jazyce A), pokud mu ostatní pomohou s formulací.				
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.				

Mediace komunikace					
	Zajišťování komunikace v citlivých situacích a při neshodách	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
C2	Dokáže taktně jednat s účastníkem či účastnicí, který/á vyrušuje, a diplomaticky formulovat poznámky týkající se situace a kulturního vnímání. Dokáže sebejistě zaujmout pevný, ale diplomatický postoj k zásadní otázce a zároveň dávat najevo respekt k hlediskům ostatních.	při neshodách mezi známými nebo příbuznými při diskuzích o osobních či společenských problémech	v situaci konfliktního napětí mezi komunitami	když se kolaborativní práce zvrtné při vyjednávání, při diskuzích o škrtech a restrukturalizaci	při rušivém chování ve výuce v případech šikany nebo rasové/genderové motivovaném násilí ve škole
C1	Dokáže dávat najevo citlivost k odlišným stanoviskům, používá při tom opakování a parafrázi s cílem dát najevo detailní porozumění požadavkům každé strany ohledně dohody. Dokáže formulovat diplomatický požadavek ke každé straně sporu s cílem zjistit, co je klíčové pro jejich stanovisko a čeho by se strany byly ochotny za určitých okolností vzdát. Dokáže se vyjadřovat přesvědčivě, aby navrhl/a stranám ve sporu posun k novým stanoviskům.	při neshodách mezi spolubydlícími ohledně pravidel domácnosti, při diskuzích s příbuznými ohledně povinnosti a opatřeních týkajících se péče o děti nebo seniory	při incidentu na zájezdu s cestovní kancelář nebo na veřejné akci	při řešení organizačních a konstruktivních konfliktů	při špatně fungující práci ve skupině, při organizaci a vedení mediace mezi vrstevníky nebo při neshodě mezi dvěma skupinami studentů a studentek
B2+	Dokáže od stran ve sporu získat návrhy řešení s cílem pomoci dosažení shody, dokáže formulovat otevřené a neutrální otázky, a tak minimalizovat rozpaky nebo urážky. Dokáže stranám ve sporu pomoci lépe si porozumět tím, že jasněji preformuluje a přerámuje jejich stanoviska a stanoví pořadí priorit jejich potřeb a cílů. Dokáže formulovat jasné a přesné shrnutí toho, co bylo dohodnuto a co se od každé ze stran očekává.	při neshodách mezi spolubydlícími ohledně pravidel domácnosti, při diskuzích s příbuznými ohledně povinnosti a opatřeních týkajících se péče o děti nebo seniory při rozepřích s pronajímateli a pronajímatelkami / nájemníky a nájemnicemi (např. ohledně finanční odpovědnosti za škody v bytě)	při incidentu na zájezdu s cestovní kancelář nebo na veřejné akci při sporech týkajících se třetích stran v restauracích, kinech nebo na jiných veřejných místech při rozepřích u nehody	při řešení organizačních a konstruktivních konfliktů při řešení každodenních negativních interakcí mezi zaměstnanci a zaměstnankyněmi při kolektivním vyjednávání nebo pracovní arbitráži	při mediaci během špatně fungující práce ve skupině, při organizaci a vedení mediace mezi vrstevníky nebo při neshodách mezi dvěma skupinami studentů a studentek
B2	Dokáže pokládáním otázek rozpoznat okruhy společných východisek a vyzvat každou stranu, aby poukázala na možná řešení.		při pomoci ostatním se stížnostmi ohledně účtů nebo služeb v obchodech, dopravě, bankách	při drobných rozepřích na pracovišti	

Mediace komunikace					
	Zajišťování komunikace v citlivých situacích a při neshodách	Situace (a role)			
		Osobní	Veřejný	Pracovní	Vzdělávací
B2	Dokáže celkem přesně načrtnout hlavní body sporu a vysvětlit stanoviska zúčastněných stran.	při neshodách mezi spolubydlicími ohledně pravidel domácnosti, při diskuzích s příbuznými ohledně povinností	při sporech týkajících se třetích stran v restauracích, kinech nebo na jiných veřejných místech	při řešení každodenních negativních interakcí mezi zaměstnanci a zaměstnankyněmi	při mediaci během špatně fungující práce ve skupině, při organizaci a vedení mediace mezi vrstevníky
	Dokáže shrnout prohlášení obou stran a poukázat na oblasti shody, stejně jako na překážky bránící dohodě.	a opatřeních týkajících se péče o děti nebo o seniory při rozepích s pronajímateli a pronajímatelkami / nájemníky a nájemnicemi (např. ohledně finanční odpovědnosti za škody v bytě)	jako člen či členka / předsedající / moderátor či moderátorka komunitního setkání, jehož cílem je prodiskutovat sociální politiku nebo problémy bezpečnosti a ochrany	při přípravných schůzkách za účelem přezkoumání a revize agendy nebo akčního plánu	nebo při neshodách mezi dvěma skupinami studentů a studentek
B1+	Dokáže strany ve sporu požádat, aby vysvětlily svá hlediska, a dokáže na jejich vysvětlení stručně reagovat, pokud zná téma a zúčastněné strany se vyjadřují jasně.	při sporech mezi spolubydlicími ohledně povinností v domácnosti nebo úpravám v domácnosti	při sporech týkajících se třetích stran v restauracích, kinech nebo jiných veřejných místech	při řešení každodenních negativních interakcí mezi zaměstnanci a zaměstnankyněmi	při řešení každodenních negativních interakcí mezi spolužáky a spolužačkami ve třídě
B1	Dokáže dát najevo porozumění klíčovým otázkám sporu, jehož předmětem je téma, které zná, a dokáže formulovat jednoduché požadavky na potvrzení a/nebo vysvětlení.				
A2	Dokáže rozpoznat, když se zúčastněné osoby neshodnou nebo když v interakci vystanou potíže, a při hledání kompromisu a dohody dokáže přizpůsobit jednoduchá naučená slovní spojení.	při sporech mezi spolubydlicími ohledně povinností v domácnosti	při sporu na večírku, výletě, na veřejném místě jako je nádraží nebo muzeum	když se dvě osoby v práci přou, jak něco dělat, nebo o nesplněném úkolu	když se spolužáci a spolužačky začínou přít nebo jsou během skupinové práce opomíjeni
A1	Dokáže rozpoznat, když se zúčastněné osoby neshodnou nebo když má někdo problém, a dokáže použít jednoduché naučené výrazy (např. „Chápu“ nebo „Jste v pořádku?“), aby dal/a najevo účast.	když je spolubydlicí naštvaný/a, třeba během hádky nebo po ní		když je kolega či kolegyně popuzený/a, třeba během sporu nebo po něm	
Pre-A1	Deskriptory nejsou k dispozici.				

VÝVOJ A VALIDACE ROZŠÍŘENÝCH MODELOVÝCH DESKRIPTORŮ

AKTUALIZACE STUPNIC Z ROKU 2001

Stupnice modelových deskriptorů vydané roku 2001 patří mezi nejpoužívanější aspekty Referenčního rámce a je obdivuhodné, jak je význam deskriptorů v průběhu času ustálený. Zvolený přístup proto spočíval spíše v doplnění souboru deskriptorů z roku 2001 než v jejich změně. U několika deskriptorů ve stupnicích z kapitol 4 a 5 Referenčního rámce z roku 2001 však došlo k podstatným změnám. Změny u několika kategorických tvrzení na úrovni C2 si kladou za cíl lépe zohlednit skutečnost, že modelové deskriptory Referenčního rámce nepovažují za referenční bod pro kompetence uživatele či uživatelky / studenta či studentky idealizovaného rodilého mluvčího. Tyto drobné změny jsou zahrnuty do rozšířeného souboru modelových deskriptorů publikovaných v tomto vydání a jsou uvedeny v příloze 7. Použitý pracovní postup zavedla malá autorská skupina z nadace Eurocentres Foundation, která zvolila, zapracovala a v případě potřeby upravila relevantní kalibrované materiály vybrané ze zdrojů, které jsou citovány v předmluvě. Během řady setkání s menší skupinou expertů a expertek, která působila jako poradní panel, byl výsledný soubor deskriptorů upřesněn a poté předložen k posouzení větší skupině konzultantů a konzultantek.

NOVÉ STUPNICE

V této fázi projektu byly přidány nové stupnice pro „Čtení jako činnost ve volném čase“ (pod „Písemnou recepci“), pro „Používání telekomunikačních prostředků“ (pod „Ústní interakcí“) a pro „Souvislý monolog: podávání informací“ (pod „Ústní produkci“). Některé stávající deskriptory, které definují spíše monologický projev, byly během tohoto procesu přesunuty ze stupnice pro „Výměnu informací“ do stupnice pro „Souvislý monolog: podávání informací“.

PRE-A1

Úroveň Pre-A1 představuje „milník“ na půli cesty k úrovni A1, tedy k pásmu úrovně jazykové způsobilosti, v němž si student či studentka ještě neosvojil/a schopnost samostatného vyjadřování, ale spoléhá se na repertoár slov a zautomatizovaných spojení. O existenci tohoto pásma jazykové způsobilosti pod úrovní A1 je zmínka na začátku podkapitoly 3.5 Referenčního rámce z roku 2001. Zde je uveden stručný seznam deskriptorů, kalibrovaných pro úroveň nižší než A1 ve výzkumném projektu SNSF, v jehož rámci byly modelové deskriptory vyvinuty. Ucelenější popis kompetencí studentů a studentek na úrovni A1 a zahrnutí úrovně nižší než A1 bylo pro uživatele či uživatelky důležité. Svědčí o tom řada projektů zabývajících se deskriptory, které se na tyto nižší úrovně zaměřují. Ve většině stupnic je proto zahrnuto pásmo jazykové způsobilosti označené jako Pre-A1.

ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA

Pro stupnici „Ovládání zvukové stránky jazyka“, která je uvedena v Referenčním rámci z roku 2001, byl vyvinut zcela nový soubor deskriptorů, viz „[Phonological Scale Revision Process Report](#)“ (Piccardo 2016). Stupnice pro zvukovou stránku jazyka byla nejméně úspěšnou stupnicí vyvinutou během výzkumu, jenž stál za vývojem deskriptorů vydaných roku 2001. Stupnice pro zvukovou stránku jazyka byla jedinou stupnicí modelových deskriptorů, pro niž byla uplatněna norma rodilých mluvčích, i když pouze implicitně. V souladu se současným výzkumem se při aktualizaci ukázalo vhodnější zaměřit se na srozumitelnost jako na primární konstrukt ovládání zvukové stránky jazyka, zejména v kontextu zajištění deskriptorů pro využití plurilingvního / plurikulturního repertoáru. Výsledný fonologický projekt prošel všemi třemi validačními fázemi popsanými níže ve spojitosti s dalšími novými stupnicemi, přičemž do každé fáze bylo zapojeno více než 250 informantů a informantek.

DĚTI A MLÁDEŽ

Shromážděný a utříděný soubor deskriptorů pro děti a mládež je k dispozici na webové stránce Referenčního rámce. Potřeba vytvořit nástroje, které by lépe podporovaly sladění výuky a učení se dětí a mládeže s Re-

renčním rámcem, je všeobecně uznávaná. Od souběžného navrhování a kalibrace nových deskriptorů pro děti a mládež v rámci tohoto projektu bylo záměrně upuštěno, protože jsou z velké části odvozeny z modelových deskriptorů Referenčního rámce a přizpůsobeny věku a kontextu. Navíc odborníci a odbornice ze všech členských států již při navrhování a validaci Evropských jazykových portfolioů pro děti a mládež odvedli hodně práce. Deskriptory pro děti a mládež byly proto shromážděny a utříděny do souborů deskriptorů, které se dále rozdělují do dvou hlavních věkových skupin (7–10 let a 11–15 let) zastoupených ve většině dostupných validovaných vzorků EJP.

Projekt sdružuje reprezentativní výběr deskriptorů EJP pro děti a mládež z řady členských států Rady Evropy, není však zcela vyčerpávající. Užívá při tom zejména materiály vybrané z akreditovaných modelů banky EJP Rady Evropy a/nebo vzorků uvedených na webové stránce Rady Evropy spolu s deskriptory pro hodnocení dětí a mládeže dodaných Cambridge Assessment English. Ty byly jednotlivě sladěny s modelovými deskriptory z roku 2001 podle úrovně a zároveň byly identifikovány významné shody mezi deskriptory pro děti a mládež a modelovými deskriptory Referenčního rámce. Vše bylo předloženo poradnímu panelu expertů a expertek pro recenzní řízení k dokumentu. Cílem takto shromážděného a utříděného souboru a jeho přizpůsobení dané cílové skupině je dále podpořit vývoj kurikul, portfolioů a nástrojů hodnocení pro děti a mládež s ohledem na celoživotní vzdělávání vedoucí ke kompetencím popsáním v Referenčním rámci.

Kromě toho byly do dokumentu zahrnuty rozšířené modelové deskriptory, aby pedagogové a pedagožky mohli zvážit jejich relevanci pro programy pro děti a mládež. Rovněž tam byly připojeny doporučující posudky týkající se navrhované relevance každého z rozšířených modelových deskriptorů Referenčního rámce pro obě věkové skupiny. Tyto posudky schválila také poradní skupina v recenzním řízení a během samostatného konzultačního workshopu.

Deskriptory⁵¹ jsou představeny ve dvou dokumentech, pro každou věkovou skupinu jeden. Deskriptory jsou představeny po úrovních, počínaje Pre-A1, v dokumentech s identickou strukturou. Dochází zde k vyřazení irelevantních modelových deskriptorů Referenčního rámce, u nichž bylo vyhodnoceno, že zjevně přesahují typické kognitivní a společenské schopnosti nebo schopnosti založené na zkušenostech dané věkové skupiny (zejména na vyšších úrovních). Dokumenty tedy ukazují, který deskriptor Referenčního rámce je vztažen k deskriptorům pro děti a mládež a pokud ještě žádné příklady deskriptorů pro děti a mládež nejsou k dispozici, současně označuje relevanci tohoto deskriptoru Referenčního rámce pro danou věkovou skupinu. Kromě toho jsou v jednom archivovaném dokumentu uchovány všechny zmapované deskriptory společně pro obě věkové skupiny uspořádané podle stupnic.

51. Banka doplňkových deskriptorů, www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors.

```

graph TD
    A{{Přípravné práce}} --> B[Vývoj]
    A --> C[Výchozí shromážděný a utříděný soubor validovaných deskriptorů pro EJP a hodnocení Užíší výběr 35 vyhodnocených/shromážděných a utříděných zdrojů z 19 členských států]
    B --> D[Kategorizace zdrojů]
    B --> E[Posouzení shody s modelovými deskriptory z roku 2001]
    D --> F[Konzultace s experty a expertkami]
    D --> G[Recenzní řízení k posouzení formátu shromážděného a utříděného souboru provedené řídícím výborem]
    F --> H[Doplnění o rozšířený soubor deskriptorů a posudky jejich relevance]
    G --> H
    H --> I[Kvalitativní validace]
    I --> J[Expertní konzultace]
    I --> K[Přepřacování / expertní workshop]
    J --> L[Separátní referenční dokumenty pro každou věkovou skupinu]
    K --> L
    L --> M[Finální aktualizace]
    L --> N[Nový shromážděný a utříděný soubor deskriptorů pro děti a mládež]
    M --> N
  
```

The flowchart illustrates the process for creating and updating the EJP descriptor database for children and adolescents. It begins with 'Přípravné práce' (Preparatory work), which leads to 'Vývoj' (Development) and the initial collection of descriptors. 'Vývoj' leads to 'Kategorizace zdrojů' (Categorization of sources) and 'Posouzení shody s modelovými deskriptory z roku 2001' (Assessment of conformity with model descriptors from 2001). 'Kategorizace zdrojů' leads to 'Konzultace s experty a expertkami' (Consultation with experts and expert groups) and 'Recenzní řízení k posouzení formátu shromážděného a utříděného souboru provedené řídícím výborem' (Review process for assessing the format of the collected and sorted database by the steering committee). 'Konzultace s experty a expertkami' leads to 'Doplnění o rozšířený soubor deskriptorů a posudky jejich relevance' (Supplementation with an extended database of descriptors and assessments of their relevance). 'Recenzní řízení...' also leads to 'Doplnění o rozšířený soubor deskriptorů a posudky jejich relevance'. 'Doplnění o rozšířený soubor deskriptorů a posudky jejich relevance' leads to 'Kvalitativní validace' (Qualitative validation). 'Kvalitativní validace' leads to 'Expertní konzultace' (Expert consultation) and 'Přepřacování / expertní workshop' (Revision / expert workshop). 'Expertní konzultace' leads to 'Separátní referenční dokumenty pro každou věkovou skupinu' (Separate reference documents for each age group). 'Přepřacování / expertní workshop' also leads to 'Separátní referenční dokumenty pro každou věkovou skupinu'. 'Separátní referenční dokumenty pro každou věkovou skupinu' leads to 'Finální aktualizace' (Final update) and 'Nový shromážděný a utříděný soubor deskriptorů pro děti a mládež' (New collected and sorted database of descriptors for children and adolescents). 'Finální aktualizace' also leads to 'Nový shromážděný a utříděný soubor deskriptorů pro děti a mládež'.

Přípravné práce

Vývoj

Kvalitativní validace

Finalizace

Výchozí shromážděný a utříděný soubor validovaných deskriptorů pro EJP a hodnocení
Užíší výběr 35 vyhodnocených/shromážděných a utříděných zdrojů z 19 členských států

Posouzení shody s modelovými deskriptory z roku 2001
Provedeno hlavním výzkumníkem či výzkumníci podle validovaných úrovní deskriptorů pro děti a mládež

Expertní konzultace
Recenzní řízení pro slášení deskriptorů pro děti a mládež a posudky jejich relevance

Separátní referenční dokumenty pro každou věkovou skupinu
Úvodní kapitola
Nové rozřazení deskriptorů podle úrovně spíše než podle stupnice
Archivovaná verze ponechává obě věkové skupiny rozřazené podle stupnic

Kategorizace zdrojů
Zdroje upraveny podle věkových skupin

Recenzní řízení k posouzení formátu shromážděného a utříděného souboru provedené řídícím výborem
Provedeno expertní autorskou skupinou pro rozšířený soubor deskriptorů Referenčního rámce

Přepřacování / expertní workshop
Aktualizace přizpůsobení, posudky relevance a komentářů

Finální aktualizace
Úpravy konečných verzí dokumentu odrážející validované změny v rozšířeném souboru modelových deskriptorů Referenčního rámce

Konzultace s experty a expertkami
Finalizace relevantních věkových skupin

Doplnění o rozšířený soubor deskriptorů a posudky jejich relevance
Zhodnocení relevance rozšířených deskriptorů pro každou věkovou skupinu

Nový shromážděný a utříděný soubor deskriptorů pro děti a mládež

Konceptuální přístup k mediaci

Při vývoji nových stupnic se pozornost zaměřila na mediaci, pro jejíž aspekty je nyní k dispozici 23 stupnic deskriptorů (18 pro činnosti spojené s mediací; 5 pro strategie spojené s mediací). Přístup k mediaci je širší než v Referenčním rámci z roku 2001, kde byla mediace představena v oddíle 2.1.3 jako čtvrtá kategorie komunikačních jazykových činností vedle recepce, interakce a produkce.

Tento popis je dále rozvinut v oddíle 4.4.4 Referenčního rámce z roku 2001:

Vývoj a validace rozšířených modelových deskriptorů ► Strana 267

Text Referenčního rámce z roku 2001 se zaměřuje na přenos informací a na činnost prostředníka či prostřednice jak v jednom jazyce, tak mezi jazyky.

Konceptuálně má přístup použitý v tomto projektu blíže k přístupu, který v souladu s širší oblastí vzdělávání přijali Coste a Cavalli ve svém textu pro Radu Evropy z roku 2015 „[Education, mobility, otherness – The mediation functions of schools](#)“ (Coste and Cavalli 2015). Ucelená konceptualizace mediace je popsána v dokumentu „[Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR](#)“ (North and Piccardo 2016). Při vývoji kategorií pro mediaci použila Autorská skupina rozlišení Costeho a Cavalli mezi:

- ▶ „vztahovou mediací“: proces navazování a zvládání mezilidských vztahů vedoucí k vytvoření pozitivního a kolaborativního prostředí (bylo pro ni vytvořeno šest stupnic),
- ▶ „kognitivní mediací“: proces usnadňující přístup ke znalostem a konceptům, zejména v případech, kdy jedinec není schopen se k nim dostat přímo, ať už kvůli novosti a neobeznámenosti s koncepty a/nebo kvůli jazykové či kulturní bariéře.

Je však téměř nemožné provádět kognitivní mediaci, aniž by byly zohledněny vztahové aspekty s ní spojené. Skutečná komunikace vyžaduje holistickou integraci obou aspektů. Z tohoto důvodu jsou stupnice pro mediaci uváděny v praktičtějším rozdělení do čtyř skupin:

- ▶ mediace textu;
- ▶ mediace konceptů;
- ▶ mediace komunikace;
- ▶ strategie spojené s mediací.

Nakonec úvahy o mezijazykové a kulturní mediaci vedly k zájmu o schopnost využívat plurilingvní nebo plurikulturní repertoár, pro něž byly vytvořeny tři další stupnice:

- ▶ využití plurikulturního repertoáru;
- ▶ plurilingvní porozumění;
- ▶ využití plurilingvního repertoáru.

Cílem vývoje deskriptorů pro plurilingvní a plurikulturní kompetenci v návaznosti na úroveň Referenčního rámce je povzbudit vyučující k tomu, aby do plánování výuky zahrnuli také osvojování plurilingvní a plurikulturní kompetence, která odpovídá úrovni jejich studentů a studentek.

POUŽITÁ METODOLOGIE

Projekt následoval a dále rozšířil metodologie použité Brianem Northem a Güntherem Schneiderem v původním výzkumném projektu zaměřeném na deskriptory Referenčního rámce ve Švýcarsku. Postupoval podle podobného výzkumného plánu se smíšeným výzkumným designem s kvalitativním a kvantitativním vývojem, jak je shrnuto na obrázku 12. Po rozsáhlém přehledu relevantní literatury následovala intuitivní autorská fáze tvorby s využitím zpětné vazby poradního panelu. Mezi únorem 2015 a únorem 2016 následovaly tři fáze validačních aktivit, jichž se zúčastnilo přibližně 1000 osob. Po validaci mezi červencem 2016 a únorem 2017 následovala tři kola konzultací a pilotáž probíhala mezi lednem 2017 a červencem 2017.

Metodologie vývoje a validace nových stupnic se shodovala s metodologií použitou při původním švýcarském výzkumu (viz Příloha B Referenčního rámce z roku 2001), ale ve větším měřítku. Podobně jako původní výzkum měl projekt tři rozsáhlé fáze:

- ▶ úvodní výzkum a vývoj (intuitivní fáze);
- ▶ kontrola a zlepšování kategorií a kvality deskriptorů (kvalitativní fáze);
- ▶ kalibrace nejlepších deskriptorů na matematické stupnici a potvrzení hranic mezi úrovněmi (kvantitativní fáze).

Výše zmíněné úkoly se odehrály mezi lednem 2014 a březnem 2016 a po nich následovaly konzultace a pilotáž.

PŘÍPRAVNÉ PRÁCE

Prvním krokem bylo shromáždění existujících nástrojů a odborných článků týkajících se mediace; v tomto bodě byly přeloženy do angličtiny deskriptory pro mediaci z Profile Deutch a některých dalších zdrojů. Během řady setkání s Danielem Costem a Marisou Cavalli, autory „[Education, mobility, otherness – The mediation functions of schools](#)“ (Coste and Cavalli 2015), byl vyvinut soubor výchozích kategorií a byla shromážděna a navržena

pracovní verze výchozího souboru deskriptorů pro mediaci textu a mediaci konceptů. Hlavní kategorie, do nichž byly stupnice v počátečních fázích seskupeny, byly následující:

- ▶ kognitivní mediace (usnadňování přístupu ke znalostem, povědomí a schopnostem);
- ▶ interpersonální mediace (navazování a udržování vztahů; určování rolí a konvencí za účelem zvyšování vnímavosti, vyhýbání se / vyřešení konfliktu a vyjednávání kompromisu);
- ▶ textová mediace (předávání informací a argumentace: vyjasňování, shrnutí, překládání atd.)

Úplný výchozí soubor zahrnoval také řadu pracovních návrhů stupnic pro aspekty institucionální mediace (např. začlenění nově příchozích, jednání se zainteresovanými subjekty jako jsou instituce, rozvoj a udržování institucionálních vztahů), společně s řadou stupnic týkajících se různých aspektů mediace ze strany vyučujících – oba aspekty odrážejí zaměření Costeho a Cavalli na mediační roli škol. Na prvním konzultačním setkání v červenci 2014 však bylo dosaženo shody na tom, že tyto stupnice ve skutečnosti recyklují aspekty interakce a produkce, které jsou již v Referenčním rámci obsaženy, spíše než že by přinášely něco nového. Z tohoto důvodu se vývoj zaměřil na výše zmíněné kategorie konceptuální, mezilidské a textové mediace. Soubor byl přepracován pro potřeby expertního setkání, z něhož v září 2014 vznikla Autorská skupina.

VÝVOJ

Autorská skupina poté provedla podrobný přehled literatury a během řady setkání mezi zářím 2014 a únorem 2015 původní soubor přepracovala. Menší skupiny pracovaly na online interakci, plurilingvních / plurikulturních kompetencích a zvukové stránce jazyka. Práce na plurilingvních a plurikulturních kompetencích přirozeně vyplynula z úvah o mezijazykové mediaci, zejména v roli prostředníků a prostřednic. Práce na zvukové stránce jazyka byla zahájena, protože stávající stupnice pro ovládání zvukové stránky jazyka v Referenčním rámci z roku 2001 jako jediná mezi jeho modelovými deskriptory nepřímo stanovovala rodilé mluvčí jako referenční bod a nastavovala nerealistická očekávání (B2: „Osvojil/a si přirozenou výslovnost a intonaci“). To bylo považováno za neslučitelné s plurilingvní perspektivou. Poradní panel úzce podporoval práci Autorské skupiny prostřednictvím vstupních materiálů a zpětné vazby. V únoru 2015 byl pro první kolo validace připraven soubor 427 návrhů deskriptorů pro online interakci, činnosti a strategie spojené s mediací a pro plurilingvní / plurikulturní kompetence. Protože práce na plurilingvních / plurikulturních kompetencích a zvukové stránce jazyka začala později, byly v tomto okamžiku zahrnuty jen některé z deskriptorů pro plurilingvní a plurikulturní kompetence a pro zvukovou stránku jazyka žádné. Deskriptory pro zvukovou stránku jazyka byly nejprve vyzkoušeny na workshopu v červnu 2015 a při konzultacích s experty a expertkami na fonologii.

KVALITATIVNÍ VALIDACE

V této fázi bylo přizváno 137 institucí, aby se podílely na validaci. Tato první fáze v těchto institucích probíhala od února do března 2015 během kontaktních workshopů, jichž se zúčastnilo téměř 1000 osob. Jednalo se o systematictější verzi úkolu, který byl použit na 32 workshopech v rámci původního výzkumného projektu týkajícího se deskriptorů Referenčního rámce. Účastníci a účastnice diskutovali ve dvojicích o přibližně 60 deskriptorech pro tři až pět souvisejících oblastí, rozhodovali se, kterou oblast popisují, hodnotili je z hlediska (a) srozumitelnosti, (b) pedagogické relevance a (c) vztahu k používání jazyka v reálném světě, a navrhovali, jak je formulovat lépe. Následně bylo vyřazeno asi 60 deskriptorů, včetně jedné celé stupnice. Velké množství dalších deskriptorů bylo přeformulováno, většinou zkráceno, a na návrh účastníků a účastnic workshopu byly vytvořeny pracovní verze dvou nových stupnic („Tlumočení a překlad psaného textu“; „Rozložení složitých informací“). Některé detaily odstraňované z deskriptorů byly právě tehdy zahrnuty do příkladů pro různé oblasti (viz Příloha 5). Kvalitativní validace zvukové stránky jazyka, již se online při stejných (známých) činnostech zúčastnilo 250 účastníků a účastnic, proběhla téhož roku až mnohem později, v listopadu a prosinci 2015.

KVANTITATIVNÍ VALIDACE

Do další fáze se zapojilo 189 institucí s 1294 účastníky a účastnicemi ze 45 zemí. Každá zúčastněná instituce opět zorganizovala kontaktní workshop. Účastníci a účastnice nejprve absolvovali obeznávací aktivity, které se podobaly aktivitám doporučeným v manuálu Rady Evropy nazvaném „[Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment \(CEFR\) – A Manual](#)“ (Rada Evropy 2009). Poté se zapojili do standardizačního workshopu, na němž individuálně a po diskuzi přiřazovali návrhy deskriptorů k úrovním Referenčního rámce. K tomuto účelu byla použita plná škála pásem jazykové způsobilosti Referenčního rámce z původního výzkumu deskriptorů (= 10 pásem od Pre-A1 po C2). Účastníci a účastnice zapisovali svá rozhodnutí do vytištěného PDF dokumentu a teprve až na závěr zadávali do online dotazníku dobře zvážena, finální rozhodnutí, k nimž dospěli individuálně.

V rámci analýzy byly nejprve vypočteny procentuální podíly respondentů a respondentek, kteří dané deskriptory přiřadili k jednotlivým úrovním a podúrovním. Následně byla provedena škálovací analýza podle Raschova modelu, stejně jako v původním projektu deskriptorů Referenčního rámce. K provedení Raschovy analýzy je zapotřebí matice propojených dat a každá položka (zde deskriptor) by měla mít v ideálním případě 100 odpovědí. Tento cíl byl u všech stupnic deskriptorů splněn: nejnížší počet respondentů a respondentek pro každou jednotlivou stupnici byl 151 a nejvyšší 273.

Matice tohoto typu byla použita pro každou z validačních fází s cílem přiřadit kategorie deskriptorů skupinám, o nichž se vědělo, že se o dané kategorie zajímají. Výhodou Raschovy analýzy bylo: zaprvé identifikace a vyřazení nefunkčních deskriptorů, a rovněž účastníků a účastnic, kteří nedokázali úkol dokončit, a za druhé přiřazení aritmetické hodnoty ke každému deskriptoru. Tuto hodnotu pak bylo možné převést na stupnici, která se stala základem deskriptorů vydaných v Referenčním rámci z roku 2001, z nichž se některé staly jeho „kotevními položkami“.

O výsledcích předběžné kvantitativní analýzy se diskutovalo na konzultačním setkání v červenci 2015, po němž bylo vypuštěno 36 deskriptorů a přibližně polovina přesunuta k nové kalibraci, většinou po úpravách. Hlavním problémem byl nedostatek deskriptorů pro úrovně A1 a A2 pro mediaci a plurilingvní / plurikulturní kompetenci. Před následující fází proto bylo vynaloženo úsilí o vyvinutí jejich pracovní verze.

Mezi říjnem a prosincem 2015 pak probíhal hlavní kvantitativní sběr dat prostřednictvím online průzkumu vedeného v angličtině a francouzštině. Tentokrát respondenti a respondenty individuálně odpovídali na otázku: „Dokázal/a byste vy osobně nebo osoba, na niž myslíte, udělat, co je popsáno v tomto deskriptoru?“ Byli vyzváni, aby odpověděli třikrát: za své vlastní různé plurilingvní identity a/nebo za osoby, které dobře znají (partneři a partnerky, děti atd.), což vedlo k získání 3503 použitelných odpovědí od přibližně 1500 osob. Šlo o lehce upravenou verzi úkolu již použitého při kalibraci deskriptorů zveřejněných v roce 2001. Spočíval v učitelském hodnocení, kdy vyučující pomocí deskriptorů hodnotili ve svých třídách reprezentativní vzorek studentů a studentek. Byly provedeny dvě analýzy: jedna globální se všemi deskriptory, a druhá, v níž každá z hlavních kategorií byla analyzována samostatně. O úrovni každého deskriptoru se poté rozhodovalo na základě všech dostupných informací.

V lednu 2016 následovala kvantitativní validace pro zvukovou stránku jazyka, které se zúčastnilo 272 osob. Připraveny byly dva úkoly: (a) přiřazování k úrovním a (b) hodnocení výkonu studentů a studentek na videozáznamu („Dokáže student či studentka na videu, co je popsáno v deskriptoru?“). Použity byly různé techniky standardizace, podrobnosti čtenáři a čtenářky naleznou opět v dokumentu „Phonological Scale Revision Process Report“ (Piccardo 2016).

Raschův model

Raschův model je pojmenován po dánském matematikovi Georgi Raschovi. Jedná se o nejpoužívanější model ze skupiny pravděpodobnostních modelů, které pracují s teorií latentních rysů (také nazývanou Teorie odpovědi na položku – angl. Item Response Theory, IRT). Model analyzuje, do jaké míry položka „zapadá“ do základního konstruktů (= latentního rysu), který je měřen. Na matematické stupnici také odhaduje jednak hodnoty obtížnosti (= jak obtížná je každá položka) a jednak hodnoty schopností (= jak kompetentní je daná osoba v příslušném rysu). Tento model se používá pro různé účely, ale dva z hlavních jsou:

- tvorba banky testových položek;
- analýza dotazníku.

K analýze dotazníků se používá varianta zvaná Model hodnotící stupnice (angl. Rating Scale Model, dále jen RSM). Vícerozměrná varianta RSM dokáže z úsudků hodnotitelů a hodnotitelek odstranit subjektivitu. Podrobné vysvětlení je k dispozici v referenčním dodatku k dokumentu „[Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment \(CEFR\) – A Manual](#)“ (Council of Europe 2009).

Hlavní výhoda Raschova modelu spočívá v tom, že na rozdíl od klasické testové teorie lze získané hodnoty zobecnit na jiné skupiny, které mohou být považovány za součást téže celkové populace (tzn. sdílejí v dostatečné míře stejné charakteristiky).

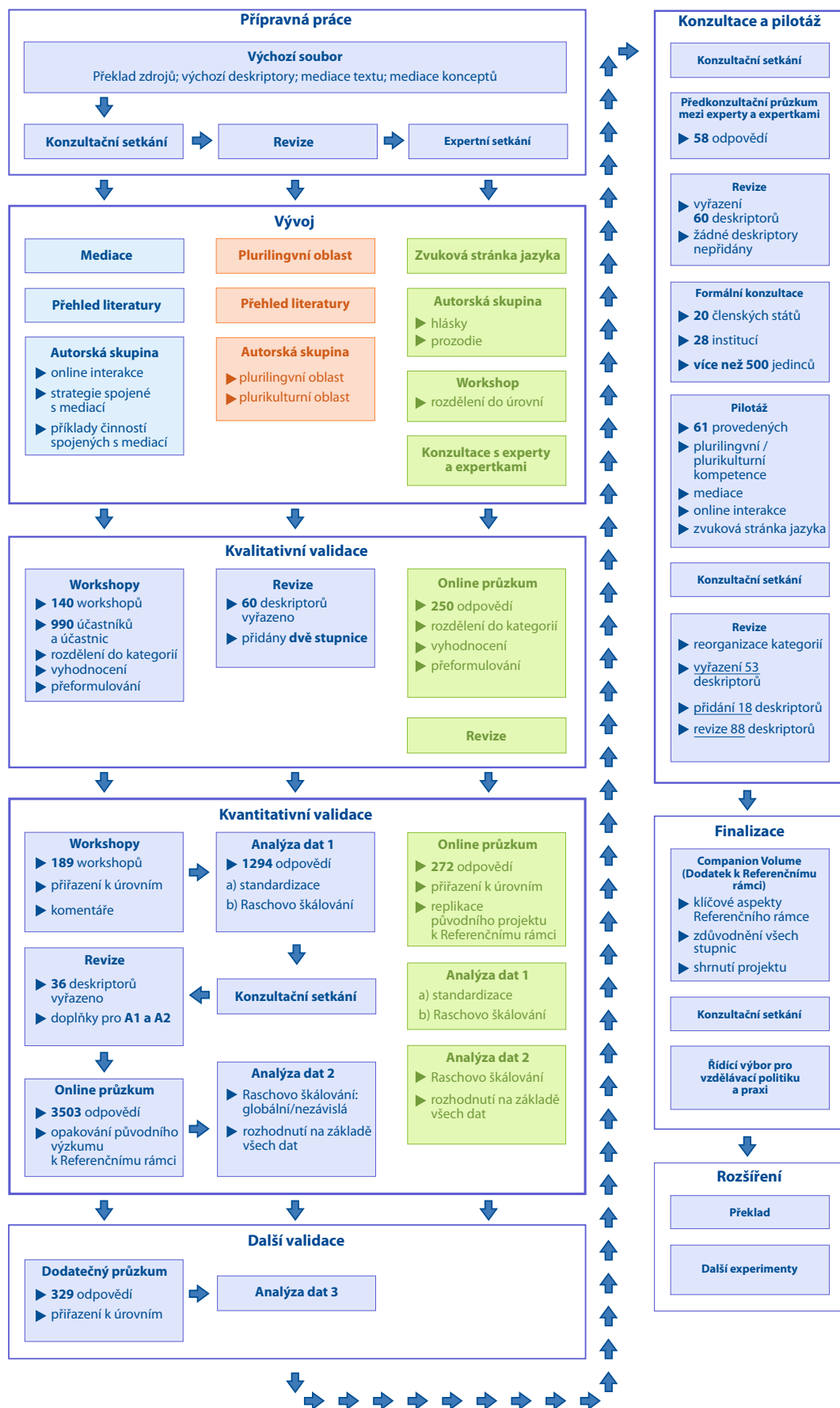
Díky objektivnímu škálování a potenciální zobecnitelnosti získaných hodnot stupnice je tento model obzvláště vhodným pro určování, na kterou úroveň se mají umístit deskriptory „co [student či studentka] dokáže“ na společné rámcové stupnici jakou jsou úrovně Referenčního rámce.

DALŠÍ VALIDACE PLURILINGVNÍ A PLURIKULTURNÍ KOMPETENCE

V únoru 2016 byl proveden dodatečný průzkum, a to ze tří důvodů. Zaprvé se jednalo o příležitost zahrnout deskriptory pro strategie spojené s recepcí a plurilingvní porozumění, z větší části převzaté z [projektu MIRIADI](#);⁵² zadruhé, úkol v hlavním online průzkumu pro plurilingvismus nefungoval dobře, takže se znovu provedl dodatečný průzkum s jiným úkolem; zatřetí to byla příležitost přidat další deskriptory pro plurikulturní kompetence, zejména na nižších úrovních. Průzkum byl proveden ve dvou zcela oddělených paralelních verzích. Jeden formulář vyplnilo 272 dobrovolníků a dobrovolnic z řad účastníků a účastnic projektu, druhý 62 expertů a expertek z oblasti plurilingvního vzdělávání. Výsledky byly následně porovnány a bylo zjištěno, že mezi nimi není žádný statisticky významný rozdíl. Kalibrace na úrovně byly také mimořádně kompatibilní s existující stupnicí Referenčního rámce z roku 2001 pro sociolingvistickou vhodnost.

52. www.miriadi.net/en/miriadi-plan.

Obrázek 19 – Vývojový design výzkumného projektu založeného na využití více metod

PROBLÉMY A ODPOVĚDI

Během konzultačních setkání a širších konzultací a pilotáže v letech 2016–17 účastníci a účastnice validačních aktivit z roku 2015 poskytli rozsáhlou zpětnou vazbu. Tento oddíl se zaměřuje na některé z klíčových problémů, jež v průběhu projektu vyvstaly, jakož i na způsob, jakým se k nim přistupovalo.

VZTAH STUPNIC PRO MEDIACI A STUPNIC REFERENČNÍHO RÁMCE Z ROKU 2001

Některé aspekty stupnic pro mediaci, zejména na nižších úrovních, připomínají druhy činností popsaných v již existujících stupnicích Referenčního rámce, a to navzdory skutečnosti, že se projekt zaměřoval na vytvoření deskriptorů pro činnosti a strategie, které stupnice deskriptorů Referenčního rámce z roku 2001 nepokrývaly. Hlavním důvodem je, že některé aspekty mediace v nyní přijímaném širším pojetí jsou již obsaženy ve stupnicích modelových deskriptorů vydaných v roce 2001. Například nové stupnice v rámci „Mediace textu“ pro „Předávání konkrétních informací“, „Vysvětlování dat“ a „Zpracování textu“ jsou rozpracováním konceptů představených v existující stupnici pro „Zpracování textu“ pod „Textem“ v oddíle 4.6.3 Referenčního rámce z roku 2001. Podobně stupnice, které se zabývají zejména skupinovou interakcí v „Usnadňování kolaborativní interakce mezi řadovými členy a členkami skupiny“, „Spolupráci na vytváření významu“ a „Podpoře koncepční promluvy“ jsou v mnoha směrech rozpracováním konceptů z existující stupnice pro „Strategie spolupráce pod strategiemi spojenými s interakcí“. To podtrhuje obtížnost jakéhokoli systému kategorizace. Nikdy bychom neměli podceňovat skutečnost, že kategorie jsou praktické, vymyšlené konstrukty, které usnadňují interpretaci svět. Nemají jasné hranice a nevyhnutelně se překrývají.

MEZIJAZYKOVÁ MEDIACE

V dřívějších verzích deskriptorů se experimentovalo s různými formulacemi ve snaze tento aspekt zohlednit. Jasné rozlišení se však ukázalo jako značně obtížné. „Mateřský jazyk“ a „první jazyk“ a „jazyk školní výuky“ nejsou často synonyma, a dokonce i výrazy jako „výchozí jazyk“ a „cílový jazyk“ se ukázaly jako matoucí (například pokud při mediaci z jiného jazyka může někdo vystupovat jako mediátor či mediátorka do mateřského jazyka; druhý jazyk je v takovém případě výchozím jazykem a mateřský jazyk je pak cílovým). Snahy zohlednit tyto varianty mimo jiné způsobily, že se v jednu chvíli soubor deskriptorů zbytečně ztrojnásobil. Přitom se jednalo o velmi drobné změny ve formulacích.

Projektová skupina se proto rozhodla, že se podobně jako u modelových deskriptorů z roku 2001 bude kalibrovat vnímaná obtížnost funkční jazykové schopnosti bez ohledu na to, o jaké jazyky se jedná. Doporučuje se, aby uživatel či uživatelka v rámci úpravy deskriptorů pro praktické použití dané jazyky specifikoval/a.

Stupnice pro „Mediaci textu“ obsahují odkaz na „jazyk A“ a „jazyk B“, což jsou široké pojmy pro zdroje komunikace a komunikační výstupy, jež jsou předmětem mediace. V poznámkách je uvedeno, že mediace může probíhat v rámci jednoho jazyka nebo mezi jazyky, varietami jazyka nebo funkčními styly (registry) (nebo v jakékoli jejich kombinaci) a že uživatel či uživatelka může určit, kterých konkrétních jazyků se to týká. Stejně tak uživatel či uživatelka může uvést příklady relevantní pro vlastní kontext, inspirované třeba příklady uvedenými v příloze 5 pro čtyři oblasti užívání jazyka: veřejnou, osobní, profesní a vzdělávací.

Například první deskriptor ve stupnici pro „Předávání konkrétních informací v mluveném projevu nebo ve znakovém jazyce“:

Dokáže (v jazyce B) vysvětlit relevanci určitých informací nalezených v konkrétní části dlouhého složitého textu (v jazyce A).

může být přetvořen do podoby:

Dokáže vysvětlit ve francouzštině relevanci určitých informací nalezených v konkrétní části dlouhého složitého textu v angličtině (např. ve článku, na webové stránce, v knize, při rozhovoru při přímém kontaktu / online, které se týkají současného dění nebo oblasti osobní záliby nebo zájmu).

nebo pokud se to týká komunikace v rámci jednoho cílového jazyka:

Dokáže vysvětlit relevanci určitých informací nalezených v konkrétní části dlouhého složitého textu (např. ve článku, na webové stránce, v knize, při rozhovoru při přímém kontaktu / online, které se týkají současného dění nebo oblasti osobní záliby nebo zájmu).

Všechny deskriptory pro mediaci textu zahrnují integrované dovednosti, směsici recepce a produkce. Důraz není kladen na recepci, pro kterou v Referenčním rámci stupnice již existují. Úroveň, na níž jsou deskriptory kalibrovány, odráží požadovanou úroveň zpracování a produkce. Pokud se recepce a produkce odehrávají v různých jazycích, pak úroveň představovaná deskriptorem odpovídá úrovni potřebné pro zpracování a vyjádření původního sdělení v cílovém jazyce (v cílových jazycích).

OBECNÉ A KOMUNIKAČNÍ JAZYKOVÉ KOMPETENCE

V každé stupnici deskriptorů Referenčního rámce deskriptory na určité úrovni definují, čeho lze obstojně dosáhnout, pokud má uživatel či uživatelka / student či studentka v daném jazyce (jazycích) komunikační jazykovou kompetenci (Referenční rámec 2001, podkapitola 5.2), jež odpovídá dané úrovni Referenčního rámce. To vše za předpokladu, že dotyčná osoba má také vlastnosti, znalosti, kognitivní vyspělost a zkušenosti – tedy obecné kompetence (Referenční rámec 2001, podkapitola 5.1) nezbytné k úspěšnému zvládnutí této úrovně. Stupnice Referenčního rámce jsou určeny k profilování schopností. Je málo pravděpodobné, že by všichni uživatelé a uživatelky, kteří jsou globálně na úrovni B1, byli schopni udělat přesně, co je definováno na úrovni B1 ve všech stupnicích Referenčního rámce, ani více, ani méně. Je mnohem pravděpodobnější, že osoby s celkovou úrovní B1 budou ve skutečnosti v některých činnostech na úrovni A2 nebo A2+ a v jiných činnostech B1+, nebo dokonce B2, v závislosti na osobním profilu obecných kompetencí, který zase závisí na věku, zkušenostech atd. To je případ mnoha existujících stupnic deskriptorů Referenčního rámce z roku 2001, které se týkají kognitivních schopností jako „Zápis poznámek“, „Čtení s cílem získat informace a argumenty“, „Formální diskuze (schůze)“, „Souvislý monolog: promluva před různým typem publika“ a vypracování „Zpráv a esejí“. Stejně tak je tomu u mnoha činností souvisejících s mediací. Některé ze stupnic patřících do mediace textu (např. „Zpracování textu“) nebo do strategií spojených s mediací („Zestručnění textu“) zahrnují činnosti vyžadující určitý stupeň kognitivní důmyslnosti, který nemusí být pro všechny stejný. Stupnice pro mediaci komunikace kromě toho vyžadují mezilidské dovednosti, jež se, částečně kvůli zkušenostem, nevyskytují stejně.

Podobně tomu je v případech profilů uživatelů a uživatelky / studentů a studentek, jež se např. na úrovni B1 budou značně lišit v souvislosti s „Využitím plurilingvního / plurikulturního repertoáru“. Závisí to na osobních trajektoriích a zkušenostech a kompetencích, které na své cestě získali. Přístup zvolený v deskriptorech proto spíše uznává, že individuální rozdíly jsou klíčovým faktorem přispívajícím k jedinečným profilům komunikační schopnosti uživatele či uživatelky, než aby se snažil vliv těchto individuálních rozdílů potlačovat.

OBECNÉ A KOMUNIKAČNÍ JAZYKOVÉ KOMPETENCE PŘI VYUŽITÍ PLURILINGVNÍHO REPERTOÁRU

Podobně jako u mediace zahrnuje používání vlastního plurikulturního repertoáru řadu obecných kompetencí (Referenční rámec 2001, kapitola 5.1), obvykle v úzkém spojení s pragmatickými a sociolingvistickými kompetencemi (Referenční rámec 2001, oddíl 5.2.2 a 5.2.3). Podobně jako ve stupnicích pro mediaci a mnoha dalších stupnicích Referenčního rámce i v této stupnici, tedy vstupují do hry jiné než jazykové kompetence. Jak vysvětluje Referenční rámec z roku 2001, hranice mezi znalostí světa, sociokulturními znalostmi a interkulturním povědomím ve skutečnosti nejsou jasné. Stejně nejasné jsou i hranice mezi praktickými dovednostmi a znalostmi zahrnujícími sociální dovednosti a sociokulturními znalostmi nebo interkulturními dovednostmi a znalostmi. Sociopragmatika se zabývá také aspekty těchto oblastí z více „lingvistického“ hlediska. Důležitější než případné přesahy mezi jednotlivými kategoriemi je skutečnost, že při vytváření významu v komunikační situaci uživatel či uživatelka / student či studentka všechny tyto různé aspekty zapojuje a slučuje s příslušnou komunikační jazykovou kompetencí. Někteří uživatelé a uživatelky / studenti a studentky jsou toho schopni lépe než jiní, a to v míře, kterou jim daná úroveň jazykové způsobilosti umožňuje, snad i díky odlišným dispozicím a zkušenostem.

KONZULTACE A PILOTÁŽ

Výše popsáný vývoj a validaci následoval proces konzultací a pilotáže ve třech fázích:

- ▶ expertní workshop;
- ▶ předkonzultační online průzkum mezi experty a expertkami;
- ▶ formální konzultace.

Deskriptory byly revidovány po setkání s experty a expertkami Rady Evropy v červnu 2016 a detailním předkonzultačním online průzkumem mezi experty a expertkami na Referenční rámec v létě 2016. Poté od října 2016 do února 2017 proběhla formální konzultace v angličtině a francouzštině. Souběžně se uskutečnily dva paralelní průzkumy mezi jednotlivci a institucemi. Průzkum vyplnilo asi 500 jednotlivých informantů a informantek

a řada prizvaných institucí a agentur zabývajících se kurikulem a hodnocením. Respondenti a respondentky byli mimo jiné požádáni, aby uvedli, do jaké míry považují jednotlivé nové stupnice za užitečné, a byli vyzváni, aby se k deskriptorům vyjádřili. Všechny nově navržené stupnice považovalo za užitečné nebo velmi užitečné 80 % respondentů a respondentek s tím, že spíše kladně se vyjadřovaly instituce a agentury. Nejoblíbenější nové stupnice se týkaly mediace textu, spolupráce v malých skupinách a online interakce. Názory jednotlivců a institucí se značně rozcházel v případě dvou stupnic: „Online transakce a spolupráce zaměřená na dosažení cíle“ a „Využití plurilingvního repertoáru“. Zatímco 96 % institucí považovalo tyto dvě stupnice za užitečné nebo velmi užitečné, u jednotlivců to bylo pouze 81 až 82 %.

Během formální konzultace dvě třetiny respondentů a respondentek přivítaly skutečnost, že se stupnice deskriptorů pro mediaci posunuly mimo oblast klasické výuky moderních jazyků (směrem k Integrované výuce předmětu a cizího jazyka – CLIL, a jazyka školní výuky), přičemž více než 90 % jednotlivců i institucí s tím do jisté míry souhlasilo. Sešlo se mnoho připomínek a návrhů, které pomohly finalizovat formulace deskriptorů, názvy stupnic a způsob jejich prezentace.

Pilotáž probíhala od února do června 2017 a její výsledky i nadále ovlivňovaly formulaci a prezentaci stupnic deskriptorů. Naprostá většina účastníků a účastnic pilotáže vybrala deskriptory z relevantních stupnic s cílem poskytnout informace k tvorbě komunikačních úkolů do výuky. Následně vybrané deskriptory použili při pozorování, jak studenti a studentky jazyk používají. Zpětná vazba k deskriptorům byla velmi pozitivní a poskytla několik užitečných podnětů pro drobné úpravy. V rámci pilotáže se největší oblibě těšila spolupráce v malých skupinách, mediace textu a plurilingvní / plurikulturní kompetence. Obě stupnice deskriptorů pro online interakci byly také představeny během jedné z pilotáží v rámci samostatného průzkumu mezi 1175 italskými vyučujícími angličtiny, kteří absolvovali online kurz používání digitálních zdrojů.⁵³ Z těchto respondentů a respondentek 94,8 % považovalo deskriptory za velmi jasné nebo celkem jasné a 80,8 % uvedlo, že jejich použití pro sebehodnocení je velmi snadné nebo celkem snadné.

V době formálních konzultací byl členským státům Rady Evropy rovněž zaslán dotazník s otázkami ohledně používání Referenčního rámce v jejich zemích, obeznámenosti s podpůrnými materiály, které byly krátce předtím vytvořeny Divizí jazykové politiky Rady Evropy (Program jazykové politiky), včetně reakcí na nově navrhované stupnice deskriptorů. Členské státy byly rovněž vyzvány, aby navrhly instituce pro pilotáž. Výsledky byly velmi pozitivní, až na několik výhrad týkajících se používání Referenčního rámce ve vzdělávání budoucích učitelů a učitelek – pouze polovina respondentů a respondentek uvedla, že byl velmi užitečný. Podle očekávání oficiální dokumenty nejvíce odkazovaly k deskriptorům (83 % ve velké míře), úrovním (73 % ve velké míře) a akčně zaměřenému přístupu (63 % ve velké míře). A tyto prvky Referenčního rámce také byly nejčastěji zaváděny do praxe. Nejvíce pozitivních odpovědí na otázku, zda nové stupnice kvitují s povděkem, přišlo k plurilingvní / plurikulturní kompetenci (79 %), následovala online interakce (75 %), mediace (63 %) a literatura (58 %).

ZAČLENĚNÍ DESKRIPTORŮ PRO ZNAKOVÉ JAZYKY

Lidé, kteří se narodí jako neslyšící, si mohou osvojit znakový jazyk jako svůj první jazyk, pokud jim rodiče a vrstevníci a vrstevnice poskytnou vhodnou oporu. Znakové jazyky nejsou pouze formou komunikace založené na gestech, nejsou ani pouhým dalším prostředkem, jímž je vyjadřován mluvený jazyk. Lingvistický výzkum poskytl dostatek důkazů o tom, že znakové jazyky jsou svébytnými lidskými jazyky, stejně jako jazyky mluvené, a vykazují lingvistické rysy, prostředky, pravidla a omezení, které se vyskytují v mluveném jazyce. Tyto rysy zahrnují osvojování, zpracování, ztrátu jazyka a všechny další psychologické procesy a specifické jazykové reprezentace, jež se uplatňují i v mluvených jazycích.

Souběžně s výše uvedeným hlavním projektem byly vytvořeny deskriptory pro kompetence ve znakování, a to podle podobné metodiky, která byla použita v projektu na Univerzitě aplikovaných věd v Curychu (ZHAW), financovaném SNSF.⁵⁴ V rámci projektu byly identifikovány a kalibrované deskriptory pro produktivní a receptivní kompetence pro znakování. Jedná se o deskriptory, které se vztahují specificky ke znakovým jazykům a doplňují existující deskriptory Referenčního rámce.

Nicméně je třeba také mít na paměti, že deskriptory Referenčního rámce, které vyjadřují schopnost jednat v jazyce se vztahují na všechny lidské jazyky. Znakové jazyky se používají k provádění činností stejně jako mluvené jazyky, a stejné deskriptory lze tedy použít pro obě jazykové formy komunikace. Výsledkem toho je, že všechny deskriptory Referenčního rámce byly přeformulovány tak, aby byly z pohledu forem komunikace neutrální.

53. „Techno-CLIL 2017“, moderátorky: Letizia Cinganotto a Daniela Cuccurullo, <https://moodle4teachers.org/enrol/index.php?id=90>.

54. Rada Evropy by ráda poděkovala SNSF za poskytnutí částky přibližně €385 000, díky níž se mohl projekt uskutečnit.

Se zavedením Referenčního rámce vyvstává potřeba definovat společné cíle učení, kurikula a úrovně pro vzdělávání ve znakových jazycích. Referenční rámec se totiž také stále častěji používá k přípravě kurzů ve znakovém jazyce. Většina z neslyšících dětí (95 %) se narodí slyšícím rodičům, takže ačkoliv je komunita neslyšících malá, takové kurzy jsou velmi potřebné, a to nejen pro rodiny neslyšících dětí, ale také pro vzdělávací účely (tlumočníci a tlumočnice, neslyšící migranti a migrantky, nedoslýchaví, vyučující, lingvisté a lingvistky atd.). Navíc Referenční rámec začíná hrát roli v souvislosti se vzděláváním a kvalifikací vyučujících a tlumočnicků a tlumočnic znakového jazyka, především ve snaze o oficiální uznání znakových jazyků a kvalifikace odborníků a odbornic a osob z praxe, které pracují se znakovým jazykem. Iniciativa k začlenění deskriptorů pro znakový jazyk do Referenčního rámce se proto v komunitě neslyšících setkala s širokou podporou řady asociací.

Projekt zaměřený na znakový jazyk ZHAW⁵⁵ „Společný evropský referenční rámec pro znakové jazyky: vývoj deskriptorů pro švýcarsko-německý znakový jazyk“ se řídil jiným časovým rámcem, přičemž výzkum skončil v červnu 2019, tři roky po skončení hlavního projektu k deskriptorům. I v tomto případě se projekt zaměřený na znakový jazyk prováděl smíšenou metodou, vývojovým výzkumným designem, který kombinoval intuitivní, kvalitativní a kvantitativní analýzy. Protože je však komunita znakových jazyků malá, tento projekt probíhal v menším měřítku. Tři hlavní fáze projektu jsou znázorněny na obrázku 20.

Zvolený přístup byl založen výhradně na datech. Projekt ZHAW si nekladal za cíl přizpůsobit stávající deskriptory Referenčního rámce znakovému jazyku, nýbrž vytvořit deskriptory pro aspekty kompetencí ve znakování na základě studia videozáznamů zkušených znakových jazykářů. Ti byli natočeni při znakování různých typů textu a jejich výkony byly následně prodiskutovány na sérii workshopů s vyučujícími znakového jazyka. Autorská skupina projektu ZHAW pak na základě komentářů a analýz od vyučujících znakového jazyka formulovala deskriptory. Tak vznikl soubor více než 300 deskriptorů pro produktivní kompetence a 260 deskriptorů pro receptivní kompetence. Stejně jako u projektu k mediaci se v této fázi nezohledňovala úroveň: cílem bylo slovně zachytit významné aspekty kompetencí. A stejně jako u projektu k mediaci byly deskriptory zlepšovány v opakovaném procesu konzultací a workshopů.

Jednoduchý validační experiment v rámci projektu dále prokázal, že slyšící osoba, která nepoužívá znakový jazyk, a neslyšící osoby, jež nejsou vyučujícími, interpretovali úroveň, k níž deskriptor odkazuje, výrazně odlišně od neslyšících vyučujících. Proto byly deskriptory kalibrovány jen neslyšícími instruktory a instruktorkami znakového jazyka, kteří se buď jako neslyšícími narodili nebo jim byla komunitou přisouzena kompetence L1 na základě jejich znakování (videozáznam).

Deskriptory byly následně uspořádány do kategorií. Původním záměrem bylo vytvořit stupnice pro různé typy textů (narrativní, popisné, vysvětlující atd.).⁵⁶ Velmi mnoho deskriptorů však bylo označeno jako relevantní pro několik typů textů, protože se týkaly průřezových kompetencí. Nakonec proto během workshopu projektového týmu byly deskriptory uspořádány do souborů na základě podobnosti. Deskriptory byly rozříděny třemi samostatnými skupinami do setů, jež měly popisovat související kompetence. Následně se vyjednávalo o finálním rozdělení do kategorií. Charakteristiky každého souboru byly prozkoumány a vylepšeny, což vedlo k následujícímu definování kategorií pro devět stupnic:

Lingvistická kompetence

1. Repertoár ve znakovém jazyce (receptivní/produktivní)
2. Diagramatická přesnost (receptivní/produktivní)

Sociolingvistická kompetence

3. Sociolingvistická vhodnost a kulturní repertoár (receptivní/produktivní)

Pragmatická kompetence

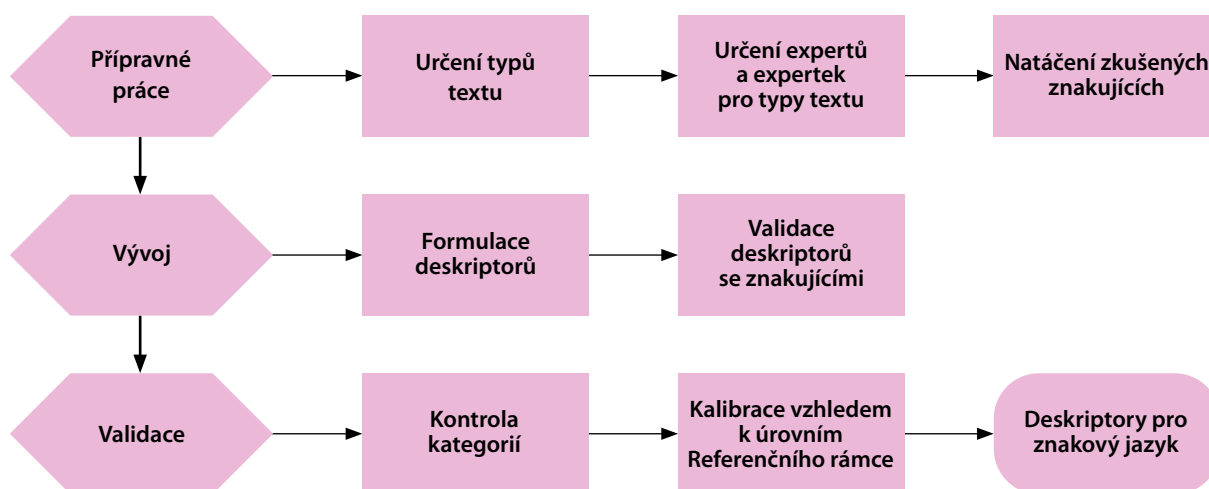
4. Struktura znakového textu (receptivní/produktivní)
5. Lokalizace a perspektivy (receptivní/produktivní)
6. Jazykové povědomí a interpretace (receptivní)
7. Vystupování a efekt (produktivní) (v němčině: Auftritt a Wirkung)

55. Autorská skupina Zurich University of Applied Sciences: Jörg Keller, Petrea Bürgin, Aline Meili and Dawei Ni.

56. Keller J. et al. (2017), „Auf dem Weg zum Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen (GER) für Gebärdensprachen. Empirie-basierte Bestimmung von Deskriptoren für Textkompetenz am Beispiel der Deutschschweizer Gebärdensprache (DSGS)“, Das Zeichen, No. 105, pp. 86–97; Keller J. et al. (2018), „Deskriptoren zur gebärdensprachlichen Textstrukturierung im GER für Gebärdensprachen“, Das Zeichen, No. 109, pp. 242–5. Keller J. (2019), „Deskriptoren für Textkompetenz in Gebärdensprachen“, in Barras M. et al. (eds), IDT 2017, Band 2. Berlin: ESV, pp. 111–117.

8. Rychlost zpracování (receptivní)
9. Plynulost ve znakování (produktivní)

Obrázek 20 – Fáze projektu zaměřeného na znakový jazyk

Poslední krok spočíval v kalibraci vzhledem k úrovním Referenčního rámce. K vytvoření stupnice deskriptorů byl použit Raschův model, podobně jako u projektů k mediaci a zvukové stránce jazyka a v původním projektu k deskriptorům Referenčního rámce. Tentokrát však data byla získána z videí znakovaných deskriptorů. Videi byla pro tento účel vytvořena jak v švýcarsko-německém znakovém jazyce, tak v Mezinárodním znakovém systému (MZS, angl. IS). Druhý jmenovaný jazyk je kontaktní lingua franca, která se v tomto případě používala pro znakovující z různých evropských zemí, kteří se projektu zúčastnili. Po úspěšném vyzkoušení hodnotící stupnice projektovou skupinou byli respondenti a respondenty v online průzkumu požádáni, aby stupeň obtížnosti, který daný deskriptor představuje, ohodnotili na čtyřbodové hodnotící škále od 1 (není obtížný) po 4 (velmi obtížný).

Celý soubor dat (N = 223) byl zkontrolován, zda se v něm nenachází jen velmi málo nebo žádná hodnocení, která byla následně odstraněna. Poté byly zkontrolovány velikosti vzorků a rozložení dokončených hodnocení pro dvě hlavní skupiny (švýcarskou a evropskou). Ve švýcarské skupině, N = 53, téměř všichni hodnotili všechny deskriptory z celého souboru s více než 300 deskriptory. V evropské skupině, N = 37, všichni účastníci a účastnice hodnotili podmnožinu všech deskriptorů, což vedlo k průměrnému počtu 15 hodnocení pro každý deskriptor⁵⁷ navíc k 53 ze švýcarsko-německé skupiny.

Jak bylo zmíněno výše při stručném popisu Raschova modelu, deskriptory budou přesněji přiřazeny k správné úrovni, pokud jsou z dat odstraněny osoby a položky, jejichž údaje nesouhlasí s modelem (protože jsou nepravděpodobné). Tento krok byl v tomto i v hlavním projektu dodržen.

Poslední krok spočíval ve stanovení hranice mezi úrovněmi Referenčního rámce na stupnici pro znakový jazyk. K usnadnění tohoto procesu byly do stupnice zahrnuty kalibrované deskriptory Referenčního rámce z roku 2001, které sloužily jako „kotevní položky“ pro transformaci vytvořené stupnice na matematické hodnoty, na nichž je založena stupnice Referenčního rámce. Pro vysvětlení tohoto procesu se mohou uživatelé a uživatelky odkázat na části o kvantitativní validaci v dokumentu „*Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR*“ (North and Piccardo 2016) a dokumentu „*Phonological Scale Revision Process Report*“ (Piccardo 2016). Na rozdíl od těchto dvou projektů však matematické hodnoty těchto „kotev“ Referenčního rámce z roku 2001 nebyly věrohodné, a to ani po odstranění nestabilních kotevních položek. Proto byla použita alternativní metoda standardizace založená na expertním posouzení.⁵⁸

57. Tyto hodnoty jsou sice malé, ale splňují minimální apriorní požadavky na 95% intervaly spolehlivosti pro parametry obtížnosti s přesností na ± 1 logit: viz Linacre J. (1994), „Sample size and item calibration stability“, Rasch Measurement Transactions Vol. 7, No. 4, p. 328. Standardní chyba měření je u deskriptorů pro znakové jazyky větší než u ostatních deskriptorů, ale kalibrace na škále je intuitivně smysluplná. V několika případech byly deskriptory v rámci chyby měření vzhledem k dalšímu pásmu jazykové způsobilosti přesunuty do tohoto sousedního pásma na základě společného odborného posouzení.

58. Použitá metoda byla variantou „metody záložek“ vysvětlené v „*Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR) – A Manual*“ (Council of Europe 2009).

FINALIZACE

Zpětná vazba získaná v různých fázích validace, konzultací a pilotáže mezi únorem 2015 a červnem 2017 byla velmi užitečná při identifikaci a odstraňování méně úspěšných deskriptorů a stupnic a při revizi formulací. Tento proces je zdokumentován v archivu, který je výzkumníkům a výzkumníciím dostupný na webové stránce Rady Evropy. Konečná verze deskriptorů zahrnutých v tomto dokumentu zohlednila veškerou obdrženou zpětnou vazbu.

Protože velmi mnoho deskriptorů bylo validováno pro určité úrovně některých stupnic, zejména B2, byla řada z nich z rozšířené verze modelových deskriptorů vyřazena, ačkoliv byly úspěšně validovány. Tyto deskriptory jsou k dispozici v příloze 8. Sama o sobě je tato nadbytečnost dobrá, protože podtrhuje koherenci kalibrace vzhledem k úrovním, ale není nutné zahrnovat všechny příslušné deskriptory do finalizovaných stupnic modelových deskriptorů Referenčního rámce. Později budou uvedeny jako doplňkové deskriptory v bance deskriptorů souvisejících s Referenčním rámcem, kterou lze nalézt na webové stránce Rady Evropy.

Příloha 7

DŮLEŽITÉ ZMĚNY V KONKRÉTNÍCH DESKRIPTORECH PUBLIKOVANÝCH V ROCE 2001

Všeobecná stupnice pro poslech porozumění ústnímu projevu	
C2	Dokáže snadno porozumět v podstatě Bez potíží rozumí jakémukoli živému nebo vysílanému mluvenému/znakovému projevu, který je podán v tempu rodilého mluvčího přirozeně rychlým tempem .
Porozumění konverzaci rodilých mluvčích jiných osob	
B2+	Dokáže se neztratit v živé konverzaci mezi rodilými mluvčími uživateli a užívatelkami / znakujícími cílového jazyka .
B2	Dokáže s určitým úsilím pochytit většinu toho, co se kolem něho/ní říká, ale může být pro něho/ni obtížné efektivně se zapojit do diskuze s několika rodilými uživateli a užívatelkami / znakujícími cílového jazyka, kteří vlastní jazyk nijak nepřizpůsobují.
Poslech Porozumění v roli přímého účastníka či účastnice v publiku při probíhající události	
C2	Dokáže sledovat odborné přednášky a prezentace obsahující vysoký stupeň kolokvialismy a regionální výrazy nebo neznámou terminologii.
Všeobecná stupnice pro porozumění čtenému	
C2	Dokáže porozumět a kriticky interpretovat v podstatě všem formám psaného jazyka typům psaných/znakovaných textů včetně abstraktních, strukturně složitých nebo literárních i neliterárních textů napsaných velmi kolokviálním jazykem.
Všeobecná stupnice pro ústní interakci	
B2	Dokáže se zapojovat do interakce natolik plynule a spontánně, že mu/jí to umožňuje celkem pravidelnou interakci a trvalé vazby s mluvčími/znakujícími cílového jazyka rodilými mluvčími , aniž by to pro některou ze stran znamenalo nadměrnou zátěž. Dokáže zdůraznit, čím jsou pro něj/ni osobní události nebo zážitky významné. Dokáže jasně zdůvodnit a obhájit vlastní stanoviska tím, že poskytne relevantní vysvětlení a argumenty.
Porozumění rodilému mluvčímu partnerovi či partnerce v komunikaci	
C2	Dokáže porozumět každému rodilému mluvčímu partnerovi či partnerce v komunikaci, i když se jedná o abstraktní a složitá témata odborné povahy mimo vlastní obor , pokud má možnost přizpůsobit se méně známé varietě jazyka nestandardnímu přízvuku nebo dialektu .
Rozhovor	
B2	Dokáže s uživateli a užívatelkami cílového jazyka rodilými mluvčími posilovat vazby, aniž by je vlastními vyjádřeními nechtěně pobavil/a či iritoval/a nebo aniž by se dané osoby musely chovat jinak než při rozhovoru s rodilým mluvčím jinými zkušenými mluvčími/znakujícími .
Neformální diskuze (se známými)	
B2+	Dokáže se neztrácet v živé diskuzi mezi rodilými mluvčími/znakujícími cílového jazyka.
B2	Dokáže s určitým úsilím pochytit většinu toho, co zazní v diskuzi, do níž není přímo zapojen/a, ale může mít potíže se účastnit diskuze s několika rodilými mluvčími / znakujícími cílového jazyka , kteří vlastní projev nijak neupravují.

Formální diskuze (schůze)	
C2	Dokáže ve formální diskuzi o složitých tématech obhájit vlastní stanovisko, jasné a přesvědčivě formulovat argumentaci, aniž by při tom znevýhodňoval/a rodilé mluvčí ostatní účastníky a účastnice .
V roli tazatele či tazatelky a dotazovaného či dotazované při interview či pohovoru	
C2	Dokáže nad míru dobře vést vlastní část dialogu, strukturovat promluvu a naprosto bez jakéhokoli úsilí se plynne a sebevědomě zapojovat do interakce jak v roli tazatele či tazatelky, tak dotazovaného či dotazované, aniž by při tom rodilé mluvčí ostatní účastníky a účastnice znevýhodňoval/a.
Sociolingvistická vhodnost	
C2	Dokáže účinně a přirozeně vystupovat jako mediátor či mediátorka mezi mluvčími/ znakujícími vlastní komunity jeho/jejího původu i jiných komunit a dokáže při tom zohlednit sociokulturní a sociolingvistické rozdíly.
C2	Uvědomuje si v podstatě všechny sociolingvistické a sociokulturní implikace jazyka používaného rodilými zkušenými mluvčími/znakujícími cílového jazyka a dokáže odpovídajícím způsobem reagovat.
B2	Dokáže udržovat vztahy s uživateli a uživatelkami cílového jazyka rodilými mluvčími , aniž by je nechtěně pobavil/a či iritoval/a, nebo vyžadoval/a, aby se k němu/ní chovali jinak než k rodilému mluvčímu jiným zkušeným mluvčím .
Mluvená Plynulost	
B2	Dokáže komunikovat s takovou mírou plynulosti a spontánnosti, která umožňuje vcelku pravidelnou interakci s uživateli a uživatelkami cílového jazyka rodilými mluvčími , aniž by to některou ze stran zatěžovalo.

DOPLŇKOVÉ DESKRIPTORY

Deskriptory v této příloze byly rovněž vyvinuty, validovány a kalibrovány v rámci stejného projektu jako deskriptory pro mediaci. K jejich vyřazení z rozšířených modelových deskriptorů vedl jeden z následujících tří důvodů: kvůli nadbytečnosti, kvůli nemožnosti vytvořit deskriptory pro dostatečný rozsah úrovní nebo kvůli připomínkám vzneseným v konzultačních fázích. Tyto deskriptory se stanou součástí banky doplňkových deskriptorů na webové stránce Rady Evropy.

STUPNICE

Tlumočení	
Poznámka: Jako vždy, když se jedná o mediaci mezi jazyky, uživatelé a uživatelky mohou doplnit deskriptor o specifikaci příslušných jazyků, jak to ilustruje příklad pro deskriptor na úrovni C2: <i>Dokáže téměř zcela přesně tlumočit simultánně i konsekutivně složitý formální jazykový projev v němčině do francouzštiny, věrně zprostředkovat význam vyjádřený mluvčí(m) a zohlednit při tom styl, funkční styl (registr) a kulturní kontext, aniž by něco vynechal/a nebo přidal/a.</i>	
C2	Dokáže téměř zcela přesně tlumočit simultánně i konsekutivně složitý formální jazykový projev, věrně zprostředkovat význam vyjádřený mluvčí(m) a zohlednit při tom styl, funkční styl (registr) a kulturní kontext, aniž by něco vynechal/a nebo přidal/a. Dokáže v neformálních situacích jasně, plynule a dobře strukturovaným jazykem tlumočit simultánně i konsekutivně jazykový projev týkající se široké škály obecných i odborných témat a při tom přesně zprostředkovat styl, funkční styl (registr) a jemné významové odstíny. Dokáže tlumočit simultánně i konsekutivně, zvládat při tom nepředvídatelné komplikace a nad rámec hlavního sdělení zprostředkovat mnoho nuancí a kulturních narážek, i když vyjadřování nemusí vždy odpovídat příslušným konvencím.
C1	Dokáže plynulým způsobem konsekutivně tlumočit jazykový projev týkající se široké škály témat osobního, akademického a profesního zájmu a jasně a výstižně při tom zprostředkovat důležité informace.
B2	Dokáže při interview či pohovoru vystupovat jako mediátor či mediátorka obsahu, zprostředkovat složité informace a přitáhnout při tom pozornost obou stran k doprovodným informacím a v případě potřeby klást upřesňující a doplňující otázky. Dokáže konsekutivně tlumočit uvítací projev, historku nebo prezentaci z vlastního oboru, pokud mu/jí k tomu mluvčí poskytne čas četnými přestávkami. Dokáže konsekutivně tlumočit jazykové projevy týkající se témat obecného zájmu a/nebo z vlastního oboru a předávat při tom důležitá sdělení a stanoviska, pokud mu/jí k tomu mluvčí poskytne čas četnými přestávkami, a v případě potřeby poskytne upřesnění. Dokáže při interview či pohovoru spolehlivě tlumočit a zprostředkovat podrobné informace a poskytnout podpůrné informace, i když může hledat výrazy a někdy musí požádat o vysvětlení některých formulací.

B1	Dokáže při interview či pohovoru tlumočit a zprostředkovat jednoduše formulované faktické informace, pokud se může předem připravit a pokud mluvčí vyslovují zřetelně každodenně používaným jazykem. Dokáže neformálně tlumočit témata osobního nebo aktuálního zájmu, pokud mluvčí vyslovují zřetelně ve spisovném jazyce a pokud může požádat o upřesnění a udělat pauzu, aby si promyslel/a formulaci.
A2	Dokáže neformálně tlumočit v každodenních situacích a zprostředkovat při tom základní informace, pokud mluvčí vyslovují zřetelně ve spisovném jazyce a pokud může požádat o zopakování nebo upřesnění. Dokáže neformálně tlumočit v každodenních předvídatelných situacích a předávat informace o osobních přáních a potřebách, pokud mu/jí mluvčí pomohou s formulací. Dokáže jednoduše tlumočit při interview či pohovoru a zprostředkovat při tom jednoduše formulované informace na známá témata, pokud se může předem připravit a pokud mluvčí vyslovují zřetelně. Dokáže jednoduchým způsobem naznačit, že někdo jiný by mohl pomoci s tlumočením.
A1	Dokáže pomocí jednoduchých slov a gest sdělit, jaké základní potřeby má třetí strana v konkrétní situaci.
Pre-A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

Ovládání zvukové stránky jazyka: rozpoznávání zvuků	
C2	Dokáže vědomě a vhodně začleňovat relevantní rysy regionálních a sociolingvistických variet výslovnosti.
C1	Dokáže rozpoznat rysy regionálních nebo sociolingvistických variet výslovnosti a vědomě začlenit ty nejvýraznější do vlastního mluveného projevu.
B2	Dokáže rozpoznat běžná slova, když jsou vyslovována v regionální(ch) varietě (varietách), jež se liší od té (těch), na něž je zvyklý/á.
B1	Dokáže rozpoznat, kdy jsou vlastní potíže s porozuměním způsobeny regionální varietou výslovnosti.

INDIVIDUÁLNÍ DESKRIPTORY

Online konverzace a diskuze	
C2	Dokáže přesně používat kolokvialismy, humorný jazyk, idiomatické zkratky a/nebo odborný funkční styl (registr), aby v online diskuzi zvýšil/a dopad vlastních komentářů.
C1	Dokáže přesně vyjádřit vlastní myšlenky a názory v online diskuzi týkající se složitého nebo odborného tématu, jež souvisí s vlastním oborem, a přesvědčivě prezentovat složitou argumentaci a reagovat na ni. Dokáže kriticky hodnotit online komentáře a diplomaticky vyjadřovat negativní reakce.
B2+	Dokáže využívat různá online prostředí k navazování a udržování vztahů a plynule při tom používat jazyk ke sdílení zkušeností či zážitků a rozvíjení interakce tím, že klade vhodné otázky.

B2	Dokáže v online diskuzi rozvíjet argumentaci, uvádět důvody pro a proti určitému názoru, i když se některé příspěvky mohou opakovat. Dokáže v osobních online příspěvcích vyjádřit míru emocí, zdůraznit osobní význam událostí a zážitků a pružně reagovat na dodatečné komentáře. Dokáže v online diskuzi vhodně zareagovat a napravit tím možná nedorozumění.
B1	Dokáže zahájit, udržovat a uzavřít jednoduché online konverzace na témata, která jsou mu/jí známá, i když s určitými pauzami v případě reakcí v reálném čase.
A2	Dokáže přidat online příspěvek o tom, jak se cítí nebo co dělá, a používá při tom zautomatizovaná spojení. Dokáže reagovat na další komentáře tím, že jednoduše poděkuje nebo se omluví.
Pre-A1	Dokáže online navázat základní společenský kontakt tím, že používá nejjednodušší každodenní zdvořilostní obraty pro pozdrav a rozloučení.

Online transakce a spolupráce zaměřené na dosažení cíle	
C1	Dokáže účinně zvládat problémy v komunikaci nebo kulturní rozdíly, které se objevují při online spolupráci nebo transakčních rozhovorech tím, že vhodně přizpůsobí funkční styl (registr).
A2+	Dokáže si s podporujícím partnerem či partnerkou v komunikaci online vyměňovat základní informace s cílem vyřešit problém nebo jednoduchý společný úkol.

Vytváření pozitivní atmosféry	
B2	Dokáže vytvořit podpůrné prostředí pro sdílení nápadů a praxe tím, že poskytuje jasná vysvětlení a povzbuzuje ostatní, aby se zamysleli a prodiskutovali problém, s nímž se potýkají, a propojili jej s vlastními zkušenostmi. Dokáže vhodně k dané situaci používat humor (např. vtipnou historku, žertování nebo odlehčený komentář), aby vytvořil/a pozitivní atmosféru nebo přesměroval/a pozornost. Dokáže vytvořit pozitivní atmosféru a podpořit účast tím, že poskytuje praktickou i emocionální podporu.
B1	Dokáže vytvořit pozitivní atmosféru tím, že každého pozdraví a přivítá a položí pár otázek, aby dal/a najevo zájem.

Zpracování mluveného nebo znakového textu	
C1	Dokáže jasně a plynule shrnout dobře strukturovaným jazykem hlavní myšlenky prezentované ve složitých textech, ať už se týkají jeho/jejích vlastních zájmů nebo oboru či nikoli. Dokáže v jasné, plynulé a dobře strukturované promluvě shrnout informace a argumenty obsažené ve složitých mluvených nebo psaných textech, které se týkají široké škály obecných i odborných témat.
B2+	Dokáže objasnit implicitní názory a záměry mluvčích, včetně postojů.
B1+	Dokáže shrnout a komentovat faktické informace z oblasti vlastního zájmu.

Zpracování psaného textu	
B1	Dokáže písemně shrnout hlavní myšlenky obsažené v jednoduše formulovaných informačních textech týkajících se témat, která jsou pro něj/ni osobně zajímavá nebo aktuální. Dokáže písemně shrnout hlavní myšlenky obsažené v mluvených nebo psaných informačních textech týkajících se témat, která ho/ji osobně zajímají, a používá při tom jednoduché formulace a slovník.

Vizuální zobrazení informací	
B2	Dokáže zpřístupnit abstraktní pojmy tak, že je vizuálně zobrazí (v myšlenkových mapách, tabulkách, vývojových diagramech apod.), a porozumění při tom usnadňuje tím, že zvýrazní a vysvětlí vztahy mezi myšlenkami. Dokáže vizuálně zobrazit informace (pomocí grafických organizérů, jako jsou myšlenkové mapy, tabulky, vývojové diagramy apod.) tak, aby byly klíčové pojmy a vztahy mezi nimi (např. problém a řešení, srovnání a kontrast) srozumitelnější. Dokáže na základě textu vytvořit grafické znázornění hlavních myšlenek, které jsou v textu obsaženy (myšlenkovou mapu, výšečový diagram apod.), aby ostatním usnadnil/a pochopení souvisejících pojmů. Dokáže lépe zpřístupnit hlavní aspekty abstraktních pojmů tím, že informace zobrazí vizuálně (v myšlenkových mapách, tabulkách, vývojových diagramech atd.). Dokáže pojem nebo proces vizuálně zobrazit, aby vyjasnil/a vztahy mezi informacemi (např. ve vývojovém diagramu, tabulce ukazující příčinu a následek, problém a řešení).
B1	Dokáže pomocí nákresu nebo grafického organizéru sdělit základní aspekty pojmu nebo hlavní kroky jednoduše formulovaného postupu. Dokáže srozumitelně vyobrazit jednoduše formulované informace pomocí grafického organizéru (např. slidu v PowerPointu, který porovnává situaci před/po, výhody/nevýhody, problém/řešení). Dokáže vytvořit nákres nebo diagram, který je vyobrazením jednoduchého textu napsaného pomocí velmi často používaného jazyka.

Vyjádření osobní reakce na tvůrčí texty (včetně literatury)	
A2+	Dokáže z literárního díla vybrat jednoduché pasáže, které se mu/jí líbí, a použít je jako citace.
A2	Dokáže jednoduchými větami vysvětlit, jaké pocity v něm/ní literární dílo vyvolalo.

Analýza a kritika tvůrčích textů (včetně literatury)	
C2	Dokáže analyzovat složitá literární díla, identifikovat významy, názory a implicitní postoje.
C1	Dokáže vysvětlit účinek rétorických/literárních prostředků na čtenáře či čtenářku, např. způsob, jak autor či autorka mění styl, aby vyjádřil/a různé typy nálad.

Usnadňování kolaborativní interakce	
B2+	Dokáže ostatní vyzvat k zapojení, uvést témata a řídit příspěvky, které spadají do jeho/její akademické nebo profesní kompetence.
B2+	Dokáže zapisovat nápady a rozhodnutí během skupinové práce, prodiskutovat je se skupinou a strukturovat zprávu pro plénium.
B2	Dokáže se vložit do diskuze s cílem podpořit společné řešení problému iniciované jinou osobou.

Spolupráce na vytváření významu	
B2+	Dokáže ke konci diskuze spojit hlavní myšlenky v jeden celek.

Řízení interakce	
B2+	Dokáže se při řešení problémů ve skupině vložit do interakce a zabránit opomíjení některé/ho účastnice či účastníka.
B2	Dokáže dát jasné instrukce k organizaci práce ve dvojici či malé skupině a zakončit ji souhrnnými zprávami v plénu.

Podpora koncepční rozmluvy	
B2+	Dokáže nevtíravě a účinně sledovat dění, dělat si při tom poznámky a později podat jasnou zpětnou vazbu. Dokáže sledovat práci ve skupině, upozorňovat na charakteristiky dobré práce a podporovat vzájemné hodnocení mezi řadovými členy a členkami skupiny. Dokáže sledovat diskusi v malé skupině, aby zajistil/a, že se myšlenky nejen vyměňují, ale že se také využívají k vytvoření argumentační linie nebo dotazování.
B2	Dokáže prezentovat informace a dávat instrukce ostatním, aby je samostatně použili k řešení problémů.

Zajišťování plurikulturního prostoru	
C1	Dokáže rozpoznat různé konvence pro komunikaci a jejich vliv na diskurzivní procesy, přizpůsobit podle toho způsob, jakým mluví, a pomoci stanovit související „pravidla“ k podpoře efektivní interkulturní komunikace. Dokáže se pružně a efektivně zapojovat do interakce v situacích, kdy je třeba zohlednit interkulturní záležitosti a společně plnit úkoly, a to tak, že využívá vlastní schopnost náležet ke skupině (skupinám) a zároveň si zachovávat vyváženost a odstup.
B2+	Dokáže se empaticky vcítit do jiné osoby – do její perspektivy, způsobu myšlení a pocitů, aby dokázal/a vhodně reagovat slovy i činy.

B2	Dokáže si vybudovat vazby na příslušníky jiných kultur tím, že projevuje zájem a empatii dotazováním, vyjadřováním souhlasu a rozpoznáním emocionálních a praktických potřeb. Dokáže podpořit diskuzi a vyhnout se dominanci tak, že dává najevo pochopení a ocenění odlišných myšlenek, pocitů a hledisek a vyzývá při tom zúčastněné, aby se zapojili a vzájemně reagovali na myšlenky ostatních. Dokáže pomoci s budováním vzájemného porozumění, jež je založeno na uvědomění, jak ostatní pracují s přímou/nepřímou a explicitní/implicitní komunikací.
-----------	---

Usnadňování komunikace v citlivých situacích a při neshodách

B2+	Dokáže usnadnit diskuzi o citlivých situacích a neshodách tím, že v hlavních rysech popíše základní záležitosti, které se musí vyřešit. Dokáže formulovat otevřené neutrální otázky, aby získal/a informace o citlivých záležitostech, a minimalizovat při tom rozpaky nebo urážky. Dokáže využívat opakování a přeformulování, aby dal/a najevo podrobné pochopení požadavků všech stran pro dosažení shody. Dokáže vysvětlit kontext citlivé situace nebo neshody tím, že opakuje a shrnuje učiněná prohlášení. Dokáže při vyjednávání vysvětlovat zájmy a cíle pomocí otevřených otázek, jež navozují neutrální atmosféru. Dokáže usnadňovat diskuzi o neshodách tím, že vysvětluje původ problému, informuje o argumentační linii jednotlivých stran, předestírá základní záležitosti, které je třeba vyřešit, a identifikuje společné body. Dokáže stranám ve sporu pomoci s posouzením různých možných řešení tím, že zvažuje výhody a nevýhody jednotlivých řešení. Dokáže zhodnotit stanovisko jedné strany ve sporu a vyzvat ji k opětovnému posouzení záležitosti tím, že vlastní argumentaci vztahuje k cílům, jichž se ona strana dovolává.
B2	Dokáže shrnout podstatné, na čem se strany dohodly.

Navazování na předchozí znalosti

B2	Dokáže poskytnutím a vysvětlením vizuálních znázornění (např. schéma/graf, tabulky, vývojové diagramy) zúčastněným pomoci, aby si uvědomili, jak něco staví na jejich dosavadních vědomostech. Dokáže jasně vysvětlit, jak něco, co bude představeno, navazuje na pravděpodobné vědomosti zúčastněných.
-----------	---

Rozložení složitých informací

C1	Dokáže učinit složitou problematiku srozumitelnější tím, že sestaví řetězec kroků nebo argumentační linii a rekapituluje klíčové body.
-----------	--

Přizpůsobení jazyka	
C1	Dokáže zpřístupnit informace ze složitého psaného textu (např. vědeckého článku) tak, že obsah podá v jiném žánru a funkčním stylu (registru).
B2+	Dokáže přizpůsobit artikulaci, větný přízvuk, intonaci, rychlost a hlasitost za účelem strukturování obsahu, zdůraznění důležitých aspektů a označení přechodu z jednoho tématu k druhému. Dokáže pomocí přeformulování učinit obtížné pojmy ve složitém mluveném nebo psaném textu srozumitelnějšími.
B1+	Dokáže pracovat s přeformulováním, aby zjednodušenou, konkrétnější formou vysvětlil/a obsah mluveného nebo psaného textu na známé téma.

Rozvolnění hutného textu	
B2	Dokáže podpořit porozumění neznámému jazyku v textu tím, že uvede doplňující příklady s podobnými jazykovými výrazy.

Zestručnění textu	
C1	Dokáže přepsat složitý zdrojový text a přeorganizovat jej tak, aby se zaměřoval na nejdůležitější body pro cílové publikum.
B2	Dokáže z různých částí zdrojového textu vytáhnout relevantní informace, a navést tak příjemce či příjemkyni na zásadní informace. Dokáže z různých částí zdrojového textu vytáhnout informace, a zpřístupnit tak protichůdné informace a argumenty v něm obsažené. Dokáže z textu odstranit opakování a odbočení od tématu, a zpřístupnit tak základní sdělení.

Využití plurikulturního repertoáru	
C2	Dokáže efektivně používat, osobně i písemně, širokou škálu důmyslných komunikačních strategií pro řízení, argumentaci, přesvědčování, odrazování, vyjednávání, poskytování rad a projevování empatie kulturně vhodným způsobem.
B2+	Dokáže využívat povědomí, které má o podobnostech a odlišnostech mezi kulturami, pro úspěšnou interkulturní komunikaci v osobní i profesní oblasti.
B2+	Dokáže se efektivně zapojit do komunikace a postupovat podle hlavních verbálních i neverbálních konvencí či rituálů odpovídajících kontextu a dokáže se vypořádat s většinou nastalých obtíží.

B2	Dokáže rozpoznat kulturní stereotypy – lichotivé i diskriminační – a popsat, jak ovlivňují jeho/její chování či chování někoho jiného. Dokáže analyzovat a popsat rovnováhu mezi akulturací a zachováním vlastní kultury (kultur), kterou si osobně při procesu přizpůsobování udržuje. Dokáže přizpůsobovat vlastní chování a verbální projev novému kulturnímu prostředí tím, že se vyhýbá chování, jež by mohlo být vnímáno jako nezdvořilé. Dokáže vysvětlit vlastní interpretaci kulturně specifických názorů, praktik, přesvědčení a hodnot a poukázat při tom podobnosti a rozdíly mezi vlastní kulturou a jinými kulturami.
B2	Dokáže komentovat kulturní odlišnosti a srovnávat je do hloubky s vlastními zkušenostmi a tradicemi. Dokáže efektivně vstupovat do interakce v situaci, jež pro kooperativní vyřešení úkolu vyžaduje, aby byly brány v potaz interkulturní záležitosti. Dokáže se při spolupráci v rámci interkulturního setkání informovat o relevantních kulturních normách a praktikách a posléze nabyté poznatky za omezení interakcemi v reálném čase aplikovat.

Plurilingvní porozumění	
A2	Dokáže využívat jednoduše rozpoznatelnou slovní zásobu (např. mezinárodní výrazy, slova s kořeny společnými <u>různým jazykům</u> – jako např. „banka“ nebo „muzika“), aby si vytvořil/a hypotézu o smyslu textu.

Využití plurilingvního repertoáru	
C2	Dokáže si vypůjčit metafory a další slovní figury <u>z jiných jazyků vlastního plurilingvního repertoáru</u> za účelem rétorického efektu a podle potřeby je rozvést, přeformulovat a vysvětlit.
C1	Dokáže říct vtip <u>v různých jazycích</u> a zachovat při tom pointu ze zdrojového jazyka, protože vtip je na něm založen. Dokáže daný vtip posléze vysvětlit osobám, které ho nechápou.
B2	Dokáže sledovat konverzaci, která probíhá v jeho/její blízkosti <u>v jazyce nebo jazycích, v nichž má receptivní kompetenci</u>, a do konverzace přispět <u>v jazyce, jemuž rozumí jedna nebo více zúčastněných osob</u>. Dokáže podporovat porozumění a rozvíjení myšlenek v multilingvní pracovní skupině, jejíž členové a členky <u>různé jazyky vlastního plurilingvního repertoáru</u> flexibilně používají. Dokáže zvládnout interakci <u>ve dvou či více jazycích vlastního plurilingvního repertoáru</u>, aby udržel/a diskuzi nebo úkol v chodu, a podporuje při tom zúčastněné, aby vlastní jazyky flexibilně používali. Dokáže zapojit multilingvní skupinu do činnosti a podporovat příspěvky do diskuze v různých jazycích tím, že vypráví příběh/historku <u>v jednom jazyce vlastního plurilingvního repertoáru</u> a poté ji vysvětluje <u>v jiném</u>. Dokáže využívat a v případě potřeby vysvětlit výraz pro koncept <u>z jednoho jazyka vlastního plurilingvního repertoáru</u>, u něž se zdá, že nemá odpovídající ekvivalent <u>v jazyce, jímž se právě hovoří</u>.
B1	Dokáže použít výstižný výraz <u>z jiného jazyka, než jakým mluví partner či partnerka v komunikaci</u> , když nemůže nalézt vhodný výraz <u>v jazyce, jímž se právě hovoří</u> .

KOMPETENCE VE ZNAKOVÉM JAZYCE

Repertoár ve znakovém jazyce	
C2	Dokáže kreativním, abstraktním způsobem popsat jev, např. UFO.
C1	Dokáže vytvořit originální, umělecké znakování, jež překračuje známou slovní zásobu.
B2+	Dokáže přesně popsat rozličné aspekty předmětů a událostí. Dokáže přesně vysvětlit důsledky, které dané rozhodnutí v budoucnu bude mít.
B2	Dokáže znakovat nepřímá sdělení (nepřímé otázky, požadavky, přání a žádosti). Dokáže shrnout návrh (např. hlasování) tak, že ho formuluje jednodušeji relevantní slovní zásobou. Dokáže jasně a přesně vyjádřit, co chce, navzdory jakémukoli omezení slovní zásoby. Dokáže znaky modifikovat manuálně i nemanuálně.
B1+	Dokáže pro charakterizaci osob a předmětů používat přirovnání. Zná specifické znakovací výrazy spojené s kulturou znakového jazyka. Dokáže diskutovat o výhodách a nevýhodách nějaké problematiky.
B1	Dokáže napodobovat chování živých bytostí (lidí, zvířat) tím, že použije konstruovaný akt. Dokáže jednoduchými větami popsat navštívená místa (např. na dovolené). Dokáže bez znalosti správných znaků vymezit koncepty přeformulováním.
A2+	Dokáže něco srozumitelně vysvětlit.
A2	Dokáže navzdory omezené slovní zásobě porozumět jednoduchému znakovanému textu. Dokáže lexikálními znaky označit zvířata. Dokáže správně provést nově vytvořené znaky, např. pro osoby nebo barvy.
A1	Dokáže porozumět všedním výrazům v dialogu (např. pozdravům nebo poděkování). Dokáže porozumět lexikálním znakům pro měsíce, dny, čísla a časy. Dokáže porozumět pozdravům ve znakovém jazyce. Dokáže porozumět lexikalizovaným znakům pro zvířata. Dokáže se řídit jednoduchými pokyny, vysvětleními a odůvodněními. Dokáže používat jednoduché orální komponenty vhodné pro daný kontext.

Diagramatická přesnost	
C1	Dokáže naznačit pohyb předmětů/živých věcí (např. způsob pohybu různých zvířat).
B2+	Dokáže vyjádřit srovnání (stejný jako..., odlišný od...).
B1+	Dokáže produktivními znaky tvořit plurál.
B1	Dokáže různými způsoby vyjádřit zápor.
A1	Dokáže porozumět jednoduchým tvrzením.

Sociolingvistická vhodnost a kulturní repertoár	
C1	Dokáže výroku přisoudit sociokulturní funkční styl (registr). Dokáže porozumět označením pro důležité zákony, instituce a organizace neslyšících (např. WFDYS, EFSLI).
B2+	Dokáže vysvětlit místní sociokulturní zvyklosti a pravidla, např. proceduru při volbách. Dokáže označit osoby důležité pro komunity neslyšících a znakového jazyka (na regionální a mezinárodní úrovni). Dokáže odkazovat (nepřímo) na důležitá data, osoby a instituce ve vlastní zemi.
B1+	Dokáže diskrétně odkazovat k přítomným osobám tak, že např. použije menší znakovací prostor nebo že drží ruku před ukazováčkem, aby nebylo zřejmé, na koho prstem míří. Dokáže označit instituce, zákony a předpisy důležité pro znakový jazyk ve vlastní zemi.
B1	Zná jména příslušných vládních úřadů a politických stran ve vlastní zemi. Zná nejdůležitější organizace pro neslyšící (např. národní rada pro neslyšící, asociace). Zná situaci v oblasti národního znakového jazyka, např. ve Švýcarsku: 3 znakové jazyky; 5 dialektů švýcarsko-německého znakového jazyka (DSGS).

Struktura textu ve znakovém jazyce	
B2+	Dokáže bez vynechání částí vyprávět příběh od začátku do konce. Dokáže při popisování dodržet kanonický pořádek prostorového umístění (např. velké nepřemístitelné objekty pojmenovat před malými nepřemístitelnými objekty a uvést pohyblivé objekty následně po statických objektech).
B2	Dokáže vytvořit text s jasnou linií vývoje. Dokáže vyprávět, například zápletku filmu, obrázkového příběhu, příběhu. Dokáže v potřebném rozsahu podat dostatek důležitých informací a ponechat stranou nepodstatné. Dokáže znaky plynule propojit v krátký koherentní text. Dokáže porovnat a objasnit názory ostatních.
B1+	Dokáže použít osobní zkušenosti jako příklady pro podpoření argumentu.
B1	Dokáže při popisu osoby, postavy nebo zvířete ve správném pořadí vyjmenovat viditelné charakteristiky (např. od hlavy k patě). Dokáže jasně odpovědět na klíčové otázky k textu.

Lokalizace a perspektivy	
Nad C2	Dokáže uměleckým způsobem používat řadu různých forem a technik znakování.
C1	Dokáže spojovat události s konkrétními pocity, jež vyvolává bezprostřední okolí (např. východ slunce s pocitem štěstí).
B2	Dokáže ostatní přesvědčit, např. aby se zaregistrovali na nějakou akci.

B1+	Dokáže nastolit nezbytné podmínky pro text (osvětlení, zázemí, atmosféru v místnosti).
A2	Dokáže emoce zprostředkovat nemanuálními prostředky.

Jazykové povědomí a interpretace	
C2	Dokáže rozlišit mezi různými typy odůvodnění, např. logickým, morálním, pragmatickým a vyhodnotit je. Dokáže rozeznat, kdy znakující přehnaně zdůrazňuje individuální aspekty tématu, aby dosáhl/a konkrétního účinku. Dokáže porozumět uměleckému ztvárnění myšlenek a pocitů.
C1	Dokáže si díky kontextu osvojit specifickou slovní zásobu k tématu. Dokáže navzdory přetrvávajícím nedostatkům v pochopení určitých detailů porozumět hlavním myšlenkám komplexních textů. Dokáže posoudit, zda má text potřebné prvky napětí, jež umožňují ponořit se do děje. Dokáže posoudit stylistickou vytríbenost textů. Dokáže porozumět a vysvětlit obsah a zamýšlený emocionální účinek textu.
B2+	Dokáže odlišit fakta od názorů. Dokáže vysvětlit, proč je text napínavý.
B2	Dokáže rozpoznat osobu nebo postavu tím, že interpretuje osobnostní rysy nebo chování imitované nebo naznačované znakující/m (např. že nesmělá osoba má tendenci se dívat mimo, že odcházející osoba přijde a pozdraví). Dokáže rozlišit mezi popisem názorů jiných osob a osobním názorem tvůrce či tvůrkyně textu. Dokáže ze zprávy vytáhnout klíčové informace a chronologicky je seřadit.
B1+	Dokáže pochopit a představit, jaký má partner či partnerka v komunikaci názor na věc. Dokáže formulovat vlastní názor na text.

Rychlost zpracování	
C2	Dokáže dokonce i z delších znakových textů rychle vytáhnout relevantní detaily.

Příloha 9

ZDROJE PRO NOVÉ DESKRIPTORY

Abbe A., Gulick L. M. V. and Herman J. L. (2007), *Cross-cultural competence in army leaders: a conceptual and empirical foundation*, United States Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences, Arlington, VA, dostupné na www.dtic.mil/docs/citations/ADA476072, [cit. 2019-09-09].

Alberta Teachers of English as a Second Language (2005), *Section 7. Intercultural Communicative Competence. ATESL Adult ESL Curriculum Framework*, Alberta Teachers of English as a Second Language, Figure 2, Adapted Intercultural Knowledge and Skills Strand of the Massachusetts Curriculum Framework, dostupné na www.atesl.ca/resources/resource-library/, [cit. 2019-09-09].

Alexander R. (2008), „Culture, dialogue and learning: an emerging pedagogy“, in Mercer N. and Hodgkinson S. (eds), *Exploring talk in schools*, Sage, London, pp. 91–114.

ALTE Can Do Statements 2001, Appendix D in the CEFR 2001, dostupné na www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages, [cit. 2019-09-09].

Association of American Colleges and Universities, Intercultural Knowledge and Competence Value Rubric, dostupné na www.aacu.org/value/rubrics/intercultural-knowledge, [cit. 2019-09-09].

Barrett M. (2013), „Intercultural competence: a distinctive hallmark of interculturalism?“, in Barrett M. (ed.), *Interculturalism and multiculturalism: similarities and differences*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, pp. 147–68.

Barrett M. (2014), „Competences for democratic culture and intercultural dialogue (CDCID)“, 3rd meeting of the Ad hoc group of experts, Strasbourg, Council of Europe, 16 and 17 June, Phase One of CDCID: Collation of Existing Competence Schemes, CDCID 3/2014 – Doc.4.0.

Barrett M. et al. (2014), *Developing intercultural competence through education*, Pestalozzi Series No. 3, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/16808ce258>, [cit. 2019-09-09].

Beacco J.-C., Porquier R. and Bouquet S. (2004), *Niveau B2 pour le français: Un référentiel*, Didier, Paris.

Beacco J.-C. et al. (2006), *Niveau A1.1 pour le français/référentiel DILF livre*, Didier, Paris.

BULATS Summary of typical candidate abilities (global scale), dostupné na www.englishtest.it/wp-content/uploads/2015/05/Cambridge_English_BULATS_Sample_Certificate.pdf, [cit. 2019-09-09].

Byram M. (1997), *Teaching and assessing intercultural communicative competence*, Multilingual Matters, Clevedon, Somerset.

Cambridge Assessment Scales for Speaking: viz www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/cambridge-english-scale/, [cit. 2019-09-09].

Cambridge Common Scale for Writing: Overall Writing Scales, dostupné např. na *Cambridge English Business Certificates. Handbook for teachers for exams from 2016*, dostupné na www.cambridgeenglish.org/images/business-english-certificates-handbook-for-teachers.pdf, [cit. 2019-09-09].

Cambridge Overall Speaking Scales.

Cambridge Overall Writing Scales.

CARAP/FREPA, *A Framework of Reference for Pluralistic Approaches to Languages and Cultures*, dostupné na <http://carap.ecml.at>, [cit. 2019-09-09].

CEFR-J project for Japanese secondary school learners of English, 2011: aktualizovaná verze viz <http://events.cambridgeenglish.org/alte-2014/docs/presentations/alte2014-masashi-negishi.pdf>, [cit. 2019-09-09]; viz také Negishi, Takada and Tono (2013).

Center for Applied Linguistics, Washington DC: Deskriptory z překladu byly shromážděny v roce 1992 a zahrnuty do banky deskriptorů pro výzkumný projekt Referenčního rámce, ale nebyly nikdy použity.

Center für berufsbezogenen Sprachen, das Sprachen-Kompetenzzentrum der Sektion Berufsbildung des BMBF, Vienna.

CERCLES Portfolio descriptors, included in Lenz P. and Schneider G. (2004), „A bank of descriptors for self-assessment in European Language“, dostupné na www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors, [cit. 2019-09-09].

Common European Framework of Reference for Sign Languages: development of descriptors for Swiss-German Sign Language. Swiss National Science Foundation research project. ZHAW: Zurich University of Applied Sciences, School of Applied Linguistics, Institute of Language Competence.

Corcoll López C. and González-Davies M. (2016), „Switching codes in the plurilingual classroom“, *ELT Journal* No. 70, 1 January 2016, pp. 67–77.

Council of Europe, *Autobiography of intercultural encounters*, dostupné na www.coe.int/lang-autobiography, [cit. 2019-09-09].

Creese A. and Blackledge A. (2010), „Translanguaging in the bilingual classroom: a pedagogy for learning and teaching?“, *Modern Language Journal* Vol. 94, No. 1, pp. 103–15.

Dunbar S. (1992), „Integrating language and content: a case study“, *TESL Canada Journal* Vol. 10, No. 1, pp. 62–70.

Eaquals (2008), *Eaquals can do SIP: Eaquals/ALTE Portfolio Descriptor revision*, dostupné na www.coe.int/en/web/commoneuropean-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors, [cit. 2019-09-09].

ELTDU (1976), „Stages of attainment scale“, English Language Development Unit, Oxford University Press, Oxford.

Eurocentres adaptation of ELTDU scale: viz www.eurocentres.com, [cit. 2019-09-09].

European Language Portfolio Serial No. 1 (Prototype based closely on CEFR/Swiss project descriptors), viz www.coe.int/en/web/portfolio, [cit. 2019-09-09].

European Profiling Grid, EPG Project, dostupné na www.epg-project.eu, [cit. 2019-09-19].

Fantini A. and Tirmizi A. (2006), „Exploring and assessing intercultural competence“, World Learning Publications, Paper 1, http://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=worldlearning_publications, [cit. 2018-07-17].

Federal Bureau of Investigation, Washington DC, Deskriptory z překladu byly shromážděny v roce 1992 a zahrnuty do banky deskriptorů pro výzkumný projekt Referenčního rámce, ale nebyly nikdy použity.

Frau-Meigs D. (2007), „General Rapporteur’s report on the workshop on ‚Media literacy and human rights: education for sustainable democratic societies‘“, Graz, Austria, 5 to 7 December 2007.

GCSE: UK General Certificate of Secondary Education, assessment criteria for English.

Glaboniat M. et al. (2005), *Profile deutsch A1 – C2. Lernzielbestimmungen, Kannbeschreibungen, Kommunikative Mittel*, Langenscheidt, Munich.

Gollob R., Krapf P. and Weidinger W. (eds) (2010), *Educating for democracy: background materials on democratic citizenship and human rights education for teachers*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/16802f727b>, [cit. 2019-09-09].

Green A. (2012a), *Language functions revisited: theoretical and empirical bases for language construct definition across the ability range*, English Profile Studies, Volume 2, UCLES/Cambridge University Press, Cambridge.

Green A. (2012b), „Performance conditions added to descriptors“, příloha k *Language functions revisited: theoretical and empirical bases for language construct definition across the ability range*. English Profile Studies, Volume 2, UCLES/Cambridge University Press, Cambridge.

Grindal K. (1997), *EDC: Basic Concepts and Core Competences: The approach in Norway*, Council of Europe Publishing, Strasbourg.

GSE (Global Scale of English: Pearson), dostupné na www.pearson.com/english/about/gse/learning-objectives.html, [cit. 2019-09-09].

Hardman F. (2008), „Teachers' use of feedback in whole-class and group-based talk“, in Mercer N. and Hodgkinson S. (eds), *Exploring talk in schools*, Sage, London, pp. 131–50.

HarmoS: EDK (Schweizerischer Konferenz der Kantonalen Erziehungsdirektoren) (2008), Projekt Bildungsstandards HarmoS: Vorschläge für Basisstandards Fremdsprachen, dostupné na www.edk.ch/dyn/11659.php, [cit. 2019-09-09].

Himmelman G. (2003), *Zukunft, Fachidentität und Standards der politischen Bildung*, Institut für Sozialwissenschaften, TU Braunschweig, Braunschweig [nepublikováno, shrnuto v Byram, 2008, *From foreign language education to education for intercultural citizenship*, Multilingual Matters, Toronto].

Hodel H., Pädagogischer Hochschule Luzern: Descriptors for Literature 2007. Descriptors for Literature 2013 (Osobní sdělení: probíhající práce na národním projektu HarmoS týkajícím se cílů pro jednotlivé školní roky).

Huber J., Mompoin-Gaillard P. and Lázár I. (eds) (2014), *TASKs for democracy: developing competences for sustainable democratic societies*, Council of Europe Publishing, Strasbourg.

INCA Project (2004), Intercultural Competence Assessment, INCA Assessor Manual, dostupné na ec.europa.eu/migrant-integration/librarydoc/the-inca-project-intercultural-competence-assessment, [cit. 2019-09-09].

Interagency Language Roundtable, Scale of Proficiency, dostupné na www.govtilr.org, [cit. 2019-09-09].

Jørgensen J. N. et al. (2011), „Polylinguaging in superdiversity“, *Diversities* Vol. 13, No. 2, pp. 22–37, dostupné na www.unesco.org/shs/diversities/vol13/issue2/art2, [cit. 2019-09-09].

Karwacka-Vögele K. (2012), „Towards indicators for intercultural understanding“, in Huber J. (ed.), *Intercultural competence for all: preparation for living in a heterogeneous world*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, pp. 51–60.

King J. and Chetty R. (2014), „Codeswitching: linguistic and literacy understanding of teaching dilemmas in multilingual classrooms“, *Linguistics and Education* Vol. 25, pp. 40–50.

Koch L. [spoluautor švýcarského EJP 2000 (CH-2000)], Navrhl dodatkové deskriptory pro čtení v kontextu střední školy (nepublikováno).

Lázár I. et al. (eds), *Developing and assessing intercultural communicative competence. A guide for language teachers and teacher educators*, Council of Europe Publishing, Strasbourg/Graz, dostupné na http://archive.ecml.at/mtp2/publications/B1_ICCinTE_E_internet.pdf, [cit. 2019-09-09].

Lenz P. and Berthele R. (2010), „Assessment in plurilingual and intercultural education“, Satellite Study No. 2 accompanying Beacco J.-C. et al. (2016a), *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*, Language Policy Unit, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/16805a1e55>, [cit. 2019-09-09].⁵⁹

Lewis G., Jones B. and Baker C. (2012), „Translanguaging: developing its conceptualisation and contextualisation“, *Educational Research and Evaluation* Vol. 18, No. 7, pp. 655–70.

LICI Project, Handbook: language in content instruction, dostupné na www.yumpu.com/en/document/view/17817415/language-in-content-instruction-lici-project, [cit. 2019-09-09].

Lingualevel/IEF (Swiss) project for 13–15 year olds, 2009, dostupné na www.lingualevel.ch, [cit. 2019-09-09].

Lüdi G. (2014), „Dynamics and management of linguistic diversity in companies and institutes of higher education: results from the DYLAN project“, in Gromes P. and Hu A. (eds), *Plurilingual Education: policies – practices – language development*, Studies on Linguistic Diversity 3, John Benjamins, Hamburg, pp. 113–18.

59. Dokument byl připraven pro Fórum pro politiku „Právo studentů a studentek na kvalitu a rovnost ve vzdělávání – Role lingvistické a interkulturní kompetence“, které se konalo ve Švýcarsku v Ženevě od 2. do 4. listopadu 2010.

Mercer N. and Dawes L. (2008), „The value of exploratory talk“, in Mercer N. and Hodgkinson S. (eds), *Exploring talk in schools*, Sage, London, pp. 55–72.

MIRIADI Project, Skills reference data on multilingual communication in intercomprehension, dostupné na www.miriadi.net/en/printpdf/book/export/html/746 [cit. 2019-09-09].

National Institute for Dispute Resolution (1995), „Performance-based assessment: a methodology, for use in selecting, training and evaluating mediators“, Washington DC, dostupné na www.convenor.com/uploads/2/3/4/8/23485882/method.pdf, [cit. 2019-09-09].

Negishi M., Takada T. and Tono Y. (2013), „A progress report on the development of the CEFR-J“, in Galaczi E. D. and Weir C. J. (2013) (eds), *Exploring Language Frameworks: proceedings of the ALTE Kraków Conference, July 2011*, Studies in Language Testing Series No. 36, Cambridge University Press, Cambridge, pp. 135–63.

Neuner G. (2012), „The dimensions of intercultural education“, in Huber J. (ed.), *Intercultural competence for all: preparation for living in a heterogeneous world*, Pestalozzi Series No. 2, Council of Europe Publishing, Strasbourg, pp. 11–49, dostupné na <https://rm.coe.int/16808ce20c>, [cit. 2019-09-09].

Newby D. et al. (2006), „European Portfolio for Student Teachers of Languages“, EPOSTL, European Centre for Modern Languages, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na www.ecml.at/tabid/277/PublicationID/16/Default.aspx, [cit. 2019-09-09].

North-South Centre of the Council of Europe (2012), „Global education guidelines. A handbook for educators to understand and implement global education“, North-South Centre of the Council of Europe, Lisbon, dostupné na <https://rm.coe.int/168070eb85>, [cit. 2019-09-09].

Oatley K. (1994), „A taxonomy of the emotions of literary response and a theory of identification in fictional narrative“, *Poetics* Vol. 23, pp. 53–74.

OECD (2005), „The definition and selection of key competencies. Executive summary“, Organisation for Economic Co-operation and Development/DeSeCo, Paris, dostupné na www.oecd.org/pisa/35070367.pdf, [cit. 2019-09-09].

Pierce K. M. and Gilles C. (2008), „From exploratory talk to critical conversations“, in Mercer N. and Hodgkinson S. (eds), *Exploring talk in schools*, Sage, London, pp. 37–54.

Purves A. C. (1971), „The evaluation of learning in literature“, in Bloom B. S., Hastings J. T. and G. F. Madaus (eds), *Handbook of formative and summative evaluation of student learning*, McGraw-Hill, New York, pp. 699–766.

Research Centre for Language Teaching, Testing and Assessment, National and Kapodistrian University of Athens, Deskriptory pro mediaci vztahující se k mediačním úlohám v řeckých zkouškách KPG.

Schneider G., North B. and Koch L. (2000), *A European Language Portfolio*, Berner Lehrmittel und Medienverlag, Berne.

Takala S. (nepublikováno), AMMKIA: Finnish Project.

Thompson S., Hillman K. and De Bortoli L. (2013), *A Teacher's Guide to PISA Reading Literacy*, ACER, Melbourne, dostupné na www.acer.org/files/PISA_Thematic_Report_-_Reading_-_web.pdf, [cit. 2019-09-09].

Trim J. L. M., „C1 Level Can Do Specifications for Profile Deutsch“, Appendix A, in Green A. (2012), *Language functions revisited: theoretical and empirical bases for language construct definition across the ability range*, English Profile Studies, Volume 2, UCLES/Cambridge University Press, Cambridge.

Tuning Educational Structures in Europe (n.d.-a), *Approaches to teaching, learning and assessment in competences based degree programmes*, dostupné na <http://tuningacademy.org/?lang=en>, [cit. 2019-09-09].

Tuning Educational Structures in Europe (n.d.-b), *Generic competences*, dostupné na <http://tuningacademy.org/?lang=en>, [cit. 2019-09-09].

Tuning Educational Structures in Europe (n.d.-c), *Education – Specific competences*, dostupné na <http://tuningacademy.org/?lang=en>, [cit. 2019-09-09].

Vacca J. S. (2008), „Using scaffolding techniques to teach a social studies lesson about Buddha to sixth graders“, *Journal of Adolescent and Adult Literacy* Vol. 51, No. 8, pp. 652–8.

Vollmer H. and Thürmann E. (2016), „Language sensitive teaching of so-called non-language subjects: a checklist“, in Beacco J.-C. et al. (eds), *A handbook for curriculum development and teacher training – The language dimension in all subjects*, Council of Europe Publishing, Strasbourg.⁶⁰

Walqui A. (2006), „Scaffolding instruction for English language learners: a conceptual framework“, *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism* Vol. 9, No. 2, pp. 159–80.

Webb N. (2009), „The teacher’s role in promoting collaborative dialogue in the classroom“, *British Journal of Educational Psychology* Vol. 78, No. 1, pp. 1-28. Zwiers J. (2008), *Building academic language*, Jossey-Bass, San Francisco.

60. Rozšířená verze tohoto kontrolního seznamu byla publikována v němčině: Thürmann, Eike and Vollmer, Helmut Johannes (2012), „Schulsprache und Sprachsensibler Fachunterricht: Eine Checkliste mit Erläuterungen“, in Röhner C. and Hövelbrinks B. (eds), *Fachbezogene Sprachförderung in Deutsch als Zweitsprache*, Juventa, Weinheim, pp. 212–33.

Příloha 10

ONLINE ZDROJE

ALTE (2011), „Manual for language test development and examining – For use with the CEFR“, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/1680667a2b>, [cit. 2019-09-09].

Bank of supplementary descriptors, dostupné na www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors, [cit. 2019-09-09].

Barrett M. et al. (2016), *Competences for democratic culture: living together as equals in culturally diverse democratic societies*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/16806ccc07>, [cit. 2019-12-10].

Beacco J.-C. et al. (2016a), *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/16806ae621>, [cit. 2019-09-09].

Beacco J.-C. et al. (2016b), *A Handbook for Curriculum Development and Teacher Training: the language dimension in all subjects*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/16806af387>, [cit. 2019-09-09].

Beacco J.-C. and Byram M. (2007), *From Linguistic Diversity to Plurilingual Education: guide for the development of language education policies in Europe*, Language Policy Division, Council of Europe, dostupné na <https://rm.coe.int/16802fc1c4>, [cit. 2019-09-09].

CEFR QualiMatrix, A quality assurance matrix for CEFR use, dostupné na www.ecml.at/CEFRqualitymatrix, [cit. 2019-09-09].

CEFRTrain (Common European Framework of Reference for Languages in Teacher Training): www.helsinki.fi/project/ceftrain/index.php.35.html, [cit. 2019-09-09].

Competences for Democratic Culture: dostupné na www.coe.int/competences, [cit. 2019-09-09].

Coste D. and Cavalli M. (2015) *Education, Mobility, Otherness – the mediation functions of schools*, Language Policy Unit, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/16807367ee>, [cit. 2019-09-09].

Committee of Ministers, Recommendation CM/Rec(2008)7 on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism, dostupné na https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d2fb1, [cit. 2019-09-09].

Committee of Ministers, recommendations on language and language learning: dostupné na www.coe.int/en/web/commoneuropean-framework-reference-languages/recommendations, [cit. 2019-09-09].

Council of Europe (2001), *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*, Cambridge University Press, Cambridge, dostupné na <https://rm.coe.int/1680459f97>, [cit. 2019-09-09].

Council of Europe (2009a), *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) – a manual*, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/1680667a2d>, [cit. 2019-09-09].

Council of Europe (2009b), *Autobiography of Intercultural Encounters*, dostupné na www.coe.int/t/dg4/autobiography/default_en.asp, [cit. 2019-09-09].

Council of Europe (2018), *Reference framework of competences for democratic culture*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na <https://go.coe.int/mWYUH>, [cit. 2020-04-17].

Council of Europe, Official texts and guidelines relating to linguistic integration of adult migrants: dostupné na www.coe.int/en/web/lang-migrants/officials-texts-and-guidelines, [cit. 2019-09-09].

Eaquals „Practical resources for language teaching“, dostupné na www.eaquals.org/our-expertise/cefr/our-work-practicalresources-for-language-teaching/, [cit. 2019-09-09].

European Centre for Modern Languages of the Council of Europe: viz www.ecml.at, [cit. 2019-09-09].

European Centre for Modern Languages thematic pages for the CEFR and the ELP: viz www.ecml.at/Thematicareas/CEFRandELP/tabid/1935/language/en-GB/Default.aspx, [cit. 2019-09-09].

Europass: viz <http://europass.cedefop.europa.eu/>, [cit. 2019-09-09].

European Language Portfolio (ELP): www.coe.int/en/web/portfolio, [cit. 2019-09-09].

FREPA/CARAP, *A Framework of Reference for Pluralistic Approaches to Languages and Cultures*, dostupné na <http://carap.ecml.at/Accueil/tabid/3577/language/en-GB/Default.aspx>, [cit. 2019-09-09].

Goodier T. (ed.) (2018), *Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed for Young Learners – resource for educators, Volume 1: Ages 7-10*, Education Policy Division, Council of Europe, dostupné na <https://rm.coe.int/16808b1688>, [cit. 2019-09-09].

Goodier T. (ed.) (2018), *Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed for Young Learners – resource for educators, Volume 2: Ages 11-15*, Education Policy Division, Council of Europe, dostupné na <https://rm.coe.int/16808b1689>, [cit. 2019-09-09].

Goullier F. (2007), *Council of Europe Tools for Language Teaching – Common European framework and portfolios*, Didier/Council of Europe, Paris/Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/168069ce6e>, [cit. 2019-09-09].

Guidelines for intercultural dialogue in non-formal learning/education, dostupné na <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youthpartnership/icd-guidelines>, [cit. 2019-09-09].

LINCDIRE: LINGuistic & Cultural Diversity REinvented, dostupné na www.lincdireproject.org, [cit. 2019-09-10].

MIRIADI Project Plan: dostupné na www.miriadi.net/en/miriadi-plan, [cit. 2019-09-09].

Noijons J., Béréšová J., Breton G. et al. (2011), *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) – Highlights from the Manual*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na: www.ecml.at/tabid/277/PublicationID/67/Default.aspx, [cit. 2019-09-09].

North B. and Piccardo E. (2016), „Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR“, Education Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/168073ff31>, [cit. 2019-09-09].

PETRA-E Network: dostupné na <https://petra-education.eu/>, [cit. 2019-09-09].

Piccardo E. et al. (2011), *Pathways through Assessing, Learning and Teaching in the CEFR*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na http://ecep.ecml.at/Portals/26/training-kit/files/2011_08_29_ECEP_EN.pdf, [cit. 2019-09-09].

Piccardo E. (2014), „From communicative to action-oriented: a research pathway“, Curriculum Services Canada, dostupné na <https://transformingfsl.ca/en/resources/?pagenum=2>, [cit. 2019-09-09].

Piccardo E. (2016), „Phonological Scale Revision Process Report“, Education Policy Division, Council of Europe, dostupné na <https://rm.coe.int/168073fff9>, [cit. 2019-09-09].

Platform of resources and references for plurilingual and intercultural education: dostupné na www.coe.int/lang-platform, [cit. 2019-09-09].

PRO-Sign Project: Sign languages and the Common European Framework of Reference for Languages – Descriptors and approaches to assessment, dostupné na www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2012-2015/ProSign/PRO-Signreferencelevels/tabid/1844/Default.aspx.

Reference Level Descriptions (RLDs): dostupné na www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/reference-level-descriptions, [cit. 2019-09-09].

Relating language curricula, tests and examinations to the Common European Framework of Reference (RE-LANG): dostupné na <https://relang.ecml.at/>, [cit. 2019-09-09].

Techno-CLIL 2017, moderators: Letizia Cinganotto and Daniela Cuccurullo, dostupné na <https://moodle4teachers.org/enrol/index.php?id=90>, [cit. 2019-09-09].

Trim J. (ed.) (2001), „Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment –A Guide for Users“, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na <https://rm.coe.int/1680697848>, [cit. 2019-09-09].

Prodejci publikací Rady Evropy

BELGIUM/BELGIQUE

La Librairie Européenne -
The European Bookshop
Rue de l'Orme, 1
BE-1040 BRUXELLES
Tel.: + 32 (0)2 231 04 35
Fax: + 32 (0)2 735 08 60
E-mail: info@libeurop.eu
<http://www.libeurop.be>

Jean De Lannoy/DL Services
c/o Michot Warehouses
Bergense steenweg 77
Chaussée de Mons
BE-1600 SINT PIETERS LEEUW
Fax: + 32 (0)2 706 52 27
E-mail: jean.de.lannoy@dl-servi.com
<http://www.jean-de-lannoy.be>

CANADA

Renouf Publishing Co. Ltd.
22-1010 Polytek Street
CDN-OTTAWA, ONT K1J 9J1
Tel.: + 1 613 745 2665
Fax: + 1 613 745 7660
Toll-Free Tel.: (866) 767-6766
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
<http://www.renoufbooks.com>

FRANCE

Please contact directly /
Merci de contacter directement
Council of Europe Publishing
Éditions du Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81
E-mail: publishing@coe.int
<http://book.coe.int>

Librairie Kléber
1, rue des Francs-Bourgeois
F-67000 STRASBOURG
Tel.: + 33 (0)3 88 15 78 88
Fax: + 33 (0)3 88 15 78 80
E-mail: librairie-kleber@coe.int
<http://www.librairie-kleber.com>

NORWAY/NORVÈGE

Akademika
Postboks 84 Blindern
NO-0314 OSLO
Tel.: + 47 2 218 8100
Fax: + 47 2 218 8103
E-mail: support@akademika.no
<http://www.akademika.no>

POLAND/POLOGNE

Ars Polona JSC
25 Obroncow Street
PL-03-933 WARSZAWA
Tel.: + 48 (0)22 509 86 00
Fax: + 48 (0)22 509 86 10
E-mail: arspolona@arspolona.com.pl
<http://www.arspolona.com.pl>

PORTUGAL

Marka Lda
Rua dos Correeiros 61-3
PT-1100-162 LISBOA
Tel: 351 21 3224040
Fax: 351 21 3224044
E-mail: apoio.clientes@marka.pt
www.marka.pt

SWITZERLAND/SUISSE

Planetis Sàrl
16, chemin des Pins
CH-1273 ARZIER
Tel.: + 41 22 366 51 77
Fax: + 41 22 366 51 78
E-mail: info@planetis.ch

UNITED KINGDOM/ROYAUME-UNI

Williams Lea TSO
18 Central Avenue
St Andrews Business Park
Norwich
NR7 0HR
United Kingdom
Tel. +44 (0)333 202 5070
E-mail: customer.services@tso.co.uk
<http://www.tsoshop.co.uk>

UNITED STATES and CANADA/ ÉTATS-UNIS et CANADA

Manhattan Publishing Co
670 White Plains Road
USA-10583 SCARSDALE, NY
Tel: + 1 914 472 4650
Fax: + 1 914 472 4316
E-mail: coe@manhattanpublishing.com
<http://www.manhattanpublishing.com>

Council of Europe Publishing/Éditions du Conseil de l'Europe

F-67075 STRASBOURG Cedex

Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81 – E-mail: publishing@coe.int – Website: <http://book.coe.int>

Dodatek k Referenčnímu rámci rozšiřuje dosah jazykového vzdělávání. Reflektuje akademický a společenský vývoj, k němuž došlo od vydání Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERRJ), a aktualizuje verzi z roku 2001. Publikace vznikla z velké části i díky přispění vyučujících jazyků z celé Evropy a z jiných částí světa.

Aktuální vydání obsahuje:

- ▶ vysvětlení klíčových aspektů Referenčního rámce pro učení se jazykům a vyučování jazyků,
- ▶ kompletní sadu aktualizovaných deskriptorů, která nahrazuje sadu z roku 2001 a obsahuje:
 - deskriptory, které zahrnují různé formy komunikace a jsou genderově neutrální;
 - doplněné detaily poslechu a čtení;
 - novou Pre-A1 úroveň a rozšíření popisů na úrovních A1 a C;
 - náhradní stupnice pro zvukovou stránku jazyka;
 - nové stupnice pro mediaci, online interakci a plurilingvní/plurikulturní kompetenci;
 - nové stupnice pro kompetence ve znakování;
- ▶ krátkou zprávu o čtyřletém procesu vytváření, validace a konzultací.

Dodatek k Referenčnímu rámci představuje další krok v procesu plnění závazku vůči jazykovému vzdělávání, o nějž Rada Evropy usiluje od roku 1971 a jenž se snaží o:

- ▶ propagaci a podporu učení se moderním jazykům a jejich výuce;
- ▶ posilování interkulturního dialogu, a tím i vzájemného porozumění, sociální soudržnosti a demokracie;
- ▶ ochranu jazykové a kulturní diverzity v Evropě a
- ▶ podporu práva na kvalitní vzdělávání pro všechny.

www.coe.int/lang-cefr

<https://edoc.coe.int>
<https://book.coe.int>

CES

www.coe.int

Rada Evropy je čelnou organizací pro lidská práva na evropském kontinentě. Sdružuje 46 států, včetně všech členských států Evropské unie. Všechny členské státy Rady Evropy se přihlásily k Evropské úmluvě pro lidská práva, dohodě uzavřené s cílem ochrany lidských práv, demokracie a právního státu. Nad dodržováním Úmluvy v jednotlivých členských státech bdí Evropský soud pro lidská práva.